Bundel van de Raad openbaar Wijchen van 9 juli 2020

Agenda bijlagen

Agenda 2020-07-09 Jaarrekening en Perspectiefnota - gewijzigde agenda.pdf

1 Opening
2 Inspreken burgers
3 Vaststellen agenda
Agenda 2020-07-09 Jaarrekening en Perspectiefnota - gewijzigde agenda.pdf
4 Mededelingen
5 Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020 (33708)
Dossier 1302 voorblad
Beslisnota: Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020 (33708)
Bijlage 1a - Subsidieaanvraag Vluchttelingenwerk 2020
Bijlage 1b- Subsidieaanvraag Vluchttelingenwerk 2020 - Participatiecoach
Bijlage 2 - Subsidiebeschikking Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020
Bijlage 3 - Evaluatieverslagen participatiecoach
5.1 Amendementen en moties
33708 Amendement raadsbreed - Subsidie VWON 2020 herziene versie.pdf
33708 Amendement VVD - Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020.pdf
33708 Motie D66 - Maatschappelijke partners.pdf
33708 Motie raadsbreed - Voorbereiding nieuwe Wet Inburgering.pdf
6 Behandeling nota's
Voorstel van orde: 10 minuten per fractie
\- Antwoord college: 30 minuten
\- Tweede termijn raad
\- Antwoord college
(tussentijdse schorsingen voor overleg zijn mogelijk)
6.a 44468 Behandeling Jaarrekening Wijchen 2019 (beslisnota)
Dossier 1549 voorblad
Beslisnota Jaarrekening Wijchen 2019 (44468)
Programmarekening Wijchen 2019 DEF.pdf
Reserves en voorzieningen Jaarrekening 2019
Gemeente Wijchen - Controleverklaring 2019 - WG.pdf
6.b 48026 Perspectiefnota Wijchen 2020 (beslisnota)
Dossier 1591 voorblad
Beslisnota Perspectiefnota Wijchen 2020 (48026)
Perspectiefnota Wijchen 2020
Meicirculaire 2020
6.b1 Amendementen en moties
48026 Amendement 1 CDA D66 K8W PvdA VVD WL - Perspectiefnota beslispunt 1a Klaar voor de start.pdf
48026 Motie 1 Kernachtig Wijchen PvdA VVD - Manier van financieren.pdf
48026 Bijlage bij motie 1 Kernachtig Wijchen PvdA VVD - Manier van financieren.pdf
48026 Motie 2 D66 PvdA K8W CDA - Ambities natuurbeleidsplan.pdf
48026 Motie 3 CDA - Afschrift factuur jeugdzorg ook naar ouders.pdf
48026 Motie 4 Sociaal Wijchen - Sociale minima ontzien bij eventuele bezuinigingen.pdf
48026 Motie 6 D66 PvdA - Gedragscode tegen discriminatie.pdf
48026 Motie 5 D66 PvdA - In kaart brengen situatie arbeidsmigranten in Wijchen - gewijzigd.pdf

7 Stemmen

Jaarrekening Wijchen 2019:
\- *eventueel ingediende amendementen*\,
\- *de jaarrekening Wijchen 2019*\,
\- *eventueel ingediende moties*\.

Perspectiefnota:
\- *eventueel ingediende amendementen*\,
\- *Perspectiefnota*\.
\- *eventueel ingediende moties*

7.a 43802 Bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan CPO de Rivierduin

voorstel tot vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan CPO de Rivierduin samen met een zienswijzennota.

Dossier 1595 voorblad

beslisnota CPO De Rivierduin (43802)

Bijlage 1a CPO De Rivierduin_Toelichting

Bijlage 1b CPO De Rivierduin_Bijlagen bij toelichting

Bijlage 1c CPO De Rivierduin_Regels

Bijlage 1d CPO De Rivierduin-Verbeelding

Bijlage 2 Beeldkwaliteitsplan CPO De Rivierduin

Bijlage 3 Steenuilonderzoek CPO De Rivierduin

Bijlage 4 zienswijzenota CPO de Rivierduin

8 Sluiting

Gemeente Wijchen

Gewijzigde agenda

Dames en heren leden van de gemeenteraad,

Hierbij nodig ik u uit tot het bijwonen van de vergadering van 9 juli 2020 aanvang **17.30 uur** in 't Mozaïek te Wijchen.

Wijchen, 23 juni 2020
De voorzitter,
M. van Beek

AGENDA

1.		Opening
2.		Inspreken burgers
3.		Vaststellen agenda
4.		Mededelingen
5.	33708	Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020 (besluitvorming)
6.	44468	Behandeling Jaarrekening Wijchen 2019 (beslisnota)
	48026	Perspectiefnota Wijchen 2020 (beslisnota) Voorstel van orde: 10 minuten per fractie - Antwoord college: 30 minuten - Tweede termijn raad - Antwoord college **(tussentijdse schorsingen voor overleg zijn mogelijk)**
7.		Stemmen: Jaarrekening Wijchen 2019: - eventueel ingediende amendementen, - de jaarrekening Wijchen 2019, - eventueel ingediende moties. Perspectiefnota: - eventueel ingediende amendementen, - Perspectiefnota. - eventueel ingediende moties. - Bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan CPO de Rivierduin (43802)
8.		Sluiting

Gemeente Wijchen

Gewijzigde agenda

Dames en heren leden van de gemeenteraad,

Hierbij nodig ik u uit tot het bijwonen van de vergadering van 9 juli 2020 aanvang **17.30 uur** in 't Mozaïek te Wijchen.

Wijchen, 23 juni 2020
De voorzitter,
M. van Beek

AGENDA

1.		Opening
2.		Inspreken burgers
3.		Vaststellen agenda
4.		Mededelingen
5.	33708	Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020 (besluitvorming)
6.	44468	Behandeling Jaarrekening Wijchen 2019 (beslisnota)
	48026	Perspectiefnota Wijchen 2020 (beslisnota) Voorstel van orde: 10 minuten per fractie - Antwoord college: 30 minuten - Tweede termijn raad - Antwoord college **(tussentijdse schorsingen voor overleg zijn mogelijk)**
7.		Stemmen: Jaarrekening Wijchen 2019: - eventueel ingediende amendementen, - de jaarrekening Wijchen 2019, - eventueel ingediende moties. Perspectiefnota: - eventueel ingediende amendementen, - Perspectiefnota. - eventueel ingediende moties. - Bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan CPO de Rivierduin (43802)
8.		Sluiting

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	1302
Extern Zaak ID	Z/19/033708
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	9 juli 2020
Agendapunt	5
Omschrijving	Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020 (33708)
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Werk en inkomen
Eigenaar	Koning, de, Bert
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, N.G. (Nick)
Telefoonnummer steller	0646824172
E-mail adres steller	b.de.koning@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota: Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020 (33708)
Bijlage 1a - Subsidieaanvraag Vluchttelingenwerk 2020
Bijlage 1b- Subsidieaanvraag Vluchttelingenwerk 2020 - Participatiecoach
Bijlage 2 - Subsidiebeschikking Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020
Bijlage 3 - Evaluatieverslagen participatiecoach

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	31 maart 2020
Stukken gemeenteraad Wijchen	14 april 2020
Raad gesprekstafel Wijchen	28 mei 2020
Commissievergadering Wijchen	11 juni 2020
Raad openbaar Wijchen	25 juni 2020
Raad openbaar Wijchen	**9 juli 2020**

Voorgesteld besluit

1. Af te wijken van artikel 1 sub j van de Algemene Subsidieverordening 2018 en een budgetsubsidie voor 1 jaar te verstrekken aan Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland (VWON).

2. Voor de uitvoering van haar werkzaamheden rondom de maatschappelijke begeleiding van statushouders in 2020 een budgetsubsidie te verlenen aan VWON van € 70.069,-.
3. De inzet van de participatiecoach voor statushouders deels te continueren in 2020 en hiervoor een budgetsubsidie te verlenen aan VWON van € 50.000,-.
4. Bovenstaande bedragen te dekken uit de reserve Integratie en Participatie Statushouders.

Besluit (Geamendeerd aangenomen)

1. Af te wijken van artikel 1 sub j van de Algemene Subsidieverordening 2018 en een budgetsubsidie voor 1 jaar te verstrekken aan Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland (VWON).
2. De Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland in 2020 een budgetsubsidie te verlenen van € 161.075,- voor de uitvoering van de werkzaamheden gericht op de maatschappelijke ondersteuning van statushouders en de inzet van een participatiecoach. Deze kosten te dekken uit de Reserve statushouders.

Openbaar Zaaknummer: 33708

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Af te wijken van artikel 1 sub j van de Algemene Subsidieverordening 2018 en een budgetsubsidie voor 1 jaar te verstrekken aan Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland (VWON).
2. Voor de uitvoering van haar werkzaamheden rondom de maatschappelijke begeleiding van statushouders in 2020 een budgetsubsidie te verlenen aan VWON van € 70.069,-.
3. De inzet van de participatiecoach voor statushouders deels te continueren in 2020 en hiervoor een budgetsubsidie te verlenen aan VWON van € 50.000,-.
4. Bovenstaande bedragen te dekken uit de reserve Integratie en Participatie Statushouders.

Aanleiding
VWON voert al diverse jaren werkzaamheden uit rondom de maatschappelijke begeleiding van statushouders in de gemeente Wijchen. Een deel van deze werkzaamheden willen we onverminderd voortzetten in 2020.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Gewenst resultaat
Huisvesting, maatschappelijke begeleiding, taalondersteuning en de stimulering van participatie van statushouders in Wijchen.

Argumenten

1.1 *Uw raad wil budgetsubsidies voor minimaal 2 boekjaren verstrekken*.
Artikel 1 sub j van de Algemene subsidieverordening geeft aan dat een budgetsubsidie voor meerdere boekjaren wordt verstrekt. In verband met de uitvoering van het project "Klaar voor de start" en de te verwachten doorontwikkelingen zal de subsidie aan VWON slechts voor het jaar 2020 verstrekt worden.

1.2 *Er is nog geen duidelijkheid rondom de nieuwe wet inburgering welke ingaat per 1 juli 2021.*
Per 1 juli 2021 volgt de nieuwe wet inburgering. De gevolgen van deze nieuwe wet zijn nog niet duidelijk, maar kunnen wel invloed hebben op de invulling en hoogte van de subsidie aan VWON. In het najaar van 2020 zal, op basis van het wetsvoorstel, in afstemming met VWON, gekeken worden naar de invulling van de subsidie voor 2021.

2.1 Hiermee wordt de huisvesting, maatschappelijke begeleiding en taalondersteuning van statushouders voortgezet
De begeleiding van statushouders wordt al jarenlang naar tevredenheid door VWON uitgevoerd. Het is waardevol om hier mee door te gaan. De subsidieaanvraag vindt u als bijlage bij dit voorstel.

2.2 De begeleiding van statushouders is door middel van het project "Klaar voor de start" aangepast
In 2019 is gestart met het project "Klaar voor de start". Dit project is erop gericht om zoveel mogelijk mensen uit de bijstand te helpen. Er is gestart met de doelgroep statushouders. Doordat dit ook de doelgroep van VWON is, heeft er een verschuiving van werkzaamheden plaatsgevonden. Een deel van de (eerdere) werkzaamheden van VWON worden nu opgevangen binnen het project "Klaar voor de start" en zullen een verlaging voor de jaarlijkse subsidie van VWON betekenen. Deze verlaging en de bijbehorende consequenties zijn besproken en afgestemd met VWON. Elke 4 maanden zullen gesprekken plaatsvinden tussen betrokken partijen om inhoudelijke en/ of financiële knelpunten te bespreken en waar nodig en mogelijk tot een gezamenlijke (financiële) oplossing te komen.

2.3 De subsidie aan VWON voor de begeleiding van statushouders wordt, ten opzichte van 2019, verminderd met een bedrag van € 39.964.
Het verminderen van de subsidie aan VWON is een onverwacht positief financieel effect vanuit het project "Klaar voor de start". Bij de start van het project is een businesscase opgesteld met daarin de te verwachten kosten en baten waarin dit effect niet is meegenomen. Door de verschuiving van werkzaamheden is dit positieve effect haalbaar.

3.1 De inzet van de participatiecoach voor statushouders blijft deels succesvol
In 2018 is gestart met de participatiecoach voor statushouders. Afgesproken was dat na een positieve evaluatie de inzet doorgezet wordt. In 2019 heeft voortzetting plaats gevonden omdat er een positief beeld is ontstaan uit de evaluatie. Ook in 2019 heeft de participatiecoach deels positief bijgedragen aan de ondersteuning van statushouders.

3.2 De subsidie aan VWON voor de inzet van de participatiecoach wordt, ten opzichte van 2019, verminderd met een bedrag van € 25.000
Echter ook hier geldt dat er een effect vanuit het project "Klaar voor de start" zichtbaar is. De subsidie voor de participatiecoach zal daardoor in 2020 met een bedrag van € 25.000 verminderd worden. Ook dit is een onverwacht positief financieel effect vanuit het project.

Tegenargumenten en risico's

1.1. De definitieve taakstelling 2020 kan afwijken van de begroting
Tweejaarlijks wordt er vanuit het rijk een opgaven van het aantal te huisvesten statushouders aangegeven. De prognose voor het gehele jaar is nog niet bekend. We gaan uit van de cijfers van 2019, dat lijkt realistisch. Tijdens de gesprekken die elke 4 maanden plaatsvinden zal gemonitord worden hoe de inzet is. Waar nodig en mogelijk zal bijgestuurd worden.

1.2. Het project "Klaar voor de start" neemt een deel van de werkzaamheden VWON over, wat een effect heeft op de subsidie 2020 voor VWON
Het project "Klaar voor de start" richt zich met haar eerste doelgroep op de groep statushouders. Dit heeft gevolgen voor de werkzaamheden van VWON

en dus ook voor de te verstrekken subsidie. Dit is meerdere malen met VWON besproken en op de juiste juridische kaders gecommuniceerd. Dit zal daarnaast het komende jaar ook onderwerp van gesprek blijven tijdens de geplande evaluatiemomenten om mogelijke risico's snel zichtbaar te hebben.

Financiële gevolgen

De kosten voor de subsidie VWON 2020 zijn niet opgenomen binnen de begroting 2020. De kosten worden voor dit jaar gedekt uit de reserve Integratie en Participatie Statushouders. Indien de subsidie aan VWON ook de komende jaren doorgezet wordt, zal een andere manier van financiering gezocht moeten worden. De reserve Integratie en Participatie Statushouders is vanaf 2021 niet meer voldoende, het restant 2020 is hiervoor te laag. Wij gaan met VWON in gesprek om inzage te krijgen in de subsidieaanvraag voor 2021. De uitkomst hiervan is leidend voor een voorstel in de perspectiefnota. In het 4e kwartaal 2020 ontvangt u een voorstel over de subsidietoekenning aan VWON voor het jaar 2021.

De gesprekken met VWON rondom de subsidie 2020 lopen al geruime tijd, maar een uitkomst was er begin 2020 nog niet. Om ervoor te zorgen dat VWON haar werkzaamheden kan blijven uitvoeren, hebben wij besloten een voorschot van € 50.030,- vooruitlopend op de definitieve subsidietoekenning beschikbaar te stellen. Deze middelen zijn ook gedekt binnen de reserve Integratie en Participatie Statushouders.

Communicatie
VWON is in het voortraject meegenomen in de ontwikkelingen en zal een beschikking ontvangen om de gestelde doelen te realiseren.

Uitvoering of Vervolgstappen
Als gemeente zijn we te laat met het verlenen van de subsidie. Niet alleen het project Klaar voor de start vergt veel tijd van de ambtelijke organisatie, maar ook de regionale voorbereiding van de nieuwe wet inburgering en de komst van de nieuwe regeling BBZ per 1 januari jl. Al deze werkzaamheden hebben geleid tot het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes. VWON heeft met deze specifiek gemeentelijke zaken niets van doen. Om de bedrijfsvoering van VWON niet onnodig onder druk te zetten is hebben wij op 31 maart 2020 besloten om vooruitlopend op de definitieve besluitvorming door uw raad, een voorschot van € 50.030,- te verstrekken aan Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland.

In 2020 wordt in samenwerking met VWON de voorbereiding voor de subsidie 2021 opgepakt. De afgelopen jaren heeft VWON subsidie ontvangen voor de uitvoering van haar werkzaamheden. Door de ontwikkelingen rondom "Klaar voor de start" en de nieuwe wet inburgering per 1 juli 2021 moet er opnieuw gekeken worden naar de uit te voeren werkzaamheden van VWON. Wat is nog passend binnen de nieuwe kaders en binnen de wensen vanuit de gemeente. In gezamenlijkheid zal gewerkt worden aan een concrete invulling van de werkzaamheden en de daarbij behorende verantwoording.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Bijlagen
1. Subsidieaanvraag Vluchttelingenwerk 2020

2. Subsidiebeschikking Vluchtelingenwerk 2020
3. Evaluatieverslagen participatiecoach

Voorstel
Advies

VluchtelingenWerk Oost Nederland

VluchtelingenWerk Nederland

Gemeente Wijchen
Postbus 9000
Kasteellaan 27
6600 HA WIJCHEN

VluchtelingenWerk Oost Nederland
Oude Oeverstraat 120
6811 JZ Arnhem
Phone: 0263702777
6107
e-mail: info@vwon.nl
IBAN: NL63TRIO0338483799
KvKnr: 09127609

Besteldatum:
22-10-2019

Contactpersoon:
Erhan Sanal

Budget:
Wijchen 2020

Omschrijving	Hoeveelheid	Prijs	Krt. (%)	Bedrag
[OGH] Ondersteuning gezinshereniging	4,0	1.338,00	0,00	€ 5.352,00
[OA] Ondersteuning asielprocedure	1,0	1.955,00	0,00	€ 1.955,00
[IA EU] I&A extra uur	6,0	1.817,00	0,00	€ 10.902,00
[IA BA] Informatie en Advies	1,0	10.918,00	0,00	€ 10.918,00
[CZV] Coaching zelfredzaamheid	4,0	494,00	0,00	€ 1.976,00
[UH] Uitvoering huisvesting	9,0	652,00	0,00	€ 5.868,00
[VI-8] Vestigen-Informeren Inburgering Vestigen-Inburgeren 8 maanden. Gestart in 2020	21,0	1.280,00	0,00	€ 26.880,00
[PVT4] Participatie Verklaring Traject (4 dagdelen) Op basis van 10 deelnemers per groep	2,0	2.552,00	0,00	€ 5.104,00
[TM12] Taalmaatjes	20,0	856,00	0,00	€ 17.120,00
		Totaal		€ 86.075,00

Bij de eindafrekening zal een afwijking van werkelijk gerealiseerde trajecten en begrote trajecten van + of - 10% niet verrekend worden

VluchtelingenWerk Oost Nederland

VluchtelingenWerk Nederland

Gemeente Wijchen
Postbus 9000
Kasteellaan 27
6600 HA WIJCHEN

VluchtelingenWerk Oost Nederland
Oude Oeverstraat 120
6811 JZ Arnhem
Phone: 0263702777
6107
e-mail: info@vwon.nl
IBAN: NL63TRIO0338483799
KvKnr: 09127609

Besteldatum:
24-10-2019

Contactpersoon:
Erhan Sanal

Budget:
Wijchen Participatiecoach 2020

Omschrijving	Hoeveelheid	Prijs	Krt. (%)	Bedrag
Participatiecoach	1,0	75.000,00	0,00	€ 75.000,00

Totaal € 75.000,00

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Bert de Koning
t 088 432 7306

ons kenmerk
Z/19/033708

Vluchtelingen Werk Oost Nederland
Oude Oeverstraat 120
6811 JZ Arnhem

datum 1 april 2020
onderwerp Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020
verzonden

Geachte heer Van der Werff,

Op 22 oktober 2019 hebben wij uw aanvraag voor een budgetsubsidie van € 86.075, - voor de uitvoering van uw werkzaamheden gericht op de maatschappelijke ondersteuning van statushouders ontvangen. Aanvullend hebben we op 24 oktober 2019 een aanvraag subsidie 2020 van € 75.000,- ontvangen voor inzet van een participatiecoach. Aanvullende informatie hebben wij op 31 oktober 2019 en 23 maart 2020 ontvangen.

Besluit
We hebben op *datum gemeenteraadsvergadering* besloten uw aanvraag gedeeltelijk toe te kennen. We kennen u een budgetsubsidie van € 120.069 toe voor 2020.

Toelichting
De subsidie is als volgt opgebouwd:

Basisdienstverlening
De subsidie is bedoeld voor de uitvoering van de:

Ondersteuning gezinshereniging (4 trajecten)	€ 5.352
Ondersteuning asiel	€ 1.955
Informatie & advies	€ 10.918
Coaching zelfredzaamheid (4 trajecten)	€ 1.976
Uitvoering huisvesting (9 trajecten)	€ 5.868
Vestigen, inburgeren (8 mnd)	€ 26.880
Taalmaatjes (20 trajecten)	€ 17.120
Subtotaal	€ 70.069
Participatiecoach	€ 50.000
Totaal	**€ 120.069**

In afstemming met uw organisatie valt de subsidie 2020 lager uit dan het bedrag dat u in 2019 hebt mogen ontvangen / hebt aangevraagd voor 2020. De werkzaamheden

behorende bij het niet toe te kennen deel van de subsidie worden opgepakt binnen het project "Klaar voor de start" van de gemeente Wijchen.

Verantwoording
Door de ontwikkelingen rondom "Klaar voor de start" en de nieuwe wet inburgering per 1 juli 2021 moet er op nieuw gekeken naar de uit te voeren werkzaamheden van uw organisatie. Om dit op een inhoudelijke juiste manier te kunnen doen zijn heldere verantwoordingsvragen nodig. Bij deze willen we u vragen om in de halfjaarlijkse verantwoordingen van de subsidie 2020 in ieder geval de volgende resultaten op te nemen:

- Het aantal unieke klantcontacten
- Hoeveel contacten per klant (aantal / gemiddelde tijdsduur)?
- Wordt er een plan van aanpak opgesteld per klant?
    - Zo ja, hoeveel plannen zijn er gemaakt?
- Hoeveel klantcontacten zijn beëindigd?
- Hoeveel leun / steuncontacten zijn er nog?
- Hoeveel klanten zijn doorgestroomd naar regulier werk?
- Hoeveel klanten zijn doorgestroomd naar vrijwilligerswerk?
- Welke overige contacten zijn opgebouwd?
- Het aantal participatie activiteiten
- Het aantal bedrijfsbezoeken
- Het aantal gevonden vrijwilligersplaatsen (nieuw en bestaand)
- Aantal burgenbouwertrajecten
- Overige activiteiten incl. meerwaarde

Subsidie 2021
In verband met de lokale beleidsontwikkelingen en de nieuwe wet inburgering per 1 juli 2021 kondigen wij bij deze aan dat de door u te ontvangen jaarlijkse subsidie per 2021 niet met zekerheid toegekend kan worden. In het najaar van 2020 zullen wij, op basis van o.a. het wetsvoorstel voor de nieuwe wet inburgering met u in gesprek gaan over de mogelijkheden rondom de subsidie 2021.

Betaling en bevoorschotting
U heeft reeds een voorschot ontvangen van € 50.030,- om de eerste maanden van 2020 te overbruggen. Het restant subsidiebedrag van € 70.039,- wordt binnenkort overgemaakt op uw rekeningnummer NL11 INGB 000 4295661.

Subsidie vaststellen
Voor deze subsidie moet u achteraf per kalenderjaar een aanvraag tot vaststelling van de subsidie bij het college van burgemeester en wethouders indienen. De indieningstermijn is uiterlijk op 31 mei in het jaar volgend op het kalenderjaar waarin de activiteit(-en) plaats vonden. Dit verzoek tot vaststelling dient samen te gaan met een inhoudelijke en financiële verantwoording.

Hebt u nog vragen?
Hebt u nog vragen over de inhoud van deze beschikking? Neem dan gerust contact met mij op. Mailen heeft de voorkeur: b.de.koning@drutenwijchen.nl
Voor vragen over de uitbetaling kunt u mailen met crediteuren@Wijchen.nl

Bent u het niet eens met ons besluit?

Heeft u vragen over dit besluit of bent u het er niet mee eens? Belt u dan eerst met de medewerker van de gemeente die uw situatie behandelt. Die neemt dan het besluit met u door. Wilt u daarna toch een bezwaarschrift indienen? Dan kunt u binnen zes weken na de verzenddatum van deze brief bezwaar maken. Hoe u dit doet, leest u hieronder.

Hoe maakt u bezwaar?
Bent u het niet eens met ons besluit? Dan kunt u hier bezwaar tegen maken. U doet dit door een brief te sturen naar de gemeenteraad van Wijchen. Zo'n brief heet een bezwaarschrift. Let erop dat uw brief binnen zes weken na de verzenddatum van deze beschikking door de gemeenteraad ontvangen moet zijn.

In uw brief moet het volgende staan:
- Uw naam en adres;
- Uw e-mailadres en telefoonnummer;

Met vriendelijke groet,

De gemeenteraad,

drs. A.B. Berendsen,
Griffier

M. van Beek,
Voorzitter

Inhoud

Inhoud....1
Inleiding....2
1. Deelnemers coaching integratie trajecten....2
2. Unieke trajecten 2019....3
2.1 Vrijwilligerswerk....3
2.2 Participatie activiteiten....3
2.3 Opleiding....4
2.4 Werk....4
2.5 Overig....4
2.6 Participatie – iedereen helpt mee....5
2.7 Overzicht 2019 in cijfers....5
3. Vervolg van coaching integratie trajecten 2018....6
3.1 Maatjestrajecten....6
3.2 Andere trajecten....7
3.3 Afgeronde trajecten in 2019....7
3.4 Overzicht 2018 in cijfers....8
4. Samenwerkingspartijen....9
4.1 Vrijwilligersorganisaties....9
4.2 Lokaal scharnierpunt....9
4.3 Werkgevers....10
4.4 Talent in Wijchen....10
4.5 Bruggenbouwers van MEE Geldersepoort....10
4.6 SparkCentre (HAN)....11
4.7 PIP van I&I....11
4.8 MeerVoormekaar....11
5. Overige activiteiten....12
5.1 Kindervakantieweken....12
5.2 OkieDokieDorp Wijchen....12
5.3 Stichting Family Surprise....12
5.4 Ruilmarkt....12
5.5 Meidenparticipatiegroep....12
Bijlage 1 – Topic regiomagazine Wijchen....13
Bijlage 2 – Maas en Waal XL 4all....14

Inleiding

Het doel van de participatiecoach is om statushouders te stimuleren en begeleiden om een actieve bijdrage te leveren aan de (Wijchense) samenleving. De interesse en capaciteit van de statushouder wordt in beeld gebracht. De sociale zelfredzaamheid wordt versterkt doordat de participatiecoach een duurzaam sociaal netwerk helpt op te bouwen en statushouders stimuleert om deel te nemen aan activiteiten. Het traject dat wordt aangegaan noemen we bij VluchtelingenWerk Oost-Nederland (hierna: VWON) 'coaching integratie'. De route van een coaching integratie traject ziet er als volgt uit:

In de jaarrapportage van 2019 blikken we terug op de periode van januari tot en met december. In deze periode zijn er nieuwe unieke trajecten gestart. Trajecten gestart in 2018 zijn inmiddels verder gevorderd, hier besteden we ook aandacht aan.

1. Deelnemers coaching integratie trajecten

Een coaching integratie traject is er voor statushouders die vanaf 2015 in Wijchen zijn komen wonen. Zij kunnen via verschillende routes bij de participatiecoach aangemeld worden:

1. Via de gemeente
    a. Door de klantmanager
    b. Door WBRN via de klantmanager (wanneer WBRN iemand niet werk-fit acht)
2. De persoon zelf
    a. Door zelf aan te geven meer te willen participeren
    b. Vanuit de brede intake van VWON
    c. Via de taalcoaches van VWON

Met de klantmanagers van de gemeente is nauw contact, er vind per kwartaal een casusoverleg plaats waarin cases worden besproken, geëvalueerd en worden er waar nodig vervolgacties opgezet.

Onder de deelnemers vallen ook de mensen die een AOW-uitkering ontvangen of in de ziektewet zitten. Wanneer een gezin uit de uitkering kan omdat één van de partners een toereikende betaalde baan heeft valt het gezin in principe niet meer onder de dienstverlening van de klantmanagers. Maar omdat participatie juist voor de partners die geen werk hebben van belang is neemt de participatiecoach deze personen wél mee in de dienstverlening.

2. Unieke trajecten 2019

In 2019 zijn er 24 coaching integratie trajecten gestart.
Daarnaast zijn er 2 trajecten niet gestart omdat deze personen herhaaldelijk niet op onze uitnodiging voor een eerste gesprek zijn in gegaan. Hierover is teruggekoppeld naar de klantmanagers van de gemeente.

2.1 Vrijwilligerswerk

Het doen van vrijwilligerswerk versterkt de taal, vergroot het zelfvertrouwen, bevordert de gezondheid en is een manier van plezierige afleiding. In het afstudeeronderzoek van de studenten Linde en Michelle is dit duidelijk naar voren gekomen. Tijdens interviews met statushouders is onder andere aangegeven dat men graag vrijwilligerswerk wil doen omdat ze niet thuis willen zitten, iets terug willen doen voor de maatschappij, kennis op willen doen van de Nederlandse maatschappij en cultuur en omdat vrijwilligerswerk het gevoel geeft gewaardeerd te worden en iets kunnen presteren. Daarbij wordt het doen van vrijwilligerswerk gezien als opstap naar betaald werk.

R. zag op tegen zijn eerste dag op het vrijwilligerswerk. De kinderen waarmee hij zou werken konden vast veel beter Nederlands en misschien kon hij de activiteiten niet goed uitleggen aan de kinderen omdat hij de juiste woorden niet zou kennen. De eerste dag was inderdaad wat spannend, maar hij kon de kinderen goed helpen! Zijn woordenschat is vergroot en zijn zelfvertrouwen heeft een boost gekregen.

Z. wil later graag in de zorg werken. Aangezien ze nog niet klaar is voor een opleiding helpt vrijwilligerswerk haar om te leren over de werkcultuur in de zorgsector en leert ze vakjargon. Inmiddels is na een aantal maanden vrijwilligerswerk haar drive om een opleiding in de zorg te volgen groter geworden.

S. vond het moeilijk om contact met Nederlands sprekende mensen te leggen, door haar vrijwilligerswerk leert ze een praatje te maken met de cliënten in de woongroep. De cliënten en mede-vrijwilligers leren haar zelfs elke keer een nieuw woord. Iedereen helpt haar mee bij het leren van de taal. De drempel om buiten het vrijwilligerswerk om Nederlands te spreken is verlaagd, ze durft het contact buitenshuis makkelijker aan te gaan.

Van de 24 trajecten zijn er in totaal 12 mensen die bezig zijn met vrijwilligers(zoek)activiteiten. Van deze 12 doen er 8 vrijwilligerswerk. En wordt er voor 4 personen nog gezocht naar geschikt vrijwilligerswerk.

2.2 Participatie activiteiten

Van alle 24 unieke coaching integratie trajecten is iedereen gewezen op het taalcafé van VWON, activiteiten bij Hand in Hand, wijkcentra en andere structurele en eenmalige activiteiten in Wijchen. Twee personen hebben aangegeven niet alleen naar een activiteit in een wijkcentrum te durven gaan, de participatiecoach is in deze gevallen meegegaan.

Er zijn 7 nieuwe maatjes trajecten gestart. Maatjes zijn tweedejaarsstudenten van de HAN die ondersteunen bij diverse doelen. Te denken valt aan:
– Uitbreiden van contacten met Nederlands sprekenden (leeftijdsgenoten)

– Ondernemen van plezierige activiteiten zoals een bezoek aan een wijkgebouw of aanmelding bij het zwembad
– Ondersteunen tijdens gesprekken met instanties zoals WBRN, Talis, basisschool en mogelijke bijbaantjes
– Wegwijs maken in Wijchen en/of Nijmegen.

Het doel van het maatjestraject komt in een coaching integratie gesprek naar voren, vervolgens wordt de match tussen deelnemer en maatje gemaakt. Een maatjestraject word afgesloten als de doelen bereikt zijn, dit betekent dat de persoon in het vervolg zelfstandig een activiteit kan ondernemen. De maatjes van VWON worden begeleid door de participatiecoach.

Eén persoon is gekoppeld aan een Bruggenbouwer om haar netwerk met leeftijdsgenoten uit te breiden. De Bruggenbouwer koppelt terug aan VWON en wordt begeleid door de coördinatoren van MEE Geldersepoort.

En er is een gezin gekoppeld aan het maatjestraject van MeerVoormekaar (hierna te noemen MVM), Gezinnen voor elkaar. Hierover kun je meer lezen onder hoofdstuk 3 Samenwerkingen, 3.8 MeerVoormekaar.

2.3 Opleiding

Er zijn 2 personen uit de caseload gestart met het volgen van een opleiding, dit is middels het WBRN gerealiseerd. De participatiecoach heeft bij 6 personen een informerende rol gehad. Te denken valt aan ondersteunen bij een aanmelding bij het UAF, informatie over het Nederlandse schoolsysteem verstrekken, uitleg geven over het begrip studiefinanciering en uitleg geven over de inhoud van specifieke opleidingen. Er is een persoon aangemeld bij het leer-werktraject ‘Talent in de klas’, een samenwerking tussen Windesheim en VluchtelingenWerk waarbij statushouders worden opgeleid tot docent in exacte vakken. Helaas waren er te veel aanmeldingen voor dit traject en was meneer zijn diplomawaardering net niet toereikend voor deelname.
Een ander (ontvangt WW-uitkering) is aangemeld voor een opleidingstraject tot automonteur, dit is een samenwerking tussen Koskamp, Autoniveau, VluchtelingenWerk en WBRN. Dit start later in 2020.

2.4 Werk

In 2019 zijn er van de unieke trajecten 9 mensen begonnen aan een (bij)baan. Zij werken in diverse sectoren, van horeca tot in de bouwsector van financieel tot groenvoorziening. De participatiecoach heeft in overleg met de klantmanagers de koppeling tussen WBRN en werkgever gelegd, ondersteund bij eerste kennismakings- sollicitatiegesprek, vacatures verduidelijkt, casusoverleg met WBRN gevoerd. Daarnaast zijn er ook mensen bij die via WBRN zijn bemiddeld naar werk.

2.5 Overig

Er zijn 2 trajecten gepauzeerd vanwege dusdanige gezondheidsproblemen dat participatie op dit moment niet mogelijk is. Een ander heeft aangegeven zelf acties op te zetten voor deelname aan activiteiten en daar geen hulp bij nodig te hebben. Met deze 3 personen houden we contact; zodra ondersteuning nodig is spelen we daar op in. 1 traject is afgebroken wegens specifieke redenen, hierover is overleg geweest met de desbetreffende klantmanager. De klantmanager is nu het aanspreekpunt voor deze persoon.

2.6 Participatie – iedereen helpt mee

Participatie vraagt niet alleen iets van de statushouder maar ook van de omgeving. Om statushouders meer een gezicht te geven en de omgeving bij het participatieproces te betrekken heeft de participatiecoach in 2019 ingespeeld op het in beeld brengen van statushouders die in Wijchen wonen. In het voorjaar van 2019 stonden 1 alleenstaande en 2 gezinnen in de Topic. Hierin vertelden ze over hun achtergrond en nieuwe leven in Wijchen (zie bijlage 1).
Maas en Waal XL 4all heeft in twee edities aandacht besteed aan statushouders: er is door een Turks gezin een typisch Turkse maaltijd gedeeld en Yousef vertelde hoe hij als alleenstaande minderjarige uit Syrië vluchtte en hoe hij zijn nieuwe leven in Wijchen oppakt en ervaart (zie bijlage 2).

Daarnaast is het van belang dat statushouders net als ieder ander mee kunnen doen met de activiteiten voor Wijchenaren, zij komen zo ook met elkaar in contact. Bijvoorbeeld door deelname aan het OkieDokieDorp, Talent in Wijchen en het aangaan van samenwerkingen zoals bij het Lokaal Scharnierpunt. Zie hiervoor hoofdstuk 4 en 5.

2.7 Overzicht 2019 in cijfers

Voor een toelichting op deze cijfers zie de hoofdstukken hierboven.

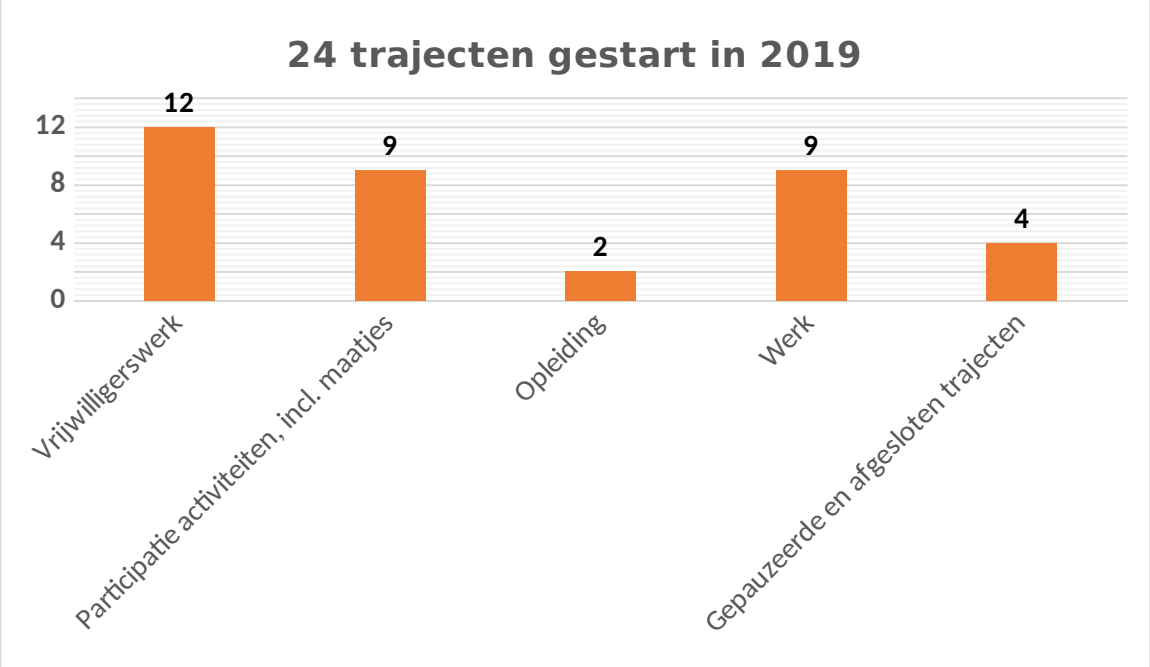

NB: activiteiten kunnen overlappen. Iemand die betaald werkt kan gekoppeld blijven aan een maatje. Iemand die vrijwilligerswerk doet kan daarnaast ook deelnemen aan participatie activiteiten.

3. Vervolg van coaching integratie trajecten 2018

31 personen waarmee in 2018 een traject is gestart zijn in 2019 begonnen aan de volgende activiteiten:
4 personen zijn gekoppeld aan vrijwilligerswerk
4 personen zijn gekoppeld aan een maatje (zie toelichting 3.1)
1 persoon is gestart met het project Bouwmensen (samenwerking VWON, WBRN en bouwbedrijven) en heeft in korte tijd zijn VCA diploma behaald.
2 personen volgen een opleiding.
3 personen hebben een (bij)baan.
Een ander is gekoppeld aan activiteiten bij Hand in Hand en is begonnen met zwemlessen
10 personen zijn aangemeld bij andere trajecten (zie toelichting 3.2)
14 trajecten zijn afgerond (zie toelichting 3.3)

3.1 Maatjestrajecten

Er zijn 4 personen in 2019 gekoppeld aan tweedejaars stagiairs, zij zijn Social Work studenten van de HAN. Aan de slag gaan met persoonlijke doelen staat hierin centraal. Dit loopt uiteen van netwerk uitbreiden tot en met ondersteuning bij contacten met instanties zoals de basisschool. Twee van de vier personen hebben moeite met in het openbaar Nederlands te spreken en zochten een maatje om hen daarin te ondersteunen. Bijvoorbeeld: een maatje is meegegaan naar het zwembad om te ondersteunen bij de inschrijving. Het was voor deze vrouw erg prettig om iemand te hebben die kon ondersteunen als dat nodig was. Uiteindelijk bleek alleen al de aanwezigheid van het maatje al voldoende en voelde de vrouw zich zeker genoeg om zelf het woord te voeren. Deze succeservaring heeft haar zelfredzamer gemaakt. Een extra steuntje in de rug kan een stimulans zijn dit soort activiteiten in het vervolg zelfstandig op te pakken. Na de zomer zijn deze twee personen aan een nieuw maatje gekoppeld om verder aan hun doelen te werken.

De andere twee personen hadden een maatje nodig voor het aangaan van contacten met instanties om de taalbarrière te overbruggen. Zij hebben na de zomer geen maatje meer nodig omdat de contacten met de betreffende instanties nu afgerond zijn. In het vervolg kunnen ze bij het spreekuur terecht of kunnen ze incidenteel gekoppeld worden aan een van de stagiairs.

Er zijn in 2019 8 maatjestrajecten afgerond. Deze trajecten zijn in 2018 gestart. Reden van afronding is dat ze nu deelnemen aan andere activiteiten zoals werk, opleiding en vrijwilligerswerk. Een aantal van de trajecten is afgerond omdat deze personen aangaven hun doel bereikt te hebben, namelijk het uitbreiden van hun netwerk.

3.2 Andere trajecten

5 personen uit de caseload van 2018 zijn door de klantmanagers van de gemeente aangemeld bij WBRN.

Voor zover bekend nemen 3 personen uit de caseload van 2018 deel aan 'Klaar voor de Start..' van Wijchen Werkt.

Er zijn 3 personen uit Wijchen aangemeld voor VIP2[1]. Dit is een project van VluchtelingenWerk Nederland. WBRN heeft dit project in 2019/2020 ingekocht bij VluchtelingenWerk Nijmegen. In dit geval meldt WBRN mensen aan voor deelname aan VIP2.

3.3 Afgeronde trajecten in 2019

In 2019 zijn er 14 trajecten, die in 2018 gestart zijn, afgerond. Redenen voor afronding zijn dat iemand betaald werk heeft of een opleiding volgt. Of dat is aangetoond dat iemand zelfredzaam is. 4 personen die vrijwilligerswerk doen hebben aangetoond zelfredzaam te zijn, bijvoorbeeld door zelf contact aan te durven en kunnen gaan binnen het werk met de nodige medewerkers. Of waarbij het vrijwilligerswerk de taalvaardigheid en cultuursensitiviteit (statushouders hebben bijvoorbeeld geleerd hoe er gewerkt wordt binnen Nederlandse organisaties) dusdanig heeft vergroot dat ondersteuning vanuit VWON niet meer nodig is.
Andere redenen zijn een verhuizing naar andere gemeente (1 persoon) en overdragen aan de participatiecoach van Werkorganisatie Druten Wijchen (1 persoon) omdat hij langer dan 5 jaar in Wijchen woont.

1 VIP2, Vluchtelingen Investeren in Participeren. Vluchtelingen worden voorbereid op werk. Zij krijgen een trainingsprogramma aangeboden waarbij de deelnemers de kerncompetenties leren die nodig zijn om 'arbeidsmarktfit' te zijn. Waardoor zij toetreden tot de arbeidsmarkt of instromen naar een opleiding. Een persoonlijke coach ondersteunt hierin. Een ander onderdeel van VIP2 is het kennismaken met het bedrijfsleven. VIP2 is een project van VWON dat sinds 2016 aangeboden word. Voor meer informatie kijk op: https://www.vluchtelingenwerk.nl/wat-wij-doen/onze-projecten/project-vip-2-vluchtelingen-investeren-participeren

3.4 Overzicht 2018 in cijfers

Voor een toelichting op deze cijfers zie de hoofdstukken hierboven.

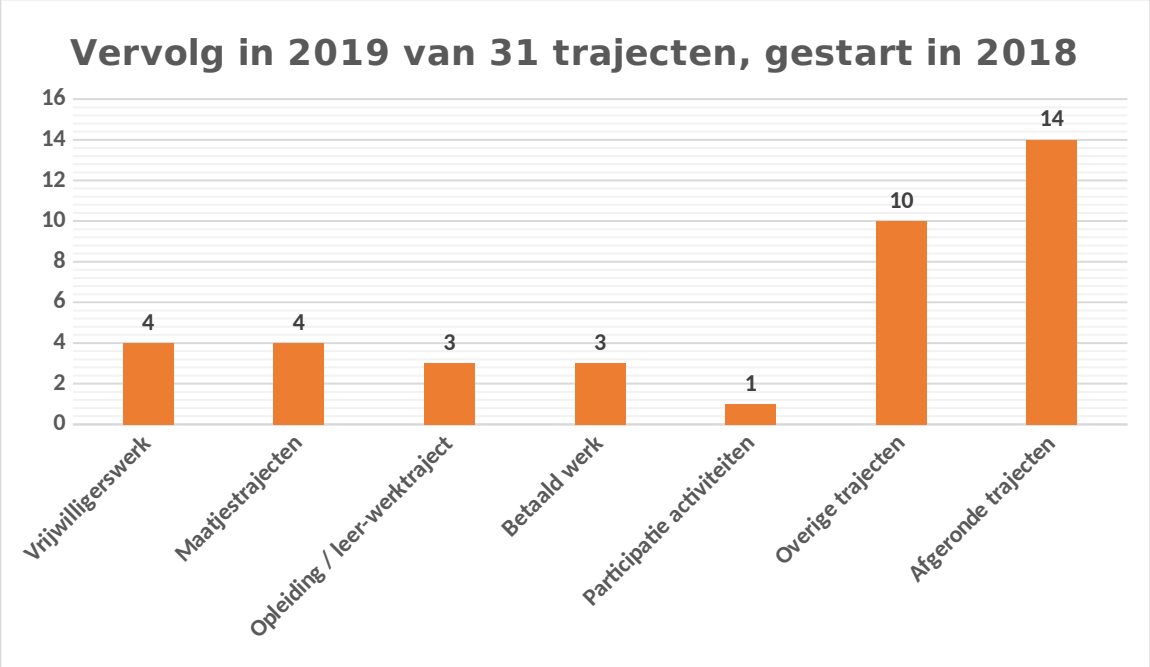

4. Samenwerkingspartijen

4.1 Vrijwilligersorganisaties

In 2019 zijn er 7 nieuwe vrijwilligersplaatsen geworven waar statushouders aan de slag kunnen. Bij een tweetal organisaties staan meerdere functies open. Zo is er bij SC Woezik ruimte voor assistent trainers, medewerker onderhoud en clubhuisdienst.

Samenwerkingen gestart in 2018 zijn verder ontwikkeld in 2019. Bijvoorbeeld: bij ZZG Zorgroep zijn twee nieuwe functies vrijgekomen daarmee zijn nu in totaal 5 statushouders aan de slag.

Het contact met vrijwilligersorganisaties is een doorlopend proces waar regelmatige afstemming een belangrijk onderdeel van is.

4.2 Lokaal scharnierpunt

Naar aanleiding van de 'Maatwerkovereenkomst Wijchen 2019' tussen gemeente Wijchen en WBRN is eind 2018 het scharnierpunt-overleg opgestart. Naast de participatiecoach van VWON zijn de participatiecoach van de gemeente Wijchen, twee bedrijfsconsulenten van WBRN en een consulente intake en diagnose jongerenteam betrokken bij dit overleg.
Eens in de 3 maanden komen we bij elkaar om informatie uit te wisselen over ons werk, casussen te bespreken en om vanuit onze verschillende expertises input te geven.

In oktober zijn we gestart met het organiseren van bijeenkomsten voor mensen die een uitkering ontvangen. We hebben ons in eerste instantie gericht op mensen van 50+. Omdat we allen merken dat er mensen in deze leeftijdscategorie in onze caseload zitten die lastig bemiddelbaar zijn naar werk. Bijvoorbeeld door gezondheidsproblemen (zowel fysiek als mentaal) of langdurig een uitkering ontvangen waardoor de stap naar werk is verhoogd. Er zijn een aantal statushouders die graag willen werken, maar al in de pensioengerechtigde leeftijd zitten of gezondheidsproblemen hebben. Tevens hebben we statushouders van 50+ uitgenodigd die graag een opleiding willen volgen of willen werken, maar moeite hebben om hiervoor toegelaten te worden.

Er zijn 3 bijeenkomsten geweest.

- Wandelcoaching: een wandelcoach is met de deelnemers gaan wandelen en gezamenlijk hebben ze oefeningen gedaan. Doel van deze bijeenkomst was elkaar te leren kennen en laten ervaren wat wandelen met je fysieke en mentale gezondheid kan doen. 2 statushouders zijn ingegaan op deze uitnodiging en hebben aangegeven vaker te willen gaan wandelen, het liefst in een groep. Meerdere deelnemers zijn hier voorstander van. In januari heeft er nog een wandelcoachbijeenkomst plaatsgevonden en nu kunnen de mensen zelf een wandelgroep gaan vormen of zich aansluiten bij bestaande wandelgroepen.
- 'niet bang zijn voor de volgende stap! Hoe bereik je je doel en wat houdt je tegen?': een bijeenkomst bestaande uit twee dagdelen in het kader van het vinden van betaald werk. Er zijn 3 statushouders aanwezig geweest van in totaal 10 deelnemers, zij gaven aan dat het beheersen van de taal één van de grootste doelen is in het krijgen van een baan. De ander gaf aan het belangrijk te vinden niet op te geven en door te gaan in de zoektocht. Tijdens de bijeenkomst is gebrainstormd over hoe doelen te bereiken zijn en wie en/of wat daar voor nodig is. Er was veel ruimte voor het uitwisselen van ervaringen, het elkaar stimuleren in de zoektocht naar betaald werk en het belang van betaald werk kwam aan bod.

- Gezonde leefstijl, een kennismaking met het leefstijlcentrum: De deelnemers hebben handvatten gekregen om hun gezondheid te verbeteren en manieren om ontspanning te vinden. Een gevarieerde ochtend waar 2 statushouders aan hebben deelgenomen. Beiden gaven aan dat ze deze bijeenkomst confronterend vonden, beiden hebben gezondheidsproblemen en hun wil om te werken is groot. Ze hebben nuttige contacten overgehouden aan deze bijeenkomst en gaven aan uit de voeten te kunnen met de tips voor verbetering van de mentale en fysieke gezondheid.

In januari 2020 zijn de bijeenkomsten positief geëvalueerd. Positief was onder andere dat statushouders in contact zijn gekomen met oud-Wijchenaren en dat zij van elkaar hebben kunnen leren. Niet alleen de deelnemers hebben elkaar beter leren kennen, maar de professionals hebben de deelnemers ook van een andere kant gezien. Door zelf mee te doen tijdens de bijeenkomsten zijn een aantal deelnemers meer open en gemotiveerd geworden en zijn er bij ons nieuwe kwaliteiten van de deelnemers aan het licht gekomen.

4.3 Werkgevers

In 2019 is VWON Wijchen benaderd door drie bedrijven die op zoek zijn naar een medewerker en statushouders graag een kans willen bieden. VWON heeft de koppeling tussen werkgever, WBRN, gemeente en medewerker gefaciliteerd. WBRN was verantwoordelijk voor het vervolg.

4.4 Talent in Wijchen

Dit project van Dorien te Pas in samenwerking met VWON, Bibliotheek Wijchen en theaterschool Hakoena, waarbij nieuwe inwoners en oude inwoners van Wijchen elkaar ontmoeten door creatieve workshops. Tijdens de ontmoetingsavond hebben mogelijke deelnemers kunnen proeven aan de workshops dans, theater, graffiti, zang, fotowandeling en het voorlezen/de Voorleesexpres. Vanuit VWON zijn er 5 statushouders geweest, uiteindelijk hebben 5 mensen zich aangemeld voor diverse workshops. Helaas kwamen er bij 3 van hen andere zaken tussen, zoals werk of zorg voor gezin, waardoor deelname niet meer mogelijk was. De ander is na deelname aan de workshop theater gestopt omdat het verschil in taalniveau niet goed te overbruggen was.

7 gezinnen hebben zich aangemeld voor het voorleesproject. Voor dit project komt er 20 weken lang een vrijwilliger bij een gezin op bezoek om voor te lezen. De ouders worden erbij betrokken zodat zij ook van de taal leren en gestimuleerd worden zelf voor te lezen aan hun kinderen.
In oktober 2019 is Talent in Wijchen in reprise gegaan. Op verzoek van de participatiecoach is de ontmoetingsavond anders ingevuld. Zodat meer statushouders feeling krijgen met het project, de workshops, de docenten en oude Wijchenaren.

De workshops zijn waar mogelijk ook aangepast. Beheersing van de taal voert niet meer de boventoon en er wordt meer gekeken naar dans, zang, theater en fotografie vanuit verschillende culturen. 2 personen hebben deelgenomen aan 2 van deze workshops.

4.5 Bruggenbouwers van MEE Geldersepoort

In het eerste half jaar van 2019 zijn twee Bruggenbouwertrajecten afgerond die in 2018 zijn gestart. Een van de trajecten had het doel “de Nederlandse taal beter te beheersen om betere aansluiting te vinden voor mijn hobby’s zoals muziek”. De Bruggenbouwer heeft kunnen ondersteunen bij de taalvaardigheid en bij praktische zaken. Aangaande het doel is er weinig vooruitgang geboekt, het contact verliep de afgelopen maanden stroef vanwege praktische en

persoonlijke redenen. Er wordt gekeken of de deelnemer na de zomer opnieuw gekoppeld wil en kan worden.

Het tweede traject is met een goed resultaat afgerond. Doel was om het netwerk te vergroten en te ondersteunen bij het vinden van een bijbaantje. Dit doel is behaald en op verzoek van de nieuwkomer binnen de 20 weken afgerond. Ze heeft een bijbaan gevonden waardoor haar netwerk is vergroot, haar taalniveau verbeterd is en haar zelfvertrouwen is gegroeid. Ingrediënten genoeg om op leeftijdsgenoten af te durven stappen. De Bruggenbouwer heeft haar in Nijmegen en Wijchen rondgeleid langs de plekken en organisaties waar ze leeftijdsgenoten kan ontmoeten.
In 2019 is er één traject gestart.

4.6 SparkCentre (HAN)

Vanuit het SparkCentre zijn twee keer tweedejaars studenten (fysiotherapie, logopedie, social work, diëtetiek, verpleegkunde) aangesloten bij het Taalcafé van VWON in de bibliotheek. Vanuit hun expertise hebben zij een bijdrage geleverd aan het taalcafé, zowel aan de deelnemers als vrijwilligers. Zo stond een thema-avond voor vrijwilligers in het teken van didactiek en hebben ze tijdens de lessen in het taalcafé een bijdrage kunnen leveren op hun thema.
De participatiecoach verwelkomt de studenten en in samenspraak wordt gekeken naar een passende taak om binnen VWON uit te voeren. Begin 2020 wordt afgelopen jaar geëvalueerd en gekeken welk vervolg er aan gegeven wordt.

4.7 PIP van I&I

In het begin van 2019 is het PIP project van I&I van start gegaan. VWON heeft drie personen voor deelname bij I&I aangemeld. In de periode daarna is twee keer afstemming geweest over de voortgang van het project en zijn casussen besproken. Vijf deelnemende personen hebben een coaching integratie traject lopen en doen mee aan het PIP project, met I&I is afstemming over deze casussen om te voorkomen dat er zaken dubbel lopen.
Wanneer I&I een kandidaat voor vrijwilligerswerk heeft wordt de participatiecoach ingeschakeld en is er regelmatig contact over de voortgang.

4.8 MeerVoormekaar

De samenwerking met MVM is uitgebreid. Er was al intensieve samenwerking met de vrijwilligerscentrale en inmiddels werken we gezamenlijk aan het project Gezinnen voor elkaar. Waarbij een ‘vraaggezin’ gekoppeld wordt aan een ‘steungezin’. Begin januari vindt de eerste koppeling plaats tussen een gezin dat anderhalf jaar in Wijchen woont en het netwerk graag wil uitbreiden omdat het gezin nu nog erg op zichzelf zijn aangewezen en moeite hebben met het wennen aan het leven in Wijchen (vraaggezin). Het steungezin dat al jaren in Wijchen woont wil hen hierbij graag ondersteunen en als maatje fungeren.

In januari 2020 benaderen we meerdere oudkomers (statushouders die langer dan 5 jaar in Nederland of Wijchen wonen) die als steungezin willen fungeren voor nieuwkomers (statushouders die korter dan 5 jaar in Wijchen wonen).

5. Overige activiteiten

5.1 Kindervakantieweken

VluchtelingenWerk Nederland organiseert elk jaar de kindervakantieweken. Eenoudergezinnen en kinderen kunnen voor een kleine prijs op vakantie in Nederland. Dit jaar hebben alleen de eenoudergezinnen zich aangemeld voor deelname, zij brachten een weekje door op een vakantiepark in het zuiden van het land. Er nemen ook statushouders buiten Wijchen aan deel.

De participatiecoach heeft 5 gezinnen (5 moeders en 9 kinderen) geworven en aangemeld voor deelname.

5.2 OkieDokieDorp Wijchen

Minderbedeelde kinderen krijgen elk jaar de mogelijkheid om voor een gereduceerd tarief mee te doen met het OkieDokieDorp. Werving en aanmelding is door de participatiecoach gedaan.
In totaal hebben 10 kinderen zich begin augustus kostelijk vermaakt tijdens het OkieDokieDorp. Kinderen van statushouders komen hierbij in aanraking met kinderen van andere scholen en leeftijden en ook hun ouders werden betrokken bij de eindvoorstelling.

5.3 Stichting Family Surprise

Deze Wijchense stichting geeft minderbedeelde gezinnen de mogelijkheid om een (kosteloos) uitstapje te maken. Een dag naar het zwembad, een lunch bij Sterrebosch of een workshop graffiti spuiten behoren tot de mogelijkheden. Deze activiteiten worden in de zomer en in het najaar opengesteld door de stichting. In de zomer maakten twee gezinnen gebruik van een uitje.

5.4 Ruilmarkt

Samen met Hand in Hand is een ruilmarkt georganiseerd bij wijkcentrum Zuid. Helaas was het op de dag van uitvoering te warm waardoor er weinig bezoekers op het evenement af zijn gekomen. Stagiairs van VWON en de medewerkers van Hand in Hand onderzoeken in 2020 of er structureel een ruilmarkt plaats kan vinden.

5.5 Meidenparticipatiegroep

Deze groep voor vrouwen tussen de 18 en 30 jaar is in januari weer van start gegaan, 5 vrouwen hebben deelgenomen onder leiding van 2 stagiairs van VWON. Gezamenlijk hebben zij activiteiten bedacht om hun netwerk te vergroten. Op het programma stond onder andere een kopje koffie drinken bij Zaal 4 en een bezoek aan de Blije Dries. Bij beide activiteiten zijn mooie gesprekken met ‘buitenstaanders’ ontstaan. De vrouwen gaven aan vaker naar deze twee locaties te gaan; de drempel om dat te doen is verlaagd door hun deelname aan de meidenparticipatiegroep.

Jongerenwerk van MeerVoormekaar heeft een uitleg gegeven over wat zij doen en er is een bezoek gebracht aan jongerencentrum Jimmy’s in Nijmegen. De meiden vonden het interessante informatie en voelen zich welkom bij het jongerenwerk, maar zien daar op dit moment niet de noodzaak toe.

Na de zomer is gebleken dat er bij de meiden geen behoefte meer ligt voor deelname aan een soortgelijke groep. Wel zijn er twee meiden met elk een andere nationaliteit aan elkaar gekoppeld en zal er in 2020 nog zo’n koppeling plaatsvinden. De meiden die geen behoefte hebben aan een gezamenlijke activiteit, maar wel contact met leeftijdsgenoten zoeken zijn gekoppeld als maatje aan een stagiair van de HAN.

Bijlage 1 – Topic regiomagazine Wijchen

Tekst en foto's: Nicole Janssen
Lente 2019 – jaargang 3 – nummer 1

Nieuwe Wijchenaren

VluchtelingenWerk Nederland begeleidt vluchtelingen naar een nieuw leven, ook hier in Wijchen. De onafhankelijke organisatie behartigt de belangen van vluchtelingen in Nederland, vanaf het moment van binnenkomst tot en met de integratie in de Nederlandse samenleving. Topic sprak een aantal nieuwe Wijchenaren, over hun achtergrond en hun nieuwe leven in Wijchen.

Eyas AL-Dasouki en Suhair Maki

De Palestijnse Eyas AL-Dasouki (39) en Suhair Maki (35) wonen samen in Wijchen. Eyas is opgegroeid in Syrië, terwijl Suhair geboren is in Irak.

Na in een aantal azc's te hebben verbleven belandde hij in Wijchen, waar hij ging samenwonen met Suhair en haar drie kinderen (14,13 en 8). 'Er heerst oorlog waar wij vandaan komen' vertelt Suhair, 'Het is er ontzettend gevaarlijk, kinderen kunnen niet veilig naar buiten. Maar hier hoeven we ons hier geen zorgen te maken over hun welzijn als ze de deur uit gaan.'
'Wijchen is mooi,' vertelt Eyas, 'We wonen in een goede buurt. De Nederlandse taal leer je het beste op straat. Daarom heb ik gevraagd of mensen hier me willen helpen. Zo heb ik ook Nederlandse vrienden kunnen maken.' De kinderen pakken de taal en het leven ook goed op, blijkt uit de verhalen van Eyas en Suhair. 'Op school zijn er leuke activiteiten voor de kinderen en ze hebben vriendjes en vriendinnetjes. De oudste heeft zelfs al verkering!'

Eyas is nu een jaar actief via het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. Suhair doet vrijwilligerswerk op het MaasWaalcollege, als lerarenassistent natuurkunde. 'Ik ben bezig mijn diploma's te laten waarderen, zodat ik hier ook natuurkundeles kan geven. Ik wil graag mijn eigen geld verdienen.'

Het nieuwe leven in Wijchen is ook wennen. 'Er zijn grote verschillen. Hier zijn op school de banden tussen leraren en leerlingen nauwer. Ook wordt er ontzettend veel gedaan via computers, dat vind ik heel goed. Het mooiste vinden we dat kinderen hier gelijke kansen krijgen, daar zijn we heel blij mee.'

Het wonen in Wijchen bevalt de twee goed. 'Het leukste aan Wijchen vind ik de mensen,' vertelt Eyas, 'Ze zijn heel vriendelijk en behulpzaam. De oorlogssteer thuis zorgde ervoor dat de mensen grimmig en verhard waren. Hier is dat gelukkig niet zo. We willen graag blijven.

De kinderen verdienen een mooie toekomst. Nederland is het eerste land die ons erkend heeft als staatsburgers. Omdat we Palestijns zijn hebben we nooit een paspoort gekregen waar we zijn opgegroeid, we waren officieel stateloos. Toen we hier voor het eerst een eigen paspoort in handen kregen was dat een magisch gevoel.'

Solomon Nguse

Solomon (31) woont nu bijna drie jaar in Wijchen. Hij komt oorspronkelijk uit Eritrea en woont op zichzelf. 'Dat was wel een hele verandering voor mij.

Hier in Nederland gaan mensen vroeg uit huis en gaan dan zelfstandig wonen, in hun eentje. In Eritrea komt dat eigenlijk niet voor. In Eritrea woont juist de hele familie bij elkaar, ook nadat je getrouwd bent. Families doen bijna alles samen.' Momenteel werkt Solomon in Nijmegen bij Hyster, waar hij heftrucks bouwt. 'Het werk is leuk. Techniek interesseert mij en ik werk graag met mijn handen. Het personeel is heel divers met mensen uit verschillende landen. Dat maakt dit werk voor mij extra leuk. Je leert zo veel over andere culturen.'. In de weekenden is Solomon graag bij zijn Eritrese vrienden.

'Veel buren komen uit Eritrea, dus dat is wel gezellig. Voorheen zagen we elkaar bijna elke dag. Maar nu ben ik drukker met werk en ik heb ook vrienden die in de grote steden wonen. Soms komen ze bij mij langs, dan gaan we traditioneel Eritrees eten maken. Of voetballen, dat doe ik ook graag. Maar ik ga vaker naar mijn vrienden in Amsterdam, of naar Den Haag. Ik vind de grote steden mooi en ben er graag. Het dorp waar ik opgroeide is heel klein, er wonen niet meer dan 800 mensen. De grote steden in Nederland zijn zo anders! De wereld is veel groter geworden voor mij.'

'Het leven in Nederland was natuurlijk ook even wennen, maar als je jezelf openstelt voor nieuwe dingen komt het vanzelf goed. Ik ben blij dat ik nu hier ben, vrij en veilig. Veel mensen krijgen deze kans niet.'

Raed Alkasem

Raed (39) komt uit Syrië en verblijft sinds 2015 in Nederland. Sinds 2016 woont hij in Wijchen.

'Mijn gezin is ondertussen ook overgekomen. Mijn kinderen zijn 10 en 8 jaar en gaan naar de basisschool. In het begin was het moeilijk voor ze, aangezien ze niet de taal spraken en het leven hier heel anders is dan in Syrië. Maar ze wenden al snel en inmiddels spreken ze goed Nederlands. Ze gaan met plezier naar school en ik ben heel trots op ze.'

Raed is wiskundeleraar. Zijn diploma is in Nederland echter niet volwaardig. 'Ik zou graag weer als wiskundeleraar aan de slag gaan, maar dat betekent dat ik de gehele opleiding opnieuw zou moeten doen. Daarom ben ik nu aan het kijken wat de opties zijn, wellicht een andere opleiding. Ik ben graag actief in het onderwijs, zodoende werk ik nu als vrijwilliger bij Junior Technovium, waar ik kinderen van de basisschool begeleidt bij hun techniekopdrachten. Ik ben heel blij dat ik dit nu kan doen. Hopelijk kan ik straks weer in het onderwijs aan de slag met een betaalde baan. Nu werk ik in het magazijn van de Kruidvat.'

Raed is een actieve man. Naast zijn vrijwilligerswerk doet hij nu een verdiepingscursus van de Nederlandse taal. Ook heeft hij zijn Nederlands rijbewijs gehaald, gaat hij naar de sportschool en wandelt hij met zijn gezin vaak een stukje in de Wijchense natuur. 'Ik vind de natuur in Nederland prachtig, elke dag zijn we wel buiten op pad. Het is hier ook zo rustig, dat vind ik heel fijn. Mijn kinderen kunnen onbezorgd op straat spelen en naar school. Het is hier veilig, daar ben ik heel dankbaar voor.

Bijlage 2 – Maas en Waal XL 4all

Uitgave november 2019 – Wereldkeuken van Mustafa en Fatma

WERELDKEUKEN VAN MUSTAFA EN FATIMA DOGAN

Mustafa en Fatma Dogan

Mustafa en Fatma Dogan zijn alleraardig uit Istanbul en wonen sinds ongeveer twee jaar in Nederland, met hun zoon Ilham en Elma. Mustafa was als vrijwilliger politiek actief in de Gülen-beweging en daar de verwijdering doorvoerden gebeurtenissen van Turkije in ontwikkeling. Inmiddels volgt het echtpaar Nederlandse inburgeringscursussen en zitten Ilham en Elma in Nijmegen op school. 'Er zitten Nederland een fijn land, veel aardige mensen, veel vrijheid en respect en ook veel fietsen. Mustafa en Fatma lachen enorm,' Mustafa. Inmiddels woont alweer een zin en Fatma dikt zich op de gerechten.

Adanalı kebab

Bereiding:

Lahana Sarmasi

Bereiding:

Uitgave december 2019 – Maas & Walers 'Abroad'

MAAS & WALERS 'ABROAD'

Yousef Darwish

'Ik voel deel van samenle

Minderjarig

Yousef was pas 17 toen hij met een boot via Turkije naar Griekenland vluchtte, waarna hij uiteindelijk in Nederland terechtkwam. 'Ik was nog minderjarig en mocht mijn ouders naar Nederland laten overkomen. Maar omdat de asielprocedure zo lang duurde, was ik inmiddels 18 en dus meerderjarig. Het recht om mijn ouders te laten komen was daarmee van de baan. Ik ben het toch blijven proberen en sinds een jaar wonen ze in Wijchen. Nu verblijft er nog een zus met haar gezin in Aleppo. Dat is moeilijk voor ons, want het is daar niet veilig.'

Luchtvaarttechniek

Yousef is zo snel mogelijk Nederlands gaan leren en kreeg de taal in korte tijd onder de knie. 'Het heeft misschien geholpen dat ik al Engels sprak', vertelt Yousef. Inmiddels studeert hij Luchtvaarttechniek aan de Hogeschool InHolland in Delft. 'Ik reis meerdere keren per week op en neer tussen Wijchen en Delft, maar dat heb ik er graag voor over. Deze opleiding past bij mij. Ik heb er niet voor gekozen om in Delft op kamers te gaan. Ik woon gezellig bij mijn ouders in Wijchen. Ik heb ze bijna vier jaar niet gezien en daarom is het extra fijn dat we nu samen zijn.'

Bij de Koning op bezoek

Naast zijn studie is Yousef ook actief als vrijwilliger. Hij werkt voor ElanArt, een Nijmeegse stichting die zich ten doel stelt om jonge asielzoekers met de samenleving in contact te brengen via muziek en kunst. 'Met deze stichting zijn we een van de drie winnaars geworden van een Appeltje van Oranje. Er waren ruim driehonderd inzendingen, dus het was een hele eer. We mochten zelfs bij de Koning en Koningin op bezoek.'

In Nederland aan de slag

'Mijn ouders zijn inmiddels ook volop Nederlands aan het leren. Ze hadden allebei een goede baan in Syrië en willen straks ook in Nederland weer aan de slag. Mijn vader is telecom engineer en sprak al Engels. Dat maakt het Nederlands leren ook voor hem makkelijker. Voor mijn moeder is het ietsje lastiger. Zij was docent aan een basisschool en spreekt geen Engels. Maar ze komen er wel, want ze hebben een goede opleiding gehad en veel ervaring in hun werk.'

'Ik kan nu aan mijn toekomst werken. Met een goede opleiding en veel kansen op een goed bestaan.'

Nederlanders zijn open

'In het begin had ik veel nachtmerries toen ik in Nederland was. Als ik een vliegtuig hoorde wilde ik wegrennen, zo bang was ik. Nu ben ik gewend aan de geluiden en ben ik rustiger. Nederlanders zijn heel open, iedereen geeft zijn mening en je kunt over alles praten. Ik voel me heel welkom in Nederland. Dat is in Syrië heel anders. Als je daar iemand niet kent, laat je niet weten wat je van iets vindt. Het is heel verdrietig dat Syrië niet meer het land van de Syriërs is. Het is kapot gemaakt.'

Gevoel van vrijheid

'Nederland heeft mij een andere mentaliteit gegeven. Ik heb een gevoel vrijheid ontwikkeld, iets wat ik in Aleppo niet kende. Ik kan nu aan mijn toekomst werken. Met een goede opleiding en veel kansen op een goed bestaan.'

Tekst: Willeke Guelen Foto: Henk van der Bend

De Gemeenteraad van Wijchen

20 33708 Maatschappelijke begeleiding statushouders

Subsidie 2020 Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland

Amendement van de fracties van PvdA, Kernachtig Wijchen, D66, CDA, Sociaal Wijchen, VVD, Wijchen Lokaal
ingediend 9 juli 2020

Ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

a. Beslispunt 2 en 3 te wijzigen in:
De Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland in 2020 een budgetsubsidie te verlenen van € 161.075,- voor de uitvoering van de werkzaamheden gericht op de maatschappelijke ondersteuning van statushouders en de inzet van een participatiecoach.
Deze kosten te dekken uit de Reserve statushouders.

~~b. Toe te voegen beslispunt:~~
~~De Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland een subsidie te verlenen van € 80.538,- tot 1 juli 2021.~~

c. ~~Toe te voegen beslispunt:~~
~~Het college te vragen samen met stichting VWON te werken aan een overgangsregeling zodat partijen zich kunnen voorbereiden op de implementatie van de nieuwe wet Inburgering.~~

Toelichting:
De overheid is een betrouwbare overheid die haar eigen verordeningen en regelingen juist en rechtmatig uitvoert. Een gemeentelijke overheid die tegen het einde van een kalenderjaar, voorafgaand aan het te subsidiëren kalenderjaar, besluit om zijn eigen subsidieverordening niet na te leven en een subsidiebedrag ten nadele van een maatschappelijke partner te wijzigen, gaat daarmee voorbij aan haar eigen richtlijnen.

~~Ad b en c:~~ Met dit amendement willen wij bewerkstelligen dat de subsidie voor 2020 in overeenstemming is met de subsidie die de

stichting mocht verwachten.
~~Ook willen wij met dit amendement de stichting de zekerheid geven dat zij tot 1 juli 2021 een subsidie heeft voor haar werkzaamheden. Voor zover nu bekend is de verwachting dat met ingang van 1 juli 2021 de nieuwe wet Inburgering uitgevoerd gaat worden. De raad zal vanaf die datum in het kader van de financiering van de activiteiten die uitgevoerd worden vanwege de wet Inburgering aan moeten sluiten bij de vanaf 1 juli 2021 geldende financieringssystematiek.~~
De reserve statushouders biedt voldoende middelen om dit amendement te dekken.

Namens de fracties van

D66, Han Demmers
Kernachtig Wijchen, Rob Albersnagel
PvdA, Zainab Osman
CDA, Karin Hoogteijling
Sociaal Wijchen, Johan de Kievit
VVD, Roel Boumans
Wijchen Lokaal, Arnold van Kuppeveld

De Gemeenteraad van Wijchen

33708 Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020

In beeld brengen behoeftes en actieplan

Amendement van de fracties van de Wijchense VVD

Eerste indiener amendement: Roel Boumans
ingediend 25 juni 2020

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Het volgende beslispunt toe te voegen aan de beslisnota:

- Het college voert een kritische analyse uit van de totale populatie statushouders om de specifieke behoeftes in kaart te brengen.
  Het college stuurt de raad deze analyse tezamen met een actieplan uiterlijk in Q4 2020. Het doel van de analyse en het plan is de maatschappelijke begeleiding van statushouders zo effectief mogelijk te maken.

Toelichting:
Uit de evaluaties van het huidige beleid blijkt dat er goede resultaten worden gerealiseerd bij de begeleiding van veel Wijchense statushouders. Tegelijkertijd blijkt dat er ook statushouders zijn die in langdurige begeleidingstrajecten terecht komen, of zelfs van begeleiding verstoken blijven. De indieners vinden dat de kans op een succesvolle integratie van statushouders stijgt als zij een snelle en passende begeleiding krijgen. Daarvoor moeten we de behoeftes van de Wijchense statushouders eerst goed in beeld brengen (bijgaande afbeelding geeft hiervan een grafisch voorbeeld). Deze behoeftes kunnen vervolgens vertaald worden in een algemeen actieplan en een raamwerk voor een individueel plan.

In juli 2021 wordt de nieuwe Wet Inburgering naar verwachting ingevoerd. Hierin krijgen gemeentes een duidelijke regierol toebedeeld. Ook daarvoor is het noodzakelijk om een goed beeld te hebben van hetgeen onze statushouders behoefte aan hebben. Door de uitvoering ontstaat dus geen dubbel werk, maar nemen we, in afwachting op de nieuwe Wet Inburgering, een voorschot op de uitwerking waardoor Wijchense statushouders eerder gericht ondersteund worden.

Namens de fractie van
VVD, Roel Boumans

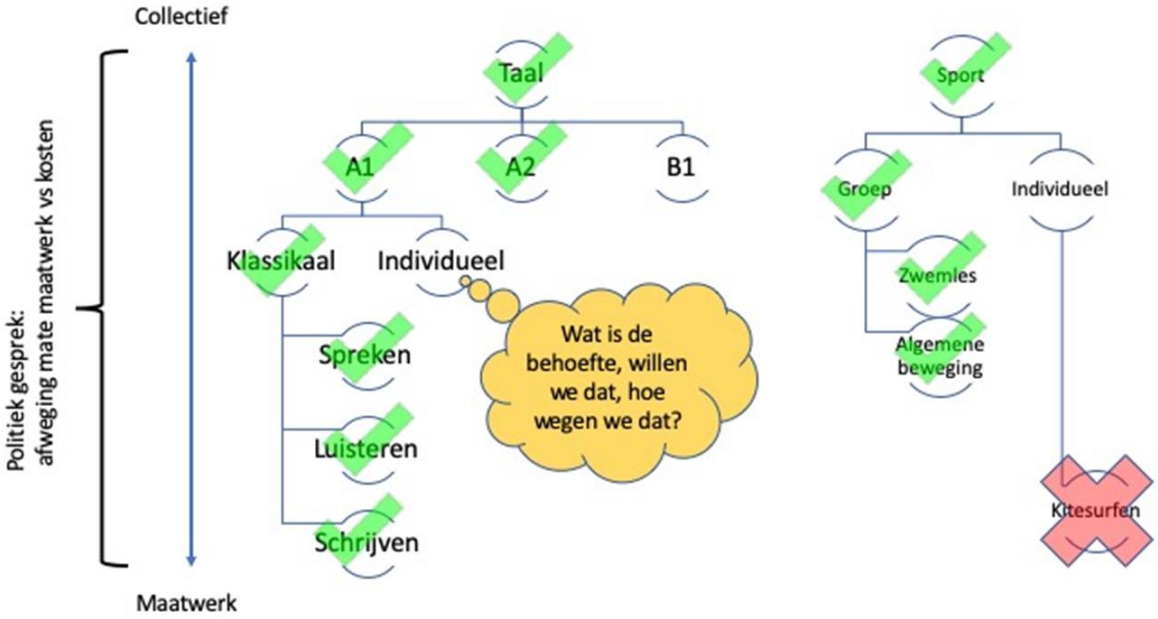
Collectief
Politiek gesprek:
afweging mate maatwerk vs kosten
Maatwerk
Taal
A1
A2
B1
Klassikaal
Individueel
Spreken
Luisteren
Schrijven
Wat is de behoefte, willen we dat, hoe wegen we dat?
Sport
Groep
Individueel
Zwemles
Algemene beweging
Kitesurfen

De Gemeenteraad van Wijchen

20 33708 Maatschappelijke begeleiding statushouders 2020

Motie Samenwerking Maatschappelijke partners

Motie van de fractie van D66 Wijchen
Eerste indiener motie: Han Demmers

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 25 juni 2020.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat

1. Zoals bleek in het geval van Vluchtelingenwerk Oost Nederland (VWON), de gemeente Wijchen niet altijd proactief en tijdig de interactie zoekt met haar maatschappelijke partners

Overwegende dat,

1. Maatschappelijk partners belangrijke kennis en ervaring hebben die de uitvoeringsorganisatie niet heeft en het aan de efficiëntie en effectiviteit van het beleid ten goede komt als wij hen hiervoor inschakelen.

Draagt het college van B&W op om:

Beter samen te werken met maatschappelijke partners en hen tijdig te betrekken.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van D66 Wijchen,

Han Demmers

De Gemeenteraad van Wijchen

20 33708 Maatschappelijke begeleiding

Voorbereiding nieuwe Wet Inburgering

Motie van de fracties van CDA, D66, Kernachtig Wijchen, PvdA, Sociaal Wijchen, VVD, Wijchen Lokaal
Eerste indiener motie: -

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2020.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Overwegende, dat

- De nieuwe Wet Inburgering op 1 juli 2021 van kracht wordt
- Het wenselijk is dat inwoners uit Wijchen die onder de huidige Wet Inburgering vallen ook van 1 januari 2021 tot 1 juli 2021 nog maatschappelijke begeleiding ontvangen

Roept het college op

- Een prijsopgave te vragen aan Stichting Vluchtelingenwerk Oost Nederland voor de maatschappelijke begeleiding en de dienstverlening van de participatiecoach voor de "oude doelgroep" van 1 januari 2021 tot 1 juli 2021
- Voor 15 september 2020 te beschikken op deze prijsopgave
- De Agendacommissie van de raad zo spoedig mogelijk te verzoeken om in oktober 2020 voldoende tijd in te ruimen voor een bijeenkomst om de raad te informeren over alle facetten van de nieuwe Wet Inburgering. Te denken valt o.a. aan hoe het college de specifieke behoeften in kaart gaat brengen van de doelgroepen die onder de nieuwe Wet Inburgering (nWI) vallen
- Daarbij in ieder geval de informatie uit de septembercirculaire 2020 te delen, incl. de gevolgen voor de begroting 2021 van de gemeente Wijchen
- De Agendacommissie bij het verzoek een suggestie te doen m.b.t. maatschappelijke organisaties, deskundigen, enz. die de Agendacommissie zou kunnen (laten) uitnodigen, zodat de bijeenkomst het karakter kan krijgen van een gesprekstafel/het goede gesprek.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van

CDA Karin Hoogteijling
D66 Han Demmers
Kernachtig Wijchen Rob Albersnagel
PvdA Zainab Osman
Sociaal Wijchen Johan de Kievit
VVD Roel Boumans
Wijchen Lokaal Arnold van Kuppeveld

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	1549
Extern Zaak ID	Z/20/044468
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	9 juli 2020
Agendapunt	6.a
Omschrijving	44468 Behandeling Jaarrekening Wijchen 2019 (beslisnota)
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088-432 7190
E-mail adres steller	r.van.orsouw@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Jaarrekening Wijchen 2019 (44468)
Programmarekening Wijchen 2019 DEF.pdf
Reserves en voorzieningen Jaarrekening 2019
Gemeente Wijchen - Controleverklaring 2019 - WG.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	9 juni 2020
Stukken gemeenteraad Wijchen	16 juni 2020
Raad openbaar Wijchen	**9 juli 2020**

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met het instellen van de reserves:
a. “Afschrijvingsreserve Oosterpark”;
b. “Bestemmingsreserve RSA Tennis”;
2. De Jaarrekening 2019 vast te stellen, inclusief nota ‘Reserves en voorzieningen’, waarbij de Algemene Dienst sluit met een negatief resultaat van € 1.365k en de Bouwgrondexploitatie met een positief resultaat van € 213k, zodat de jaarrekening per saldo sluit met een negatief resultaat van € 1.152k;
3. In te stemmen met de volgende resultaatbestemming:

a. Onttrekken van € 1.152k aan de Algemene reserve ter afdekking van het resultaat 2019.
b. Onttrekken van € 749k aan de Algemene reserve ter afdekking van de budgetoverhevelingen 2019-2020, conform raadsbesluit 40703 (30 januari 2020).

Besluit (Aangenomen)

1. In te stemmen met het instellen van de reserves:
a. “Afschrijvingsreserve Oosterpark”;
b. “Bestemmingsreserve RSA Tennis”;
2. De Jaarrekening 2019 vast te stellen, inclusief nota ‘Reserves en voorzieningen’, waarbij de Algemene Dienst sluit met een negatief resultaat van € 1.365k en de Bouwgrondexploitatie met een positief resultaat van € 213k, zodat de jaarrekening per saldo sluit met een negatief resultaat van € 1.152k;
3. In te stemmen met de volgende resultaatbestemming:
a. Onttrekken van € 1.152k aan de Algemene reserve ter afdekking van het resultaat 2019.
b. Onttrekken van € 749k aan de Algemene reserve ter afdekking van de budgetoverhevelingen 2019-2020, conform raadsbesluit 40703 (30 januari 2020).

Openbaar Zaaknummer: 44468

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarrekening Wijchen 2019

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met het instellen van de reserves:
   a. "Afschrijvingsreserve Oosterpark";
   b. "Bestemmingsreserve RSA Tennis";
2. De Jaarrekening 2019 vast te stellen, inclusief nota 'Reserves en voorzieningen', waarbij de Algemene Dienst sluit met een negatief resultaat van € 1.365k en de Bouwgrondexploitatie met een positief resultaat van € 213k, zodat de jaarrekening per saldo sluit met een negatief resultaat van € 1.152k;
3. In te stemmen met de volgende resultaatbestemming:
   a. Onttrekken van € 1.152k aan de Algemene reserve ter afdekking van het resultaat 2019.
   b. Onttrekken van € 749k aan de Algemene reserve ter afdekking van de budgetoverhevelingen 2019-2020, conform raadsbesluit 40703 (30 januari 2020).

Aanleiding
Wij bieden u de Jaarrekening 2019 integraal aan met de nota Reserves en voorzieningen 2019.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
8-11-2018	Programmabegroting 2019
31-1-2019	Budgetoverhevelingen 2018-2019
4-7-2019	Perspectiefnota 2019
30-1-2020	Budgetoverhevelingen 2019-2020

Gewenst resultaat
Met dit voorstel leggen wij aan u verantwoording af over het jaar 2019. De Programmarekening 2019 volgt dezelfde vorm en opbouw als de Programmabegroting 2019. Dat betekent dat de nieuwe indeling van taakvelden in de negen programma's van de Begroting 2019 gevolgd is.
De raad heeft de Begroting 2019 geautoriseerd tot en met de beslisnota budgetoverhevelingen 2019-2020 (40703). Met deze autorisatie heeft u toestemming gegeven voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Uit de jaarrekening blijkt dat diverse programma's niet binnen de gestelde begroting zijn gebleven. Wij lichten in deze jaarrekening de overschrijdingen toe. Met het autoriseren

hiervan voldoet de rekening aan de eisen van rechtmatigheid. Door het vaststellen van de jaarrekening legt onze gemeente ook verantwoording af over ons beleid aan de inwoners van Wijchen.

Astrium Overheidsaccountants heeft deze jaarrekening gecontroleerd, en is ten tijde van opstellen van deze beslisnota bezig met de afronding van haar controlewerkzaamheden. Openstaand punt betreft nog de controle op het sociaal domein, waaronder uitkomsten van de controle van de jaarrekening van Rondom Wijchen. De uitkomsten van deze controle zijn in grote mate van invloed op de foutevaluatie van de accountant en daarmee mogelijk op de verklaring van de gemeente Wijchen. Zij geven aan dat er uit de overige controlewerkzaamheden tot op heden geen bevindingen zijn gebleken die het afgeven van een goedkeurende verklaring belemmeren, met uitzondering van de mogelijke impact op de getrouwheid en rechtmatigheid van het sociaal domein. Indien blijkt uit de controle van de accountant dat de onzekerheid van zodanige omvang is dat dit van invloed zou zijn op de strekking van de controleverklaring, dan zullen wij in samenwerking met de accountant tijdig extra onderzoeken doen naar prestatielevering van de geleverde zorg. Inzet is om voor de auditcommissie van 17 juni aanstaande duidelijkheid te hebben.

Uiteindelijk zenden wij de jaarrekening ter toetsing aan de provincie. Indien u niet instemt met de jaarrekening dan voorziet de gemeentewet uiteindelijk in een procedure, waarbij de provincie een dergelijk besluit neemt.

Argumenten
1.1 Het instellen van een reserve is voorbehouden aan de raad.
De onder punt 1 opgenomen reserve komt voort uit bestaand beleid en wordt individueel toegelicht in de nota Reserves en voorzieningen 2019. De te storten middelen in deze reserve zijn al eerder door raadsbesluiten geaccordeerd.

2.1 De Jaarrekening 2019 kan pas naar de provincie voor goedkeuring worden gezonden, nadat de raad deze jaarrekening heeft vastgesteld.

3.1 De algemene reserve is ingesteld voor het opvangen van tegenvallers en voorziet in afdekking van het resultaat en de budgetoverhevelingen.
In paragraaf vier van de Programmarekening wordt het weerstandsvermogen toegelicht. Hier is terug te vinden dat de hoogte van de Algemene reserve bij de jaarrekening op €11,4 miljoen ligt. Het risicoprofiel is bepaald op € 8,9 miljoen. De voorgestelde resultaatbestemming past hier dus nog in.

Tegenargumenten en risico's
2.1 Er is ten tijde van het opstellen van deze beslisnota nog geen verklaring van de accountant ontvangen.

Financiële gevolgen

De jaarrekening sluit met een negatief resultaat van € 1.152k. Uitgesplitst naar Algemene Dienst en Bouwgrondexploitaties bedraagt het resultaat respectievelijk -/- € 1.365k en € 213k. Met de actuele begroting van -/- € 27k is feitelijk sprake van een tekort ten opzichte van de begroting van € 1.124k.

Het rekeningresultaat over 2019, onderscheiden naar lasten en baten bedraagt:

Rekening resultaat 2018 (x € 1.000)		
Totaal baten		98.316
Totaal lasten		102.855
Resultaat voor eerste bestemming		**-4.538**
Mutaties in reserves:		
- stortingen in reserves	6.655	
- onttrekkingen uit reserves	10.042	
Saldo mutaties reserves		**3.387**
Resultaat na eerste bestemming		**-1.152**
Waarvan resultaat Bouwgrondexploitatie		213
Waarvan resultaat Algemene Dienst		-1.365

Te bestemmen jaarrekening resultaat:

Jaarrekening resultaat 2019	-1.152
Budgetoverhevelingen raadsbesluit 30 januari 2020	-749
Nog te bestemmen resultaat	**-1.901**

Voorgesteld wordt nu om het onbestemde resultaat te onttrekken aan:
- De Algemene Reserve ad € 1.901k.

Voor een nadere toelichting op bovenstaand overzicht verwijzen wij u graag naar de Programmarekening 2019, hoofdstuk 2: Resultaat 2019, bladzijde 150 en verder.

Resultaat van de Algemene Dienst.
Het resultaat van de Algemene Dienst na eerste bestemming sluit met een negatief resultaat van € 1.365k. De geactualiseerde begroting 2019 gaat uit van een negatief resultaat van € 27k.

In dit begrotingssaldo is opgenomen het overschot vanuit de primitieve begroting (€ 255k), de mutatie van de Perspectiefnota 2019 (€ 1.031k) en het effect van de budgetoverhevelingen 2019-2020 (€ 749k),

De negatieve afwijking van het resultaat met € 1.338 op de algemene dienst 2019 ten opzichte van de geactualiseerde begroting wordt verklaard door onderstaande relevante mutaties.

Tabel 1: Relevante verschillen Algemene Dienst ten opzichte van de geactualiseerde begroting (x € 1.000).

Prog	Omschrijving	Verschil (x € 1.000
0	Pensioenen wethouders	-880
0	Verkoop vastgoed	-424
0	Afrekening WDW 2019	-533
0	Bijstelling voorziening dubieuze debiteuren	-165
0	Naheffing WKR	-54
0	Vrijval voorziening personeel	85
0	Vrijval formatie extra inzet bedrijfsvoering	95
0	Rentevoordeel	97
0	OZB inkomsten	71
0	Decembercirculaire algemene uitkering	-320
0	Bijsterhuizen instandhouding groen	258
1	Budgetruimte veiligheid	69
1	APV en Precario opbrengsten	70
2	Gladheidsbestrijding	50
4	Onderwijs achterstanden gelden	241
5	Zwembad Meerval	-93
5	Vrijval budgetten speelvoorzieningen	70
6	2d's afrekening 2018	-193
6	2d's eigen bijdrage	-50
6	2d's afrekening RW	-190
6	2d's overig	140
6	Bijzondere bijstand	223
7	ODRN	-203
7	Vrijval budgetten milieu en waterbeleid	106
8	Bouwleges	-118
	Overig	310
	TOTAAL	**-/- 1.338**

Het gaat te ver om alle verschillen in het voorgaand overzicht afzonderlijk op te nemen. Wij verwijzen u hiervoor graag naar de afzonderlijke programma's.

Resultaat van de Bouwgrondexploitatie

Bij de opbouw Begroting 2019 werd geen resultaat op bouwgrondexploitaties verwacht in 2019. Het behaalde resultaat in 2019 bedraagt € 213k. Onderstaand treft u een overzicht aan van de mutaties.

Tabel 2: Resultaten Bouwgrondexploitatie (x € 1.000).

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Mutatie
Tussentijdse winstneming Balgoij	0	93	93
Winstneming MOB-complex	0	15	15
Winstneming Hoge Rot fase 2	0	16	16
Vrijval verliesvoorzieningen Huurlingsedam en Tuin van Woezik	0	89	89
TOTAAL	**0**	**213**	**213**

De grondexploitaties MOB-complex en Hoge Rot fase 2 zijn eerder afgesloten dan aangenomen in de begroting 2019. Voor de grondexploitatie woningbouw Balgoij is een tussentijdse winstneming genoten, wat volgens de regelgeving verplicht is naar ratio van de realisatie van het project. Daarnaast zijn de bouwgrondexploitaties Huurlingsedam en Tuin van Woezik opnieuw doorgerekend, waarbij de verwachte toekomstige

verliesnemingen zijn bijgesteld. Dit muteert met de betreffende verliesvoorziening en leidt tot een positief effect op de jaarrekening.
Voor een nadere toelichting op de Bouwgrondexploitatie wordt verwezen naar paragraaf 9 Grondbeleid van deze Programmarekening 2019.

Winstuitkering GR Bijsterhuizen
De Gemeenschappelijke Regeling Bijsterhuizen heeft in 2019 een winstuitkering van €1,5 miljoen uitgekeerd. Dit bedrag is in de Algemene reserve gestort. Er is voor fase 5 en 6 € 655k voor beheer overdragen overgedragen aan de Gemeente Wijchen, waarvan €150k in de reserve groenpercelen Bijsterhuizen is gestort.

Novemberrapportage
Gedurende het jaar 2019 zijn vier rapportages opgesteld, waarvan twee uitgebreide Programmarapportages voor de raad. De laatste rapportage is gebaseerd op de stand tot en met november 2019. In tabel 4 zetten we deze jaareindeverwachting af tegen de stand van de Jaarrekening 2019.

Tabel 3: Jaarrekening t.o.v. jaareindeverwachting (x € 1.000).

	Begroot 2019 Nov.	JEV Nov.	Saldo JEV nov	Begroot 2019 actueel	Jaar-rekening 2019	Saldo jaar-rekening	Mutatie rekening resultaat t.o.v. JEV
Algemene dienst	-776	-1958	-1.182	-27	-1.365	-1.338	593
Bouwgrond-exploitatie	0	43	43	0	213	213	170
Totaal	**-776**	**-1.915**	**-1.139**	**-27**	**-1.152**	**-1.125**	**763**

Het verschil in begrotingscijfers van november en de actuele begroting bij de jaarrekening wordt veroorzaakt door de begrotingswijziging budgetoverhevelingen 2019 naar 2020 (€ 749k). Ten opzichte van de novemberrapportage is het resultaat op de Algemene Dienst met € 763k hoger gebleken, wat voor € 749k wordt veroorzaakt door de budgetoverhevelingen. In tabel 5 zijn de relevante verschillen opgenomen tussen de jaareindeverwachting en het behaalde resultaat 2018.

Tabel 4: Saldo 2018 t.o.v. saldo jaareindeverwachting programmarapportage november (x € 1.000)

Onderwerp	Omschrijving	Verschil (x € 1.000
Pensioenen wethouders	Ten tijde van de 4e rapportage was de actuariële waarde berekening van wethouders pensioenen nog niet beschikbaar. Daardoor kon nog geen inschatting worden gemaakt van deze extra dotatie.	-880
Afrekening WDW 2019	Kostprijsverhogende btw was in de rapportage nog niet meegenomen, daarnaast resultaatbestemming ICT.	-256
Bijstelling voorziening dubieuze debiteuren	Bij jaarrekening de balans beoordeeld en geconcludeerd dat de voorziening dubieuze debiteuren bijgesteld dient te worden.	-165
2d's afrekening RW	Begin maart 2020 is Rondom Wijchen met een nieuw verwacht resultaat 2019 gekomen, dat 75k negatiever uitvalt op WMO nieuw dan de tot dan toe toegekende subsidie. Met dit bedrag wordt één op één rekening gehouden in de jaarrekening 2019 van Wijchen.	-75

Onderwerp	Omschrijving	Verschil (x € 1.000
ODRN	In de 4e rapportage van 2019 werd wel al rekening gehouden met de enorme economische groei en het tekort over 2019 van 1,2 miljoen in 2019 van de ODRN (aandeel Wijchen € 49k). Geen rekening was gehouden met de grote van de post onderhanden werk. (in totaal over 2019 € 111k.) Hierdoor valt het tekort over 2019 nog hoger uit.	-115
Bouwleges	De leges uit bouwvergunningen vallen aanzienlijk lager uit omdat ten gevolge van pfas, stikstof, Bibob en hoge werkdruk (o.a. tgv omgevingswet en tekort aan capaciteit) een aantal voor 2019 geraamde projecten vertraging hebben opgelopen.	-118
Vrijval voorziening personeel	De voorziening verplichtingen personeel is bij de jaarrekening o.b.v. afrekeningen WDW herijkt.	85
Decembercirculaire algemene uitkering	Decembercirculaire bracht t.o.v. de septembercirculaire extra geld met zich mee. In de rapportage van november was de decembercirculaire nog niet bekend.	246
Bijsterhuizen instandhouding groen	In december zijn de vergoedingen voor instandhouding en verwervingen groen uit Bijsterhuizen ontvangen, deze werden bij de novemberrapportage niet meer in 2019 voorzien.	506
Vrijval budgetten speelvoorzieningen	We hadden verwacht een inhaalslag op speelvoorzieningen te maken dit is niet helemaal gelukt.	70
2d's eigen bijdrage	In totaal valt het tekort op de eigen bijdrage WMO minder negatief uit dan verwacht in de 4e rapportage. We zien hier direct verband met de aanzuigende werking van het abonnementstarief in 2019.	75
2d's overig	Op dit budget vindt het gehele jaar door afwikkeling m.b.t. tot oude jaren en of/ andere gemeenten plaats. Waaronder o.a. de terugontvangt van het Wijchense deel van de regionale subsidie aan het Time- out huis m.b.t. 2017, maar ook door Nijmegen betaalde zorg 2018 en 2019 die achteraf (woonplaatsbeginsel) voor Wijchen blijkt te zijn.	84
2d's jeugdbescherming - reclassering	Het voordeel op het budget 2019 valt hoger uit dan voorzien (175k i.p.v. 100k). Vanaf de begroting 2020 is dit budget reeds structureel naar beneden bijgesteld.	75
Bijzondere bijstand	Incidenteel voordeel op individuele studietoeslag. Deze post is bij de herijking bijzondere bijstand op hetzelfde niveau gehouden in afwachting van aangekondigd nieuw landelijk beleid door het Rijk.	50
Gladheidsbestrijding	Gezien de beperkte winter hebben we geld over op het budget van gladheidsbestrijding.	50
Bouwgrondexploitaties	De tussentijdse winstneming op Balgoij was bij de rapportage nog niet voorzien, evenals de bijstellingen in de verwachte resultaten Tuin van Woezik en Huurlingsedam.	170
Budgetoverhevelingen	De budgetoverhevelingen zijn in de rapportage als (stelpost)uitgaven in de jaareindeverwachting meegenomen, omdat de begrotingswijziging budgetoverhevelingen eerst vastgesteld diende te worden.	749
Overig verschillen		212
	Totaal afwijking op algemene dienst t.o.v. novemberrapportage	**763**

Communicatie
We sturen de jaarrekening voor 15 juli naar de Provincie Gelderland.

Uitvoering of Vervolgstappen
We verwerken de resultaatbestemming in 2020.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Gemeente Wijchen

Programmarekening 2019

Inhoudsopgave

INLEIDING 5

SAMENVATTING 7

PROGRAMMA'S 9
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING 11
1 VEILIGHEID 21
2 VERKEER EN VERVOER 25
3 ECONOMIE 31
4 ONDERWIJS 37
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE 42
6 SOCIAAL DOMEIN 49
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU 68
8 WONEN EN BOUWEN 74
BELEIDSINDICATOREN 81

PARAGRAAF 1: OVERHEAD, ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERIGE BATEN EN LASTEN 84
PARAGRAAF 2: DUURZAAMHEID 87
PARAGRAAF 3: LOKALE HEFFINGEN 98
PARAGRAAF 4: WEERSTANDSVERMOGEN 108
PARAGRAAF 5: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 116
PARAGRAAF 6: FINANCIERING 123
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING 129
PARAGRAAF 8: VERBONDEN PARTIJEN 131
PARAGRAAF 9: GRONDBELEID 143

JAARREKENING 146

BIJLAGE 1: RISICOMATRIX 180
BIJLAGE 2: SISA 181

Inleiding

Voor u ligt de programmarekening 2019 van de gemeente Wijchen.

De jaarrekening heeft als belangrijke functie het afleggen van verantwoording van het College van Burgemeester en Wethouders over de realisering van het voorgenomen beleid en de daarvoor ingezette middelen. Deze programmarekening is daarom van belang voor zowel bestuurders als burgers, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere overheden.

De programmarekening bestaat uit een aantal delen. Deel één behandelt de verantwoording op de programma's en de paragrafen. Deel twee bevat het financiële jaarverslag. De financiële verschillen zijn op de programma's toegelicht in 2 kolommen. Er wordt vermeld of het verschil incidenteel (i) of structureel (s) is. Structurele verschillen zijn die afwijkingen, die een meerjarig effect hebben én niet in onze meerjarenbegroting 2020-2023 zijn opgenomen. Met andere woorden, dat zijn de afwijkingen, die we bij de Perspectiefnota en Begroting 2021 mee moeten nemen. Omdat op duizendtallen wordt gerapporteerd, kunnen afrondingsverschillen optreden in tellingen en afstemmingen.

Nieuw jasje en opbouw
De nieuwe collegeperiode hebben we aangegrepen om de begroting en jaarstukken in een nieuw jasje te steken. Dit is niet alleen terug te zien in de lay-out. Ook de opbouw en indeling zijn anders.

- **Nieuwe programma-indeling**

We hebben bij de begroting 2019 gekozen voor de landelijke programma indeling van de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Een gemeenteraad mag hiervan afwijken. Maar om goed te kunnen vergelijken met andere gemeenten zoals Druten is deze indeling aangehouden. Het financieel overzicht bij de programma's is voorzien van de gerealiseerde cijfers tot en met 31 december 2019. De begroting is geactualiseerd, onder meer door de financiële vertaling van raadsbesluiten. De afwijkingen tussen de geactualiseerde begroting en de realisatie zijn toegelicht.

- **Speerpunten**

We hebben in de verschillende programma's de speerpunten opgenomen uit het Coalitieakkoord 2018-2022. Het merendeel van de speerpunten is geconcretiseerd met activiteiten die hieraan bijdragen. We verantwoorden in deze jaarrekening de realisatie van de geplande activiteiten. Daar waar een verantwoording over 2019 wordt gegeven, vindt u in de linker kolom de begrotingstekst en in de rechterkolom de verantwoording. Naast de speerpunten uit het coalitieakkoord (rode pijlen) zijn ook speerpunten uitgewerkt voor de financieel gewichtige thema's (blauwe pijlen).

- **Paragrafen**

Naast de verplichte paragrafen uit de BBV hebben we een aparte paragraaf uitgewerkt voor het onderwerp Duurzaamheid. Omdat dit onderwerp de programma's overstijgt hebben we een samenvatting gemaakt van de verschillende duurzaamheidsaspecten binnen de gemeentelijke jaarrekening.

- **Jaarrekening**

In het onderdeel "Jaarrekening" worden de gerealiseerde cijfers van de exploitatie en balans afgezet tegen de begroting. In het eerste hoofdstuk zijn de grondslagen van waardering en resultaatbepaling opgenomen. In het tweede hoofdstuk treft u het resultaat van de programmarekening over 2019 aan. Het resultaat wordt toegelicht en voorzien van een voorstel van het college voor bestemming van het rekeningresultaat. In het derde hoofdstuk treft u de rekening van baten en lasten aan. In hoofdstuk vier is de balans inclusief toelichting opgenomen.

Bijlagen
Daarnaast zijn er bijlagen opgenomen.
Bijlage 1: Een tabel met taakvelden waarin wordt weergegeven welke taakvelden onder welk programma zijn opgenomen. In deze tabel zijn de taakvelden voorzien van de totaalcijfers van de begroting, de realisatie en het realisatiesaldo van 2018.
Bijlage 2: De risicomatrix waarin de beschreven risico's zijn vertaald met de mogelijke financiële gevolgen en als leidraad voor de bepaling van de ondergrens van de algemene reserve.
Bijlage 3: De verantwoordingsprotocollen van de SISA verantwoording: Gemeenten worden verplicht in hun jaarrekening een bijlage met verantwoordingsinformatie op te nemen voor aangewezen regelingen, waarvoor door de Rijksoverheid en provincie subsidies en specifieke uitkeringen zijn verstrekt. In plaats van afzonderlijke accountantstoets en –verklaring loopt de verantwoording mee met de controle op de jaarrekening. Dit noemt men Single Information Single Audit (SISA).

De programmarekening is gecontroleerd door Astrium accountants. De uitkomsten van deze controle worden separaat gerapporteerd.

Wijchen, juni 2020

Samenvatting

De jaarrekening 2019 sluit met een negatief saldo van € 1.152k, waar de actuele begroting uitging van een negatief resultaat van € 27k.

Begroting primitief	€ 326k
Aangenomen amendementen	-€ 71k
Saldo begroting 2019 primitief	€ 255k
Bijstelling Perspectiefnota	-€ 1.031k
Budgetoverhevelingen 2019-2020	€ 749k
Actuele begroting 2019	**-€ 27k**
Resultaat 2019	**-€ 1.152k**
Verschil met begroting	**-€ 1.125k**

Bij het vaststellen van de begroting 2019 in november 2018 gingen we uit van een klein positief resultaat van € 0,3 miljoen. In onderstaande tabel is het verloop van de primitieve begroting, naar de tussenstand van juli 2019 bij de Perspectiefnota, tot het uiteindelijke jaarrekeningresultaat weergegeven.

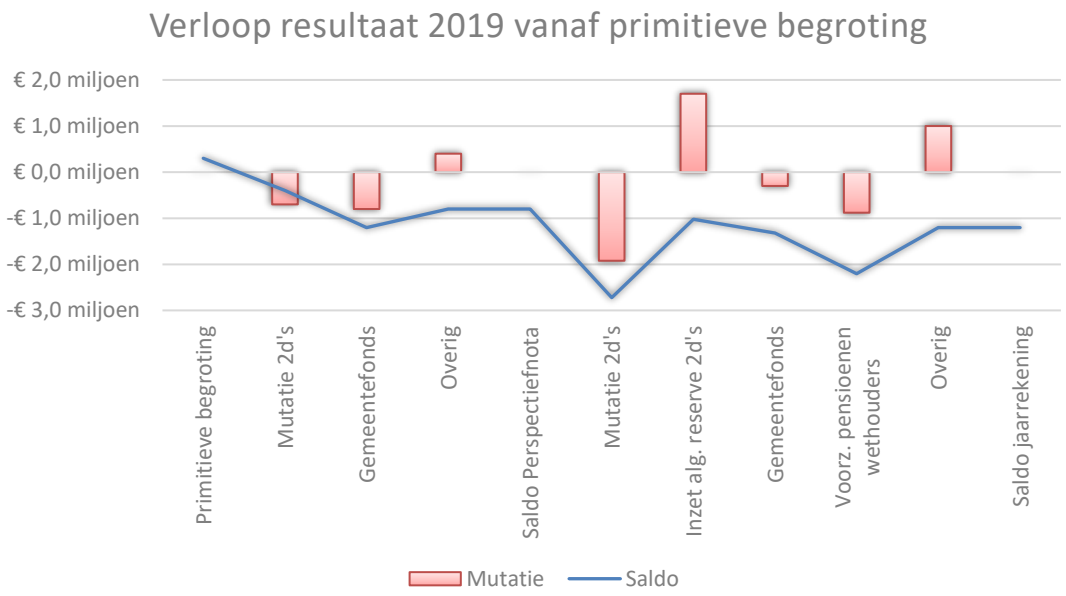

De onderwerpen die tot de grootste afwijkingen leiden zijn de algemene uitkering, die gedurende het jaar 2019 met ruim een miljoen euro is verlaagd. Ook de dotatie in de voorziening van pensioenen wethouders vanwege de lage rentestand, zorgt voor een negatief effect van bijna een miljoen euro. Dit zijn exogene onderwerpen waar een gemeente niet op kan sturen.
Daarnaast zijn de kosten voor de 2d's ten opzichte van de primitieve begroting behoorlijk hoger. Een deel daarvan is afgedekt uit aanvullende middelen in het gemeentefonds en een deel is bij de besluitvorming tot aanvullende subsidies Rondom Wijchen afgedekt uit de algemene reserve.

Kijkend naar de uitgaven in 2019, vindt u in de volgende grafiek het verschil tussen de actuele begroting en realisatie, verdeeld over de acht programma's.

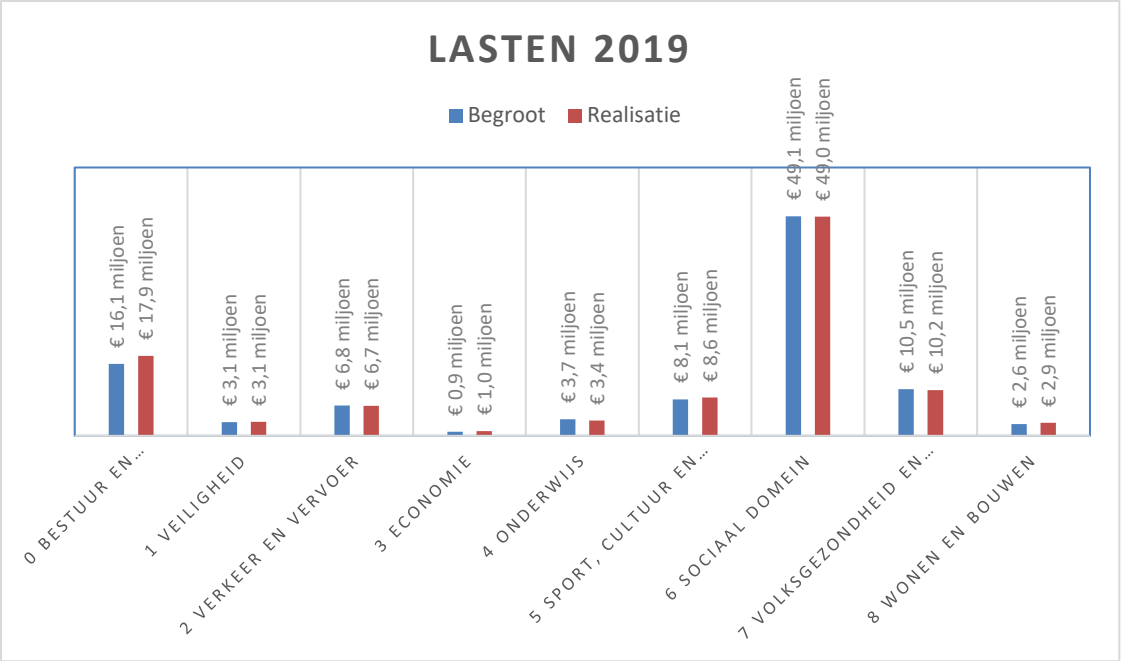

De meeste programma's liggen grotendeels in lijn met de begroting. Met name in programma 0 zien we een overschrijding op de begrote kosten. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- € 0,9 miljoen dotatie aan de voorziening pensioenen wethouders vanwege de lage rentestand;
- € 0,5 miljoen hogere bijdrage Werkorganisatie Druten Wijchen.

Programma 6 Sociaal domein laat ten opzichte van de begroting een neutraal beeld zien. Daarbij moet gezegd worden dat hier in 2019 verschillende begrotingswijzigingen aan ten grondslag liggen. Deze begrotingswijzigingen zijn de raad aangeboden, omdat op de 2d's het (kosten)volume bleef stijgen. Deze extra kosten zijn gedekt uit de algemene reserve. In onderstaande grafiek laten we het verloop van de algemene reserve zien in 2019.

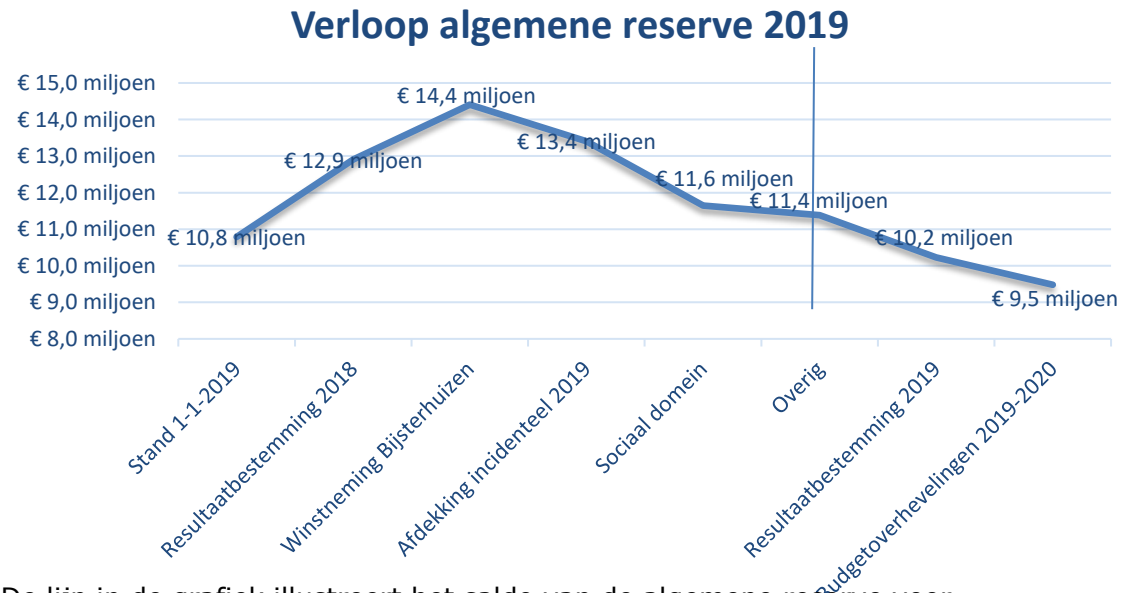

De lijn in de grafiek illustreert het saldo van de algemene reserve voor resultaatbestemming. In de jaarrekening wordt de algemene reserve gepresenteerd tot dit punt. Voor de beeldvorming geven we weer welk effect de resultaatbestemming heeft op de algemene reserve. Ook met dit saldo is er voldoende buffer om de risico's opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen af te kunnen dekken.

PROGRAMMA'S

0 Bestuur en ondersteuning

Algemeen
Het Programma Bestuur en ondersteuning bestaat uit de volgende taakvelden:
0.1 Bestuur; de vergoedingen voor de raad, het college en de regionale/bestuurlijke samenwerking.
0.2 Burgerzaken; Het verstrekken van rijbewijzen, paspoorten, bevolkingsregister en de kosten voor de verkiezingen en straatnaamgeving.
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden; beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen.
0.4 Overhead; alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.
0.5 Treasury; Tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasury functie zoals financiering, beleggingen, dividenden etc. waaronder dividend nutsbedrijven.

Algemene dekkingsmiddelen:
0.6 Belastingen; hieronder valt een aantal taakvelden zoals OZB woningen en niet-woningen en de overige belastingen zoals de honden-, precario- en reclamebelasting.
0.7 Algemene uitkering; hieronder valt de uitkering uit het gemeentefonds.

0.8 Overige baten en lasten; hieronder vallen de niet nader gespecificeerde posten zoals stelposten en taakstellingen.
0.9 Vennootschapsbelasting.
0.10 Mutaties met reserves.

0.1	Dienstverlening
0.2	Kasteel
0.3	Partner in de regio
0.4	Informatieveiligheid en privacy
0.5	Financieel beleid
0.6	Bestuurlijke samenwerking
0.7	Algemene uitkering

Speerpunten

0.1 Dienstverlening
Onze belangrijkste taak vinden wij onze dienstverlening. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties willen wij deze elke dag vernieuwen en verbeteren. Wij staan midden in de samenleving. Dat betekent onder meer dat wij onze dienstverlening dichterbij onze inwoners en anderen willen brengen. Duidelijkheid staat bij onze dienstverlening voorop. Daarom schrijven wij brieven, rapporten en voorstellen in duidelijke taal.
Wij zetten in op moderne ICT. Dat betekent onder andere meer digitale dienstverlening en meer gebruik van social media. Natuurlijk blijven we oog houden voor mensen die minder goed kunnen meegaan in deze ontwikkelingen. Als mensen niet tevreden zijn over onze dienstverlening, willen we dat proberen op te lossen. Lange bezwaarprocedures willen wij graag voorkomen. Daarom hechten we veel waarde aan professionele mediation (= samen eerst in gesprek komen om de problemen op te lossen). Het ontwikkelen van goede mediationvaardigheden voor onze medewerkers vinden we dus belangrijk.

0.2 Kasteel
Ons kasteel in het centrum van Wijchen is belangrijk voor onze gemeente. Het kasteel - en het museum dat erin zit - zijn ten eerste belangrijk voor het toerisme. Verder is het kasteel een geliefde trouwlocatie. Daarnaast maken de gemeenteraad en andere organisaties er gebruik van als vergaderplek. Het kasteel heeft een opknapbeurt nodig zodat het klaar is voor de toekomst. Daarom maken we nu een renovatieplan. Wij willen ons er sterk voor maken dat er voldoende geld komt voor de renovatie. Zodat we snel kunnen starten met de werkzaamheden die nodig zijn.

0.3 Partners in de regio:
Wij geloven sterk in het bundelen en versterken van elkaars krachten door samen te werken met andere gemeenten. Deze tijd van grote en complexe opgaven voor gemeenten vraagt om samenwerking. Onder het motto ‘alleen ga je sneller, samen kom je verder’ willen wij een goede buur en goede partner zijn in de regio waar we deel van uitmaken.

0.4 Informatieveiligheid en privacy
Zowel onze inwoners als wij als gemeente werken tegenwoordig veel digitaal. Zij delen daarbij persoonlijke gegevens. Wij vinden het erg belangrijk dat we zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Onze systemen moeten daarom veilig zijn. Bestand zijn bijvoorbeeld tegen misbruik en aanvallen van binnen en buiten. Informatieveiligheid en privacy zijn daarom belangrijke speerpunten van ons beleid in de komende periode. We willen mensen bovendien bewust maken van de noodzaak om veilig om te gaan met persoonlijke gegevens.

0.5 Financieel beleid
Het geld dat de gemeente uitgeeft is belastinggeld. Daarom willen we met dat geld zuinig, zinnig en transparant omgaan. Hoewel onze gemeente financieel gezond is moeten we alert blijven. De opdrogende inkomsten vanuit Bijsterhuizen en de verkoop van grond en vastgoed vragen van ons dat wij extra kritisch zijn ten aanzien van het gebruik van onze reserves. Wij zijn scherp op de uitgaven en zullen investeringen in de regel met structurele middelen afdekken.

0.6 Bestuurlijke samenwerking
Sinds 2018 zijn de gemeenten Druten en Wijchen ambtelijk gefuseerd. Onze ambtenaren werken in de Werkorganisatie Druten Wijchen voor twee gemeenten. Deze ambtelijke fusie draagt bij aan een betere dienstverlening voor de Wijchense en Drutense inwoners.

De gemeentebesturen werken ook intensiever samen. Hierdoor worden Druten en Wijchen bestuurlijk krachtige zelfstandige gemeenten en versterken zij hun strategische positie in en mét de regio. Voorwaarden voor het versterken van de bestuurskracht zijn het afstemmen van posities in de regio en een verdere beleidsharmonisatie.

0.7 Algemene uitkering

De opgenomen inkomsten uit het Gemeentefonds zijn ontleend aan de decembercirculaire 2019. In de tabel presenteren we de inkomsten uit de decembercirculaire t.o.v. de actuele begroting, welke gebaseerd is op de meicirculaire 2019. Zoals uit de tabel blijkt is de vrij besteedbare ruimte met 507k afgenomen.

Naar aanleiding van de uitkomsten uit de meicirculaire hebben we namens de regio een brief gestuurd aan de VNG met de oproep te komen tot een meer stabiel beeld in de algemene uitkering. Het Rijk geeft aan dat de Studiegroep Begrotingsruimte de normeringssystematiek (samen de trap op en af) opnieuw gaat evalueren. Hierbij wordt ook gekeken naar de beoogde stabiliteit. Er worden varianten uitgewerkt voor de normering van de fondsen vanaf 2022. In de tussentijd zal het kabinet bezien of het mogelijk en wenselijk is voor de jaren 2020 en 2021 maatregelen te treffen die de schommelingen gedurende een lopend begrotingsjaar kunnen voorkomen of dempen.

Daarnaast gaat de evaluatie van de verdeelmodellen sociaal domein en de nieuwe verdeling van het 'klassieke' gemeentefonds leiden tot een nieuwe verdeling van middelen vanaf 2022. In eerste instantie was beoogd deze herverdeling met ingang van 2021 in te voeren. De eerste uitkomsten van deze herverdeling hebben echter geleid tot herbezinning, waardoor tot uitstel van invoering is besloten.

x € 1.000	**2019**
Decembercirculaire 2019	57.650
Meicirculaire 2019	57.879
Mutatie	**-229**
Bestemd voor taakmutaties	-278
Mutatie vrij besteedbaar t.o.v. de meicirculaire	**-507**
Positieve afrekening uitkering voorgaande jaren	187
Per saldo effect op het resultaat 2019	**-320**

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2019 | **Verantwoording**

0.1 Dienstverlening

0.1.1 We gaan door met het verbeteren en vernieuwen van onze dienstverlening.	
Uitvoering geven aan het Programma Dienstverlening. Dichter bij de klant en midden in de samenleving, Dat doen we met projecten voor Click Call en Face, die ondersteund worden door projecten voor Innovatie, Houding en gedrag, en Monitoring.	Dit jaar is er een Newsroom (een team dat zich bezighoudt met wat er online speelt en klantvragen beantwoordt) ingericht. Het KCC is getraind (ook op het gebied van social media gebruik) en geharmoniseerd. We hebben nu één hoofdnummer en één werkwijze rondom telefonische bereikbaarheid. Er wordt gewerkt aan een visie op dienstverlening via de verschillende kanalen. Daarnaast is E-herkenning (inlogmiddel voor bedrijven) en ook EIDAS (Europees inlogmiddel) ingevoerd en is er een flink aantal formulieren gedigitaliseerd en/of verbeterd.

0.1.2 We schrijven in duidelijke taal.	
Intern aandacht blijven geven aan duidelijke taal (monitoren, inzet taalcoaches, trainingen)	Dit jaar hebben we een plan van aanpak (communicatie en coachplan) opgesteld. Voorbereiding en uitvoering plan; taalcoaches opleiden, training medewerkers, tools installeren, standaard brieven herschrijven gaat in 2020 verder.

***0.1.3* Wij ontwikkelen onze mediationvaardigheden verder.**	
Het aanstellen van een interne mediator om zelf mediations te doen en om collega's mediationvaardigheden te trainen.	Er zijn twee interne mediators beschikbaar, waarvan één zich ook richt op gespreksbegeleiding organisatie breed. Er is een opleidingstraject ingericht voor mediation vaardigheden. Deze training wordt vanaf begin 2020 aan medewerkers gegeven. Na een pilot van vier trainingsdagen wordt in april 2020 geëvalueerd en een besluit genomen over de voortgang.

0.2 Kasteel

0.2.1 Wij willen het kasteel van Wijchen opknappen. We maken ons sterk voor het beschikbaar stellen van voldoende geld voor de renovatie.	
Bij positieve besluitvorming door de raad, wordt de subsidie formeel aangevraagd. Vervolgens kunnen we na de subsidiebeschikking het plan verder gaan uitwerken. Eind 2019 kunnen we starten met de aanbesteding.	De provincie heeft in november 2019 de subsidie van €1 miljoen toegekend voor de restauratie van kasteel Wijchen. We hebben het ontwerp uitgewerkt in een definitief ontwerp op basis van het beschikbare budget inclusief de provinciale subsidie. Het definitief ontwerp hebben we voorgelegd aan de gemeenteraad. We adviseren de raad (in zijn vergadering van 30 januari 2020) om het definitief ontwerp voor de renovatie van Kasteel Wijchen, op basis van de basis plus variant, met bijbehorende investeringskosten van € 3,8 miljoen vast te stellen. Na vaststelling van het definitief ontwerp gaan we de aanbestedingsfase en vervolgens de realisatiefase in.

0.3 Partners in de regio

0.3.1 Wij blijven voor grote maatschappelijke opgaven de samenwerking zoeken met partners in de regio.	
Duidelijkheid geven over de grip van de gemeenteraad op gemeenschappelijke regelingen in de uitwerking van de Nota Verbonden Partijen; Contacten versterken met organisaties en instellingen in de regio om toe te groeien naar een netwerkorganisatie.	We zijn in 2019 gaan werken volgens de Nota Verbonden Partijen. Door toezichtarrangementen is maatwerk ontstaan. Accounthouders stemmen waar mogelijk met de Wijchense en Drutense portefeuillehouder tegelijk af voor een goede positionering naar de GR en in de regio. Er is afstemming met Druten geweest over een Drutense Nota Verbonden Partijen en die gaat in 2020 zijn beslag krijgen.

0.4 Informatieveiligheid en privacy

0.4.1 We zorgen voor een veilige verwerking van informatie en persoonsgegevens en maken inwoners bewust van het belang hiervan.	
Bewustwording door informatie verstrekking via internet, intranet en werkoverleggen. Inrichten informatieveiligheidsorganisatie, de rollen per vakgebied invullen en gemeente(n)breed borgen.	Doorgaan met veilige digitalisering is een randvoorwaarde voor verbetering van de dienstverlening. De bewustwording voor Informatieveiligheid en Privacy neemt toe binnen onze organisatie. Bij de landelijke audits behalen we een voldoende. Voor verdere borging in het (werk)proces is aandacht.

0.5 Financieel beleid

0.5.1 Wij gaan zuinig en zinnig met onze financiën om en hanteren daarbij onze financiële uitgangspunten en maatregelen.	
We monitoren met rapportages de inkomsten en uitgaven van 2019 en handelen conform de financiële verordening. We presenteren voor het zomerreces de kaderbrief 2020 en bieden een integrale programmabegroting 2020 aan voorbesluitvorming in november. We komen met voorstellen om de P&C cyclus te harmoniseren met Druten.	Een nieuwe P&C cyclus is begin 2019 besproken in de beide colleges van Druten en Wijchen. Ook de auditcommissies hebben een presentatie gehad en is dit besproken. Het vervolg is uitwerking in nieuwe financiële verordeningen, die door de raden van Druten en Wijchen worden vastgesteld. Volgens de nieuwe cyclus is in 2019 gerapporteerd en is ook de Perspectiefnota in juli vastgesteld.

0.6 Bestuurlijke samenwerking

Geen specifieke beleidsvoornemens

Wat kost het?

Taak veld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2019**	**2019**	**2018**
	Baten			
0.1	Bestuur	162	662	200
0.2	Burgerzaken	496	539	786
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	493	396	823
0.4	Overhead	640	1.786	5.103
0.5	Treasury	1.669	641	830
0.61	OZB woningen	5.125	5.166	4.949
0.62	OZB niet-woningen	2.978	3.049	3.046
0.64	Belastingen overig	397	404	387
0.7	Algemene uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	57.879	57.829	55.619
0.8	Overige baten en lasten	1.296	2.758	648
	Totaal Baten	**71.136**	**73.231**	**72.389**
	Lasten			
0.1	Bestuur	2.451	4.163	2.291
0.2	Burgerzaken	769	823	857
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	891	974	1.183
0.4	Overhead	11.130	12.018	17.091
0.5	Treasury	485	-598	-789
0.61	OZB woningen	206	200	211
0.62	OZB niet-woningen	57	56	59
0.64	Belastingen overig	50	46	49
0.7	Algemene uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	60	173	59
	Totaal Lasten	**16.100**	**17.857**	**21.011**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**55.036**	**55.374**	**51.378**
	Mutatie met reserves:			
	Afs.R: Gemeentekantoor	356	356	356
	Afs.R: Gemeentewerf	27	27	27
	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	18	18	18
	AR: Algemene Reserve	999	-501	5.207
	AR: Rekeningresultaat	1.207	1.207	491
	BR: Communicatieplan	0	0	5
	BR: Duurzaamheid	0	-245	0
	BR: Eenmalige middelen	0	62	59
	BR: Groenpercelen Bijsterhuizen	-150	-150	0
	BR: Pensioenen wethouders	0	242	153
	BR: Personeelsformatie (15 AZ 126a)	0	49	397
	BR: Samenwerking Wijchen-Druten	0	0	1.218
	BR: Supersnel internet	0	100	0
	BR: W21 Organisatie	0	0	63
	BR: Wijchen21 informatievoorziening	91	0	23
	ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting	13	14	-1
	ER: Gemeentelijke monumenten	0	-25	0
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	343	222	277
	ER: Verkiezingen	67	45	-1
	Totaal bestemmingsreserves	**2.971**	**1.421**	**8.292**
	Gerealiseerd resultaat	**58.008**	**56.796**	**59.670**
	Verschil rekening/begroting		**-1.212**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (x € 1.000, min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 0.1 Bestuur		
Omdat de rekenrente enorm is gedaald, is het noodzakelijk een extra dotatie te doen aan de voorziening voor pensioenen wethouders om in de toekomst aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.	0	-880
Hogere doorbelaste kosten, met name vanwege accountantskosten.	0	-102
I.v.m. wijziging rechtspositieregeling per 1 januari, inclusief terugwerkende kracht tot 28 mrt 2018 i.v.m. ouderdoms- en pensioenvoorziening, is een overschrijding gerealiseerd op de raadsvergoedingen.	0	-44
De opbrengsten voor de secretaris van de MGR vervalt. De griffier vervult deze functie niet meer.	0	-20
Er zijn geen doelmatigheidsonderzoeken uitgevoerd.	0	7
Raadscommissies en ondersteunende raadsactiviteiten hebben minder gekost dan in de begroting was voorzien.	0	13
Voordeel op overige kosten, zoals raadsactiviteiten en commissies.	0	14
Voor projecten binnen de regio Arnhem Nijmegen zijn in de meerjarenbegroting middelen gereserveerd. In 2019 zijn deze projecten nog niet tot uitvoering gekomen, derhalve vallen deze middelen vrij.	0	21
Naar aanleiding van de opheffing van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen heeft de gemeente Wijchen recht op een vergoeding uit het liquidatiesaldo.	0	20
Taakveld 0.2 Burgerzaken		
Hogere doorbelaste kosten.	0	-41
Er zijn in 2019 meer aanvragen voor naturalisatie (68) binnengekomen dan begroot (50) waardoor zowel de uitgaven als de inkomsten hoger zijn. Per saldo resteert er een voordeel.	0	7
Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		
Verkoop Laantje 6 leidt tot structureel minder huuropbrengsten. Hier is in de begroting 2020 op geanticipeerd.	0	-60
Betreft extra lasten als gevolg van taxaties, verkoop, ontwikkelingen bij Woeziksestraat 339 enz.	0	-51
Hogere doorbelaste kosten.	0	-36
Aan huurkoop en pacht hebben we dit jaar minder ontvangen.	0	-23
In verband met lekkage in de parkeergarage aan het Europaplein, hebben we bijgedragen in de renovatiekosten van de pleinvloer.	0	-22
Lagere verhuuropbrengsten overige gemeentelijke panden.	-20	0
Tijdelijke verhuurconstructie Veenhof niet voldoende om de volledige exploitatie te dekken. Momenteel loopt onderzoek naar gebiedsontwikkeling.	0	-19
Verkoop Graafseweg is uitgesteld, waarmee exploitatielasten doorlopen.	0	-10
De verkoop van groenstroken en ruwe grond is lastig te begroten. Structureel is de begroting dit jaar opgehoogd van € 25k naar € 100k. De prognose was in de laatste rapportage nog dat we in 2019 ongeveer € 125k zouden gaan ontvangen. De opbrengst is uiteindelijk wat lager uitgevallen vanwege het later passeren van notariële aktes, van eind 2019 naar begin 2020.	0	4
Een voordeel op waterschapslasten, de stijging die in 2018 werd voorzien is niet gerealiseerd, deze meevaller is in de begroting 2020 ook als budgetruimte ingezet.	0	62
Taakveld 0.4 Overhead		
De jaarrekening 2019 van de WDW vertoont een tekort. Belangrijkste	0	-533

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (x € 1.000, min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
oorzaken daarvoor zijn de aanpassingen van de nieuwe cao en de kosten voor inhuur van personeel als gevolg van het hoge ziekteverzuim. De hogere kosten i.v.m. ziekteverzuim waren al deels voorzien in de begroting 2019.		
Bijstelling voorziening dubieuze debiteuren.	0	-165
Naheffing in het kader van de werkkostenregeling (WKR).	0	-54
Voor het digitaliseren en het opschonen van de archieven zijn eenmalige kosten gemaakt welke uit de Reserve eenmalige middelen zijn gedekt.	0	-62
Aanwending van de Reserve eenmalige middelen voor dekking van incidentele kosten voor het digitaliseren en opschonen van de archieven.	0	62
Voordeel op facilitaire kosten kasteel.	0	10
Het Molenhuis wordt klaargemaakt voor jongerenhuisvesting, wat tot onvoorziene kosten heeft geleid. Daarbij is in de begroting al uitgegaan van verhuur met een kostenneutrale situatie in 2019.	0	-32
Onderhoud op de gemeentelijke panden voor eigen gebruik zijn lager dan begroot, dit valt vrij in de reserve onderhoud. Werkzaamheden t.b.v. het kasteel zijn uitgesteld vanwege de renovatie. Onderhoud aan de Werf is naar 2020 uitgesteld. Hier tegenover staat een overschrijding op het gemeentekantoor door onvoorziene kosten zonwering en vervanging tussenwandjes.	0	111
Lagere onttrekking onderhoudsreserve vanwege de lagere kosten.	0	-111
Voor de kwaliteitsmonitoring zijn in 2019 geen uitgaven gedaan, het begrote bedrag van € 8k kan vrijvallen.	0	8
Minder schadevergoedingen en relatief veel kunnen verhalen.	0	16
Vrijval voorziening personeel o.b.v. toekomstige verplichtingen en realisatie 2019.	0	85
De extra formatie vanwege inzet bedrijfsvoering zoals opgenomen in de begroting 2018 Anders Denken, Samen doen wordt binnen Wijchen niet ingevuld.	0	95
Hogere doorbelaste kosten. De doorbelasting van kosten WDW naar de overige taakvelden is in de begroting gebaseerd op de primitieve begroting van de WDW. Na begrotingswijzigingen en het tekort in de jaarrekening WDW, is het te verdelen bedrag over de taakvelden hoger gebleken. Dit voordeel wordt op de andere taakvelden gecompenseerd (per saldo 0).	0	716
Overige afwijkingen taakveld overhead.	0	21
Taakveld 0.5 Treasury		
De ontvangsten voor uitstaande hypotheken liggen lager dan begroot, vanwege vervroegde aflossingen van hypotheken.	0	-27
Het dividend Vitens is lager dan begroot vanwege een lager dan verwacht dividend per aandeel.	0	-17
Vanwege de gunstige rentestanden ontstaat er een voordeel door hogere renteontvangsten en lagere rentekosten ten opzichte van de begroting.	0	97
Taalveld 0.61 OZB woningen		
Door o.a. meer nieuw en verbouw dan verwacht, zijn de OZB-inkomsten van eigenaren van woningen over 2019 hoger uitgevallen dan geraamd.	0	40
Taakveld 0.62 OZB niet woningen		
Door o.a. meer nieuw en verbouw dan verwacht, zijn de OZB-inkomsten van eigenaren en gebruikers van niet-woningen over 2019 hoger uitgevallen dan geraamd.	0	71

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (x € 1.000, min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 0.64 Belastingen overig		
De opbrengsten voor reclameborden variëren elk jaar, in 2019 zijn nog leges ontvangen over 2018. Daarom vallen ze in 2019 hoger uit dan begroot.	0	10
Taakveld 0.7 Algemene overige uitkeringen gemeentefonds		
Op basis van de Decembercirculaire 2019 en een actualisering van de eenheden voor de gemeente Wijchen wordt voor 2019 een lagere algemene uitkering verwacht dan op basis van de meicirculaire 2019 is begroot. De definitieve omvang zal in de loop 2020 (o.a. via meicirculaire 2020) bekend worden. Er is in de jaarrekening 2019 rekening gehouden met de reservering van de toegekende middelen voor duurzaamheid en de kerkenvisie. Daarnaast hebben er in 2019 nog afrekeningen plaatsgevonden van uitkeringen over voorgaande jaren.	0	-320
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten		
De in 2019 beoogde verkoop van de panden Graafseweg en Woeziksestraat 339 zijn in 2019 niet gerealiseerd (- € 898k). Daar tegenover staat de verkoop van Laantje 6 (€ 585k), welke niet voorzien was in de begroting 2019.	0	-313
In 2019 is een winstneming uit Bijsterhuizen ontvangen (€ 1,5 miljoen), welke in 2020 voorzien was. Deze winstneming wordt doorgestort naar de algemene reserve. De bijdragen voor instandhouding en verwervingen van groen zijn hoger dan voorzien.	0	258
Hogere doorbelaste kosten.	0	-6
Overige verschillen	0	8
Totaal	***-20***	***-1.192***
Totaal saldo	**-1.212**	

Relevante beleidsnota's

Nummer besluit	Beleidsnota
15 GR 022	Regionale samenwerking Wijchen - Druten
16 7A 245	Rapport Rekenkamercommissie onderzoek Evaluatie Belastingsamenwerking Munitax
16 7B 1635	Werkorganisatie Druten Wijchen
16 GR 026	Pilot Anders vergaderen
18 20548	Verordening Onroerende zaakbelasting 2019
18 20548	Verordening hondenbelasting 2019
18 20548	Verordening toeristenbelasting 2019
18 20548	Verordening reclamebelasting 2019
17 5 4044	Nota maatschappelijk vastgoed
17 7 11377	Prestatie-indicatoren Werkorganisatie Druten Wijchen
17 7 2953	Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden
17 7a 2645a	Voortzetten pilot anders vergaderen
18 22096	Programmabegroting 2019
19 26588	Vastgoedbeleid Wijchen
19 31345	Programmabegroting Werkorganisatie Druten Wijchen 2020
19 31531	Begroting GO regio Arnhem Nijmegen 2020
19 31889	Jaarrekening Wijchen 2018
19 33052	Perspectiefnota Wijchen 2019

1 Veiligheid

Algemeen
Binnen het programma Veiligheid betrekken we de volgende taakvelden:
1.1 Crisisbeheersing en brandweer; Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.
1.2 Openbare orde en veiligheid; Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid, zoals toezicht, wet BIBOB en APV.

1.1	Je veilig voelen

Speerpunten

1.1 Overlast en veiligheid

Wijchen is een relatief veilige gemeente. Om dit zo te houden en verder te verbeteren, werken we samen met inwoners aan preventie en veiligheid. We willen doorgaan met de Week van de Veiligheid. Dit is een goede manier om inwoners actief te betrekken bij dit onderwerp. Overlast komt helaas nog steeds te veel voor. Om die te voorkomen en terug te dringen zetten we in op meer en zichtbare handhaving op bedrijventerreinen en in de wijken. We maken meer geld vrij voor toezichthouders. Naast aandacht voor diefstal, geweld, overlast, veiligheidsbeleving en aangiftebereidheid, hebben we oog voor de actuele thema's ondermijning en cybercrime.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2019 | **Verantwoording**

1.1 Overlast en veiligheid

1.1.1 Ter voorkoming van criminele activiteiten en overlast zullen we in overleg met belanghebbenden handhavend optreden op de bedrijventerreinen.	
We blijven handhaven op de bedrijventerreinen, werken samen met veiligheidspartners om criminaliteit en ondermijning tegen te gaan en investeren in bewustwording van ondernemers op het gebied van ondermijning.	We hebben in 2019 meerdere malen en op verschillende manieren ingezet op integrale handhaving in het kader van georganiseerde criminaliteit (ondermijning) op de bedrijventerreinen. Daarnaast hebben we verschillende bewustwordingssessies in het kader van georganiseerde criminaliteit georganiseerd.

1.1.2 De jaarlijkse Week van de Veiligheid draagt bij aan veiligheid op straat en bij mensen thuis. Deze zetten we voort.	
We doen mee aan de jaarlijkse Week van de Veiligheid. Afhankelijk van de behoefte pakken we en thema op.	Ook dit jaar hebben we (samen met de politie, de brandweer en de EHBO) een aantal activiteiten georganiseerd in het kader van de Week van de Veiligheid.

1.1.3 We evalueren in 2020 de inzet van camera's in het stationsgebied. Een positieve evaluatie kan leiden tot het permanent plaatsen van camera's.	
We monitoren de incidenten op het station, voor een goede evaluatie. M.b.t. fietsen diefstal werken we nauw samen met de politie.	Er zijn nauwelijks incidenten meer op het station. Wij blijven dit uiteraard monitoren. De evaluatie volgt in 2020.

Wat kost het?

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2019**	**2019**	**2018**
	Baten			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	15	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	50	223	173
	Totaal Baten	**65**	**223**	**173**
	Lasten			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.379	2.366	2.334
1.2	Openbare orde en veiligheid	677	741	619
	Totaal Lasten	**3.057**	**3.107**	**2.954**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-2.992**	**-2.884**	**-2.781**
	Mutatie bestemmingsreserves			
	Afs.R: Brandweerkazerne	113	113	113
	AR: Rekeningresultaat	0	0	77
	Inzet bestemmingsreserves	**113**	**113**	**190**
	Gerealiseerd resultaat	**-2.879**	**-2.770**	**-2.591**
	Verschil rekening/begroting		**109**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid		
Hogere doorbelaste kosten.	0	-42
Voor gerechtelijke procedures zijn facturen ontvangen voor een totaalbedrag van € 34k, dit is € 9k hoger dan begroot. Hier staan ontvangsten van € 17k tegenover waarvoor geen opbrengst was geraamd. Per saldo resteert een voordeel van € 8k.	0	8
In het budget voor veiligheidsbeleid en preventie zit structureel een budget voor eventuele onvoorziene incidentele veiligheidsacties. Voor 2019 behoefde een deel daarvan niet te worden ingezet.	0	69
De leges voor APV en Precario zijn lastig in te schatten vanwege enkele grote projecten. Voor APV hebben we uiteindelijk over 2019 € 36k meer aan inkomsten ontvangen dan begroot en voor Precario € 34k meer. Dit komt o.a. omdat in 2019 ook precariobelasting is opgelegd voor terrassen over 2018.	0	70
Overige verschillen	0	4
Totaal	**0**	**109**
Totaal saldo	**109**	

Relevante beleidsnota's

Nummer besluit	Beleidsnota
12 AZ 211	Regionalisering brandweer (VRGZ)
15 AZ 078	Integraal veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018
18 1 13599	Brandweerzorgplan basis brandweerzorg
18 22497	Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) 2019
19 26842	Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2019-2022
19 29390	Meerjarenbeleidsplan politie 2019-2022 en veiligheidsstrategie 2019-2022
19 29635	Begroting VRGZ 2020

2 Verkeer en vervoer

Algemeen
Het Programma Verkeer en vervoer bestaat uit de volgende taakvelden:
2.1 Verkeer en vervoer; hiertoe behoren de taken op het gebied van verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur, zoals verkeersbeleid, de verlichting, aanleg, reconstructie en onderhoud van wegen en de gladheidsbestrijding.
2.2 Parkeren; parkeerbeleid en exploitatie parkeervoorzieningen.
2.5 Openbaar vervoer; hiertoe behoren taken op het gebied van openbaar vervoer en bijbehorende (omvangrijke) infrastructurele voorzieningen.

2.1	Mobiliteit in Wijchen
2.2	Veilig onderweg
2.3	Bermen buitengebied
2.4	Mobiliteit in de regio

Speerpunten

2.1 Mobiliteit in Wijchen

In 2018 starten we met het opstellen van een nieuw Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP). Belangrijke onderdelen hierin zijn: ruimte voor (e-) fietsers en het toenemende gebruik van elektrische auto's en de daarmee samenhangende vraagstukken als laadinfrastructuur. Ook zal hierin aandacht zijn voor het parkeren in Wijchen. Wij vinden dat het parkeren gratis moet blijven. Samen met de GR Bijsterhuizen en de regio bekijken we of we het parkeerprobleem op de bedrijventerreinen kunnen oplossen.

2.2 Veilig onderweg

Dagelijks zijn grote aantallen kinderen onderweg. Wij vinden het belangrijk dat dit duurzaam en veilig gebeurt. De maat van onze gemeente is heel geschikt voor lopen en fietsen. Wij willen lopen en fietsen dan ook stimuleren. Met een al aangekondigde campagne gaan we dit promoten.

2.3 Bermen buitengebied

Het is duur om de bermen in het buitengebied veiliger te maken. We houden daarom vast aan een gefaseerde aanpak waarbij werk met werk gemaakt wordt. We onderzoeken of het mogelijk is om in 2019 meer geld vrij te maken voor het veiliger maken van de bermen.

2.4 Mobiliteit in de regio

We blijven ons onverminderd inzetten voor het oplossen van de knelpunten op de snelwegen A50 en A326. Veel mensen staan op deze trajecten namelijk elke dag in de file. Dat probleem moet verholpen worden. Ook pleiten we voor een dubbel spoor op de spoorbrug bij Niftrik. Een dubbel spoor zorgt voor een veel betere verbinding met Brabant. Dit onderwerp blijven we onder de aandacht brengen van de betrokken overheden. Daarnaast zetten we ons in voor een goede busverbinding naar Grave. We onderzoeken de mogelijkheden samen met de gemeente Grave.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2019	Verantwoording

2.1 Mobiliteit in Wijchen

2.1.1 We ontwikkelen een visie op de toename van elektrisch vervoer.	
In 2019 wordt het integraal GVVP (gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan) vastgesteld en daar wordt dit onderdeel van.	In 2019 is het GVVP nog niet opgestart. De ontwikkelingen van de omgevingsvisie en een geharmoniseerd beleid tussen Wijchen en Druten zal in 2020 worden opgestart.

2.1.2 We vernieuwen het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan met aandacht voor (e-)fietsers en elektrisch vervoer.	
Met de signalen van het CMW gaan we onderzoeken hoe we het fietsparkeren in het centrum van Wijchen kunnen verbeteren.	De voorbereidingen en gesprekken zijn al gestart. Het verbeteren van fietsparkeren komt in 2020 met een integraal voorstel naar college.

2.1.3 We onderzoeken of we het fietspad van Balgoij naar Batenburg kunnen doortrekken en hoe we dat betalen.	
Dit is aangemerkt als 'gewenst project'. Dit wordt niet in 2019, maar later in de coalitieperiode opgepakt.	In 2019 bleek dat we geen kansen zien om dit te koppelen aan Meanderende Maas. We gaan in 2020 onderzoeken of er bij de provincie kansen zijn.

2.2 Veilig onderweg

2.2.1 We realiseren een campagne om lopen en fietsen onder schoolkinderen te stimuleren.	
Deze campagne is in 2018 opgestart en zal doorlopen in 2019. Voor 2018/2019 is de campagne "Lekker Anders Dag" in uitvoering. De scholen zijn samen met de organisatie aan zet om hier een succes van te maken.	Er is voor de 'Lekker Anders Dag' gedurende het hele jaar 2019 campagne gevoerd.

2.2.2 Wij willen sneller kunnen inspelen op knelpunten op het gebied van verkeer en wegmeubilair die inwoners aangeven. Daarom verhogen we in 2019 het structurele budget voor onderhoud van de openbare ruimte (IBOR).	
We verzamelen alle knelpunten, maken een afweging en gaan deze realiseren. Hierin wordt in ieder geval opgenomen de VRI Hoefsestraat - Hogeweg om brommers beter te detecteren. Tevens voeren we onderzoek uit naar de oversteekvoorzieningen van de Randweg Noord en de fietsverbinding Ravensteinseweg. Met deze onderzoeken krijgen we een goed beeld van de uitvoeringskosten.	In najaar 2019 hebben we met een verzamellijst van onveilige locaties inzicht in de plannen en uitvoering 2019 én 2020.

2.3 Bermen buitengebied

2.3.1 We onderzoeken de mogelijkheid om meer geld vrij te maken voor veiliger bermen in het buitengebied	
In 2019 pakken we de Wezelsedijk en een vervolg op Neerveld aan. We onderzoeken of we werken met werk kunnen maken. Bijvoorbeeld asfalt onderhoud in combinatie met inrichten naar 60km zone. Zodat de	De noodzakelijke berm verbeteringswerkzaamheden aan de bermen van de Wezelsedijk en de Neerveld zijn aanbesteed en in het najaar van 2019 uitgevoerd.

snelheid verminderd wordt en de bermen minder belast worden. Verder gaan we uitwegen op deze wegen verharden zodat we passeerhaven kunnen maken. Door combineren van de diversen maatregelen kunnen we een betere openbare inrichting maken.	

2.4 Mobiliteit in de regio

2.4.1 We zetten ons in om de knelpunten op de snelwegen A50 en A326 op te lossen.	
We blijven de wegbeheerders en verantwoordelijken aanjagen om deze problematiek op het netvlies te houden. De gemeente heeft hier geen beslissingsbevoegdheid.	Rijkswaterstaat werkt, samen met de provincies Gelderland en Noord-Brabant, aan een zogenaamd MIRT-onderzoek van de verkeersituatie op de A50, in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dit onderzoek heeft geresulteerd in een multimodale gebiedsgerichte aanpak. Eveneens wordt de MIRT verkenning verder uitgevoerd.

2.4.2 We pleiten voor een volledig dubbel spoor op het spoortraject tussen Den Bosch en Zutphen.	
ProRail en NS zijn hierin de grootste spelers. Wij blijven pleiten bij de betrokkenen om dubbelspoor te realiseren. De gemeente heeft hier geen beslissingsbevoegdheid.	Geen vernieuwde informatie te geven.

2.4.3 Wij onderzoeken met de gemeente Grave of het mogelijk is een goede busverbinding te krijgen tussen Wijchen en Grave.	
De busmaatschappij gaat in het voorjaar een onderzoek uitvoeren of deze busverbinding kansrijk is.	In 2019 hebben we provincie, busmaatschappij en gemeenten zover gekregen dat de intentie is uitgesproken dat we met een buurtbus een jaar een proef draaien. De raad heeft hiervoor een informatienota gekregen. In 2020 willen we dit gaan realiseren maar e.e.a. is afhankelijk van voldoende vrijwilligers

Wat kost het?

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2019**	**2019**	**2018**
	Baten			
2.1	Verkeer en vervoer	71	1.207	676
2.2	Parkeren	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	6	6	6
	Totaal Baten	**77**	**1.213**	**681**
	Lasten			
2.1	Verkeer en vervoer	6.542	6.532	6.497
2.2	Parkeren	183	168	165
2.5	Openbaar vervoer	36	36	35
	Totaal Lasten	**6.761**	**6.736**	**6.697**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-6.684**	**-5.523**	**-6.016**
	Mutatie bestemmingsreserves			
	Afs.R. Uitvoeringsprogramma Openbare ruimte	12	-1.034	-549
	BR: Buurtbus	3	3	3
	BR: Eenmalige middelen	0	0	72
	BR: Infrastructuur omgeving Centrale Sporthal	0	0	29
	BR: Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte	7	7	58
	ER: Egalisatiereserve gladheidbestrijding	0	0	-1
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-50	-50	-50
	ER: Reserve afvalstoffenheffing	0	0	-5
	Inzet bestemmingsreserves	**-29**	**-1.075**	**-441**
	Gerealiseerd resultaat	**-6.713**	**-6.598**	**-6.457**
	Verschil rekening/begroting		**115**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer		
Diverse kleine afwijkingen. Bijvoorbeeld de onderhoudsbijdrage aan ProRail voor de spoorwegovergangen is hoger dan geraamd.	-7	-24
Voor verkeersveiligheid hebben we in december nog wat projecten kunnen realiseren. Het overgehevelde budget is te hoog als gevolg van de nog uitgevoerde projecten in december.	0	-25
Bij de selectieve toegang hebben we een grote schade welke niet verhaalbaar is. Daarnaast ook een kleine overschrijding op de regulier kosten.	0	-20
Meer kosten voor onderhoud aan trottoirs in het centrum als gevolg van ernstige wortelopdruk.	0	-11
Vuurwerkschade.	0	-9
De huidige abri's zijn nog niet vervangen voor nieuwe daarom vallen de exploitatielasten lager uit.	0	15
Vanwege capaciteitsproblemen hebben we dit jaar geen stabiliteitsmetingen aan de OVL uitgevoerd.	0	20
We hebben een voordeel behaald op het schoonhouden van de wegen.	0	22

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
De schades aan de openbare verlichting hebben we grotendeels kunnen verhalen.	0	24
Het beschikbare bedrag voor het fiets-voetpad Alverna kan vervallen. De grondpositie kan niet geregeld worden, daarom is het project door de initiatiefgroep gestopt.	0	25
In 2019 hebben we minder onderhoud aan de kunstwerken uitgevoerd, we pakken dit in 2020 weer op.	0	40
Gezien de beperkte winter hebben we geld over op het budget van gladheidsbestrijding.	0	50
Taakveld 2.2 Parkeren		
De onderhouds- en exploitatiekosten van de parkeergarage zijn hoger dan geraamd.	-9	0
In 2019 heeft er minder klein onderhoud aan de parkeerplaatsen plaatsgevonden.	0	19
Overige verschillen	0	5
Totaal	**-16**	**131**
Totaal saldo	**115**	

Relevante beleidsnota's

Nummer besluit	Beleidsnota
14 2415	Baggerplan en watergangen 2014 - 2023
12 RZ 099	Procesvoorstel betaald parkeren (12 RZ 099)
15 RZ 045	Parkeeronderzoek centrum; (15 RZ 045 en vervolgonderzoek 16/2255)
15 RZ 047	Gemeentelijk Verkeer en VervoersPlan (GVVP)
16 1925	Parkeerbeleidsplan
16 RZ 110	Rapport Spoorse Doorsnijding

3 Economie

Algemeen
Het Programma Economie bestaat uit de volgende taakvelden:
3.1 Economische ontwikkeling; Tot dit taakveld behoort algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid.
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur; hiertoe behoren activiteiten gericht op het scheppen van fysieke condities voor alle vormen van bedrijvigheid.
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen; Tot dit taakveld behoren de op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening van de gemeente.
3.4 Economische promotie; hiertoe behoren activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente.

3.1	Snel internet in het buitengebied
3.2	Lokaal ondernemerschap
3.3	Toerisme
3.4	Vitale lokale economie
3.5	Plannen voor Wijchen Oost
3.6	Kansen voor het centrum
3.7	Startende ondernemers steunen

Speerpunten

3.1 Snel internet in het buitengebied
Het beschikken over snel internet is een onmisbaar onderdeel van leefbaarheid geworden. Snel internet in het buitengebied is voor inwoners, agrariërs en bedrijven daarom een must. Wij willen niet dat Wijchen daarin achterblijft. Voor snel internet maken wij ons sterk in de regio.

3.2 Lokaal ondernemerschap
Lokaal ondernemerschap willen we faciliteren en stimuleren. Dit doen we door ondernemers uit onze gemeente flexibele en vlotte dienstverlening te bieden. Een goede samenwerking tussen gemeente en lokale ondernemers kan leiden tot betere kansen op werk voor mensen die nu nog afhankelijk zijn van een uitkering. Daarom gaan we met lokale ondernemers en het Werkbedrijf na op welke manier de uitstroom uit de bijstand versneld en vergroot kan worden. Ook op andere gebieden zoeken wij graag de samenwerking op met onze ondernemers. Zo willen we hen - binnen bestaande mogelijkheden – meer kansen bieden bij onze inkoop en aanbesteding.

3.3 Toerisme
Wij willen onze gemeente nog aantrekkelijker maken voor toeristen. Dat doen we door wandel- en fietsroutes uit te breiden. Daarbij werken we samen met ondernemers uit de horeca en met ondernemers van culturele organisaties. We willen het dorpse karakter van Wijchen en de kernen koesteren en nog meer promoten. Een regionale aanpak is wat ons betreft de sleutel tot succes. We willen initiatieven uit het Rijk van Nijmegen verder verbinden met initiatieven uit het Land van Maas en Waal en Noord-Brabant.

3.4 Vitale lokale economie
Het bedrijfsleven is een belangrijke gesprekspartner voor ons. We hebben hetzelfde doel: een bloeiende economie in onze gemeente. We bespreken met dit netwerk zowel praktische als beleidsmatige zaken. Voorbeelden zijn een gezamenlijke aanpak van parkeeroverlast, verduurzaming van bedrijven, het aantrekken van personeel en het zorgen voor optimale bereikbaarheid.

3.5 Plannen voor Wijchen Oost
We gaan samen met de bedrijvenvereniging Wijchen Oost een visie en plannen maken voor de tweede revitalisering van bedrijventerrein Oost. Dit doen we om ervoor te zorgen dat het bedrijventerrein weer klaar is voor de toekomst. Het verbeteren van de parkeersituatie, handhaving op het bedrijventerrein, verduurzaming en een mogelijke herziening van het bestemmingsplan zijn hierbij belangrijke thema’s.

3.6 Kansen voor het centrum
Wijchen heeft een mooi en levendig centrum met een belangrijke lokale en regionale functie. Samen met onze inwoners en de ondernemers kijken we hoe we het centrumgebied nog aantrekkelijker kunnen maken. En hoe we knelpunten kunnen oplossen en toekomstige knelpunten kunnen voorkomen.

3.7 Startende ondernemers steunen
Startende ondernemers ondersteunen wij door deel te nemen in het STARTUP project van RVN@ (een samenwerkingsverband in het Rijk van Nijmegen). Bij dit project geven ervaren ondernemers onder meer begeleiding en advies aan startende collega’s. Ook laten zij de startende ondernemers kennismaken met hun netwerk.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2019 | **Verantwoording**

3.1 Snel internet in het buitengebied

3.1.1 We maken ons sterk voor een snel besluit over en realisatie van snel internet in het buitengebied.	
In het regionaal overleg Arnhem-Nijmegen hebben de 18 gemeentes afgesproken zich gezamenlijk in te spannen om te komen tot de realisatie van breedband in onze buitengebieden. Twee bedrijven hebben aangegeven op korte termijn te willen investeren in de aanleg van breedband. Beide partijen geven aan in 2019 te willen starten met de graafwerkzaamheden. Zoals het er nu lijkt uit te zien is Wijchen in 2020 aan de beurt.	In 2018 heeft Glasvezel buitenaf een interessepeiling gedaan onder de inwoners in het buitengebied voor het aansluiten op glasvezel. 52% van de inwoners heeft aangegeven aan te willen sluiten. Dit was voor Glasvezel buitenaf reden om door te gaan met het ontwikkelen van plannen. Met de 4 gemeenten (Druten, Heumen, Beuningen en Wijchen) is nu met Glasvezel buitenaf een convenant afgesloten. Daarin zijn afspraken gemaakt over o.a. de graafdiepte van de leiding, het tijdspad en de hoogte van de te betalen leges. De gemeenteraad heeft in november ingestemd met het voorstel om de leges voor graafwerkzaamheden in het buitengebied aan te passen. Aansluitend daarop is Glasvezel buitenaf in Heumen gestart met de uitvoering van de graafwerkzaamheden. Aansluitend volgen Wijchen, Beuningen en Druten. Naar verwachting zijn de werkzaamheden in Q3 2020 afgerond.

3.2 Lokaal ondernemerschap

3.2.1 We intensiveren de samenwerking met lokale ondernemers en het Werkbedrijf om uitstroom uit de bijstand voor elkaar te krijgen.	
Er wordt in de regio gewerkt aan een strategisch arbeidsmarktbeleid. In 2019 moet dat de eerste vruchten afwerpen. Samen met het Maaswaal College en het bedrijfsleven in Wijchen helpen we om duidelijk te maken dat techniek een interessante studierichting is voor jongeren in het voortgezet onderwijs.	De analyse van de arbeidsmarkt in het Rijk van Nijmegen is gedeeld met de gemeenteraad. Dit wordt verwerkt in een regionaal arbeidsmarktbeleid. Specifiek in Wijchen hebben we het techniekonderwijs geagendeerd bij de Industriële Kring en de bedrijventerreinverenigingen. Er is zowel bestuurlijk als ambtelijk intensief contact geweest met nieuwe werkgevers als Lidl en Thermen de Berendonck om hen enthousiast te maken om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen. Dit alles in combinatie met nieuwvestigingen en hoogconjunctuur hebben geleid tot een groei van 918 banen in 2019.

3.2.2 Bij inkopen en aanbesteden bieden we - binnen bestaande mogelijkheden - lokale ondernemers meer kansen.	
In 2019 willen we een lokale aanbestedingslijst maken waarop lokale ondernemers inzicht krijgen in de inkopen die de gemeente doet.	Er is een aanmeldingsformulier ontwikkeld om zo een databank met bedrijven te realiseren. Bedrijven kunnen zich aanmelden voor werken of diensten in hun vakgebied.

Begroot 2019	Verantwoording

3.3 Toerisme

3.3.1 We bereiden wandel- en fietsroutes uit. We doen dit samen met ondernemers uit de horeca en cultuur.	
In 2019 actualiseren we de nota toerisme. Hierin nemen we de recreatieve infrastructuur van wandel- en fietsroutes mee. We onderzoeken of er ontbrekende schakels zijn in het routenetwerk en wat er nodig is om de route gebonden buitenrecreatie in onze gemeente verder te versterken. We betrekken hierbij onze toeristische ondernemers, de Toeristische werkgroep Wijchen, Toerisme VAN en regio gemeenten.	We werken aan de nota toerisme. Dit loopt gelijk op met de economische visie. We hebben gesprekstafels Toerisme georganiseerd om informatie op te halen bij onze ondernemers in de toeristische sector.

3.4 Vitale lokale economie

3.4.1 We versterken het netwerk tussen gemeente, bedrijventerreinen, bedrijvenverenigingen en het centrummanagement.	
In 2019 gaan we door met het intensiveren van de contacten en uitwisseling met bedrijven en ondernemers. Er wordt een bijeenkomst georganiseerd in de week van de veiligheid en op de dag van de ondernemer. De lopende overlegstructuren met ondernemers en vertegenwoordigende verenigingen zetten we voort. We maken ons daarnaast sterk voor de Ondernemers Awards 2019 en 2021.	Alle overleggen lopen goed en gestructureerd. Er is inmiddels ook een bestuurlijk overleg met de bedrijven van Loonse waard, Breekwagen e.o. Ter voorbereiding op de economische visie en om het netwerk te versterken zijn er in 2019 16 overlegtafels georganiseerd. De gemeente heeft ook een bijdrage geleverd aan de Ondernemers Awards 2019. Er is een bijeenkomst georganiseerd op de dag van de ondernemer en er wordt een jaarlijks terugkerende bijeenkomst voor de startende ondernemer georganiseerd. Wethouder Derks heeft ook in 2019 vrijwel wekelijks bedrijfsbezoeken afgelegd.

3.5 Plannen voor Wijchen Oost

3.5.1 We stellen samen met de bedrijvenvereniging een visie op voor de revitalisering van bedrijventerrein Wijchen Oost.	
In 2018 is er een begin gemaakt met het opstellen van een visie voor bedrijventerrein Wijchen Oost. In 2019 wordt deze visie afgerond en vastgesteld. Deze visie zal als basis dienen voor het nieuwe bestemmingsplan voor dit bedrijventerrein. Voor de overige opgaven die uit de visie voortkomen stellen we een uitvoeringsagenda op.	De startnotitie voor bedrijventerrein Wijchen Oost is gereed en vastgesteld door het college. De notitie is ter kennisname naar de gemeenteraad gestuurd. Er wordt nu gewerkt aan een nota van uitgangspunten (visie) welke als grondlegger van het nieuwe bestemmingsplan zal dienen. Daarnaast zijn enkele deelprojecten uit de startnotitie opgepakt.

3.6 Kansen voor het centrum

3.6.1 Samen met inwoners en ondernemers kijken we hoe we knelpunten in het centrum kunnen oplossen.	
In 2019 gaan we samen met het CMW (Centrummanagement Wijchen) werken aan de knelpuntenlijst.	Er is maandelijks CMW-overleg. Daar is de voortgang van de knelpuntenlijst een vast onderdeel van.

3.7 Startende ondernemers steunen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Wat kost het?

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2019**	**2019**	**2018**
	Baten			
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	370	432	408
3.4	Economische promotie	227	256	215
	Totaal baten	**597**	**688**	**623**
	Lasten			
3.1	Economische ontwikkeling	344	412	409
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	105	111	94
3.4	Economische promotie	446	499	390
	Totaal Lasten	**894**	**1.022**	**893**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-297**	**-334**	**-270**
	Mutatie bestemmingsreserves			
	BR: Beeldende kunst	0	10	0
	BR: Toerisme	0	-4	-4
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	21	20	4
	Inzet bestemmingsreserves	**21**	**26**	**0**
	Gerealiseerd resultaat	**-277**	**-308**	**-271**
	Verschil rekening/begroting		**-31**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling		
De uitgaven aan reclamebelasting vallen voor Bijsterhuizen € 36k hoger uit dan begroot en voor Centrum Management Wijchen (CMW) € 28k. Hier staan hogere inkomsten tegenover op taakveld 3.3. Per saldo is de heffing ongeveer neutraal.	0	-64
Voor het beleidsterrein economie zijn wat meer externe kosten gemaakt voor het ontwikkelen van een visiekaart.	0	-4
Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		
De werkelijke reclame-inkomsten over 2019 zijn o.a. door waardestijgingen en een toename van het aantal bedrijven hoger uitgevallen dan voorzien. Dit voordeel vormt overigens onderdeel van de doorbetaling daarvan als subsidie zijnde aan de Stg. CMW (zie derhalve ook hogere uitgaven bij taakveld 3.1)	0	61
Taakveld 3.4 Economische promotie		
De externe kosten voor Economie zijn hoger o.a. door niet geraamde bijdrage aan proceskosten Regionaal programma werklocaties 2018 en 2019 (RPW)	0	-15
Overige verschillen		-9
Totaal	**0**	**-31**
Totaal saldo	***-31***	

Relevante beleidsnota's

Nummer besluit	Beleidsnota
14 AZ 023	Innovatiefonds MKB
15 AZ 124	Voortgang innovatiefonds MKB
15 AZ 131	Beleidsnotitie detailhandel
17 3 2856	Retailagenda Wijchen: stand van zaken uitvoeringsagenda
17 3 3458	Start economisch netwerk

4 Onderwijs

Algemeen
Het Programma Onderwijs bestaat uit de volgende taakvelden:
4.1 Openbaar basisonderwijs; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs, waaronder ook bewegingsonderwijs.
4.2 Onderwijshuisvesting; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs.
4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken; Tot dit taakveld behoren het lokaal onderwijsbeleid en de leerlingenvoorzieningen, zoals leerlingenvervoer en peuterspeelzalen.

4.1	Scholen dichtbij
4.2	Minder laaggeletterdheid
4.3	Onderwijs biedt kansen
4.4	Passend onderwijs

Speerpunten

4.1 Onderwijs dichtbij
Wij vinden dat kinderen zoveel mogelijk in hun directe leefomgeving naar school moeten kunnen gaan. Onderwijs in onze dorpen vinden wij daarom belangrijk. De bouw van de multifunctionele accommodatie (MFA) in Batenburg start binnenkort. De mogelijkheden in Hart van Zuid worden onderzocht. Verder verkennen we met een aantal betrokken partijen de mogelijkheden van een brede school in Hernen.

4.2 Minder laaggeletterdheid
Er zijn ook in onze gemeente veel laaggeletterden. Dit zijn mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. Laaggeletterdheid is een groot probleem. Het kan bijvoorbeeld het vinden van werk extra moeilijk maken. We zetten ons actief in om de laaggeletterdheid in onze gemeente te bestrijden. Daarom gaan we concrete acties op touw zetten om iets aan dit probleem te doen.

4.3 Onderwijs biedt kansen
Brede scholen zijn een goede en flexibele manier om te komen tot een goed aanbod. Een aanbod waar inwoners in een wijk of kern behoefte aan hebben. Verenigingen, opvang, onderwijs en welzijnswerk op één locatie zorgen voor een integraal aanbod. Het aanbod voor kinderen en ouders van 7.00 tot 19.00 uur zorgt voor flexibiliteit voor ouders. Een combinatiefunctionaris heeft als taak om onderwijs met sport of cultuur te verbinden. Door de inzet van combinatiefunctionarissen krijgen we een breed pakket van activiteiten op het gebied van sport, techniek en cultuur.

4.4 Passend onderwijs
Onderwijs dichtbij geldt ook voor kinderen die extra steun nodig hebben. We blijven de initiatieven dan ook steunen die nu gestart zijn op het gebied van passend onderwijs.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2019 | **Verantwoording**

4.1 Scholen dichtbij

4.1.1 We onderzoeken de mogelijkheden van een brede school in Hernen	
De leefbaarheidsgroepen van Hernen en Bergharen bekijken met de scholen, of brede schoolactiviteiten verder uitgebreid, of beter op elkaar afgestemd kunnen worden.	Er is een haalbaarheidsonderzoek naar een MFA met brede school voor Hernen. De beste optie is nieuwbouw. De resultaten van het onderzoek worden meegenomen in de uitvoeringsnota die hoort bij de nota vastgoedbeleid. Daarnaast is een initiatief gestart om te komen tot een nieuwe school.

4.2 Minder laaggeletterdheid

4.2.1 We ondernemen concrete acties om laaggeletterdheid te bestrijden	
We ondernemen concrete acties: * samen met de regiogemeenten versterken we de regionale infrastructuur laaggeletterdheid met de Taalcoördinator. De taalcoördinator helpt bij het vinden van meer laaggeletterden bij de (belangrijkste) vindplaatsen, en zorgt ervoor dat matching van vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd wordt. Hierdoor hopen we meer laaggeletterden te vinden die we sneller op het juiste taaltraject kunnen zetten. * We willen de taalmeter actief gaan toepassen om laaggeletterden te vinden. * We gaan door met duidelijke taal in de werkorganisatie WDW.	We hebben het Actieplan laaggeletterdheid vastgesteld met een aantal concrete acties voor Wijchen en de WDW. De taalcoördinator is sinds 1 januari 2019 begonnen met een regionale infrastructuur laaggeletterdheid. De eerste resultaten worden geboekt. We nemen vanaf 1 oktober de Taalmeter af bij inwoners die een uitkering aanvragen. Binnen de WDW wordt het project Duidelijke Taal voorbereid.

4.3 Onderwijs biedt kansen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

4.4 Passend onderwijs

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Wat kost het?

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2019**	**2019**	**2018**
	Baten			
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	223	240	215
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	41	152	54
	Totaal Baten	**264**	**393**	**269**
	Lasten			
4.1	Openbaar basisonderwijs	225	274	209
4.2	Onderwijshuisvesting	2.240	2.084	2.186
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.211	1.052	1.173
	Totaal Lasten	**3.676**	**3.410**	**3.568**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-3.412**	**-3.018**	**-3.299**
	Mutatie bestemmingsreserves			
	BR: Eenmalige middelen	0	-221	0
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-216	-216	-214
	ER: Onderwijshuisvesting	323	323	169
	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	0	-13	-1
	Inzet bestemmingsreserves	**108**	**-127**	**-46**
	Gerealiseerd resultaat	**-3.304**	**-3.144**	**-3.345**
	Verschil rekening/begroting		***160***	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs		
Hogere kosten klokurenvergoeding bewegingsonderwijs 2019.	0	-6
Overbesteding in 2019 op Sociaal Medische Indicatie (SMI), op basis van een intentieverklaring die de gemeente Wijchen in 2014 sloot met het onderwijs. Voor 2020 zijn afspraken gemaakt om het budget taakstellend te maken.	0	-38
Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting		
Tekort op exploitatie onderwijshuisvesting 2019, met name vanwege gemeentelijke belastingen.	0	-38
Hogere kosten schadevergoedingen onderwijsgebouwen.	0	-5
Hogere doorbelaste kosten.	0	-5
Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		
WMO oud: Er treedt een eenmalig voordeel op het budget brede school activiteiten (afrekening subsidie Kans en Kleur).	0	13
WMO oud: afwijkingen m.b.t. de WMO worden met de WMO reserve geëgaliseerd.	0	-13
Hogere doorbelaste kosten.	0	-8

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Er treedt een eenmalig voordeel op binnen het budget leerlingenvervoer.	0	28
Voordeel op peuterspeelzalen in combinatie met het onderwijs achterstandenbeleid (OAB). Door ophoging rijksmiddelen OAB, kan gemeentelijk budget structureel vrijvallen. In begroting 2020 is dit reeds verwerkt.	0	241
Overige verschillen	0	-9
Totaal	**0**	**160**
Totaal saldo	***160***	

Relevante beleidsnota's

Nummer besluit	Beleidsnota
16 2773	Regionaal beleidsplan leerplicht 2015-2019
16 4034	Onderhoudsoverdracht onderwijshuisvesting primair onderwijs
17 4 5581	*Opvang voor alle peuters!* Nota peuteropvang en voorschoolse educatie in Wijchen na de harmonisatie vanaf 2018.
19 27318	Opname nieuwe school in "Plan van scholen"

5 Sport, cultuur en recreatie

Algemeen
Het Programma Sport, cultuur en recreatie bestaat uit de volgende taakvelden:
5.1 Sportbeleid en activering; Tot dit taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport, waaronder de subsidies aan alle sportverenigingen.
5.2 Sportaccommodaties; Tot dit taakveld behoren alle accommodaties voor sportbeoefening, zoals de gym- en sportzalen, het zwembad en de buitensport (RSA).
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie; Tot dit taakveld behoren activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel.
5.4 Musea; Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur, zoals het museum.
5.5 Cultureel erfgoed; Tot dit taakveld behoren taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed.
5.6 Media; Tot dit taakveld behoren de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers, zoals de Wijchense omroep en de bibliotheek.
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie; Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie.

5.1	Natuurlijk en divers
5.2	Vitale verenigingen
5.3	Kunst
5.4	Goed zwembad!
5.5	Een goed bijgehouden buitenruimte

Speerpunten

5.1 Natuurlijk en divers

Wij vinden het belangrijk dat onze woonwijken en kernen liggen in een groene omgeving met voldoende ruimte. Dat betekent dat wij per gebied kijken welk onderhoud het meeste effect heeft. Verder kijken we goed naar de vlinders, de bijtjes en de bloempjes, zodat onze manier van onderhoud de biodiversiteit gaat helpen. Het in stand houden van de groene buffers, bijvoorbeeld door herinrichting van parken, vinden wij ook belangrijk. Daarnaast brengen we bij de provincie het belang van de ecologische verbindingszone Heumen-Horssen onder de aandacht. We blijven ons inspannen voor een goede balans tussen natuur, economie en ruimtegebruik.

5.2 Vitale verenigingen

Wijchen heeft een rijk verenigingsleven. De meeste verenigingen in onze gemeente zijn vitaal en hun accommodaties liggen er goed bij. Wij denken dat sportvelden, kleedkamers en kantines voor meer dingen gebruikt kunnen worden dan alleen voor de eigen vereniging. Dit bredere gebruik willen we dus stimuleren. In 2018 komen we met een beleidsplan sportstimulering. Verder komen we met een renovatieplan voor de accommodaties van de tennisverenigingen.

5.3 Kunst

Kunst geeft kleur aan Wijchen. We gaan door met het huidige kunstbeleid en zorgen vanaf 2019 voor een jaarlijkse aanvulling van ons Kunstfonds. Dat fonds willen wij dus graag houden.

5.4 Goed zwembad

Zwembad De Meerval is een belangrijke voorziening in Wijchen. Dankzij het zwembad kunnen jong en oud zich op een gezonde en sportieve wijze vermaken. Het zwembad draagt dus bij aan een goed sportklimaat. Bovendien is het goed voor de recreatie. In de tweede helft van de collegeperiode ontwikkelen we een visie op een zwembad voor de toekomst. Dit doen we samen met onze inwoners en de verenigingen.

5.5 Een goed bijgehouden buitenruimte

Goed onderhoud is belangrijk. Anders ontstaat er een rommeltje en dat willen we niet. Als de buitenruimte goed is onderhouden levert dat een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Bij dat onderhoud betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk. De gemeente heeft hier een voorbeeldrol.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2019 | **Verantwoording**

5.1 Natuurlijk en divers

5.1.1 We onderzoeken de mogelijkheid van het opwaarderen van de 'groene long' bij het Wijchense Meer tot recreatie- / natuurgebied van de kern Wijchen, het gebied van Lunen tot het Vormer.	
We stellen een visie op over hoe we de 'groene long' willen opwaarderen. Daarin komen lopende en geplande ontwikkelingen, wensen, mogelijkheden en knelpunten voor een opwaardering aan de orde. Na vaststelling kan de visie stapsgewijs worden uitgevoerd.	Het opstellen van deze visie moet nog worden opgestart. Ideeën vanuit project Tussen Kasteel en Wijchens Meer worden daarbij betrokken. Verwachting is dat de visie in najaar 2020 kan worden opgeleverd.

5.1.2 We zetten ons in voor een ecologische verbindingszone Heumen-Horssen onder voorwaarde dat de regio en de provincie financieel bijdragen.	
In 2018 is de restopgave voor afronding van de ecologische verbindingszone (EVZ) in beeld gebracht. Op basis daarvan zijn scenario's in een plan van aanpak opgesteld. In 2019 gaan we in overleg met de provincie als eerste verantwoordelijke. Ook gaan we in overleg met andere partijen om concrete uitvoeringsafspraken te maken.	Overleg met provincie en waterschap om te bepalen wie verantwoordelijk is voor welke knelpunten van de restopgave moet nog worden opgestart. Daarna kunnen scenario's verder worden uitgewerkt.

5.2 Vitale verenigingen

5.2.1 We komen met een renovatieplan voor de sportaccommodaties van de tennisverenigingen in onze gemeente.	
Op 1 januari starten we met het renovatieplan inclusief tennisverenigingen. Dat betekent dat we als gemeente 2/3 van de renovatiekosten van de tennisbanen betalen en de verenigingen 1/3 gaan bijdragen.	De contracten met de tennisclubs voor deelname aan het RSA zijn 6 juni 2019 getekend. Deze gelden vanaf 1 januari 2019.

5.2.2 In 2018 komen we met een beleidsplan sportstimulering	
De notitie 'sport en bewegen' is in mei 2018 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin is verwoord wat de uitgangspunten en visie zijn van de gemeente op het gebied van sportstimulering.	Uitvoering geven aan de uitgangspunten die in de notitie sport en bewegen zijn aangegeven. Eind 2019 zijn we in gesprek gegaan met lokale (sport)verenigingen en maatschappelijke instellingen. In 2020 willen we in een lokaal sportakkoord komen tot een paar concrete ambities op het terrein van sport en bewegen.

5.3 Kunst

5.3.1 We zetten de subsidieregeling activiteiten beeldende kunst voort.	
Subsidieaanvragen voor activiteiten beeldende kunst en kunsteducatie worden conform bestaand beleid behandeld.	We hebben 4 subsidieaanvragen voor activiteiten beelden kunst en kunsteducatie toegekend. Het Kunstfonds bevat nog voldoende middelen voor de subsidieregeling in 2020.

Begroot 2019

Verantwoording

5.4 Goed zwembad!

5.4.1 We maken een plan voor een toekomstbestendig zwembad. We presenteren dat in 2021.	
In 2020 plannen wij een startbijeenkomst om een toekomstperspectief te maken. De opbrengst van deze bijeenkomst is een koersdocument, waarin de raad de ambitie en doelstelling voor een zwembadvoorziening in Wijchen vastlegt. Hierin bepaalt de raad ook de vorm van burgerparticipatie. Het traject van startbijeenkomst tot en met de opening van een nieuw of gerenoveerd zwembad is al snel 5 jaar.	In 2020 plannen wij een startbijeenkomst om een toekomstperspectief te maken. De opbrengst van deze bijeenkomst is een koersdocument, waarin de raad de ambitie en doelstelling voor een zwembadvoorziening in Wijchen vastlegt. Hierin bepaalt de raad ook de vorm van burgerparticipatie. Het traject van startbijeenkomst tot en met de opening van een nieuw of gerenoveerd zwembad is al snel 5 jaar.

5.5 Een goed onderhouden buitenruimte

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Wat kost het?

Product nr.	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2019**	**2019**	**2018**
	Baten			
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	545	841	403
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	0	0	0
5.4	Musea	0	2	2
5.5	Cultureel erfgoed	3	27	27
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	310	32	134
	Totaal Baten	**858**	**903**	**566**
	Lasten			
5.1	Sportbeleid en activering	385	395	347
5.2	Sportaccommodaties	2.701	3.200	2.393
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	497	473	353
5.4	Musea	297	284	271
5.5	Cultureel erfgoed	96	143	125
5.6	Media	764	759	768
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.404	2.993	3.187
	Totaal Lasten	**8.143**	**8.245**	**7.446**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-7.285**	**-7.342**	**-6.880**
	Mutatie bestemmingsreserves			
	Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	15	15	15
	Afs.R: Centrale Sporthal	184	184	184
	Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	27	27	27
	Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	5	5	5
	Afs.R: Sportzaal achterlo	2	2	2
	Afs.R: Automatische beregening	0	8	0
	Afs.R: Afschrijvingsreserve RSA	23	23	0
	Afs.R: Oosterpark	0	-300	0
	AR: Algemene Reserve	154	150	0
	BR: Beeldende kunst	0	14	17
	BR: Cultuurhistorie	0	0	35
	BR: Eenmalige middelen	0	557	-300
	BR: Landschapsontwikkelingplan	15	-32	5
	BR: Renovaties Sportvelden	-338	-334	-259
	BR: RSA Tennis	-140	-170	0
	BR: Vervangen speeltoestellen openbare speelpleinen	-5	-5	-5
	ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting	0	0	-40
	ER: gemeentelijke monumenten	0	18	5
	ER: Gymmaterialen	-36	56	-13
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	42	91	-199
	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	0	8	-9
	ER: Gemeentelijke monumenten	0	0	0
	Inzet bestemmingsreserves	**-52**	**314**	**-531**
	Gerealiseerd resultaat	**-7.337**	**-7.028**	**-7.411**
	Verschil rekening/begroting		**309**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering		
WMO oud: Voordeel op subsidies combinatiefuncties	0	8
WMO oud: afwijkingen m.b.t. de WMO worden met de WMO reserve geëgaliseerd.	0	-8
Taakveld 5.2 Sportaccommodaties		
Het nadeel voor Zwembad de Meerval komt door een langer dan verwachte sluiting van het zwembad tijdens de verbouwing van de kleedruimtes en een transitievergoeding. Ook is door de wetswijziging btw niet langer aftrekbaar voor het zwembad. Dit nadeel is betrokken bij de aanvraag subsidie SPUK, die in het leven is geroepen ter compensatie van de wetswijziging.	0	-93
Buitensport: Er loopt een rechtszaak over het hybrideveld van vv Diosa, waarbij de tegenpartij in hoger beroep is gegaan. Uitspraak wordt eind 2020 verwacht. De advocaatkosten liggen daardoor hoger dan begroot.	0	-33
Buitensport: Administratieve kosten, inclusief btw nadeel, ten behoeve van Stichting Sportaccommodaties Wijchen. In 2019 is besloten tot opheffing van deze stichting in verband met de gewijzigde wet- en regelgeving omtrent de sportvrijstelling van btw.	0	-24
Opbrengst subsidie SPUK ter compensatie van de wetswijziging waarbij de btw op sport voor gemeenten niet langer aftrekbaar is. Dit valt af te zetten tegen bovenstaande nadelen.	0	150
Hogere doorbelaste kosten.	0	-11
De kosten voor vervanging gymmaterialen liggen hoger dan begroot door een piek in de te vervangen gymmaterialen.	0	-92
De onttrekking uit de reserve gymmaterialen ligt daarom hoger dan begroot.	0	92
Extra onderhoudskosten 2019 op sportzalen, welke ten laste van de onderhoudsreserve worden gebracht. Onder andere meerwerk aan 't Achterom (plafond) en sportvloer Arcus hebben hieraan bijgedragen. Voor de Arcus ontvangen we hiervoor middelen van Triwy.	0	-48
Extra onderhoudskosten worden gedekt uit de reserve onderhoud	0	48
Incidenteel voordeel op beheerdersbijdragen MFA's.	0	15
Sportzaal Achterlo: Huuropbrengsten liggen hoger dan begroot.	0	16
Volgens afspraak betaalt het bestuur van de Achterlo mee aan de nutskosten. Vanwege een afrekening over zowel 2017 als 2018 vallen deze inkomsten incidenteel hoger uit dan begroot. Hiertegenover staan voor 2019 ook hogere lasten.	0	16
Voordeel op afrekening Suikerberg, deel van 2018 wat nog niet was afgerekend is ook in 2019 meegenomen in de afrekening.	0	30
Voordeel op exploitatie overige sportzalen	0	20
Overige kleine voordelen op buitensport	0	7
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie		
Voordeel op amateurkunst en culturele activiteiten.	0	13
Voordeel op muziekonderwijs. In 2019 minder aanvragen ontvangen, dus voordeel op begrote subsidies.	0	25
Taakveld 5.4 Musea		
Kleine afwijkingen op museum, cultuurhistorie en doorbelaste kosten.	0	-12
Voor archeologie zijn de kosten moeilijk in te schatten, deze variëren jaarlijks sterk, in 2019 zijn praktisch geen externe adviezen opgevraagd. Hierdoor valt het totale budget vrij.	0	27
Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed		

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Geen substantiële afwijkingen		
Taakveld 5.6 Media		
Geen substantiële afwijkingen		
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		
Op het rationeel groenonderhoud hebben we een bedrag van 38K over, dit is gestort in de voorziening.	0	0
Op dit taakveld laat de hondenbelasting een voordeel zien, dit wordt gecompenseerd met het taakveld 0.64 waar de heffing plaatsvindt.	0	12
De kosten van het machinale onderhoud zijn in 2019 lager dan begroot.	0	15
Positief resultaat op de verwerkingskosten van ons groenafval.	0	25
Doorbelaste kosten, voordeel met name op doorbelasting buiten de verdeelsleutel voor de buitendienst.	0	41
Speelvoorzieningen, het bedrag is al jaren meegenomen maar de inhaalslag kon niet gemaakt worden. Het geld valt nu vrij.	0	70
Totaal	***0***	***309***
Totaal saldo	***309***	

Relevante beleidsnota's

Nummer besluit	Beleidsnota
12 IZ 132	Renovatieplan Sportaccommodaties / RSA
13 IZ 155	Visie en Missie sociaal cultureel en educatief centrum 't Mozaïek
13 IZ 196	Beleidskader Investeringen Buitensportaccommodaties
14 IZ 046	De bibliotheek van Wijchen. Lezen, leren en informeren voor iedereen. visie gemeente Wijchen op het bibliotheekwerk 2015-2019.
14 IZ 199	Uitvoeringsdocument muziekonderwijs.
16 4095	Speelruimtebeleid 2015-2025
16 IZ 121	Nota speelbeleid
16 IZ 123	Uitvoeringsprogramma Kunstparticipatie
18 4 15250	Notitie Sport en bewegen
18 4 666 / 19 24150	Algemene subsidieverordening 2018

6 Sociaal domein

Algemeen
Het Programma Sociaal domein bestaat uit de volgende taakvelden:
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie; Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie, zoals dorp- en wijkcentra en leefbaarheidsgroepen.
6.2 Wijkteams; Tot dit taakveld behoren alle loketvoorzieningen (Lokale toegangspoort / Integraal Deskundige Toeleiding) gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening).
6.3 Inkomensregelingen; Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen, zoals bijstandsverlening, het besluit bijstandsverlening zelfstandigen en de bijzondere bijstand.
6.4 Begeleide participatie; Tot dit taakveld behoren voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid, zoals de sociale werkvoorziening (voormalig BREED).
6.5 Arbeidsparticipatie; Tot dit taakveld behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen, die de MGR voor Wijchen uitvoert.
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO; Tot dit taakveld horen materiële voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden, zoals de WMO woonvoorzieningen en WMO hulpmiddelen.
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+; Tot dit taakveld behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking, zoals de huishoudelijke verzorging, dagbesteding en vervoersvoorzieningen.
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; Tot dit taakveld behoren vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt waaronder begrepen jeugd en opvoedhulp, PGB jeugd en jeugd GGZ.
6.81 Geëscaleerde zorg18+; Tot dit taakveld behoren alle opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven, zoals GGD veilig thuis.
6.82 Geëscaleerde zorg 18-; Tot dit taakveld behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerk dienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven, zoals kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

Speerpunten | Coalitie akkoord | Algemeen

6.1	Leefbaarheid in de kernen
6.2	Gezonde en vitale samenleving
6.3	Meedoen op maat
6.4	Mensen met een beperking
6.5	Meedoen is maatwerk
6.6	Kindregeling
6.7	Doelgroepenvervoer
6.8	Zorg dichtbij
6.9	Oog voor preventie
6.10	Aandacht voor mantelzorg
6.11	Minder eenzaamheid
6.12	Verward gedrag
6.13	Wijchen gezonder
6.14	Alert op misbruik
6.15	BUIG
6.16	Jeugd / WMO
6.17	WMO klassiek

Speerpunten

6.1 Leefbaarheid in de kernen

Om de leefbaarheid te vergroten willen we woningbouwinitiatieven in de kernen (verder) op weg helpen. Onder andere door woningbouwplannen en ideeën zo goed mogelijk te ondersteunen. Onderwijs is belangrijk om de kleine kernen leefbaar te houden. We zetten de ingezette lijn van brede scholen in multifunctionele accommodaties voort. MFA Batenburg is hiervan een goed voorbeeld. We blijven de leefbaarheidsgroepen ondersteunen en we stimuleren het evalueren en verder ontwikkelen van de Dorpsontwikkelingsplannen.

6.2 Gezonde en vitale samenleving (i.p.v. senioren)

Wij worden met elkaar steeds ouder. Ook in onze gemeente neemt het aantal senioren de komende jaren verder toe. Wij willen senioren stimuleren om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven en actief te blijven meedoen in de samenleving. Senioren zijn van grote waarde voor onze samenleving. Wij kunnen hun kennis en ervaring uitstekend gebruiken. Wij ondersteunen daarom initiatieven die bijdragen aan een gezonde en vitale samenleving. Dit kunnen initiatieven zijn die zich richten op mensen met een beperking, maar ook op vitale senioren en jonge inwoners. Mooie voorbeelden hiervan zijn initiatieven van Bergharen-Hernen en van Wijchen Gezond. Wij stimuleren (sport)verenigingen om meer activiteiten voor senioren te ontplooien (zoals Dynamic-tennis).

6.3 Meedoen op maat

Wij willen dat inwoners en organisaties actief meedoen met onze gemeentelijke projecten. In onze samenleving zit namelijk veel kennis en ervaring. Daarvoor gebruiken

wij de zogenaamde participatieladder. Per geval bekijken wij op welk moment wij inwoners en anderen het beste kunnen betrekken bij onze projecten. En welke werkvorm daarbij het beste past. Het ene moment is alleen informeren voldoende. Terwijl wij hen op een ander moment vragen te adviseren of zelf plannen te ontwikkelen. We willen het instrument van de participatieladder met volle energie inzetten.

6.4 Mensen met een beperking

Sinds 14 juli 2016 geldt in Nederland het VN-verdrag Handicap. Dit verdrag legt de rechten van mensen met een beperking vast op het gebied van arbeid, wonen, vervoer, onderwijs, zorg en vrijetijdsbesteding. Doel is om te voldoen aan de rechten uit het verdrag. Zodat mensen met een beperking volwaardig zijn opgenomen in de samenleving. Daarnaast streeft het verdrag een andere kijk na op mensen met een beperking. In deze collegeperiode willen we die gelijkwaardigheid in ons beleid vastleggen. Samen onze maatschappelijke partners starten we in 2019 met de Wijchense Inclusieagenda. In deze agenda staan acties om genoemde doelstellingen voor elkaar te krijgen.

6.5 Meedoen is maatwerk

Wat ons betreft is mensen aan het werk krijgen de beste vorm van armoedebeleid. Iedereen krijgt de kans om mee te doen en er moet voor iedereen een plan zijn. We zetten ons in om mensen aan werk te helpen. Dit is geen eenrichtingsverkeer. We verwachten dat iedereen verantwoordelijkheid neemt. De regeling tegenprestatie is een goede manier om de afstand naar betaald werk te verkleinen. Schulden spelen bij armoede vaak een rol. Het is belangrijk om op tijd te signaleren waar en wanneer dingen fout dreigen te gaan. Daarom spelen preventie en vroegsignalering bij schuldhulpverlening een belangrijke rol.

6.6 Kindregeling

De focus van het Wijchense armoedebeleid ligt op het ondersteunen van kinderen in gezinnen met lage inkomens. De kindregeling maakt het voor kinderen in arme gezinnen toch mogelijk dat zij een huiswerkcomputer kunnen krijgen of lid kunnen worden van een sportclub. Het in 2017 vastgestelde armoedebeleid wordt in 2018 geëvalueerd. We onderzoeken in dit kader de mogelijkheid om de inkomensgrens voor de kindregeling op te trekken naar 120%.

6.7 Doelgroepenvervoer

De kosten voor het vervoer van mensen met een beperking stijgen aanzienlijk. We komen met voorstellen om deze kosten te verminderen.

6.8 Zorg dichtbij

Wij stellen een goede kwaliteit van zorg en zorg op maat voor onze inwoners altijd voorop. Die zorg moet altijd beschikbaar zijn voor mensen die het nodig hebben. Samen met de professionals van welzijn en de zorgpartners van onze nieuwe zorgcorporatie ‘Rondom Wijchen’ nemen we de verantwoordelijk hiervoor en gaan we deze uitdaging graag aan. De afgelopen jaren hebben we de zorg dichterbij onze inwoners gebracht. De oprichting van onze sociale wijkteams was een succes en heeft hierbij geholpen. De toegang tot zorg is in onze gemeente laagdrempelig geworden. Dat willen we zo houden. De in gang gezette ontwikkeling met de oprichting van Rondom Wijchen heeft ruimte nodig om tot maximale ontwikkeling en innovatie te komen. De eigen kracht van inwoners en hun sociale omgeving zijn hierin belangrijke speerpunten. Het beschikbare budget is leidend. Daarbij hoort een tussentijdse monitoring, evaluatie en goede verantwoording van de inzet van de middelen en de bereikte resultaten.

6.9 Oog voor preventie

We versterken de zorgcorporatie Rondom Wijchen door wonen, inkomen en participatie met deze corporatie te verbinden. Op die manier kunnen we zorgen voor een totaalaanpak. Een voorbeeld is het opnemen van schuldhulpverleners in het sociaal

wijkteam. Hierdoor maken we maatwerkondersteuning van inwoners en hun huishouden mogelijk. We geven ook aandacht aan het voorkomen van problemen. En we sturen erop dat de zorg voor iedereen eenvoudig bereikbaar is.

6.10 Aandacht voor mantelzorg

Wij vinden dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig moeten zijn. Zelfredzaamheid en zelfregie zijn inmiddels ingeburgerde begrippen. Inwoners proberen hun problemen eerst zelf of met hun familie of bekenden op te lossen. Lukt dat niet, dan kunnen zij bij de professionele zorgverleners terecht voor ondersteuning. Om zelfredzaam te kunnen zijn is mantelzorg belangrijk. We zetten het huidige beleid voort om mantelzorgers te ondersteunen bij hun belangrijke taak. Bijvoorbeeld door met hen mee te denken in de sociale wijkteams.

6.11 Minder eenzaamheid

Wij vinden het voorkomen en verminderen van eenzaamheid bij onze inwoners een belangrijke opgave. Om eenzaamheid goed in beeld te brengen leggen we huisbezoeken af en leggen we contacten met het verenigingsleven. In 2019 komen wij met concrete voorstellen om de eenzaamheid in onze gemeente terug te dringen.

6.12 Mensen met verward gedrag

Het aantal meldingen en incidenten over mensen met verward gedrag neemt toe. Gemeenten en regio's moeten een lokale en goed werkende aanpak hebben voor deze groep inwoners. Wij pakken dit maatschappelijke probleem lokaal aan. Dat doen wij samen met onze zorg- en veiligheidspartners. Ook hier vinden wij dat er altijd sprake moet zijn van maatwerk. Een persoonsgerichte aanpak is dus van belang.

6.13 Wijchen gezonder

We willen onze inwoners stimuleren gezonder te leven. Mensen die behoren tot zogeheten risicogroepen willen we extra aandacht geven. Daarom ondersteunen we initiatieven uit de Wijchense samenleving. Een goed voorbeeld is het initiatief Wijchen Gezond. Het beschermen en verbeteren van de gezondheid is bovendien een belangrijk uitgangspunt in de nieuwe Omgevingswet. Deze wet treedt naar verwachting in 2021 in werking. Met die nieuwe wet houden wij rekening.

6.14 Alert op misbruik

Uitkeringen en regelingen van de gemeente zijn alleen bedoeld voor mensen en gezinnen die het écht nodig hebben. We gaan door met een gecoördineerde aanpak van opsporing en handhaving in de regio. We zijn dus alert op misbruik.

6.15 BUIG

Belangrijkste ontwikkelingen beleid lopende jaar

We zijn in 2019 gestart met 723 bijstandsontvangers. In de begroting van 2019 is rekening gehouden met een gemiddeld aantal van 711 bijstandontvangers. Bij de Perspectiefnota is deze verwachting bijgesteld naar gemiddeld 721. De begrote afname van het bestand hebben we tot de juni 2019 niet teruggezien. Vanaf juni 2019 daalde het bestand maandelijks licht. Per 1 januari 2020 telde het bestand 705 personen. Dat is wel hoger dan in september 2019. Toen telde het bestand 696 personen. De belangrijkste reden van instroom is het aantal verhuizingen van mensen die in Wijchen zijn komen wonen.

Het project 'klaar voor de start' uit het masterplan "Wijchen werkt" is op 19 augustus 2019 in uitvoering gegaan. Dit betekent dat in Wijchen 20 cursisten (eerst de statushouders) aan de Saltshof 1004 gestart zijn met hun inburgering en het werkfit worden. Met deze aanpak willen wij de bijstandsduur van deze doelgroep van gemiddeld 5,5 jaar terugbrengen naar 1,5 jaar. Diverse externe partners w.o. ROC Rivor, de Academie voor Zelfstandigheid en de GGD verzorgen van maandagochtend tot en met donderdagmiddag de lessen in "onze school" aan de Saltshof. Iedere cursist heeft zijn

eigen plan van aanpak (maatwerk) gebaseerd op datgene wat hij of zij graag uiteindelijk wil bereiken. De effecten van deze aanpak zijn nu al waarneembaar. Inmiddels zijn vier kandidaten uitgestroomd zijn (zaten tegen het einde van de inburgering aan) naar werk of een vervolgopleiding (met studiefinanciering).
Als vervolg op het masterplan "Wijchen werkt" gaan we de komende maanden nieuwe beleidsvoorstellen voorbereiden.

Fraudepreventie wordt opnieuw georganiseerd. De doelstelling is om de bijstandspoort gesloten te houden voor mensen die geen recht op bijstand hebben. Preventief optreden is beter dan achteraf schade herstellen. In het voorjaar 2020 starten we met de werving en selectie van twee fraudepreventiemedewerkers.

Wat is de afwijking t.o.v. begroting?
Het definitieve budget voor BUIG voor 2019 is vastgesteld op € 9.893.260,-. Dat is € 88.930,- hoger dan het in april 2019 bijgestelde voorlopige budget van € 9.804.330,-. Het aantal bijstandsgerechtigden is per 1 januari 2020 lager dan begroot. Zoals aangegeven waren 705 inwoners van Wijchen afhankelijk van een uitkering krachtens de bijstand of de IOAW/IOAZ. In de periode juli 2019 tot en met november 2019 lag het aantal uitkeringsgerechtigden zelfs onder de 700. Dit betekent dat we in 2019 financieel gunstiger zijn uitgekomen dan begroot. Met de hogere vaststelling van het rijksbudget en de daling van het aantal klanten hoeven we € 264k minder uit de reserve BUIG onttrekken.

Kengetallen

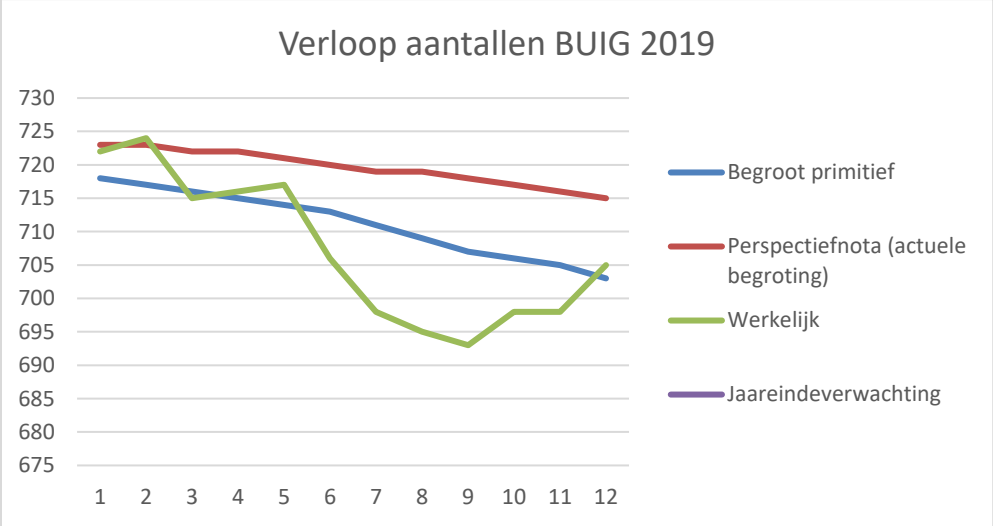

6.16 Decentralisaties

In 2018 is gestart met de coöperatie Rondom Wijchen (RW). Zij zijn verantwoordelijk voor de zorg voor Jeugd en WMO voor de gemeente Wijchen. Vanaf 2019 was Rondom Wijchen ook verantwoordelijk voor de toegang tot de WMO en Jeugdzorg. Dit doen zij samen met de welzijn partners Mee Gelderse Poort en MeerVoorMekaar. In 2019 is voortgang gegeven aan deze beweging door dezelfde partijen. In overleg met Rondom Wijchen is besloten is om per 1 januari 2020 de subsidierelatie te beëindigen. Vanaf 2020 organiseert Wijchen de zorgcontractering- en toegang zelf.

De begroting van de 2d's (18,5 miljoen) is breder dan puur alleen de taken die in 2019 via Rondom Wijchen lopen (15,8 miljoen). In 2019 lopen een aantal taken ook direct via de gemeente Wijchen. Dit zijn o.a. de Jeugdbescherming en jeugdreclassering, financiering st. Maartenschool, de bedrijfsvoering en Veilig Thuis.

In 2019 zijn er een aantal momenten geweest waarop de begroting voor de 2d's is bijgesteld. In de Perspectiefnota is op basis van de uitkomsten meicirculaire en 2e rapportage een bijstelling gedaan van € 2,1 miljoen. Vervolgens heeft Rondom Wijchen tot tweemaal toe een aanvullende subsidie aangevraagd en toegekend gekregen in 2019.

	Jeugd / WMO Totaal	**Jeugd / WMO RW**
Primitieve begroting	€ 14,4 miljoen	11,2 miljoen
Budgetoverhevelingen	€ 0,2 miljoen	N.v.t.
Meicirculaire	€ 1,4 miljoen	1,2 miljoen
Perspectiefnota	€ 0,7 miljoen	N.v.t.
Aanvullende subsidie 1	€ 0,8 miljoen	€ 1,7 miljoen
Beschikking bedrijfsvoering	N.v.t.	€ 0,8 miljoen
Aanvullende subsidie 2	€ 1,0 miljoen	€ 1,0 miljoen
Actuele begroting	**€ 18,5 miljoen**	**€ 15,8 miljoen**
Jaarrekening	**€ 18,7 miljoen**	**€ 16,0 miljoen**
Verschil t.o.v. begroting	**-/- € 0,2 miljoen**	**-/- € 0,2 miljoen**

Na begrotingsaanpassingen is het tekort op de 2d's Jeugd / WMO Totaal € 0,2 miljoen. Deze is als volgt opgebouwd uit saldo taken Rondom Wijchen en saldo taken Wijchen:

Afwijkingen 2d's	(x € 1.000)
Aanvullend tekort 2019 op Jeugd	-115
Aanvullend tekort 2019 op WMO	-75
Saldo Rondom Wijchen	**-190**
Risicostelpost WMO	85
C2 Jeugdbescherming 2019	175
C2 jeugdbescherming afr. 2018	173
Jeugd- en opvoedhulp	84
BV lopend jaar 2019	-165
BV afrekeningen 2018	-312
Eigen bijdrage	-50
Veilig thuis	-62
Innovatiebudget	11
Arbeidsmatige dagbesteding	21
Overig	10
Saldo Wijchen	**-30**
Totaal afwijking 2d's	**-220**

Rondom Wijchen
De startsubsidie 2019 van Rondom Wijchen plus de extra rijksmiddelen (meicirculaire 2019) blijken niet voldoende om de zorgvraag te dekken in 2019. Rondom Wijchen vraagt daarom tweemaal aanvullend subsidie aan voor 2019. Voor de *zorgkosten* gaat het om een 1e aanvullende subsidieaanvraag 2019 van afgerond € 1,7 miljoen en een 2e aanvullende subsidieaanvraag 2019 van afgerond € 1,0 miljoen.

Waar zit de overschrijding?
In de aanvullende subsidie- aanvragen geeft Rondom Wijchen zelf aan dat de grootste overschrijdingen in 2019 (net als in 2018) optreden op het onderdeel Jeugd bij de volgende productgroepen: Dagbehandeling, Jeugdhulp verblijf inclusief behandeling, Jeugdhulp verblijf exclusief behandeling, Jeugdhulp ambulant en Jeugd GGZ. Een concrete onderbouwing van Rondom Wijchen *waarom* deze overschrijdingen optreden blijft uit.

Uit de conceptcijfers Jaarrekening 2019 (maart 2020) van Rondom Wijchen komt aanvullend op de toegekende subsidie 2019 een tekort op de zorgkosten naar voren van in totaal € 190k. Deze bestaat uit een aanvullend tekort op Jeugd van **€ 115k** en een aanvullend tekort op WMO nieuw van **€ 75k**.

Voor de bedrijfsvoeringskosten Rondom Wijchen en extra inzet sociaal wijkteam 2019 is door de gemeenteraad vastgehouden aan het kostenniveau 2018 (€ 752k). De door Rondom Wijchen extra aangevraagde middelen op deze onderdelen zijn niet toegekend.

Gemeente Wijchen

Risicostelpost WMO
De begroting 2019 bevat een risicostelpost WMO ad afgerond **€ 85k**. Deze is in 2019 niet tussentijds ingezet en dient nu volledig als dekking als onderdeel van het totale resultaat 2d's van de jaarrekening 2019.

Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (C2)
Op het Wijchens budget Jeugdbescherming en jeugdreclassering treedt als gevolg van een positieve eindafrekening 2018 een voordeel op van **€ 173k**. Daarnaast treedt ook voor het jaar 2019 op dit onderdeel een voordeel op van **€ 175k** op de huidige begroting.
Vanaf de begroting 2020 is dit budget reeds structureel naar beneden bijgesteld.

Op het Wijchens budget Jeugd en opvoedhulp treedt in 2019 een incidenteel voordeel op van € **84k**.

Bedrijfsvoering 2D's
Voor het lopende jaar 2019 treedt een nadeel op van in totaal **€ 165k**. Naast een voordeel van € 8k op de kosten van het regionaal ondersteuningsbureau, treedt m.b.t. 2019 een nadeel op van € 173k die betrekking heeft op het Sociaal Wijkteam (SWT). Dit nadeel is als volgt opgebouwd:
Bij het budget huur SWT treedt een overschrijding op van € 55k, grotendeels veroorzaakt door het feit dat de contracten voor de aan derden door te belasten huur nog niet goed zijn ingeregeld.
Daarnaast is door Rondom Wijchen extra inzet (in totaal € 197k) gepleegd bij het SWT. Deels, voor een bedrag van € 85k, is hier geen dekking voor in de begroting 2019 van Wijchen. De kosten van de coördinatie van het SWT 2019 vallen € 44k hoger uit dan het begrote budget. Daarnaast treedt een voordeel op van € 11k op het softwarebudget van het SWT.

Daarnaast zijn over 2018 nog kosten in 2019 geland, in totaal **€ 312k**. Het betreft hier:
- De factuur voor de coördinatie van het sociaal wijkteam 2018 (maatwerk GGD) bleek nog niet gefactureerd en opgenomen te zijn (€ 119k).
- Er is na de jaarafsluiting 2018 een bedrag van € 193k aan uitvoeringskosten 2D's (inhuur en monitor) doorbelast. In 2018 heeft dit geleid tot een onderschrijding. Voor 2019 betekent dit extra kosten, waarmee geen rekening was gehouden in de begroting.

Eigen bijdrage WMO
Door de invoering van het abonnementstarief per 01-01-2019 vallen de inkomsten van de eigen bijdrage fors lager uit. Dit levert, ondanks compensatie door het rijk, voor 2019 een nadeel op van € 96k, waarvan **€ 50k** op het thema 2D's (de overige € 46k komt bij WMO klassiek aan de orde).

Veilig Thuis
De GGD heeft in 2019 de begroting bijgesteld middels de begrotingswijziging Veilig Thuis 2019. Voor Wijchen betekent dit een extra bijdrage van afgerond € 51k. De belangrijkste

oorzaken voor deze kostenstijging: een sterke toename van het aantal meldingen in verband met de aangescherpte wet Meldcode, de radarfunctie en het nieuwe handelingsprotocol.
Daarnaast viel de definitieve begroting van de GGD 2019 op dit onderdeel € 11k hoger uit dan waar in zienswijze mee akkoord gegaan.
Dit levert in de Jaarrekening 2019 van Wijchen een nadeel op van in totaal **€ 62k**.

Innovatiebudget 2019
Een deel van het innovatiebudget 2019 is niet ingezet of herbestemd, het betreft een bedrag van **€ 11k.**

Arbeidsmatige dagbesteding
Het resultaat op Arbeidsmatige dagbesteding ligt in 2019 **€ 21k** lager dan begroot, conform melding in de 2e en 3e kwartaalrapportage van de MGR. Dit komt met name door een lager dan verwachte nieuwe instroom van kandidaten.

Overig
De overige Wijchense budgetten 2D's 2019 leveren per saldo een voordeel op van **€ 10k**.

6.17 WMO klassiek

WMO klassiek bestaat uit verschillende budgetten, waarvan het grootste gedeelte bestaat uit de individuele regelingen. Dit deel is vraagafhankelijk en volgen we daardoor nadrukkelijk gedurende het jaar. We hebben voor de huishoudelijke hulp te maken gehad met de gevolgen van de invoering van het abonnementstarief 'netflixtarief', met daarbij een aanzuigende werking voor een hogere afname van diensten, reële tarieven en indexaties. Met name de inkomsten uit de eigen bijdragen zijn hierdoor fors naar beneden bijgesteld. Vanuit het Rijk is hiervoor een compensatie, maar die is niet volledig toereikend.

Mutaties in budgetten WMO klassiek.

Omschrijving	Begroot 2019	Werkelijk 2019	Saldo
Huishoudelijk Hulp in natura	2.642	2.742	-100
Huishoudelijke Hulp in natura, eigen bijdrage	-275	-229	-46
WMO PGB	230	137	93
WMO vervoer	426	483	-57
WMO woning	336	385	-49
WMO hulpmiddelen	555	634	-79
WMO Algemeen	369	185	184
WMO GGD	1.341	1.352	-11
WMO overige regelingen	2.814	2.715	99
Totaal WMO	**8.437**	**8.404**	**33**

Binnen de WMO klassiek is op totaalniveau € 33k over gehouden, dit bedrag is in de egalisatiereserve WMO gestort.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2019 **Verantwoording**

6.1 Leefbaarheid in de kernen

6.1.1 We komen in 2018 met een voorstel om een buurtfonds in te richten om initiatieven op het gebied van leefbaarheid te ondersteunen.	
We ondersteunen de leefbaarheidsgroepen met een jaarlijkse waarderingssubsidie. We organiseren twee keer per jaar een gezamenlijke bijeenkomst voor alle leefbaarheidsgroepen en de wijk contactadviseur kan elke vergadering van een leefbaarheidsgroep bijwonen als dat gewenst is. Buurtfonds: als er duidelijkheid is over het budget voor het buurtfonds komt er een startnotitie met een procesvoorstel voor de uitwerking van het idee.	Er is een voorstel ontwikkeld voor Wijchen en Druten samen met de LBG-en, Meervoormekaar en inwoners uit Druten. Dit is afgerond en begin 2020 heeft het college hierover positief besloten.

6.2 Leefbaarheid in de kernen

6.2.1 Initiatieven en plannen die bijdragen aan gezondheid en een vitale gemeenschap steunen wij.	
Wij zijn blij met initiatieven van inwoners en nemen onze verantwoordelijkheid bij de ondersteuning, daar waar dat past. Ook organisaties in Wijchen, zoals MeerVoormekaar, leveren hierbij al jaren een belangrijke bijdrage. Ondersteuning kan plaatsvinden in diverse vormen: advisering, financieel en materieel. In 2019 continueren we deze aanpak.	Wij denken altijd mee met initiatieven die ons bereiken, en leggen verbindingen naar andere organisaties en initiatieven. Ook onze maatschappelijke partners, zoals de GGD en MeerVoormekaar nemen hun rol in het ondersteunen van initiatieven, zo zijn in 2019 dorpsondersteuners gestart.

6.2.2 We stimuleren verenigingen om meer activiteiten voor ouderen te ontplooien.	
De vergrijzing in Wijchen neemt de komende jaren toe. Oudere inwoners hebben soms andere wensen ten aanzien van ontspanning en bewegen. Het is aan verenigingen om in te spelen op de vraag van inwoners. Desgewenst kunnen verenigingen gebruik maken van organisaties die hierop expertise hebben. Ons beleid geeft hiervoor alle ruimte. Waar nodig ondersteunen wij initiatieven.	Wij denken altijd mee met initiatieven die ons bereiken, en leggen verbindingen naar andere organisaties en initiatieven. Ook onze maatschappelijke partners, zoals de GGD en MeerVoormekaar nemen hun rol in het ondersteunen van initiatieven.

6.3 Meedoen op maat

6.3.1 Als er een wijkvereniging of -stichting voor Wijchen centrum wordt gerealiseerd, zijn wij bereid een accommodatie beschikbaar te stellen.	
o Voor Hart van Zuid wordt gewerkt met participatieniveau 2: adviseren voor de routekaart. Voor de gebiedsvisie wordt samengewerkt met de stakeholders. o Voor het burgerinitiatief Hernen/Leur Bergharen waar gewerkt wordt aan het toekomstbestendig maken van de leefbaarheid werken we samen. o Ook met de leefbaarheidsgroepen wordt samengewerkt.	o Voor het Hart van Zuid verwijzen we naar 8.3. o Voor het burgerinitiatief Hernen/Leur Bergharen zijn inmiddels twee dorpsondersteuners aan de slag in het kader van de positieve gezondheid. Voor het onderdeel sport en bewegen zijn de accommodaties in beeld: voor dorpshuis De Mijlpaal is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd, Stichting De Zandloper onderzoekt een verbouwing en Stichting Schaarweide is gestart met de renovatie van het gebouw. Verwachtte opleveringsdatum: 8 maart 2020. o In april en november zijn de halfjaarlijkse bijeenkomsten van de leefbaarheidsgroepen. Tussen de bijeenkomsten door is de wijkcontactadviseur beschikbaar en bereikbaar.

6.4 Mensen met een beperking

6.4.1 Samen met onze maatschappelijke partners starten we in 2019 met de Wijchense Inclusieagenda.	
We vinden het belangrijk om een Inclusieagenda te laten formuleren door en met een vertegenwoordiging van mensen met een beperking. Zo richten we onze aanpak op aandachtspunten die zij ervaren. Ook de prioritering van de aanpak wordt in nauw overleg bepaald. Het procesvoorstel om te komen tot een Inclusieagenda leggen wij in het najaar 2018 voor aan de raad.	In 2019 is een werkgroep van inwoners aan de slag gegaan onder de noemer 'Iedereen doet mee in Wijchen'. Er is een grote startbijeenkomst geweest, waarvan de belangrijkste resultaten via een enquête zijn voorgelegd aan alle inwoners van Wijchen. De opbrengst is in de zomer verwerkt tot een inclusieagenda. Samen met gemeenteambtenaren wordt die agenda nu geconcretiseerd. Een gezamenlijke inclusieagenda van gemeente en inwoners wordt zo spoedig mogelijk aan de gemeenteraad voorgelegd.

6.5 Meedoen is maatwerk

6.5.1 We evalueren het instrument van het opleggen van een tegenprestatie.	
In het plan "Wel-doen" is dit uitgewerkt. Het aannemen van een participatiecoach is door de invoering van de Werkorganisatie Druten Wijchen vertraagd. De participatiecoach is vanaf 1 september 2018 in dienst. Zij zal nauw samenwerken met diverse partijen als een van de schakels om mensen te activeren, te laten participeren en waar mogelijk door te stromen naar betaald werk. Na de zomer 2019 zullen wij de resultaten van deze inzet evalueren en bezien of aanpassing van het beleid gewenst is. De raad zal hierover worden geïnformeerd.	De evaluatie is in het voorjaar van 2020. Hierbij haken we met het "Scharnierpunt" in op het masterplan "Wijchen werkt" en van daaruit het deelproject "Klaar voor de start".

6.5.2 We starten een project rondom preventie en vroegsignalering van schulden.	
We gaan een aantal projecten initiëren en initiatieven (verder) ontwikkelen. De belangrijkste zijn een op Wijchen afgestemde Vroeg erop af-methodiek, waarbij we in een zo vroeg mogelijk stadium huishoudens met een risico op financiële problemen in beeld brengen op basis van koppeling van data en daadwerkelijke signalen op huishoudens-niveau. We gaan outreachend hulp aanbieden en een aanpak ontwikkelen die minder vrijblijvend is. Verder willen wij samen met partners de financiële educatie en competenties van jongeren (8-18) verbeteren. Ook willen wij het project voor kwetsbare jongeren met schulden continueren.	Het project Vroegsignalering van Schulden is in februari 2019 gestart en is onlangs geëvalueerd. Aan de hand van meldingen van partners worden signalen over betalingsachterstanden gematched. Huishoudens die in de match vallen worden thuis bezocht en krijgen een hulpaanbod. De afgelopen periode heeft voor ons belangrijke ervaringen en kennis opgebracht die we in 2020 willen omzetten in een aanpassing van de werkwijze en invulling. Met ingang van 2021 wordt vroegsignalering waarschijnlijk een wettelijke plicht. In het kader van preventie van schulden zijn in 2019 tal van activiteiten opgestart.

6.5.3 We zetten voor vroegsignalering van huurschulden in op het sluiten van een convenant met woningcorporaties dan wel op het actualiseren van het bestaande convenant.	
Samen met Talis gaan wij bekijken hoe wij in een zo vroeg mogelijk stadium huishoudens met een huurachterstand kunnen benaderen. We stemmen Interne werkprocessen op elkaar af. We intensiveren de samenwerking	Talis neemt deel aan het project vroegsignalering van schulden door maandelijks signalen van huurachterstanden aan te leveren in het matchingssysteem. De preventiemedewerker schuldhulpverlening neemt deel aan gesprekken

tussen de wijkcoaches van Talis, swt-medewerkers en schuldhulpverleners .Verder onderzoeken we de mogelijkheid van inhouding van vaste lasten op de uitkering voor inwoners met een hoog risico op financiële problemen.	met de wijkcoaches van Talis om vroegtijdig signalen op te pakken. De mogelijkheid van inhouding van vaste lasten op de uitkering is nog in onderzoek.

6.6 Kindregeling

6.6.1 We evalueren in 2018 het armoedebeleid. We nemen daarbij de mogelijkheid mee om de inkomensgrens voor de kindregeling op te trekken naar 120%.	
Indien de raad daartoe besluit voeren we in 2019 aanpassingen door in de Kindregeling Wijchen. In 2020 evalueren we of de doorgevoerde wijzigingen de gewenste resultaten hebben opgeleverd. In 2019 evalueren we ook het gehele armoedebeleid. De integraliteit van onze werkwijze (o.a. samenwerking IDT, schuldhulpverlening) is een punt van aandacht.	In 2019 is de Kindregeling uitgevoerd voor een grotere doelgroep: ouders met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Daarnaast is er een campagne gevoerd via sociale media om het gebruik van de Kindregeling te verbeteren. In mei hebben we een bijeenkomst georganiseerd met onze maatschappelijke partners over het armoedebeleid in Wijchen. Daarnaast zijn er uit diverse bronnen gegevens bij elkaar gebracht om de evaluatie op te stellen. Door andere prioriteiten lukt het niet om deze evaluatie nog in het vierde kwartaal met de raad te bespreken. Wij moeten dit uitstellen tot in het eerste kwartaal van 2020.

6.7 Doelgroepenvervoer

6.7.1 We komen in de loop van 2018 met voorstellen om de kosten van doelgroepenvervoer terug te dringen.	
Enerzijds worden er door de BVO DRAN operationele zaken opgepakt binnen de huidige (beleids)kaders en contracten. Daarnaast gaan wij als gemeente afzonderlijk en in regioverband beleidsaanpassingen doorvoeren. In het voorjaar 2019 worden binnen de regio Arnhem-Nijmegen besluiten genomen over de verdere samenwerking in het kader van het doelgroepenvervoer. In 2018 is al een kilometerplafond van 2000 km per jaar ingevoerd. Vanaf augustus 2018 kunnen Wmo-pashouders voor vervoer binnen Wijchen op werkdagen alleen nog gebruik maken van opStap. In 2019 wordt bezien of dit uitgebreid kan worden naar het weekend. Verdere aanpassingen zoals het bevorderen van het gebruik van Brengflex, Ov-training, verfijning kilometerplafond zijn in ontwikkeling.	We zien dat de uitbreiding van het vervoer door vrijwilligers van Opstap een positief effect heeft op de kosten van het Wmo-vervoer door AVAN. Uitbreiding naar het weekend is voorlopig niet haalbaar. Andere besparingsopties (verlaging kilometerbudget van 2000 km naar 1500 km per jaar) zijn per 1 januari 2020 ingevoerd. De tweede helft van 2019 zijn het vraagafhankelijk vervoer, het routevervoer en het callcenter van AVAN opnieuw aanbesteed. De nieuwe contracten gaan in per 1 augustus 2020. Vanaf dat moment wordt het leerlingenvervoer onder AVAN gebracht.

Begroot 2019 **Verantwoording**

6.8 Zorg dichtbij

6.8.1 We dragen zorg voor tussentijdse monitoring, evaluatie en goede verantwoording van de inzet van de middelen en de bereikte resultaten van het budget sociaal domein.	
Doorontwikkeling van de toegang tot	We meten de cliënt ervaring een keer per jaar en

ondersteuning (SWT). Verder innovatie van het welzijn en zorgaanbod wat past bij de hoofddoelstellingen, preventiever en doelmatiger in de leefomgeving met zo veel mogelijk gebruik maken van de eigenkracht van de burger. Verder doorontwikkeling van de betrouwbaarheid en volledigheid van de monitor. Werken aan de doelstelling van vereenvoudiging en vermindering van de bureaucratie.	willen minimaal op hetzelfde getal of hoger uitkomen dan het voorgaande jaar. De gemeente Wijchen heeft alle contracten van Rondom Wijchen over genomen en is nu zelf weer aanzet bij het informeren van de raad. Dit doen we in vier informatiebijeenkomsten per jaar waarin we inhoudelijk en financieel de raad bij praten en schriftelijk informeren. Indien er tussen tijds bijzonderheden zijn informeren we de raad actief. Dit is nu bijvoorbeeld aan de orde i.v.m. de corona crisis. De gemeenteraad heeft een bezuinigingskader vastgesteld wat ook een onderdeel is van de informatie die we vier keer per jaar aan de raad voorleggen. Doelstelling is om binnen de gestelde budgetten uit te komen en daarbij de kwaliteit van zorg en dienstverlening op peil te houden. We ontwikkelen een nieuwe monitor vanuit bestaande systemen en hebben hierbij weer een aansluiting gezocht bij de regio. Ook het SWT valt weer onder directe aansturen van de gemeente met een nieuw aangestelde manager. Ook over de ontwikkelingen van het swt informeren we de raad in de vier bijeenkomsten. Doelstelling ligt hier op vermindering van maatwerk en versterking van eigenkracht van burgers en vergroten van preventie en inzet voorliggende voorzieningen. Als laatste zetten we in op vermindering van bureaucratie en verbetering van processen.

6.9 Oog voor preventie

6.9.1 We laten schuldhulpverleners deel uitmaken van het Sociaal Wijkteam.	
Wij richten de blik op de toekomst en houden hiermee rekening met het toenemende belang van welzijn. De activiteiten voor 2019 zullen zich concentreren op zichtbaarheid, bereikbaarheid en vasthoudendheid. We nodigen mensen niet alleen meer uit, maar we gaan erop af. De schuldhulpverleners en de preventiemedewerker werken nauw samen met de professionals in het Sociaal Wijkteam. Dit doen ze door deel te nemen aan (afstemmings)overleggen en door bemensing van het financieel spreekuur (een laagdrempelige inloop in het Mozaïek waar inwoners met financiële vragen snel geholpen worden) te draaien in het Mozaïek. Eind 2018 wordt het financieel spreekuur geëvalueerd en vindt besluitvorming over uitbreiding naar Noorderlicht plaats.	Schuldhulpverleners en klantmanager hebben de eerste helft van 2019 per toerbeurt financieel spreekuur gehouden in het Mozaïek. Nadien is het spreekuur verplaatst naar het Huis der Gemeente. Schuldhulpverleners zijn twee dagdelen per week in het SWT om vragen van SWT medewerkers te beantwoorden. Professionals in het SWT zijn bekend gemaakt met preventie van schulden waaronder de signalering van schulden.

6.10 Aandacht voor mantelzorg

6.10.1 We ondersteunen mantelzorgers	
Veel organisaties bieden in Wijchen mantelzorgondersteuning aan. MeerVoormekaar verbindt (als partner in Rondom Wijchen) op dit thema de diverse partners en initieert en faciliteert waar nodig. Zo wordt zowel in individueel als in groepsverband ondersteuning geboden die past bij de ondersteuningsvraag. Dit alles in nauw overleg met het Sociaal Wijkteam. Ook in 2019 kijken we samen met de partijen en inwoners of de mantelzorgondersteuning aansluit bij wat inwoners en professionals nodig hebben. Mantelzorgontvangers kunnen hun mantelzorger bedanken met een Mantelzorgwaardering (€ 150) die ze via het Sociaal Wijkteam kunnen aanvragen.	Ook in 2019 boden wij mantelzorgondersteuning aan individuen en in groepsverband. De eerste stap van de harmonisatie tussen Druten en Wijchen op het gebied van mantelzorgwaardering is gezet. In 2020 zetten we dit voort. We gaven meer dan 600 inwoners mantelzorgwaardering.

6.11 Minder eenzaamheid

6.11.1 We doen in 2019 voorstellen om de eenzaamheid in Wijchen terug te brengen.	
In aansluiting op alle activiteiten die al plaatsvinden op dit thema (zoals de welzijnsbezoeken 75+) zal ook in 2019 MeerVoormekaar dit thema verder uitwerken, in samenwerking met partners in Wijchen. Hierbij vooral aandacht voor mensen die door eenzaamheid in een sociaal isolement dreigen te raken of zijn geraakt. Het beoogde resultaat is dat inwoners zich onderdeel blijven voelen van de samenleving en kunnen blijven meedoen.	De welzijnsbezoeken zijn voortgezet in 2019 en lopen conform afspraak. Deze vinden nu plaats in Wijchen-zuid, waarmee we aansluiten op de wensen van inwoners van Wijchen-zuid (Project Hart van Zuid).

6.12 Verward gedrag

6.12.1 We maken in 2018 een plan van aanpak voor personen met verward gedrag.	
Wijchen sluit aan bij het regionaal programma 'Weer Thuis'. De GGD Gelderland-Zuid voert hiervoor een regionaal project uit. Op onderdelen is lokale uitwerking nodig waarvoor een lokale aanpak volgt. De aanpak van personen met verward gedrag heeft sterke samenhang met de decentralisatie van beschermd wonen. Beide thema's pakken we dan ook in samenhang met elkaar op.	We werken op dit moment samen met onze maatschappelijke partners aan een lokaal plan van aanpak.

6.13 Wijchen gezonder

Geen specifieke beleidsvoornemens.

6.14 Alert op misbruik

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Wat kost het?

Taak veld	Financieel overzicht (x € 1.000)	Geactualiseerde Begroting 2019	Werkelijk 2019	Werkelijk 2018
	Baten			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	30	58	31
6.2	Wijkteams	1	9	10
6.3	Inkomensregelingen	10.327	10.287	10.705
6.4	Begeleide participatie	0	68	-16
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	-135
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	393	685	1.138
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	80	0	112
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
	Totaal Baten	**10.832**	**11.108**	**11.846**
	Lasten			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.524	3.038	3.156
6.2	Wijkteams	1.325	1.715	1.414
6.3	Inkomensregelingen	14.104	13.718	13.601
6.4	Begeleide participatie	5.306	5.218	5.169
6.5	Arbeidsparticipatie	1.755	1.831	1.537
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.657	1.636	1.490
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	8.729	9.543	7.974
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	11.777	11.352	10.041
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	391	459	401
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	485	485	266
	Totaal Lasten	**49.052**	**48.994**	**45.049**
	Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-38.220**	**-37.886**	**-33.203**
	Mutatie bestemmingsreserves			
	Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	9	9	9
	Afs.R: Kulturhus Bergharen	42	42	42
	Afs.R: MFA Huurlingsedam	11	11	11
	Afs.R: Verduurzaming moza|	23	23	23
	Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen	0	0	0
	AR: Algemene Reserve	1.859	1.871	26
	BR: Algemene Reserve	0	0	0
	BR: Eenmalige middelen	-25	0	-18
	BR: Exploitatie BREED	0	0	0
	BR: Herstructureringsplan BREED	0	0	224
	BR: Implementatie Transities WMO	15	57	21
	BR: Integratie en participatie statushouders	204	108	179
	BR: Pilot kwetsbare jongeren	0	0	14
	BR: Taakstelling HH middelen 2016	0	139	161
	BR: Wijchen21 informatievoorziening	0	75	0
	BR: WMO-Proof openbare gebouwen	0	0	21
	ER: 2D`s WMO-JEUGD	-210	-250	0
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	379	-27	-51
	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	75	33	21
	ER: WWB I-deel	501	236	-318
	Inzet bestemmingsreserves	**2.882**	**2.328**	**363**
	Gerealiseerd resultaat	**-35.338**	**-35.558**	**-32.840**
	Verschil rekening/begroting		**-220**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		
WMO oud: Nadeel op jongerenwerk, omdat de afbouw van de subsidie jongerenwerk nog niet is gerealiseerd in 2019. Vanaf 2020 is dit wel het geval.	0	-44
WMO oud: Conform voorgaande jaren treedt er op het budget ouderenorganisaties een nadeel op. Vanaf de begroting 2020 is dit budget structureel naar het gewenste niveau bijgesteld.	0	-17
WMO oud: geen subsidies verstrekt in het kader van buurtbemiddeling.	0	41
WMO oud: Het voordeel op dit taakveld bestaat uit onderuitputting op het budget van de WMO raad (€ 7k) en een deel van het budget jongerencentrum dat niet wordt ingezet (€ 15k).	0	22
WMO oud: Op het budget mantelzorg treedt een voordeel op. Vanaf de begroting 2020 is dit budget structureel naar beneden bijgesteld.	0	20
WMO oud: Op overige diverse budgetten treedt in totaal per saldo een voordeel op. Het gaat hier om de onderwerpen gehandicaptenbeleid, vrijwilligerswerk en ondersteuning accommodatiebesturen.	0	16
WMO oud: Er treedt in totaal een voordeel op van € 47k op de onderwerpen algemeen maatschappelijk werk (€ 27k), schoolmaatschappelijk werk (€ 10k) en sociaal cultureel werk (10k).	37	10
WMO oud: afwijkingen m.b.t. de WMO worden met de WMO reserve geëgaliseerd.	0	-85
Hogere doorbelaste kosten.	0	-22
Minder onderhoudskosten dan aangenomen in het onderhoudsplan 2019. Met name vanwege doorgeschoven werkzaamheden naar 2020. Daarnaast is Laantje 6 verkocht en zijn we in afwachting op besluitvorming toekomst Speelhoeve voordat we groot onderhoud uitvoeren.	0	388
Door de lagere onderhoudskosten is de onttrekking uit de reserve ook lager.	0	-388
Vrijval middelen WBDBO (weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag). Het noodzakelijke onderhoud is uitgevoerd, niet alle middelen waren benodigd.	0	9
Door minder uitgevoerde incidentele inspecties kinderopvang wordt op deze post een voordeel behaald.	0	21
Overige voordelen op het taakveld 6.1	0	8
Taakveld 6.2 Wijkteams		
2d's: Een nadeel op het Sociaal Wijk Team (SWT): Bij het budget huur SWT treedt een nadeel op van 55k, grotendeels veroorzaakt door het feit dat de contracten voor de aan derden door te belasten huur nog niet goed waren ingeregeld. Daarnaast is door Rondom Wijchen extra inzet (in totaal € 197k) gepleegd bij het SWT. Deels, voor een bedrag van € 85k, is hier geen dekking voor in de begroting 2019 van Wijchen. De kosten van de coördinatie van het SWT 2019 vallen € 44k hoger uit dan het begrote budget. Daarnaast treedt een voordeel op van € 11k op het softwarebudget.	0	-173
2d's: De factuur voor de coördinatie van het sociaal wijkteam 2018 (maatwerk GGD) bleek nog niet gefactureerd en opgenomen te zijn in de jaarrekening 2018 (zie ook 2e rapportage). Deze kosten landen daardoor nu in 2019.	0	-119
2d's Als dekking voor extra kosten coördinatie wordt het restant van de reserve Implementatie transities WMO ingezet	0	42
WMO oud: Een voordeel op de indicatiestelling WMO.	0	15
WMO oud: afwijkingen m.b.t. de WMO worden met de WMO reserve geëgaliseerd.	0	-15
Hogere doorbelaste kosten.	0	-32

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen		
P-wet: Het verwachte gemiddeld aantal personen met een BUIG-uitkering ligt lager dan begroot, waardoor de kosten voor BUIG uitkeringen lager liggen. Hiertegenover staan hogere aantallen in de regeling IOAW.	0	235
P-wet: Het definitieve rijksbudget valt hoger uit dan begroot.	0	89
P-wet: De kosten voor het IBO liggen hoger dan opgenomen in de begroting.	0	-37
P-wet: Overige kosten bijstand.	0	-23
P-wet: Vanwege bovenstaande voordelen op de participatiewet is de inzet uit de reserve minder benodigd.	0	-264
Hogere doorbelaste kosten.	0	-122
Bijzondere bijstand: Verschillende regelingen voor cliënten die langdurig in de bijstand zitten kennen, t.o.v. 2018, een onverwachtse groei van het aantal gebruikers. Dit zou er op kunnen wijzen dat de armoede grimmiger wordt.	0	-41
Bijzondere bijstand: Bij het begroten van kosten collectieve ziektekostenverzekering is uitgegaan van het aantal huishoudens. Binnen een huishouden kunnen meerdere polissen zijn afgesloten, waardoor totale kosten hoger liggen dan begroot.	0	-35
Bijzondere bijstand: De begrote inzet van de eenmalige middelen zijn niet nodig gebleken, in verband met een overschot op Bijzondere Bijstand.	0	25
Bijzondere bijstand: incidenteel voordeel op individuele studietoeslag. Deze post is bij de herijking bijzondere bijstand in ambtelijk/bestuurlijk overleg op hetzelfde niveau gehouden in afwachting van aangekondigd nieuw landelijk beleid door het Rijk.	0	49
Bijzondere bijstand: Bij de herijking van de begroting Bijzondere Bijstand valt voor 2019 geld vrij.	0	73
Bijzondere bijstand: er blijkt onverwachts een aanzienlijke afname te zijn op de grootste kostenposten voor incidentele bijzondere bijstand t.o.v. 2018. Aangezien er geen wijzigingen zijn in het beleid noch de uitvoering lijkt dit te wijzen op een afname in de armoede	0	150
Kindregeling: Vanaf 2019 is de doelgroep voor de kindregeling uitgebreid naar 120% van de bijstandsnorm. Op deze uitbreiding is geanticipeerd door eenmalig meer budget beschikbaar te stellen, welke maar ten dele nodig is gebleken.	0	17
Taakveld 6.4 Begeleide participatie		
Voordeel op de uitgaven WSW (Wet Sociale Werkvoorziening) vanwege extra rijksmiddelen in de meicirculaire en een te verwachte teruggaaf vanuit het Werkbedrijf.	0	161
Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie		
Hogere doorbelaste kosten en kleine overige verschillen binnen taakveld 6.5.	0	-9
MGR: De kosten voor basisdienstverlening Werk vallen hoger uit dan begroot. Dit komt onder meer door een neerwaartse bijstelling vanuit de decembercirculaire.	0	-106
MGR: De loonkostensubsidies liggen volgens de voorlopige jaarcijfers van de MGR hoger dan aangenomen in de begroting.	0	-77
MGR: De MGR neemt een voordeel op in haar jaarrekening voor het onderdeel Arbeidsmatige Dagbesteding (Op Weg naar Werk) conform melding in 2e en 3e rapportage van MGR.	0	21
Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		
WMO oud: Er treedt een incidenteel nadeel op binnen het budget hulpmiddelen.	0	-79
WMO oud: Er treedt een incidenteel nadeel op binnen het budget	0	-48

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
woonvoorzieningen.		
WMO oud: Er treedt een incidenteel voordeel op binnen het budget uitvoering WMO beleidsplan. Op dit budget komen de mutaties uit de circulaire in eerste instantie binnen en worden van hieruit toegewezen aan de WMO oud-budgetten. Dit deel valt vrij in 2019.	0	78
WMO oud: De via de meicirculaire 2019 beschikbaar gestelde middelen voor indexering van de budgetten WMO klassiek kunnen vrijvallen. Dit omdat deze budgetten al reëel zijn geraamd.	0	106
WMO oud: afwijkingen m.b.t. de WMO worden met de WMO reserve geëgaliseerd.	0	-57
Hogere doorbelaste kosten.	0	-36
Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		
2d's: Er is na de jaarafsluiting 2018 een bedrag over het jaar 2018 doorbelast. Het betreft hier uitvoeringskosten 2D's (inhuur en monitor). In 2018 heeft dit geleid tot een onderschrijding. Voor 2019 betekent dit nu extra kosten, waarmee geen rekening was gehouden in de begroting.	0	-193
2d's: Door de invoering van het abonnementstarief per 01-01-2019 vallen de inkomsten van de eigen bijdrage fors lager uit. Dit levert, ondanks compensatie door het rijk, voor 2019 een nadeel op van 96k. (Hiervan is 46k WMO HH en 50k WMO nieuw 2d's).	0	-50
2d's Vrijval stelpost WMO ter afdekking hogere uitgaven i.v.m. abonnementstarief.	0	84
2d's: Rondom Wijchen prognosticeert t.o.v. de ontvangen totaalsubsidie 2019 op het onderdeel WMO nieuw een aanvullend tekort van 75k.	0	-75
2d's: Er treedt binnen het bedrijfsvoeringsbudget mede door onvoorziene btw kosten op de DVO aan Rondom Wijchen een eenmalig nadeel op. Hier tegenover staat een voordeel op het budget voor contractering en monitoring.	0	-29
WMO oud: Er treedt een nadeel op binnen de uitgaven huishoudelijke hulp, wat wordt gewijd aan de aanzuigende werking van het lage abonnementstarief wat in 2019 is ingegaan. Daarnaast zijn er maatwerkvoorzieningen toegenomen na de afbouw HHT.	0	-100
WMO oud: Op het budget van de PGB's huishoudelijke hulp is een voordeel gerealiseerd.	0	93
WMO oud: Door de invoering van het abonnementstarief per 01-01-2019 vallen de inkomsten van de eigen bijdrage fors lager uit. Dit levert, ondanks compensatie door het rijk, voor 2019 een nadeel op van 96k. (Hiervan is 46k WMO HH en 50k WMO nieuw 2d's).	0	-46
WMO oud: In 2019 rekent de DRAN de jaren 2016-2017-2018 af, wat voor Wijchen leidt tot € 81k extra kosten in 2019. Een deel daarvan betreft Openbaar vervoer (buiten de WMO) en deel doelgroepenvervoer (binnen de WMO)	0	-57
WMO oud: afwijkingen m.b.t. de WMO worden met de WMO reserve geëgaliseerd.	0	110
In 2019 rekent de DRAN de jaren 2016-2017-2018 af, wat voor Wijchen leidt tot 81k extra kosten in 2019. Een deel daarvan betreft Openbaar vervoer (buiten de WMO) en deel doelgroepenvervoer (binnen de WMO)	0	-24
Er treedt een eenmalig voordeel op binnen het budget schuldhulpverlening.	0	47
De regeling HHT is geëindigd per 01 juni 2019. De totale uitputting in 2019 bedraagt € 131k. Dit wordt gedekt vanuit de bestemmingsreserve taakstelling HH- middelen 2016. De reserve vervalt per eind 2019. Restant van deze reserve ad € 9k valt tevens vrij.	0	9
Hogere doorbelaste kosten.	0	-41
Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		
2d's: Rondom Wijchen prognosticeert t.o.v. de ontvangen totaalsubsidie 2019 op het onderdeel Jeugd een aanvullend tekort.	0	-115

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
2d's: Voor een bedrag van 40k aan gelden voor zorginfrastructuur is niet besteed.	0	40
Deze 40k is conform raadsvoorstel gestort in de egalisatiereserve 2D`s WMO-JEUGD.		-40
2d's Een deel van het innovatiebudget 2019 is niet ingezet of herbestemd.	0	11
2d's: Op het Wijchense budget Jeugd en opvoedhulp treedt in 2019 een incidenteel voordeel op.	0	84
2d's: Op het Wijchense budget Jeugdbescherming en jeugdreclassering treedt als gevolg van een positieve eindafrekening 2018 een voordeel op van € 173k. Daarnaast treedt voor het jaar 2019 op dit onderdeel een voordeel op van € 175k.	0	348
Hogere doorbelaste kosten.	0	-24
Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+		
2d's: De definitieve bijdrage aan de GGD 2019 valt voor Wijchen na besluitvorming in het AB van de GGD in totaal € 53k hoger uit dan waar in zienswijze mee akkoord gegaan. Op taakveld 7.1 is het overige deel (€ 42k) van de overschrijding GGD opgenomen.	0	-11
De GGD heeft daarnaast in 2019 voor het onderdeel Veilig Thuis een begrotingswijziging ingediend. Voor Wijchen betekent dit voor 2019 een verhoogde bijdrage.	0	-51
WMO oud: kleine afwijkingen op de Geestelijke Gezondheid Zorg (GGZ)	0	-6
WMO oud: afwijkingen m.b.t. de WMO worden met de WMO reserve geëgaliseerd.	0	6
Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-		
Geen substantiële afwijkingen		
Overig		6
Totaal	***37***	***-257***
Totaal saldo	***-220***	

Relevante beleidsnota's

Nummer besluit	Beleidsnota
13 IZ 180	Beleidsnota "Kracht door verbinding", ontwikkelopgaven voor de transities Jeugdzorg en AWBZ-taken
13 IZ 190	Transitiearrangement jeugd regio Nijmegen
14 AZ 003	Regionaal Werkbedrijf "sterke werkwoorden MGR"
14 IZ 035	Armoedebeleid
15 IZ 056	Langer zelfstandig wonen met dementie
15 IZ 075	Uitvoering Huishoudelijke Hulp Toelage
15 IZ 091	Taakstelling hulp bij het huishouden 2016
15 RZ 080	Uitgangspunten voor regionale aanbesteding doelgroepenvervoer
16 3947	Beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2020
16 438	Vrijwilligerswerk en makelaarsfunctie
16 IZ 127	Wonen en zorg in de gemeente Wijchen
16 IZ 134	Beleidsplan Wmo-Jeugd-Gezondheid 2016-2019
16 IZ 139	Visie op werk en inkomen
17 5 3898	Invoering populatie gebonden bekostiging
18 3 8268	Beleid participatie en re-integratie
18 5 12162a	Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
19 21058	Masterplan Wijchen Werkt en de businesscase "Klaar voor de start"
19 28327	Begroting GGD 2020
19 29828	Begroting MGR 2020
19 29486	Begroting BVO DRAN 2020

7 Volksgezondheid en milieu

Algemeen
Het Programma Volksgezondheid en milieu bestaat uit de volgende taakvelden:
7.1 Volksgezondheid; Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen, zoals de GGD, schoollogopedie en lokaal gezondheidsbeleid.
7.2 Riolering; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding.
7.3 Afval; Tot dit taakveld behoren de inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval.
7.4 Milieubeheer; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu waaronder klimaatbeleid, waterbeleid, milieubeleid, MARN (Milieu en Afval Regio Nijmegen) en geluidsonderzoek.
7.5 Begraafplaatsen en crematoria; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging. Op dit moment heeft Wijchen hier geen financiële rol in.

7.1	Duurzaamheid: stimuleren en samenwerken

Speerpunten

7.1 Duurzaamheid: stimuleren en samenwerken

Wij willen verder werken aan een duurzame gemeente. Op dit punt hebben wij stevige ambities. Energieneutraal Wijchen 2040 en het in fases verminderen van het gebruik van aardgas zijn hierbij onze opgaven. Maar Wijchen is geen eiland. Dat betekent dat we gelijk op willen gaan met ontwikkelingen bij andere overheden, ontwikkelingen in onze samenleving en in de techniek. De opgave is aanzienlijk en de beschikbare middelen vragen om een slimme inzet. Wij moedigen daarom initiatieven aan en werken samen met anderen aan duurzaamheid. Die anderen zijn inwoners, maatschappelijke partners in de regio, het bedrijfsleven, de provincie en Rijkswaterstaat. Onze eigen gebouwen willen we met voorrang zo duurzaam en energiezuinig mogelijk maken.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2019 | **Verantwoording**

7.1 Duurzaamheid: stimuleren en samenwerken

7.1.1 We maken van onze eerdere routekaart energieneutraal 2040 een concrete duurzaamheidsagenda voor de periode 2018-2022. En vragen de gemeenteraad deze agenda uiterlijk eind 2018 vast te stellen.	
Een beslisnota is in 2018 aan de raad aangeboden, waarbij we inspelen op een toekomstige verbreding van de energietransitie naar andere grote maatschappelijke opgaven, zoals de circulaire economie, vitaal platteland of toekomstbestendig wonen (de duurzaamheidsagenda).	Het uitvoeringsprogramma duurzaamheid dat zoveel mogelijk is geharmoniseerd met de vastgestelde routekaart energieneutraal Druten 2040 zal begin 2020 worden aangeboden aan het college en de raad.
7.1.2 We maken in 2019 een plan voor het in fases tot 2040 verduurzamen van onze gemeentelijke gebouwen. De kosten moeten natuurlijk wel maatschappelijk acceptabel blijven.	
De nota maatschappelijk vastgoed bieden we in 2019 aan de raad aan.	Het team Vastgoed heeft deze nota voorbereid, samen met een portefeuilleplan. Team milieu en team WOS hebben hun bijdrage geleverd door advisering. De nota wordt in Q1 2020 aangeboden aan de raad.
7.1.3 We willen de VANG-doelstellingen voor het verminderen van restafval halen. Dat kan alleen met draagvlak van onze inwoners. De grijze kliko voor restafval blijft voor onze inwoners bestaan.	
Vaststellen van een nieuw afvalbeleidsplan en uitvoeringsprogramma om de Wijchense VANG doelstelling te halen.	Het nieuw afvalbeleidsplan is door de raad op hoofdlijnen vastgesteld. Het plan moet op onderdelen nog nader in 2020 worden uitgewerkt.
7.1.4 Bij nieuwe plannen dragen we er zorg voor dat elke nieuw te bouwen Wijchense woning zo energieneutraal mogelijk is.	
Dit is inzet voor lokale prestatieafspraken 2019. De eis voor aardgasloze en energie	Uitvoering vindt plaats. De prestatieafspraken voor 2020 worden ter besluitvorming aangeboden.

neutrale nieuwbouw wordt opgenomen in de uitvraag aan projectontwikkelaars. Particulieren die zelf bouwen kunnen een duurzaamheidslening aanvragen.	

7.1.5 We maken met acties en campagnes eigen huiseigenaren bewust van het belang én de noodzaak van duurzame huizen.	
Loket duurzaam wonen plus continueren en een plan uitvoeren om de wijken en kernen in te gaan (zoals het organiseren van appeltaartgesprekken). We starten een pilot met o.a. de wijkbewoners om een met stakeholders geselecteerde wijk aardgasvrij te maken.	Eind 2019 is een start gemaakt met een gemeente brede inkoopactie van isolatiemaatregelen voor woningeigenaren. Hierbij worden het energieloket Loket Duurzaam Wonen + en lokale bedrijven ingeschakeld. Daarnaast is er een plan-aanpak ontwikkeld om samen met het Loket energiecoaches in te zetten en een ronde te maken in dorpen en kernen. Hart van Zuid is aangemeld als en opgenomen in het programma Wijk van de toekomst van provincie Gelderland gericht op het aardgasvrij maken van wijken.

7.1.6 We bekijken de mogelijkheid tot doorontwikkeling van de duurzaamheidslening als instrument om ook andere initiatieven aan te jagen, bijvoorbeeld het afkoppelen van gas, waarbij we rekening houden met wat er landelijk, regionaal en qua regelgeving en techniek op ons afkomt.	
We continueren de regelingen voor de duurzaamheids- en stimuleringsleningen.	De duurzaamheidslening voor particulieren is in 2019 overgezet in de regeling 'toekomst bestendig wonen Gelderland' waarbij de regeling is uitgebreid met asbestsanering en de provincie 50% co financiert. De stimuleringslening blijft gehandhaafd.

7.1.7 We stellen samen met het bedrijfsleven plannen op waarmee zij hun bijdrage leveren aan de Wijchense duurzaamheidsopgaven.	
We faciliteren bedrijvenvereniging Bijsterhuizen en de parkmanager bij het energieneutraal maken van Bijsterhuizen. We faciliteren energie coöperatie Leur bij het stimuleren van zonnepanelen op grote bedrijfsdaken.	Het college heeft op 11 april 2019 besloten tot een financiële bijdrage van 2 x € 5.000,- voor bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen Oost. Op elk terrein worden 10 bedrijven verleid tot het uitvoeren van energiescans. Eind 2019 is een start gemaakt met het opstellen van een plan van aanpak voor verduurzaming van bedrijven. In 2019 heeft energiecoöperatie Leur opdracht gekregen om op twee gemeentelijke gebouwen (Suikerberg en Achterom) zonnepanelen te leggen.

Wat kost het?

Taak veld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2019**	**2019**	**2018**
	Baten			
7.1	Volksgezondheid	35	43	203
7.2	Riolering	3.999	4.187	4.070
7.3	Afval	4.723	4.016	4.225
7.4	Milieubeheer	56	79	63
	Totaal Baten	**8.813**	**8.325**	**8.561**
	Lasten			
7.1	Volksgezondheid	1.530	1.557	1.652
7.2	Riolering	3.276	3.276	5.187
7.3	Afval	4.345	3.995	3.566
7.4	Milieubeheer	1.301	1.396	1.120
	Totaal Lasten	**10.452**	**10.224**	**11.526**
Gerealiseerd totaal van baten en lasten		**-1.640**	**-1.899**	**-2.965**
	Mutatie bestemmingsreserves			
	Afs.R: Minicontainers afvalverwijdering	68	69	68
	BR: Digitaal Dossier JGZ (DD-JGZ)	0	0	40
	BR: Duurzaamheid	0	-92	61
	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-11	0	8
	ER: Reserve afvalstoffenheffing	422	567	-57
	ER: Reserve Rioolheffing	0	-197	-171
	ER: Risicoreserve fiscale aangelegenheden	0	21	21
	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	0	14	41
	Inzet bestemmingsreserves	**479**	**382**	**10**
	Gerealiseerd resultaat	**-1.161**	**-1.517**	**-2.954**
	Verschil rekening/begroting		**-356**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (mio is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 7.1 Volksgezondheid		
WMO oud: De definitieve bijdrage aan de GGD 2019 valt voor Wijchen na besluitvorming in het AB van de GGD in totaal 53k hoger uit dan waar in de zienswijze mee akkoord is gegaan. Op taakveld 6.81 is het overige deel (€ 11k) van de overschrijding GGD opgenomen.	0	-42
WMO oud: Bij de jaarrekening 2018 hadden we rekening gehouden met een negatiever resultaat GGD 2018, dan uiteindelijk is vastgesteld. Bijstorten reserve GGD n.a.v. besluitvorming over jaarrekening 2018, valt daarmee lager uit dan ingeschat.	0	28
WMO oud: Er treedt een eenmalig tekort op van 10k door de vervanging van AED's.	0	-10
WMO oud: overige afwijkingen op WMO budgetten zoals op schoollogopedie, prenatale zorg en subsidies gezondheidzorg algemeen.	0	10
WMO oud: afwijkingen m.b.t. de WMO worden met de WMO reserve geëgaliseerd.	0	14

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (mio is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 7.2 Riolering		
Er zijn een aantal oude pompen uit het drukrioleringsstelsel vervangen, dit wordt afgedekt uit de voorziening mechanische riolering.	0	-79
Er zijn een aantal oude pompen bij de gemalen vervangen, dit wordt afgedekt uit de voorziening gemalen riolering.	0	-15
Lagere kosten voor inspecties en keuringen.	0	15
Minder storingen en verstoppingen.	0	24
Minder kosten voor externe advisering en samenwerking.	0	32
Het geplande werk aan de hoofdriolen heeft niet plaatsgevonden.	0	84
De realisatie van de rioolopbrengsten 2019 zijn hoger uitvallen dan geraamd. Dit wordt verrekend met de reserve riool.	0	137
Hogere doorbelaste kosten.	0	-14
Overige geringe afwijkingen op de riolering.	0	3
Alle efficiencyafwijkingen op het taakveld Riolering worden verrekend met de egalisatiereserve of voorziening.	0	-197
Taakveld 7.3 Afval		
De vergoeding voor het gescheiden ingezamelde afval is op diverse stromen lager dan begroot, met name door het plastic +. De afrekening van 2018 viel fors tegen daarnaast hebben we ook over 2015 en 2016 een deel moeten terugbetalen. Ook de opbrengst van 2019 is lager dan begroot.	0	-384
Afwijking op de dienstverleningsovereenkomst DAR.	0	-21
We hebben meer minicontainers moeten kopen voor vervanging en uitbreiding.	0	-18
De opbrengsten uit de vaste afvalstoffenheffing zijn hoger dan geraamd, de variabele heffing is daarentegen lager.	0	13
De verwerkingskosten van het GFT zijn lager.	0	21
Overige afwijkingen taakveld afval.	0	33
Alle afwijkingen op het taakveld afval worden verrekend met de egalisatiereserve voor zover hier voldoende middelen in zitten. Met deze onttrekking is de reserve leeg, m.u.v. de geoormerkte gelden voor zwerfafval en afvalbeleid.	0	145
Taakveld 7.4 Milieubeheer		
ODRN: Vanwege economische groei is een kostenuitzetting van €154k gerealiseerd. Voor de bijdrage voor het aandeel in het tekort van de GR ODRN in 2019 draagt Wijchen daarnaast € 49k bij. Een deel van het tekort is al in de begroting 2020 verwerkt.	0	-203
Hogere doorbelaste kosten.	0	-32
Energy Efficiency Directive (EED) audit was in 2018 opgestart en in 2019 afgerond. Dit betreft een verplichte energie audit.	0	-21
EED audit t.l.v. reserve fiscale aangelegenheden in het kader van het project "meten is weten".	0	21
Voor milieubeleid, waterbeleid en milieucommunicatie is een bedrag van € 20k doorgeschoven naar 2020. Daarnaast is voor een groot aantal beleidsterreinen minder budget uitgegeven dan begroot in 2019, deze hebben we vrij laten vallen. Voor milieubeleid is dit is dit in totaal € 61k, voor waterbeleid € 23k en voor diverse kleinere onderdelen zoals Externe Veiligheid, Geluid en Bodem in totaal € 22k. Per saldo valt er € 106k vrij in de jaarrekening 2019.	0	106
Overig		-6
Totaal	**0**	**-356**
Totaal saldo	**-356**	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 RZ 121	Verordening duurzaamheidsleningen
13 RZ 206	Klimaatbeleidsplan 2013-2016
15 RZ 063	Verlenging duurzaamheidsleningen
16 RZ 092	Nulmeting routekaart energieneutraal Wijchen 2040
17 1 3419	Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) omgevingsrecht gemeente Wijchen
17 2 1266	IBOR en rioolbeheer 2018-2022
17 3 11171	Verordening rioolheffing 2018
17 3 11171	Verordening reinigingsheffing 2018
17 6 498	Gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022
18 1 1344	Wijziging verordening stimuleringsregeling duurzame maatregelen
18 2 13777	Initiatiefvoorstel K8W VVD WL beleid behalen landelijke afvaldoelstellingen
18 2 15830	Zomerinzameling GFT
18 1047	Strategische Waternota 2019-2028
18 1048	Milieubeleidsplan 2018-2021
19 30391	Begroting ODRN 2020
19 31001	Begroting Marn 2020
19 32035	Concept startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)
19 30636	Toekomstbestendig wonen

8 Wonen en bouwen

Algemeen
Het Programma Wonen en bouwen bestaat uit de volgende taakvelden:
8.1 Ruimtelijke ordening; Tot dit taakveld behoren taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening, zoals het bijstellen en actualiseren van bestemmingsplannen en de vergoedingen planschade.
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen); Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitaties.
8.3 Wonen en bouwen; Tot dit taakveld behoren gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening, waaronder ook de bouwleges.

8.1	Gericht bouwen: behoefte en kwaliteit staan voorop
8.2	De juiste balans in het buitengebied
8.3	Wijchen nog mooier
8.4	Bouwleges
8.5	Omgevingswet

Speerpunten

8.1 Gericht bouwen: behoefte en kwaliteit staan voorop

Door veranderingen als meer kleine gezinnen en meer ouderen komt er steeds meer behoefte aan nieuwe woonvormen of aan een ander type woningen. Daarom willen we meer ruimte geven voor deze nieuwe vragen uit de samenleving en de woningvoorraad en bouwplannen hierop afstemmen. We richten ons bij het maken van bouwplannen op het herstructureren van bestaand bebouwd gebied. We vinden een goede doorstroming op de woningmarkt erg belangrijk en kiezen voor kwaliteit. Goed bouwen dus, en dat bereik je door in te spelen op de woonbehoefte van inwoners. Ook ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid zijn erg belangrijk. Ook leggen we de huidige uitgangspunten vast in beleid voor hoe hoog we mogen bouwen. Zodat de gemeenteraad hier een besluit over kan nemen. Wat ons betreft pakken we verder door met het bouwen in onze kernen. Natuurlijk doen we dat altijd in overleg met onze inwoners.

8.2 De juiste balans in het buitengebied

We koesteren ons mooie groene buitengebied. We willen nog eens goed kijken naar de regeling 'Rood voor Rood'. Met deze regeling mag in ruil voor de sloop van oude schuren en stallen een woning worden gebouwd. We willen de regeling zó aanpassen dat het bouwen van nieuwe woningen vaker in bestaand bebouwd gebied gebeurt. Vaak krijgen wij van mensen de vraag of we niet veel meer kunnen doen met ons fraaie buitengebied. Bijvoorbeeld door het toerisme in dat buitengebied nog meer te stimuleren. Een goede vraag, want nieuwe initiatieven kunnen op het toerisme een positieve invloed hebben. We onderzoeken daarom de mogelijkheden voor initiatieven in het buitengebied. Hierbij wegen we de belangen van de agrarische sector, de economie en het toerisme zorgvuldig af.

8.3 Wijchen nog mooier

Wij geven de komende vier jaar veel aandacht aan het nog aantrekkelijker maken van Wijchen. Omdat wij willen dat het ook in de toekomst heel fijn blijft om in Wijchen te wonen, te werken, boodschappen te doen, naar school te gaan en te ontspannen. Een belangrijk project in deze aanpak is het project Hart van Zuid, waarvan de onderzoeksfase is gestart. Wij willen geld investeren in dit project om de leefbaarheid te vergroten als andere betrokken partijen dit ook willen doen. Een ander project is het Kraanvogelgebied. We maken hiervoor een visie en een plan vóór 2020. Een derde project waar we volop mee verdergaan is het gebied tussen het Kasteel en het Wijchens Meer. Hierbij hoort ook de locatie van het oude gemeentekantoor.

8.4 Bouwleges

In 2019 ontvingen we de leges van een aantal lopende projecten. Geraamd werden bedragen voor de leges van de bouwgrondexploitaties van de Huurlingsedam Fase2, Tuin van Woezik, Maasakkers Balgoij, MOB-complex en nog een aantal kleinschalige initiatieven. In de primitieve begroting 2019 werd een bedrag opgenomen van € 725k. Op basis van de tweede rapportage is bij de Perspectiefnota de begroting bijgesteld naar € 896k. In totaal is in 2019 een bedrag van € 778k aan bouwleges ontvangen voor bouwgrondprojecten en reguliere bouwvergunningen.
Uiteindelijk is dus in 2019 een bedrag van € 118k minder aan bouwleges ontvangen, dan verwacht bij de perspectiefnota. Door de stikstof problematiek, de Bibob onderzoeken en de hoge werkdruk hebben een aantal projecten vertraging opgeleverd. Zo zijn de leges van de projecten Tuin van Woezik en van het MOB-complex doorgeschoven naar 2020.

8.5 Omgevingswet

De stelselherziening van de Omgevingswet treedt, volgens planning van het Rijk, op 1 januari 2021 in werking. Vanaf dat moment moeten omgevingsvergunningen worden verleend op grond van de Omgevingswet. De wet en bijbehorende AMvB's bundelen nagenoeg alle wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. De stelselherziening is gericht op een verlichting van de regeldruk, verbeterde samenwerking tussen de verschillende overheidslagen en ketenpartners, meer bestuurlijke afwegingsruimte, meer mogelijkheden voor (beleid)maatwerk en digitalisering van alle informatie, processen en documenten.
Daarnaast is het zo dat de integraliteit ervoor zorgt dat er thema's worden opgenomen in de Omgevingswet die voorheen niet nadrukkelijk deel uitmaakten van het beleid voor de fysieke leefomgeving. Het gaat dan om de toevoeging van de thema's gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie.
De hierboven genoemde voordelen zijn natuurlijk niet bij inwerkingtreding van de wet bereikt. De verwachting is dat de voordelen pas op de middellange termijn zichtbaar worden. Dat sluit goed aan bij de verwachte doorlooptijd van de implementatie van de Omgevingswet. In 2029 moet het eerste volledig omgevingsplan zijn vastgesteld.
In 2019 zijn veel voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. De totale kosten voor de invoering van de Omgevingswet worden de komende tijd uitgewerkt. In 2020 zijn deze totale kosten voor de invoering van de Omgevingswet inzichtelijk en wordt zo nodig een budget hiervoor aangevraagd bij de raad.

Wat hebben we ervoor gedaan

Begroot 2019 | **Verantwoording**

8.1 Gericht bouwen: behoefte en kwaliteit staan voorop

8.1.1 We gaan onderzoeken wat er in het buitengebied mogelijk is om nieuwe initiatieven en ontwikkelingen verder te helpen. Daarbij maken we een goede afweging tussen verschillende belangen (toerisme, landbouw, economie en de natuur).	
In Bergharen wordt op dit moment een CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap) vereniging opgericht. Ook in Batenburg loopt een dergelijk initiatief. Daarnaast actualiseren we het beleidskader kleinschalige particuliere initiatieven voor de ronde van 1-3-2019.	Het krediet van € 50k is in de raad geaccordeerd voor beide CPO's. Het beleidskader KPI is geactualiseerd en biedt meer en duidelijker ruimte voor initiatieven.

8.2.1 In 2018 formaliseren wij de huidige uitgangspunten over hoogbouw in beleid.	
Opstellen beleid over hoogbouw.	In verband met capaciteitsproblemen de daarmee benodigde prioriteitsstelling in de werkvoorraad is dit beleid nog niet opgesteld. Het opstellen van het beleid is hierdoor doorgeschoven naar 2020 ervan uitgaande dat we de vacatures kunnen invullen.

8.2 Gericht bouwen: behoefte en kwaliteit staan voorop

8.2.1 We kijken goed naar de regeling 'Rood voor Rood' zodat compensatie meer in bebouwd gebied gebeurt.	
Actualiseren rood-voor-rood beleid. Afstemming kleinschalige woningbouw initiatieven, d.w.z. samenbrengen sanering- en vereveningsopgaves.	In verband met capaciteitsproblemen de daarmee benodigde prioriteitsstelling in de werkvoorraad is dit beleid nog niet opgesteld. Het op stellen van het beleid is hierdoor doorgeschoven naar 2020 ervan uitgaande dat we de vacatures kunnen invullen.

8.3 Gericht bouwen: behoefte en kwaliteit staan voorop

8.3.1 We gaan volop verder met het project TKWM waaronder de locatie van het oude gemeentekantoor. Kwaliteit en zorgvuldigheid staan voorop.	
Op dit moment stelt de raad de kaders en ambities vast voor de verdere ontwikkeling van het gebied TKWM. In 2019 starten we de procedures om de beste partij met het beste plan te selecteren binnen de door de raad gestelde kaders.	Kaders zijn door de raad vastgesteld. Selectiefase is in volle gang, in mei is door geselecteerd naar drie consortia. Vervolgens is eind oktober het bestemmingsplan in de raad vastgesteld.

8.3.2 We investeren in Hart van Zuid om de leefbaarheid te vergroten als ook de andere partners financieel bijdragen.	
In 2019 bieden we de raad een nota aan ten aanzien van besluitvorming over de toekomst van Hart van Zuid.	De raad heeft op 26 september 2019 ingestemd met een routekaart 'Toekomst Hart van Zuid', voor de integrale wijkaanpak om Wijchen Zuid toekomstbestendig te maken. Binnen dezelfde beslisnota is besloten de bijbehorende aanvraag voor uitvoeringsbudget af te wegen als nieuw beleid in de begroting (raadsbehandeling 7 november

	2019). Voor de gebiedsontwikkeling van het voorzieningenhart heeft de raad op 26 september 2019 besloten een aanvullend werkkrediet te verlenen voor een verdiepingsslag van een haalbaarheidsonderzoek met Talis en F. Hazenberg Vastgoed (eigenaar Winkelcentrum).

8.3.3 We realiseren een visie en een plan voor het Kraanvogelgebied vóór 2020.	
In 2019 maken we een plan voor het kraanvogelgebied.	Voorbereiding voor visie is gestart en gaat begin 2020 nog naar de raad toe.

Wat kost het?

Taakveld	Financieel overzicht	Geactualiseerde Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	(x € 1.000)	**2019**	**2019**	**2018**
	Baten			
8.1	Ruimtelijke ordening	35	38	21
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	524	1.011	2.356
8.3	Wonen en bouwen	1.015	857	965
	Totaal Baten	**1.574**	**1.906**	**3.343**
	Lasten			
8.1	Ruimtelijke ordening	441	427	471
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	715	1.002	1.913
8.3	Wonen en bouwen	1.491	1.505	1.481
	Totaal Lasten	**2.646**	**2.933**	**3.864**
Gerealiseerd totaal van baten en lasten		**-1.072**	**-1.028**	**-522**
	Mutatie bestemmingsreserves			
	BR: Eenmalige middelen	0	27	36
	BR: Versnelling woningbouw	0	-69	0
	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	0	0	14
	ER: Luchtfoto`s	45	45	0
	Inzet bestemmingsreserves	**45**	**3**	**50**
	Gerealiseerd resultaat	**-1.027**	**-1.025**	**-472**
	Verschil rekening/begroting		**3**	

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (mio is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening		
Hogere doorbelaste kosten.	0	-32
Er zijn meer aanvragen voor het wijzigen van bestemmingsplannen ontvangen dan verwacht, hierdoor hebben we € 3k meer aan leges ontvangen. Voor externe adviezen is een bedrag geraamd van € 20k, in werkelijkheid is maar € 1k uitgegeven, een voordeel van € 19k.	0	22
Van de in de Perspectiefnota 2019 geraamde planschades is één planschade niet doorgegaan, hierdoor is € 27k niet uitgegeven.	0	27
Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		
Hogere doorbelaste kosten.	0	-12
De projecten MOB-complex en Hoge Rot Fase 2 sluiten we af in 2019. Het MOB-complex sluiten we af met een positief saldo van € 15k en Hoge Rot Fase 2 met een positief saldo van € 16k.	0	31
De verlieslatende voorziening voor de bouwgrondexploitatie Tuin van Woezik is verlaagd van € 459k naar € 406k en de verlieslatende voorziening voor de bouwgrondexploitatie van Huurlingsedam van € 760k naar € 724k.	0	89
Voor het project Balgoij is in 2021 bij afsluiting een winst geraamd van € 111k. In het kader van het Percentage of Completion methode (POC) moet volgens het BBV tussentijds winst worden genomen o.b.v. de voortgang van het project. Dit deel bedraagt voor 2019 € 93k.	0	93

Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (mio is nadeel)	Structureel	Incidenteel
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen		
De leges uit bouwvergunningen vallen aanzienlijk lager uit, omdat een aantal voor 2019 geraamde projecten vertraging hebben opgelopen, ten gevolge van pfas, stikstof, Bibob en hoge werkdruk (o.a. vanwege de omgevingswet een tekort aan capaciteit).	0	-118
Hogere doorbelaste kosten.	0	-104
Leegstandsbeheer gemeentekantoor. De periode is langer dan aangenomen bij de aanvraag van het overbruggingsbudget.	0	-27
De kosten voor volkshuisvesting vallen iets hoger uit door een extra uitgevoerd woningmarktonderzoek voor de Regio Arnhem Nijmegen.	0	-4
Externe kosten voor het maken van luchtfoto's zijn lager.	0	5
Het budget voor de vervanging van de apparatuur vastgoedinformatievoorziening is in 2019 niet ingezet.	10	4
De budgetfinanciering van de kadastrale kaart en registratie levert een voordeel op.	11	5
Overig		3
Totaal	**21**	**-18**
Totaal saldo	**3**	

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
13 RZ 148	Centrumvisie
15 AZ 143	Verordening startersleningen
16 1 1701	Herijking visie Oostflank, westflank, centrum
16 2192	Grondnota en grondexploitatiebeleid
17 1 1086	Woonvisie "Thuis in Wijchen" 2025
18 22278	Legesverordening 2019
18 22278	Verordening precariobelasting 2019
18 22278	Verordening marktgelden 2019
19 20498	Grondprijzenbrief 2019 Wijchen
19 25085	Vaststelling Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren (AVOI)
19 30763	Begroting Bijsterhuizen 2020

Beleidsindicatoren

Conform BBV richtlijnen presenteren we hier naast de lokaal vastgestelde beleids-indicatoren, de voor iedere gemeente verplichte beleidsindicatoren. De aanduiding n.n.b. geeft aan "nog niet bekend", hiervan zijn de realisatiecijfers over 2019 nog niet binnen.

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Begroot 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
0. Bestuur en ondersteuning	**Formatie**	Fte per 1.000 inwoners	5,6	5,6	5.6
0. Bestuur en ondersteuning	**Bezetting**	Fte per 1.000 inwoners	5,3	5,3	5.2
0. Bestuur en ondersteuning	**Apparaatskosten**	Kosten per inwoner	531	548	472
0. Bestuur en ondersteuning	**Externe inhuur**	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	3%	14%	4%
0. Bestuur en ondersteuning	**Overhead**	% van totale lasten	12%	10%	10%
1. Veiligheid	**Verwijzingen Halt**	Aantal per 10.000 jongeren	80	71*	58
1. Veiligheid	**Winkeldiefstallen**	Aantal per 1.000 inwoners	1,0	0,7*	0.7
1. Veiligheid	**Geweldsmisdrijven**	Aantal per 1.000 inwoners	2,5	2,4*	2.9
1. Veiligheid	**Diefstallen uit woning**	Aantal per 1.000 inwoners	2,2	1,5*	2.2
1. Veiligheid	**Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)**	Aantal per 1.000 inwoners	4,0	4,2*	4.5
3. Economie	**Functiemenging**	%	50	50	49
3. Economie	**Vestigingen (van bedrijven)**	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	135	138	113
4. Onderwijs	**Absoluut verzuim**	Aantal per 1.000 leerlingen	2,0	1,5*	2,0
4. Onderwijs	**Relatief verzuim**	Aantal per 1.000 leerlingen	15,0	18*	15,8
4. Onderwijs	**Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)**	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,0%	1,6%	1.3%
5. Sport, cultuur en recreatie	**Niet sporters**	%	45%	47%**	47%
6. Sociaal domein	**Banen**	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	650	697	556
6. Sociaal domein	**Jongeren met een delict voor de rechter**	% 12 t/m 21 jarigen	0,6%	1%	0,6%

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Begroot 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
6. Sociaal domein	**Kinderen in uitkeringsgezin**	% kinderen tot 18 jaar	3,8%	5%	38,%
6. Sociaal domein	**Netto arbeidsparticipatie**	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	68,5%	68,9%	68,2%
6. Sociaal domein	**Achterstandsleerlingen**	% 4 t/m 12 jarigen	3,8%	5%	5,1%
6. Sociaal domein	**Werkloze jongeren**	% 16 t/m 22 jarigen	1,2%	2%	1,2%
6. Sociaal domein	**Personen met een bijstandsuitkering**	Aantal per 10.000 inwoners	180	270	279
6. Sociaal domein	**Lopende re-integratievoorzieningen**	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	30	42	35
6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdhulp**	% van alle jongeren tot 18 jaar	10,4%	9,8%	8.4%
6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdbescherming**	% van alle jongeren tot 18 jaar	1%	0,9%	0,7%
6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdreclassering**	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2%	0,2%**	0,2%
6. Sociaal domein	**Cliënten met een maatwerkarrangement WMO**	Aantal per 10.000 inwoners	590	630	600
7. Volksgezondheid en Milieu	**Omvang huishoudelijk restafval**	Kg/inwoner	105	114*	121
7. Volksgezondheid en Milieu	**Hernieuwbare elektriciteit**	%	4%	7,5%*	4.4%
8. Vhrosv	**Gemiddelde WOZ waarde**	Duizend euro	225	247	233
8. Vhrosv	**Nieuw gebouwde woningen**	Aantal per 1.000 woningen	5	1,7	1.3
8. Vhrosv	**Demografische druk**	%	75,5%	75%	75%
8. Vhrosv	**Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden**	In Euro’s	637	637	637
8. Vhrosv	**Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden**	In Euro’s	670	667	670

**Betreft cijfers 2018 **Betreft cijfers ouder dan 2018*

Paragrafen

1. Overhead, Algemene Dekkingsmiddelen en overige baten en lasten
2. Duurzaamheid
3. Lokale heffingen
4. Weerstandsvermogen
5. Onderhoud Kapitaalgoederen
6. Financiering
7. Bedrijfsvoering
8. Verbonden Partijen
9. Grondbeleid

Paragraaf 1: Overhead, Algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten

Inleiding
In deze paragraaf worden de kosten voor Overhead, de algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene kosten nader toegelicht.

Overzicht Overhead
De kosten overhead hebben betrekking op het deel van het personeel dat zich niet rechtstreeks bezighoudt met de producten, maar dat ondersteunend is in het proces. Ook personeel gerelateerde kosten als opleidingen en BHV. Daarnaast worden hier de kosten voor huisvesting en ICT verantwoord. Per 2018 is de werkorganisatie Druten Wijchen in werking getreden. Hierin is de overhead grotendeels primair ondergebracht. Wat binnen overhead achter is gebleven in Wijchen zijn de kosten voor de gemeentesecretaris en frictiekosten personeel en een deel van de huisvestingskosten.

Tabel 1: Weergave van taakveld Overhead (x € 1.000)

Overhead	Begroting 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Personeel(s gerelateerd)	690	759	487
ICT	0	0	0
Huisvesting	0	0	28
Bijdrage GR Werkorganisatie Druten-Wijchen*	9.291	9.055	9.358
Totaal Overhead (taakveld 0.4)	**9.981**	**9.814**	**-9.873**

*Dit betreft alleen de kosten voor overhead binnen de totale bijdrage aan de WDW.

Overzicht vrij besteedbare dekkingsmiddelen
De algemene dekkingsmiddelen betreft met name de OZB en de uitkeringen uit het Gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De (wettelijk) niet vrij besteedbare heffingen evenals de specifieke uitkeringen worden in de programma's, waarvan ze voor een deel de kosten dekken, verantwoord onder de baten.

- 0.5 Treasury

Het taakveld Treasury is in tabel 2 gesplitst in het financieringsresultaat en dividend. Het financieringsresultaat betreft het renteresultaat op aangetrokken en uitgezette leningen, zie paragraaf 6 voor de specificatie.

- 0.61/0.62/064 Lokale heffingen

In paragraaf 3 "Lokale heffingen" wordt nader ingegaan op het algemeen beleid van de lokale heffingen en de belastingcapaciteit van de gemeente Wijchen. De onderstaande lokale heffingen zijn daar opgenomen.

- Onroerend Zaak Belasting (OZB)*,
- Toeristenbelasting*,
- Hondenbelasting,
- Rioolrechten,
- Afvalstoffenheffing / reinigingsrechten,
- Reclamebelasting*
- Precariobelasting*

De met * gemarkeerde belastingen vrij besteedbaar.

- 0.7 Gemeentefonds (algemene uitkering)

De omvang van de inkomsten uit het Gemeentefonds zijn in de realisatie herleid uit de decembercirculaire 2019. Op begrotingsbasis is uitgegaan van de meicirculaire 2019.

- Onvoorzien

Er is, conform wettelijk voorschrift een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Met het vaststellen van de begroting, bekrachtigt de raad het standpunt, dat tegenvallers binnen bestaande middelen worden opgevangen. In de vastgestelde financiële verordening 2016 (16 17) is onder artikel 4.3 opgenomen dat een structureel resultaat van tenminste 0,25% van de totale structurele lasten (met € 250k als ondergrens) begroot dient te worden. Dit bedrag dient als buffer voor onvoorziene kosten.

Tabel 2: Weergave van de dekkingsmiddelen (x € 1.000)

Taak veld	**Dekkingsmiddelen**	**Begroting 2019**	**Realisatie 2019**	**Realisatie 2018**
0.5	Treasury - Resultaat financieringen	1.092	1.161	1.405
0.5	Treasury - Dividend	93	78	214
0.61	OZB woningen	5.125	5.166	4.738
0.62	OZB niet-woningen	2.978	3.049	2.986
0.64	Belastingen overig	397	404	337
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	57.879	57.829	55.619
	Onvoorzien	0	0	0
	Totale algemene dekkingsmiddelen	**67.563**	**67.686**	**65.299**

Overzicht Overige baten / lasten
Binnen het taakveld 0.8 overige baten lasten worden de stelposten en bijzondere baten en lasten verantwoord.

Tabel 3: Weergave van het taakveld 0.8 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
0.8	Overige baten en lasten	2.085	**2.021**	5.908

In 2019 is voor € 1,5 miljoen winstuitkering Bijsterhuizen ontvangen, wat één op één is doorgestort naar de algemene reserve. Daarnaast zijn gelden ontvangen voor het onderhoud Bijsterhuizen € 655k, waarvan € 150k gereserveerd wordt voor de toekomst. Ook is er een verkoopresultaat vastgoed gerealiseerd van € 582k en is op dit taakveld de afdekking van het incidenteel perspectief uit de algemene reserve onttrokken voor € 999k. Als laatste zijn doorbelaste kosten verantwoord voor € 65k.

Overzicht mutaties met reserves niet op programma's gepresenteerd
De inzet van reserves is specifiek benoemd bij de afzonderlijke programma's. Reserves die niet aan een programma te wijzen zijn, worden hier opgenomen.

Tabel 4: Weergave van het taakveld 0.10 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
0.10	Mutaties met reserves	1.207	**1.207**	**491**

Naast de reserves gepresenteerd in de afzonderlijke programma's, heeft de onttrekking uit het rekeningresultaat 2018 op dit taakveld plaatsgevonden ter afdekking van de budgetoverhevelingen 2018-2019.

Overzicht Vennootschapsbelasting

Tabel 5: Weergave van het taakveld 0.9 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
0.9	Vennootschapsbelasting	0	**0**	0

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschap plichtig. Dit betekent dat over winstgevende onderdelen die door de fiscus als onderneming worden gezien, belasting dient te worden betaald. Op dit moment wordt het effect voor de gemeente Wijchen op nihil ingeschat.

Paragraaf 2: Duurzaamheid

De afgelopen jaren zijn we ons meer bewust van de noodzaak om zuinig te zijn op onze aarde. Wereldwijd ondervinden de mensen en de natuur de gevolgen van de klimaatverandering. Extreme perioden van hitte, droogte en wateroverlast komen steeds vaker voor. De urgentie om hier iets aan te doen is groot en neemt alleen maar toe. Daarnaast wordt steeds intensiever gebruik gemaakt van de beperkte ruimte, bijvoorbeeld voor wonen, verkeer en bedrijvigheid. Door deze ontwikkelingen kan de milieukwaliteit van de Wijchense leefomgeving onder druk komen te staan. Dit kan gevolgen hebben voor de gezondheid, het woongenot, ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden, natuurwaarden en recreatieve waarden.

Wind in de rug
Het gros van de landen van de wereld ondertekende in december 2015 het Klimaatakkoord in Parijs. Het Nederlandse 'Nationaal Klimaatakkoord' is op 10 juli 2018 gepresenteerd en een klimaatwet is onderweg. Het Interbestuurlijk Programma (IBP) tussen Rijk en decentrale overheden helpt ons met nadere afspraken over duurzaamheid. Op regionaal niveau moeten gemeenten een Regionale Energie Strategie opstellen. Deze ontwikkelingen geven ons de wind in de rug.

Wij merken ook dat de rol van de samenleving verandert. Steeds vaker nemen inwoners initiatieven om Wijchen te verduurzamen. De zorg voor de leefomgeving groeit naar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid en samenleving. De initiatieven dragen vaak ook bij aan de leefbaarheid en sociale cohesie in wijken.

Energietransitie leeft in Wijchen
Duurzaamheid in het algemeen en de energietransitie in het bijzonder: deze thema's leven ook in Wijchen. Dat blijkt onder meer uit de discussie over windenergie in het buitengebied. Uit het feit dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners meedenken over duurzame projecten. U vindt ze verderop. En uit het feit dat er al veel loopt op dit gebied, zowel bij de gemeente zelf als bij andere organisaties. Voorbeelden zijn de duurzaamheidsleningen waar steeds meer Wijchenaren gebruik van maken. Een ander voorbeeld is de Energiecoöperatie Leur e.o. die lokale duurzame energieprojecten initieert.

Wij nemen verantwoordelijkheid
We lossen de mondiale problemen niet in ons eentje op. Maar we willen in Wijchen nadrukkelijk onze lokale verantwoordelijkheid nemen en ons aandeel leveren.

Willen we onze mooie gemeente verantwoord doorgeven aan volgende generaties, dan moeten we actie ondernemen. En dat willen we samendoen: overheid, inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. De komende periode zetten we het (samen) werken aan een duurzaam Wijchen voort. Vooral op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit en afvalreductie willen we stappen zetten. Op deze manier dragen we nu en in de toekomst zorg voor een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving met voldoende milieukwaliteit voor inwoners, gebruikers en bezoekers.

Met de toenemende welvaart en discussie rond gaswinning is ook circulariteit (sluiten van stoffen_ en energiekringlopen, gebruiken van duurzame hernieuwbare bronnen) hoger op de politieke agenda komen te staan. Omdat fossiele brandstoffen en andere grondstoffen uit eindige bronnen uitgeput raken.

Duurzaamheid is een containerbegrip dat je op verschillende manieren kan uitleggen. In deze paragraaf gaan we in op wat duurzaamheid voor de gemeente Wijchen betekent en waar we in grote lijnen op inzetten. Aangezien duurzaamheid de programma's overstijgt brengen we op deze plek het totaal zo veel mogelijk in beeld.

1. ***Energieneutraal Wijchen (energietransitie)***

Het gebruik van fossiele brandstoffen is een belangrijke oorzaak van klimaatverandering. In 2017-2018 is een Energietransitieplan Wijchen ontwikkeld, als vervolg op het eerdere Klimaatbeleidsplan Wijchen. De energietransitie (gericht op het voorkómen van klimaatverandering ofwel klimaatmitigatie) richt zich op energiebesparing en inzet van duurzame energie. Voor het onderdeel klimaatadaptatie (aanpassing leefomgeving aan klimaatverandering) wordt verwezen naar de Strategische waternota Wijchen. Het energietransitieplan wordt najaar 2018 ter vaststelling aangeboden aan de Raad.

Op het gebied van de energietransitie zijn op verschillende niveaus afspraken gemaakt:
Landelijk – IBP, nationaal klimaatakkoord en klimaatwet;
Regionaal – opstellen RES (Regionale Energie Strategie) medio 2019;
Lokaal – Coalitie akkoord 2040 energieneutraal , gelijk opgaand met ontwikkelingen in samenleving.

Wat doet Wijchen al?

- Duurzaamheidsleningen particulieren;
- Duurzaamheidsleningen sportverenigingen;
- Energieloket Duurzaam Wonen Plus;
- 17 Laadpalen elektrische voertuigen;
- Zonnepanelen Arcus;
- Aardgasloze en energieneutraal wijk Tuin van Woezik.

Wat gaan we doen?

In de komende jaren gaan we een aantal projecten oppakken, welke langs onderstaande sporen plaats vinden:

- Besparen van energie (Hoe kunnen we zorgen voor minder verbruik en minder verspilling van fossiele brandstoffen?)
- Aanpassen van het systeem (Welke aanpassingen zijn noodzakelijk in onze directe woon- en werkomgeving inclusief in onze vervoerssystemen om te verduurzamen en daarmee geen fossiele brandstoffen zoals aardgas of benzine te gebruiken)?
- Duurzaam opwekken (Hoe zetten we nieuwe brandstoffen zoals wind, warmte, zon en biomassa in om de energiedoelstellingen te halen?

Aan onderstaande projecten wordt al gewerkt of worden opgestart:

1. Verduurzaming maatschappelijk vastgoed.
2. Plan van aanpak voor energiemaatregelen bij bedrijven.
3. Handhaving op energie bij bedrijven.
4. Warmtetransitie bedrijventerrein.
5. Duurzaam/Circulair inkopen binnen gemeentelijke organisatie.
6. Realisering aardgasvrije, energie neutrale en circulair gebouwde nieuwbouw.
7. Gemeentelijk warmteplan voor bestaande woningbouw.
8. Energiemaatregelen in Lokale Prestatie Afspraken.
9. Actieplan elektrisch vervoer.
10. Actieplan voor het nemen van energiemaatregelen door particuliere huiseigenaren (inclusief afkoppelen van aardgas).
11. Sportverenigingen verleiden tot het nemen van energiemaatregelen.
12. Acties en campagnes om huiseigenaren te stimuleren tot verduurzaming (bewustwording).
13. Grootschalige zonne-energie mogelijk maken.
14. Faciliteren windenergie binnen de Gedragscode Windenergie Wijchen.

15. Regionale Energie Strategie Arnhem-Nijmegen.
16. Van Afval naar grondstof

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd:

1. Verduurzaming maatschappelijk vastgoed

We kopen sinds 2018 groene stroom in voor alle gemeentelijke aansluitingen. Voor het 'vergroenen' van aardgas is in 2019 regionaal vastgelegd met Nederlandse groencertificaten te werken. In 2019 is de EED audit uitgesteld tot 2021. Verduurzaming van gemeentelijke gebouwen loopt al. De meeste gebouwen hebben al label A.

Er is gewerkt aan het aantrekken van een operationeel energie-coördinator die in 2020 in 4 gemeentelijke gebouwen het energieverbruik efficiënter en slimmer gaat maken.

Tot slot heeft Energiecoöperatie Leur opdracht gekregen om op Suikerberg en Achterom zonnepanelen te leggen.

2. Plan van aanpak voor energiemaatregelen bij bedrijven

Een opdracht voor het opstellen van een plan van aanpak, waarbij de wensen en inzichten van bedrijven en de bedrijvenvereniging nadrukkelijk worden meegenomen, is doorgeschoven naar 2020 omdat een regionaal project in de maak is. Er is vooruitlopend hierop budget beschikbaar gesteld aan bedrijvenvereniging Bijsterhuizen en Wijchen-Oost om 10 energiescans voor bedrijven beschikbaar te stellen, die allen zijn uitgevoerd. Intentie is om nog eens 10 scans te verstrekken.

3. Handhaving op energie bij bedrijven

Er zijn afspraken gemaakt met ODRN om in 2019 inspecties uit te voeren bij 50 bedrijven in relatie tot de informatie- en energiebesparingsplicht voor grootverbruikers die op 1 juli 2019 in werking is getreden. De inspecties zijn bijna allemaal uitgevoerd. We hebben co-financiering bij de provincie aangevraagd en gekregen.

4. Warmtetransitie bedrijventerrein

De warmtetransitie op bedrijventerreinen is gekoppeld aan het gemeente breed warmteplan dat in 2020 zal worden opgestart.

5. Duurzaam/Circulair inkopen binnen gemeentelijke organisatie

In 2019 is overleg geweest over de personele ruimte voor een centrale inkoper, die de duurzame inkoop vanuit de diverse sectoren gaat aansturen hetgeen moet resulteren in een aanstelling vóór medio 2020. Er is in 2019 gewerkt aan een meerjarenplan voor verduurzaming van het eigen wagenpark in regionaal verband; pas in 2020 valt hier resultaat te verwachten.

6. Realisering aardgasvrije, energie neutrale en circulair gebouwde nieuwbouw

In 2019 was er ook dialoog met ontwikkelaars en woningbouwcorporaties over aardgasloos bouwen. Aanvragen voor omgevingsvergunningen en bestemmingsplanwijzigingen worden getoetst op de eis van gasloos bouwen (en bij voorkeur energieneutraal). In een deelplan van Tuin van Woezik is aardgasloze nieuwbouw opgenomen en in de aanbesteding van Tussen Kasteel en Wijchens Meer staan alle 3 facetten (aardgasvrij-energieneutraal-circulair) centraal in de randvoorwaarden.

7. Gemeentelijk warmteplan voor bestaande woningbouw

In 2019 is naast het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer" ook het project "Hart van Zuid" een pilotwijk voor aardgasvrij maken geworden en officieel opgenomen in het provinciaal programma "Wijk van de Toekomst", hetgeen ook subsidie heeft opgeleverd.

In 2019 zijn nog geen acties ondernomen voor een gemeentelijk warmteplan, dat uiterlijk 2021 moet worden vastgesteld. We starten het proces in het tweede kwartaal 2020 op.

8. Energiemaatregelen in Lokale Prestatie Afspraken

In 2018 en 2019 zijn er energiecoaches opgeleid, zowel door Talis als door ECL. In het najaar 2019 is samen met Talis, Loket Duurzaam Wonen Plus, Meer voor Mekaar en de energiecoaches gekeken naar een aanpak waarbij zij ingebed kunnen worden in een (wijk)aanpak die particulieren en huurders zal verleiden tot energiebesparing.

In 2019 is met woningcorporatie Talis gewerkt aan nieuwe prestatieafspraken 2020 die bestuurlijk zijn vastgesteld.

9. Actieplan elektrisch vervoer

De pilot met de 'gemeentelijke' deelauto is in voorjaar 2019 met één jaar verlengd. Momenteel zijn er 24 elektrische laadpunten in de openbare ruimte (excl. laadpalen in parkeergarages). In 2019 is nog geen plan ontwikkeld voor elektrisch vervoer (wordt momenteel opgepakt/offertes)

10. Actieplan voor het nemen van energiemaatregelen door particuliere huiseigenaren (inclusief afkoppelen van aardgas)

Tussen november 2018 en juni 2019 zijn er 90 leningen aangevraagd voor een totaalbedrag van € 650.000. In totaal zijn er sinds de invoering in 2012 381 leningen verstrekt voor een totaalbedrag van € 2,8 miljoen. Op 29 juli 2019 zijn de duurzaamheidslening en de blijverslening vervangen door de brede en integrale Toekomstbestendig Wonen lening (TBW) met 50% cofinanciering van de provincie.

Van augustus tot december 2019 zijn meer dan 40 aanvragen voor een TBW-lening gedaan, ter grootte van in totaal € 360.000.

11. Sportverenigingen verleiden tot het nemen van energiemaatregelen

De lening voor sportvereniging loopt al vanaf 2015. In 2019 is 1 lening afgesloten met een sportvereniging. De teller staat nu op 3 verenigingen en € 160.000. We hebben de Groene Grasvelden ondersteund in verduurzamingsinitiatieven. Eind 2019 is in overleg met SV AWC (voetbal) een plan ontwikkeld om met een externe partij Green Boarding/Softs zonnepanelen en verdere energiemaatregelen te realiseren. SV AWC zal een aanvraag indienen voor een lening.

12. Acties en campagnes om huiseigenaren te stimuleren tot verduurzaming (bewustwording)

In juni 2019 hebben diverse bijeenkomsten plaatsgevonden ter verhoging van bewustzijn zoals een geslaagd duurzaamheidsevent in het centrum, een goedbezochte informatiebijeenkomst voor VvE's in Wijchen en Druten over isoleren van woningen en zonnepanelen en een 'energiecircus' van Wind in Wijchen over grootschalige opwek van duurzame energie en de kansen voor burgers. Via het Loket Duurzaam Wonen +, Ons Groene Gezicht en in de Wegwijs worden particulieren op diverse manieren geïnformeerd over de mogelijkheden om te verduurzamen.

Eind 2019 hebben wij Winstuitjewoning in de arm genomen die begin 2020 een collectieve inkoopactie voor isolatiemaatregelen en zonnepanelen is gestart voor huiseigenaren in Wijchen. Dit in samenwerking met de gemeente en Loket

Duurzaam Wonen Plus. Samen met Winstuitjewoning hebben we een aanvraag gedaan voor subsidie van de Regeling Reductie Energiegebruik, groot €450.000 en deze is eind 2019 gehonoreerd. Dit houdt in dat huiseigenaren naast voordelen van een collectieve inkoop ook advies en subsidie krijgen voor kleine maatregelen in de woning zoals LED verlichting, tochtstrips of leidingisolatie.

13. Grootschalige zonne-energie mogelijk maken

De visie op zonne-energie, die door bureau Waalbrug met diverse stakeholders in 2019 is opgesteld, zal in de raad van februari 2020 ter vaststelling worden aangeboden. Er zijn diverse initiatieven aangehouden in afwachting van de vaststelling van de zonnevisie. Zonnepark Burgers bij Hernen (11 ha) is in 2019 begeleid naar de RO-procedure.

14. Faciliteren windenergie binnen de Gedragscode Windenergie Wijchen

Windpark Bijsterhuizen Wijchen (3 windmolens) heeft begin 2019 na verwerking van inspraakreacties groen licht gekregen en in 2019 is door Wind in Wijchen verder vormgegeven aan participatie en een precieze invulling en engineering van de locatie waarbij de Gedragscode Windenergie Wijchen wordt gehanteerd.

De evaluatie van de Gedragscode Windenergie Wijchen was in de zomer van 2019 in concept klaar maar zal pas in 2020 worden afgerond afhankelijk van de status van windpark Bijsterhuizen.

15. Regionale Energie Strategie Arnhem-Nijmegen

In 2019 hebben wij een bijdrage geleverd aan het opstellen van een Regionale Energiestrategie Arnhem Nijmegen. De startnotitie over de RES waarin onder andere is vastgelegd wat de randvoorwaarden zijn voor het regionale bod en de planning, is recent in de raad vastgesteld. Ook de ruimteateliers waarin de ambities en projecten van gemeenten met elkaar worden vergeleken en tegen elkaar afgewogen, zijn in 2019 gestart en recent heeft een tweede atelier plaatsgevonden in Druten. Op 1 juni 2020 dient de regio een bod aan te bieden aan het Nationaal Programma RES.

In 2019 heeft 3 keer overleg plaatsgevonden tussen de wethouders duurzaamheid van Beuningen, Druten, Wijchen en West Maas en Waal over grootschalige projecten in wind en zon en de afstemming daarover. Afspraak is om dit overleg 4x per jaar te doen naast bilaterale en/of incidentele overleggen. Daarnaast zijn in 2019 3 regionale projecten geformuleerd die dit jaar worden uitgevoerd, het gaat om een enquête bewustwording Gebouwde Omgeving, verduurzaming bedrijventerreinen en duurzaam en circulair inkopen.

16. Van Afval naar grondstof

Gemeente Wijchen heeft het Grondstoffenakkoord ondertekend en deelt in de Circular Economy Award 2018 voor de regio Arnhem Nijmegen. De uitreiking van deze landelijke award vond in 2019 in onze regio plaats. In 2019 is door de raad besloten geen grote nieuwe maatregelen in het afvalbeleid op te nemen. Onderzoek en beleid voor het stimuleren van afval en grondstof ketens tussen bedrijven en inzet van gemeentelijke groenstromen voor biomassa wordt in 2020 in gang gezet.

2. Circulaire economie

Natuurlijke hulpbronnen zoals fossiele brandstoffen (energie) en grondstoffen zijn uitputbaar. Door recycling en hergebruik wordt onnodige uitputting van natuurlijke hulpbronnen zoveel mogelijk voorkomen. Inzet is het sluiten van kringlopen, waarbij restproducten of -energie opnieuw worden gebruikt. Met name bij inkoop en uitbesteding is het belangrijk om de herbruikbaarheid van een product of restproduct in overweging te

nemen. Daarnaast wordt met het Afvalbeleidsplan een bijdrage geleverd aan circulariteit door optimalisatie van de scheiding van herbruikbare afvalstoffen.

Op landelijk en regionaal niveau is afgesproken dat overheden regionale circulaire economie strategieën opstellen, zo mogelijk in combinatie of afstemming met de regionale energie- en klimaatstrategieën. Belangrijke uitgangspunt is dat de initiatieven kansrijk en opschaalbaar zijn en een gezamenlijke inspanning van regio en Rijk noodzakelijk is. Er worden met name afspraken gemaakt over het circulair aanbesteden van gemeentelijke gebouwen en infrastructuur.

Wat doen we al?
In 2018 is het nationaal grondstoffenakkoord medeondertekend door de gemeente Wijchen. Bedoeling hiervan is om 'circulair inkopen' op te nemen in het inkoop- en aanbestedingsbeleid. .

Wat gaan we doen?
Met het aannemen van de motie "circulair inkopen door gemeente" heeft de Raad het College de opdracht gegeven en onderzoek te doen naar circulair inkopen en dit in te voeren wanneer dit redelijkerwijs mogelijk is. Bij een positieve uitkomst van het onderzoek wordt in een raadsnota aangegeven hoe circulair inkopen kan worden ingebed in het inkoopbeleid van de gemeente.
Ook in regionaal verband wordt hard gewerkt aan circulaire economie. Als regio gaan we meedoen aan de ABN AMRO CE Award, omdat het bedrijfsleven in de regio zeer actief is. Er liggen kansen op het gebied van bouwprojecten. Onderzocht wordt of we spoedig een pilot kunnen starten. Ook industriële restwarmte op Bijsterhuizen en Wijchen oost biedt op langer termijn kansen.

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd:

- De CE Awards zijn in 2019 uitgereikt in de regio Arnhem Nijmegen, waar Wijchen onderdeel van uitmaakt. Hiermee is de regio en Wijchen in beeld gekomen als het aankomt op circulaire economie;
- In 2019 is de aanbesteding rond Tussen Kasteel en Wijchens Meer in gang gezet en in de uitvraag en eerste informatie van consortia zit circulair bouwen prominent ingebakken.
- Op regionaal niveau is een projectleider duurzaam/circulair aangesteld die o.a. de definitie binnen de regiogemeenten probeert te harmoniseren en gaat inventariseren of aanbestedingen de komende jaren zijn die we in gezamenlijkheid regionaal kunnen aanbesteden. Daarnaast heeft pfo duurzaamheid in december het startschot gegeven voor het circulair maken van de GWW (Grond Weg en Waterbouw) sector.
- Benutting van industriële restwarmte is globaal verkend en er lijkt weinig aanbod en vraag. Dit wordt verder verkend in de nog op te stellen Transitievisie Warmte.

3. Duurzaam waterbeheer (inclusief klimaatadaptatie)
Door klimaatverandering (wateroverlast, droogte) en bodemdaling zijn de leefomgeving en economie kwetsbaarder geworden voor water. Verder is door een intensiever ruimtegebruik de waterkwaliteit en waterafvoer onder druk komen te staan. Droge voeten en voldoende water van goede kwaliteit zijn een voorwaarde voor een prettige leefomgeving, (natte) natuurwaarden en waterrecreatie.

Om dit in de toekomst te waarborgen is een goede afstemming tussen ruimtelijke functies en watersysteem essentieel. Maar ook een klimaatbestendig beheer van de openbare ruimte (incl. voorzieningen) en een waterbewuste samenleving. Met het deltaprogramma Rivieren (buitendijks, hoogwaterveiligheid) en het deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie (binnendijks) heeft de rijksoverheid gemeenten, provincies en

waterschappen opgeroepen om in regionaal verband te komen tot een klimaatbestendige leefomgeving.

Wat doen we al?
Sinds 2004 werkt de gemeente Wijchen aan een strategisch duurzaam waterbeheer (strategische waternota 2004) in brede zin. Het gaat om het beheer van de riolering, oppervlaktewater en de openbare ruimte. Maar het gaat ook om waterbestendige ruimtelijke ontwikkelingen, natte natuur en het versterken van de belevingswaarde van water. Inmiddels is de Strategische waternota 2004 herijkt. Najaar 2018 bieden we de herijkte waternota aan de Raad aan.

Wat gaan we doen?
Uitvoering geven aan de Strategische waternota 2019-2028. Over de realisatie van de waternota wordt jaarlijks gerapporteerd. In de nota staan de volgende onderwerpen centraal:
- Klimaatbestendigheid: we willen anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering (droogte, wateroverlast, hitte) door de leefomgeving klimaatbestendig en water robuust in te richten. Met name bij het beheer van de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen en bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Schoon en mooi water: we streven naar schoon en (ecologisch) gezond water als basis voor drinkwater, woonkwaliteit, natuur en recreatie. We beperken emissies van verontreinigingen en verbeteren zo mogelijk de waterkwaliteit. Ook versterken we de beleefbaarheid van water, door waterhuishoudkundige structuren herkenbaar en beleefbaar te maken.
- Burgerparticipatie: we moedigen de zelfwerkzaamheid van de samenleving aan en stimuleren het waterbewustzijn (particulier terrein).
- Deelname aan regioprocessen: We zoeken de regionale samenwerking op wanneer dit een schaalvoordeel oplevert of wanneer een opgave om een bovenlokale aanpak vraagt.

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd:
We hebbenuitvoering gegeven aan de Strategische waternota en het GRP.

- Klimaatadaptatie: de gemeente neemt deel aan het regioproces Klimaatadaptatie Rijk van Maas en Waal. Dit heeft maart 2019 geleid tot een Regionale adaptatiestrategie (RAS), waarmee het college heeft ingestemd en waarover de Raad is geïnformeerd (Z19/27979). Op 12 juni 2019 heeft de gemeente, tezamen met andere partners in de regio, het manifest ondertekend. Het manifest was de start van de verdere regionale uitwerking van RAS naar een Regionaal uitvoeringsprogramma (RUP, 2020).

  Voor wat betreft wateroverlast en droogte waren de voor de gemeente relevante 'targets' uit de RAS al meegenomen in de Strategische waternota Wijchen (vastgesteld Raad 29 november 2018) en het Gemeentelijk Rioleringsplan (vastgesteld Raad 21 november 2017). Voor wat betreft hitte is dit nog niet het geval. Bekeken moet worden in hoeverre gemeentelijk beleid, bijvoorbeeld op het gebied van beheer en van welzijn, hierop moet worden aangepast.
- Inzicht en onderzoek: basis voor een doelmatige waterbestendige ruimtelijke inrichting is inzicht in kwetsbaarheden en opgaven. Het voor 2019 geplande Maaiveldonderzoek (GRP 2018-2022) is doorgeschoven naar 2020. Dit onderzoeken is een verdieping op de globale stresstest die in 2016-2017 in het kader van het regioproces Klimaatadaptatie Rijk van Maas en Waal heeft plaatsgevonden.
- Monitoringplan waterbeheer: najaar 2019 is de maatregel Opstellen monitoringplan waterbeheer in voorbereiding genomen. Bedoeling is om in 2020 te komen tot een monitoringplan (gegevens waterschap en gemeente) op basis waarvan het functioneren van het watersysteem en de noodzaak van maatregelen kan worden

geobjectiveerd. Aan de hand van dit monitoringplan (prestatie indicatoren) wordt vervolgens gerapporteerd over de effecten op de leefomgeving.

- Duurzaam waterbeheer:
    - In 2019 is in totaal 1,41 ha bestaand verhard oppervlak van de riolering afgekoppeld, waarvan:
        - 0,64 ha Heilige Stoel 53e, 54e, 56, 58e, 60e en62e straat
        - 0,51 ha parkeerterrein Dorsvlegel
        - 0,26 ha Loffertweg e.o.
    - Areaal natuurlijkvriendelijke (waterberging)oevers: in stedelijk gebied zijn in 2019 geen natuurvriendelijke oevers aangelegd.
- Structureel overleg met waterbeheerder: het maandelijks ambtelijk afstemmingsoverleg is ook in 2019 gecontinueerd. Een periodiek bestuurlijk overleg heeft niet plaatsgevonden en is voor 2020 gepland.
- Borging in plannen en besluiten: het waterbelang (incl. klimaatadaptatie) wordt standaard meegenomen bij ruimtelijke ontwikkelingen als onderdeel van de verplichte waterparagraaf en de watertoets van gemeenten en waterschap.
- Waterbewustzijn: is als thema opgenomen op de website Ons groene gezicht. Zie punt 4, Milieubeleid.
- Maasprojecten (hoogwaterveiligheid en gebiedsontwikkeling): de gemeente participeert bestuurlijk en ambtelijk in de regioprocessen Bedijkte Maas en Meanderende Maas. Op 28 november 2019 heeft de Raad ingestemd met het Voorkeursalternatief Meanderende Maas, waarvan de bakenbomenstrategie deel uitmaakt. Voor wat betreft de Bedijkte Maas moet het Voorkeursalternatief nog worden samengesteld. Aandachtspunt voor Wijchen-Heumen is het retentiegebied Overasselt.
- Hatertse vennengebied (antiverdrogingsmaatregelen): december 2019 heeft Staatsbosbeheer, zoals bestuurlijk afgesproken, de resultaten van 5 jaar monitoring gepresenteerd. Hieruit blijkt een oppervlaktewaterpeilstijging in het centrum van het vennengebied, een peildaling van de vennen aan de rand van het vennengebied, geen verandering in waterkwaliteit en een ontwikkeling van de beoogde heide. Staatsbosbeheer is vooralsnog niet voornemens om aanvullende maatregelen te nemen. Bij het waterschap 3 schadeclaims binnengekomen, waarvan 2 gehonoreerd.

4. Milieukwaliteit van de leefomgeving

De gemeente wil zorgvuldig omgaan met de leefomgeving van haar inwoners. En beoogt een veilige, gezonder en aantrekkelijke leefomgeving met voldoende milieukwaliteit en aanvaardbare risico's. Een omgeving waar bovendien verstandig wordt omgegaan met hulpbronnen en biodiversiteit. Het is bekend dat door intensiever ruimtegebruik, bijvoorbeeld door wonen, verkeer en bedrijvigheid, de milieudruk toeneemt. Ook de gemeentelijke bedrijfsvoering draagt bij aan de milieulast. De gemeente streeft naar behoud en zo mogelijk verbetering van de bestaande goede milieukwaliteit van de leefomgeving. En zoekt hierbij naar een goede balans tussen milieuwinst, economische voordelen en sociale verbeteringen. Zo mogelijk wordt ook de synergie tussen de verschillende milieuthema's benut, waarbij de aanpak van een milieuthema ook een positieve bijdrage levert aan een ander milieuthema. Niet onbelangrijk is de kracht van de samenleving, gezien de vele initiatieven en het enthousiasme van inwoners. Milieucommunicatie is daarom een belangrijke pijler binnen het milieubeleid.

Het milieubeleidsplan (parapluplan) geeft invulling aan de duurzaamheidsvisie om meer toekomstbestendig met de milieukwaliteit van de leefomgeving om te gaan. Deze duurzaamheidsgedachte maken we concreet in sectorale milieuplannen (bv. energie,

water, afval). Hiermee beschermen of verbeteren we de milieukwaliteit op onderdelen. Daarnaast is het milieubeleid richtinggevend voor ruimtelijke gebruiksmogelijkheden en uitvoeringsgerichte taken (bv. beheer).

Onlangs is het Milieubeleidsplan Wijchen 'Onderweg naar een duurzaam Wijchen' herijkt en daarmee aangepast aan nieuwe opgaven en ontwikkelingen. Het herijkte Milieubeleidsplan 2018-2021 bieden we in het najaar van 2018 aan de raad aan. De komende periode richt het milieubeleid zich vooral op klimaatverandering, circulariteit en burgerparticipatie. De vier belangrijkste thema op het gebied van milieu zijn:

- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Milieubewustzijn & communicatie
- Afvalreductie en hergebruik

Wat doen we al?
Uitvoering geven aan het milieubeleidsplan. Het milieubeleidsplan is een parapluplan voor alle milieuthema's en geeft een duurzaamheidsvisie om meer toekomstbestendig met de milieukwaliteit van de leefomgeving om te gaan. Deze duurzaamheidsgedachte maken we concreet in sectorale milieuplannen (bv. energietransitieplan en waternota). Hiermee beschermen of verbeteren we de milieukwaliteit op onderdelen. Daarnaast is het milieubeleid richtinggevend voor ruimtelijke gebruiksmogelijkheden en uitvoeringsgerichte taken (bv. beheer).

Onlangs is het Milieubeleidsplan Wijchen 'Onderweg naar een duurzaam Wijchen' herijkt en daarmee aangepast aan nieuwe opgaven en ontwikkelingen. Het herijkte Milieubeleidsplan 2018-2021 bieden we in het najaar van 2018 aan de raad aan. De komende periode richt het milieubeleid zich vooral op klimaatverandering, circulariteit en burgerparticipatie. De vier speerpunten van het milieubeleid zijn: energietransitie, klimaatadaptatie, milieubewustzijn & communicatie en afvalreductie en hergebruik.

Wat gaan we doen?
Uitvoering geven aan het Milieubeleidsplan 2018-2021. Hierin staan de volgende onderwerpen centraal. Over de realisatie van het milieubeleidsplan wordt jaarlijks gerapporteerd.

- Milieukwaliteit leefomgeving: we willen de milieukwaliteit van de leefomgeving beschermen of verbeteren als onderlegger voor woonkwaliteit, natuurwaarden, recreatieve waarden en belevingswaarden. We willen komen tot een meer gebiedsgerichte aanpak van milieukwaliteit, waarbij de milieukwaliteit en gebiedskwaliteit elkaar versterken. Ook willen we meer aandacht besteden aan de maatschappelijke effecten (feitelijke milieukwaliteit) en de beleving van milieukwaliteit door de samenleving. We gaan een gebiedsgerichte visie opstellen en een monitoringplan voor milieueffecten.
- Milieubewustzijn: we willen de samenleving inspireren en handreikingen bieden om duurzaam (in brede zin) te wonen, werken en recreëren in Wijchen. Met de campagne en website 'Ons groene gezicht' bieden we de samenleving een platform om ideeën en informatie te delen. Maar ook op andere manieren willen we de milieucommunicatie intensiveren.

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd:
We hebben uitvoering gegeven aan het Milieubeleidsplan.

- Milieucommunicatie: oktober 2018 is de campagne Ons groene gezicht (OGG) van start gegaan, met het doel om de samenleving te inspireren en verbinden. Oktober 2019 is de campagne geëvalueerd met onderstaand resultaat. November 2019 heeft de Raad besloten om voor 2020 geen middelen meer beschikbaar te stellen.

De specialpagina OGG in de Wegwijs is 7 keer verschenen. De website OGG, bedoeld als platform van de samenleving, werd gemiddeld door 310 personen/maand bezocht en dit aantal was stijgende. Zes inwoners hebben hun groene verhaal via de website gedeeld. De duurzaamheidsdagen (motie Inhaakkalender) zijn via de website OGG alsook Social media onder de aandacht gebracht.

- Maatregelen: de projecten 'Opstellen gebiedsgerichte visie op milieukwaliteit' en 'Opstellen monitoringsplan' zijn door andere prioriteiten in 2019 nog niet in voorbereiding genomen en worden doorgeschoven naar 2020.

5. Toekomstbestendig wonen

Sinds het einde van de crisis is de vraag naar woningen sterk toegenomen. Er zijn meer woningen nodig van goede kwaliteit, op de juiste locatie en passend bij de financiële mogelijkheden en wensen van bewoners. Daarom moeten we de komende periode extra aandacht besteden aan het vergroten en versnellen van de bouwproductie.
Naast het bijbouwen is het goed benutten en transformeren van de bestaande woningvoorraad belangrijk (doorstroming en meer flexibiliteit) en moet er aandacht zijn voor betaalbaarheid en duurzaamheid. Ook de relatie met het blijven garanderen van de mobiliteit (weg en openbaar vervoer) is van groot belang. Hierbij moet oog zijn voor enkele specifieke aandachtgroepen. Deze zijn (niet uitputtend) statushouders, studenten, ouderen, spoedzoekers en personen met verward gedrag (GGZ-problematiek). Er is er een grote beweging in de samenleving naar langer thuis wonen en extramuralisering. Deze vraagstukken markeren de veranderende vraag op de woningmarkt en de antwoorden die daarop nodig zijn. De relatie tussen de ontwikkelingen op de woningmarkt en de klimaat- en energietransitie is evident.

Wat doen we al?
Wijchen vergrijst. Het belang van langer zelfstandig wonen in de huidige woning (koop en huur) neemt toe. We stimuleren en faciliteren inwoners om zelf ruim op tijd aan de slag te gaan en de woning toekomstbestendig te houden of te maken. Het project Bewust wonen is daar een voorbeeld van; comfort en veiligheid staan hierbij voorop.
Soms is blijven wonen in de huidige woning niet mogelijk of wenselijk. Dit kan te maken hebben met de fysieke woning of de woonomgeving, die niet (meer) passend is bij de ondersteuningsvraag van de bewoner. We streven naar een diversiteit aan passende woningen en in diverse settingen. Hierbij is zorg geboden in de woonsetting of is dichtbij beschikbaar. We streven naar een goed op elkaar afgestemd aanbod van welzijn en zorg.
Overige instrumenten die we al inzetten zijn:

- Inzetten op kwalitatieve woningbouwontwikkelingen, dus aansluitend aan de toekomstige woningbehoefte inzet op woningen geschikt voor bovenstaande doelgroepen;
- Blijverslening;
- Starterslening;
- Onderzoek naar mogelijkheden om aanbod jongerenhuisvesting te vergroten.

Wat gaan we doen?

- Onderzoek naar verzilverlening.

Wat hebben we in 2019 gerealiseerd:

Vergroten en versnellen bouwproductie
De noodzaak van het vergroten en versnellen van de bouwproductie blijkt ook uit de resultaten van het Woningmarktonderzoek dat in november 2019 is verschenen. Dit onderzoek geeft naast de kwantitatieve ook kwalitatieve kaders. Eind 2019 is uw raad hierover geïnformeerd. In 2020 wordt hier vervolg aan gegeven.

Toekomstbestendig Wonen lening
De provincie en de gemeente bieden inwoners de mogelijkheid om een aantrekkelijke lening af te sluiten voor het verbeteren van hun huis: de 'Toekomstbestendig Wonen Lening'. De maatregelen die voor deze regeling in aanmerking komen zijn: energie, levensloopbestendigheid, funderingsherstel of asbestsanering. Vertrekpunt voor de regeling is duurzaamheid, daarom moet de investering altijd gecombineerd worden met minimaal één energiebesparende of -opwekkende maatregel.

Starterslening
In 2019 hebben 14 inwoners van de gemeente Wijchen een aanvraag ingediend om gebruik te maken van de starterslening. De gemeente heeft al deze vragen toegekend. Dit heeft geresulteerd in 12 concrete aanvragen bij SVn. Er werd in 2019 voor € 472k aan leningen verstrekt.

Paragraaf 3: Lokale heffingen

Inleiding
In artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten(BBV) is geregeld dat de paragraaf lokale heffingen een verplicht onderdeel is van de begroting. Deze paragraaf moet volgens artikel 10 van het BBV ten minste de volgende onderdelen bevatten:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven van de heffingen, die ten hoogste kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

We beschrijven allereerst de algemene kaders en beleidsuitgangspunten. Vervolgens gaan we in op de heffingen van leges. Daarbij besteden we aandacht aan de kostenopbouw en de kostendekkendheid. Daarnaast geven we aan welke belastingen we in Wijchen heffen. Per belastingsoort schetsen we de kaders en gaan we in op de tariefsopbouw en de grondslag voor de belastingheffing en de totaal begrote (netto-)opbrengst per belasting. We gaan ook in op ons kwijtscheldingsbeleid. Tot slot van deze paragraaf nemen we voorbeeldaanslagen lokale heffingen op voor een meerpersoonshuishouden zonder honden, om zo een vergelijking te kunnen maken van de tarief ontwikkelingen voor de individuele huishoudens.

Algemeen
De bevoegdheid tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting berust bij de raad. Een dergelijk besluit wordt genomen door het vaststellen, wijzigen of intrekken van een daartoe bestemde verordening. Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen een gemeente mag heffen. Daarnaast kan bij wet aan de gemeente de bevoegdheid worden toegekend om een bepaalde belasting te heffen. Een voorbeeld hiervan vormt de afvalstoffenheffing die zijn wettelijke grondslag vindt in de Wet Milieubeheer. Wijchen werkt samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Berg- en Dal op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Met een centrumgemeente-constructie in de zin van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) zijn de bevoegdheden op het gebied van de uitvoering overgedragen aan de gemeente Beuningen. Het Belastingkantoor Beuningen verricht zijn werkzaamheden onder de naam Munitax.

Welke belastingen en rechten worden in de gemeente Wijchen geheven?
De heffingsambtenaar legt belastingen dwingend op zonder dat daar een aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat.
Rechten worden geheven op basis van artikel 229 van de Gemeentewet en artikel 15:33 van de Wet milieubeheer. Tegenover deze heffingen staat wel een aanwijsbare tegenprestatie. Bovendien mag het totaal van de verwachte inkomsten uit rechten het totaal van de verwachte uitgaven niet overschrijden.
De gemeente Wijchen heft de onderstaande belastingen en rechten:

- leges (artikel 229 Gemeentewet);
- marktgelden (artikel 229 Gemeentewet);

- onroerende zaakbelastingen (artikel 220 tot en met artikel 220i Gemeentewet);
- toeristenbelasting (artikel 224 Gemeentewet);
- hondenbelasting (artikel 226 Gemeentewet);
- rioolheffing (artikel 228a Gemeentewet);
- brandweerrechten (artikel 229 Gemeentewet);
- reinigingsheffing (artikel 15:33 Wet milieubeheer);
- reclamebelasting (artikel 227 Gemeentewet);
- precariobelasting (artikel 228 Gemeentewet).

- **Onroerende zaakbelastingen**
  De grondslag voor de onroerende zaakbelasting is de WOZ-waarde. De tarieven voor 2019 zijn:

Tabel 5: ontwikkeling van de tarieven OZB (inclusief correctie n.a.v. waardedaling)

Soort OZB	Tarief 2019 (% van de WOZ-waarde)	Gewenste opbrengst 2019 (netto x € 1.000)	Gerealiseerde opbrengst 2019 (netto x € 1.000)
Woning eigenaar	0,1187%	5.045	5.166
Niet-woning eigenaar	0,2188%	1.775	1.792
Niet-woning gebruiker	0,1703%	1.283	1.256
Totaal		**8.103**	**8.214**

De basis voor de meerjarenraming OZB is het jaar 2018. De opbrengsten OZB worden jaarlijks gecorrigeerd voor de verwachte prijscompensatie. We gaan daarbij uit van dezelfde percentages als die we in de kostenontwikkeling opnemen. In onderstaande tabel wordt de begroting 2019 afgezet tegen de realisatie. Zowel op woningen, als niet-woningen zijn de OZB opbrengsten hoger gebleken dan aangenomen in de begroting.

Tabel 6: ontwikkeling van de opbrengsten OZB

x € 1.000	index %	2019
Basis		*7.815*
Herijking basis		*98*
Bijgestelde Basis		**7.913**
Index 2019	*2,40%*	**190**
Totaal Begroting 2019		**8.103**
Realisatie 2019		**8.214**
Verschil		**111**

- **Reinigingsheffingen**

Reinigingsheffing
Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in 2019. De wereld van afvalverwerking is constant in beweging. Nu ervoor gekozen is om niet over te gaan naar omgekeerd inzamelen zullen we in 2018/2019 de mogelijkheden onderzoeken om te komen tot een aangepaste manier van inzamelen met als randvoorwaarden het behoud van de containers voor restafval en het behalen van de Wijchense VANG doelstellingen.

Deze begroting is samengesteld op basis van het bestaande beleid, dus een volledig jaar diftar. Met een uitrol van de pilot zomerinzameling GFT in de maanden juni, juli

en augustus. Daarnaast is rekening gehouden met (geschatte) indexeringen en tariefsverhogingen van onze leveranciers evenals de areaalwijzigingen, de forse verhoging van de belasting op het verbranden van restafval en de wijzigingen in het aanbiedgedrag van onze burgers.

De reinigingsheffingen zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid, waarbij de voor compensatie in aanmerking komende btw wordt meegerekend in het tarief conform artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet en artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De middelen die gegenereerd worden uit de reinigingsheffingen zijn derhalve niet vrij aanwendbaar maar dienen ter dekking van kosten voor afvalinzameling en verwerking.

Bij diftar bestaat de tariefstelling uit een variabel en een vast gedeelte. De hoogte van het variabele gedeelte wordt bepaald door het aantal aanbiedingen van de container voor restafval (of aantal inworpen in de verzamelcontainer) en de omvang van deze container. De inkomsten die de gemeente met het variabele tarief genereert, zijn ongeveer gelijk aan de inzamel- en verwerkingskosten van het restafval. Met het vaste tarief worden de algemene kosten van het taakveld afval, de kosten van de overige afvalstromen en de toe te rekenen kosten van andere taakvelden, zoals beschreven in deze paragraaf gedekt.

Het variabele tarief wordt bepaald door de variabele kosten (inzameling en verwerking restafval) te delen door het te verwachten aantal aanbiedingen. Er bestaan hierbij drie mogelijkheden: 240 liter container, 140 liter container en 50 liter zak (ondergrondse verzamelcontainer). Naar verhouding is bij elk van de drie mogelijkheden het tarief gelijk. D.w.z. per aanbieding betaald iemand met een 240 liter minicontainer ca. 1,7 (240 liter/140 liter) keer zoveel als iemand met een 140 liter minicontainer. Omdat o.a. appartementen niet beschikken over een GFT-container en de bewoners het afval niet kunnen scheiden is een correctie toegepast. De correctie is gebaseerd op de sorteerproef van het afval bij hoogbouw. In onderstaande tabel zijn de tarieven opgenomen.

Tabel 7: tariefstelling Reinigingsheffingen 2019 i.r.t. 2018

	Minicontainer 240 liter		**Minicontainer 140 liter**		**Afvalzak (50 liter)**	
Jaartal	**2018**	**2019**	**2018**	**2019**	**2018**	**2019**
Vast tarief	142	160	142	160	142	160
Variabel tarief	5,83	6,61	3,40	3,85	1,01	1,13
Woonzorgcomplex					48,48	54,24
Incidentele lastenverlichting	0	-24	0	-24	0	-24

Tabel 8: Grondslag tariefstelling (x€ 1000):

	Begroot 2019	**Realisatie 2019**
Taakveld 7.3 Afval: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	4.044	4.098
Taakveld 7.3 Afval: Directe inkomsten excl. BTW	-927	-574
Bruto kosten taakveld(en) vóór inzet reserves	**3.117**	**3.524**
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	-489	-636
Netto kosten taakveld(en)	**2.628**	**2.889**
Toe te rekenen kosten:		
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding afvalstoffenheffing	156	165
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Schoonhouden wegen 1/3 deel	104	99

van de integrale kosten		
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Zwerfafval 1/3 deel van de integrale kosten	32	29
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	80	85
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	646	646
Totale kosten	**3.646**	**3.913**
Opbrengst heffingen	**3.646**	**3.730**
Dekkingspercentage vóór inzet reserves	**88,2%**	
Dekkingspercentage na inzet reserves	**100,0%**	

- **Rioolheffing**
  De opbrengst van de rioolheffing heeft als uitgangspunt 100% kostendekkend waarbij de voor compensatie in aanmerking komende btw wordt meegerekend in het tarief conform art. 28a derde lid Gemeentewet. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de kosten voortvloeiend uit en gerelateerd aan het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten van de riolering. De gemeente Wijchen heft rioolheffing van zowel de eigenaar als van de gebruiker van objecten die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. De heffingsmaatstaf is de WOZ-waarde.

Tabel 9: ontwikkeling van de tarieven rioolrecht

Soort Rioolheffing	**Tarief 2018 (% van de WOZ-waarde)**	**Tarief 2019 (% van de WOZ-waarde)**
Woning eigenaar	0,0480%	0,0450%
Woning gebruiker	0,0278%	0,0274%
Niet-woning eigenaar	0,0860%	0,0814%
Niet-woning gebruiker	0,0484%	0,0479%

Tabel 10 Kosten en opbrengsten rioolheffing (bedragen x € 1.000)

Soort rioolheffing	**Kostentoedeling 2019 ***		**Heffings-opbrengst 2019 (netto)**	
Woning eigenaar	€ 1.940	48,1%	€ 1.940	48,1%
Woning gebruiker	€ 1.126	27,9%	€ 1.126	27,9%
Niet-woning eigenaar	€ 623	15,4%	€ 623	15,4%
Niet-woning gebruiker	€ 348	8,6%	€ 348	8,6%
Totaal kosten in de heffing te betrekken	€ 4.037		€ 4.037	
Dekkingsgraad			100%	

* Inclusief toerekenbare btw-componenten en kwijtschelding.

De af te dekken kosten, inclusief toegerekende compensabele BTW bedragen € 4.037k. De gewenste opbrengst bedraagt € 4.037k, zodat de dekkingsgraad 100% is. Daarbinnen is ook rekening gehouden met een inschatting van oninbare heffing en verminderingen, die ook binnen het tarief afgedekt mag worden.

In de berekening van de kostenverdeling naar categorie is geen rekening gehouden met de eenmalige storting in de voorziening om toekomstige uitgaven te dekken. Deze storting maakt wel onderdeel uit van de kosten van het taakveld riolering en mag dus in de heffing worden betrokken. Om de heffing stabiel te houden is deze in de structurele verdeling niet meegenomen.

Onder de eigenaarsheffingen valt het zogenaamde rioolaansluitrecht, waarmee de kosten van de initiële aanleg, vervanging en groot onderhoud worden afgedekt. Met de gebruikersheffingen dekken we het rioolafvoerrecht waarmee de overige kosten gerelateerd aan ons rioleringsstelsel worden afgedekt. Gemengde kosten worden naar rato toegerekend.

Tabel 11: Grondslag tariefstelling x€ 1.000:

	Begroot 2019	**Realisatie 2019**
Taakveld 7.2 Riolering: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	3.325	3.275
Taakveld 7.2 Riolering: Directe inkomsten excl. BTW	-12	-64
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	1	198
Netto kosten taakveld(en)	**3.314**	**3.409**
Toe te rekenen kosten:		
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding rioolheffing	26	43
Taakveld 0.4 Overhead: Kosten inclusief (omslag-)rente	230	246
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	467	423
Totale kosten	**4.037**	**4.121**
Opbrengst heffingen	4.037	4.121
Dekkingspercentage	**100%**	

- **Hondenbelasting**

Hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel en mag dus vrijelijk worden besteed. In de gemeente Wijchen worden de belastingopbrengsten echter aangewend ter voorkoming van hondenoverlast. De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend. Door een combinatie van verwachte mutaties in de kosten en het aantal honden hebben de tarieven zich als volgt ontwikkeld.

Tabel 12: ontwikkeling van de tarieven hondenbelasting

Aantal honden	**2018 €**	**2019 €**
Eerste hond	88,60	88,15
Tweede en volgende hond	162,80	162,00
Kennel	382,65	380,75

Hoewel de hoogte van de hondenbelasting in Wijchen niet wettelijk beperkt is door de gemaakte kosten, kiest Wijchen wel voor deze systematiek. Voor de bepaling van de hoogte van de hondenbelasting is de toerekening in tabel 13 toegelicht. De kosten die ten grondslag liggen aan de heffing zijn als volgt opgebouwd:

Tabel 13: Grondslag tariefstelling x€ 1000:

	Begroot 2019	**Realisatie 2019**
Taakveld 5.7 Openbaar groen en recreatie: Directe kosten Hup, inclusief (omslag)rente excl. BTW	211	207
Taakveld 0.64 Belastingen overig: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	49	46
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves *	-13	-14
Netto kosten taakveld(en)	**247**	**239**
Toe te rekenen kosten:		
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	101	106

Toe te rekenen BTW op de kosten	32	32
Totale kosten	**380**	**379**
Opbrengst heffingen	380	379
Dekkingspercentage (exclusief inzet taakveld 0.10)	**97%**	

- **Toeristenbelasting**

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte.

Tabel 14: ontwikkeling van de tarieven toeristenbelasting

	2019 onafgerond	**2019 afgerond**	**2020 onafgerond**	**2020 afgerond**
Tarief per overnachting	0,73	0,75	0,75	0,75
Tarief per overnachting op vaste standplaats	0,46	0,45	0,47	0,45

- **Reclamebelasting**

De reclamebelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een gebruiker van een pand binnen een door de Raad vastgesteld gebied is deze belasting verschuldigd als hij een reclame-uiting op zijn pand voert. De reclamebelasting wordt geheven voor een drietal zones. Dit zijn: Wijchen Centrum, Bedrijventerrein Wijchen-Oost en Bedrijventerrein Bijsterhuizen. Het tarief voor Wijchen Centrum is een percentage van de WOZ-waarde van het pand. Voor de overige zones is ook de WOZ-waarde van het pand als grondslag gekozen, maar zijn de tarieven gestaffeld. De tarieven worden in overleg met de 3 stichtingen bepaald.

Tabel 15: ontwikkeling tarieven reclamebelasting Wijchen Centrum

	2018	**2019**
Minimum bedrag per WOZ-object	302,00	*320,00*
Drempelbedrag WOZ-waarde	132.000	*136.000*
Tarief per € 1.000 WOZ-waarde boven drempelbedrag	2,29	*2,35*
Maximumbedrag per WOZ-object	879,00	*931,00*

Tabel 16: ontwikkeling tarieven Bedrijventerrein Bijsterhuizen

WOZ-waarde van:	Tot	**2018**	**2019**
€ 0,00	€ 105.000,00	130,00	*130,00*
€ 105.001,00	€ 262.000,00	265,00	*265,00*
€ 262.001,00	€ 524.000,00	420,00	*420,00*
€ 524.001,00	€ 1.048.000,00	950,00	*950,00*
€ 1.048.001,00	€ 2.097.000,00	1.315,00	*1.315,00*
€ 2.097.001,00	€ 3.145.000,00	1.575,00	*1.575,00*
€ 3.145.001,00	€ 4.193.000,00	2.100,00	*2.100,00*
€ 4.193.001,00	€ 5.241.000,00	2.625,00	*2.625,00*
€ 5.241.001,00	€ 10.483.000,00	3.675,00	*3.675,00*
Meer dan € 10.483.000,00	--------	4.200,00	*4.200,00*

Tabel 17: ontwikkeling tarieven bedrijventerrein Wijchen-Oost

WOZ-waarde van:	Tot	**2018**	**2019**
€ 0,00	€ 105.000,00	130,00	*135,00*
€ 105.001,00	€ 210.000,00	180,00	*185,00*
€ 210.001,00	€ 315.000,00	260,00	*265,00*
€ 315.001,00	€ 524.000,00	415,00	*425,00*

€ 524.001,00	€ 787.000,00	570,00	*585,00*
€ 787.001,00	€ 1.049.000,00	725,00	*745,00*
€ 1.049.001,00	€ 1.572.000,00	930,00	*955,00*
€ 1.572.001,00	€ 2.097.000,00	1.240,00	*1.275,00*
€ 2.097.001,00	€ 3.146.000,00	1.555,00	*1.590,00*
Meer dan € 3.046.000,00	--------	1.925,00	*1.975,00*

- **Marktgelden**
  De tarieven zijn verhoogd met een prijsindex van 2,40%, Dit is hetzelfde percentage als die we in de kostenontwikkeling hebben opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de mate van kostendekkendheid van de marktgelden.

Tabel 18: marktgelden

Marktgelden x € 1,-	**2018**	**2019**
Vaste standplaatsen per strekkende meter per kwartaal	21,10	21,60
Vermeerdering luifel bij standplaats	2,10	2,15
Vermeerdering auto/cabine	9,60	9,80
Vermeerdering per marktdag voor promotiedoeleinden	3,70	3,80
Dag- en standwerkersplaatsen per marktdag	12,20	12,50
Elektriciteit per marktdag per aansluiting dag- en standwerkersplaats	3,70	3,80

- **Precariobelasting**
  De precariobelasting wordt geheven van degene die, al dan niet met vergunning of na een melding, het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft of diens opvolger, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. De tarieven zijn verhoogd met een prijsindex van 2,40%.

- **Leges**
  In onderstaande tabel geven we per hoofdstuk van de legestabel de begrote kosten en opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat er per titel geen overdekking bestaat op de leges.
  In het overzicht zijn naast de directe kosten op de verschillende onderdelen de overheadkosten toegerekend op basis van een vaste opslag per fte. De personeelskosten zijn per taakveld begroot. Vervolgens is het aantal begrote uren per hoofdstuk de basis voor onderverdeling van personeel inclusief overhead naar de hoofdstukken. We streven naar 100% kostendekkend, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie in de volgende tabel de mate van kostendekkendheid.

Tabel 19: Legestabel

Overzicht kosten en opbrengsten Leges per hoofdstuk	Kosten (x € 1.000)	Opbrengsten (x € 1.000)
Titel 1 Algemene dienstverlening	**1.177**	**562**
Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand	42	74
Hoofdstuk 2 Reisdocumenten	163	143
Hoofdstuk 3 Rijbewijzen	151	220
Hoofdstuk 4 Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	68	47
Hoofdstuk 5 Verstrekkingen uit het Kiezersregister	0	0
Hoofdstuk 6 Verstrekkingen op grond van Wet bescherming persoonsgegevens	0	0
Hoofdstuk 7 Bestuursstukken	0	0
Hoofdstuk 8 Vastgoedinformatie	342	0
Hoofdstuk 9 Overige publiekszaken	68	47
Hoofdstuk 10 Gemeentearchief	0	0

Overzicht kosten en opbrengsten Leges per hoofdstuk	Kosten (x € 1.000)	Opbrengsten (x € 1.000)
Hoofdstuk 11 Huisvestingswet	0	0
Hoofdstuk 12 Leegstandwet	122	0
Hoofdstuk 13 Gemeentegarantie	0	0
Hoofdstuk 14 Marktstandplaatsen	132	24
Hoofdstuk 15 Winkeltijdenwet	16	1
Hoofdstuk 16 Kansspelen	33	3
Hoofdstuk 17 Telecommunicatie	16	1
Hoofdstuk 18 Verkeer en vervoer	24	1
Hoofdstuk 19 Diversen		
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	**1.069**	**800**
Hoofdstuk 1 Begripsomschrijvingen		
Hoofdstuk 2 Verzoek om vooroverleg / verzoek om intake	66	73
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - bouwvergunningen	497	544
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - welstandstoezicht	41	40
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - archeologie	12	0
Hoofdstuk 4 Verhoging	33	36
Hoofdstuk 5 Teruggaaf	33	36
Hoofdstuk 6 Intrekking omgevingsvergunning	33	36
Hoofdstuk 7 Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	71	7
Hoofdstuk 8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	283	28
Hoofdstuk 9 Sloopmelding	0	0
Hoofdstuk 10 In deze titel niet genoemde beschikking	0	0
Titel 3 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	**337**	**24**
Hoofdstuk 1 Horeca	132	10
Hoofdstuk 2 Evenement of standplaats	132	10
Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijf	0	0
Hoofdstuk 4 Splitsingsvergunning woonruimte	0	0
Hoofdstuk 5 Leefmilieuverordening	0	0
Hoofdstuk 6 Brandbeveiligingsverordening	0	0
Hoofdstuk 7 Kinderopvang	74	4
Hoofdstuk 8 Diversen	0	0
Hoofdstuk 9 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0

Overzicht van de geraamde inkomsten.
In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de begrote en gerealiseerde inkomsten gemeentelijke heffingen.

Tabel 20: Overzicht geraamde netto-inkomsten (x € 1.000)

	Begroot 2019	Werkelijk 2019	Saldo
Onroerende zaakbelastingen	8.103	8.214	111
Toeristenbelasting	49	49	0
Hondenbelasting	380	379	-2
Rioolheffing	4.038	4.123	85
Leges bouwvergunningen	896	778	-118
Marktgelden	24	25	1
Reinigingsheffing	3.646	3.730	84
Precariobelasting	24	58	34
Reclamebelasting	346	407	61
Totale opbrengst	**17.506**	**17.763**	**255**

Woonlastenvergelijking

Tabel 21: Vergelijking met een aantal omliggende gemeenten (2019)

Gemeentelijke woonlasten	Wijchen	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Nederland
Eenpersoonshuishouden 2019 (2020)	637 698	784	628	780	718	672
Meerpersoonshuishouden 2019 (2020)	667 728	794	687	844	737	740
Rangnummer Meerpersoonshuishouden (nr. 1 heeft de laagste lasten)	57	251	77	311	149	

Bron: COELO atlas van de lokale lasten 2019

De bruto woonlasten liggen landelijk gemiddeld op € 740 in 2019. Eenpersoonshuishoudens zijn gemiddeld € 68 goedkoper uit dan meerpersoonshuishoudens. Van alle gemeenten in Nederland staat Wijchen in 2019 op plaats 57 voor wat betreft de gemiddelde woonlasten per meerpersoonshuishouden (nummer 1 is de goedkoopste). Bij de berekening van de lokale lastendruk is rekening gehouden met de OZB, de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Het betreft de cijfers over 2019. Over 2020 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Kwijtscheldingsbeleid
De kwijtschelding van gemeentelijke belastingen heeft, in het kader van het armoededebat, de afgelopen jaren ruim aandacht gekregen. Sinds 1 januari 1995 is het gemeenten en waterschappen toegestaan om een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren dan in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Waar de rijksregeling uitgaat van een percentage van 90% van de bestaanskosten mogen gemeenten dit met ingang van 1 januari 1996 vaststellen op maximaal 95% en met ingang van 1 januari 1997 op maximaal 100%. De gemeente Wijchen hanteert deze maximale bijstandsnorm sinds 1998. In de gemeente Wijchen wordt in voorkomende gevallen alleen kwijtschelding verleend van aanslagen onroerendezaakbelasting afvalstoffenheffing (vastrecht) en de gebruikersheffing rioolrechten.

Steeds meer gemeenten maken gebruik van het Inlichtingenbureau om vast te stellen welke burgers in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentebelastingen. Met de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets ondersteunt het Inlichtingenbureau gemeenten en waterschappen bij het toetsen van zowel een eerste aanvraag voor kwijtschelding als

bij ‘ambtshalve verlenging’ van kwijtschelding. Dit gebeurt aan de hand van een door gemeenten en waterschappen opgestelde beslisboom, met instemming van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (Unie). In 2011 is aan alle kwijtscheldingsgerechtigden binnen de deelnemende gemeente voor het belastingjaar 2011 een brief verstuurd. Hierin zijn zij verzocht toestemming te geven aan de gemeenschappelijke regeling om vanaf 2012 het recht op kwijtschelding automatisch te toetsen via het inlichtingenbureau.
Met deze toets is eenvoudig vast te stellen of iemands inkomen en vermogen is veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. De burger hoeft dan dus niet zelf opnieuw kwijtschelding aan te vragen. Naast de vervolgaanvragen mogen sinds 2016 ook initiële aanvragen voor de toets worden aangeleverd. Dat bespaart de uitvoeringsinstantie én de aanvrager nog meer administratieve lasten.
Tevens bevatten de rapportages van het inlichtingenbureau sinds dit jaar extra detailinformatie wanneer er een belemmering voor kwijtschelding wordt gevonden. De burger hoeft hierdoor minder informatie aan te leveren, waardoor de dienstverlening verbetert.

Paragraaf 4: Weerstandsvermogen

Inleiding
In deze paragraaf besteden we aandacht aan het weerstandsvermogen van de gemeente Wijchen in relatie tot de risico's die zij loopt. De risico's kunnen specifiek benoemd zijn, maar ook algemeen van aard zijn.

Een financieel weerstandsvermogen is de buffer die ingezet kan worden als zich financiële tegenvallers voordoen. Het weerstandsvermogen relateren we daarom de risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Het minimaal gewenste weerstandsvermogen is mede afhankelijk van de grootte van de gemeente, de te onderkennen financiële risico's en het reserve- en voorzieningenbeleid.

We geven als eerste een samenvatting van ons weerstandsvermogen in relatie tot onze risico's. Hiertoe is het van belang de risico's van de gemeente Wijchen te onderkennen en deze (financieel) te wegen. Dit zetten we af tegen de omvang en ontwikkeling van de algemene reserves. Omdat de opbouw van de algemene reserve sterk samenhangt met ons meerjarenperspectief, is dit ook een onderwerp waar we in deze paragraaf aandacht aan besteden. Daarnaast besteden we aandacht aan de elementen die zijn betrokken in ons oordeel.

Samenvatting en conclusie
De in deze paragraaf beschreven risico's leiden tot een totaal maximaal financieel risico van € 59 miljoen, waarbij we, op basis van risico-inschatting komen tot een af te dekken risicobedrag van € 7,2 miljoen, bovenop de minimumomvang van € 1,7 miljoen.
De financiële impact van de beschreven risico's ten opzichte van de laatste update, de Begroting 2020, is gedaald i.v.m. de verlaagde risico inschatting op de garantstellingen woningbouw. Op basis van de informatie vanuit het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en vergelijk met overige gemeenten achten wij de reëel, ook in tijden van de corona crisis. Op deze crisis zelf hebben we wel een risico meegenomen, zowel in de bouwgrondexploitaties als algemeen.
Het saldo van de algemene reserve bedraagt € 11,3 miljoen ultimo 2019. Gezien de beschreven risico's en de nog steeds stagnerende opleving van de economie blijft een substantieel weerstandsvermogen noodzakelijk.
De huidige stand van de Algemene Reserve voorziet in de afdekking van het huidige risicoprofiel. Wel zien we dat met de voorgestelde winstbestemming, de marge klein wordt.

Reservepositie
De reservepositie is de belangrijkste buffer voor het opvangen van risico's die niet op andere wijzen zijn afgedekt, bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering.
In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de reserves per einde boekjaar volgens de door de gemeenteraad vastgestelde jaarrekeningen en/of begrotingen.

Tabel 23: Bedragen x € 1.000

	Begroting 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	10.251	11.381	10.786
Bestemmingsreserves	28.790	33.602	34.087

De algemene reserve is bedoeld voor het financieel afdekken van de risico's. Daartoe stelt de raad de ondergrens van de algemene reserve vast. Een eventueel surplus kan worden ingezet voor het realiseren van grote projecten.
De bestemmingsreserves zijn afgezonderde bedragen voor specifieke doelen. Een aantal reserves is bedoeld ter afdekking van structurele lasten. Een aantal is voor incidentele projecten. Zolang er voor deze projecten nog geen onomkeerbare besluiten zijn

genomen, kan de raad deze reserves in principe nog anders in te zetten. Hij dient zich daarbij wel te realiseren dat daarmee ook het betreffende project (geheel of gedeeltelijk) niet meer kan worden gerealiseerd.

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de Begroting 2020 de ondergrens van de algemene reserve vastgesteld op € 11,3 miljoen, waarvan € 1,7 miljoen als minimale omvang. De matrix waarop deze ondergrens is gebaseerd hebben we nu geactualiseerd en is opgenomen onder het hoofdstuk risicomanagement van deze paragraaf.

Tabel 24: Bedragen x € 1.000

	Begroot 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	10.251	11.381	10.786
Ondergrens risicoprofiel	11.553	8.898	11.507

Kengetallen
Conform voorschriften van de BBV worden met ingang van de begroting 2016 onderstaande kengetallen opgenomen in deze paragraaf. De kengetallen geven een beeld van de financiële positie van de gemeente Wijchen.

Tabel 25: Kengetallen gemeente Wijchen

Kengetallen:	Begroot 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
netto schuldquote	45%	17%	15%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	23%	-3%	-7%
solvabiliteitsratio	43%	42%	52%
structurele exploitatieruimte	1%	-3%	3%
grondexploitatie	1%	3%	-1%
belastingcapaciteit	88%	98%	86%

In bovenstaande tabel is de categorisering aangehouden, waarbij de arcering van groen als zijnde het minst risicovol, via oranje, tot rood wat de meest risicovolle situatie aanduidt.

Over het algemeen duiden de kengetallen erop dat de gemeente Wijchen financieel gezond is. Op een aantal onderdelen schuiven de kengetallen wel op naar wat meer risicovolle waarden. Door het negatieve resultaat 2019 en het feit dat de belastingdruk in Wijchen is verhoogd met ingang van 2020 scoort de gemeente Wijchen op structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit minder goed dan in 2018 en aangenomen in de begroting. Op solvabiliteit scoort Wijchen ook "oranje", wat niet direct zorgwekkend is. Daarnaast zijn in het verleden leningen aangegaan die één op één zijn doorgeleend aan stichting Talis. Dit is voor Wijchen in principe neutraal, maar heeft wel een negatieve impact op het solvabiliteitsgetal. Qua schuldpositie en grondexploitaties staat Wijchen er gezond voor.

Risicomanagement
Het risicomanagement in Wijchen onderkent diverse risico-categorieën. Naast de financiële risico's zijn dit bijvoorbeeld ook risico's met betrekking tot de continuïteit van dienstverlening en bedrijfsvoering, juridische risico's, politiek-bestuurlijke risico's en omgevingsrisico's. Dit kunnen interne en externe risico's zijn. Niet op elk risico hebben we als gemeente Wijchen evenveel invloed. In de programmabegroting ligt de focus op de risico's die we in financiële zin lopen.

In deze begroting zijn de benoemde risico's financieel vertaald en gewogen. Op basis van die weging is het bedrag bepaald dat als ondergrens van de algemene reserve moet gelden. Deze ondergrens wordt bij de vaststelling van een begroting en een jaarrekening opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. De risicomatrix is als bijlage 1 opgenomen.
De specifiek benoemde risico's zijn hieronder benoemd. Een financiële samenvatting van de risico's is opgenomen in de risicomatrix in bijlage 1.

Risico's

Verbonden partijen
Van onderstaande verbonden partijen is het exploitatieresultaat risicovol.

- **4.1.1 MGR Regio Rijk van Nijmegen**
  In 2015 is als gevolg van de oprichting van de MGR Rijk van Nijmegen per 1 juli 2014 een nieuwe risico-inventarisatie uitgevoerd. De risico's zijn in een bijlage bij de begroting 2020 van de MGR beschreven. De beschreven risico's hebben betrekking op: 1. wet- en regelgeving en politiek bestuurlijke risico's; 2. maatschappelijke risico's; 3. middelen, organisatie, medewerkers en efficiency. Voor de verdeling van het risico's naar gemeenten, wordt de inbreng (middelen) gehanteerd.

	Begroting 2020	**Jaarrekening 2019**
Financieel risico:	330.000	340.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1,0	1,0

- **4.1.2 De Meerval BV**
  Risico betreft een hogere garantstelling m.b.t. het exploitatietekort, dan opgenomen in begroting. Contractueel is vastgelegd dat de gemeente Wijchen het risico op exploitatietekorten draagt.

	Begroting 2020	**Jaarrekening 2019**
Financieel risico:	21.000	21.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,20	0,20

- **4.1.3 GGD**
  De GGD heeft een algemene reserve om haar eigen risico's te ondervangen. Voor het gedeelte van de risico's van de GGD dat de algemene reserve overstijgt in de begroting 2020 van de GGD, nemen wij ons aandeel op. Voor Wijchen is dit € 104.000. Dit bedrag is gebaseerd op inwoneraantal en op deze manier als gewogen risico één op één overgenomen vanuit de begroting 2020 GGD. Daarom is hier de wegingsfactor 1 toegekend.

	Begroting 2020	**Jaarrekening 2019**
Financieel risico:	104.000	104.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1,0	1,0

Gemeentebegroting
Deze posten zijn opgenomen in de reguliere begroting. Met hieronder beschreven risico's is geen rekening gehouden in de bedragen die in de reguliere begroting zijn opgenomen.

- **4.2.1 Bouwgrondexploitatie, MIO-projecten en gronden niet in exploitatie**
  Bij het opstellen van de MPG 2020 (Meerjaren Perspectief Grondexploitaties) is een nieuwe risicoanalyse gemaakt. Het totale risico voor de grondexploitaties is aanzienlijk gedaald.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico:	310.000	335.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	Mix (0,23)	Mix (0,31)

- **4.2.2 Bouwleges**
  De verwachting is dat in 2020 het aantal reguliere aanvragen gelijk zullen blijven. De totale leges zullen mede daarom gelijk blijven ten opzichte van 2019.
  In de begroting is vanaf 2021 rekening gehouden met structureel lagere opbrengsten voor leges. De verwachting is namelijk dat ten gevolge van de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging in 2021 de legesopbrengsten minder zullen worden. Op dit moment is nog niet precies aan te geven hoeveel minder dit zal zijn. Wij schatten dat dit ca. 10 - 20% zal zijn. Een en ander is mede afhankelijk van de beleidskeuzes in de Omgevingswet.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

- **4.2.3 Gemeentelijk vastgoed algemeen**
  De gemeente beheert circa 68.000 m² gemeentelijk vastgoed. Dit vastgoed bestaat uit diverse elementen zoals gebouwen voor sociaal culturele activiteiten, commercieel vastgoed en dienstgebouwen.
  Sinds 2014 hanteert de gemeente Wijchen de methodiek van een conditie gestuurd onderhoudssysteem. De opnames hebben gefungeerd als input voor een aangepast MJOP.
  Het risico op onvoorziene gebreken aan ons vastgoed schatten we in op € 200k.
  Een inspectierapport heeft aangetoond dat bij het kasteel de situatie stabiel is. Het risico bestond met name voor de poort (2013) en de toren (2016). Voor de poort geldt dat gezien de vervolgmetingen, verdere monitoring noodzakelijk is alvorens over te gaan tot voorstellen.
  De risico op de toren is als nihil ingeschat, omdat dit binnen de renovatie wordt opgelost.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico gemeentelijk vastgoed:	200.00	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50
Financieel risico kasteelpoort:	550.000	50.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.2.4 Algemene Uitkering

De uitkering uit het gemeentefonds wordt op basis van de rijk circulaires doorgerekend. Het beeld van de verwachte uitkering kan sterk fluctueren. We houden rekening met een mogelijke onderuitputting op de rijksbegroting, wat direct gevolg heeft op de hoogte van de algemene uitkering voor gemeenten. Dit risico nemen we hier op.

	Begroting 2020	**Jaarrekening 2019**
Financieel risico:	250.000	250.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

- **4.2.5 Sociaal domein Jeugd / WMO**

De Jeugd / WMO bevatten voor een groot deel open einde regelingen, waarbij de gemeente verplicht is zorg te leveren. De vooraf beschikbaar gestelde bedragen blijken landelijk niet afdoende om deze zorgvraag te financieren. In de begroting 2020 is al rekening gehouden met een stijging van de kosten, maar de 0-meting laat een groter tekort zien. Het risico is hier ingeschat op het verwachte tekort bij de eerste dashboardrapportage van 2020.

	Begroting 2020	**Jaarrekening 2019**
Financieel risico:	500.000	1.187.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

- **4.2.6 Bijstandsreductie Masterplan "Wijchen Werkt!"**

In 2019 heeft raad het Masterplan "Wijchen Werkt!" vastgesteld, waarmee bijstandsreductie wordt nagestreefd. We zijn in 2019 gestart met 723 bijstandsontvangers. De doelstelling is om 25% extra uitstroom te realiseren met Wijchen Werkt. Afhankelijk van de economische situatie en het welslagen van dit project bestaat het risico dat de doelstelling niet gehaald wordt.
In de begroting zijn financieel twee projecten onder de vlag van Wijchen Werkt opgenomen. Dit betreft "Klaar voor de start" en het aanstellen van een fraudepreventiemedewerker. Met deze projecten zijn we uitgegaan van een extra uitstroom, welke we financieel vertaald hebben. Het risico bestaat dat deze uitstroom niet in de beoogde hoeveelheid of tempo gerealiseerd wordt. De eerste evaluatie van dit project volgt in het voorjaar 2020.

	Begroting 2020	**Jaarrekening 2019**
Financieel risico:	275.000	275.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

- **4.2.7 Corona crisis**

In de regio Wuhan in China startte in december 2019 een uitbraak van het COVID-19 virus. Medio februari 2020 is dit virus in heel Europa (waaronder ook Nederland) doorgedrongen. Om het virus zo goed mogelijk te bestrijden heeft het Kabinet maatregelen getroffen, waaronder het verbieden van bijeenkomsten van (grote) groepen mensen, diverse reisverboden en de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en sport- en fitnessclubs, scholen en kinderdagverblijven tot in ieder geval 28 april 2020. Vergaande maatregelen zijn op dit moment niet uitgesloten. Dit heeft een aanzienlijke impact op de economie en werkgelegenheid in zowel binnenland als het buitenland. De uiteindelijke gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet te overzien.

Ook voor Wijchen heeft de uitbraak van het COVID-19 virus, op het moment van het opmaken van de jaarrekening, directe organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden.

Deze organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden bestaan uit:
a. Alle ingehuurde medewerkers werken zoveel als mogelijk vanuit huis en zijn voor onderlinge afstemming aangewezen op telefonie of digitale oplossingen.
b. Projecten en investeringen lopen vertraging op
c. Vertragingen in de verkoop van de resterende grondexploitatie
d. Extra inhuur van extern personeel om maatregelen te kunnen uitvoeren

Onderstaande risico inschatting is exclusief de effecten op bouwgrondexploitaties. Die zijn meegenomen onder 4.2.1.

	Begroting 2020	**Jaarrekening 2019**
Financieel risico:	0	250.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0	1,0

4.3 Claims van derden

Dit betreft nog niet afgeronde claims van derden, waarbij een inschatting is gemaakt van de uitkomsten van de individuele claims.

- **4.3.1 Overige juridische procedures**

Overige juridische procedures; zoals (bouw-) leges, belastingzaken- en aansprakelijkstellingen. Voor de verzekerde aansprakelijkheidsstellingen is financiële dekking in onze begroting. Voor overige aansprakelijkheidsstellingen en andere bezwaar- en beroepszaken is het risico bepaald op basis van individuele beoordeling van de posten. Om reden van vertrouwelijkheid en om onze positie in de procedures te beschermen, nemen wij hier alleen de totaaluitkomst op.

	Begroting 2020	**Jaarrekening 2019**
Financieel risico:	9.628.000	9.628.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	Mix (0,50)	Mix (0,50)

4.4 Milieu

Hieronder zijn de onderwerpen opgenomen, waarop de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden of verplicht kan worden maatregelen te treffen, maar waarbij op dit moment nog geen concrete aansprakelijkstellingen zijn ontvangen.

- **4.4.1 Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)**

Risico's ten aanzien van milieuaspecten in het kader van bodemverontreiniging.
In Wijchen zijn nog een aantal voormalige stortlocaties aanwezig. De bekendste hiervan is de locatie aan de Heumenseweg 80 (voormalig stort Alverna). Voor de overige (stort)locaties zijn de risico's in het geheel niet gedekt, maar zijn de risico's niet bijzonder groot. Bovendien vallen deze tot aan de invoering van de Omgevingswet nog onder de verantwoordelijkheid van de provincie. Daarna worden ze naar de gemeente overgeheveld. Vrijwel elk jaar ontstaan er wel enkele verontreinigingen waarvan geen veroorzaker bekend is. De gemeente kan hierdoor verantwoordelijk worden van een nieuwe bodemverontreiniging.

	Begroting 2020	**Jaarrekening 2019**
Financieel risico:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.4.2 Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.**
  Woningen die liggen of komen te liggen in de overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit of gelegen zijn in risicocirkels van bedrijven vallend onder het Besluit Externe Veiligheid kennen mogelijk een lagere waarde voor de OZB. Voorts kan deze wetgeving voor vertraging/afstel van bouwprojecten zorgen. Dit leidt dan tot lagere OZB-opbrengsten. Dit risico achten wij ongewijzigd.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico:	300.000	300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.4.3 Aanpak saneringswoningen**
  Sinds 2012 zijn de beheerders van de Rijksinfrastructuur verantwoordelijk voor het saneren van woningen die teveel geluidsoverlast ondervinden van spoor en de autosnelwegen A50, A73 en A326. Zij zijn daarmee verantwoordelijk voor het plaatsen van schermen of het treffen van geluidwerende voorzieningen aan deze woning. De gemeente is verantwoordelijk voor de projectmatige sanering van woningen langs gemeentelijke en provinciale wegen die bij het Rijk zijn aangemeld (A- en B-lijst). De kosten van deze saneringen zijn in principe voor het Rijk.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.4.4 Milieu bodemverontreiniging**
  Hoewel al een groot deel van de Wijchense bodem in kaart is gebracht, blijft er altijd een risico aanwezig dat ergens bodemverontreiniging wordt aangetroffen die niet voorzien was.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.5 Uitgeleende gelden en garantstellingen

De hier opgenomen onderwerpen houden verband met het niet kunnen aflossen van leningen, waarbij Wijchen het risico draagt.

- **4.5.1 Verstrekte hypotheken aan ambtenaren**
  Als onderdeel van het pakket arbeidsvoorwaarden zijn tot 1 januari 2009 hypotheken verstrekt aan medewerkers. In 2017 zijn er leningen voortijdig afgelost.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico:	2.894.000	2.996.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.5.2 Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties**
  De gemeente staat garant voor tijdige betaling van rente en aflossing van leningen van woningbouwcorporaties afgesloten in het kader van de woningwet. Met ingang van 1995 zijn deze risico's overgenomen door de Stichting Waarborgfonds. Deze

stichting is de eerste risicodrager. De gemeente treedt uitsluitend op als achtervanger. Wijchen is tot op heden nog niet op een garantstelling aangesproken. Tot op heden zijn alle risico's binnen het waarborgfonds opgevangen. Talis heeft in 2017 extra leningen aangetrokken voor projectfinanciering.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico:	32.728.000	41.423.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,01

- **4.5.3 Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen.**
  Voor een aantal maatschappelijke instellingen staat de gemeente (al dan niet samen met andere instanties) garant voor relatief hoge bedragen aan aangegane geldleningen.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico overig:	204.000	213.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10
Financieel risico sport	703.000	789.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.6 Overig

- **4.6.1 Wijziging legger door het Waterschap**
  De legger is in het 3e kwartaal van 2016 vastgesteld. Door introductie van een ruimtereservering voor toekomstige dijkverbetering en een zogenaamde bouwgrens waarbinnen geen nieuwbouw is toegestaan, kan planschade ontstaan doordat beperkingen aan eigendommen worden opgelegd. In 2018 en in het eerste halfjaar 2019 zijn geen planschadegevallen voorgekomen.
  Waterschap Rivierenland heeft in 2017 op verzoek van de gemeente Wijchen de kasteelgracht Wijchen van de legger C-wateren verwijderd. Daarmee zijn ook de verplichtingen (Keur) komen te vervallen die zijn verbonden aan de status van C-wateren. De kasteelgracht staat niet in verbinding met enig ander oppervlaktewater en wordt kunstmatig op peil gehouden. In de huidige situatie vervult de kasteelgracht de functie als cultuurhistorisch en landschappelijk water en als opvang voor neerslag afkomstig van het kasteel en een gedeelte van de spoorstraat.

	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,5

Paragraaf 5: Onderhoud kapitaalgoederen

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van onze begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft meer inzicht in omvang en besteding.

Tabel 26: Beheerplannen

	Beheerplan	Looptijd	Onderdeel van programma
1	Wegen	2012-	2
2	Openbare verlichting (OVL)	2012-	2
3	Civiele kunstwerken (bruggen/duikers)	2012-	2
4	Groen	2012-	5
5	Riolering	2018-2022	7
6	Watergangen/Baggeren	2014-2023	5
7	Gebouwen	2005-	div.

De onderdelen 1 tot en met 6 uit bovenstaande tabel vormen de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en vertegenwoordigen een structureel budget van circa € 7 miljoen.

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)
Afspraken over het beheer van de openbare ruimte zijn vastgelegd in de nota IBOR 2018 t/m 2022. In onderstaande tabel staan per discipline de beheerniveaus weergegeven voor de zichtbare openbare ruimte.

Tabel 27: Beheerniveaus Openbare Ruimte

Discipline	wonen	werken	Zones fietsen	winkelen	Buitengebied	Ontsluit. wegen
Wegen	B	C	B	B	C	B
Onkruidbestrijding	B	B	B	B	B	B
Wegmeubilair	B	C	B	B	C	C
Civiele Kunstwerken	B	C	B	B	C	C
Groen	C	C	C	B	C	C
Reiniging	C	C	B	B	C	C

Onderstaand een korte beschrijving wat er verstaan wordt onder een bepaald kwaliteitsniveau.
A+= Intensief: netjes, visitekaartje, perfecte uitstraling, veilig en veel gebruiksgemak
A = Aandacht: netjes, hoge beeldkwaliteit, functioneel
B = Normaal: netjes, functioneel, veilig en voldoende gebruiksgemak
C = Extensief: functionaliteit staat voorop, instandhouding, waarborging veiligheid en afscherming

In het voorjaar van 2019 is het machinaal groenonderhoud opnieuw aanbesteed. Dit contract heeft een looptijd van 3 jaar en kan met 1 jaar worden verlengd. Het bestek eindigt uiterlijk in februari 2022. Het contract voor het onderhoud van de OVL heeft een doorlooptijd van 2 jaar en kan daarna jaarlijks verlengd worden tot uiterlijk medio 2021.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Klanttevredenheidsonderzoek	6,8	7,0	7,0
Aantal klachten	5.363	7.000	6.402
Aantal burgerparticipatiecontracten	206	210	248
Afhandeling meldingen buiten normtijd	30%	20%	45%
Aantal ontevreden melders	3,2%	3%	??

?? In 2019 zijn we overgestapt van papieren meldingssysteem naar een digitaal meldingssysteem. Te laat is vastgesteld dat dit digitale systeem niet goed werkte. Vandaar dat er geen betrouwbare info beschikbaar is.

Financiële aspecten /Uitvoeringsprogramma
Voor het opstellen en de afstemming van de verschillenden civiel- en cultuurtechnische projecten hanteren we al enige jaren een integrale planning genaamd uitvoeringsprogramma. In deze planning zijn zowel de wegen, de riolering, kunstwerken, openbare verlichting als groenprojecten opgenomen. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks door het college vastgesteld. Daarbij presenteren we eveneens een doorkijk van de eerste 4 jaren parallel aan de begrotingsperiode.

Voor de diverse disciplines zijn structurele jaarbudgetten beschikbaar, die de gewenste beheerniveaus garanderen. Om de kosten gelijkmatig in de tijd te spreiden zijn voorzieningen gevormd. De onderscheiden posten binnen de openbare ruimte worden hieronder toegelicht.

De afzonderlijke onderdelen nader belicht
1- Wegen
Areaal /Kengetallen

Asfaltverharding	14.225	Are
Elementenverharding	13.225	Are
Overige	445	Are
Totaal	27.890	Are

Beleidskader
Het doel van de totale onderhoudsstrategie is om verhardingen in een redelijke tot goede onderhoudstoestand te brengen en te houden, dusdanig dat geen enkele verharding in een onderhoudstoestand 'onvoldoende' verkeert of komt te verkeren. Hiermee wordt tevens voorkomen dat weggebruikers onveilige situaties tegenkomen. Het is de taak van de wegbeheerder om de veiligheid van de wegen te bewaken, zodat de kans op ongelukken geminimaliseerd wordt. Een goede staat van het wegennet is immers van belang voor de duurzaamheid als voor de veiligheid.

Tweejaarlijks wordt de onderhoudstoestand van de verhardingen in kaart gebracht door middel van een Globale Visuele Inspectie conform de wegbeheersystematiek van het CROW. Dit betekent dat alle wegvakonderdelen van asfalt, elementen en beton worden beoordeeld op ernst en omvang van alle schadebeelden. Op basis van de inspectiegegevens wordt de kwaliteit van het Wegenareaal ingedeeld conform de CROW.

Zowel de levensduur als de uitkomsten van de bovengenoemde inspecties zijn de input voor het jaarlijks op te stellen Uitvoeringsprogramma.

Financiële aspecten
Investeringen betreffende maatschappelijk nut en worden tegenwoordig geactiveerd. De kapitaallasten worden afgedekt vanuit een afschrijvingsreserve omdat we in Wijchen spaarden voor de vervangingen. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer preventief onderhoud wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma.

Achterstallig onderhoud wegen
Twee keer per jaar worden de wegen geïnspecteerd. De laatste inspectie dateert uit 2019(asfaltverharding). Tijdens het afgelopen winterseizoen 2018/2019 heeft een groot aantal wegen forse winterschade opgelopen. Deze schade was niet voorzien maar moet in 2020 worden opgeheven om meer schade te voorkomen. De extra kosten hieraan verbonden ramen wij op ca. € 200.000. Het wegwerken van de vorstschade en overig noodzakelijk groot onderhoud wordt betrokken bij het JUP 2020 en verwerkt in de bestekken.

2- Openbare Verlichting

Areaal /Kengetallen

Aantal lichtmasten ≥ 8m	1.795	Stk
Aantal lichtmasten < 8m	8.763	Stk
Overige voorzieningen	50	Stk
Aantal armaturen	10.608	Stk
Waarvan % Led	15	%

Beleidskader
In het beleidsplan staan de speerpunten genoemd waarbij met de inrichting en het onderhoud van de openbare verlichting rekening gehouden dient te worden. Het accent ligt op duurzaamheid en energiebesparende maatregelen. Het ingezette beleid ten aanzien van het toepassen van LED verlichting en dynamisch dimmen waar mogelijk, worden gecontinueerd en uitgebreid.

Evenals voor groen, grijs, reiniging en kunstwerken is ook voor de verlichting een beheerplan opgesteld. Dit is gebaseerd op onze Wijchense beeldkwaliteitsystematiek. Momenteel staan er in Wijchen bijna 1600 LED armaturen. Het uitgangspunt is dat we LED verlichting toepassen, tenzij dat technisch niet kan. Nieuwe armaturen voorzien we van een dimmer als dit effectief bijdraagt aan onze doelstellingen. Uit het kwaliteitsonderzoek op de staat van de openbare ruimte is gebleken dat de huidige kwaliteit van de openbare verlichting voldoet aan het afgesproken kwaliteitsniveau.

Financiële aspecten
Investeringen betreffende maatschappelijk nut en worden tegenwoordig geactiveerd. De kapitaallasten worden afgedekt vanuit een afschrijvingsreserve omdat we in Wijchen spaarden voor de vervangingen middels een voorziening. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten. De dotatie van de voorziening is gebaseerd op het beheer- en beleidsplan op deze manier borgen wij de instandhouding van de OVL op de lange termijn.

Achterstallig onderhoud
In het beheerplan OVL hanteren we als afschrijvingstermijn voor masten 45 jaar en voor armaturen 25 jaar.

3- Civiele kunstwerken

Areaal /Kengetallen

Aantal bruggen	53	Stk
Aantal duikers	80	Stk
Aantal tunnels	4	Stk
Aantal geluidschermen	6	Stk
Overige	1	Stk

Beleidskader

In 2019 is het onderhoud aan de kunstwerken conform het vastgestelde kwaliteitsplan (Ibor) en het beheerplan Kunstwerken uitgevoerd. Noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden betrekken we bij het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).
Uit de notitie Ibor 2018 t/m 2022 bleek dat de middelen voor vervanging van de kunstwerken op termijn niet volstaan. Dit kwam enerzijds omdat het areaal omvangrijker bleek te zijn (meer duikers en muurtjes, geluidsschermen enz.) en anderzijds omdat in het verleden onvoldoende rekening gehouden was met de restlevensduur van de grote tunnels en duikers. Met het vaststellen het plan en de begroting in december 2017 is dit probleem opgelost.

Financiële aspecten

Investeringen betreffende maatschappelijk nut en worden tegenwoordig geactiveerd. De kapitaallasten worden afgedekt vanuit een afschrijvingsreserve omdat we in Wijchen spaarden voor de vervanging middels een voorziening. Voor het reguliere onderhoud bestaat een budget in de exploitatie.

Achterstallig onderhoud

Het achterstallig onderhoud aan de dassenrasters is in 2019 hersteld.

4- Groen

Areaal /Kengetallen

Bomen	31.200	Stk
Bosplantsoen	5.320	Are
Bos en natuur	5.420	Are
Sierplantsoen	1.300	Are
Hagen	235	Are
Gazon	11.285	Are
Ruw Gras&Bermen	11.250	Are

Beleidskader

Het groenstructuurplan Kleine Kernen (2004) en Wijchen (2008) zijn de leidraad voor renovaties van het openbaar groen. Verzoeken voor grondverkoop of –verhuur en ontwikkelingsplannen worden ook beoordeeld aan de hand van deze plannen. Aanvullend zijn er beleidsregels uitgifte groenstroken opgesteld. In 2018 is het beheerplan Vormersbos bijgesteld voor de komende 10 jaar. Daarnaast is voor bos Bijsterhuizen en bosgebied Leemweg een beheerplan opgesteld waarin het basis bosbeheer beschreven staat. Niet alleen voor het groenonderhoud, maar ook voor bewoners is zo duidelijk hoe de bossen zich de komende jaren gaan ontwikkelen. In 2014 is ook de actuele lijst met waardevolle bomen gemeente Wijchen vastgesteld. Deze bomen zijn waardevol door hun leeftijd, voorkomen of soort. De bomen die landelijk geregistreerd staan als monumentaal zijn ook op deze lijst opgenomen. Op dit moment beheren we de gemeentelijke parken op beheerniveau C. Park Noord en park Diemewei hebben een duidelijke visie qua inrichting en onderhoud. Vanaf 2019 komt daar de inrichting van het Oosterpark bij.

Voor het dagelijks beheer van het groen zijn in het IBOR duidelijke randvoorwaarden gesteld. Deze randvoorwaarden en het vastgesteld beeldkwaliteitsniveau bepalen de mate van renovaties en keuzes van inrichtingen van het openbaar groen.

Financiële aspecten
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer renovatie groen wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de voorziening Rationeel Groenbeheer die een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud
Jaarlijks worden conform het jaarlijks uitvoeringsprogramma diverse groenrenovaties uitgevoerd. In 2018 en 2019 is vooral geïnvesteerd in vervanging van groen langs hoofdstructuren (Diepvoorde en Kraaijenberg Speelstraat) en vervanging van grote bomen op diverse locaties. Daarnaast zijn diverse grote en kleine burgerparticipatieprojecten opgepakt samen met bewoners, zoal bijvoorbeeld hofjes Blauwe Hof.

5- Riolering
Areaal /Kengetallen

Lengte vrijvervalriolering	238	Km
Lengte persleiding	10	Km
Lengte drukriolering	89	Km
Lengte vacuümriolering	9	Km
Aantal Putten	6054	Stk
Aantal gemalen	37	Stk
Aantal pompputten	517	Stk
Aantal IBA's	15	Stk
Wadi's	35	Stk
Randvoorzieningen	11	Stk

Beleidskader
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
Eind 2017 is het nieuwe verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) voor de periode 2018-2022 opgesteld. Het vGRP is een beleidsplan waarin is aangegeven op welke wijze de gemeente invulling geeft aan haar wettelijke taken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en hoe zij dit bekostigt.
Het nieuwe vGRP is samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en West Maas & Waal opgesteld. Doel van de samenwerking was door middel van harmonisering van beleid te komen tot minder kostenstijging, meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid in de (afval)waterketen. Deze harmonisering betekent nadrukkelijk niet dat de deelnemende gemeenten hun bevoegdheden hebben verloren. Integendeel, iedere gemeente is verantwoordelijk gebleven voor het eigen beleid en heeft het nieuwe vGRP afzonderlijk vastgesteld. Het nieuwe vGRP bevat een gemeenschappelijk deel (op hoofdlijnen geharmoniseerd beleid) en een individueel deel (specifieke uitwerking van beleid naar maatregelen).

Rioolbeheerplan
Aan de basis van het nieuwe vGRP staat het nieuwe Rioolbeheerplan (RBP) voor de periode 2018-2022. Het RBP is een operationeel plan dat inzicht geeft in de omvang van het te beheren (verbrede) rioleringsareaal en de maatregelen voor de (duurzame) instandhouding hiervan. Het nieuwe RBP dient mede als input voor de financiële onderbouwing van het nieuwe vGRP. In het nieuwe RBP is aangegeven dat de storting niet volstaat voor de theoretische vervangingen (op basis van jaar van aanleg) in de komende 10 jaar. Op basis van het jaar van aanleg verwachten we de komende 10 jaar forse vervangingsinvesteringen. Om deze investeringen te kunnen

dragen is afgesproken dat er in 2018 en 2020 jaarlijks € 2 min. wordt toegevoegd aan de voorziening riolering. Tevens is een stijging van de rioolheffing van 1% jaarlijks voorzien.

Financiële aspecten
De kosten verbonden aan de riolering dekken we middels de rioolheffing af. Initiële investeringen worden als economisch nut geactiveerd. De vervangingsinvesteringen worden ten laste van de voorzieningen gebracht.
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daarnaast zijn er drie voorzieningen ten behoeve van de vervangingsinvesteringen. Jaarlijks wordt er, conform het rioolbeheerplan, toegevoegd aan de voorzieningen om ook op lange termijn de vervangingen te borgen. Daarnaast bestaat nog de egaliserende reserve om behaalde efficiency resultaten terug te kunnen geven aan de burger in de heffing of extra voorzieningen.

Achterstallig onderhoud
Aan de hand van rioolinspecties geven we input aan het meerjaren uitvoerings-programma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). De afgelopen 10 jaar zijn alle riolen in Wijchen geïnspecteerd en vervangingen conform uitgevoerd. In 2017 is het rioolbeheerprogramma geactualiseerd. Als basis gelden de inspecties.
Door harmonisatie en samenvoeging van beide beheersystemen is achterstand in het bijhouden van het beheersysteem ontstaan. Deze achterstand wordt in 2020 door de ondersteuning van een externe kracht weggewerkt.

6- Watergangen

Areaal /Kengetallen

Lengte B-Watergangen	10	Km
Lengte C-Watergangen	10	Km
Ontv.plicht A-watergangen	75	Km

Beleidskader
Waterschap Rivierenland is de waterbeheerder voor het grondgebied van de gemeente Wijchen. De gemeente en het waterschap streven naar een watersysteem met een goede waterkwaliteit en voldoende bergings- en afvoercapaciteit.

De gemeente Wijchen is opgedeeld in vier afwateringseenheden:
- Het bemalingsgebied Quarles van Ufford: ten noorden van de Nieuwe Wetering en ten oosten van de A50. Het gebied watert in noordwestelijke richting af en omvat de kern Bergharen.
- Het bemalingsgebied Bloemers: ten zuiden van de Nieuwe Wetering en omvat het noordelijke deel van kern Wijchen en de kernen Hernen, Leur en Batenburg. Het gebied watert in westelijke richting af op de Maas via de Nieuwe Wetering naar het gemaal Bloemers bij Appeltern.
- Het bemalingsgebied Citters I: omvat het zuidelijk deel van kern Wijchen en de kern Niftrik. Het gebied watert af op de Maas via de Niftrikse Wetering naar het gemaal Citters I.
- Het bemalingsgebied Citters II: ten zuiden Citters I, grenzend aan de Maas en omvat kern Balgoij. Het gebied watert af op de Maas via de Balgoijse Wetering naar het uitwateringsgemaal Citters II in de Loonse Waard.

Als eigenaar van B- en C-wateren heeft de gemeente het beleid te willen baggeren binnen het onderhoudsprofiel. Het watersysteem wordt hiermee op orde gehouden en voldoet voor zeker 10 jaar aan de legger van het waterschap. Het onderhoud van de waterpartijen en watergangen is opgenomen in het baggerplan. Daarin is planmatig aangegeven op welk moment aan een waterpartij onderhoud gepleegd moet worden. Aan de hand van detailinspecties wordt input gegeven aan het meerjaren uitvoerings-programma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).

Financiële Aspecten
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daaraan gekoppeld is de voorziening baggeren waterpartijen. Deze voorziening wordt gevormd vanuit het taakveld riolering 60% en vanuit de algemene middelen 40%.

Achterstallig onderhoud
Baggeren Wijchens meer: Bij het opstellen van het baggerplan voor de gehele gemeente was het Wijchens meer een A-watergang. Inmiddels is een groot deel van het Wijchens meer een C-watergang geworden en is alleen de middenstrook een A-watergang. Dit heeft grote gevolgen voor de baggerkosten, deze komen nu voor een groot gedeelte op conto van de gemeente Wijchen. Deze kosten kunnen oplopen van €500.000,- tot € 750.000,- Na constatering van de kosten heeft het waterschap aangegeven dat baggeren nu nog geen noodzaak is. Dit betekent wel dat we in de toekomst rekening moeten houden met deze kosten.

7- Gebouwen

Areaal /Kengetallen

Gebouwen bedrijfsvoering	3	Stk
Wijkcentra/MFA's	14	Stk
Sportzalen/sporthallen	7	Stk
Woningen	3	Stk
Kunstwerken	45	Stk
Overige	16	Stk

Beleidskader
Gemeentelijk vastgoed is geen doel maar een middel om bepaalde doelen te verwezenlijken. In juli 2016 is de nota Maatschappelijk Vastgoed in de raad besproken. De nota is geamendeerd aangenomen. Door de raad is besloten dat het commerciële vastgoed verkocht kan worden.
In maart 2019 is het vastgoedbeleidsplan vastgesteld door de raad. In het vastgoedbeleid staan de uitgangspunten, voorwaarden en 'spelregels' voor het managen en beheren van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Hierop volgend is in maart 2020 door het college aan de raad de kadernota vastgoed inclusief portefeuilleplan aangeboden. Daarin is vastgelegd handvatten om weloverwogen en integrale keuzes te maken om te borgen dat de gemeente Wijchen haar gebouwen doelmatig en efficiënt inzet.

Het beleid is dat het gemeentelijk vastgoed op conditieniveau 3 (met selectieve neerschudding naar 4 op de bouwkundige aspecten) wordt onderhouden. Onze Monumenten houden we in onderhoudsconditie 2. Dit is gebaseerd op de NEN 2767.

Financiële aspecten
Investeringen in nieuwe gebouwen worden geactiveerd en lineair afgeschreven in 40 jaar, verbouw in 20 jaar. Kapitaallasten van vervangingsinvesteringen worden in de meerjarenraming opgenomen. Vervangingen van installaties worden uit de onderhoudsreserve gedekt. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. De dotaties in de reserve onderhoud volstaan als dekking voor de lange termijnplanning. De reserve heeft hiermee een egaliserend karakter over de jaren.

Achterstallig onderhoud
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud bij het gemeentelijke vastgoed. Het voormalige gemeentekantoor wordt in stand gehouden totdat er duidelijkheid is over de toekomst van de locatie. Bij o.a. MFA Speelhoeve, Wijkcentrum Zuid en Gymzaal de Weem wordt groot onderhoud vertraagd in verband met aankomende renovatie of een anderszins onduidelijke toekomst

Paragraaf 6: Financiering

Begripsbepaling
Het doel van deze paragraaf is om de raad te informeren over het treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Inleiding
Vanaf 2001 is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) van kracht. Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente middels een statuut te regelen. In dit treasurystatuut staan onze eigen regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten, alsmede de administratieve organisatie van de financieringsfunctie.

Wettelijke voorschriften
Deze paragraaf moet voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In artikel 13 van het BBV staat:

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Beleid omtrent financiering en rentevisie
De hoofdpunten van het beleid omtrent financiering is opgenomen in het treasurystatuut. Daarin staat dat we zoveel als mogelijk risico's afdekken en proberen te voorkomen. Zo zijn we geen bank van lening en gaan we niet beleggen om rendement te halen. Voor het hanteren van rentepercentages voor toekomstige leningen en/of roodstand baseren we ons op de toetsingskaders van de provincie en visies van de grote banken in Nederland en de Bank Nederlandse gemeenten (BNG). Daarbij hanteren we het voorzichtigheidsprincipe (want risicomijdend). Dit resulteert erin, dat we aan de bovenkant van de bandbreedte gaan zitten voor de rentepercentages die we gebruiken bij de verwachte herfinancieringen en roodstand.

Risicobeheer
Het risicobeheer is ook in ons treasurystatuut geregeld. Daarin staan de volgende algemene uitgangspunten:
- De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij wordt getoetst. De gemeente is geen bank van lening en zal pas in uiterste instantie over gaan tot het verstrekken van leningen;
- De gemeente mag geld uitlenen wat ze niet meteen nodig heeft. Daarbij geldt dat er geen risico gelopen mag worden en dat het niet met het doel is om rendement te maken door het lopen van overmatig risico. Beleggen is niet toegestaan;
- Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

Met de inwerkingtreding van de Wet Verplicht Schatkistbankieren is het niet langer toegestaan middelen aan te houden boven de toegestane norm op de lopende rekening of spaarrekening, of het aangaan van beleggingen.

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's.

- **Koersrisico's**
  De koersrisico's voor onze gemeente zijn zeer beperkt omdat we onze overtollige middelen in de schatkist moeten aanhouden. We hebben geen aandelen of deposito's meer als beleggingen. De laatste schatkistpapieren zijn in 2015 verkocht. Valutarisico's hebben we niet, omdat we in principe alleen maar met Euro's werken. Verplichtingen in andere valuta kunnen we alleen in uitzonderingsgevallen aangaan.
- **Renterisicobeheer**
  De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. Het doel van deze limiet is om te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken gaan optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Het niveau van de kasgeldlimiet, is beperkt tot 8,5% van het totaal van de begroting. De wettelijk toegestane kasgeldlimiet van 8,5% wordt in het meerjarenperspectief niet structureel overschreden.

(bedrag x € 1.000)	**2019**
Begrotingstotaal (primitief)	93.093
Percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	**7.913**
Saldo liquide middelen	1.629
Uitgezette kortlopende middelen	248
Opgenomen kortlopende middelen	0
Saldo kasgeld	**1.877**
Ruimte	**6.036**

- **Renterisiconorm**
  De renterisico's op de vaste schuld worden ingekaderd door de renterisiconorm. Jaarlijks mogen de renterisico's door renteherziening en herfinanciering - van leningen met een looptijd vanaf 1 jaar - niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. De rente risiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen samen maximaal 20% van het begrotingstotaal mogen zijn. De aflossingen op de leningen die we 1 op 1 aan derden doorverstrekken (Talis) tellen hierbij niet mee. Onderstaande tabel geeft aan dat de gemeente Wijchen ruim binnen de rente risiconorm blijft.

Tabel 18: Bedragen x €1000

	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**
20% van Begrotingstotaal *	19.216	18.619
Aflossingen	184	160
Saldo	**19.032**	**18.459**

*begrotingstotaal 2019 (€93.093.000)

Gewaarborgde geldleningen
De gemeente staat garant voor de betaling van de rente en aflossing bij een aantal afgesloten leningen van externe partijen. Het bedrag waarvoor de gemeente eventueel kan worden aangesproken is het restant bedrag van de lening op het moment dat niet meer aan de betalingsverplichting wordt voldaan en is afhankelijk van het percentage overeengekomen in de garantstelling. Naast leningen aan sportverenigingen, zijn het vooral leningen voor woningbouwcorporaties en de Nationale Hypotheekgarantie.

Woningbouwcorperaties
De kans dat de gemeente voor geldleningen van de woningbouwcorporaties als borg wordt aangesproken is zeer klein. Daarnaast staat het Rijk voor 50% garant. De kans dat een beroep wordt gedaan op onze gemeente voor deze achtervang positie is uiterst klein omdat:
- Elke toegelaten instelling die deelnemer is bij het WSW jaarlijks wordt onderworpen aan een kredietwaardigheidstoets;
- Het WSW een zodanige buffer heeft opgebouwd en evt. nog aanvullend kan beschikken over de gelden (obligo's) die de corporaties verplicht hebben aangehouden;

Nationale hypotheekgarantie
Wijchen is 50% achtervang voor de tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2011 verleende Nationale Hypotheekgaranties door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervangpositie overgenomen. De stichting schrijft medio 2015 in haar liquiditeitsprognose 2016-2021 dat zij aanspraken op het fondsvermogen verwacht, maar dat dit naar verwachting niet zal leiden tot een aanspraak jegens de gemeenten. Vanaf 1 januari 2011 staan gemeenten niet langer garant, maar komt dit geheel te rusten op het Rijk.

Opgenomen leningen
Tabel 19: Opgenomen leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	**Begroot 2019**	**Realisatie 2019**	**Realisatie 2018**
Eigen financiering	11.804	11.828	11.988
Specifiek voor Woningbouw	7.707	7.707	8.216
Overige	0	0	0
Opgenomen leningen totaal	**19.511**	**19.535**	**20.204**

De leningen die specifiek voor woningbouw zijn aangetrokken, zijn weer doorgeleend aan woningbouwcorporaties. De overige leningen zijn voor eigen financiering aangetrokken en deels doorgeleend aan verenigingen of stichtingen.

Uitgezette leningen en deelnemingen
Om inzicht te verschaffen in de uitgezette leningen verwijzen we naar onderstaand overzicht. Hierbij sluiten we aan bij de indeling volgens de voorgeschreven balansindeling IV-3.

Tabel 20: Uitgezette leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	**Begroot 2019**	**Realisatie 2019**	**Realisatie 2018**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	458	50	458
Woningbouwcorporaties	7.823	7.720	8.227
Leningen aan deelnemingen	706	756	989
Overige langlopende leningen	7.595	10.934	10.830
Eindtotaal	**16.582**	**19.460**	**20.504**

- **Hypotheken en garanties ambtenaren**
  Per 1 augustus 2009 is er een verbod op het verstrekken van hypotheken en garanties aan gemeentepersoneel van kracht. Het ministerie beroept zich op de Wet fido

(Financiering Decentrale Overheden), sinds 2001 van kracht, waaruit volgens de minister volgt dat publiek geld niet voor niet-publieke doeleinden, zoals hypotheekverstrekking, ingezet mag worden. Het verbod strekt zich ook uit tot het geven van garantie door de gemeente op een door een andere instelling te verschaffen (hypothecaire) geldlening. Er worden na 1 januari 2009 geen hypotheken meer verstrekt. Bestaande hypotheken lopen via een zogenaamde "sterfhuisconstructie" af. Er mogen geen nieuwe leningen en/of garanties meer worden verstrekt. Van lopende leningen en/of garanties is het toegestaan dat zij uit- dan wel aflopen. In bovenstaande tabel zijn deze opgenomen onder Overige langlopende leningen.

Financieringsbehoefte
De financieringsbehoefte baseren we op de verwachte uitgaven en inkomsten (liquiditeitsplanning). Daarbij houden we rekening met onder andere de exploitatie, aflossingen op leningen en uitgaven voor projecten. Deze liquiditeitsplanning vergelijken we met ons banksaldo. Als blijkt dat we onvoldoende geld op de bank hebben, kunnen we ervoor kiezen om (voordelig) rood te staan bij de bank, of een lening aan te trekken. Dit is afhankelijk van de goedkoopste optie. We spreken van een lening als de looptijd langer vast staat dan 1 jaar.
Op basis van de liquiditeitsplanning en het aantrekken van nieuwe leningen is de verwachte ontwikkeling van ons banksaldo als volgt:

	1-1-2019	***1-1-2020***
Verwacht banksaldo (x € 1.000)	-1.376	-4.501
Werkelijk banksaldo (x € 1.000)	-364	1.454

Met onze bank (BNG) hebben we afspraken over roodstand. Tot ongeveer € 7 miljoen kunnen we voordelig rood staan. Dat betekent dat we voor het meerdere zullen overgaan tot het aantrekken van leningen. Afhankelijk van de rentestanden en verwachtingen kunnen we er ook voor kiezen om het hele bedrag als langlopende lening af te sluiten.

Rente
Onze visie over de rente is een afgeleide van de visie van de grootbanken en onze huisbank, de BNG. Daarnaast houden we rekening met het toetsingskader van de Provincie Gelderland. De banken verwachten een lage, maar licht oplopende rente. Wijchen hanteert voor de berekening van de in 2019 aan te trekken leningen voorzichtigheidshalve een percentage van 2,0%. In meerjarenperspectief laten we dit percentage langzaam oplopen. Daarmee voldoen we aan de provinciale toets, die een voorzichtig rentebeleid voorstaat.

Onze rentelasten zijn als volgt:

Bedragen x € 1.000	Begroot 2019	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Rentekosten			
Rente langlopende geldleningen	219	219	225
Rente kortlopende geldleningen	22	0	0
Rente geldleningen woningbouw	188	186	198
Rente overig	18	1	3
Rente-opbrengsten			
Hypotheekrente ambtenaren	-116	-136	-149
Rente langlopende geldleningen	-175	-147	-209
Rente kortlopende geldleningen	-0	-12	0
Rente geldleningen woningbouw	-194	-194	-207
Rente overig	-14	0	-18
Rente huurkoop	-7	-7	-8
Rentekosten kapitaallasten	-1.192	-1030	-1.240
Rente Eigen vermogen berekend	930	831	1.286
Rente Eigen vermogen naar taakvelden	-930	-831	-1.286
Saldo	**-1.251**	**-1.120**	**-1.405**

Toerekening van rentelasten aan grondexploitaties, reserves, investeringen en taakvelden

In de nu voorliggende jaarrekening rekenen we standaard rente toe aan de grondexploitaties. De wijziging in het BBV zijn doorgevoerd, waarbij is vastgesteld hoe de toe te rekenen rente voor de verschillende onderdelen moet worden bepaald.

De volgende uitgangspunten verwerkt:

Grondexploitaties:
De berekening van de rente aan de grondexploitaties is voorgeschreven. Dit is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering;

Reserves:
Voor het bepalen van de omslagrente rekenen we rente toe aan de reserves (eigen vermogen). Volgens de voorschriften is deze rente maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Dit betekent ook dat wanneer er geen aangetrokken financiering is, er geen rente over het eigen vermogen en/of voorzieningen kan worden berekend.

Verdeling naar taakvelden:
We moeten volgens de verslaggevingsvoorschriften van het BBV rente toerekenen aan de taakvelden. Dit is het saldo van de rentebaten en –lasten dat overblijft na de verwerking van de rente aan de grondexploitatie. Dat saldo rekenen we evenredig toe aan de taakvelden, op basis van de boekwaarde van de materiele vaste activa per 1 januari van het betreffende jaar, met een minimum van 0%. Daarbij proberen we de fluctuatie in het rentepercentage zo klein mogelijk te houden in meerjarenperspectief. Het rentepercentage dat we hier berekend hebben hanteren we ook bij voorgenomen investeringen. In 2019 hoeft hierop geen nacalculatie plaats te vinden.

	Bedragen x € 1.000	**Begroot 2019**	**Realisatie 2019**
a	Rentelasten korte en lange financieringen	295	221
b	Externe rentebaten totaal	-355	-330
a-b	**Totaal door te rekenen externe rente**	**-60**	**-109**
c1	Rente aan grex	-27	-12
c2	Rentelast "projectfinanciering" (m.n. Talis)	190	186
c3	Rentebate "projectfinanciering" (m.n. Talis)	-195	-194
C		**-32**	**-21**
1-c	**Saldo door te berekenen externe rente**	**-]92**	**-129**
d1	rente toegerekend aan het eigen vermogen	**793**	831
d2	rente toegerekend aan voorzieningen	0	0
e	**Aan taakvelden toe te rekenen rente**	**701**	**701**
f	Werkelijk aan taakveld door te rekenen rente	1.001	1.007
	Renteresultaat Taakveld Treasury	**-300**	**-305**

Het Renteresultaat is een onderdeel van het taakveld Treasury. Wijchen heeft een negatief renteresultaat binnen dit taakveld. Uit de voorschriften komen de volgende te hanteren rentepercentages. Deze percentages worden jaarlijks opnieuw berekend. In 2019 hoeft hierop geen nacalculatie plaats te vinden.

	Begroot 2019
Rente Bouwgrondexploitaties	1,24%
Rente Eigen vermogen	2,12%
Rente-omslag naar de taakvelden berekend	1,26%
Rente-omslag naar de taakvelden genormeerd	1,50%

Paragraaf 7: Bedrijfsvoering

Inleiding
Bedrijfsvoering is de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van onze gemeente te realiseren.

Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitoefenen van ons beleid, de dienstverlening aan de burgers en de uitvoering van projecten. De kwaliteit van de uitvoering van de programma's is in grote mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

De bedrijfsvoeringstaken zijn ondergebracht bij de Werkorganisatie Druten Wijchen.

Voor informatie over het beleid, dienstverlening, veranderopgave, personeel en organisatie, informatievoorziening, financiën en control verwijzen we tevens naar de jaarrekening van de Werkorganisatie Druten Wijchen.

Stand van zaken
De werkzaamheden binnen de WDW liggen in hoofdzaak op de regulier dienstverlening, de veranderopgave, het realiseren van de ambities uit de collegeprogramma's en het inspringen op landelijke of lokale ontwikkelingen (in wet- en regelgeving).
De opgaven op deze gebieden geeft een hoge werkdruk in de organisatie.

In de kern verloopt de kwaliteitsverbetering in de reguliere dienstverlening langs de weg van professionalisering van organisatie en personeel (veranderopgave).

Voor wat betreft de veranderopgave, is er gewerkt aan de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie. De ambtelijke werkprocessen zijn bekeken op mogelijkheden voor harmonisatie.
Binnen de teams is daarin veel gerealiseerd in 2019.
Organisatie breed worden grote harmonisatieprojecten opgezet voor bedrijfskritieke processen, waarbij veelal ook sprake is van de doorontwikkeling van de ICT.
In dat verband wordt ook kritisch gekeken naar harmonisatie van het applicatielandschap.

Begin 2019 heeft de WDW een organisatie brede risicoanalyse uitgevoerd. Twee risico's zijn als kritiek naar voren gekomen en werken nadelig uit op de voortgang van het veranderproces en de realisatie van het bedrijfsplan.
1¶ De onderbezetting van het ICT team.
2¶ Kwalitatieve fricties in het personeelsbestand.
In de informatiesessies in 2019 zijn de Raden hiervan op de hoogte gesteld.

In 2019 is de taakstelling voor de WDW in kaart gebracht. De uitwerking van de taakstelling is opgenomen in de begroting 2021. Uitbreiding van de ICT formatie als risicomaatregel is in de taakstelling van de WDW meegenomen (business case)

In 2019 is de implementatie van de omgevingswet opgepakt. Dit heeft een belangrijk effect op de beleidsharmonisatie binnen de ruimtelijke ordening.
Vanwege de beëindiging van het beleidsmodel in het Sociaal Domein in Wijchen, is eind 2019 het gesprek gestart om ook op dit gebied tot beleidsharmonisatie te komen.

Ziekteverzuim blijft een punt van aandacht binnen de WDW. Het kortlopend ziekteverzuim geeft een gemiddeld beeld. Het langlopend ziekteverzuim is hoog. In 2019 is de monitoring hierop verscherpt in samenwerking met de Arbodienst.

In 2019 is tevens een start gemaakt met de voorbereidingen rondom de rechtmatigheidsverantwoording en de doorontwikkeling naar een "In Control Statement", dat vanaf 2021 of 2022 moet worden afgegeven door de Colleges.

Doorkijk naar 2020- 2021
Om de strategische doelen te realiseren staat de veranderopgave centraal naast de uitvoering van de reguliere dienstverlening.
Belangrijke speerpunten voor de komende jaren zijn:
- Kwalitatieve formatieontwikkeling
- Digitalisering en ICT
- Efficiëntere en geharmoniseerde werkprocessen
- Professionalisering van medewerkers op kennis, houding, gedrag en vaardigheden.

Strategisch HR-beleid wordt ontwikkeld. Een strategisch koers voor de verdere ontwikkeling van onze organisatie en onze medewerkers. Een heldere HR-visie, met bijbehorend HR-beleid en instrumentarium maakt onze organisatie als werkgever meer aantrekkelijk.
Investeren in ICT is noodzakelijk om de taakstelling inzake schaalvoordelen te realiseren. Dit kan door werkprocessen en informatievoorziening efficiënter te organiseren en te ontwikkelen. Realisatie hiervan leidt tot reductie van fte's en daarmee tot realisatie van de taakstelling van de WDW. In de begroting van 2021 wordt dit nadrukkelijk uitgewerkt.

Paragraaf 8: Verbonden partijen

In deze paragraaf is per verbonden partij aangegeven op welke wijze zij het openbaar belang wordt behartigd, de financiële ontwikkelingen van deze partij en de verantwoording. Indien er voor een van deze verbonden partijen risico's zijn aan te merken, zijn deze vermeld in paragraaf 4 weerstandsvermogen.

- **8.1 Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Nijmegen (GGD) te Nijmegen.**

Behartigen openbaar belang
De GGD Gelderland-Zuid draagt bij aan de bewaking, bescherming en de bevordering van de gezondheid van onze inwoners. Deze taak voert zij uit op grond van de Wet publieke gezondheid 2008. De belangrijkste taken zijn de jeugdgezondheidszorg, infectieziekten bestrijding, algemene gezondheidsbevordering en uitvoering van het meldpunt bijzondere zorg en van het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis).

Ontwikkelingen 2019
De GGD werkt volgens de meerjarenstrategie 2016-2019. Daarin positioneert de GGD zich als netwerkorganisatie: Een organisatie die vanuit gezondheidsperspectief een aanvullende bijdrage levert in het netwerk van welzijn, zorg en gezondheid. In 2019 formuleert de GGD samen met gemeenten en andere partners een nieuwe meerjarenstrategie.

Een aandachtspunt blijft de ontwikkeling van Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. De afgelopen jaren zijn er verbeteringen gerealiseerd, maar wij blijven de ontwikkelingen kritisch volgen.

De raad heeft met beslisnota 18 / 016358 de zienswijze vastgesteld, waarbij Wijchen niet instemt met de voorgelegde ontwerpbegroting van de GGD. We verwachten eerst een reactie op de geplaatste kanttekeningen en ook een nadere financiële onderbouwing t.a.v. de extra kosten voor veilig thuis. Daarnaast wijkt de GGD af van de BRN richtlijnen t.a.v. indexeren. Financieel raamt de GGD een Wijchense bijdrage dat € 66k hoger ligt dan opgenomen in onze begroting. De verwachting is dat dit volledig gecompenseerd wordt door te ontvangen middelen voor het Rijksvaccinatieprogramma, wat overgaat van het Rijk naar de gemeenten.

Verantwoording
De meerjarenstrategie 2016-2019 is eind 2019 verlopen. Gedurende 2019 is er een nieuwe meerjarenstrategie opgesteld die in december aan de deelnemende gemeenten is aangeboden. In het proces is veel ruimte geweest voor raden, bestuurders en ambtenaren om hun inbreng te leveren.

Veilig Thuis kende in 2019 een stevige groei (58%) in het aantal meldingen ten gevolge van de aanscherping van de Meldcode huiselijk geweld. De verwachting was (10%). Dit leidde tot een stijging van de kosten. In oktober is een begrotingswijziging ingediend op basis van daadwerkelijke kosten. Dit is door het AB goedgekeurd, met kritische kanttekeningen in de zienswijzen van raden. Het verwachte kostprijsonderzoek van QConsult was helaas niet op tijd voor de begrotingswijziging gereed. Dit wordt begin 2020 alsnog verwacht.

Verder is in 2019 gewerkt aan een wijziging van de gemeenschappelijke regeling GGD,

als uitvloeisel van het rekenkamerrapport 'Grip krijgen op Veilig Thuis'. Het resultaat is in januari 2020 aangeboden aan de raad en gepresenteerd in een informatiebijeenkomst op 23 januari 2020.

- **8.2 MGR Rijk van Nijmegen, Werkbedrijf.**

Behartigen openbaar belang
Het Werkbedrijf is als eerste module van de MGR per 1 januari 2015 van start gegaan. Met het Werkbedrijf worden door de deelnemende gemeenten, het UWV en andere organisaties de handen ineengeslagen om de doelstellingen uit de Participatiewet te realiseren. Eén regeling voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt waarbij zoveel mogelijk mensen aan de slag gaan bij reguliere werkgevers. Een bijzonder samenwerkingsverband omdat hiermee het afbreken van de schotten tussen de verschillende regelingen, wordt vertaald naar de uitvoeringsorganisatie.

Ontwikkelingen 2019
Het WerkBedrijf heeft voor 2019 en de jaren erna diverse opgaven en ambities te realiseren. Enerzijds gaat het om de toeleiding van bijstandsgerechtigden naar werk, het verhogen van de toegevoegde waarde per SW medewerker en het bieden van arbeidsmatige dagbesteding aan mensen. Anderzijds wil het Werkbedrijf meer kwalitatieve ambities en opgaven realiseren. Het WerkBedrijf wil zich in 2019 inzetten op het realiseren van parttime werk. Voor bijstandsgerechtigden is dat een belangrijke stap om ervaring en ritme op te doen om op termijn volledig uit de bijstand te komen. De IRvN wil de komende jaren inzetten op verbetering van de dienstverlening aan de klant door de servicedesk te verbeteren. Ook de kantoorsoftware (Windows 10 en Office 2016) vervangt de IRvN. Daarnaast gaat de IRvN verder met het op orde brengen van de informatiebeveiliging.

Verantwoording
Via de kwartaalrapportages, de kaderbrief, de (concept) begroting en de jaarrekening informeert de MGR alle deelnemende gemeenteraden over het gevoerde en te voeren beleid. Via het indienen van de zienswijzen op deze stukken is de raad bestuurlijk "betrokken" bij alle onderdelen van de MGR: het WerkBedrijf, de IRvN en de Platformfunctie.

- **8.3 G.R. Instituut Bijzonder Onderzoek Regio Zuid-Gelderland (IBO) te Wijchen.**

Behartigen openbaar belang
Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving, de Wmo en de Jeugdwet. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek of door de regionale projectgroep Wmo en Jeugdzorg.
Het IBO is een gemeenschappelijke regeling voor de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente. Het IBO werkt nauw samen met Bureau Handhaving van de gemeente Nijmegen.

Ontwikkelingen 2019
Handhaven in de sociale zekerheid blijft een van de voornaamste beleidsdoelstellingen van het huidige kabinet. Centraal staan een steviger aanpak van fraude in de sociale zekerheid, het betrappen van fraudeurs en het aanpakken van uitbuiting van werknemers.
Uitkeringsgerechtigden die zich niet aan de regels houden sporen de medewerkers van het IBO actief op. Wij hebben de plicht om onterecht verkregen uitkeringen terug te

vorderen, ongeacht de hoogte daarvan.
Voor de bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en handhaving Wmo 2015 en Jeugdwet sluiten wij zoveel mogelijk aan bij de visie/methodiek, zoals toegepast bij de uitvoering van de Participatiewet. Deze aanpak kent preventieve en repressieve elementen in zich met als doel spontane naleving van de wet- en regelgeving.

Verantwoording
Gemeenten hebben – gezien de omvang van de middelen - een groot (financieel) belang bij het beheersen van het bijstandsvolume, de kosten die hierop betrekking hebben en de kosten van WMO en jeugdzorg. Het voorkomen en opsporen van fraude draagt ook bij aan het beheersen van de kosten. Fraude met sociale voorzieningen mag nooit lonen. Om deze redenen treedt het IBO handhavend op bij mogelijke misstanden en frauduleus handelen in het sociale domein. In de jaarrekening/jaarverslag 2019 legt het Instituut Bijzonder Onderzoek verantwoording af over de behaalde resultaten aan de deelnemende gemeenten (Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen). De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente voor deze gemeenschappelijke regeling.

- **8.4 Euregio Rijn/Waal te Kleve en ’s-Heerenberg.**

Behartigen openbaar belang
De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij ca. 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. In het werkgebied van de Euregio Rijn-Waal bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.

Ontwikkelingen 2019
De gemeente hoeft niet altijd betrokken te zijn bij grensoverschrijdende initiatieven. Zo heeft het Maaswaal College al jarenlang een uitwisseling met een Duitse school. De activiteiten van 2019 zijn nog niet bekend. Projecten die meerwaarde hebben

Verantwoording
In 2019 zijn er geen activiteiten beëindigd of gestart.

- **8.5 G.R. Bijsterhuizen te Nijmegen.**

Behartigen openbaar belang
Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.

Ontwikkelingen 2019
In april 2018 heeft het bestuur van Bijsterhuizen het beleidsplan 2018-2025 vastgesteld. Het daarin opgenomen meerjarenperspectief is gebaseerd op de vastgestelde planexploitatie per 1 januari 2018. In deze planexploitatie zijn de verwachte gronduitgiftes en bijbehorende winstverwachtingen verwerkt.

Verantwoording
In 2019 is in zijn totaliteit 2,02 ha uitgegeven. Insteek blijft afsluiting in 2025.

- **8.6 Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen en Wijchen te Beuningen.("Munitax")**

Behartigen openbaar belang
De gemeenten Beuningen, Heumen, Druten, Groesbeek en Wijchen werken onder de naam "Munitax" samen op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. De samenwerking heft de kwetsbaarheid van eenmansfuncties op, verhoogt de effectiviteit en kwaliteit en leidt tot lagere kosten.

Er is gekozen voor een lichte juridische vorm van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, namelijk een centrumgemeente constructie waarin de centrumgemeente gemandateerd wordt door de colleges van de overige gemeenten om uitvoering te geven aan de werkzaamheden. Beuningen vervult deze functie als centrumgemeente. De uiteindelijke beleidskeuzes en het vaststellen van alle verordeningen (en tarieven) is een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf.

Ontwikkelingen 2019
Munitax voert volgens plan het opleggen van de belastingaanslagen en de inning van de belastingen voor Wijchen uit. De begroting 2019 is in concept aangeboden aan de deelnemende gemeenten. In 2019 zal het huidige DVO herijkt worden. Zowel de technische als de juridische en inhoudelijke aspecten worden in regionaal verband besproken. Onderstaande tabel laat de uitzetting zien conform de concept begrotingscijfers van Munitax.

Verantwoording
Munitax voert volgens plan het opleggen van de belastingaanslagen en de inning van de belastingen voor Wijchen uit. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten (DVO). In 2019 is een eerste stap gezet in het herijken van de DVO. Zowel technische als juridische en inhoudelijke aspecten zijn in regionaal verband besproken. De financiële herijking van de DVO is nog niet afgerond. Dat wordt in 2020 verder opgepakt.

- **8.7 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te Nijmegen.**

Behartigen openbaar belang
De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) is een samenwerkingsverband dat sinds 1 januari 2004 bestaat uit de volgende drie onderdelen: de regionale brandweer Gelderland-Zuid (RBGZ), de Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid (RAV). Ook zijn het veiligheidsbureau en de gemeenschappelijke meldkamer (GMK) hier ondergebracht. De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio's, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg.

Ontwikkelingen 2019
In de begroting 2019 is rekening gehouden met nu al voorzienbare ontwikkelingen die op de Veiligheidsregio afkomen. In de toekomst staan een aantal ontwikkelingen voor de deur, die we nog niet direct voor 2019 financieel kunnen vertalen, omdat het tempo of de grootte nog niet te voorzien zijn. Voorbeelden hiervan zijn: de landelijke meldkamer organisatie, de ontwikkelingen in de ambulancezorg, de gevolgen voor veiligheidsorganisatie van de decentralisatie van de zorg en de toename van het aantal evenementen).

In de voorgelegde begroting 2019 van de VRGZ zijn – naast de reguliere indexering – een paar onontkoombare posten opgenomen. Wij vinden dat deze posten onontbeerlijk zijn voor een goede taakuitoefening van de VRGZ en gaan daarmee akkoord. In totaal

leidt dit tot een extra bijdrage. De zienswijze sluit aan bij het advies van de adviesfunctie.

Verantwoording
In het voorjaar van 2019 heeft de VRGZ een begrotingswijziging 2019 ingediend. Hierop heeft u als raad in uw zienswijze aangegeven hier niet mee in te stemmen. Dit is door de VRGZ overgenomen. In het voorjaar van 2020 komt de VRGZ met de jaarrekening 2019. U heeft dan de mogelijkheid om uw zienswijze kenbaar te maken over de jaarrekening 2019.

- **8.8 Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen te Nijmegen.**

Behartigen openbaar belang
De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Ontwikkelingen 2019
Behalve Druten en Wijchen hebben de andere deelnemende gemeenten ook hun bouwtaken uit het omgevingsrecht overgedragen aan de ODRN. In de werkorganisatie Druten Wijchen worden de taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van bouwen zelf uitgevoerd. Ieder jaar wordt een werkplan opgesteld waarin de geplande activiteiten worden beschreven en begroot. De wettelijke milieutaken zijn hierin een verplicht onderdeel, ook kunnen andere projecten en taken door de ODRN worden uitgevoerd.

In 2017 hebben we 0,78 fte aan asbest- en bodemtaken overgedragen. Dit staat gelijk aan een jaarlijks bedrag in onze begroting van € 56k. In de Begroting 2018 tot en met 2021 van de ODRN is hiervoor een bedrag opgenomen van € 93k. In onze zienswijze bij de Begroting 2018 is aan de ODRN verzocht om hun begroting aan te passen. De ODRN heeft echter onze zienswijze niet overgenomen en de begroting gehandhaafd op een totale bijdrage van de gemeente Wijchen van € 509k. De bijdrage van de gemeente Wijchen wordt vanaf 2019 verhoogd met de BRN index van 4,2% naar € 531k.

Verantwoording
De ODRN heeft na 2018 over 2019 voor het tweede jaar op rij een exploitatietekort geschreven (2018: € 720.000,-, over 2019: € 1.200.000,-. In 2017 was er nog een overschot van € 730.000,-).
De belangrijkste oorzaken van deze tekorten zijn o.a.:
- de economische groei;
- het niet halen van de nagestreefde, eigen productiviteit;
- het tekort aan medewerkers en daardoor de hoge mate van inhuur, hetgeen weer heeft geleid tot hogere tarieven voor inhuur.

Het AB heeft bij meerderheid van stemmen ingestemd met het afwentelen van het tekort over de deelnemende partijen, naar rato van inbreng. De gemeenten Wijchen, Druten en Heumen hebben een minderheidsstandpunt ingenomen. Het AB heeft op 7 februari 2020 besloten om het tekort te verdelen over de deelnemende partijen, onder voorbehoud dat de respectievelijke gemeenteraden ermee in zouden stemmen.

- **8.9 Gemeenschappelijke regeling basisregeling regio Nijmegen te Nijmegen**

Behartigen openbaar belang
In artikel 4 van deze regeling staat opgenomen dat de regeling tot doel heeft gemeenschappelijke belangen met een regionaal c.q. intergemeentelijk karakter van de deelnemende gemeenten te behartigen, teneinde een evenwichtige ontwikkeling in het Regiobeleid te bevorderen. De regeling fungeert als platform voor de voltallige colleges, maar "slaapt".

Ontwikkelingen 2019
Er zijn geen ontwikkelingen.

Verantwoording
Er zijn geen ontwikkelingen

- **8.10 MARN**

Behartigen openbaar belang
Het deelnemen in het aandelenkapitaal van ARN B.V. of haar rechtsopvolger. MARN sluit met de ARN B.V. een vuilverwerkingsovereenkomst af. Hierin is geregeld: de aanbiedingsplicht van de deelnemende gemeenten van de door of vanwege hen opgehaalde afvalstoffen, de acceptatieplicht van de aangeboden afvalstoffen door de verwerkingsinrichting en het in rekening brengen van de verwerkingskosten door ARN B.V. aan de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen 2019
Uit de meerjarenbegroting 2019-2022 MARN blijkt dat de winstuitkering van de MARN de komende jaren ca. € 71k bedraagt. Structureel wordt hiervan € 17k ten gunste gebracht van het taakveld afval. In de begroting 2019-2022 MARN is een opbrengst geraamd van € 51k. De resterende € 3k is benodigd voor advieskosten. Per saldo past de begroting 2019 van de MARN binnen de begroting van Wijchen.

Verantwoording
Door de MARN wordt nog een jaarrekening over 2019 opgesteld. Deze zal samen met de begroting 2020-2023 in mei aan de raad worden aangeboden. Aan de hand van de jaarrekening wordt de winstuitkering over 2019 vastgesteld en het bedrag dat wij als gemeente over dit jaar gaan ontvangen.

- **8.11 Werkorganisatie Druten Wijchen**

Behartigen openbaar belang
Op 30 maart 2017 namen de gemeenteraden van de gemeenten Druten en Wijchen met oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen het besluit om te komen tot een ambtelijke fusie. Deze fusie is formeel ingegaan op 1 januari 2018 en daadwerkelijk gestart met de nieuwe teams op 1 mei 2018. Bij deze samenwerking blijven de beide gemeenten politiek-bestuurlijk helemaal zelfstandig. Iedere gemeente houdt de eigen gemeenteraad, griffie, college van B&W en gemeentesecretaris. De gemeenten blijven ook hun eigen beleid bepalen en de dienstverlening aan de inwoners blijft lokaal.

Ontwikkelingen 2019
De werkorganisatie zet zich in voor het bereiken van de ambities in het bedrijfsplan, de zogenaamde 5 K's:
- Kwaliteit van dienstverlening: eersteklas dienstverlening aan inwoners, ondernemers, (maatschappelijke) instellingen en de gemeentebesturen;

- Kracht: het versterken van de bestuurskracht van de twee gemeenten in én met de regio;
- Kwetsbaarheid: meer samendoen waardoor we slimmer en sterker werken;
- Kansen: een prettige werkomgeving voor medewerkers die hen kansen biedt;
- Kosten: het beter beheersen van kosten en financiële risico's.

Een evaluatie op het gehele functieboek vindt plaats eind 2018 en zal wordt betrokken bij de begroting 2020, die in april wordt aangeboden aan de gemeenten Druten en Wijchen. Op basis van ervarings- en benchmarkcijfers 2018 wordt incidenteel geld gevraagd voor de inhuur i.v.m. ziekteverzuim. Daarnaast worden vooruitlopend op de evaluatie extra fte's gevraagd voor vergunningverlening en uitvoering van de AVG.

Verantwoording

Kwaliteit van dienstverlening is de belangrijkste toegevoegde waarde van de Werkorganisatie Druten Wijchen. In 2018 is daartoe een burger- en ondernemerspeiling gehouden. De WDW scoorde gemiddeld een 7,0. Met uw Raad is afgesproken deze peiling om het jaar te houden. In 2020 zal deze peiling weer worden gedaan om de verbetering in de kwaliteit van dienstverlening te kunnen vaststellen.
In meerdere gezamenlijke raadsbijeenkomsten is de stand van zaken binnen de WDW met u doorgenomen. Het ziekteverzuim binnen de WDW is een thema, alhoewel de laatste kwartaalrapportage 2019 van de Arbodienst een dalende lijn laat zien. De hoogte van het ziekteverzuim zit vooral op het lange verzuim.
Dit verzuim is moeilijk beïnvloedbaar.
De WDW heeft op basis van risico-assessment 2019 twee belangrijke risico's geconstateerd. Ook deze zijn met uw Raad gedeeld in de informatiebijeenkomsten. De risico's doen zich voor in de ICT-organisatie en in kwalitatieve fricties in het personeelsbestand. Maatregelen zijn vanaf juli 2019 in gang gezet.

- **8.12 BVO DRAN**

Behartigen openbaar belang

De vervoersorganisatie is ingesteld om het doelgroepenvervoer in de regio Arnhem en Nijmegen tot stand te brengen en verder te ontwikkelen. Alle gemeenten uit het voormalige stadsregiogebied nemen deel aan de BVO DRAN. De gemeente Wijchen heeft vooralsnog alleen het Wmo sociaal vervoer ondergebracht bij de vervoersorganisatie.

Ontwikkelingen 2019

De kosten stijgen aanzienlijk omdat de provinciale subsidie is vervallen, er kostenstijgingen in de taxi branche hebben plaats gevonden en er wordt ingezet op duurzame vervoersmiddelen. Voor 2019 loopt het tekort op tot € 168k.
Het bestuur van de BVO heeft de BVO de opdracht gegeven om in augustus 2018 met een plan van aanpak te komen om deze uitzetting voor gemeenten terug te dringen. Daarnaast zetten wij als gemeente zelf de komende periode extra in om de kosten van Avan-vervoer te verminderen. Dit doen we door de focus te leggen op de voorkant en de instroom van het vervoer. Ook werken we samen met MeerVoormekaar om de inzet van het vrijwilligersvervoer via opStap te verruimen.

Verantwoording

Door de uitbreiding van het lokale vrijwilligersvervoer via opStap hebben wij behoorlijke besparing op de kosten van het vraagafhankelijk vervoer via AVAN weten te realiseren. De vrijwilligers van opSTap verzorgen op werkdagen tot 22.00 uur het lokale vraagafhankelijke vervoer. AVan verzorgt een vangnetfunctie voor de latere uren en voor het weekend. Door de BVO is een plan van aanpak voor de toekomst van AVAN opgesteld. Een van de maatregelen was het niet verlengen van de bestaande vervoerscontracten en het afstappen van het regiemodel. In het laatste kwartaal 2019

zijn door de BVO een drietal nieuwe aanbestedingen opgestart: voor het routevervoer, het vraagafhankelijk vervoer en voor het callcenter. De nieuwe contracten gaan in per 1 augustus 2020.

- **8.13 GO Regio Arnhem Nijmegen**

Behartigen openbaar belang
De samenwerking is vastgelegd in de Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Regio (opgenomen in de regelingenbundel) en is op 17 december 2015 gestart.

Op 12 januari 2017 ondertekenden waarnemend burgemeester Staal van Arnhem, de Nijmeegse burgemeester Bruls en commissaris van de Koning Cornielje het investeringsakkoord. In dat akkoord is de afspraak vastgelegd om minstens 10 jaar vast te houden aan de ingezette koers om de economie van de regio te versterken. Afschaffing van de WGR-plus betekent dat de taken, bevoegdheden en geldstromen uit de Wet WGR-plus zijn overgegaan van de regio naar de provincie.

In 2019 richt Wijchen haar bestuurlijke en ambtelijke focus nadrukkelijk op het verder uitlijnen van de samenwerking binnen de Regio Arnhem Nijmegen. Dan hebben we het over:
o Bestuurlijk overleg Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Regio Arnhem Nijmegen
o Portefeuillehouders overleggen (PO's) op vier onderwerpen
o Voorzittersoverleg GO + PO's
o Economic Board (Triple Helix)
o MIRT (ruimtelijk-economische visie regio t.b.v. MinIenM én t.b.v. provincie Gld
o Gelderse Corridor.
Daarnaast speelt het samenspel tussen GR MARN, Dar NV en ARN BV. En is er een overkoepelende verbinding binnen de bestuurlijke stuurgroep Circulaire Economie (bestaande uit de gemeente Nijmegen, MARN, ARN en Dar). Vooralsnog houden we het risicoprofiel van de Stadsregio aan.

Ontwikkelingen 2019
De inwonerbijdrage is verhoogd van € 1,50 naar € 1,58 per inwoner. De directe aanleiding is dat de salariskosten van de secretaris (0,8 fte) nu volledig in de begroting zijn opgenomen (was 0,4 fte). Door de Kring van gemeentesecretarissen is geadviseerd deze gegroeide situatie, gezien de conclusie uit de uitgevoerde evaluatie, met ingang van 2019 in de begroting te vertalen.

Ten eerste benadrukt de Kring dat het GO een zakelijke en toekomstbestendige organisatie moet worden. Het is nu duidelijk welke organisatie het GO minimaal nodig heeft. De Kring stelt voor om per 2019 de 4 PFO's met eigen formatie te bezetten. Dat gaat € 0,30 per inwoner meer kosten, zodat de jaarlijkse bijdrage van de gemeenten aan het GO € 1,88 gaat bedragen.

Het tweede punt is dat de gemeenten voldoende budget in hun begrotingen moeten opnemen om de ambities op de programma's waar te maken. Daarvoor is de inschatting dat deze kosten in 2018 al gaan lopen (€ 1,58 per inwoner), maar dat deze in 2019 circa € 2,00 per inwoner gaan bedragen. In het (niet toegekende) nieuw beleid nemen we hiervoor een bedrag op, dat oploopt naar € 3,00 per inwoner.

Verantwoording
Op 12 november heeft het college het regionale ambitiedocument duurzame Mobiliteit en Bereikbaarheid vastgesteld en heeft ingestemd met de deelname aan de regionale samenwerking. In het ambitiedocument is goed verwoord wat in de regio speelt en waar

de samenwerkende gemeenten voor willen gaan. Samengevat: Snel, comfortabel, veilig, betrouwbaar en schoon reizen.

Na bespreking op diverse bestuurlijke tafels besloten de 18 colleges van de regiogemeenten die aangesloten zijn bij het gemeenschappelijk orgaan Regio Arnhem Nijmegen op 16 april 2019 om te gaan werken aan de versterking van de regionale samenwerking. In juli is hiervoor het plan van aanpak vastgesteld. Dit heeft de eerste uitwerking gekregen in een contourennotitie, welke in januari in het college is behandeld. Besluitvorming in de raad volgt in het tweede kwartaal van 2020.

- **8.14 Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Knooppunt Arnhem Nijmegen (RBT KAN).**

Behartigen openbaar belang
De doelstelling van het RBT KAN is om door middel van marketing, promotie-inspanningen en productontwikkeling meer bezoekers te trekken die langer in het Rijk van Nijmegen (en regio Arnhem en de Veluwe) verblijven en hier meer besteden. Waardoor het toeristisch marktaandeel van de regio in het algemeen en dat van de diverse deelgebieden in het bijzonder vergroot wordt. Wijchen maakt deel uit van de merknamen 'Rijk van Nijmegen' en 'Land van Maas en Waal'. Met marketing- en productontwikkeling wil RBT KAN de regio Arnhem – Nijmegen - Veluwe laten aansluiten bij de wensen van de gekozen doelgroepen. De regio's moeten een "must see & must do" bestemming worden voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers. Communicatie speelt hierbij vanzelfsprekend een belangrijke rol.
De Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Stichting RBT KAN 2006 is uitsluitend een publiekrechtelijke afspraak zonder bestuur en rechtspersoonlijkheid. De GR heeft ten doel de financiële ondersteuning van de Stichting RBT KAN vanuit de deelnemende gemeenten en dient het gezamenlijk belang van het vergroten van het toeristisch marktaandeel. De subsidie aan RBT KAN wordt gebruikt om de gemeente Wijchen als onderdeel van de regio op toeristisch gebied te promoten (marketing) en voor het exploiteren van de VVV Wijchen. De financiering per gemeente gebeurt naar rato van het aantal inwoners.

Ontwikkelingen 2019
Leidend is de strategische marketingvisie van RBT KAN voor de periode 2017-2020 voor de regio Arnhem-Nijmegen. Die luidt: 'Meer bezoekers genereren die langer blijven, meer besteden, tot herhalingsbezoek overgaan en de regio aanbevelen bij familie, vrienden en kennissen. Op die manier moet het toeristische marktaandeel van de regio vergroot worden. Aanvullend voor het Rijk van Nijmegen is de nota Toeristische positionering Rijk van Nijmegen 2017-2021 van belang. Speerpunt hierin is het creëren van meer verblijfstoerisme in het Rijk van Nijmegen

De groeidoelstellingen voor de periode 2017-2020 zijn op basis van het beleid van RBT KAN als volgt gekwantificeerd, rekening houdend met ontwikkelingen in het hele land en in de regio:
+ 4 % aantal toeristische bezoekers
+ 4 % aantal overnachtingen
+ 2 % zakelijke bezoeken
+ 2 % zakelijke overnachtingen
+ 4 % totale bestedingen in de sector

Als basis/meetmoment van waaruit deze groei gerealiseerd moet worden, gelden de cijfers van 2016.

Verantwoording
De groeidoelstelling geldt voor de periode 2017-2020.

- **8.15 De Meerval B.V. te Wijchen**

Behartigen openbaar belang
De Meerval BV is verantwoordelijk voor de exploitatie van het zwembad De Meerval. De verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het gebouw ligt bij de stichting tot exploitatie van zwembaden in de Gemeente Wijchen. De stichting verhuurt het zwembad aan de BV. Het management van De Meerval BV is in handen van het management van het Golfbad in Oss. Hiervoor is een managementovereenkomst gesloten tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss.

Ontwikkelingen 2019
Sinds 1 januari 2018 is er een nieuwe managementovereenkomst tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss. De nieuwe vijfjarige overeenkomst loopt tot en met december 2022. In deze managementovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de te verwachten kapitaalbijdragen van de gemeente, ter dekking van het totale exploitatietekort. Er is een prikkel ingebouwd waardoor Golfbad Exploitatie BV bij extra inspanningen beloond wordt. In het coalitieprogramma is opgenomen dat in 2020 gestart wordt met het ontwikkelen van een toekomstvisie op het zwembad.

Verantwoording
Managementovereenkomst is volgens afspraken uitgevoerd

- **8.16 Stichting Sportaccommodaties Wijchen (SSW) te Wijchen**.

Behartigen openbaar belang
Per 29 juli 2009 is de Stichting Sportaccommodaties Wijchen (SSW) opgericht. De stichting verricht werkzaamheden en diensten op het gebied van recreatie en sport. De SSW is een stichting die door de gemeente bestuurd wordt. De gemeente neemt van SSW diensten af, waarna vervolgens de gelegenheid tot sportbeoefening aan de verenigingen geboden kan worden. Momenteel zijn een vijftal verenigingen bij de SSW ondergebracht.

Ontwikkelingen 2019
De gemeente Wijchen probeert steeds meer verenigingen gelegenheid te geven tot sportbeoefening. Hiervoor zullen zij gebruik maken van de diensten van Stichting Sportaccommodaties Wijchen. De wetgeving op dit punt wijzigt per 1 januari 2019. In het najaar 2018 zullen we gevolgen hiervan inventariseren en waar mogelijk anticiperen.

Verantwoording
De regeling "geven tot gelegenheid sportbeoefening" is beëindigd per 1-1-2019. Hierdoor is er in 2019 geen gebruik meer gemaakt door verenigingen en gemeente van de stichting en wordt de stichting opgeheven.

- **8.17 Dienst Afvalstoffen en Reiniging NV (DAR)te Nijmegen.**

Behartigen openbaar belang
De gemeente Wijchen is voor onbepaalde tijd aandeelhouder van de DAR. Vanaf 1 januari 2011, zijn 4.890 aandelen (4,45%) met een waarde van € 389k overgenomen van de Gemeente Nijmegen. Per 31 december 2016 is de aandelenportefeuille herijkt en bezit Wijchen 5.124 aandelen (4,66%). Doelstelling van de deelneming is o.a. het realiseren van verdergaande scheiding van afvalstromen en het realiseren van kostenvoordelen van schaalvergroting in de afvalverwijdering.

Ontwikkelingen 2019
Voor de periode 2016-2020 is een strategische visie vastgesteld. Vanaf 1 juni 2018

zamelt Dar het huishoudelijk afval in. In 2019 wordt deze constructie middels een DVO voortgezet.

Verantwoording
Voor 2019 is met Dar een dienstverleningsovereenkomst afgesloten om het huishoudelijk afval in onze gemeente in te zamelen. Het huishoudelijk afval is conform deze afspraken ingezameld. In 2019 is de aandeelhoudersovereenkomst en inbestedingsovereenkomst herzien en opnieuw vastgesteld.

- **8.18 Stichting exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen te Wijchen.**

Behartigen openbaar belang
De stichting heeft ten doel het beheer en de exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen en voorts al hetgeen met een aan ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Ontwikkelingen 2019
Onderhoud zal volgens planning worden uitgevoerd.

Verantwoording
Onderhoud is volgens planning uitgevoerd.

- **8.19 Stichting Volkshuisvesting Wijchen te Wijchen.**

Behartigen openbaar belang
De stichting is uitvoerder van de winstdelingsregeling zoals is overgekomen ter zake de verkoop van woningen in de wijk Lambrasse. Van de te ontvangen gelden wordt 75% uitgekeerd aan derden en 25% resteert voor de stichting. Het resterende aandeel van de stichting dient besteed te worden aan volkshuisvestelijke doelen binnen de gemeente Wijchen. De gemeente Wijchen bepaalt aan welke projecten het geld wordt besteed.

Ontwikkelingen 2019
De gemeente Wijchen heeft deze gelden onder andere ingezet voor de opzet van de woonvisie en ter dekking van het gemeentelijk risico bij de invoering van de blijversleningen. In 2019 zullen de gelden besteed worden aan de uitvoering van de woonvisie en nader te bepalen Volkshuisvestelijke doeleinden.

Verantwoording
Deze gelden zijn overgeheveld naar 2020 ter besteding aan de uitvoering van de woonvisie en nader te bepalen volkshuisvestelijke doeleinden.

In onderstaande tabel worden de (verwachte) jaarrekeningcijfers 2019 van de verbonden partijen weergegeven en de Wijchense bijdrage hierin.

	Bedragen x € 1.000	Verwacht resultaat	Bijdrage Wijchen	Verwacht eigen vermogen 2019		Verwacht vreemd vermogen 2019	
Nr.		**2019**	**2019**	**1/1**	**31/12**	**1/1**	**31/12**
	Gemeenschappelijke regelingen						
8.1	GGD	41	1.959	514	283	6.449	6.449
8.2	MGR Werkbedrijf	0	6.682	0	0	22.173	21.781
8.3	IBO	0	118	0	0	64	70
8.4	Euregio	9	10	1.315	1.315	1.400	1.400
8.5	Bijsterhuizen	0	0	8.821	7.860	9.321	8.514
8.6	VRGZ	-398	2.334	3.945	3.683	63.861	64.335
8.7	Munitax	0	745	-	-	-	-
8.8	GR Omgevingsdienst Regio Nijmegen	-1.167	639	53	0	5.484	5.484
8.9	GR Basisregeling Nijmegen	N.v.t.	n.v.t.				
8.10	MARN	0	-66	10.711	10.711	12.820	12.820
8.11	Werkorganisatie Druten Wijchen	-778	21.160	3.197	1.843	28.715	8.204
8.12	BVO DRAN	0	463	0	0	8.796	8.796
8.13	GO Regio Arnhem en Nijmegen	0	4	0	0	0	0
	Overige verbonden partijen						
8.14	RBT KAN	0	57	163	163	1.029	1.029
8.15	Meerval BV	-784	784	18	18	250	351
8.16	SSW	0	0	0	0	0	0
8.17	DAR NV	n.n.b.	1.934	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
8.18	Stichting Zwembad	0	-15	703	703	1.737	1.737
8.19	Stichting Volkshuisvesting Wijchen	0	0	0	0	0	0

Paragraaf 9: Grondbeleid

Beleid

In het derde kwartaal 2016 heeft de raad een nieuwe nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen en nota Bovenwijkse Voorzieningen, deel 1 vastgesteld. De door u vastgestelde nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen is meer een procesmatig stuk. In het nieuwe grondbeleid is de basishouding van de gemeente richting nieuwe ontwikkelingen meer faciliterend. Er zijn vooralsnog geen redenen dat ondanks de nieuwe woningbouwopgave de grondhouding van de gemeente zal veranderen. De noodzaak voor het voeren van actieve grondpolitiek is niet aanwezig. Insteek is en blijft dat de gemeente faciliterende rol blijft vervullen bij gebiedsontwikkelingen. Via een slagboommodel zal bij elke nieuwe ruimtelijke ontwikkeling steeds worden bekeken wat de gewenste rol is van de gemeente. In de nota is ook een afwegingskader opgenomen met betrekking tot strategische verwervingen. Er kunnen namelijk redenen zijn waarom de gemeente, zonder dat er sprake is van een concreet plan, overgaat tot het verwerven van vastgoed.

De gemeente Wijchen heeft voor de periode tot 2030 een forse woningbouwopgave. Het is de bedoeling dat tot 2030 ca 1500 woningen worden gebouwd. Dit betekent dat naast transformatie van bestaande locaties zoals projecten "Tussen Kasteel en Wijchens Meer" en herontwikkeling Kraanvogelstraat ook aandacht zal moeten worden besteed aan "bouwen in de wei". Verder zullen wij initiatieven op het gebied van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) waar mogelijk stimuleren en faciliteren.
Bepaalde locaties kunnen ook een uitdaging zijn in het kader van het bevorderen van de leefbaarheid van een wijk. In dat kader kan het instrument van stedelijke herverkaveling naar verwachting een grotere rol vervullen. Dit instrument is vergelijkbaar met de vroegere ruilverkaveling in het buitengebied. Door stedelijke herverkaveling kunnen er transacties plaatsvinden tussen diverse partijen in een plangebied zonder dat de overheid op voorhand een financiëel risico loopt in het kader van de grondverwerving.

De regelgeving rondom grondbeleid zoals de Onteigeningswet en de Wet voorkeursrecht gemeenten is nu nog buiten de Omgevingswet gehouden. In de toekomst zal het via de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet alsnog samengebracht worden in de Omgevingswet. Het wetsvoorstel (35 133) is op 1 februari 2019 ingediend bij de Tweede Kamer. De Tweede Kamer heeft op 17 oktober 2019 ingestemd met het wetsvoorstel. Op basis van de huidige planning (januari 2021) is invoering van deze aanvullingswet gepland in 2021. In de bijlagen bij de Nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen zijn tevens spelregels vastgelegd met betrekking tot grondexploitaties. In tegenstelling tot het verleden worden elk jaar de grondexploitaties niet meer voor kennisgeving aangenomen maar via de Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) door u vastgesteld.

In de nota Bovenwijkse voorzieningen, deel 1 is vastgelegd op welke wijze de gemeente Wijchen de investeringskosten voor te realiseren voorzieningen verhaalt op initiatiefnemers dan wel zelfrealisatoren van ontwikkelingen. Al dan niet ten behoeve van een te realiseren exploitatiegebied. In het door u vastgestelde deel 1 worden de achtergronden, het kader en de beleidsuitgangspunten van de toerekeningsmethodiek beschreven. Door vaststelling van deze nota is afscheid genomen van de methodiek inhoudende een vaste afdracht per m2 uitgeefbare grond. Na vaststelling zullen er op basis van toerekenbaarheid, proportionaliteit en profijt kosten worden verhaald.

Marktprognose

Nationaal en Provinciaal
De economische crisis is definitief voorbij. In juni 2019 schat het Centraal Planbureau (CBP) de economische groei in 2019 op 1.7%. Onduidelijk of deze groei daadwerkelijk in

2019 is gehaald. Het CPB prognosticeert voor 2020 een groei van 1 %. Volgens het CPB loopt in 2020 de groei wat terug. Daar zijn meerdere redenen voor.

Op basis van data van de makelaarsorganisatie NVM is het aantal transacties gestegen maar is aanbod van woningen gedaald. De koopprijs is afgelopen periode vanwege de krapte op de woningmarkt gestegen. Bestaande koopwoningen waren in het derde kwartaal van 2019 in de regio Nijmegen 15,6% duurder dan een jaar eerder. Landelijk lag het gemiddelde op 7,2%.

De uitdagingen die er liggen op de woningmarkt hebben ertoe geleid dat de Nationale woonagenda 2018-2021 is opgesteld. De drie uitdagingen waar de acties in de woonagenda zich op richten, zijn het vergroten en versnellen van de woningbouw met 75.000 woningen per jaar, het verbeteren en benutten van de bestaande voorraad en de betaalbaarheid van het wonen. De acties zijn gezamenlijk met diverse partijen opgesteld.

De gevolgen van de crisis in de bouwsector zijn op diverse plekken in den lande zichtbaar. Er zijn te weinig nieuwbouwplannen of ”warme bouwgrond”. Er is momenteel te weinig capaciteit om aan de grote productievraag te voldoen. Zowel op het gebied van personeel, materiaal als materieel.

Lokaal
In 2019 is er door het bureau Companen een woningmarktonderzoek uitgevoerd voor de regio Nijmegen. Op basis van dit onderzoek ligt er tot 2030 een flinke woningbouwopgave voor de gemeente Wijchen. Op basis van dit onderzoek dienen er tot 2030 ca 1500 woningen te worden gebouwd. Het merendeel van deze woningen zit in de sociale huur dan wel sociale koopsector. Nader zal worden bezien hoe deze opgave kan worden gerealiseerd.

Het project Tussen kasteel en Wijchens Meer vordert gestaag. U wordt regelmatig op de hoogte gesteld van de laatste stand van zaken.

De 2^{e} fase van het project Huurlingsedam is volop in aanbouw. In deze fase worden 231 grondgebonden woningen gebouwd. Alle omgevingsvergunningen zijn verleend op enkele vrije kavels na. Bijna alle woningen zijn reeds verkocht.
In het voorjaar van 2019 hebben de eerste sleuteloverdrachten plaatsgevonden. We verwachten dat eind 2020 de laatste woningen van Fase 2 worden opgeleverd.
De wijk Huurlingsedam heeft nog een potentieel van ca. 440 woningen waarvoor al een stedenbouwkundig plan gereed is en waar de gemeente met onmiddellijke ingang voornemens is om 250 woningen voor fase 3 vrij te geven.

De ontwikkeling van Veld A van Tuin van Woezik is gegund aan Ter Steege en Klomps. Het bestemmingsplan is onherroepelijk en 10% van de grondprijs is inmiddels betaald. Met de verkoop van de woningen is in 2019 gestart. In 2020 zal gestart worden met de bouw van de woningen. Het plangebied wordt voor rekening en risico van de projectontwikkelaar bouw- en woonrijp gemaakt. Na realisatie wordt het openbaar gebied weer overgedragen aan de gemeente.

Op twee locaties is de gemeente is de gemeente actief betrokken bij een CPO-project. Het gaat hierbij om de locaties nabij Wijksestraat in Bergharen en Sleedoornweg – Kelvinstraat in Wijchen. Het is de bedoeling dat op beide locaties in 2020 wordt gestart met de bouw van woningen.

Tezamen met de gemeente Nijmegen participeert de gemeente Wijchen in GR Bijsterhuizen. De bodem van de voorraad te verkopen grond komt in zicht. Vanwege deze ontwikkeling wordt bezien hoe en wanneer deze Gemeenschappelijk Regeling kan

worden ontbonden. Er is op zich nog steeds interesse voor de aankoop van grond op deze locatie.

Verwachte exploitatieresultaten

Met betrekking tot het verloop van de einduitkomsten op grond van de bijgestelde berekeningen is het volgende overzicht te geven:

Tabel 32: Verwachte exploitatieresultaten bouwgrond

Nr.	Complex	Totaal	2019	2020	2021	2022	2023	>2024
1	Tuin van Woezik	-407			-407			
2*	Huurlingsedam (fase 1 +2)	-724			-724			
3	MOB-complex	15	15					
4	Hoge Rot fase 2	16	16					
5	Woningbouw Balgoij	111			111			
6	CPO Bergharen	144				144		
7	Afgewikkelde projecten	0		0				
	Totaal exploitaties	**-845**	**31**	**0**	**-1.020**	**144**	**0**	**0**
	Voorziening Tuin van Woezik (balans)	407			407			
	Voorziening Huurlingsedam fase 1+2 (balans)	724			724			
	Totaal Rekening 2019	**286**	**31**	**0**	**111**	**144**	**0**	**0**

De bedragen zijn afgerond op duizend euro. In bovenstaande berekeningen is gerekend met het rentepercentage voor de bouwgrond van 1,24%.

Grondprijzen
Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Markt en Overheid moeten we meer dan voorheen onderbouwen hoe de grondprijzen van de gemeente Wijchen tot stand zijn gekomen. De nota Grondprijzenbeleid 2019 is bij de begrotingsbehandeling 2019 vastgesteld. Tijdens de raadsvergadering van 28 februari 2019 is de herziene grondprijzenbrief 2019 door u vastgesteld. De ontwikkelingen op de markt zullen door ons scherp in de gaten worden gehouden.

JAARREKENING

Jaarrekening

1. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling
2. Resultaat 2019
3. Rekening van Lasten en Baten
4. Balans en Toelichting
5. Niet uit de balans blijkende verplichtingen
6. Overzicht taakvelden

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het betreffende jaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van het jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet gedacht worden aan componenten zoals verlofaanspraken en dergelijke.

Waarderingsgrondslagen balans

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingspijs- of vervaardigingspijs verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de geactiveerde kosten. Vanaf 2016 worden bijdragen in activa van derden ook hieronder gepresenteerd.

Materiële vaste activa
Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de inkoopprijs en bijkomende kosten of vervaardigingspijs. De vervaardigingsprijs betreft de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend eventueel verminderd met bijdragen van derden. Indien de BTW compensabel is dan geldt waardering tegen brutobedrag verminderd met de BTW-component. Indien een materieel vast actief een blijvend lagere marktwaarde heeft, is het actief afgewaardeerd.
Bij de materiële vaste activa is onderscheid gemaakt naar investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.
Afschrijving vindt lineair plaats met ingang van 1 januari volgend op het jaar van gereedkomen, aanschaf of ingebruikname van het vaste actief.

Financiële vaste activa
De leningen u/g zijn opgenomen voor het nominale openstaande saldo verminderd met het totaal van de getroffen voorzieningen in verband met risico's voor oninbaarheid.
De deelnemingen zijn opgenomen tegen verkrijgingspijs. Elk jaar vindt een beoordeling plaats of een afwaardering noodzakelijk zou zijn op grond van een structurele waardedaling van de aandelen.

Voorraden
De voorraden zijn gewaardeerd tegen inkoopprijs en bijkomende kosten of lagere marktwaarde. De grondexploitatie worden gewaardeerd overeenkomstig de cumulatieve bestedingen verminderd met de al ontvangen opbrengsten uit hoofde van verkopen en subsidies, dan wel lagere marktwaarde. Winstneming vindt plaats volgens Percentage of Completion (POC).

Kortlopende Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor zover noodzakelijk zijn voorzieningen getroffen voor het risico van dubieusheid en oninbaarheid. Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op het saldo van de vorderingen.

Overlopende activa
De onder overlopende activa opgenomen posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.
Op grond van art. 2 Wet FIDO (Wet Financiering decentrale overheden) worden overtollige liquiditeiten bij ’s Rijks schatkist aangehouden.

Eigen vermogen
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves en de bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

Voorzieningen
Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en of risico’s voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten dan wel van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed. Ook voor kosten die in een volgend jaar gemaakt worden, maar hun oorsprong vinden in het betreffende jaar, waarbij de voorziening dient tot kostenegalisatie.

Onderhoudsvoorzieningen waarvan de omvang wordt bepaald op basis van beheers- of onderhoudsplannen worden berekend op basis van de laatst bekende geactualiseerde plannen.

De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.
Uitzondering hierop is de pensioenvoorziening voor wethouders, welke wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Baten en lasten
In de rekening worden de baten en lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten als de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.
Mutaties via de reserves worden conform de verslaggeving voorschriften afzonderlijk in de staat van baten en lasten gepresenteerd.

Vennootschapsbelasting
Door het aannemen van de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht Overheidsondernemingen door de Eerste Kamer op 19 mei 2015 is de gemeente Wijchen met ingang van 1 januari 2016 in beginsel vennootschapsbelastingplichtig voor haar ondernemersactiviteiten. Vooralsnog is op grond van inventarisatie van activiteiten van de gemeente geen belastinglast opgenomen in de jaarrekening.

2. Resultaat 2019

2.1 Resultaat 2019 en resultaatbestemming.
In dit financieel jaarverslag presenteren wij de resultaten over het jaar 2019. Daarbij hebben wij de algemeen aanvaarde regels voor de verslaglegging gehanteerd (Besluit Begroting en Verantwoording). Conform deze regels is het resultaat gepresenteerd voor en na (eerste) bestemming. De mutatie wordt veroorzaakt door het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves waartoe de Raad in het verleden heeft besloten. Vervolgens worden op dit resultaat winstbestemmingen gedaan. Dit heet dan de tweede winstbestemming.

Het resultaat na eerste winstbestemming is uit te splitsen in het resultaat bouwgrondexploitatie en resultaat algemene dienst.

Het rekeningresultaat over 2019, onderscheiden naar lasten en baten bedraagt:

Rekening resultaat 2019 (x € 1.000)		
Totaal baten		98.316
Totaal lasten		102.855
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten		**-4.538**
Mutaties in reserves:		
- stortingen in reserves	6.655	
- onttrekkingen uit reserves	10.042	
Saldo mutaties reserves		**3.387**
Gerealiseerde resultaat		**-1.152**
Waarvan resultaat bouwgrondexploitatie		213
Waarvan resultaat algemene dienst		-1.365

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, is er in 2019 voor de 1e winstbestemming een negatief resultaat van € 4,5 miljoen behaald. In 2019 hebben we voor per saldo € 3,4 miljoen onttrokken uit de reserves, zodat we uiteindelijk uitkomen op een negatief resultaat van € 1,2 miljoen. Dit resultaat is beschikbaar voor de tweede winstbestemming.

Te bestemmen jaarrekening resultaat:

Jaarrekening resultaat 2019	-1.152
Budgetoverhevelingen 2019 conform raadsbesluit	-749
Nog te bestemmen resultaat 2019	**-1.901**

Het overzicht te bestemmen jaarrekening resultaat laat zien dat de Raad al een besluit genomen heeft over de budgetoverhevelingen 2019-2020. Op grond van dit besluit worden de budgetoverhevelingen 2019 toegevoegd aan de Begroting 2020.

Na aftrek van de post budgetoverhevelingen resteert een saldo nog te bestemmen van € -1.901.000. Het college verzoekt de Raad in te stemmen met het onderstaande voorstel van besteding:

- Onttrekken aan de algemene reserve: € 1.901k

3. Rekening van Lasten en Baten

3.1 Rekening van lasten en baten

In dit hoofdstuk zijn de totalen van alle baten en lasten per programma opgenomen. Als gevolg van de BBV zijn de cijfers per programma exclusief de mutaties in de reserves weergegeven. Dit geeft het gerealiseerd resultaat voor bestemming weer. Na verwerking van de mutaties in de reserves wordt ten slotte het gerealiseerd resultaat na bestemming weergegeven.

	Programma	**Primitieve begroting 2019**			**Actuele begroting 2019**		
	(x 1.000)	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0	Bestuur en ondersteuning	15.468	69.852	54.384	16.100	71.136	55.036
1	Veiligheid	3.048	57	-2.991	3.057	65	-2.992
2	Verkeer en vervoer	6.665	77	-6.587	6.761	77	-6.684
3	Economie	886	597	-289	894	597	-297
4	Onderwijs	3.857	264	-3.593	3.676	264	-3.412
5	Sport, cultuur en recreatie	7.299	435	-6.864	8.143	858	-7.285
6	Sociaal domein	43.744	11.703	-32.041	49.052	10.832	-38.220
7	Volksgezondheid en milieu	10.317	8.705	-1.612	10.452	8.813	-1.640
8	Wonen en bouwen	2.560	1.403	-1.158	2.646	1.574	-1.072
	Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	**93.844**	**93.093**	**-752**	**100.780**	**94.214**	**-6.566**
	Mutaties in reserves						
0	Bestuur en ondersteuning	224	1.577	1.354	224	1.988	1.765
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	50	3	-47	50	22	-29
3	Economie	2	0	-2	2	23	21
4	Onderwijs	216	323	108	216	323	108
5	Sport, cultuur en recreatie	729	248	-481	893	842	-52
6	Sociaal domein	677	161	-515	887	3.769	2.882
7	Volksgezondheid en milieu	12	490	478	12	491	479
8	Wonen en bouwen	40	40	0	40	85	45
0.10	Overige mutaties in reserves				0	1.207	1.207
	Totaal mutaties in reserves	**1.949**	**2.956**	**1.006**	**2.324**	**8.862**	**6.539**
	Gerealiseerde resultaat			**255**			**-27**

	Programma (x 1.000)	Jaarrekening 2019		
		Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	17.857	73.231	55.374
1	Veiligheid	3.107	223	-2.884
2	Verkeer en vervoer	6.736	1.213	-5.523
3	Economie	1.022	688	-334
4	Onderwijs	3.410	393	-3.018
5	Sport, cultuur en recreatie	8.570	1.229	-7.342
6	Sociaal domein	48.994	11.108	-37.886
7	Volksgezondheid en milieu	10.224	8.325	-1.899
8	Wonen en bouwen	2.933	1.906	-1.028
	Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	**102.855**	**98.316**	**-4.538**
	Mutaties in reserves			
0	Bestuur en ondersteuning	2.022	2.237	214
1	Veiligheid	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	1.097	22	-1.075
3	Economie	6	32	26
4	Onderwijs	450	323	-127
5	Sport, cultuur en recreatie	1.352	1.666	314
6	Sociaal domein	1.372	3.701	2.328
7	Volksgezondheid en milieu	288	670	382
8	Wonen en bouwen	69	72	3
0.10	Overige mutaties in reserves	0	1.207	1.207
	Totaal mutaties in reserves	**6.655**	**10.042**	**3.387**
	Gerealiseerde resultaat			**-1.152**

3.2 Resultaat 2019 t.o.v. geactualiseerde begroting 2019.

3.2.1. Resultaat van de bouwgrondexploitatie

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Mutatie
Tussentijdse winstneming Balgoij	0	93	93
Winstneming MOB-complex	0	15	15
Winstneming Hoge Rot fase 2	0	16	16
Vrijval verliesvoorzieningen Huurlingsedam en Tuin van Woezik	0	89	89
Totaal (x € 1.000)	**0**	**213**	**213**

3.2.2. Winstneming Bijsterhuizen

De Gemeenschappelijke Regeling Bijsterhuizen heeft in 2019 een winstuitkering van €1,5 miljoen uitgekeerd. Er is voor fase 5 en 6 € 655k voor beheer overdragen overgedragen aan de Gemeente Wijchen.

3.2.3. Resultaat van de algemene dienst

Omschrijving	Begroot
Saldo primitieve begroting	326
Aangenomen Amendementen	-71
Totaal Primitieve begroting	255
Perspectiefnota 2019	-1.031
Budgetoverhevelingen 2019-2020	749
Saldo geactualiseerde begroting (x € 1.000)	**-27**

Het resultaat 2019 sluit met een negatief resultaat van € 1.152k en ligt daarmee € 1.124k lager dan aangenomen in de begroting. Het resultaat kan worden uitgesplitst in het resultaat bouwgrond (€ 213k werkelijk versus € 0k begroot) en het resultaat van de Algemene Dienst (€ -1.365k werkelijk versus € -27k begroot). De afwijking op de Algemene Dienst wordt verklaard door de relevante mutaties opgenomen in de volgende tabel.

Progr.	Omschrijving	Verschil (x € 1.000
0	Omdat de rekenrente enorm is gedaald, is het noodzakelijk gebleken een extra dotatie te doen aan de voorziening voor wethouderspensioenen om in de toekomst aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.	-880
0	I.v.m. wijziging rechtspositieregeling per 1 januari, incl. terugwerkende kracht tot 28 mrt 2018 i.v.m. ouderdoms- en pensioenvoorziening, is een overschrijding gerealiseerd op de raadsvergoedingen.	-44
0	Verkoop Laantje 6 leidt tot structureel minder huuropbrengsten. Hier is in de begroting 2020 op geanticipeerd.	-60
0	Betreft extra lasten als gevolg van taxaties verkoop, ontwikkelingen bij Woeziksestraat 339 enz.	-51
0	Betreft een voordeel op waterschapslasten, de stijging die in 2018 werd voorzien is niet gerealiseerd, deze meevaller is in de begroting 2020 ook als budgetruimte ingezet.	62
0	De jaarrekening 2019 van de WDW vertoont een tekort. Belangrijkste oorzaken daarvoor zijn de aanpassingen van de nieuwe cao.	-533
0	Bijstelling voorziening dubieuze debiteuren	-165
0	Naheffing in het kader van de werkkostenregeling (WKR).	-54
0	Het Molenhuis wordt klaargemaakt voor jongerenhuisvesting, wat tot onvoorziene kosten heeft geleid. Daarbij is in de begroting al uitgegaan van verhuur met een kostenneutrale situatie in 2019.	-32
0	Vrijval voorziening personeel o.b.v. toekomstige verplichtingen en realisatie 2019.	85
0	De formatie extra inzet bedrijfsvoering zoals opgenomen in de begroting 2018 Anders Denken, Samen doen wordt binnen Wijchen niet ingevuld.	95
0	De ontvangsten voor uitstaande hypotheken liggen lager dan begroot, vanwege vervroegde aflossingen van hypotheken.	-27
0	Vanwege de gunstige rentestanden ontstaat er een voordeel door hogere renteontvangsten en lagere rentekosten ten opzichte van de begroting	97
0	Door o.a. meer nieuw en verbouw dan verwacht, zijn de OZB inkomsten van eigenaren van woningen over 2019 hoger uitgevallen dan geraamd.	40
0	Door o.a. meer nieuw en verbouw dan verwacht, zijn de OZB inkomsten van eigenaren en gebruikers van niet-woningen over 2019 hoger uitgevallen dan geraamd.	71
0	Op basis van de Decembercirculaire 2019 en een actualisering van de eenheden voor de gemeente Wijchen wordt voor 2019 een lagere algemene uitkering verwacht dan geraamd, dan begroot conform de meicirculaire 2019. De definitieve omvang zal in de loop 2020 (o.a. via meicirculaire 2020) bekend worden. Er is rekening gehouden met de reservering van gelden voor duurzaamheid en de kerkenvisie.	-320
0	De in 2019 beoogde verkoop van de panden Graafseweg en Woeziksestraat 339 worden in dit jaar niet gerealiseerd (- € 898k). Daar tegenover staat de	-313

Progr.	Omschrijving	Verschil (x € 1.000
	verkoop van Laantje 6 (€ 585k), welke niet voorzien was in de begroting 2019.	
0	In 2019 is een winstneming uit Bijsterhuizen ontvangen (€ 1,5 miljoen), welke in 2020 voorzien was. Deze winstneming wordt doorgestort naar de algemene reserve. De bijdragen voor instandhouding en verwervingen groen zijn hoger dan voorzien.	258
1	In het budget voor veiligheidsbeleid en preventie zit structureel een budget voor eventuele onvoorziene incidentele veiligheidsacties. Voor 2019 behoefde een deel daarvan niet te worden ingezet.	69
1	De leges voor APV en Precario zijn lastig in te schatten vanwege enkele grote projecten. Voor APV hebben we uiteindelijk over 2019 € 36k meer aan inkomsten ontvangen dan begroot en voor Precario € 34k meer. Dit komt o.a. omdat in 2019 ook precariobelasting is opgelegd voor terrassen over 2018.	70
2	Het beschikbare bedrag voor het fiets-voetpad Alverna kan vervallen. De grondpositie kan niet geregeld worden, daarom is het project door de initiatiefgroep gestopt.	25
2	In 2019 hebben we minder onderhoud aan de kunstwerken uitgevoerd, we pakken dit in 2020 weer op.	40
2	Gezien de beperkte winter hebben we geld over op het budget van gladheidsbestrijding.	50
4	Overbesteding in 2019 op Sociaal Medische Indicatie (SMI), op basis van een intentieverklaring die de gemeente Wijchen in 2014 sloot met het onderwijs. Voor 2020 zijn afspraken gemaakt om het budget taakstellend te maken.	-38
4	Tekort op exploitatie onderwijshuisvesting 2019, met name vanwege gemeentelijke belastingen.	-38
4	Er treedt een eenmalig voordeel op binnen het budget leerlingenvervoer.	28
4	Voordeel op Peuterspeelzalen in combinatie met het onderwijs achterstandenbeleid (OAB). Door ophoging rijksmiddelen OAB, kan gemeentelijk budget structureel vrijvallen. In begroting 2020 is dit reeds verwerkt.	241
5	Het nadeel voor Zwembad de Meerval komt vanwege een langer dan verwachte sluiting van het zwembad tijdens de verbouwing van de kleedruimtes en een transitievergoeding. Ook is door de wetswijziging btw niet langer aftrekbaar voor het zwembad. Dit nadeel is betrokken bij de aanvraag subsidie SPUK, die in het leven is geroepen ter compensatie van de wetswijziging.	-93
5	Buitensport: Er loopt een rechtszaak over het hybrideveld van vv Diosa, waarbij de tegenpartij in hoger beroep is gegaan. Uitspraak wordt eind 2020 verwacht. De advocaatkosten liggen daardoor hoger dan begroot.	-33
5	Opbrengst subsidie SPUK ter compensatie van de wetswijziging waarbij de btw op sport voor gemeenten niet langer aftrekbaar is. Dit valt af te zetten tegen bovenstaande nadelen.	149
5	Voordeel op afrekening Suikerberg, deel van 2018 wat nog niet was afgerekend is ook in 2019 meegenomen in de afrekening.	31
5	Voordeel op muziekonderwijs. In 2019 minder aanvragen ontvangen, dus voordeel op begrote subsidies.	25
5	Voor archeologie zijn de kosten moeilijk in te schatten, deze variëren jaarlijks sterk, in 2019 zijn praktisch geen externe adviezen opgevraagd. Hierdoor valt het totale budget vrij.	27
5	Positief resultaat op de verwerkingskosten van ons groenafval.	25
5	Speelvoorzieningen, het bedrag is al jaren meegenomen maar de inhaalslag kon niet gemaakt worden. Het geld valt nu vrij.	70
6	2d's: Een nadeel op het Sociaal Wijk Team (SWT): Bij het budget huur SWT treedt een nadeel op van 55k, grotendeels veroorzaakt door het feit dat de contracten voor de aan derden door te belasten huur nog niet goed waren ingeregeld. Daarnaast is door Rondom Wijchen extra inzet (in totaal 197k) gepleegd bij het SWT. Deels, voor een bedrag van 85k, is hier geen dekking voor in de begroting 2019 van Wijchen. De kosten van de coördinatie van het SWT 2019 vallen 44k hoger uit dan het begrote budget. Daarnaast treedt een voordeel op van 11k op het softwarebudget.	-173
6	2d's: De factuur voor de coördinatie van het sociaal wijkteam 2018 (maatwerk	-119

Progr.	Omschrijving	Verschil (x € 1.000
	GGD) bleek nog niet gefactureerd en opgenomen te zijn in de jaarrekening 2018 (zie ook 2e rapportage). Deze kosten landen daardoor nu in 2019.	
6	2d's Als dekking voor extra kosten coördinatie wordt het restant van de reserve Implementatie transities WMO ingezet	42
6	Bijzondere bijstand: Verschillende regelingen voor cliënten die langdurig in de bijstand zitten kennen, t.o.v. 2018, een onverwachtse groei van het aantal gebruikers. Dit zou er op kunnen wijzen dat de armoede grimmiger wordt.	-41
6	Bijzondere bijstand: Bij het begroten van kosten collectieve ziektekostenverzekering is uitgegaan van het aantal huishoudens. Binnen een huishouden kunnen meerdere polissen zijn afgesloten, waardoor totale kosten hoger liggen dan begroot.	-35
6	Bijzondere bijstand: De begrote inzet van de eenmalige middelen zijn niet nodig gebleken, in verband met een overschot op Bijzondere Bijstand.	25
6	Bijzondere bijstand: incidenteel voordeel op individuele studietoeslag. Deze post is bij de herijking bijzondere bijstand in ambtelijk/bestuurlijk overleg op hetzelfde niveau gehouden in afwachting van aangekondigd nieuw landelijk beleid door het Rijk.	49
6	Bijzondere bijstand: Bij de herijking van de begroting Bijzondere Bijstand valt voor 2019 73k vrij.	73
6	Bijzondere bijstand: er blijkt onverwachts een aanzienlijke afname te zijn op de grootste kostenposten voor incidentele bijzondere bijstand t.o.v. 2018. Aangezien er geen wijzigingen zijn in het beleid noch de uitvoering lijkt dit te wijzen op een afname in de armoede	150
6	Voordeel op de uitgaven wsw vanwege extra rijksmiddelen in de meicirculaire en een te verwachte teruggaaf vanuit het Werkbedrijf.	161
6	MGR: De kosten voor basisdienstverlening Werk vallen hoger uit dan begroot. Dit komt onder meer door een neerwaartse bijstelling vanuit de decembercirculaire.	-106
6	De loonkostensubsidies liggen volgens de voorlopige jaarcijfers van de MGR hoger dan aangenomen in de begroting.	-77
6	2d's: Er is na de jaarafsluiting 2018 een bedrag van 193k over het jaar 2018 doorbelast. Het betreft hier uitvoeringskosten 2D's (inhuur en monitor). In 2018 heeft dit geleid tot een onderschrijding. Voor 2019 betekent dit nu extra kosten, waarmee geen rekening was gehouden in de begroting.	-193
6	2d's: Door de invoering van het abonnementstarief per 01-01-2019 vallen de inkomsten van de eigen bijdrage fors lager uit. Dit levert, ondanks compensatie door het rijk, voor 2019 een nadeel op van 96k. (Hiervan is 46k WMO HH en 50k WMO nieuw 2d's).	-50
6	2d's Vrijval stelpost WMO ter afdekking hogere uitgaven i.v.m. abonnementstarief.	84
6	2d's: Rondom Wijchen prognosticeert t.o.v. de ontvangen totaalsubsidie 2019 op het onderdeel WMO nieuw een aanvullend tekort van 75k.	-75
6	Er treedt een eenmalig voordeel op binnen het budget schuldhulpverlening.	47
6	2d's: Rondom Wijchen prognosticeert t.o.v. de ontvangen totaalsubsidie 2019 op het onderdeel Jeugd een aanvullend tekort van 115k.	-115
6	2d's: Op het wijchense budget Jeugd en opvoedhulp treedt in 2019 een incidenteel voordeel op.	84
6	2d's: Op het Wijchense budget Jeugdbescherming en jeugdreclassering treedt als gevolg van een positieve eindafrekening 2018 een voordeel op van 173k. Daarnaast treedt voor het jaar 2019 op dit onderdeel een voordeel op van 175k.	348
6	De GGD heeft daarnaast in 2019 voor het onderdeel Veilig Thuis een begrotingswijziging ingediend. Voor Wijchen betekent dit voor 2019 een verhoogde bijdrage.	-51
7	De vergoeding voor het gescheiden ingezamelde afval is op diverse stromen lager dan begroot, met name door het plastic +. De afrekening van 2018 viel fors tegen daarnaast hebben we ook over 2015 en 2016 een deel moeten terugbetalen. Ook de opbrengst van 2019 is lager dan begroot.	-384
7	Overige afwijkingen taakveld afval.	33
7	Alle afwijkingen op het taakveld afval worden verrekend met de egalisatiereserve voor zover hier voldoende middelen in zitten. Met deze	145

Progr.	Omschrijving	Verschil (x € 1.000
	onttrekking is de reserve leeg, m.u.v. de geoormerkte gelden voor zwerfafval en afvalbeleid.	
7	ODRN: Vanwege economische groei is een kostenuitzetting van €154k gerealiseerd. Voor de bijdrage voor het aandeel in het tekort van de GR ODRN in 2019 draagt Wijchen daarnaast € 49k bij. Een deel van het tekort is al in de begroting 2020 verwerkt.	-203
7	Voor milieubeleid, waterbeleid en milieucommunicatie is een bedrag van € 20k doorgeschoven naar 2020. Daarnaast is voor een groot aantal beleidsterreinen minder budget uitgegeven dan begroot in 2019, deze hebben we vrij laten vallen. Voor milieubeleid is dit is dit in totaal € 61k, voor waterbeleid € 23k en voor diverse kleinere onderdelen zoals Externe Veiligheid, Geluid en Bodem in totaal € 22k. Per saldo valt er € 106k vrij in de jaarrekening 2019.	106
8	Van de in de perspectiefnota 2019 geraamde planschades is één planschade niet doorgegaan, hierdoor is € 27k niet uitgegeven.	27
8	De leges uit bouwvergunningen vallen aanzienlijk lager uit, omdat een aantal voor 2019 geraamde projecten vertraging hebben opgelopen, ten gevolge van pfas, stikstof, Bibob en hoge werkdruk (o.a. vanwege de omgevingswet een tekort aan capaciteit).	-118
Overig	Overige kleine afwijkingen.	151
	TOTAAL	**-1.338**

3.3 Rekening van lasten en baten, uitsplitsing structureel en incidenteel perspectief
In deze paragraaf wordt de uitsplitsing weergegeven tussen de incidentele en structurele baten en lasten per programma. Deze cijfers maken onderdeel uit van het totaal aan lasten en baten gepresenteerd onder paragraaf 3.1. Het incidenteel perspectief is uitsluitend gebaseerd op het door de Raad vastgestelde incidenteel perspectief uit de Begroting 2019.

Structureel

	(x € 1.000)	Begroot 2019			Werkelijk 2019		
Nr.	**Programma**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0	Bestuur en ondersteuning	15.354	69.900	54.547	16.551	71.722	55.171
1	Veiligheid	3.021	65	-2.956	3.086	223	-2.862
2	Verkeer en vervoer	6.491	77	-6.414	6.492	1.213	-5.278
3	Economie	840	597	-243	942	688	-254
4	Onderwijs	3.449	264	-3.185	3.178	393	-2.786
5	Sport, cultuur en recreatie	8.029	858	-7.171	8.461	1.229	-7.233
6	Sociaal domein	48.205	10.832	-37.373	47.943	11.108	-36.835
7	Volksgezondheid en milieu	9.970	8.813	-1.158	9.758	8.325	-1.432
8	Wonen en bouwen	2.062	760	-1.302	2.918	1.779	-1.140
0	Bestuur en ondersteuning	15.354	69.900	54.547	16.551	71.722	55.171
	Gerealiseerde resultaat	**97.420**	**92.165**	**-5.255**	**99.329**	**96.680**	**-2.649**
	Mutaties in reserves						
0	Bestuur en ondersteuning	74	899	825	1.872	1.238	-634
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	50	22	-29	1.097	22	-1.075
3	Economie	2	23	21	6	32	26
4	Onderwijs	216	323	108	450	323	-127
5	Sport, cultuur en recreatie	827	827	-1	1.286	1.651	365
6	Sociaal domein	887	3.769	2.882	1.372	3.701	2.328
7	Volksgezondheid en milieu	12	69	57	288	103	-185
8	Wonen en bouwen	40	85	45	69	72	3
0.10	Overige mutaties in reserves	0	1.207	1.207	0	1.207	1.207
	Totaal mutaties in reserves	**2.108**	**7.336**	**5.228**	**6.439**	**8.461**	**2.022**
	Resultaat na eerste winst bestemming			**-27**			**-627**

Incidenteel

	(x € 1.000)	Begroot 2019			Werkelijk 2019		
Nr	**Programma**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0	Bestuur en ondersteuning	746	1.236	490	1.306	1.509	203
1	Veiligheid	36	0	-36	21	0	-21
2	Verkeer en vervoer	270	0	-270	244	0	-244
3	Economie	55	0	-55	80	0	-80
4	Onderwijs	227	0	-227	232	0	-232
5	Sport, cultuur en recreatie	114	0	-114	109	0	-109
6	Sociaal domein	847	0	-847	1.051	0	-1.051
7	Volksgezondheid en milieu	482	0	-482	467	0	-467
8	Wonen en bouwen	584	814	230	15	127	112
	Gerealiseerde resultaat	**3.360**	**2.050**	**-1.311**	**3.526**	**1.636**	**-1.890**
	Mutaties in reserves						
0	Bestuur en ondersteuning	150	1.090	940	150	999	849
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0
3	Economie	0	0	0	0	0	0
4	Onderwijs	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	66	15	-51	66	15	-51
6	Sociaal domein	0	0	0	0	0	0
7	Volksgezondheid en milieu	0	422	422	0	567	567
8	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0
	Totaal mutaties in reserves	**216**	**1.527**	**1.311**	**216**	**1.581**	**1.365**
	Resultaat na eerste winst bestemming			**0**			**-525**

Overzicht van belangrijkste afwijkingen ten opzichte het door de Raad vastgestelde incidenteel perspectief van de begroting:

Prog	Toelichting	Saldo
0	Voor het ziekteverzuim was €392k gereserveerd binnen Wijchen, uiteindelijk is het totale tekort op de WDW groter. Naast ziekteverzuim kent dit meerdere oorzaken, zoals de nieuwe CAO en lagere opbrengst uit doorbelaste projecturen. Voor een totale analyse verwijzen we naar de jaarrekening van de WDW.	-534
0	Vrijval voorziening personeel t.b.v. toekomstige wachtgeldverplichtingen.	84
0	Nadeel op verwachte verkoopopbrengsten vastgoed. 2 panden worden niet in 2019, maar in 2020 verkocht.	-182
0	Fase overdracht Bijsterhuizen gaat gepaard met een hogere bijdrage dan aangenomen in de begroting	258
2	Het beschikbare bedrag voor het fiets-voetpad Alverna kan vervallen. De grondpositie kan niet geregeld worden, daarom is het project door de initiatiefgroep gestopt.	25
3	De externe kosten voor Economie zijn hoger o.a. door niet geraamde bijdrage aan proceskosten Regionaal programma werklocaties 2018 en 2019 (RPW)	-22
6	2d's: Een deel van de kosten werd als incidenteel aangemerkt boven de rijksmiddelen. In de praktijk was het tekort nog groter.	-219
8	De leges uit bouwvergunningen vallen aanzienlijk lager uit, omdat een aantal voor 2019 geraamde projecten vertraging hebben opgelopen, ten gevolge van pfas, stikstof, Bibob en hoge werkdruk (o.a. vanwege de omgevingswet een tekort aan capaciteit).	-118
7	Extra inzet reserve afval op het tekort 2019	145
Overig	Overige verschillen	38
	Totaal	**-525**

3.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Conform de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke sector dienen van onderstaande functies de volgende gegevens gepubliceerd te worden.

1. Griffier:
2. Gemeentesecretaris:

Het toepasselijk bezoldigingsmaximum bedraagt € 194.000. Deze is gebaseerd op het algemene WNT maximum. Het individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum is berekend naar rato van omvang en duur van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Functiegegevens	**2019**	**2018**
Naam	A.B. Berendsen	A.B. Berendsen
Functie	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01.01–31.12	01.01–31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	*€ 94.573*	*€ 91.457*
Beloningen betaalbaar op termijn	*20.467*	*€ 19.086*
Bezoldiging	€ 115.039	€ 110.543
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 189.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Functiegegevens	**2019**	**2018**
Naam	R. Boer	R. Boer
Functie	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01.01–31.12	01.01–31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	*€ 113.079*	*€ 108.039*
Beloningen betaalbaar op termijn	*26.675*	*€ 24.225*
Bezoldiging	€ 139.754	€ 132.264
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 189.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking
Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking geweest.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Balans per 31 december 2019 (x €1.000)

ACTIVA

	2019	**2018**
Vaste Activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	*21*	*41*
Materiële vaste activa		
Investeringen met economisch nut	52.702	54.758
Investeringen me economisch nut, waarvoor een heffing kan worden opgelegd	10.649	10.953
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.823	1.394
	66.174	*67.105*
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	50	50
Leningen aan:		
Woningbouwcorporaties	7.720	8.227
Overige verbonden partijen	756	859
Overige langlopende geldleningen	10.934	11.366
	19.460	*20.502*
Totaal vaste activa	**85.655**	**87.648**
Vlottende activa		
Voorraden		
Gereed product en handelsgoederen	3	3
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.925	1.154
	1.928	*1.157*
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	6.171	6.938
Rekening-courant verhouding met het Rijk	0	1.700
Overige vorderingen	247	365
Overige uitzettingen	3.781	11.970
	10.199	*20.973*
Liquide middelen		
bank	1.617	233
kas	12	8
	1.629	*241*
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	97
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	3.715	5.600
	3.715	*5.697*
Totaal vlottende activa	**17.471**	**28.068**
Totaal generaal	**103.126**	**115.716**
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	**0**	**0**

PASSIVA

	2019	2018
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	11.381	10.786
Bestemde reserves	33.602	34.347
Gerealiseerde resultaat	-1.152	3.329
	43.831	*48.462*
Voorzieningen	*26.770*	*23.156*
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	9.546	10.237
Onderhandse lening van buitenlandse bank, instelling	10.000	10.000
	19.546	*20.237*
Totaal vaste passiva	**90.147**	**91.855**
Vlottende passiva		
Vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar		
Bank	0	364
Overige schulden	7.493	19.924
	7.493	*20.288*
Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en het volgende jaar tot betaling komen	2.806	1.413
Ontvangen voorschotbedragen:		
- Het Rijk	940	547
Overige vooruitontvangen bedragen	1.741	1.613
	5.486	*3.573*
Totaal vlottende passiva	**12.979**	**23.861**
Totaal generaal	**103.126**	**115.716**

Gewaarborgde leningen	**2019**	**2018**
(x € 1.000)		
Woningstichtingen	41.663	33.472
Krediethypotheken	3.199	1.668
Overige	1.002	1.013
Totaal	**45.864**	**36.153**

TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Immateriële vaste activa

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 Jan	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31 Dec
Bijdrage in activa van derden	41	-	-	20	-	-	21

Materiële vaste activa

Overzicht van het verloop van de materiële vaste activa (economisch en maatschappelijk nut):

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 Jan	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31 Dec
MVA met economisch nut							
Gronden en terreinen	1.619	-	-	-	-	-	1.619
Bedrijfsgebouwen	49.517	307	-	2.109	1.100	-	46.615
Woonruimten	329	-	-	9	-	-	320
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.866	834	-	140	-	-	2.560
Vervoermiddelen	5	-	-	1	-	-	4
Machines, apparaten en installaties	382	208	-	55	-	-	535
Overige materiële vaste activa	1.135	75	-	161	-	-	1.049
Totaal mva met economisch nut	54.853	1.424	-	2.475	1.100	-	52.702
MVA met economisch nut waarvoor een heffing kan worden opgelegd							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.830	211	-	413	-	-	10.628
Overige materiële vaste activa	26	-	-	5	-	-	21
Totaal mva met economisch nut waarvoor een heffing kan worden opgelegd	10.856	211	-	418	-	-	10.649

	Boekwaarde 1 Jan	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31 Dec
Maatschappelijk nut vóór 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	630	-	-	26	-	-	604
Overige materiële vaste activa	84	-	-	11	-	-	73
Subtotaal	714	-	-	37	-	-	677
Maatschappelijk nut vanaf 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	680	1.478	-	12	-	-	2.146
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	680	1.478	-	12	-	-	2.146
Totaal	1.394	1.478	-	49	-	-	2.823
Totaal	**67.103**	**3.113**	**-**	**2.942**	**1.100**	**-**	**66.174**

Van bovenstaande activa zijn geen activa in erfpacht uitgegeven.

De rubricering van de boekwaarde van de Materiële vaste activa per 01-01-2019 is aangepast. Voor een bedrag van circa € 95.000 is boekwaarde overgeheveld van Machines, apparaten en installaties (MVA met economisch nut) naar Grond- weg- en waterbouwkundige werken (MVA met economisch nut waarvoor een heffing kan worden opgelegd). Deze wijziging heeft geen effect op de boekwaarde per 01-01-2019 als geheel.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
Stand per 1 januari	20.503	19.996
Verstrekt	1.947	2.185
Aflossing/verkoop	2.718	1.541
Waarde aanpassing Voorzien	168	137
Verrekening bestemmingsreserve	100	
Stand per 31 december	**19.460**	**20.503**

(x € 1.000)	Waarde per 1 Jan	Verstrekt	Aflossing/ verkoop	Overige	Waarde per 31 Dec
Geldleningen					
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	*50*				*50*
Leningen Woningbouwcorporaties	*8.227*		*507*		*7.720*
Lening Zwembad de Meerval	452		104		348
Aandelen DAR	408				408
Overige verbonden partijen	*860*		*104*		*756*
Leningen ambtenaren	3.394		398		2.996
Lening NUON	1.633		357		1.276
Lening Vitens	537		179		358
Lening Stimuleringsfonds volkshuisvesting Hoevelaken	721	3			723
Duurzaamheidsleningen Hoevelaken	1.709	898	498		2.109
Stimulering Energie Sport	200	1			201
Blijversleningen	100		100		0
Startersleningen	2.972	472	470		2.970
Leningen Toekomstbestendig		405	105		300
Stichting glasvezel Wijchen	100			100	0
Overige langlopende leningen	*11.366*	*1.779*	*2.107*		*10.934*
Totaal geldleningen	**20.503**	**1.779**	**2.718**	**100**	**19.460**
Huurkoop					
Huurkoop langlopend		168		168	
Totaal huurkoop		**168**		**268**	
Totaal	**20.503**	**1.947**	**2.718**	**268**	**19.460**

Vlottende activa

Voorraden
Het verloop van de voorraden is als volgt:

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
Voorraden drukwerk	3	3
Voorraden grondexploitatie	1.925	1.154
Stand per 31 december	**1.928**	**1.157**

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
Voorraden grondexploitatie		
Voorraden grondexploitatie	3.055	2.373
Voorziening verliesgevende projecten	1.130	1.219
Stand per 31 december	**1.925**	**1.154**
Voorziening Tuin van Woezik	407	459
Voorziening Huurlingsedam Fase 1+2	723	760
	1.130	**1.219**

Het verloop per grondexploitatie is als volgt:

Projectnaam	**Boekwaarde 1 Jan**	**Kosten 2019**	**Opbrengsten 2019**	**Resultaat 2019**	**Boekwaarde 31 Dec**
Tuin van Woezik	2.033	29	-	-	2.062
Huurlingsedam Fase 1 +2/3	306	68	-	-	374
MOB-compex	-19	4	-	15	-
Hoge Rot Fase 2	22	11	50	16	-
Woningbouw Balgoij	-157	8	70	93	-126
Afgewikkelde Complexen	-112	38	-	-	-74
Tussen Kasteel en Wijchens Meer	300	344	-	-	644
Kraanvogelstraat	-	102	-	-	102
CPO Bergharen	-	35	-	-	35
CPO Duurzaam Wonsick	-	25	-	-	25
Woningbouw Batenburg	-	13	-	-	13
	2.373	**677**	**120**	**124**	**3.055**

Het verwachte verloop per grondexploitatie is als volgt:

Projectnaam	**Boekwaarde 31 Dec 2019**	**Geraamde kosten**	**Geraamde opbrengsten**	**Verwacht resultaat**
Tuin van Woezik	2.062	101	1.756	-407
Huurlingsedam Fase 1 +2/3	374	428	79	-723
Woningbouw Balgoij	-126	108	-	18
Afgewikkelde Complexen	-74	74	-	-
Tussen Kasteel en Wijchens Meer	644	PM	PM	PM
Kraanvogelstraat	102	PM	PM	PM
CPO Bergharen	35	797	977	144
CPO Duurzaam Wonsick	25	PM	PM	PM
Woningbouw Batenburg	13	PM	PM	PM
	3.055	**1.508**	**2.812**	**-968**

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
Vorderingen op openbaar lichaam		
Omzetbelasting	6.171	6.938
Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	1.700
Overige vorderingen		
Debiteuren belastingen	333	464
Voorziening dubieus belastingen	86	99
Totaal overige vorderingen	247	365
Overige uitzettingen		
Debiteuren	6.091	14.174
Voorziening dubieus	2.310	2.204
Totaal overige uitzettingen	3.781	11.970
De specificatie van de stand is als volgt:		
Totaal debiteuren algemeen	2.685	10.662
Voorziening dubieus algemeen	382	217
	2.303	10.445
Debiteuren sociale zaken	3.406	3.512
Voorziening dubieus sociale zaken	1.928	1.987
	1.478	1.525
	3.781	*11.970*
Totaal	**10.199**	**20.973**

Daling van de Debiteuren is hoofdzakelijk het gevolg van de daling van de vordering op de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW). Ultimo 2018 stonden forse doorbelastingen aan de WDW als gevolg van de opstart van de WDW (fusiebudget, overdracht activa en diverse kosten) open. Ultimo 2019 is daarvan geen sprake.

Liquide middelen

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
BNG	1.454	35
Rabobank	163	233
Kas	12	8
Totaal	**1.629**	**241**

Het drempelbedrag Schatkistbankieren (o.g.v. art 2 Wet FIDO) bedraagt voor 2019 € 723.000.
Zie onderstaande tabel voor het gemiddelde bedrag per kwartaal aan de in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten de schatkist gehouden middelen.

(bedragen x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddeld saldo	4.633	6.873	2.956	1.218

Overlopende activa

(x € 1.000)	2019	2018
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	97
Kortlopend deel huurkoop	10	52
Voorziening kortlopend deel huurkoop	-10	-52
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	3.715	5.600
Totaal	3.715	5.697

PASSIVA

Eigen vermogen
Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

(x € 1.000)	2019	2018
Stand per 1 januari	10.786	14.243
Resultaatbestemming vorig jaar	2.122	1.775
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-1.527	-5.232
Stand per 31 december	**11.381**	**10.786**

Bestemde reserves

Het verloop van de bestemde reserve is als volgt:

(x € 1.000)	2019	2018
Stand per 1 januari	34.347	36.433
Toevoegingen	6.192	5.981
Resultaatbestemming vorig jaar	0	568
Onttrekkingen	6.936	8.635
Stand per 31 december	**33.602**	**34.347**

	C	Stand 1 jan	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31 dec
Legaat v. Cooth	5	160	0	0	160
Stimuleringsfonds volkshuisv. Hoevelaken	3	537	0	100	437
Beeldende kunst	2	68	0	24	44
de stroming	3	573	0	0	573
Eenmalige middelen	2	1.522	221	663	1.081
Pensioenen wethouders	3	242	0	242	0
Toerisme	4	12	4	0	16
Buurtbus	5	11	0	3	8
Renovaties Sportvelden	1	515	334	702	147
Dorpsontwikkelingsplannen	6	5	0	0	5
Landschapsontwikkelingplan	6	119	32	0	151
Duurzaamheidslening	3	300	135	0	435
Herstructureringsplan BREED	4	144	0	0	144
Groenvoorziening Loonse waard	1	70	0	0	70
Versnelling woningbouw	2	74	69	0	143
Groenpercelen Bijsterhuizen	2	0	150	0	150
Duurzaamheid	3	198	337	0	535
Implementatie Transities WMO	4	57	0	57	0

	C	Stand 1 jan	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31 dec
WMO-Proof openbare gebouwen	1	48	0	0	48
Taakstelling HH middelen 2016	3	139	0	139	0
Wijchen21 informatievoorziening	2	342	0	75	267
Supersnel internet	2	100	0	100	0
Startersleningen	3	435	0	135	300
Vervangen speeltoestellen openbare speelpleinen	2	15	5	0	20
Personeelsformatie (15 AZ 126a)	2	100	0	49	51
Cultuurhistorie	6	20	0	0	20
Integratie en participatie statushouders	5	248	0	108	140
Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte	2	7	0	7	0
Pilot kwetsbare jongeren	2	21	0	0	21
RSA Tennis	1	0	170	0	170
Actualiseren bestemmingsplannen	4	92	0	0	92
Gymmaterialen	4	330	40	96	274
Onderwijshuisvesting	4	935	0	323	612
Uitvoering WMO beleidsplan	4	477	543	586	434
WWB I-deel	4	741	0	236	505
Verkiezingen	4	71	22	67	25
Luchtfoto's	4	45	0	45	0
Reserve afvalstoffenheffing	4	668	0	567	101
Onderhoud Overige gebouwen	4	1.853	1.502	1.542	1.814
gemeentelijke monumenten	4	78	25	18	85
Risicoreserve fiscale aangelegenheden	4	846	0	21	825
Reserve Rioolheffing	4	580	197	76	701
Egalisatiereserve gladheidbestrijding	4	62	0	0	62
Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting	4	75	0	14	62
2D`s WMO-JEUGD	4	0	250	0	250
Afs.R: Brandweerkazerne	1	3.203	0	113	3.089
Afs.R: Kulturhus Bergharen	1	1.290	0	42	1.248
Afs.R: Gemeentewerf	1	770	0	27	742
Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	1	111	0	18	93
Afs.R: Minicontainers afvalverwijdering	1	69	0	69	0
Afs.R: MFA Huurlingsedam	1	364	0	11	354
Afs.R: Sportzaal Achterlo	1	20	0	2	18
Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	1	355	0	15	340
Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	1	47	0	9	38
Afs.R: Centrale Sporthal	1	6.259	0	184	6.075
Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	1	132	0	27	105
Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	1	128	0	5	123
Afs.R: Gemeentekantoor	1	7.157	0	356	6.802
Afs.R: Verduurzaming mozaïek	1	382	0	23	359
Afs.R: Automatische beregening	1	187	0	8	179
Afs.R: Leefbaarheid Hernen Bergharen	1	0	0	0	0
Afs.R: Uitvoeringsprogr.Openbare ruimte	1	680	1.046	12	1.714
Afs.R: RSA	1	260	810	23	1.047
Afs. R: Oosterpark	1	0	300	0	300
Totaal		**34.347**	**6.192**	**6.937**	**33.602**

In kolom C staat het doel van de reserve:

1. Reserve afschrijving en onderhoud gebouwen, terreinen, infrastructuur;
2. Projectreserve;
3. Garantiereserve;
4. Egalisatiereserve;
5. Subsidiereserve;
6. Planvorming

Voor een nadere toelichting op de reserves verwijzen wordt verwezen naar de nota Reserves en Voorzieningen.

Resultaat voor bestemming

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
Stand per 1 januari	3.329	2.343
Onbestemd	-1.152	3.329
Toevoeging algemene reserve uit onbestemd vorig jaar	-2.122	-1.775
Toevoeging bestemde reserve uit onbestemd vorig jaar	-1.207	-568
Stand per 31 december	**-1.152**	**3.329**

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
Stand per 1 januari	23.156	18.478
Toevoegingen	6.317	6.737
Onttrekkingen	2.703	2.059
Stand per 31 december	**26.770**	**23.156**

	C	**Stand 1 jan**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Stand 31 dec**
Personele kosten gelieerde partijen	1	83	0	0	83
Pensioenen wethouders	1	4.123	1.568	135	5.556
Wachtgeldverplichtingen personeel	1	594	0	260	334
Rationeel rioolbeheer	3	5.088	1.002	867	5.223
Mechanische riolering	3	2.434	323	80	2.677
Pompinstallaties rioolgemalen	3	1.601	135	0	1.736
Openbare straatverlichting	3	1.374	302	34	1.642
Rationeel wegbeheer	2	5.398	2.285	1.046	6.637
Rationeel groenbeheer	2	543	364	280	627
Baggeren waterpartijen	2	203	27	0	230
Civiele Kunstwerken	2	1.207	220	0	1.427
Vervanging afvalinfrastructuur	3	508	90	0	598
Totaal		**23.156**	**6.317**	**2.703**	**26.770**

In kolom C staat het doel van de voorziening:

1. Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
2. Voorziening ter egalisering van kosten
3. Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.

Voor een nadere toelichting op de voorzieningen wordt verwezen naar de nota Reserves en Voorzieningen.

Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer

Het verloop van de schulden met een looptijd korter dan één jaar is als volgt:

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
Stand per 1 januari	20.237	21.824
Opgenomen	-	-
Aflossing	691	1.587
Stand per 31 december	**19.546**	**20.237**
Rentelast	*404*	*439*

Vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
BNG bank	*0*	*364*
Overige schulden	85	0
Crediteuren	6.873	19.392
Loonbelasting en sociale premies	523	511
Pensioenpremies	12	20
Totaal overige schulden	*7.493*	*19.924*
Totaal	**7.493**	**20.288**

Daling van de Crediteuren is hoofdzakelijk het gevolg van daling van de schuld aan de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW):
- door het feit dat ultimo 2018, in tegenstelling tot ultimo 2019, sprake was van vooruit gefactureerde bijdragen gemeenten 1e kwartaal;
- als gevolg van de opstart van de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) vertraagde afwikkeling van doorbelastingen 2018 (bijdrage gemeenten, bijdragen DVO's, projecturen, overige kosten).

Overlopende passiva

(x € 1.000)	**2019**	**2018**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en het volgende jaar tot betaling komen	2.806	1.413
Ontvangen voorschotbedragen:		
- Het Rijk	940	547
Overige vooruit ontvangen bedragen	1.741	1.613
Totaal	**5.486**	**3.573**

5.1 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Bij het opstellen van de balans is de volgende gedragslijn gevolgd:

In de balans zijn niet opgenomen de op grond van beschikkingen, overeenkomsten en toezeggingen te baseren op toekomstige vorderingen en/of schulden. Tevens zijn geen voorzieningen getroffen voor toekomstige verplichtingen betreffende verlof, wachtgelden en dergelijke. Uitganspunt daarbij is altijd geweest dat de lasten in verband met deze verplichtingen in de toekomst zullen optreden structureel gedekt zijn en moeten worden in de meerjarenbegroting voor voorzienbare en calculeerbare toekomstige risico's zijn in de balans voorzieningen opgenomen.

Verstrekte zekerheden
Buiten de telling zijn bij de balans vermeld welke zakelijke zekerheidstellingen en gewaarborgde geldleningen de gemeente kent.

Gewaarborgde leningen	***2019***	***2018***
(x € 1.000)		
Woningstichtingen	41.663	33.472
Krediethypotheken	3.199	1.668
Overige	1.002	1.013
Totaal	**45.864**	**36.153**

Potentiële claim
Van een aanvullende subsidieaanvraag 2019 van Rondom Wijchen, aan welke tot 1 januari 2020 Jeugdzorg en WMO waren uitbesteed, is op het onderdeel Bedrijfsvoering een bedrag van circa € 294.000 niet toegekend. (De begrotingsoverschrijding binnen de jaarrekening 2019 van Rondom Wijchen op het onderdeel Bedrijfsvoering bedraagt circa € 256.000.)
Rondom Wijchen heeft juridische stappen ondernomen om de bedrijfsvoeringskosten alsnog te claimen. De rechtszaak loopt.

5.2 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de jaarrekening 2019 zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling. Echter in de regio Wuhan in China startte in december 2019 een uitbraak van het COVID-19 virus. Medio februari 2020 is dit virus in heel Europa (waaronder ook Nederland) doorgedrongen. Om het virus zo goed mogelijk te bestrijden heeft het Kabinet maatregelen getroffen, waaronder het verbieden van bijeenkomsten van (grote) groepen mensen, diverse reisverboden en de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en sport- en fitnessclubs, scholen en kinderdagverblijven. Vergaande maatregelen zijn op dit moment niet uitgesloten. Dit heeft een aanzienlijke impact op de economie en werkgelegenheid in zowel binnenland als het buitenland. De uiteindelijke gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet te overzien.

Ook voor Gemeente Wijchen heeft de uitbraak van het COVID-19 virus, op het moment van het opmaken van de jaarrekening, directe organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden. Deze organisatorische gevolgen c.q. onzekerheden bestaan uit:

- Alle medewerkers werken zoveel als mogelijk vanuit huis en zijn voor onderlinge afstemming aangewezen op telefonie of digitale oplossingen;
- De gemeente onderzoekt welke ondersteuning mogelijk is om inwoners en bedrijven binnen de gemeente die in (financiële) moeilijkheden zijn gekomen te ondersteunen. Dit heeft impact op onze werkzaamheden die we op dit moment nog niet volledig kunnen overzien.

Naast de bovenstaande organisatorische gevolgen heeft dit direct dan wel indirect ook financiële gevolgen c.q. onzekerheden voor Gemeente Wijchen. Het Corona virus heeft conform de uitspraak van de commissie BBV geen directe financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Echter vanaf het boekjaar 2020 kunnen de volgende financiële gevolgen van toepassing zijn voor onze gemeente, voor zover wij kunnen overzien op het moment van het opmaken van de jaarrekening:

- Lagere en/of vertraagde ingaande kasstromen als gevolg van verleende ondersteuning aan inwoners en bedrijven (zoals uitstel van betaling voor de gemeentelijke belastingen) en toename oninbaarheid van vorderingen op inwoners en bedrijven;
- Hogere uitgaande kasstromen als gevolg van landelijk ingestelde regelingen zoals de "Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers" en/of een toename van zelfstandigen die een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen;
- Het kabinet gaat in overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) over de mogelijkheid om (voorlopige) lokale aanslagen aan ondernemers stop te zetten en al opgelegde aanslagen aan bedrijven in te trekken. Het gaat hierbij in het bijzonder om de toeristenbelasting.
- Inkomstenderving van gesubsidieerde instellingen en verbonden partijen. Is het weerstandsvermogen van die partijen voldoende om de financiële gevolgen van Corona te kunnen opvangen?;
- Doorschuiven van diverse beleidsactiviteiten, waardoor zaken later gerealiseerd worden dan gedacht
- Vertragingen in de verkoop van de resterende grondexploitatie
- Er wordt opnieuw een economische recessie verwacht. Dit zal leiden tot een grotere werkloosheid die zich door kan vertalen naar een groter beroep op bijstand. Normaliter worden gemeenten hiervoor zo nodig gecompenseerd door het Rijk (t-2) al dan niet met maatwerk (voorfinanciering o.i.d). Een economische recessie kan daarnaast impact hebben op bijvoorbeeld onze grondexploitaties als gevolg van vertraging in de uitgifte.

De uiteindelijke financiële impact van bovenstaande zaken is op dit moment niet redelijkerwijs in te schatten.

Wij verwachten qua liquiditeit geen problemen omdat wij zonder problemen bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten geld kunnen lenen. Gezien de huidige situatie op de geld- en kapitaalmarkt zijn daaraan geen of nauwelijks rentekosten aan verbonden.

De uitbraak van het COVID-19 virus heeft zoals al vermeld geen invloed op de cijfers over het boekjaar 2019. Het gemeentebestuur heeft passende maatregelen genomen c.q. zorgt ervoor dat passende maatregelen worden genomen om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen. De jaarrekening is dan ook opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

6. Overzicht taakvelden voor eerste inzet bestemmingsreserves

Programma	TV	Taakveld	Begroot	Realisatie	Saldo
0	**0.1**	Bestuur	2.289	3.501	-1.212
	0.10	Mutaties reserves	-6.539	-3.387	-3.152
	0.2	Burgerzaken	273	284	-11
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	398	578	-179
	0.4	Overhead	10.490	10.232	257
	0.5	Treasury	-1.184	-1.239	55
	0.61	OZB woningen	-4.919	-4.966	47
	0.62	OZB niet-woningen	-2.921	-2.992	71
	0.64	Belastingen overig	-346	-358	12
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-57.879	-57.829	-50
	0.8	Overige baten en lasten	-1.236	-2.585	1.349
Totaal 0			**-61.575**	**-58.761**	**-2.814**
1	**1.1**	Crisisbeheersing en brandweer	2.364	2.366	-2
	1.2	Openbare orde en veiligheid	628	518	110
Totaal 1			**2.992**	**2.884**	**109**
2	**2.1**	Verkeer en vervoer	6.471	5.325	1.146
	2.2	Parkeren	183	168	15
	2.5	Openbaar vervoer	30	30	0
Totaal 2			**6.684**	**5.523**	**1.161**
3	**3.1**	Economische ontwikkeling	344	412	-68
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-265	-321	56
	3.4	Economische promotie	219	243	-24
Totaal 3			**297**	**334**	**-36**
4	**4.1**	Openbaar basisonderwijs	225	274	-49
	4.2	Onderwijshuisvesting	2.017	1.844	173
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.170	899	271
Totaal 4			**3.412**	**3.018**	**394**
5	**5.0**	Verdeeldienst	0	0	0
	5.1	Sportbeleid en activering	385	395	-10
	5.2	Sportaccommodaties	2.156	2.358	-202
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	497	473	24
	5.4	Musea	297	281	15
	5.5	Cultureel erfgoed	94	116	-22
	5.6	Media	764	759	5
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.093	2.960	133
Totaal 5			**7.285**	**7.342**	**-57**
6	**6.1**	Samenkracht en burgerparticipatie	3.493	2.980	514
	6.2	Wijkteams	1.324	1.706	-382
	6.3	Inkomensregelingen	3.777	3.431	346
	6.4	Begeleide participatie	5.306	5.150	157
	6.5	Arbeidsparticipatie	1.755	1.831	-76
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.657	1.636	21
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	8.336	8.858	-522
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	11.696	11.352	344
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	391	459	-69
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	485	485	0
Totaal 6			**38.220**	**37.886**	**334**
7	**7.1**	Volksgezondheid	1.496	1.513	-18

Programma	TV	Taakveld	Begroot	Realisatie	Saldo
	7.2	Riolering	-723	-911	188
	7.3	Afval	-378	-20	-358
	7.4	Milieubeheer	1.245	1.317	-72
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0
Totaal 7			**1.640**	**1.899**	**-259**
8	**8.1**	Ruimtelijke ordening	406	389	17
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	191	-10	201
	8.3	Wonen en bouwen	476	649	-173
Totaal 8			**1.072**	**1.028**	**45**
	0.11	**Resultaat van de rekening van baten en lasten**	**27**	**1.152**	**-1.124**

7. Overzicht taakvelden na eerste inzet bestemmingsreserves

Programma	TV	Taakveld	Begroot	Realisatie	Saldo
0	**0.1**	Bestuur	2.289	3.259	-971
	0.10	Mutaties reserves	-1.207	-1.207	0
	0.2	Burgerzaken	206	238	-33
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	71	248	-176
	0.4	Overhead	9.981	9.814	167
	0.5	Treasury	-1.184	-1.239	55
	0.61	OZB woningen	-4.919	-4.966	47
	0.62	OZB niet-woningen	-2.921	-2.992	71
	0.64	Belastingen overig	-360	-372	12
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-57.879	-57.559	-320
	0.8	Overige baten en lasten	-2.085	-2.021	-64
Totaal 0			**-58.008**	**-56.796**	**-1.212**
1	**1.1**	Crisisbeheersing en brandweer	2.251	2.253	-2
	1.2	Openbare orde en veiligheid	628	518	110
Totaal 1			**2.879**	**2.770**	**109**
2	**2.1**	Verkeer en vervoer	6.452	6.353	100
	2.2	Parkeren	233	218	15
	2.5	Openbaar vervoer	27	27	0
Totaal 2			**6.713**	**6.598**	**115**
3	**3.1**	Economische ontwikkeling	344	412	-68
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-265	-321	56
	3.4	Economische promotie	199	217	-18
Totaal 3			**277**	**308**	**-31**
4	**4.1**	Openbaar basisonderwijs	225	274	-49
	4.2	Onderwijshuisvesting	1.901	1.949	-48
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.178	920	258
Totaal 4			**3.304**	**3.144**	**160**
5	**5.0**	Verdeeldienst	0	0	0
	5.1	Sportbeleid en activering	385	387	-3
	5.2	Sportaccommodaties	2.296	2.202	94
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	407	369	38
	5.4	Musea	309	294	15
	5.5	Cultureel erfgoed	94	98	-4
	5.6	Media	764	759	5
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.083	2.919	164
Totaal 5			**7.337**	**7.028**	**309**
6	**6.1**	Samenkracht en burgerparticipatie	3.020	2.999	22
	6.2	Wijkteams	1.309	1.589	-281
	6.3	Inkomensregelingen	3.257	3.137	120
	6.4	Begeleide participatie	5.306	5.150	157
	6.5	Arbeidsparticipatie	1.551	1.722	-171
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.582	1.618	-36
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	8.336	8.608	-272
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	10.101	9.797	304
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	391	454	-63
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	485	485	0
Totaal 6			**35.338**	**35.558**	**-220**
7	**7.1**	Volksgezondheid	1.496	1.499	-3

Programma	TV	Taakveld	Begroot	Realisatie	Saldo
	7.2	Riolering	-723	-713	-10
	7.3	Afval	-868	-656	-212
	7.4	Milieubeheer	1.256	1.387	-132
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0
Totaal 7			**1.161**	**1.517**	**-356**
8	**8.1**	Ruimtelijke ordening	406	389	17
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	191	-10	201
	8.3	Wonen en bouwen	431	645	-215
Totaal 8			**1.027**	**1.025**	**3**
	0.11	**Resultaat van de rekening van baten en lasten**	**27**	**1.152**	**-1.124**

BIJLAGEN

Bijlage 1: Risicomatrix

Nr.	Onderwerp	Maximaal risico	Factor	Gewogen risico
4.1.1	MGR Rijk van Nijmegen	340.000	1,00	340.000
4.1.2	De Meerval BV	21.000	0,20	4.200
4.1.3	GGD	104.000	1,00	104.000
4.2.1	Bouwgrondexploitatie, MIO-projecten en gronden niet in exploitatie	335.000	0,31	104.000
4.2.2	Bouwleges	100.000	0,50	50.000
4.2.3	Gemeentelijk vastgoed	200.000	0,50	100.000
4.2.3	Gemeentelijk vastgoed kasteelpoort	50.000	0,10	5.000
4.2.3	Gemeentelijk vastgoed kasteeltoren	0	0,10	0
4.2.4	Algemene uitkering	250.000	0,50	125.000
4.2.5	Sociaal domein Jeugd / WMO	1.187.000	0,25	296.750
4.2.6	Bijstandsreductie Masterplan "Wijchen Werkt"	275.000	0,25	68.750
4.2.7	Corona crisis	250.000	1,00	250.000
4.3.1	Juridische procedures	9.628.000	0,50	4.812.800
4.4.1	Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)	200.000	0,10	20.000
4.4.2	Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.	300.000	0,10	30.000
4.4.3	Aanpak saneringswoningen	100.000	0,10	10.000
4.4.4	Milieu bodemverontreiniging	100.000	0,10	10.000
4.5.1	Verstrekte hypotheken aan ambtenaren	2.996.000	0,10	299.600
4.5.2	Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties	41.423.000	0,01	414.230
4.5.3	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. overig	213.000	0,10	21.300
4.5.3	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. sport	789.000	0,10	78.900
4.6.1	Wijziging legger door het Waterschap	100.000	0,50	50.000
		58.961.000		**7.194.530**
	Vaste minimumwaarde (o.b.v. bedragen per inwoner)	41,64		1.703.198
	Gewenste ondergrens Algemene Reserve			**8.897.728**

Bijlage 2: SISA

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
BZK	**C1**	**Regeling Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Totaal ontvangen beschikking *Hard controle R* *Indicatornummer: C1 / 01*	Projectnaam/ nummer *Hard controle R* *Indicatornummer: C1 / 02*	Besteding (jaar T) *Hard controle R* *Indicatornummer: C1 / 03*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE) *Hard controle R* *Indicatornummer: C1 / 04*	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie. *Hard controle R* *Indicatornummer: C1 / 05*	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C1 / 06*
		1	462.740	Winstuitjewoning inkoop en RRE	0	Ja		0
			Kopie projectnaam/ nummer *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C1 / 07*	Toelichting *Hard controle R* *Indicatornummer: C1 / 08*	Eindverantwoording Ja/Nee *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C1 / 09*			
		1	Winstuitjewoning inkoop en RRE		Nee			
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Hard controle R* *Indicatornummer: D8 / 01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Hard controle R* *Indicatornummer: D8 / 02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform *Hard controle R* *Indicatornummer: D8 / 03*			
			136.848	5.092	0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D8 / 04*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbelei **Bedrag** *Hard controle R* *Indicatornummer: D8 / 05*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D8 / 06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbelei **Bedrag** *Hard controle R* *Indicatornummer: D8 / 07*		
		1						

Bijlage 2: SISA

OCW	**D9**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)** Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO). Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. *Hard controle R* *Indicatornummer: D9 / 01*	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO). Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. *Hard controle R* *Indicatornummer: D9 / 02*	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO). Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een *Hard controle R* *Indicatornummer: D9 / 03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Hard controle R* *Indicatornummer: D9 / 04*		
			0	0	0	0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D9 / 05*	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid. Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. **Bedrag** *Hard controle R* *Indicatornummer: D9 / 06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D9 / 07*	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid. Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen. **Bedrag** *Hard controle R* *Indicatornummer: D9 / 08*		
			1					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2019** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen **(IOAZ)** *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			9.002.560	211.733	914.618	6.287	37.943	0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) **(Bbz 2004)** *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Hard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			41.732	2.831	0	317.107	0	Ja

Bijlage 2: SISA

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019** Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Hard controle R* *Indicatornummer: GS / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Hard controle R* *Indicatornummer: GS / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief *Hard controle R* *Indicatornummer: GS / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Hard controle R* *Indicatornummer: GS / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Hard controle R* *Indicatornummer: GS / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Hard controle R* *Indicatornummer: GS / 06*
			44.588	0	1.958	50.781	29.479	0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Hard controle R* *Indicatornummer: GS / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Hard controle R* *Indicatornummer: GS / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: GS / 09*			
			0	0	Ja			
VWS	**H4**	**Specifieke uitkering Sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Hard controle R.* *Indicatornummer: H4/ 01*	Projectnaam / nummer *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: H4 / 02*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend) *Hard controle R* *Indicatornummer: H4 / 03*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Hard controle R* *Indicatornummer: H4 / 04*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Hard controle R* *Indicatornummer: H4 / 05*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Hard controle R* *Indicatornummer: H4 / 06*
		1	578.783	Bijdrage 2019	362.793	148.967	99.278	114.548
			Kopie projectnaam / nummer *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: H4 / 07*	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Hard controle R* *Indicatornummer: H4 / 08*	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Hard controle R* *Indicatornummer: H4 / 09*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: H4 / 10*	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Hard controle n.v.t.* *Indicatornummer: H4 / 11*	
		1	Bijdrage 2019	362793	62,68%		215.990	

Reserves en Voorzieningen

Jaarrekening 2019

Gemeente Wijchen

Wijchen, mei 2020

Inhoudsopgave

5. Inleiding

7. Totaaloverzicht lopende reserves en voorzieningen

9. Specificatie per reserve

75. Specificatie per voorziening

Inleiding

Voor u ligt het overzicht van de reserves en voorzieningen van de gemeente Wijchen. Dit document maakt onderdeel uit van de jaarrekening 2019. De vorming en mutaties op de reserves en voorzieningen vinden hun grondslag in de nota reserves en voorzieningen die in juni 2010 is vastgesteld in de raad. De mutaties zijn inhoudelijk een vertaling van hetgeen is opgenomen in de programmarekening 2019.

In dit document worden de reserves onderscheiden naar:

- de algemene reserves (AR); de algemene reserves zijn alle reserves, niet zijnde bestemmingsreserves, die primair dienen als weerstandsvermogen om tegenvallers in de exploitatie op te vangen (zie ook paragraaf 4 van de programmabegroting.)

- bestemmingsreserves (BR); een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

- Afschrijvingsreserves (Afs.R); dit is een bijzondere vorm van een bestemmingsreserve. Deze reserves zijn gevormd ter afdekking van de afschrijvingslasten van investeringen die volgens het besluit BBV niet in 1 keer ten laste van het resultaat mogen worden gebracht.

In dit document bestaan de voorzieningen uit:

- Voorzieningen (VZ); dit zijn passiefposten in de balans die een schatting geven van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per de balansdatum min of meer onzeker zijn en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum. Voorzieningen moeten naar beste inschatting dekkend zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Als onderligger voor de voorzieningen wordt in de meeste gevallen gebruik gemaakt van beheersplannen.

Totaaloverzicht reserves & voorzieningen

Blad	Nummer	Naam	Stand 31-12-2018	Dotatie 2019	Onttrekking 2019	Stand 31-12-2019
9	80001	AR: Algemene Reserve	10.786.283	3.721.768	3.127.481	11.380.569
10	80002	AR: Rekeningresultaat	0	3.328.768	3.328.768	0
		Subtotaal Algemene Reserves	**10.786.283**	**7.050.535**	**6.456.249**	**11.380.570**
11	81002	BR: Legaat v. Cooth	160.407	0	0	160.407
12	81004	BR: Stimuleringsfonds volkshuisv. Hoevela	537.166	0	100.000	437.166
13	81005	BR: Beeldende kunst	68.072	0	23.610	44.462
14	81006	BR: de stroming	573.062	0	0	573.062
15	81008	BR: Eenmalige middelen	1.522.293	221.000	662.744	1.080.550
16	81009	BR: Pensioenen wethouders	241.849	0	241.849	0
17	81010	BR: Toerisme	12.180	3.650	0	15.830
18	81011	BR: Buurtbus	11.378	0	3.000	8.378
19	81012	BR: Renovaties Sportvelden	514.504	334.470	702.000	146.974
20	81013	BR: Dorpsontwikkelingsplannen	5.055	0	0	5.055
21	81014	BR: Landschapsontwikkelingplan	118.930	31.855	0	150.785
22	81016	BR: Duurzaamheidslening	300.000	134.744	0	434.744
23	81017	BR: Herstructureringsplan BREED	144.466	0	0	144.466
24	81018	BR: Groenvoorziening Loonse waard	69.758	0	0	69.758
25	81020	BR: Versnelling woningbouw	74.200	68.523	0	142.723
26	81022	BR: Groenpercelen Bijsterhuizen	0	150.000	0	150.000
27	81023	BR: Duurzaamheid	198.309	337.147	0	535.456
28	81024	BR: Implementatie Transities WMO	56.890	0	56.890	0
29	81025	BR: WMO-Proof openbare gebouwen	47.902	0	0	47.902
30	81031	BR: Taakstelling HH middelen 2016	139.108	0	139.108	0
31	81032	BR: Wijchen21 informatievoorziening	341.608	0	74.858	266.750
32	81033	BR: Supersnel internet	100.000	0	100.000	0
33	81034	BR: Startersleningen	434.744	0	134.744	300.000
34	81035	BR: Vervangen speeltoestelling openbare s	15.000	5.000	0	20.000
35	81037	BR: Personeelsformatie (15 AZ 126a)	100.000	0	49.076	50.924
36	81039	BR: Cultuurhistorie	20.109	0	0	20.109
37	81040	BR: Integratie en participatie statushouder	247.977	0	108.436	139.541
38	81041	BR: Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte	6.600	0	6.600	0
39	81042	BR: Pilot kwetsbare jongeren	20.852	0	0	20.852
40	81043	BR: RSA Tennis	0	170.322	0	170.322
41	82001	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	91.597	0	0	91.597
42	82002	ER: Gymmaterialen	329.732	39.895	96.008	273.619
43	82003	ER: Onderwijshuisvesting	934.824	0	323.273	611.551
44	82004	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	476.636	543.421	585.639	434.418
45	82005	ER: WWB I-deel	741.156	0	236.384	504.772
46	82006	ER: Verkiezingen	70.886	21.818	67.297	25.407
47	82007	ER: Luchtfoto's	45.088	0	45.088	0
48	82008	ER: Reserve afvalstoffenheffing	668.350	0	567.034	101.316
49	82009	ER: Onderhoud Overige gebouwen	1.852.869	1.502.426	1.541.769	1.813.526
50	82010	ER: gemeentelijke monumenten	77.591	25.000	17.782	84.809
51	82011	ER: Risicoreserve fiscale aangelegenheden	846.207	0	21.250	824.957
52	82012	ER: Reserve Rioolheffing	579.640	196.700	75.800	700.540
53	82013	ER: Egalisatiereserve gladheidbestrijding	61.745	0	0	61.745
54	82014	ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbela	75.280	0	13.578	61.702
55	82015	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	250.000	0	250.000
		Subtotaal reserves	**12.934.019**	**4.035.971**	**5.993.818**	**10.976.173**
56	83001	Afs.R: Brandweerkazerne	3.202.743	0	113.460	3.089.283
57	83002	Afs.R: Kulturhus Bergharen	1.289.892	0	41.610	1.248.282
58	83003	Afs.R: Gemeentewerf	769.882	0	27.496	742.386
59	83004	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	111.499	0	18.136	93.363
60	83005	Afs.R: Minicontainers afvalverwijdering	68.585	0	68.585	0
61	83006	Afs.R: MFA Huurlingsedam	364.381	0	10.717	353.664
62	83007	Afs.R: Sportzaal achterlo	19.500	0	1.500	18.000
63	83008	Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	354.969	0	15.433	339.536
64	83009	Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	46.919	0	9.383	37.536
65	83010	Afs.R: Centrale Sporthal	6.258.860	0	184.084	6.074.776
66	83011	Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	131.756	0	26.600	105.156
67	83012	Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	128.000	0	5.000	123.000

Blad	Nummer	Naam	Stand 31-12-2018	Dotatie 2019	Onttrekking 2019	Stand 31-12-2019
68	83013	Afs.R: Gemeentekantoor	7.157.350	0	355.650	6.801.700
69	83014	Afs.R: Verduurzaming mozaiek	381.645	0	22.785	358.860
70	83016	Afs.Res. Automatische beregening	186.807	0	7.540	179.267
71	83017	Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen	0	0	0	0
72	83018	Afs.R. Uitvoeringsprogramma Openbare ru	679.913	1.046.208	12.044	1.714.078
73	83019	Afschrijvingsreserve RSA	260.000	809.646	22.697	1.046.949
74	83020	Afs.R. Oosterpark	0	300.000	0	300.000
		Subtotaal Afschrijvingsreserves	**21.412.703**	**2.155.854**	**942.720**	**22.625.837**
		Totaal Reserves	**45.133.005**	**13.242.360**	**13.392.787**	**44.982.579**
75	90001	VZ: Personele kosten gelieerde partijen	83.000	0	0	83.000
76	90002	VZ: Pensioenen wethouders	4.123.192	1.568.203	135.192	5.556.203
77	90003	VZ: Wachtgeldverplichtingen personeel	593.844	0	260.291	333.553
78	90004	VZ: Rationeel rioolbeheer	5.088.056	1.002.081	867.131	5.223.006
79	90005	VZ: Mechanische riolering	2.433.795	322.815	79.731	2.676.879
80	90006	VZ: Pompinstallaties rioolgemalen	1.600.622	135.001	0	1.735.623
81	90007	VZ: Openbare straatverlichting	1.374.177	302.487	34.393	1.642.271
82	90008	VZ: Rationeel wegbeheer	5.397.754	2.285.477	1.046.208	6.637.023
83	90009	VZ: Rationeel groenbeheer	543.057	364.222	280.389	626.889
84	90010	VZ: Baggeren waterpartijen	202.965	26.883	0	229.848
85	90011	VZ: Civiele Kunstwerken	1.207.161	220.236	0	1.427.397
86	90012	VZ: Vervanging afvalinfrastructuur	507.890	90.000	0	597.890
		Totaal Voorzieningen	**23.155.513**	**6.317.405**	**2.703.335**	**26.769.582**
		Totaal generaal	**68.288.518**	**19.559.764**	**16.096.122**	**71.752.161**

AR: Algemene Reserve

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	80001		1e jaar:	< 2011
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Weerstandsvermogen, omvang afhankelijk van omvang niet gedekte risico's.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	10.786.283	11.380.569

Toelichting

Een aantal onttrekkingen hebben in 2019 nog niet plaats gevonden, met name omdat voorbereidingskredieten doorlopen in 2020.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					10.786.283
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Bestemming jaarresultaat 2018 (19 7 25084)	2.122.000		2.121.768		
2019	Winstuitkering GR Bijsterhuizen 2019 (Perspectiefnota 2019)	1.500.000		1.500.000		
2019	Afdekking incidenteel perspectief (Begroting 2019)		999.000		998.650	
2019	CPO Wonisck		50.000			
2019	Project Wijchen Werkt		164.113		13.618	
2019	Subsidie St Martenschool Jeugdzorg		43.448		43.448	
2019	Afdekking subsidie Laverna		69.000			
2019	Voorbereidingskrediet Hart van Zuid		230.000			
2019	Voorbereidingskrediet Tussen Kasteel en Wijchens Meer		300.000			
2019	Vrijval overcapaciteit reserve hoevelaken			100.000		
2019	Ontmoeten in het centrum (13466)		11.293		8.250	
2019	Renovatie kunstgrasvelden kurk infill (25066)		107.646		107.646	
2019	Aanvullende subsidie Rondom Wijchen 2019 (38438)				800.000	
2019	2e aanvullende aanvraag RW 2019 zorgkosten (42036)				961.756	
2019	Projectkrediet Klaar voor de Start (21058)				44.113	
2019	Theater aanvullende subs 2019 (27162)				90.000	
2019	Onttrekking subs schaarweide asbest (31598)				60.000	
				3.721.768	3.127.481	
Stand per:	31 december 2019					11.380.569

AR: Rekeningresultaat

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	80002		1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Tussenrekening voor resultaatverdeling voorgaand jaar. In de begroting zonder bedragen. In het jaar neutraal.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	0	0

Toelichting

Aan deze reserve wordt elk jaar het rekeningresultaat gedoteerd. Tevens volgt ook de onttrekking naar de algemene reserve. (80001)

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	bestemming jaarresultaat 2018 (19 7 25084)			3.328.768	
2019	bestemming jaarresultaat 2018 (19 7 25084)				2.121.768
2019	Budgetoverheveling 2018 raadsbesluit (19 7 25084)				1.207.000
				3.328.768	3.328.768

31 december 2019 — 0

BR: Legaat v. Cooth

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	81002		1e jaar:	<2010
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Instandhouding van het vermogen en besteding van de revenuen conform het legaat.
Jaarlijks worden de besteedbare gelden door de raad afzonderlijk aan projecten toegewezen.
De Raad heeft bepaald, dat de ondergrens € 154.500 bedraagt (12 IZ 104).

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	160.407	160.407

Toelichting

De gemeente heeft het legaat van Cooth aanvaard, groot € 84.093. De revenuen van dit bedrag kunnen worden ingezet voor onderwijsdoeleinden. Aan het legaat van € 84.093 mag niet getornd worden. Het suplus is vrij besteedbaar. De jaarlijkse revenuen worden ook in het betreffende jaar besteed. De mutaties gaan derhalve niet meer via de reserve.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 160.407

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
				0	0

31 december 2019 — 160.407

BR: Stimuleringsfonds volkshuisv. Hoevelaken

Algemeen

Programma(nummer)	2	#N/B		
Kostenplaats	81004		1e jaar:	<2010
Afdeling	RME		Nr. Raadsbesluit:	12 RZ 121

Doel reserve/voorziening

Het mogelijk maken van stimuleringsleningen door gelden door te storten in het fonds in Hoevelaken zodra er daar geen of onvoldoende middelen aanwezig zijn om laagrentende leningen te verstrekken. Het betreft hier specifiek voor dit doel geoormerkte gelden. (monumenten)
Met raadsbesluit 13 AZ 293 is door de raad besloten dat de dekkingsgraad van deze reserve minimaal 40% van de uitstaande leningen bedraagt. Afboekingen op leningen als gevolg van oninbaarheid gaan ten koste van de uitleencapaciteit.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	537.166	437.166

Toelichting

Dit fonds werd gevoed door de stortingen van inkomsten uit anti speculatiebeding bij woningverkoop door derden. De termijnen van het beding zijn afgelopen, waardoor er geen voeding meer is. In 2019 hebben geen mutaties plaatsgevonden. De reserve dient nog ter dekking van bestaande monumenten leningen. Na de onttrekking blijft er nog voldoende uitleencapaciteit over.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					537.166
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Overcapaciteit, overboeken naar Alg Reserve.		100.000		100.000	
				0	100.000	
	31 december 2019					437.166

BR: Beeldende kunst

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	81005		1e jaar:	<2010
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Egalisatiereserve voor realisatie van het door de raad vastgestelde kunstplan en uitvoering van kunstopdrachten.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	68.072	44.462

Toelichting

De Raad heeft met 16 IZ 123 de reserve Beeldende kunst ter beschikking gesteld aan subsidieaanvragen, passend de vastgestelde subsidieregeling beeldende kunst.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					68.072
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Uitvoering beeldende kunst 2019		20.000			
2019	Wijchen Herdenkt 2019 meerkunst				10.000	
2019	Activiteiten beeldende kunst 2019				13.610	
				0	23.610	
	31 december 2019					44.462

BR: de stroming

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	81006		1e jaar:	<2010
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze reserve is ter dekking van de afkoopverplichtingen voor het voormalig personeel van de stroming.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	573.062	573.062

Toelichting

In 2019 hebben zich geen mutaties voorgedaan. In 2020 gaan we verder in gesprek met de betrokken medewerkers.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					573.062
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
				0	0	
	31 december 2019					573.062

BR: Eenmalige middelen

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	81008		1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Dekkingsmiddelen voor het toegekende incidenteel beleid van een betreffend jaar. En de nog niet afgeronde projecten van eerdere jaren.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	1.522.293	1.080.550

Toelichting

Betreft administratieve verwerking van de doorzetting van incidenteel meerjarig beleid, waar bij aanvang ineens middelen beschikbaar zijn gesteld.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					1.522.293
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Afronding Digitalisering archieven		48.000		62.491	
2019	Kasteel voorbereidingskrediet		16.675		16.675	
2019	Afwikkeling speelbeleid		73.020		73.020	
2019	Oosterpark		200.000		185.115	
2019	Schaarweide subsidie investering		180.000		180.000	
2019	Leegstandsbeheer oude gemeentekantoor		26.558		26.558	
2019	Afdekking afwaardering st Jan Bapist			221.000		
2019	Ontrekking goosterpark				118.885	
				221.000	662.744	
	31 december 2019					1.080.550

BR: Pensioenen wethouders

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	81009		1e jaar:	<2010
Afdeling	BMO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze reserve houdt, in aanvulling op de voorziening voor wethouderspensioen, rekening met de indexatie op de pensioenen. Op basis van actuariele berekeningen is de hoogte van de voorziening berekend. Bij die berekening is de indexatie niet meegenomen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	241.849	0

Toelichting

We laten de reserve vrijvallen, omdat we het risico op indexatie pensioenen niet meer zo hoog inschatten. De voorziening pensioenen wethouders is op wettelijke grondslagen berekend en beoordelen wij als afdoende afdekking. De reserve wordt ultimo 2019 opgeheven.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 241.849

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Vrijval reserve pensioenen wethouders				241.849
				0	241.849

31 december 2019 — 0

BR: Toerisme

Algemeen

Programma(nummer)	3	#N/B		
Kostenplaats	81010		1e jaar:	2009
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	10-AZ-248

Doel reserve/voorziening

Dekking voor het uitvoeren van de nota toerisme.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	12.180	15.830

Toelichting

Geen bestedingen hebben plaats gevonden in 2019.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					12.180
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Dotatie 2019			3.650		
				3.650	0	
	31 december 2019					15.830

BR: Buurtbus

Algemeen

Programma(nummer)	6	Mobiliteit en Infrastructuur		
Kostenplaats	81011		1e jaar:	2009
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	10-AZ-248

Doel reserve/voorziening

Dekking voor het uitvoeren van het project buurtbus.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	11.378	8.378

Toelichting

Momenteel worden de kosten van de buurtbus gedekt uit deze reserve. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met het structurele bedrag vanaf het moment dat de reserve leeg is.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					11.378
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Exploitatiebegroting		3.000			
2019	Ontrekking conform begroting				3.000	
				0	3.000	
	31 december 2019					8.378

BR: Renovaties Sportvelden

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	81012		1e jaar:	2012
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	12 IZ 132

Doel reserve/voorziening

De reserve is gevormd voor de renovaties van sportvelden van de voetbal-, hockey-, atletiek, fietscross- en korfbalverenigingen. De reserve wordt gevoed door zowel de gemeente als de deelnemende sportverenigingen aan het RSA (Renovatieplan SportAccommodaties).

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	514.504	146.974

Toelichting

Onttrekking aan de reserve RSA zijn conform besluitvorming van de Raad: 702.000 aan de reserve RSA en 107.646 aan de algemene reserve. (Z/18/025066)

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 514.504

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Dotatie cf RSA begroting 2019	338.599		334.470	
2019	Voorziene veldrenovaties 2019		470.197		
2019	Extra kosten veldrenovaties 2019		341.588		
2019	Renovatie knstgrsvldn AWC Alverna MHCW				702.000
				334.470	702.000

31 december 2019 — 146.974

BR: Dorpsontwikkelingsplannen

Algemeen

Programma(nummer)	7a	Politiek		
Kostenplaats	81013		1e jaar:	2011
Afdeling	Griffie (raad)		Nr. Raadsbesluit:	11 AZ 096

Doel reserve/voorziening

Middelen voor het opstellen en uitvoeren van Dorpsontwikkelingsplannen (DOP's).

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	5.055	5.055

Toelichting

Geen mutaties in 2019.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 5.055

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
				0	0

31 december 2019 — 5.055

BR: Landschapsontwikkelingplan

Algemeen

Programma(nummer)	2	#N/B		
Kostenplaats	81014		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Betreft een egalisatiereserve voor het Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP) en het Groen Structuur Plan (GSP)

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	118.930	150.785

Toelichting

In deze reserve zijn de volgende bedragen geoormerkt: € 86.182 voor het GSP. Het resterende bedrag zetten we in voor LOP-projecten.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 118.930

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Exploitatiesaldo LOP 2019			28.092	
2019	Storting exploitatiesaldo GSP			3.763	
				31.855	0

31 december 2019 — 150.785

BR: Duurzaamheidslening

Algemeen

Programma(nummer)	1	#N/B		
Kostenplaats	81016		1e jaar:	2012
Afdeling	RME		Nr. Raadsbesluit:	12 RZ 121

Doel reserve/voorziening

Revolverend fonds voor het kunnen verstrekken van laagrentende duurzaamheidsleningen van € 4.000.000.
De dekkingsgraad bedraagt 7,5% van de uitstaande leningen. Voor de sportclubs is € 1.500.000 gereserveerd, voor duurzaamheidleningen € 2.300.000, de resterende € 200.000 is gereserveerd voor wijkgebouwen. Er hebben nog geen onttrekkingen plaats gevonden.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	300.000	434.744

Toelichting

In 2019 is geen mutatie geweest op de reserve. De maximale uitleencapaciteit is nog niet bereikt. De reserve dient als risicoafdekking.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					300.000
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Aanvulling uit reseserve startersleningen			134.744		
				134.744	0	
	31 december 2019					434.744

BR: Herstructureringsplan BREED

Algemeen

Programma(nummer)	3	#N/B		
Kostenplaats	81017		1e jaar:	2012
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	12 IZ 115

Doel reserve/voorziening

Afdekken van het Wijchense aandeel in de herstructureringskosten en exploitatiekosten van BREED

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	144.466	144.466

Toelichting

BREED is onderdeel geworden van de MGR. De reserve dient ter afdekking van herstructureringskosten binnen de MGR. Conform begroting 2020 valt dit bedrag in 2020 vrij naar de algemene reserve.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 144.466

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
				0	0

31 december 2019 — 144.466

BR: Groenvoorziening Loonse waard

Algemeen

Programma(nummer)	1	#N/B		
Kostenplaats	81018		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze reserve is bestemd voor het herstel van de Groenstructuur in de Loonse Waard. Het bedrag is ontvangen bij de Liquidatie van de GR Loonse Waard. De baggerverplichting is opgenomen in het baggerplan en loopt via de reguliere baggerplanning.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	69.758	69.758

Toelichting

De uitvoering van het project groenvoorziening is doorgeschoven naar 2020.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 69.758

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Uitvoering opleverpunten visie Loonse Waard		69.758		
				0	0

31 december 2019 — 69.758

BR: Versnelling woningbouw

Algemeen

Programma(nummer)	2	#N/B		
Kostenplaats	81020		1e jaar:	<2010
Afdeling	RME		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

In 2005 is de stadsregio begonnen met het project versnelling woningbouw. Het doel van de versnelling woningbouw is het terugdringen van het woningtekort. Het restant van deze reserve is al bestemd in 2018 (La Verna).

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	74.200	142.723

Toelichting

La Verna is in 2019 nog niet opgestart. Het in de exploitatie gereserveerde bedrag voor La Verna is nu ook in deze reserve geparkeerd.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					74.200
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Bijdrage La Verna (begroting 2018)		74.200			
2019	Dotatie Zorginfra Alverna.			68.523		
				68.523	0	
	31 december 2019					142.723

BR: Groenpercelen Bijsterhuizen

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	81022		1e jaar:	2017
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	

Naar aanleiding van de overdracht van de toekomstige fases bijsterhuizen worden de ontvangen gelden vanaf 2015 in deze reserve gestort ter afdekking van mogelijk aankoop groenpercelen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	0	150.000

Toelichting

Een deel van de overdracht van Bijsterhuizen heeft plaatsgevonden in 2019.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Dotatie groenpercelen fase 6.			150.000	
				150.000	0

31 december 2019 — 150.000

BR: Duurzaamheid

Algemeen

Programma(nummer)	1	#N/B		
Kostenplaats	81023		1e jaar:	2013
Afdeling	FIN		Nr. Raadsbesluit:	13 AZ 293

Doel reserve/voorziening

Het betreft een egalisatiereserve waarin geld wordt gereserveerd voor het uitvoeren van duurzaamheidsprojecten. De begrote invulling van deze middelen voor de komende jaren wordt door de programmamanager duurzaamheid uitgewerkt.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	198.309	535.456

Toelichting

Extra middelen in de decembercirculaire zijn ontvangen voor de energietransitie. Deze middelen worden geparkeerd in deze reserve voor uitvoering in 2020 en verder.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					198.309
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Diverse projecten i.k.v. duurzaamheid		100.000			
2019	Decembercirculaire energietransitie			245.000		
2019	Saldo exploitatie 2019 duurzaamheid			92.147		
				337.147	0	
	31 december 2019					535.456

BR: Implemenatie Transities WMO

Algemeen

Programma(nummer)	5	#N/B		
Kostenplaats	81024		1e jaar:	2013
Afdeling	FIN		Nr. Raadsbesluit:	Jaarrek 2013

Doel reserve/voorziening

Ten behoeve van de implemenatie WMO en Jeugdzorg zijn middelen vanuit de gemeentefonds (WMO) ontvangen. De niet ingezette middelen blijven voor het doel gereserveerd.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	56.890	0

Toelichting

De reserve is na 2019 leeg en komt te vervallen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 56.890

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Exploitatietekort 2019 sociaal wijkteam		15.292		15.292
2019	Coördinatie SWT afwikkeling 2018		41.598		41.598
				0	56.890

31 december 2019 — 0

BR: WMO Proof openbare gebouwen

Algemeen

Programma(nummer)	5	#N/B		
Kostenplaats	81025		1e jaar:	2013
Afdeling	FIN		Nr. Raadsbesluit:	Jaarrek 2013

Doel reserve/voorziening

Het WMO-proof maken van openbare gebouwen

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	47.902	47.902

Toelichting

Er liggen geen verplichtingen meer onder deze reserve, besloten in de begroting 2020 is om de reserve vrij te laten vallen naar de algemene reserve.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 47.902

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
				0	0

31 december 2019 — 47.902

BR: Taakstelling HH middelen 2016

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	81031		1e jaar:	2015
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	15 IZ 091

Doel reserve/voorziening

Voor de stimuleren van werkgelegenheid binnen de Huishoudelijke Verzorging heeft het rijk incidentele middelen ter beschikking gesteld. Deze middelen hoeven niet noodzakelijkerwijs besteed te worden in het jaar van ontvanst. Restant wordt meegenomen naar het volgende jaar.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	139.108	0

Toelichting

In 2019 is de HHT afgewikkeld. De reserve komt te vervallen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 139.108

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Exploitatie HH-T		139.108		139.108
				0	139.108

31 december 2019 — 0

BR: Wijchen21 informatievoorziening

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	81032		1e jaar:	2015
Afdeling	FIA		Nr. Raadsbesluit:	15 AZ 116

Doel reserve/voorziening

Deze reserve dekt de incidentele kosten uit het Masterplan informatie-voorziening, alsmede de incidentele kosten voor de werkplekinrichting in de nieuwe huisvesting.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	341.608	266.750

Toelichting

In de begroting 2020 is besloten deze reserve in 2020 vrij te laten vallen naar de algemene reserve. In 2019 hebben de laatste W21 activiteiten plaats gevonden op het gebied van het sociaal domein.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 341.608

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afwikkeling 2018 2d's informatievoorz.				41.738
2019	Kosten 2019 2d's informatievoorziening				33.120
				0	74.858

31 december 2019 — 266.750

BR: Supersnel internet

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	81033		1e jaar:	2015
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	15 AZ 119

Doel reserve/voorziening

Het betreft de afdekking van de investeringen door stichting glasvezel Wijchen in een pilot supersnel internet buitengebied.
Conform de gesloten overeenkomst.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	100.000	0

Toelichting

De lening is kwijtgescholden, de reserve komt te vervallen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 100.000

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afwikkeling lening.		100.000		100.000
				0	100.000

31 december 2019 — 0

BR: Startersleningen

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	81034		1e jaar:	2015
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Risicoafdekking startersleningen. Dekkingspercentage is door de raad in de vergadering van 9 juli 2015 vastgesteld op 10%. Bij het vaststellen van de begroting 2020 is dit percentage gewijzigd en vastgesteld op 7,5%. Hierdoor kan € 4.000.000 aan startersleningen worden verstrekt.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	434.744	300.000

Toelichting

De regeling voor blijversleningen is vervallen, het budget van € 134.744 wordt conform besluit van de raad overgeheveld naar de reserve duurzaamheidsleningen. (81036)

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 434.744

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Blijversleningen vervallen, naar duurz.lening				134.744
				0	134.744

31 december 2019 — 300.000

BR: Vervangen speeltoestellen openbare schoolpleinen

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	81035		1e jaar:	2015
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	16 IZ 121

Doel reserve/voorziening

Met het vaststellen van het nieuwe speelbeleid in 2016 is deze reserve tot stand gekomen. De reserve is bedoeld als achtervang. Indien scholen niet voldoende middelen inzamelen voor het vervangen van speeltoestellen kunnen ze aanspraak doen op deze middelen van de gemeente omdat schoolpleinen openbaar zijn.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	15.000	20.000

Toelichting

De reserve is niet aangesproken in 2019.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 15.000

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Storting conform begroting	5.000		5.000	
				5.000	0

31 december 2019 — 20.000

BR: Personeelsformatie (15 AZ 126a)

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	81037		1e jaar:	2015
Afdeling	BMO		Nr. Raadsbesluit:	15 AZ 126

Doel reserve/voorziening

Het afdekken van de kosten die verwacht worden voor af te spreken afvloeiingsregelingen en wachtgeldverplichtingen. Door uitvoering te geven aan de motie "Frictiekosten personeel" (15 AZ 159) is deze reserve vanaf 2017 gemaximeerd op € 450k. Bij de begroting 2018 is deze tijdelijk verhoogd om de kosten 2018 af te dekken.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	100.000	50.924

Toelichting

Als een afspraak is gemaakt en op geld gewaardeerd, wordt dat deel overgeboekt naar de voorziening Wachtgeldverplichtingen personeel. Telkens bij de jaarrekening wordt daar de nieuwe verplichting berekend. Verschillen worden met deze reserve verrekend. De frictiekosten zijn lager dan ingeschat bij de begroting.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					100.000
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Storting vanuit expl. frictiekst personeel	150.000				
2019	Stelpost kosten afvloeiing personeel		250.000			
2019	Frictiekosten 2019				49.076	
				0	49.076	
	31 december 2019					50.924

BR: Cultuurhistorie

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	81039		1e jaar:	<2010
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

In 2011 is deze voorziening, voorheen onde de naam vondstresultaat woonomgeving Tienakker, hernoemd naar Cultuurhistorie. Het saldo van de reserve Molenberg (91044) is hieraan toegevoegd. Aanwending van deze middelen is in eerste instantie gericht op voorstellen voor Tienakker en omgeving (terrein Romeinse villa), de Romeinse bewoning op het voormalige Martensterrein en het Merovingisch grafveld.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	20.109	20.109

Toelichting

Aanwending van deze middelen is in eerste instantie gericht op voorstellen voor Tienakker en omgeving (terrein Romeinse villa), de Romeinse bewoning op het voormalige Martensterrein en het Merovingisch grafveld.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 20.109

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
				0	0

31 december 2019 — 20.109

BR : Integratie en participatie statushouders

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	81040		1e jaar:	2015
Afdeling	Sam		Nr. Raadsbesluit:	16 1683

Doel reserve/voorziening

Wijchen heeft een inspanningsverplichting vanuit de bestuurlijke afspraken met het rijk voor de huisvesting van statushouders. De begeleiding voor integratie en participatie is een doorlopend proces. Aangezien de inkomsten en uitgaven niet op hetzelfde moment plaatsvinden is deze reserve gevormd.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	247.977	139.541

Toelichting

De middelen worden door het college ingezet op basis van gemaakte plannen.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					247.977
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Exploitatietekort 2019		116.937		108.436	
				0	108.436	
	31 december 2019					139.541

BR: Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	81041		1e jaar:	2017
Afdeling	OwenV		Nr. Raadsbesluit:	17 7 6345

Doel reserve/voorziening

Onderzoeken welke maatregelen in de openbare ruimte kunnen worden genomen om de toegankelijkheid voor ouderen en personen met een handicap te bevorderen

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	6.600	0

Toelichting

Het bedrag is bestemd voor fase 1 en 2 onderdelen uit de inventarisatie, dit werk is afgerond in 2019.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 6.600

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afwikkeling Projectwerkzaamheden		6.600		6.600
				0	6.600

31 december 2019 — 0

BR: Pilot kwetsbare jongeren

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	81042		1e jaar:	2017
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Conform raadsbesluit 16 3947 is deze reserve ontstaan, ter afdekking van de pilot kwetsbare jongeren.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	20.852	20.852

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 20.852

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
2019	Inzet tbv project Pilot kwetsbare jongeren		20.852		
				0	0

31 december 2019 — 20.852

BR: RSA Tennis

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	81043		1e jaar:	2019
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is bedoelt voor dotaties en onttrekkingen ten behoeve van toekomstige investeringen in de vervanging van tennisbanen van de aangesloten tennisverenigingen. Volgens afspraken in het Renovatieplan Tennis dragen zowel gemeente als tennisverenigingen bij aan deze reserve.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	0	170.322

Toelichting

In 2019 hebben tennisverenigingen naast hun jaarlijkse spaarbijdrage ook een eenmalige instapbijdrage in de reserve gestort.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Jaarlijkse dotatie gemeente en clubs			170.322	
				170.322	0

31 december 2019 — 170.322

ER: Actualiseren bestemmingsplannen

Algemeen

Programma(nummer)	1	#N/B		
Kostenplaats	82001		1e jaar:	<2010
Afdeling	RME		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is bedoeld om alle bestemmingsplannen in Wijchen te actualiseren (voorheen > 200) en in aantal terug te brengen naar minder dan 20.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	91.597	91.597

Toelichting

Inmiddels is via een inhaalslag alles bijna geactualiseerd. Gelden zijn benodigd voor opbouw tot volgende actualisering. In 2019 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 91.597

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Dotatie regulier structureel	40.000	60.000		
				0	0

31 december 2019 — 91.597

ER: Gymmaterialen

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	82002		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Egalisatiereserve voor de aanschaf/vervanging van diverse gymmaterialen in de gemeentelijke gymzalen en de Mijlpaal en de Weem. Er vind een storting plaats voor 11 zalen. Per zaal een dotatie van € 3.026 (prijspeil), aangepast met interne contractindexen conform meerjarenbegroting. Storting gebeurt vanuit de diverse accommodaties (contractindex van toepassing).

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	329.732	273.619

Toelichting

De onttrekking aan de reserve gymmaterialen gebaseerd op uitgevoerde herstel- en vervangingswerkzaamheden aan gymmaterialen, viel lager uit dan in de begroting opgenomen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 329.732

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Exploitatie 2019	40.000	159.932		
2019	Klokuurvergoeding intern Zandloper 2019			1.103	
2019	Klokuurvergoeding intern Mijlpaal 2019			2.669	
2019	Jaarlijkse dotatie Reserve gymmaterialen			36.123	
2019	Inzet tbv dekking kstn gymmaterialen				96.008
				39.895	96.008

31 december 2019 — 273.619

ER: Onderwijshuisvesting

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	82003		1e jaar:	<2010
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Dekking van de lasten van onderwijshuisvesting (product 420)

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	934.824	611.551

Toelichting

Onttrekking heeft conform begroting plaats gevonden. Het tekort van 2019 in de exploitatie is ten laste van het resultaat gegaan, omdat met toekomstige onttrekkingen de reserve IHP geen tekorten kan afdekken.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 934.824

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Onttrekking conform begroting 2019		323.273		323.273
				0	323.273

31 december 2019 — 611.551

ER: Uitvoering WMO beleidsplan

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	82004		1e jaar:	<2010
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Egalisatiereserve voor de uitvoering van het WMO-beleidsplan. De inzet van deze reserve is afhankelijk van overschrijdingen op (met name) open-einderegelingen binnen de WMO. De geoormerkte middelen blijven binnen we WMO beschikbaar. Voordelen worden in de Reserve gestort en nadelen worden door een onttrekking uit de reserve gecompenseerd. Bij vaststelling van de jaarrekening 2012 13AZ269, is besloten de reserve te maximeren op € 500.000, exclusief incidentele transitiekosten.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	476.636	434.418

Toelichting

Per saldo is in de exploitatiebudgetten 2019 een voordeel gerealiseerd van € 33k.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					476.636
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Exploitatietekort (cfm ADSD 2017-2020)		75.000		75.000	
2019	Egalisatie exploitatiebudgetten 2019			543.421	510.639	
				543.421	585.639	
	31 december 2019					434.418

ER: WWB I-deel

Algemeen

Programma(nummer)	3	#N/B		
Kostenplaats	82005		1e jaar:	<2010
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Bestemd voor het reserveren van overschotten danwel inzetten t.b.v. tekorten op de WWB - I deel. De rijksbijdrage wordt alleen ingezet voor het inkomensdeel. Geoormerkt door Wijchen.

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	741.156	741.156
		-236.384

Toelichting

Deze reserve wordt als egalisatiereserve gezien op de uitvoering van de wet BUIG. Aanvullend heeft de raad besloten € 59.500 beschikbaar te stellen voor het project "klaar voor de start" (Z/18/021058).

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					741.156
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Afdekking tekort 2019		310.000		176.884	
2019	Werkkrediet Klaar voor de Start				59.500	
				0	236.384	
	31 december 2019					504.772

ER: Verkiezingen

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	82006		1e jaar:	<2010
Afdeling	PUB		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Kostenegalisatie van verkiezingen. In vier jaar tijd vinden normaliter vijf verkiezingen plaats. Derhalve moet één verkiezing opgevangen worden uit reguliere budgetten om pieken te voorkomen. Het overschot is nodig om toekomstige verkiezingen te betalen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	70.886	25.407

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 70.886

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Standaard Storting Verkiezing	6.000			
2019	Verkiezingen provincie/waterschap/EU		73.297		67.297
2019	Exploitatieresultaat 2019			21.818	
				21.818	67.297

31 december 2019 — 25.407

ER: Luchtfoto's

Algemeen

Programma(nummer)	2	#N/B		
Kostenplaats	82007		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Het betreft een egalisatiereserve voor het het maken van luchtfoto's.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	45.088	0

Toelichting

In 1999 is uit het oogpunt van kostenegalisatie besloten om deze reserve in het leven te roepen voor het actueel houden van luchtfoto's in het kader van het volkshuisvestingsbeleid. Inmiddels is de financiele structuur aangepast en is deze reserve overbodig. Besloten is om de reserve in 2020 vrij te laten vallen naar algemen res.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 45.088

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Vrijval reserve conform begroting				45.088
				0	45.088

31 december 2019 — 0

ER: Reserve afvalstoffenheffing

Algemeen

Programma(nummer)	2	#N/B		
Kostenplaats	82008		1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De tarieven afvalstoffenheffing zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid. Eventuele voor- en nadelen in de exploitatie worden met deze reserve geëgaliseerd, zodat het geld wat bij de inwoner is opgehaald aan dit doel wordt besteed.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	668.350	101.316

Toelichting

Het saldo van deze reserve wordt na 2019 als volgt ingezet: Zwerfvuilproject € 50.725 en het Project afvalbeleid € 50.591.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					668.350
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Incidentele lastenverlichting 2019		422.034		422.036	
2019	Project afvalbeleid		50.591			
2019	Aanvulling exploitatietekort 2019		145.000		144.998	
				0	567.034	
	31 december 2019					101.316

ER: Onderhoud Overige gebouwen

Algemeen

Programma(nummer)	7a	Politiek		
Kostenplaats	82009		1e jaar:	<2010
Afdeling	RME		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Reserve voor het onderhoud van gemeentelijke gebouwen, niet zijnde schoolgebouwen. Jaarlijks wordt een vast bedrag (geïndexeerd) gestort in de reserve, waardoor pieken in het onderhoud uit deze reserve kunnen worden opgevangen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	1.852.869	1.813.526

Toelichting

Het onderhoud heeft conform planning plaatsgevonden in 2019, waarbij een aantal werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2020 en een aantal vervroegd hebben plaatsgevonden. Vanwege wetswijziging kunnen gemeenten BTW op sport niet meer aftrekken, dit leidt tot hogere kosten. Dit wordt deels gecompenseerd door de landelijke SPUK subsidie die hiervoor in het leven is geroepen.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					1.852.869
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Begroting o.b.v. MJOP	1.444.299	1.456.361			
2019	Structurele dotatie onderh 2019			1.391.803		
2019	Onderhoud bouwkundig 2019				928.328,94	
2019	Onderhoud installaties 2019				613.440,03	
2019	Opbrengst SPUK tgv OHF			110.623,00		
				1.502.426	1.541.769	
	31 december 2019					1.813.526

ER: Gemeentelijke monumenten

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	82010		1e jaar:	<2010
Afdeling	RME		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze reserve wordt ingezet als egalisatiereserve t.b.v. de exploitatiekosten monumenten

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	77.591	84.809

Toelichting

Het saldo van de kostenplaatsen monumenten wordt jaarlijks verrekend met de reserve. In 2019 zijn bij de decembercirculaire extra middelen ontvangen voor de kerkenvisie. Deze middelen zijn hier geparkeerd voor uitvoering in 2020 en verder.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					77.591
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Kerkenvisie decembercirculaire.			25.000		
2019	Onttrekking monumenten JR 2019.				17.782	
				25.000	17.782	
	31 december 2019					84.809

ER: Risicoreserve fiscale aangelegenheden

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	82011		1e jaar:	2014
Afdeling	FIA		Nr. Raadsbesluit:	14 AZ 060

Doel reserve/voorziening

In hoofdstuk 5 van "Anders Denken, Samen Doen", behorende bij Begroting 2015 (14 AZ 060) is aangegeven dat we (per saldo) verwachten BTW over oude jaren terug te kunnen krijgen. De eerste € 200k wordt ingezet voor het project "Meten is Weten" , zie ook ADSD 2015, hoofdstuk 5. Dit project beoogt optimalisatie van Vennootschapsbelasting, btw/bcf, subsidies en energie. De meeropbrengsten worden in deze reserve gehouden om mogelijke toekomstige fiscale risico's af te dekken.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	846.207	824.957

Toelichting

In 2019 is de energie audit EED (European Energy Directive) afgewikkeld, die in 2018 al opgestart is t.b.v. het project Meten is weten. Besloten is in 2020 een deel van de reserve vrij te laten vallen naar de algemene reserve.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					846.207
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	EED audit tlv meten is weten				21.250	
				0	21.250	
	31 december 2019					824.957

ER: Reserve Rioolheffing

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	82012		1e jaar:	2014
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Deze reserve is bedoeld voor efficiencyresultaten op het taakveld Riolering. 5- jaarlijks bij het opstellen van het GRP zal de stand van deze Bestemmingsreserve beoordeeld worden.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	579.640	700.540

Toelichting

Het positieve resultaat op riolering 2019 is gestort in deze reserve.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 579.640

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afkoppelprojecten		75.000		75.800
2019	Storting efficiencyresultaat riolering 2019			196.700	
				196.700	75.800

31 december 2019 — 700.540

ER: Egalisatiereserve gladheidbestrijding

Algemeen

Programma(nummer)	6	Mobiliteit en Infrastructuur		
Kostenplaats	82013		1e jaar:	2014
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De kosten van gladheidsbestrijding kunnen grillig verlopen afhankelijk van het winterse weer. Om schommelingen in de exploitatie zoveel mogelijk te voorkomen is bij de begroting 2014 besloten om deze middels een egalisatiereserve af te wikkelen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	61.745	61.745

Toelichting

Bij de begroting 2020 is besloten om deze reserve op te heffen en een risico op een strenge winter in de exploitatie te nemen. Daarom heeft er in 2019 geen egalisering meer plaatsgevonden.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 61.745

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
				0	0

31 december 2019 — 61.745

ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting (14 AZ 060)

Algemeen

Programma(nummer)	2	#N/B		
Kostenplaats	82014		1e jaar:	2015
Afdeling	FIA		Nr. Raadsbesluit:	14 AZ 060

Doel reserve/voorziening

Egalisatie van de kosten en opbrengsten inzake de uitvoering van het hondenbeleid en de hondenbelasting.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	75.280	61.702

Toelichting

De uitgaven en inkomsten die relatie hebben met de hondenbelasting lopen niet altijd gelijk. Overschotten en tekorten worden bij de jaarrekening met de reserve verrekend. Waarbij de reserve nooit onder nul mag komen.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					75.280
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Inzet tbv tarief 2019		13.173			
2019	Afrekening hondenbelasting 2019				13.578	
				0	13.578	
	31 december 2019					61.702

ER: 2D's WMO-JEUGD

Algemeen

Programma(nummer)	5	#N/B		
Kostenplaats	82015		1e jaar:	2015
Afdeling	SAM		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Per januari 2015 voert de gemeente Wijchen de decentralisaties uit op het gebied van Jeugdzorg en nieuwe WMO (AWBZ). Hiervoor zijn extra middelen toegevoegd aan de uitkering in het gemeentefonds. Deze middelen worden specifiek voor dit doel gereserveerd en eventuele tekorten / overschotten worden met deze reserve verrekend.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	0	250.000

Toelichting

Conform besluitvorming worden innovatiemiddelen in deze reserve geparkeerd voor uitvoering in 2020. Ook de restant gelden voor zorginfra wordt voor 2020 gereserveerd.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Doorschuiven innovatiebudg 2020 (35571)	210.000		210.000	
2019	Restantgelden 40k zorginfrastructuur	40.000		40.000	
				250.000	0

31 december 2019 — 250.000

Afs.R: Brandweerkazerne

Algemeen

Programma(nummer)	2	#N/B		
Kostenplaats	83001		1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Tot en met 2013 ter dekking van de afschrijvingslasten van de Brandweerkazerne.
Per 31.12.2013 is de brandweerkazerne overgedragen. Hierdoor vallen de afschrijvingslasten vrij, maar wordt de doorbelasting vanuit de VRGZ navenant hoger. Deze reserve dekt de extra bijdrage.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	3.202.743	3.089.283

Toelichting

Afschrijving in 40 jaar, ter dekking kapitaallasten binnen de begroting van de VRGZ.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 3.202.743

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		113.460		113.460
				0	113.460

31 december 2019 — 3.089.283

Afs.R: Kulturhus Bergharen

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	83002		1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Dekking voor de afschrijvingslasten van het Kulturhus Bergharen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	1.289.892	1.248.282

Toelichting

Afschrijving in 40 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 1.289.892

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		41.610		41.610
				0	41.610

31 december 2019 — 1.248.282

Afs.R: Gemeentewerf

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	83003		1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Afschrijvingsreserve voor de bouw van de gemeentewerf aan de Kamerling Onnesstraat.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	769.882	742.386

Toelichting

Afschrijving in 40 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 769.882

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		27.496		27.496
				0	27.496

31 december 2019 — 742.386

Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	83004		1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Reserve ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten, voortvloeiend uit de verbouwing van het Molenhuis.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	111.499	93.363

Toelichting

Afschrijving in 40 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 111.499

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		18.136		18.136
				0	18.136

31 december 2019 — 93.363

Afs.R: Minicontainers afvalverwijdering

Algemeen

Programma(nummer)	2	#N/B		
Kostenplaats	83005		1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Afschrijvingsreserve voor de afdekking van de lasten van de vervanging van minicontainers.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	68.585	0

Toelichting

De minicontainers zijn volledig afgeschreven, hiermee komt dee reserve te vervallen

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 68.585

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		68.585		68.585
				0	68.585

31 december 2019 — 0

Afs.R: MFA Huurlingsedam

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	83006		1e jaar:	2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	10-AZ-248

Doel reserve/voorziening

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de MFA Huurlingsedam.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	364.381	353.664

Toelichting

De investeringslasten van de MFA Huurlingsedam (De Brink) worden hiermee gedekt. 1e afschrijving in 2013. Afschrijven in 40 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 364.381

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		10.717		10.717
				0	10.717

31 december 2019 — 353.664

Afs.R: Sportzaal achterlo

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	83007		1e jaar:	2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	10-AZ-248

Doel reserve/voorziening

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de bouw en afwerking van Sportzaal Achterlo.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	19.500	18.000

Toelichting

Het betreft de niet door de ontwikkelaar gedekte kosten met betrekking tot de bouw en afwerking van de Sportzaal.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 19.500

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		1.500		1.500
				0	1.500

31 december 2019 — 18.000

Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	83008		1e jaar:	2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	10-AZ-248

Doel reserve/voorziening

Afdekken afschrijvingslasten aanleg 3e hockeyveld

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	354.969	339.536

Toelichting

Afschrijving in 30 jaar voor ondergrond. Toplaag in 15 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 354.969

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		15.433		
2019	Jaarlijkse afschrijving 3e hockeyveld				15.433
				0	15.433

31 december 2019 — 339.536

Afs.R: Arbomaatregelen SCEC

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	83009		1e jaar:	2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	10-IZ-224

Doel reserve/voorziening

Dekking van de afschrijvingslasten Arbomaatregelen SCEC (10 IZ 224).

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	46.919	37.536

Toelichting

Afschrijving in 15 jaar.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 46.919

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		9.383		9.383
				0	9.383

31 december 2019 — 37.536

Afs.R: Centrale Sporthal

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	83010		1e jaar:	<2010
Afdeling	Financiën		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Ter dekking van de kapitaallasten van de Centrale Sporthal (Arcus).

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	6.258.860	6.074.776

Toelichting

Oplevering in 2012. De jaarlijkse kapitaallasten met ingang van 2013 worden ten laste van deze reserve gebracht.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					6.258.860
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Afschrijving		184.084		184.084	
				0	184.084	
	31 december 2019					6.074.776

Afs.R: Kunstgrasveld Diosa

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	83011		1e jaar:	2014
Afdeling	WZO		Nr. Raadsbesluit:	14 IZ 209

Doel reserve/voorziening

Conform 14-IZ-209 is een hybride kunstgrasveld aangelegd bij Diosa. De afschrijvingslasten worden afgedekt uit deze reserve.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	131.756	105.156

Toelichting

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 131.756

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		26.600		26.600
				0	26.600

31 december 2019 — 105.156

Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	83012		1e jaar:	2015
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Ter afdekking van de kapitaallasten voortkomend uit de renovatie van de fietscrossbaan

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	128.000	123.000

Toelichting

Vanaf 2017 wordt er afgeschreven, waarbij deze reserve de afschrijvingslast afdekt.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 128.000

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		5.000		5.000
				0	5.000

31 december 2019 — 123.000

Afs.R: Gemeentekantoor

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	83013		1e jaar:	2017
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Afdekking van de afschrijvingslasten van de investering van het huis van de Gemeente

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	7.157.350	6.801.700

Toelichting

Niet de volledige afschrijvingslast wordt afgedekt via deze reserve, een deel gaat ten laste van de structurele exploitatie.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 7.157.350

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		355.650		355.650
				0	355.650

31 december 2019 — 6.801.700

Afs.R: Verduurzaming mozaiek

Algemeen

Programma(nummer)	4	#N/B		
Kostenplaats	83014		1e jaar:	2012
Afdeling	FIN		Nr. Raadsbesluit:	13-AZ-269

Doel reserve/voorziening

Deze middelen zijn gereserveerd voor het mogelijk maken van verduurzaming van 't Mozaïek, als dat niet binnen het oorspronkelijke krediet van € 3 miljoen kan worden opgevangen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	381.645	358.860

Toelichting

Met de nota 14-IZ-010 heeft de Raad besloten bij het project de Huiskamer de zuidgevel te verduurzamen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 381.645

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		22.500		22.785
				0	22.785

31 december 2019 — 358.860

Afs.Res. Automatische beregening

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	83016		1e jaar:	
Afdeling	Sociaal		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is gevormd ter afdekking van afschrijvingskosten voortvloeiend uit investeringen in automatische beregening op de sportvelden.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	186.807	179.267

Toelichting

De investering heeft plaats gevonden, het bedrag is uit de RSA reserve overgenomen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 186.807

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Afschrijving		7.472		7.540
				0	7.540

31 december 2019 — 179.267

Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	83017		1e jaar:	
Afdeling	Sociaal		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is gevormd ter afdekking van afschrijvingskosten voortvloeiend uit investeringen in Leefbaarheid Hernen Bergharen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	0	0

Toelichting

De investeringen zijn nog in de onderzoeksfase. De dotatie vind plaats nadat de investering is afgerond. Tot dat moment blijven de middelen in de reserve eenmalige middelen.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
				0	0

31 december 2019 — 0

Afs.R. Uitvoeringsprogramma Openbare ruimte

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	83018		1e jaar:	
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte vallen onder de noemer maatschappelijk nut. Voorheen moesten deze investeringen zo snel als mogelijk worden afgeschreven. Inmiddels schrijft het BBV voor deze investeringen te activeren en volgens normaal regime af te schrijven.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	679.913	1.714.078

Toelichting

Aangezien ons Ibor beleid voorziet in vooraf sparen voor vervangingen, wordt vanuit de betreffende voorzieningen het in een betreffend jaar geinvesterteeerde bedrag overgeboekt naar deze afschrijvingsreserve. Het saldo van deze reserve is dus gelijk aan de boekwaarde van De IBOR-vervangingsinvesteringen.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					679.913
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Investeringen maatschappelijk nut 2019			1.046.208		
2019	Afschrijvingen openbare verlichting				2.374	
2019	Afschrijven wegen				9.670	
				1.046.208	12.044	
	31 december 2019					1.714.078

Afschrijvingsreserve RSA

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	83019		1e jaar:	JR 2018
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De bestemmingsreserve 81012 renovaties sportvelden is bedoeld als spaarpot voor de renovaties van onze sportvelden. Op het moment dat een renovatie is afgerond, dan activeren we deze renovatie en storten we het bedrag uit de "spaarpot" naar deze afschrijvingsreserve. De hieruit volgende afschrijvingen worden jaarlijks gedekt uit deze afschrijvingsreserve.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	260.000	1.046.949

Toelichting

In 2019 zijn drie renovaties afgerond en gestort in deze reserve. De onttrekking is o.b.v. afschrijvingen.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					260.000
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Afschrijving hockeyveld 1		17.917			
2019	Investering kunstgrasveld AWC, Alverna	582.588				
2019	Investering hockeyveld 2 MHC	215.000				
2019	Renovatie knstgrsvldn AWC Alverna MHCW			809.646		
2019	Jaarlijkse afschrijving RSA velden				22.697	
				809.646	22.697	
	31 december 2019					1.046.949

Afs.R. Oosterpark

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	83020		1e jaar:	
Afdeling			Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

De reserve is gevorm vanuit de eenmalige middelen om de afschrijvingen te dekken van de investering in het Oosterpark.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	0	300.000

Toelichting

In 2019 is de reserve gevormd vanuit de reserve eenmalige middelen. Afschrijvingen gaan lopen het jaar na afronding van de investering.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 0

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Vorming afschrijvingsreserve			300.000	
				300.000	0

31 december 2019 — 300.000

VZ: Personele kosten gelieerde partijen

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	90001		1e jaar:	<2010
Afdeling	BMO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Hiermee dekken we eventuele wachtgeldverplichtingen medewerkers voor gelieerde partijen. De kosten voor een Euregio-medewerker worden gedragen door Wijchen als hij recht heeft op wachtgeld. Vandaar dat de deelnemende gemeenten een bijdrage hiervoor aan Wijchen hebben betaald (€ 83.000).

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	83.000	83.000

Toelichting

Geen mutatie in 2019.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 83.000

Datum	Omschrijving	Begroting Toevoeging	Begroting Onttrekking	Realisatie Toevoeging	Realisatie Onttrekking
				0	0

31 december 2019 — 83.000

VZ: Pensioenen wethouders

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	90002		1e jaar:	<2010
Afdeling	BMO		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Afdekken van actuarieel berekende pensioenverplichtingen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	4.123.192	5.556.203

Toelichting

In 2019 is de actuarieel berekende hoogte van voorziening flink gestegen, vanwege de lage rentestand en het vervroegen van de pensioengerechtigde leeftijd. Daarnaast heeft een pensioenoverdracht plaats gevonden.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					4.123.192
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Uitkering aan oud wethouders		82.239		135.192	
2019	Pensioenoverdracht			382.328		
2019	Dotatie ivm verlaging rente			1.185.875		
				1.568.203	135.192	
	31 december 2019					5.556.203

VZ: Wachtgeldverplichtingen personeel

Algemeen

Programma(nummer)	7b	Bestuur		
Kostenplaats	90003		1e jaar:	2015
Afdeling	BMO		Nr. Raadsbesluit:	15 AZ 126a

Doel reserve/voorziening

Afdekking van verplichtingen bij beëindiging dienstverband.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	593.844	333.553

Toelichting

Er zijn vaststellingsovereenkomsten gesloten. De financiële gevolgen moeten we nemen bij het afsluiten van de overeenkomsten. Actualisatie van deze voorziening leidt, op basis van de toekomstige verplichtingen, tot een vrijval in 2019.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					593.844
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	verwerking afgesloten overeenkomsten		267.923		175.147	
2019	Vrijval voorziening 2019				85.144	
				0	260.291,00	
	31 december 2019					333.553

VZ: Rationeel rioolbeheer

Algemeen

Programma(nummer)	6	Mobiliteit en Infrastructuur		
Kostenplaats	90004		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in de vervanging, renovaties en groot ondehoud van de vrijvervalriolering en de randvoorzieningen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	5.088.056	5.223.006

Toelichting

Het aantal projecten is voor de komende jaren nog niet specifiek in te schatten dit wordt begin van het nieuwe jaar duidelijk bij het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma door het college. De begrote onttrekking is gebaseerd op het laatste RBP.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					5.088.056
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Structurele dotatie	877.400		877.400		
2019	Ontrekking voor de projecten 2019		533.467		867.131	
2019	Storting tbv uitgesteld werk 2019			124.681		
				1.002.081	867.131	
	31 december 2019					5.223.006

VZ: Mechanische riolering

Algemeen

Programma(nummer)	6	Mobiliteit en Infrastructuur		
Kostenplaats	90005		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in de vervanging, renovaties en groot onderhoud van de technische voorzieningen van de vacuum- en drukriolering.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	2.433.795	2.676.879

Toelichting

Het aantal projecten is voor de komende jaren nog niet specifiek in te schatten dit wordt begin van het nieuwe jaar duidelijk bij het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma door het college. De begrote onttrekking is gebaseerd op het laatste RBP.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2019					2.433.795
		Begroting		Realisatie		
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
2019	Structurele dotatie	322.815		322.815		
2019	Afdekking vervangingen 2019				79.731	
				322.815	79.731	
	31 december 2019					2.676.879

VZ: Pompinstallaties rioolgemalen

Algemeen

Programma(nummer)	6	Mobiliteit en Infrastructuur		
Kostenplaats	90006		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in de vervanging, renovaties en Groot onderhoud van de technische installaties van de rioolgemalen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	1.600.622	1.735.623

Toelichting

Het aantal projecten is voor de komende jaren nog niet specifiek in te schatten dit wordt begin van het nieuwe jaar duidelijk bij het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma door het college. De begrote onttrekking is gebaseerd op het laatste RBP.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 1.600.622

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Mutatie boekjaar	135.001	67.800	135.001	
				135.001	0

31 december 2019 — 1.735.623

VZ: Openbare straatverlichting

Algemeen

Programma(nummer)	6	Mobiliteit en Infrastructuur		
Kostenplaats	90007		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in instandhouding van de Openbare Verlichting.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	1.374.177	1.642.271

Toelichting

Voor specificatie zie beheerplan en visieplan OVL, in 2019 is wegens capaciteitsproblemen weinig werk aan de OVL uitgevoerd.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 1.374.177

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Uitvoeringsprogramma	302.487	301.500	302.487	
2019	Afdekking incidentenvervangingen				34.393
				302.487	34.393

31 december 2019 — 1.642.271

VZ: Rationeel wegbeheer

Algemeen

Programma(nummer)	6	Mobiliteit en Infrastructuur		
Kostenplaats	90008		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in de vervanging en (groot onderhoud) van wegen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	5.397.754	6.637.023

Toelichting

De voorziening is gebaseerd op het IBOR en wordt ter dekking van het uitvoeringsprogramma ingezet.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 5.397.754

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Structurele dotatie	2.216.142		2.263.551	
2019	Uitvoeringsprogramma 2019		786.034		1.046.208
2019	Aanvulling uitgelopen groot onderhoud			21.926	
				2.285.477	1.046.208

31 december 2019 — 6.637.023

VZ: Rationeel groenbeheer

Algemeen

Programma(nummer)	2	#N/B		
Kostenplaats	90009		1e jaar:	<2010
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in de vervanging en renovaties van groenvoorzieningen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	543.057	626.889

Toelichting

De voorziening is gebaseerd op het IBOR en ter dekking van het uitvoeringsprogramma worden ingezet.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 543.057

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Uitvoeringsprogramma	223.646	223.646	277.599	280.389
2019	Storting conform begroting			49.000	
2019	Exploitatiesaldo Groen			37.622	
				364.222	280.389

31 december 2019 — 626.889

VZ: Baggeren waterpartijen

Algemeen

Programma(nummer)	1	#N/B		
Kostenplaats	90010		1e jaar:	2014
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	14AZ030

Doel reserve/voorziening

De voorziening heeft een drieledig doe 1) voor het onderhoud van B- en C-Watergangen binnen de gemeente. 2) voor de wettelijke ontvangstplicht van het slib uit A-Watergangen van het waterschap 3) Onderhoud van duikers welke niet onder civiele kunstwerken vallen.

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	202.965	229.848

Toelichting

Grondslag is de voorziening baggerplan 2014 t/m 2023

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 202.965

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Structurele dotatie	26.883		26.883	
				26.883	0

31 december 2019 — 229.848

VZ: Civiele Kunstwerken

Algemeen

Programma(nummer)	6	Mobiliteit en Infrastructuur		
Kostenplaats	90011		1e jaar:	2013
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	12AZ203

Doel reserve/voorziening

Op lange termijn het groot onderhoud en vervanging van onze civiele kunstwerken waarborgen

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	1.207.161	1.427.397

Toelichting

De civiele kunstwerken zijn een onderdeel van het IBOR.

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 1.207.161

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Dotatie conform IBOR	223.037		220.236	
				220.236	0

31 december 2019 — 1.427.397

VZ: Vervanging afvalinfrastructuur

Algemeen

Programma(nummer)		#N/B		
Kostenplaats	90012		1e jaar:	2014
Afdeling	OW		Nr. Raadsbesluit:	

Doel reserve/voorziening

Voorzien in de vervanging van onze afvalinfrastructuur zowel bovengronds als ondergronds

Omvang & duur

	2018	2019
Stand per ultimo boekjaar	507.890	597.890

Toelichting

De bestemde reserve is omgezet naar een voorziening conform het BBV

Mutaties

Stand per: 1 januari 2019 — 507.890

		Begroting		Realisatie	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
2019	Dotatie confrom begroting	90.000		90.000	
				90.000	0

31 december 2019 — 597.890

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Wijchen

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de gemeente Wijchen te Wijchen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de gemeente Wijchen op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door de raad.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2019;
2. de balans per 31 december 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Wijchen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatie-bepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.095.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Benadrukking van de gevolgen van het COVID-19 virus
Het COVID-19 virus heeft ook invloed op de gemeente Wijchen. Wij vestigen derhalve de aandacht op de paragraaf gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening waarin door het college is toegelicht wat de impact van het virus op de gemeente reeds is geweest en met wat voor impact zij verder nog rekening houdt.

Ook is toegelicht welke maatregelen het college al genomen heeft en welke maatregelen zij voornemens is nog te nemen. Uit de toelichting blijkt ook dat er nog steeds onzekerheden blijven bestaan. Het college geeft daarbij aan dat er geen sprake is van een ernstige onzekerheid met betrekking tot de continuïteit van de gemeente.

Wij hebben de uiteenzetting van de situatie en de hierbij behorende onzekerheden beoordeeld en zijn van mening dat dit gegeven de situatie een adequate toelichting is. Doordat er onzekerheid is over wat de uiteindelijke economische impact van het COVID-19 virus zal zijn, spreekt er ook veel onzekerheid uit deze toelichting. Op grond van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen controle-informatie zijn wij van mening dat, rekening houdend met de onzekerheden die er op het moment van afgifte van deze controleverklaring zijn, de gemeente de situatie in haar jaarrekening goed toelicht en haar jaarrekening terecht opmaakt op basis van continuïteit in lijn met het verslaggevingsstelsel. Rekening houdend met deze situatie hebben wij - in lijn met de controlestandaarden - een goedkeurend oordeel over de jaarrekening verstrekt.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- Bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening
Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door de raad.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen.
  Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zoetermeer, 24 juni 2020
Astrium Overheidsaccountants B.V.

Was getekend,
Drs. N.E. Lansbergen RA EMITA RE

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	1591
Extern Zaak ID	Z/20/048026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	9 juli 2020
Agendapunt	6.b
Omschrijving	48026 Perspectiefnota Wijchen 2020 (beslisnota)
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Financieel beleid
Eigenaar	Orsouw, van, Raoul
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088 - 432 7190
E-mail adres steller	r.van.orsouw@drutenwijchen.nl

Bijlagen
Beslisnota Perspectiefnota Wijchen 2020 (48026)
Perspectiefnota Wijchen 2020
Meicirculaire 2020

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken gemeenteraad Wijchen	16 juni 2020
Raad openbaar Wijchen	**9 juli 2020**

Voorgesteld besluit

1. De Perspectiefnota Wijchen 2020 vast te stellen, waarmee ingestemd wordt met:
a) De structurele mutaties uit hoofdstuk 3;
b) De incidentele mutaties uit hoofdstuk 4;
c) Een begrotingswijziging op de Programmabegroting conform hoofdstuk 14.

Besluit (Geamendeerd aangenomen)

1. De Perspectiefnota Wijchen 2020 vast te stellen, waarmee ingestemd wordt met:
a) de structurele mutaties uit hoofdstuk 3, met uitzondering van de financiële effecten uit 3.02 BUIG v.w.b. het project “klaar voor de start”;
b) De incidentele mutaties uit hoofdstuk 4;
c) Een begrotingswijziging op de Programmabegroting conform hoofdstuk 14.

2. Vanaf 1 juli 2021 geen financiële effecten van het project “Klaar voor de Start” meenemen in zowel het structurele- als het incidentele perspectief, zonder dat hierover een inhoudelijke afweging in de raad heeft plaatsgevonden.*

*De tabel in het amendement geeft de structurele en incidentele effecten weer ten opzichte van de voorliggende Perspectiefnota.

Openbaar Zaaknummer: 48026

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Perspectiefnota Wijchen 2020

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De Perspectiefnota Wijchen 2020 vast te stellen, waarmee ingestemd wordt met:
   a) De structurele mutaties uit hoofdstuk 3;
   b) De incidentele mutaties uit hoofdstuk 4;
   c) Een begrotingswijziging op de Programmabegroting conform hoofdstuk 14.

Aanleiding
Het college biedt u een perspectiefnota aan die richting geeft voor het opstellen van de Begroting 2021 en een wijziging voorstelt voor de lopende (meerjaren)begroting 2020. De meicirculaire maakt integraal onderdeel uit van deze beslisnota en is doorgerekend in het voorliggende perspectief.

Voor het vaststellen van de begroting 2021 is nog werk aan de winkel. Het voorliggende meerjarenperspectief is structureel niet sluitend met inbegrip van de taakstellingen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
7-11-2019	**Programmabegroting 2020**

Gewenst resultaat
Met het vaststellen van de Perspectiefnota stellen we de lopende begroting bij en geven we richting aan de Begroting 2021. De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te blijven.

Argumenten
1.1 De perspectiefnota geeft een geactualiseerd beeld van het bestaande beleid.
De perspectiefnota is doorgerekend met de uitkomsten van de meicirculaire. Nieuw beleid is meerjarig vooralsnog niet meegenomen en wordt, waar mogelijk, afgewogen bij de begrotingsbehandeling in november. Het huidige perspectief laat geen ruimte voor nieuw beleid, met name vanwege de tekorten op jeugdzorg en Wmo nieuw, maar ook vanwege uitzettingen op de gemeenschappelijke regelingen en de bijstand.

1.2 Een begrotingswijziging op een lopend begrotingsjaar past binnen de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.
De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) bepaalt de richtlijnen waaraan de begroting- en jaarrekeningstukken van een gemeente dienen te voldoen. Daarin wordt

gesteld dat iedere begrotingsoverschrijding in principe onrechtmatig is. Door van de verwachte grote afwijkingen in het lopende jaar een begrotingswijziging te maken, is de kans op overschrijdingen bij de jaarrekening kleiner. Overigens tellen niet alle overschrijdingen mee als zijnde onrechtmatig in het oordeel van de accountant. Wanneer de overschrijdingen worden gecompenseerd door baten, binnen bestaand beleid passen, of "open einde" regelingen zijn, dan tellen deze overschrijdingen niet mee in het oordeel van de accountant.
De begrotingswijziging is gebaseerd op de afwijkingen uit de Programmarapportage Mei en actualisatie van onderwerpen in deze Perspectiefnota.

Tegenargumenten en risico's
1.1 De Perspectiefnota presenteert geen sluitende meerjarenbegroting.
Ondanks de positieve uitkomsten uit de meicirculaire, is de begroting niet structureel sluitend. In 2021 laat de begroting nog wel een positief saldo zien, maar zijn er eerst nog taakstellingen concreet in te vullen op de jeugdzorg en Wmo nieuw.

1.2 Het opstellen van de Perspectiefnota gebeurt in (financieel) onzekere tijden.
We kunnen op dit moment niet volledig inschatten wat de gevolgen zijn van de corona crisis op de korte en (midden)lange termijn. Zowel aan de kostenkant hebben we niet alles in beeld, maar ook de mate van compensatie vanuit het Rijk is nog onzeker. Daarbij komt dat we moeilijk in kunnen schatten wat de crisis betekent voor de (lokale) economie.
Daarnaast is een herverdeling van de algemene uitkering aangekondigd. Deze herverdeling zou per 1-1-2021 ingaan. De eerste uitkomsten bleken voor gemeenten een grote impact te hebben, waar nader aanvullend onderzoek voor nodig is. De herverdeling is uitgesteld naar 1-1-2022. We hebben geen voorlopige uitkomsten specifiek voor Wijchen gezien, maar gewaarschuwd wordt voor flinke nadelige uitkomsten.
Ook wordt er momenteel verkend naar de mogelijkheden van een bestuurlijke fusie met de gemeente Druten. Eventuele financiële effecten daarvan zijn in deze Perspectiefnota niet meegenomen.

1.3 Er is geen uitvoering gegeven aan motie "Oproep financiële informatie aan de gemeenteraad" bij de begroting 2020.
De motie roept het college op om bij deze Perspectiefnota per taakveld inzichtelijk te maken wat voor beleid erin zit, wat het kost, welk deel verplicht is en welk deel gebaseerd is op Wijchense keuzes. Hieruit zou moeten blijken of er ruimte zit tot het doorvoeren van structurele bezuinigingen.
Mede door de gevolgen van corona crisis en het niet beschikbaar hebben van budget om extra capaciteit hiervoor in te huren, is vooralsnog geen invulling gegeven aan de motie. Ook is de Perspectiefnota meer op hoofdlijnen ingestoken en past een dergelijk verdiepingsslag hier niet in. Richting de begroting 2021 komen we hierop bij u terug.

Financiële gevolgen

Wij constateren dat alleen jaarschijf 2021 binnen het structurele meerjarenperspectief sluitend is, maar wel met een nog in te vullen taakstelling op het sociaal domein. Ten opzichte van de Programmabegroting 2020 ziet het meerjarenperspectief er beduidend minder goed uit. Met name de forse bijstelling van € 1 miljoen, oplopend tot € 2 miljoen op de jeugdzorg en Wmo nieuw is hier de oorzaak van. Het verschil tussen de doelstelling (binnen de rijksmiddelen uitkomen) en het huidig kostenniveau, achten we op dit moment te groot, om er nu financieel vanuit te kunnen gaan dat we de doelstelling gaan halen. Dat neemt niet weg dat we de mogelijkheden verder gaan onderzoeken om tot besparingen te komen.

Het huidige perspectief biedt in combinatie met de taakstelling op jeugd / Wmo nieuw op dit moment geen ruimte om structureel nieuw beleid, waaronder ook de gewenste projecten, financieel te vertalen. Richting de begroting werken we bezuinigingen uit, waarbij we ook kijken naar de financieringsstructuur van de openbare ruimte, die mogelijkheden moeten scheppen om ambities te kunnen realiseren.

(Bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Structureel saldo (hoofdstuk 3)	-778	448	-81	-1.045	-541
Incidenteel saldo (hoofdstuk 4)	340	0	0	0	0
Bouwgrondexploitaties (hoofdstuk 5)	0	111	144	0	0
Totaal perspectiefnota 2020	**-438**	**559**	**63**	**-1.045**	**-541**

De algemene reserve ligt t/m 2023 boven de gewenste ondergrens op basis van het risicoprofiel bij de jaarrekening 2019.

Communicatie
N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
Er wordt een begrotingswijziging gemaakt conform hoofdstuk 14.

Richting de Begroting 2021 werken we bezuinigingen uit, waarbij we ook kijken naar de financieringsstructuur van de openbare ruimte, die mogelijkheden moeten scheppen om ambities te kunnen realiseren. Daarnaast worden de thema's uit de Perspectiefnota 2019 verder uitgewerkt, die moeten leiden tot besparingen / meer inkomsten.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Gemeente Wijchen

Perspectiefnota 2020

1. Voorwoord

De perspectiefnota 2020 is de eerste stap in het begrotingsproces. Deze stap wordt gevolgd door het opstellen van de Programmabegroting 2021-2024. Deze perspectiefnota wordt behandeld in de raad van 9 juli 2020. De Programmabegroting wordt op 12 november 2020 vastgesteld.

Naast de vooruitblik op het meerjarenperspectief 2021-2024, wordt in deze perspectiefnota ook een bijstelling middels een begrotingswijziging voor het lopende jaar 2020 voorgesteld. Input voor deze begrotingswijziging komt uit de Programmarapportage mei en actualisatie van onderwerpen in deze perspectiefnota.

Iedereen doet mee
Medio april 2018 heeft het college haar coalitieakkoord gepresenteerd. In het akkoord met de titel "Iedereen doet mee", heeft het college haar ambities verwoord voor de periode 2018-2022. In de basis wil het college, ook in deze onzekere tijden, de koers vasthouden. Kort gezegd betekent dit dat Wijchen een financieel gezonde gemeente blijft met een hoog voorzieningenniveau tegen beperkte lasten. Dit alles vanuit een inclusieve visie waarbij inwoners, instellingen en bedrijven worden uitgenodigd om samen ambities te realiseren.
Meer concreet heeft het college de nodige ambities voor de komende periode. Een aantal van die ambities is reeds vertaald in de Programmabegroting 2020. Gezien het beeld van deze perspectiefnota zijn aanvullende ambities in deze nota financieel niet vertaald.

Grote onzekerheden
Deze perspectiefnota is uitgewerkt in een periode van grote (financiële) onzekerheden. We kunnen op dit moment niet volledig inschatten wat de gevolgen zijn van de corona crisis op de korte en (midden)lange termijn. Zowel aan de kostenkant hebben we niet alles in beeld, maar ook de mate van compensatie vanuit het Rijk is nog onzeker. Daarbij komt dat we moeilijk in kunnen schatten wat de crisis betekent voor de (lokale) economie.
Daarnaast is een herverdeling van de algemene uitkering aangekondigd. Deze herverdeling zou per 1-1-2021 ingaan. De eerste uitkomsten bleken voor gemeenten een grote impact te hebben, waar nader aanvullend onderzoek voor nodig is. De herverdeling is uitgesteld naar 1-1-2022. We hebben geen voorlopige uitkomsten specifiek voor Wijchen gezien, maar gewaarschuwd wordt voor flinke nadelige uitkomsten.
Ook wordt er momenteel verkend naar de mogelijkheden van een bestuurlijke fusie met de gemeente Druten. Eventuele financiële effecten daarvan zijn in deze Perspectiefnota niet meegenomen. Momenteel voert de provincie Gelderland een financiële scan op de financiële posities van Druten en Wijchen. Daarbij worden ook mogelijke effecten bij een bestuurlijke fusie betrokken.

Begroting 2020-2024: financieel <u>niet</u> sluitend
De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te blijven.

Wij constateren dat met uitzondering van 2021, het gehele structurele meerjarenperspectief niet sluitend is. Ten opzichte van de Begroting 2020 zien we kostenstijgingen met name op de Jeugdzorg en WMO nieuw, maar ook op de uitvoering van de wet BUIG, een aantal gemeenschappelijke regelingen en Wmo klassiek. Daarnaast nemen we een voorschot op het herverdeeleffect in de algemene uitkering. Het einde van de te verkopen percelen Bijsterhuizen komt in zicht, wat ook geldt voor vastgoedobjecten en groenpercelen. Het college ziet daarmee dat de incidentele inkomsten langzamerhand opdrogen, dus aandacht gaat uit naar mogelijke extra inkomsten en besparingen. De thema's benoemd in de Perspectiefnota 2019 om hier invulling aan te geven, zijn grotendeels opgestart.

Jeugd / Wmo nieuw
Uitgangspunt van de gemeente Wijchen is dat nieuwe taken die op ons af komen binnen de daarvoor toegekende middelen worden uitgevoerd. We zien dat we hier op het gebied van Jeugd / WMO nieuw tot op heden niet in slagen. Het kader is nog altijd om binnen de rijksmiddelen uit te komen. We constateren echter dat we op dit moment niet aan dat kader kunnen voldoen. We geven de opdracht aan de WDW om na de uitwerking van de huidig geformuleerde bezuinigingsmaatregelen, maar voor de begroting 2021, in kaart te brengen in hoeverre er nog nadere besparingsmogelijkheden zijn. Daarbij is het wenselijk in beeld te hebben, welk deel van de kosten wettelijk zijn vastgelegd en welk deel lokale invulling betreft.

Wmo klassiek
Op de huishoudelijke hulp zien we in 2020 de vraag fors toenemen. Dit leidt tot een bijstelling op de verwachte kosten voor 2020 en verder. Voor dit onderdeel geven we de WDW de opdracht om voor de begroting 2021 een evaluatie van de invoering van het abonnementstarief op te maken. In lijn met het onderzoek binnen de 2d's, willen we ook hier weten aan welke knoppen gedraaid kan worden om de kosten terug te dringen.

Vervolgproces richting Begroting 2021
Het huidige perspectief, gecombineerd met de grote onzekerheden, biedt in combinatie met de taakstelling op Jeugd / Wmo nieuw op dit moment geen ruimte om nieuw beleid, waaronder ook de gewenste projecten, vast te stellen. In de zomer werken we langs twee sporen om hier ruimte voor te maken. Enerzijds nadere invulling van extra inkomsten / besparingen van de opgenomen thema's uit de Perspectiefnota 2019 en anderzijds werken we bezuinigingen uit. Daarbij kijken we ook naar de financieringsstructuur van de openbare ruimte.

Inhoudsopgave

1. Voorwoord 3
2. Uitgangspunten 6
3. Structureel meerjarenperspectief 7

3.01 Corona 8
3.02 Meicirculaire 9
3.03 BUIG 10
3.04 2d's Jeugd en Wmo nieuw 11
3.05 WMO Klassiek 13
3.06 Bouwleges 14
3.07 Gemeenschappelijke regelingen 15
3.08 Omgevingswet 15
3.09 OZB-inkomsten 16
3.10 Uitgangspunten tarieven en leges 16
3.11 Kapitaallasten 18
3.12 Prijscompensatie 18
3.13 Uitzettingen / inkrimpingen 18

4. Incidenteel 19
5. MIO (Meerjaren Investerings Overzicht) 20

Bouwgrondexploitaties 22

6. Totaalbeeld 23
7. Provinciaal toezicht 24
8. Algemene reserve 25
9. Budgetruimte structureel 26
10. Onontkoombare kostenuitzettingen structureel 27
11. Areaaluitbreidingen 29
12. Posten incidenteel perspectief 30
13. Gewenst nieuw beleid, (nog) niet toegekend 34
14. Samenvatting per programma 38

2. Uitgangspunten

Conform onze financiële verordening en het huidige coalitieakkoord gaan we uit van onderstaande uitgangspunten bij het opstellen van de begroting 2020.

- We houden in onze structurele begroting minimaal € 250.000 als buffer aan voor onvoorziene kosten.
- Als we onze budgetten overschrijden moeten we dat binnen het programma zelf opvangen.
- Structurele tekorten vangen we op door blijvende maatregelen te treffen.
- Tekorten die eenmalig ontstaan vangen we op door incidentele maatregelen te treffen.
- Om de nieuwe taken vanuit het rijksbeleid, het interbestuurlijk programma en de gemeentelijke ambities te kunnen bekostigen, bezuinigen wij waarschijnlijk € 200.000 structureel per jaar. Opgeteld geeft dit € 800.000 extra ruimte in 2022. Nieuwe rijksmiddelen zullen wij waar mogelijk inzetten om die bezuinigingen op te vangen.
- De winst die we maken door percelen bouwgrond te verkopen op bedrijvenpark Bijsterhuizen gaat naar de algemene reserve.
- De reserve Bouwgrondexploitatie is onderdeel van de algemene reserve.
- Uit de algemene reserve halen we alleen maar geld om eenmalig dingen te kunnen betalen als dit leidt tot minder structurele lasten voor de gemeente.
- Als we nieuwe beleidstaken en geld krijgen van de rijksoverheid, dan labelen we die één op één voor het beoogde doel. Wij streven ernaar om de uitvoering van de nieuwe taken te betalen met deze middelen. Met de gelabelde gelden worden ook de organisatie- en uitvoeringskosten binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen structureel gedekt.
- We kunnen alleen structureel nieuw beleid starten als er structureel extra geld is of als we oud beleid inruilen voor het nieuwe beleid.
- Als we de perspectiefnota of begroting bespreken, wegen we af welke extra uitgaven nuttig en nodig zijn en wat het belangrijkst is. Buiten deze beslissingsmomenten kan geen extra incidenteel of structureel geld uitgegeven worden. Behalve als de gemeenteraad daar akkoord voor geeft.

3. Structureel meerjarenperspectief

Met het vaststellen van de begroting 2020-2023 heeft de raad de startpositie bepaald voor de meerjarenbegroting 2021-2024. Eventuele raadsbesluiten die van invloed zijn op het begrotingssaldo nemen we mee in onderstaande tabel. Vervolgens ziet u een samenvatting van de financiële effecten per thema uit het hoofdstuk 3.

1) Structureel perspectief (x € 1.000)

Hfst.	Structureel perspectief t.o.v. Begroting 2020	2020	2021	2022	2023	2024
	Begroting 2020	**-871**	**502**	**1.196**	**624**	**1.889**
	Vrijval stelpost structurele risico's	0	800	1.200	1.200	1.200
	Startpositie 2020 t/m 2024	**-871**	**1.302**	**2.396**	**1.824**	**3.089**
3.01	Corona	Pm	Pm	Pm	Pm	Pm
3.02	Meicirculaire	1.347	1.016	840	541	138
3.03	BUIG	0	-207	-470	-477	-363
3.04	2d's Jeugd en Wmo nieuw	-936	-1.040	-1.924	-1.872	-2.140
3.05	WMO Klassiek	-165	-339	-359	-457	-592
3.06	Bouwleges	0	450	450	450	450
3.07	Gemeenschappelijke regelingen	-34	-615	-886	-855	-835
3.08	Omgevingswet	0	0	0	0	0
3.09	OZB-inkomsten	-31	-22	-23	-43	-76
3.10	Uitgangspunten tarieven en leges	0	0	0	0	0
3.11	Kapitaallasten	27	22	16	-4	7
3.12	Prijscompensatie	0	15	19	-10	-39
3.13	Uitzettingen / inkrimpingen	-115	-134	-140	-142	-179
	Saldo structureel perspectiefnota 2020	**-778**	**448**	**-81**	**-1.045**	**-541**

3.01 Corona

Als gevolg van de uitbraak van het coronavirus wereldwijd, zijn door de Nederlandse overheid ingrijpende maatregelen genomen om de verspreiding van dit virus onder controle te krijgen. De eerste focus was gericht op het borgen van zorgcontinuïteit en de veiligheid. Deze maatregelen en mogelijke maatregelen die nog volgen, hebben naar verwachting belangrijke financiële gevolgen voor instellingen in Nederland, ook de gemeente Wijchen. Deze gevolgen zijn op dit moment nog niet geheel te overzien.

Financiële compensatie

Voor wat betreft de Tozo regeling is de verwachting is dat we volledig gecompenseerd worden door het Rijk. Op andere beleidsterreinen zien we de ook de effecten van de corona crisis terug, zoals onder meer een kostenstijging op het gebied van de afvalverzameling, lagere opbrengsten verhuur en sluiting van theater en zwembad. Landelijke invulling over de financiering van zorg is in voorbereiding en wordt binnenkort verwacht. Binnen de landelijke richtlijnen is ook aandacht voor PGB- houders. Op hoofdlijnen is er door het Rijk aangegeven dat de meerkosten voor de zorg worden vergoed en dat de financiering voor de aanbieders doorloopt. De gemeente Wijchen volgt dit advies op.
Momenteel inventariseren we zowel voor Wijchen als voor Druten en de Werkorganisatie Druten Wijchen over de hele breedte waar extra kosten vanwege het coronavirus zich voordoen. Of en in hoeverre we hier door het Rijk middels de algemene uitkering, dan wel specifieke uitkeringen voor gecompenseerd worden, is op dit moment onduidelijk.

Wel is op 28 mei een brief ontvangen van de minister van binnenlandse zaken en staatssecretaris van financiën, waarin aangegeven wordt dat gemeenten gecompenseerd gaan worden:
"Ik vind het samen met mijn mede-fondsbeheerder, de staatssecretaris van Financiën, noodzakelijk om de medeoverheden nu al, vooruitlopend op het volledig in beeld brengen van de financiële gevolgen, te compenseren. Voor de periode tot 1 juni heeft het kabinet al reeds enkele maatregelen genomen, zoals op het gebied van sport, bijstand en Wmo. Deze brief gaat in op een aanvullend compensatiepakket voor de periode tot 1 juni. De al genomen maatregelen en dit nieuwe pakket zijn tot stand gekomen dankzij de gesprekken aan de diverse sectorale tafels van o.a. zorg, lokale culturele voorzieningen, bijstand, sport en inkomsten".

Een overzicht van compensatie die al was toegezegd:

- Compensatie inkomstenderving kwijtschelding huur sportverenigingen (1 maart – 1 juni);
- Compensatie inkomstenderving eigen bijdrage Wmo (over april-mei);
- Vergoeding eigen bijdrage SMI, peuterspeelzalen en voorschoolse educatie (tot 8 juni);
- Vergoeding uitvoeringskosten Tozo (tot 1 juni);
- Handhaven maandelijkse betalingen BUIG op niveau voorlopig budget 2020.

Aanvullend in de brief van 28 mei is de volgende compensatie voor gemeenten toegezegd:

- € 144 miljoen Jeugd / WMO t.b.v. omzetgarantie (1 maart – 1 juli);
- € 23 miljoen noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (tot 1 juli);
- € 90 miljoen verhoging bijdrage Wet Sociale Werkvoorziening (1 maart – 1 juni);
- € 60 miljoen lokale culturele voorzieningen (1 maart – 1 juni)

Subsidie Provincie

Voor acute noodhulp kunnen gemeenten aanspraak maken op een subsidie van de provincie om de schade van de Coronacrisis zoveel mogelijk te beperken. De provincie ondersteunt gemeenten via 3 sporen: acute noodhulp (spoor 1), monitoring van de gevolgen van de crisis op de verschillende beleidsterreinen (spoor 2) en ondersteuning in de fase van overbrugging en herstel (spoor 3). De acute noodhulp is bedoeld voor de eerste paar maanden, grofweg vanaf medio maart tot de zomer van dit jaar. De

overbrugging en herstel begint daarna en kan een periode beslaan van enkele maanden tot misschien wel meer dan een jaar.

Waar de financiële impact in beeld is en redelijkerwijs in te schatten, wordt het effect op verschillende onderdelen meegenomen en benoemd in deze Perspectiefnota. Daarnaast nemen we in z'n algemeenheid voor corona een Pm post op, die we richting de begroting 2021 verder verwachten in te kunnen vullen, als er meer concreet bekend is van de kosten en de compensatie van het Rijk.

3.02 Meicirculaire

De meicirculaire 2020 laat een behoorlijk positief beeld zien ten opzichte van de septembercirculaire 2019. Het accres en BCF-plafond zijn positief bijgesteld. Accressen en het BCF-plafond worden voor 2020 en 2021 vastgezet op het niveau van deze meicirculaire 2020. De komende circulaires geven derhalve geen grote afwijkingen meer, wat rust en stabiliteit betekent. Wel kan het zijn dat extra geld voor jeugdzorg en compensatie corona toegevoegd wordt bij de september/decembercirculaire.
Vanaf 2022 daalt het accres weer wat, waardoor de positieve uitkomsten vanaf die jaren weer wat afvlakken.

Bij de septembercirculaire 2019 hebben we vanaf 2022 een stelpost Jeugdzorg opgenomen ter hoogte van € 680k. In september wordt uitslag verwacht van het onderzoek naar de kosten jeugdzorg. Vooralsnog houden we de stelpost aan in afwachting van deze uitkomsten.

Herverdeling gemeentefonds winstwaarschuwing
De huidige verdeelmodellen voor zowel het sociaal domein als het klassieke gemeentefonds worden geëvalueerd. Dit moet leiden tot een integrale nieuwe verdeling van alle middelen. In eerste instantie zou de herverdeling per 2021 worden ingevoerd. Officieel zijn er geen uitkomsten van de herverdeling bekendgemaakt, wel is het beeld geschetst dat er een beweging plaats vindt van platteland naar stad en een doorgaande focus op versterking van de Randstad.
BZK besloot in februari de invoering van de herverdeling een jaar uit te stellen naar 2022. Intussen wordt aanvullend onderzoek gedaan, dat tot minder drastische verschuivingen moet leiden. Het tijdpad dat door de VNG wordt aangegeven leidt tot publicatie van de resultaten van de herverdeeloperatie in de decembercirculaire 2020. We schatten in dat er voor Wijchen een nadelig herverdeeleffect optreedt, daartoe nemen we een stelpost op in het meerjarenperspectief.

2) Verloop vrij besteedbaar saldo Algemene Uitkering

(x € 1.000)	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Stand septembercirculaire 2019	59.391	61.042	62.263	63.752	65.206
Stand meicirculaire 2020	60.408	62.260	64.131	65.256	66.313
Saldo	**1.017**	**1.218**	**1.868**	**1.504**	**1.107**
Taakmutaties					
Compensatieregeling Voogdij 18+	2	0	0	0	0
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	4	0	0	0	0
Verrekening Voogdij 18+	0	-39	-40	-41	-41
Suppletie-uitkering integratie sociaal domein WSW	-25	-25	-25	-25	-25
Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	1	1	1	1	1
Maatschappelijke begeleiding statushouders	26	0	0	0	0
Armoedebestrijding kinderen	0	2	2	2	2
Inburgering	82	55	121	134	134
Participatie	48	-5	106	29	35

(x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Voogdij/18+	21	213	213	213	213
- /- Totaal taakmutaties	**159**	**202**	**378**	**313**	**319**
Inschatting effect herverdeling	**0**	**0**	**-650**	**-650**	**-650**
Effect afrekening oude jaren	**489**				
Mutatie vrij besteedbaar	**1.347**	**1.016**	**840**	**541**	**138**

3.03 BUIG

De wet BUIG bestaat uit een aantal regelingen, waarvan de WWB (Wet Werk en Bijstand) het grootste deel beslaat. Aan de inkomstenkant van deze regelingen gaan we normaliter uit van het nader voorlopig budget (gepubliceerd door het ministerie SZW in mei van het lopend jaar). De rijksinkomsten worden berekend via een objectief verdeelmodel. Hierbij hanteert het Rijk het uitganspunt dat voor alle gemeenten samen een toereikend macrobudget wordt vastgesteld. Bij het verschijnen van het nader voorlopige budget is echter nog geen rekening gehouden met de gevolgen van de corona crisis. Er is derhalve aangegeven dat de maandelijkse betalingen bijstand op het niveau van het voorlopig vastgesteld budget gehandhaafd blijft en in september het macrobudget 2020 nader wordt bezien. Daarbij wordt rekening gehouden met de actuele conjuncturele situatie. Voor deze Perspectiefnota gaan we vooralsnog uit van het laatst bekende budget en verhogen we dat meerjarig met dezelfde groei, die we inschatten voor de aantallen aan de kostenkant.

Aan de kostenkant gaan we uit van het aantal uitkeringen uit de Programmarapportage mei 2019. Voor de jaren daarna is voor de instroom en de uitstroom een inschatting gemaakt op basis van historische gegevens en toekomstige verwachtingen. We verwachten een behoorlijke groei de eerste jaren, als gevolg van de corona crisis. Daarnaast zijn de budgetten voor de bijdrage aan het IBO inhuur uitvoering BBZ op niveau gebracht.

Tozo 2020

De Rijksoverheid heeft in maart 2020 een pakket noodmaatregelen als gevolg van de intelligente lock-down voor ondernemers afgekondigd. Per 1 mei zijn 749 aanvragen voor de Tozo-regeling ingediend. De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) wordt door de gemeente uitgevoerd. De regeling is tijdelijk en gold in eerste instantie voor drie maanden (maart, april en mei 2020). De aanvraag hiervoor kan plaatsvinden in de periode maart-augustus 2020. Deze regeling geldt voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers, die financieel in de problemen komen door de coronacrisis en niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Als deze groep ondernemers voldoet aan de voorwaarden, kunnen ze in de woongemeente ondersteuning aanvragen voor een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en/of bedrijfskapitaal. Er zijn 2 vormen van ondersteuning mogelijk:
1. Maximaal 3 maanden inkomensondersteuning tot aan het sociaal minimum
2. Een lening voor bedrijfskapitaal.

Inmiddels is aangekondigd dat deze regeling met drie maanden verlengd wordt, tot 31 augustus 2020. Gemeenten worden voor deze regeling volledig gecompenseerd.

Op 1 augustus 2019 is het project 'Klaar voor de start' van start gegaan, als onderdeel van het masterplan Wijchen Werkt. Dit project is gericht op een versnelde uitstroom van bijstandsgerechtigde statushouders. Deze beoogde extra uitstroom van het totale plan Wijchen Werkt (25% bestandsreductie) dienen we in het licht van de corona crisis opnieuw te bekijken. Het is niet reëel te veronderstellen dat dit percentage in de huidige economische situatie gerealiseerd kan worden. In onderstaande cijfers gaan we ervan uit dat we 'Klaar voor de start' voortzetten, al zijn de opbrengsten qua uitstroom ten opzichte van de begroting 2020 gedempt. Daarbij wordt het kostenniveau ingeschat op

ruim € 200k per jaar. Mogelijk loopt een deel hiervan over in de nieuwe wet inburgering, die halverwege 2021 ingaat.

3) Aantallen bijstandsontvangers.

	2020	2021	2022	2023	2024
Stand 1 januari	**712**	**757**	**795**	**807**	**802**
Reguliere in/uitstroom	49	44	24	11	11
Effect uitstroom 'Wijchen werkt'	-4	-6	-12	-16	-20
Stand 31 december	**757**	**795**	**807**	**802**	**793**
Begroting 2020	670	638	608	595	595
Mutatie	87	157	199	207	198

4) Resultaat BUIG, exclusief effect gemeentefonds.

x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Begroting 2020 saldo BUIG	6	239	311	391	521
Correctie BBZ levensvatbaarheid	-16	-16	-14	-13	0
Actueel saldo BUIG begroting 2020	**-10**	**223**	**297**	**378**	**521**
Opbrengsten BUIG Perspectiefnota	10.899	11.523	11.865	12.025	12.188
Opbrengsten Tozo regeling	4.584	0	0	0	0
Kosten BUIG	-11.108	-11.680	-12.209	-12.295	-12.228
Kosten Tozo regeling	-4.584	0	0	0	0
Saldo BUIG Perspectiefnota 2020	**-209**	**-157**	**-344**	**-270**	**-39**
Mutatie loonkostensubidie al opgenomen onder 3.07 GR MGR*	175	173	171	171	197
Inzet reserve BUIG	24	0	0	0	0
Mutatie t.o.v. Begroting 2020	**0**	**-207**	**-470**	**-477**	**-363**

* De post loonkostensubsidie loopt mee bij de GR MGR. Mutaties op deze post worden op de gemeenschappelijke regeling meegenomen. Het saldo wordt in deze tabel alleen gepresenteerd voor het totaalbeeld BUIG, maar leidt op deze plek niet tot een effect voor de begroting van Wijchen.

Bovenstaande mutatie is een nadeel voor het gehele meerjarenperspectief vanaf 2021.

3.04 2d's Jeugd en Wmo nieuw

De uitvoering van de taken voor Jeugd en Wmo nieuw loopt per 2020 weer geheel via de gemeente Wijchen. De contracten zijn overgenomen van Rondom Wijchen en ook de aansturing van het sociaal wijkteam valt weer direct onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Wijchen.

Het zorggebruik in 2019 binnen de verantwoordelijkheid van Rondom Wijchen kende een financieel volume dat € 1,7 miljoen hoger lag dan aangenomen in de begroting 2020. Om een goed beeld te krijgen van de omvang van de overgenomen contracten en het huidige zorggebruik is in januari en februari 2020 een *nulmeting* uitgevoerd. Per CBS- categorie (landelijke indeling) en vervolgens per bouwsteen (zorgproduct) heeft een financiële en beleidsinhoudelijke scan en duiding plaatsgevonden. Op basis van deze nulmeting bleek het financieel volume nog eens 0,4 miljoen hoger te liggen.
Om hierop bij te sturen zijn in de raadsvergadering van 13 februari 2020 bezuinigingsmaatregelen vastgesteld.

Vervolgens is een eerste set van concrete bezuinigingsmaatregelen (financieel) uitgewerkt. Dit is verwoord in de 1e informatienota (42036 stand van zaken WMO en jeugdhulp, sociaal wijkteam en welzijn 2020). De tweede set is ten tijde van opstellen van deze nota in voorbereiding.

Gedurende dit proces ontstond de coronacrisis. Het Rijk heeft, in afstemming met de VNG, een zeer dringend beroep op gemeenten gedaan om hun aanbieders van jeugdhulp, jeugdbescherming, jeugdreclassering en maatschappelijke ondersteuning financieel zekerheid en ruimte te bieden, van 1 maart 2020 tot in elk geval 1 juni 2020. Deze afspraak is verlengd naar 1 juli 2020. Het Rijk heeft tegelijkertijd met gemeenten afspraken gemaakt over compensatie van de directe meerkosten die voortkomen uit de coronamaatregelen en het volgen van de RIVM-richtlijnen. Daarnaast zijn Rijk en gemeenten in gesprek over de extra uitgaven over het geheel van 2020 voor zover die gerelateerd kunnen worden aan een evident uitstel van noodzakelijke zorg. De nadere uitwerking van deze afspraken leidt voor nu tot een voorschot voor gemeenten van € 144 miljoen (landelijk) voor de meerkosten en inhaalzorg. In de komende periode werken Rijk en VNG samen om van inschatting van de kosten tot inzicht en definitieve afspraken te komen.

In onderstaande tabel zijn de volledige kosten voor Jeugd en Wmo nieuw weergegeven. Het effect van de eerste concrete uitwerking set aan bezuinigingen is per discipline opgenomen.

Vervolgens zijn taakstellingen opgenomen voor de uitwerking van de tweede set bezuinigingsmaatregelen die moeten leiden tot in eerste instantie de € 1,7 miljoen, zoals opgenomen in de vastgestelde raadsnota van februari 2020. En in tweede instantie het extra tekort van € 0,4 miljoen dat uit de 0-meting bleek.

Als laatste is de taakstelling opgenomen die ertoe moet leiden dat de zorg vanaf 2022 binnen de Rijksmiddelen uitgevoerd wordt. De hiervoor nog in te vullen taakstelling in ogenschouw nemende, vinden we het op dit moment niet reëel deze taakstelling in de cijfers op te nemen. Dat neemt niet weg dat het kader nog altijd is om budget neutraliteit na te streven. Zoals opgenomen in het voorwoord, krijgt de WDW de opdracht om na de uitwerking van de huidige geformuleerde bezuinigingen, in beeld te brengen welke mogelijkheden tot verder gaande bezuinigingen er resteren. Voor de Begroting 2021 willen we daarmee in kaart brengen op welke onderdelen nog keuzes gemaakt kunnen worden om tot besparingen te komen.

5) Decentralisaties sociaal domein.

x € 1.000	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Begroting 2020	16.404	15.197	14.285	14.323	14.359
Risicobuffer	0	500	850	1.175	1.175
Totaal Begroting 2020 (structureel)	**16.404**	**15.697**	**15.135**	**15.498**	**15.534**
Reeds verwerkte begrotingswijzigingen	-152	-158	-165	-172	-181
Correctie naar andere taakvelden	-307	-311	-315	-319	-329
Actuele begroting 2d's	**15.945**	**15.228**	**14.655**	**15.007**	**15.025**
Raming Perspectiefnota 2020:					
Jeugdzorg 0-meting	12.244	12.465	12.677	12.880	13.073
Effect bezuinigingen	-720	-844	-844	-844	-844
Corona effect omzetgarantie	288				
Jeugdzorg totaal	**11.812**	**11.621**	**11.833**	**12.036**	**12.229**
WMO nieuw 0-meting	4.520	4.601	4.679	4.754	4.825
Effect bezuinigingen	-140	-168	-168	-168	-168
Corona effect omzetgarantie	56				
WMO nieuw totaal	**4.436**	**4.433**	**4.511**	**4.586**	**4.657**
Taakstellende bezuiniging naar 1,7 miljoen	-250	-688	-688	-688	-688
Taakstellende bezuiniging effect nulmeting	0	-346	-346	-346	-346
Taakstelling aansluiting rijksmiddelen	-936	-1.022	-1.923	-1.905	-2.227

x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Stelpost taakstelling rijksmiddelen (nog) niet met maatregelen ingevuld	936	1.022	1.923	1.905	2.227
Compensatie Rijk coronamaatregelen	-344				
Bedrijfsvoering	1.228	1.248	1.269	1.291	1.313
TOTAAL 2d's Perspectiefnota 2020	**16.881**	**16.268**	**16.579**	**16.879**	**17.165**
Mutatie	**-936**	**-1.040**	**-1.924**	**-1.872**	**-2.140**

Bovenstaand verloop betekent voor het structurele perspectief een verslechtering van het gehele meerjarenperspectief.

3.05 WMO Klassiek

Binnen de WMO klassiek zijn de individuele voorzieningen opnieuw beoordeeld. We hebben hierbij de gegevens uit de jaarrekening 2019 en de Programmarapportage mei meegenomen.
Het effect van het WMO-vervoer GR DRAN is meegenomen bij het thema gemeenschappelijke regelingen.

6) Mutaties in budgetten WMO klassiek.

x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Huishoudelijk Hulp in natura	-376	-428	-391	-435	-540
WMO PGB	0	30	30	30	30
WMO vervoer	0	0	0	0	0
WMO woning	0	0	0	0	0
WMO hulpmiddelen	51	61	-2	-64	-100
Huishoudelijke Hulp in natura, eigen bijdrage	-40	-40	-40	-40	-40
WMO Algemeen	0	38	44	52	58
Inzet egalisatiereserve	*200*	*0*	*0*	*0*	*0*
Mutatie	**-165**	**-339**	**-359**	**-457**	**-592**

Bovenstaande mutatie leidt tot een verslechtering van het meerjarenperspectief. In 2020 kan voor maximaal € 200k tekorten worden afgedekt uit de egalisatiereserve.

Huishoudelijke Hulp in natura
De uitgaven voor huishoudelijke hulp stijgen fors in de jaren 2020 en verder. Dit komt o.a. door toename van cliënten, aanzuigende werking van het abonnementstarief, vergrijzing en geïndexeerde tarieven.
Sinds april 2020 vindt er een sturing op het budget plaats vanuit het sociaal wijkteam door bij de toegang een strikt toetsingskader toe te passen. Dit toetsingskader geldt in het bijzonder voor voorgenomen toekenningen hulp bij het huishouden vanaf vier uur per week. Gegeven de plotselinge toename van de kosten vragen we de WDW om voor de begroting 2021 een evaluatie op te stellen over de invoering van het abonnementstarief, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt welke opties tot besparende maatregelen er bestaan.

WMO PGB
Er is een lichte daling van het aantal klanten dat een HH-voorziening heeft in de vorm van PGB. Vanaf 2021 kan het budget naar beneden worden bijgesteld.

Wmo hulpmiddelen
De Europese aanbesteding voor Wmo hulpmiddelen is afgerond en resulteert in een nieuwe hulpmiddelenleverancier per 1 juni 2020. Er gelden voor de nieuwe verstrekkingen ook nieuwe hogere tarieven. Met de huidige leverancier geldt een afbouwperiode van maximaal 4 jaar, tegen de oude tarieven. Door deze sterfhuisconstructie gaat de stijging van de kosten geleidelijk.

Eigen bijdrage (Huishoudelijke Hulp in natura)
Door de invoering van het abonnementstarief vallen de werkelijke inkomsten van de eigen bijdrage structureel lager uit. De compensatie door het Rijk blijkt niet voldoende. Dit levert voor 2020 en volgende jaren een structureel nadeel op van € 80k. Hiervan is ca 50% Wmo nieuw (€ 40k) en 50% Wmo klassiek (€ 40k).
Daarnaast heeft het Rijk bepaald de over de maanden april en mei 2020 geen eigen bijdrage geïnd gaat worden bij klanten. De VNG is nog in overleg met het Rijk over compensatie van de gemeente voor deze maatregel.

WMO algemeen
Het bestedingsplan van het uitvoeringsbudget Wmo beleidsplan is geactualiseerd. Dit levert voor de jaren 2021 en verder een structureel voordeel op.

3.06 Bouwleges
In onderstaande tabel zijn de geprognosticeerde inkomsten bouwleges in beeld gebracht.

7) Tabel opbrengsten bouwleges

x € 1.000	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Begroting 2020	**738**	**707**	**707**	**375**	**375**
Hiervan structureel	375	375	375	375	375
Hiervan incidenteel	363	332	332	0	0
Perspectiefnota	**1.024**	**825**	**825**	**825**	**825**
Hiervan reguliere bouwleges	375	375	375	375	375
Hiervan project bouwleges	649	450	450	450	450
Mutatie structureel	**0**	**450**	**450**	**450**	**450**
Mutatie incidenteel	**286**	**-332**	**-332**	**0**	**0**

Uitgangspunt is dat de geraamde kosten en legesinkomsten tegen het huidige tarief van 23 promille elkaar vrijwel in evenwicht houden. Er is geen sprake van overdekking van legesopbrengsten. Bij het opstellen van de begroting 2021 onderzoeken we de mate van kostendekkendheid opnieuw. Mede vanwege de versnelde woningbouwopgave voorzien we de komende vijf tot 10 jaar hogere opbrengsten bouwleges uit projecten. Voorheen werden deze opbrengsten incidenteel in de begroting opgenomen. Aangezien we deze opbrengsten in het gehele voorliggende meerjarenperspectief voorzien, nemen we de opbrengsten nu volledig structureel mee vanaf 2021. Dit houdt wel een risico in op het moment dat het aantal projecten weer af gaat nemen. Daarnaast vallen de inkomsten in het incidentele perspectief (2021 en 2022) weg.

3.07 Gemeenschappelijke regelingen

In onderstaande tabel is de impact van de ingediende Begrotingen 2021 van de gemeenschappelijke regelingen in beeld gebracht. De impact is gebaseerd op de zienswijzen zoals het college die heeft vastgesteld, welke 18 juni 2020 in de raad behandeld worden. Voor de toelichting op onderstaande mutaties verwijzen we naar de betreffende stukken die voorliggen in de raad.

8) Totaalbeeld gemeenschappelijke regelingen conform gemeentelijke zienswijze.

x € 1.000	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Mutatie MGR, inclusief IRvN (47417)	204	172	38	185	437
Mutatie ODRN (46402)	-61	-132	-129	-126	-116
Mutatie GGD (45412)	-83	-83	-83	-83	-83
Mutatie VRGZ (46340)	0	-96	-124	-160	-161
Mutatie GR Munitax	-29	-26	-25	-23	-23
Mutatie MARN (45380)	0	0	0	0	0
Mutatie BVO DRAN (47369)	86	147	78	0	-122
Mutatie GO Arnhem Nijmegen	0	0	0	0	0
Mutatie WDW (47759)	-151	-597	-641	-648	-767
Totaal mutatie GR'en	**-34**	**-615**	**-886**	**-855**	**-835**

Vanaf 2020 leidt bovenstaande mutatie tot een verslechtering van het van het meerjarenperspectief. Deze cijfers hebben alleen betrekking op de structurele gevolgen van de ingediende begrotingen. Incidentele mutaties zijn opgenomen in hoofdstuk 4 "Incidenteel".

3.08 Omgevingswet

De Omgevingswet is een omvangrijke stelselherziening van het omgevingsrecht. De Omgevingswet en vier besluiten vervangen 26 wetten en zo'n 1200 regelingen. Alle regels voor de fysieke leefomgeving worden daarin opgenomen. De Omgevingswet moet vergunningverlening makkelijker en duidelijker maken. Twee belangrijke instrumenten van de Omgevingswet zijn de omgevingsvisie (2024) en het omgevingsplan (2029). De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. In de omgevingsvisie geeft een gemeente aan welke doelstellingen worden nagestreefd. In het omgevingsplan worden de regels gegeven op welke wijze de doelstellingen uit de omgevingsvisie worden gerealiseerd.
Hoewel de Omgevingswet is uitgesteld, zal deze naar verwachting 1 januari 2022 in werking treden. De Omgevingswet gaat uit van een nog meer integrale werkwijze en vraagt vooral ook een andere manier van werken. De nadruk ligt op participatie en co-creatie. Dat betekent een cultuuromslag. Ook moeten vergunningen sneller worden verleend. Bij de invoering treedt ook het nieuwe landelijke digitaal stelsel in werking. Alle aanvragen, regels, plannen moeten in dit digitaal stelsel worden opgenomen. De gemeente moet hiervoor verschillende systemen vervangen en allerlei aansluitingen realiseren.
Naast de invoering van de Omgevingswet wordt ook de Wet WKB (Wet Kwaliteit Borging) ingevoerd. De WKB heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Daarnaast wordt de aansprakelijkheid van aannemers ten opzichte van particuliere en professionele opdrachtgevers uitgebreid. Naast de Omgevingswet en de WKB moeten de VTH-processen tussen Druten en Wijchen geharmoniseerd worden.
Al deze wijzigingen leiden het aanpassen van de bestaande werkprocessen en bijbehorende ICT-systemen die in de gemeente moeten worden ingebed, zodat alle betrokken werkzaamheden conform de nieuwe Wetten worden afgehandeld. De kosten omvatten de implementatie van beide wetten inclusief harmonisatie gebaseerd op projectplan Omgevingswet 2021 en een bedrag voor de start van het omgevingsvisie (2024).

Op 20 mei jl. heeft de minister van BZK de eerste en tweede kamer geïnformeerd over de nieuwe inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet. Dit besluit heeft impact op het project Omgevingswet 2021 en bijbehorende projectbegroting. De planning en invoeringsstrategie worden de komende weken aangepast op de nieuwe invoeringsdatum. Het beeld op dit moment is dat er mogelijk een lichte verschuiving in de kosten plaatsvindt naar 2021 en verder. Het besluit van het ministerie kwam te laat om nog in de perspectiefnota te verwerken. De raad wordt in oktober middels een nota geïnformeerd over de invoering van de Omgevingswet."

9) Meerjarenperspectief inkomsten OZB

x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Structurele kosten	**0**	**0**	**Pm**	**Pm**	**Pm**
Incidentele kosten	-107	-134	-21	0	0

Bovenstaande mutatie betekent een nadeel voor het incidentele perspectief. De inschatting is vooralsnog gericht op de totstandkoming van de omgevingswet. De uitwerking op structurele gevolgen volgt later in het traject.

3.09 OZB-inkomsten

In deze nota gaan we uit van de opgelegde belastingaanslag in 2020, zoals in de rapportage van mei is opgenomen. De opbrengsten OZB worden jaarlijks gecorrigeerd met de bijgestelde prijscompensatie en we nemen een toename van jaarlijks 154 woningen mee, wat per jaar € 37k extra oplevert. Bij deze perspectiefnota gaan we uit van de index percentages uit de meicirculaire. Bij het opstellen van de begroting actualiseren we dit met de percentages uit de septembercirculaire 2020.

10) Meerjarenperspectief inkomsten OZB.

x € 1.000	index %	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal Begroting 2020		**9.197**	**9.391**	**9.589**	**9.800**	**10.017**
Basis (rapportage mei)		**9.166**	**9.166**	**9.166**	**9.166**	**9.166**
Opbrengst OZB door Toename woningen			37	74	111	148
Index 2021	1,80%		166	166	166	166
Index 2022	1,70%			160	160	160
Index 2023	1,60%				154	154
Index 2024	1,50%					147
Perspectiefnota 2020		**9.166**	**9.369**	**9.566**	**9.757**	**9.941**
Mutatie		**-31**	**-22**	**-23**	**-43**	**-76**

De mutatie leidt in het gehele meerjarenperspectief tot een nadeel voor het meerjarenperspectief.

3.10 Uitgangspunten tarieven en leges

Reinigingsheffing
We verkennen de mogelijkheden om te komen tot de Vang-doelstellingen, het taakveld afval is altijd een dynamisch dossier, maar de huidige crisis maakt het nog complexer. Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in de toekomst.

Het Diftar-systeem zal in 2021 worden voortgezet, waarbij we de huidige grondslagen van de tarieven in stand houden. Dit betekent dat de systematiek van toerekenen van

kosten naar vaste en variabele heffing gehandhaafd blijft evenals het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid.
In de jaarrekening 2019 hadden we een negatief resultaat op het taakveld afval, dat betekent dat we geen saldo in de egalisatiereserve beschikbaar hebben voor de begroting 2021.

De tariefsverhoging als gevolg van bestaand beleid in de huidige meerjarenbegroting 2020-2023 bedraagt voor 2021 € 7 per aansluiting.

Rioolheffing
De rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten van de riolering/watertaak. De Raad heeft besloten om de rioolheffing kostendekkend te maken, inclusief de BTW component. Ook voor de rioolheffing gebruiken wij het beginsel de vervuiler betaalt en willen we de huidige grondslagen in stand houden. De kosten zijn gebaseerd op het laatst vastgestelde GRP

Hondenbelasting
De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend, dit principe willen we handhaven. In 2016 is de beleidsnota hondenbeleid vastgesteld. Bij de tariefbepaling voor 2021 wordt ook het saldo van de reserve hondenbelasting betrokken.

Toeristenbelasting
Om de ondernemers gelegenheid te geven te anticiperen op de jaarlijkse bijstelling van de tarieven, worden deze bij het vaststellen van de begroting vastgesteld voor het basisjaar +1. Concreet betekent dit dat het tarief voor 2021 reeds is vastgesteld en dat bij de behandeling van de begroting 2021 het tarief voor 2022 ter vaststelling aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.
Teneinde het destijds in de programmabegroting 2020 opgenomen ambitieniveau te kunnen realiseren, zijn de tarieven voor 2021 meer dan trendmatig verhoogd. Dit om een structureel hogere opbrengst toeristenbelasting te genereren van € 75.000.
Voor de begroting 2021 wordt de nota Toerisme en economie aan de raad aangeboden.

Voor het rekenmodel gaan we uit van de niet afgeronde berekeningen. We volgen daarbij de prijsindexen, welke ook voor onze kostenontwikkeling gelden. In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de berekende tarieven conform beide methodieken. Bij de tariefvaststelling 2021 zullen we gelijktijdig de tarieven 2022 berekenen.

11) Tarieven toeristenbelasting.

x € 1,-	2021		2022*	
	Niet afgerond	Afgerond	Niet afgerond	Afgerond
Tarief per overnachting	2,00	2,00	2,03	2,05
Tarief per overnachting op vaste standplaats	1,00	1,00	1,02	1,00

* Bij het vaststellen van het definitieve tarief wordt het indexpercentage herijkt aan de hand van de septembercirculaire 2020.

Marktgelden
In december 2020 stelt de raad de verordening Marktgelden vast. Als leidraad voor de calculaties gaan we uit van een prijsindex conform meicirculaire van 1,8%, tenzij dit percentage bij de septembercirculaire significant wordt bijgesteld. Daarnaast houden we rekening met de mate waarin de marktgelden kostendekkendheid zijn.

Reclamebelasting
In Wijchen heffen we reclamebelasting voor het centrumgebied en de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen-Oost. De reclamebelasting dient ter dekking van specifieke activiteiten van de afgebakende gebieden, welke we via subsidie aan de stichtingen

verstrekken. In december 2020 stelt de raad de Belastingverordening vast. We houden bij de vaststelling van de tarieven rekening met verrekeningen over vorige boekjaren.

Overige legestarieven
In december 2020 stelt de raad de Legesverordening vast. Als leidraad voor de calculaties gaan we uit van een prijsindex conform meicirculaire van 1,8%, tenzij dit percentage bij de septembercirculaire significant wordt bijgesteld.

3.11 Kapitaallasten

In onderstaande tabel is op te maken dat de kapitaallasten in lijn zijn met de bestaande kapitaallasten in de Programmabegroting 2020.

12) Effect kapitaallasten inclusief rente.

x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Begroting 2020	**3.109**	**3.191**	**3.244**	**3.071**	**3.006**
Begroting 2020	**2.994**	**3.085**	**3.259**	**3.118**	**3.082**
Effect Riool- en afvalstoffenheffing	-75	-30	-30	-29	-34
Effect rente	-13	-54	61	73	117
Mutatie structureel	**27**	**22**	**16**	**-4**	**7**

Bovenstaande mutatie betekent een verbetering voor het gehele meerjarenperspectief, met uitzondering van jaarschijf 2023.

3.12 Prijscompensatie

In de meicirculaire zijn de indexen aangepast ten opzichte van de septembercirculaire 2019. We hanteren deze index zowel aan de opbrengstkant (algemene uitkering en leges), als de kostenkant. De mutatie van het index percentage betekent aan de kostenkant een klein nadeel in de eerste twee jaar en daarna een voordeel voor het meerjarenperspectief. Het effect op de batenkant is meegenomen in 3.02 meicirculaire.

13) Effect prijs indexatie t.o.v. septembercirculaire 2018.

x € 1.000		2021	2022	2023	2024
Index Programmabegroting 2020		1.7%	1.7%	1.8%	1.8%
Index Meicirculaire 2020		1.8%	1.7%	1.6%	1.5%
Mutatie index		0.1%	0%	-0.2%	-0.3%
Mutatie structureel		**-15**	**-19**	**10**	**39**

3.13 Uitzettingen / inkrimpingen

In de hoofdstukken 9 tot en met 11 zijn de structurele uitzettingen en inkrimpingen ten opzichte van de Begroting 2020 opgenomen. De totalen van deze mutaties worden in onderstaande tabel samengevat. Nieuw beleid wordt in deze perspectiefnota niet opgenomen.

14) Effect prijs indexatie t.o.v. septembercirculaire 2018.

Hfst.	x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
9	Budgetruimte	63	63	63	63	63
10	Onontkoombare kostenuitzettingen	-167	-182	-189	-191	-193
11	Areaaluitbreidingen	-11	-14	-14	-14	-49
	Nieuw beleid	Pm	Pm	Pm	Pm	Pm
	Totaal mutatie	**-115**	**-134**	**-140**	**-142**	**-179**

Bovenstaande mutatie betekent een verslechtering van het gehele meerjarenperspectief.

4. Incidenteel

In onderstaande tabel is het incidenteel meerjarenperspectief weergeven vanaf de begroting 2020. Hierbij zijn effecten uit de Programmarapportage mei meegenomen en een herbeoordeling bij deze perspectiefnota. Nieuw beleid voor 2020 is meegenomen, maar meerjarig is vooralsnog geparkeerd tot de Begroting 2021. Voor een nadere onderbouwing van de posten genoemd onder Perspectiefnota 2020, verwijzen we u naar hoofdstuk 12.

15) Incidenteel perspectief 2020-2024.

X € 1.000	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Incidenteel perspectief begroting 2020	-2.736	-37	254	0	0
Onttrekking algemene reserve	2.736	37	0	0	0
Totaal incidenteel Begroting 2020	0	0	254	0	0
Effecten Programmarapportage Mei 2020					
Verkoop vastgoed	310				
Grondverkopen	224				
Opbrengsten burgerzaken	39				
Bouwleges	286	-332	-332		
Munitax afrekening 2019	-29				
Straatwerk centrum	-27				
Afval papierprijs	-65				
Stikstof onderzoeken woningbouw	-26				
Perspectiefnota 2020					
Nieuw beleid					
Recreatieve revitalisatie Wighenerhorst	-40				
Inhuur juridisch advies t.b.v. sociaal domein	-15				
Visie Meerval	-5				
Omgevingswet	-107	-134	-21		
Laaggeletterdheid	-8				
Onontkoombaar					
Bijdrage Werkorganisatie Druten Wijchen ICT		-138			
Kasteellaan 22-24 (Oude gemeentekantoor)	-46				
Graafseweg 615-617	-15				
Veenhof 1712	-15	-10			
Werkfruit	-18				
Mobiliteitsplan Druten Wijchen	-12				
Eikenprocessierups	-35	-35			
ODRN doorontwikkeling en omgevingswet	-56	-37			
Gebiedsgerichte visie op kwaliteit watersysteem		-15			
Onttrekking algemene reserve	0	701	99	0	0
Saldo	**340**	**0**	**0**	**0**	**0**

5. MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)

Met dit MIO geven we inzicht in de financiële aspecten van de grote projecten binnen de gemeente Wijchen. Vooral de afdekking van nog niet gedekte projecten, die een keuze noodzakelijk maken in prioritering van projecten is van belang.

Gedekte projecten.
Onderstaande tabel geeft een overzicht van door de raad geaccordeerde projecten, die in 2020 lopen. Overigens is niet bij alle bijdragen van derden ook 100% zeker of we die ook (geheel) zullen ontvangen. Hier is dus sprake van een financieel risico.

16) (MIO) Meerjaren Investerings Overzicht (x € 1.000)

Nr.	Projectnaam	Begroot	Gedekt	Financieringsbron
1.	MFA Batenburg	2.950	2.950	Afgedekt door kapitaalslasten
2.	Oosterpark	300	300	Incidenteel perspectief 2018
3.	Ontwikkeling Hernen/Bergharen	500	500	Incidenteel perspectief 2016-2017
4.	Renovatie Kasteel	2.800	2.800	Afgedekt door kapitaallasten
	Totaal	**6.550**	**6.550**	

Gewenste projecten
Wensen van het college en wensen en opdrachten van de Raad houden de bestuurlijke wereld dynamisch. We blijven dan ook de komende jaren werken aan ideeën en wensen waarmee nu nog geen concrete besluitvorming over heeft plaatsgevonden. In de begroting 2020 is vanaf 2023 voor € 1,1 miljoen aan structurele ruimte gereserveerd om, voor zover nu in te schatten valt, (een deel van) onderstaande projecten te bekostigen:

- Tussen Kasteel en Wijchens Meer;
  Aanleiding: gebiedsontwikkeling tussen het Wijchens Meer en het Kasteel. In het gebied zullen woningen en andere voorzieningen worden gerealiseerd. Daarnaast is er veel aandacht voor de openbare ruimte.
  Geraamde investering: vastgestelde ondergrens in besloten vergadering vastgesteld.
  Status: Voorbereidingskrediet loopt, na de zomer voorstel tot bouwgrondexploitatie.

- Revitalisering bedrijventerrein Oost;
  Aanleiding: Bedrijventerrein klaarmaken voor de toekomst. Het verbeteren van de parkeersituatie, handhaving op het bedrijventerrein, verduurzaming en de actualisering van het bestemmingsplan zijn hierbij belangrijke thema's. We proberen tot clustering van functies te komen en duidelijkheid te scheppen over o.a. wonen op het bedrijventerrein.
  Geraamde investering: Nog niet bekend
  Status: De toekomstvisie bedrijventerrein Wijchen oost wordt in het vierde kwartaal 2020 aangeboden aan de raad.

- Kraanvogelstraat;
  Aanleiding: Visie en planvorming is opgestart om het gebied te transformeren naar een levendig woongebied.
  Geraamde investering: Uitgangspunt budget neutraal.
  Status: Voorbereidingskrediet is aangevraagd bij de raad, besluitvorming volgt.

- Wijchen West;
  Aanleiding: Met de verkenning maken we werk van de versnelling woningbouw. Zowel Huurlingsedam fase 3 als Wijchen-West hebben de potentie om snel beschikbaar te zijn voor woningbouw. Voor Wijchen-West wordt een gebiedsvisie, een ontwikkelstrategie en een grondexploitatie opgesteld.
  Geraamde investering: Nog niet bekend.
  Status: Voorbereidingskrediet is aangevraagd bij de raad, besluitvorming volgt.

- Huurlingsedam Fase 3;
  Aanleiding: Visie en planvorming is opgestart om het gebied te transformeren naar een levendig woongebied.
  Geraamde investering: Nog niet bekend.
  Status: Voorbereidingskrediet is aangevraagd bij de raad, besluitvorming volgt.

- Opwaarderen Wijchens meer
  Aanleiding: We onderzoeken de mogelijkheid voor het opwaarderen van de 'groene long' bij het Wijchens meer. Die opwaardering zou kunnen leiden tot een mooi recreatie- en natuurgebied.
  Geraamde investering: Nog niet bekend.
  Status: Nog niet opgestart.

- Fietspad Balgoij Batenburg
  Aanleiding: We onderzoeken of we het fietspad van Balgoij naar Batenburg kunnen doortrekken en hoe we dat betalen.
  Geraamde investering: c.a. € 750k.
  Status: Onderzoekskosten worden bij de begroting afgewogen.

Naast bovenstaande projecten is bij het vaststellen van de nota Vastgoed en bijbehorend portefeuilleplan op 28 mei onderstaande prioritering aangenomen:

1. Ontwikkeling MFA Hart van Zuid (inclusief nieuwbouw Zuiderpad)
Aanleiding: de voorzieningen in het centrum een impuls geven, nieuwe huisvesting voor school, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € 6.0 - € 11.0 miljoen
Status: gebiedsvisie wordt opgesteld.

2. Ver/Nieuwbouw PRO-college
Aanleiding: verouderd gebouw, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € 3.0 miljoen
Status: nog niet gestart

3. Ontwikkeling MFA Speelhoeve
Aanleiding: groot onderhoud en verduurzaming, functionele verbeterslag, heeft prioriteit in IHP Onderwijs.
Geraamde investering: € 7.0 – €9.0 miljoen (uitgaande van nieuwbouw).
Status: haalbaarheidsstudie uitgevoerd.

4. Ontwikkeling MFA Hernen
Aanleiding: functioneel verbeteren en verduurzamen, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € 3.0 - € 4.0 miljoen (uitgaande van nieuwbouw).
Status: haalbaarheidsstudie uitgevoerd.

5. Aanpassing Maas Waal College
Aanleiding: bouwkundig slechte staat van Leemweg, verduurzaming Veenseweg, samenvoegen op 1 locatie, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € ntb (mogelijk combinatie met doordecentralisatie).
Status: nog niet gestart.

6. Verduurzamen Mozaïek – gebouwdeel A.
Aanleiding: uitvoeren achterstallig onderhoud + verduurzamen.
Geraamde investering: ntb.
Status: haalbaarheidsstudie uitgevoerd.

7. Ver/nieuwbouw zwembad
Aanleiding: het ontwikkelen van een visie op het zwembad is opgenomen in het coalitieakkoord.
Geraamde investering: ntb.
Status: behoefte-onderzoek wordt opgestart.

N.B. In het IHP-onderwijs zijn drie scholen genoemd die in die in de volgende periode van vier jaar (2025 – 2028) aandacht behoeven. Dit zijn Roncalli, Sint Jozef en de Viersprong. In een volgend IHP zullen deze initiatieven nader uitgewerkt worden en opgenomen worden in het portefeuilleplan.

Bouwgrondexploitaties

In de jaarrekening 2019 zijn de bouwgrondexploitaties opnieuw doorgerekend. Onderstaande tabel sluit aan op deze doorrekening.

17) Overzicht winstnemingen bouwgrondexploitaties (bedragen x €1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2019	2020	2021	2022	2023	>2024
1	Tuin van Woezik	-407			-407			
2*	Huurlingsedam (fase 1 +2)	-724			-724			
3	MOB-complex	15	15					
4	Hoge Rot fase 2	16	16					
5	Woningbouw Balgoij	111			111			
6	CPO Bergharen	144				144		
7	Afgewikkelde projecten	0		0				
	Totaal exploitaties	**-845**	**31**	**0**	**-1.020**	**144**	**0**	**0**
	Voorziening Tuin van Woezik (balans)	407			407			
	Voorziening Huurlingsedam fase 1+2 (balans)	724			724			
	Totaal	**286**	**31**	**0**	**111**	**144**	**0**	**0**

6. Totaalbeeld

In onderstaande tabel treft u een samenvatting aan van de hiervoor genoemde structurele en incidentele effecten op de meerjarenbegroting.

18) Totaal begrotingssaldo perspectiefnota 2020

(bedragen x €1.000)	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Structureel saldo (hoofdstuk 3)	-778	448	-81	-1.045	-541
Incidenteel saldo (hoofdstuk 4)	340	0	0	0	0
Bouwgrondexploitaties (hoofdstuk 5)	0	111	144	0	0
Totaal perspectiefnota 2020	**-438**	**559**	**63**	**-1.045**	**-541**

7. Provinciaal toezicht

In haar rol van financieel toezichthouder heeft de provincie Gelderland tot taak de financiële positie van de gemeente Wijchen te toetsen aan de op dit moment geldende wet- en regelgeving. De provincie heeft het toetsingskader 2021 bekend gemaakt om in aanmerking te komen voor repressief toezicht. Te weten:

- Uw begroting is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken ieder jaar ten minste de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor uw begroting inclusief nieuw beleid. Wij nemen dit mee in onze beoordeling. Als uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2024) tot stand zal worden gebracht.
- Als u de jaarrekening en begroting op tijd inzendt. De jaarrekening vóór 15 juli 2020 en de begroting vóór 15 november 2020.

We voldoen op dit moment aan bovenstaande toets van de provincie, omdat we in de begroting 2021 een positief resultaat verwachten. Er is echter richting de begroting eerst wel een taakstelling in te vullen (tabel 19). De jaarschijven vanaf 2022 verwachten we een negatief structureel resultaat. Richting de Begroting 2021 werken we daarom bezuinigingsvoorstellen uit en kijken we ook naar de financieringsstructuur van de openbare ruimte. Daarnaast geven we met concrete uitwerkingen de komende periode invulling aan de stelpost Jeugd/WMO.

Voor jaarschijf 2021 voldoen we tevens aan het minimaal benodigde positieve resultaat van € 250k. Dit criterium uit de financiële verordening is ingesteld ter afdekking van het verplicht opnemen van een post onvoorzien in de begroting. Wij hebben ervoor gekozen om deze post niet op te nemen aan de kostenkant van de begroting, maar te voorzien door een resultaatsnorm.

In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de stelposten die opgenomen zijn in het meerjarenperspectief 2020-2024.

19) Overzicht stelposten.

x € 1.000	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Stelpost gewenste projecten	0	0	0	-1.100	-1.100
Jeugd/WMO nieuw	250	1.034	1.034	1.034	1.034
Totaal	**250**	**1.034**	**1.034**	**-66**	**-66**

In de Programmabegroting 2020 zijn twee stelposten opgenomen. De stelpost structurele risico's, welke opliep van € 0,8 miljoen tot € 1,2 miljoen, hebben we laten vrijvallen. Het risico doet zich nu voor, waardoor we de kosten BUIG, Jeugd en Wmo nieuw in deze Perspectiefnota behoorlijk opwaarts hebben bijgesteld.
De stelpost voor de gewenste projecten hebben we in het meerjarenperspectief laten staan. Besluitvorming, dan wel invulling moet nog plaats vinden. De projecten die daarvoor in aanmerking komen staan opgenomen in hoofdstuk 5. De stelpost Jeugd/Wmo is toegelicht onder 3.04. Dit betreft de taakstelling voor de uitwerking van de bezuinigingsmaatregelen, die € 2,1 miljoen in totaal op moeten leveren.

8. Algemene reserve

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000						
Stand per ultimo boekjaar	11.381	9.421	9.105	9.545	9.600	8.555
Begroting 2020	12.434	10.840	10.896	11.392	13.077	13.077
	-1.053	-1.418	-1.791	-1.847	-3.477	-4.522

Toelichting

De algemene reserve ligt met het voorliggende perspectief t/m 2023 boven de vastgestelde ondergrens o.b.v. het risicoprofiel uit de jaarrekening 2019 van € 8,9 miljoen. Ten opzichte van de begroting 2020 ontwikkelt de algemene reserve zich, vanwege de lager verwachte resultaten, minder positief.

Mutaties

Stand per:	1 januari 2020			11.381
			Begroting	
Datum	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	
2020	CPO Wonisck		50	
2020	Afdekking subsidie Laverna		69	
2020	Project Wijchen Werkt		150	
2020	Voorbereidingskrediet Hart van Zuid + aanvullende € 80k		230	
2020	Voorbereidingskrediet Tussen Kasteel en Wijchens Meer		300	
2020	Vrijval bestemmingsreserves	2.260		
2020	Resultaatbestemming 2019, inclusief budgetoverhevelingen		1.901	
2020	Asbestverwijdering clubgebouw stichting schaarweide (31598)		4	
2020	Overdracht uit reserve Hoevelaken	100		
2020	Afdekking incidenteel perspectief (Begroting 2019)		2.334	
2020	Afdekking incidenteel perspectief (Begroting 2020)		402	
2020	Ontmoeten in het centrum (13466)		29	
2020	Winstuitkering GR Bijsterhuizen 2020	1.500		
2020	Compensatie infill kunstgrasvelden Woezik		50	
2020	Voorbereidingskrediet Wijchen West en Huurlingsedam		200	
2020	Voorbereidingskrediet Kraanvogel		100	
2021	Winstuitkering GR Bijsterhuizen	1.000		
2021	Voortuin kasteel		75	
2021	Ontmoeten in het centrum (13466)		22	
2021	Resultaat 2020 (conform PPN 20)		438	
2021	Afdekking incidenteel perspectief (cf begroting 2020 + PPN 20)		781	
2022	Resultaat 2021 (conform PPN 20)	559		
2022	Afdekking incidenteel perspectief (cf begroting 2020 + PPN 20)		119	
2023	Resultaat 2022 (conform PPN 20)	63		
2023	Afdekking incidenteel perspectief (cf begroting 2020 + PPN 20)		8	
2024	Resultaat 2023 (conform PPN 20)		1.045	
2025	Resultaat 2024 (conform PPN 20)		541	

9. Budgetruimte structureel

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2020	2021	2022	2023	2024
10.1	**Opbrengst straatwerkvergoedingen**	Door gebruik te maken van het systeem Moor, komen er meer straatwerkvergoedingen binnen. Dit zijn opbrengsten om de degeneratiekosten te dekken.	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
10.2	**Inkomsten Groen**	We krijgen een bijdrage van Nijmegen voor het onderhoud op Bijsterhuizen, de kosten zitten ook in de begroting. En daarnaast hebben we diverse gesponsorde rotondes.	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
10.3	**Apparatuur GEO**	De apparatuur is overgedragen aan de WDW en loopt mee in de afrekening het budget is op deze plek voor een te hoog bedrag blijven staaan	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
10.4	**Kadastrale kaart**	De budgetfinanciering van de kadastrale kaart en registratie levert een voordeel op	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000
10.5	**naturalisatie uitgaven**	De begrote uitgaven voor naturalisatie sluiten niet meer aan met de werkelijke cijfers. Op basis van de uitgaven over 2019 en het eerste kwartaal 2020 dienen de uitgaven met € 8.500 verhoogd te worden. Hier staan ook hogere inkomsten tegenover.	-€ 8.500	-€ 8.500	-€ 8.500	-€ 8.500	-€ 8.500
10.6	**naturalisatie inkomsten**	De begrote inkomsten voor naturalisatie sluiten niet meer aan met de werkelijke cijfers. Op basis van de inkomsten over 2019 en het eerste kwartaal 2020 dienen deze met € 12.500 verhoogd te worden.	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500
10.7	**Klokuurvergoedingen**	De bedragen voor klokuurvergoedingen in de gemeentelijke begroting zijn vergeleken met de werkelijk te verwachten klokuurvergoedingen. Hier komt een gewenste aanpassing van de begroting uit naar voren.	€ 2.525	€ 2.525	€ 2.525	€ 2.525	€ 2.525
10.8	**SPUK subsidie deel gymmaterialen**	Het deel van de SPUK subsidie ten behoeve van vervanging gymmaterialen opnemen als dotatie aan de reserve Gymmaterialen, ten laste van de SPUK inkomst op de exploitatie.	€ 7.682	€ 17.694	€ 19.419	€ 12.302	€ 12.302
10.9	**SPUK subsidie deel gymmaterialen**	Het deel van de SPUK subsidie ten behoeve van vervanging gymmaterialen opnemen als dotatie aan de reserve Gymmaterialen, ten laste van de SPUK inkomst op de exploitatie.	-€ 7.682	-€ 17.694	-€ 19.419	-€ 12.302	-€ 12.302
	TOTAAL		**€ 62.525**	**€ 62.525**	**€ 62.525**	**€ 62.525**	**€ 62.525**

10. Onontkoombare kostenuitzettingen structureel

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2020	2021	2022	2023	2024
10.1	**DVO Wijchen i.r.t. GR Bijsterhuizen**	Door het aantal minder te verkopen ha's is er een bezuinigingsslag gemaakt bij de organisatie van GR Bijsterhuizen. Qua totale apparaatskosten is men terug van 520k naar 285k. In de begroting voor 2020 van Wijchen is een bedrag geraamd van € 75k, dat wordt nu € 64k. Voor Wijchen betekent dit een nadeel van € 11k.	-€ 11.000	-€ 11.000	-€ 11.000	-€ 11.000	-€ 11.000
10.2	**Opbrengst leges bodem**	Onder het taakveld bodem staat al een aantal jaren dat er voor het verstrekken van bodeminformatie aan derden leges worden ontvangen. Dit is echter nooit het geval geweest en sinds 2016 wordt het aanleveren van bodeminformatie door de ODRN verricht. Zodra de Omgevingswet van kracht is kunnen derden voor bodeminformatie het Gelders bodeminformatiesysteem overigens rechtstreeks raadplegen (zonder tussenkomst van de ODRN en of de gemeente).	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000
10.3	**Groenonderhoud**	Per 1 januari 2020 is de wet arbeid in balans in werking getreden. Dit betekent dat voor mensen uit het doelgroepenregister die we inhuren voor het groenonderhoud het uurtarief stijgt met ca. 15%. Dit komt onder andere doordat er in het tarief nu een transitievergoeding, meer premies en alsook IKB opgenomen verrekend wordt. De kosten voor het onderhoud stijgen daardoor.	€ 0	-€ 60.000	-€ 60.000	-€ 60.000	-€ 60.000
10.4	**Reclamebelasting uitgaven**	De budgetsubsidie is bijgesteld op basis van het activiteitenplan. Het betreft een budgettair neutrale wijziging, de inkomsten nemen toe met hetzelfde bedrag.	-€ 26.500	-€ 26.500	-€ 26.500	-€ 26.500	-€ 26.500
10.5	**Reclamebelasting inkomsten**	De budgetsubsidie is bijgesteld op basis van het activiteitenplan. Het betreft een budgettair neutrale wijziging, de uitgaven nemen toe met hetzelfde bedrag.	€ 26.500	€ 26.500	€ 26.500	€ 26.500	€ 26.500
10.6	**Stichting nieuwe basisschool**	Bij Raadsbesluit is het Plan van Scholen 2020-2024 vastgesteld. Daarin is de stichting van een nieuwe algemeen bijzondere basisschool voorzien. De startdatum van de school is door het schoolbestuur op 1-8-2021 bepaald. De gemeente moet voor huisvesting zorgen. Mogelijkheden worden nu bekeken. In alle gevallen zijn hier kosten mee gemoeid, variërend van beperkte aanpassing van een bestaand gebouw, tot het plaatsen van tijdelijke accommodatie.	€ 0	€ 0	-€ 4.255	-€ 4.255	-€ 4.255
10.7	**Vervanging gymmaterialen voor sportzalen die in beheer zijn van vrijwilligersorganisaties**	Het college heeft in de B&W-vergadering van 14 april 2020 ingestemd de verantwoordelijkheid van inspecties, herstel/vervangen van gymmaterialen en sportvloer van sportzalen die in beheer zijn van vrijwilligersorganisaties naar de gemeente toe te trekken (Z/20/044932). Met dit besluit zal het huidige budget van de "Reserve gymmaterialen" opgehoogd moeten worden met onder andere vanwege de gewijzigde btw wetgeving (sportbesluit) vanaf 1 januari 2019.	-€ 2.000	-€ 4.000	-€ 6.000	-€ 8.000	-€ 10.000
10.8	**Huur Flex- office Mozaïek**	Bijstelling van de inkomsten verkregen door verhuur aan derden van de flex office is noodzakelijk. Doordat het merendeel van de zorgpartijen er op ons verzoek zit of door de gemeente volledig wordt gesubsidieerd genereren we onvoldoende huur. Zorg partijen of commerciële partijen waarbij er geen noodzaak vanuit de gemeente bestaat om ze in het flex	-€ 40.000	-€ 40.000	-€ 40.000	-€ 40.000	-€ 40.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2020	2021	2022	2023	2024
		office gedeelte te hebben of maar een beperkte meerwaarde worden voor huur aangerekend. Een aantal partijen heeft het aantal flex plaatsen beperkt of heeft besloten elders ruimtes te huren. Het verlagen van de te verwachten inkomsten is een bijstelling op realisme ondervonden in de laatste 2 jaren.					
10.9	**Huurinkomsten gemeentelijke gymzalen**	De huurinkomsten van gemeentelijke gymzalen in de begroting zijn vergeleken met de werkelijk te verwachten huurinkomsten. Hier komt een gewenste aanpassing van de begroting uit naar voren. Dit is exclusief de effecten van corona.	-€ 2.071	-€ 2.071	-€ 2.071	-€ 2.071	-€ 2.071
10.10	**WMO vervoer lokaal (alternatief OpStap)**	Dit betreft een alternatief als lokaal vervoer via OpStap niet beschikbaar is. Door deze inzet worden de kosten AVAN gedrukt.	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000
10.12	**Preventiemedewerker**	We zetten in op preventie en vroegsignalering van schulden. Tot en met 2020 worden de preventiemedewerkers gefinancierd uit incidentele middelen. Ureninzet willen wij nu structureel maken. Door wetswijziging Wet gemeentelijke schuldhulpverlening per 1-1-2021 wordt vroegsignalering een wettelijke taak. Dit brengt extra taken mee.	€ 0	-€ 34.298	-€ 34.298	-€ 34.298	-€ 34.298
10.13	**Vroegsignalering schuldhulpverlening**	Bij vroegsignalering worden er door een uitvoeringsteam onaangekondigde huisbezoeken afgelegd met hulpaanbod. Kosten van uitvoeringsteam (€10k) zijn tot nu toe bekostigd uit incidentele middelen die in 2021 zijn uitgeput. Hetzelfde geldt voor het abonnement op RIS, het matchingssysteem dat voor Wijchen €8.225 per jaar kost. Via dit systeem leveren schuldeisers achterstanden van inwoners aan en vindt privacy prove matching van de signalen plaats.	€ 0	-€ 18.225	-€ 18.225	-€ 18.225	-€ 18.225
10.14	**Praktische begeleiding**	Praktische begeleiding is een lichte vorm van begeleiding tussen hulp bij het huishouden en reguliere begeleiding. Afgelopen 1,5 jaar is een pilot gehouden met twee zorgaanbieders. De pilot laat meerwaarde van het product zien wegens inzet lichtere zorg of afschaling naar deze lichtere vorm van zorg. Uitgaven zijn tot nu toe niet begroot.	-€ 53.800				
10.15	**HHT Mantelzorg**	Algemene voorziening die afgelopen jaren breder werd ingezet, gefinancierd met subsidie door Rijk. In 2019 is de regeling versoberd en alleen nog beschikbaar voor overbelaste mantelzorgers. Eerdere incidentele rijksmiddelen zijn uitgeput. Uitgaven zijn nog niet opgenomen in de begroting.	-€ 48.143				
10.16	**Warmteklachten Suikerberg**	Al enkele jaren zijn er klachten over hitte (zomer) en kou (winter) in MFA de Suikerberg. Het gaat om precies te zijn over zes lokalen in basisschool Paschalis. Sommige leslokalen worden simpelweg te heet en beperken de functionaliteit in ernstige mate. Wij nemen als eigenaar de verantwoordelijkheid voor de klachten die reëel zijn.		-€ 2.783	-€ 2.783	-€ 2.783	-€ 2.783
	TOTAAL		**€-167.014**	**€-182.377**	**€-188.632**	**€-190.632**	**€-192.632**

11. Areaaluitbreidingen

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2020	2021	2022	2023	2024
11.1	**Onderhoud extra verlichting**	Huurlingsdam. Mob-complex fase 23 (excl. Elektra).		-€ 2.500	-€ 2.500	-€ 2.500	-€ 2.500
11.2	**Onderhoud extra straatmeubilair**	Op 19 mei heeft het college besloten om extra fietsbeugels te plaatsen in het centrum.		-€ 1.000	-€ 1.000	-€ 1.000	-€ 1.000
11.3	**Groenonderhoud**	Vanaf 2020-2021 hebben we extra areaal te onderhouden in Huurlingsedam fase 2 en MOB-complex fase 3.	-€10.700	-€10.700	-€10.700	-€10.700	-€10.700
11.4	**Groenonderhoud**	Vanaf 2024 hebben we extra areaal voor vervanging en onderhoud in Bijsterhuizen 7e fase (23.800 m2 gras).					-€ 5.010
11.5	**Groenonderhoud**	Vanaf 2024 hebben we extra areaal voor vervanging en onderhoud Bijsterhuizen 7e fase (13.330 m2 bosplantsoen).					-€ 4.399
11.6	**Groenonderhoud**	Vanaf 2024 hebben we extra areaal voor vervanging en onderhoud Bijsterhuizen 7e fase (75 bomen).					-€ 1.470
11.7	**OVL**	Vanaf 2024 hebben we extra areaal voor vervanging en onderhoud Bijsterhuizen 7e fase (65 st lichtmasten).					-€ 3.175
11.8	**Verhardingen**	Vanaf 2024 hebben we extra areaal voor vervanging en onderhoud Bijsterhuizen 7e fase (14.335 m2 wegen).					-€ 20.643
	TOTAAL		**€ -10.700**	**€ -14.200**	**€ -14.200**	**€ -14.200**	**€ -48.897**

12. Posten incidenteel perspectief

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2020	2021	2022	2023	2024
12.1	**Bijdrage Werkorganisatie Druten Wijchen**	In het begrotingsjaar 2021 wil de WDW de formatie met 4 fte (ongeveer € 300.000) uitbreiden. De profielen van deze fte's omvatten informatiemanagement, projectmanagement en datamanagement. Investeren in ICT zal indirect de realisatie van de efficiëntie en de taakstelling van de WDW mogelijk maken. In onze digitale samenleving zal dit structureel nodig blijven. De uitzetting in formatie wordt vanaf 2022 terugverdiend.	Onontkoombaar		-€ 138.000			
12.2	**Kasteellaan 22-24 (Oude gemeentekantoor).**	Instandhouding tot sloop in het kader van TKWM. Het incidentele budget dat hiervoor beschikbaar is gesteld, is op. Uitgangspunt is dat instandhouding nodig is tot eind 2020. Daarnaast loopt er nog een electriciteitslus van het oude gemeentekantoor naar het kasteel. Voor het slopen van het pand, moet deze lus worden ontvlecht.	Onontkoombaar	-€ 46.000				
12.3	**Graafseweg 615-617**	Instandhouding inclusief eigenaarslasten tot sloop/overdracht, naar verwachting tot eind 2020.	Onontkoombaar	-€ 15.000				
12.4	**Veenhof 1712**	Instandhouding inclusief eigenaarslasten tot augustus 2021	Onontkoombaar	-€ 15.000	-€ 10.000			
12.5	**Mobiliteitsplan Druten Wijchen**	Het oude GVVP (Gemeentelijke Verkeers- en Vervoer Plan) is verlopen. Er is een noodzaak om dit beleidsplan te vernieuwen, zeker met de komst van de omgevingswet. Beide gemeenten streven naar eenduidig en geharmoniseerd beleid. Er is onvoldoende budget (23K) gereserveerd/beschikbaar op de huidige begroting.	Onontkoombaar	-€ 12.000				
12.6	**Eikenprocessierups**	De mate van plaagdruk van de Eikenprocessierups neemt al een aantal jaren fors toe. En daarmee ook de overlast voor de volksgezondheid. Om deze adequaat aan te kunnen blijven pakken is een structurele verhoging van het budget nodig. Voor de bestrijding van de eikenprocessierups is jaarlijks beschikbaar een bedrag van € 30.000. De afgelopen jaren is het budget fors overschreden. Niet verwacht wordt dat dit af zal nemen.	Onontkoombaar	-€ 35.000	-€ 35.000			
12.7	**ODRN**	T.b.v. de doorontwikkeling van de ODRN is het toekennen van een werkbudget voor de implementatie van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen benodigd.	Onontkoombaar	-€ 56.000	-€ 37.000			
12.8	**Gebiedsgerichte visie op kwaliteit watersysteem**	Opstellen gebiedsgerichte visie. Definiëren gewenste gebiedskwaliteiten als leidraad voor een gebiedsgerichte aanpak van waterbeheer en een goede gebiedsontwikkeling in relatie tot water. Maatregel opgenomen in Strategische waternota Wijchen.	Onontkoombaar		-€ 15.000			
12.9	**Uitname uit RSA Reserve Sport**	Onvoorziene meerkosten renovatie veld 1 bij MHCW.	Onontkoombaar	€ 12.365				
12.10	**Dotatie aan Afschrijvingsreserve RSA**	Aanvulling afschrijvingsreserve t.b.v. onvoorziene meerkosten renovatie veld 1 bij MHCW.	Onontkoombaar	-€ 12.365				

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2020	2021	2022	2023	2024
12.11	**Dotatie aan Afschrijvingsreserve RSA**	Aanvulling afschrijvingsreserve voor het herstel van bron en pomp bij VV Niftrik, ten laste van RSA Sport	Onontkoombaar	-€ 9.725				
12.12	**Uitname uit RSA Reserve Sport**	Kosten voor herstel van bron en pomp bij VV Niftrik komen ten laste van RSA Sport	Onontkoombaar	€ 9.725				
12.13	**Uitname uit RSA Reserve Sport**	Onvoorziene meerkosten renovatie veld 2 bij MHCW in 2019	Onontkoombaar	€ 16.820				
12.14	**Dotatie aan Afschrijvingsreserve RSA**	Aanvulling afschrijvingsreserve t.b.v. onvoorziene meerkosten renovatie veld 2 bij MHCW in 2019	Onontkoombaar	-€ 16.820				
12.15	**Verhoging bijdrage aan de WDW ivm Werkfruit voor personeel**	De verstrekking van Werkfruit aan personeel wordt als zeer positief ervaren. Voor de gemeente Wijchen betekent dit een verhoging van de bijdrage aan de WDW van € 18.330 (65% van € 28.200). Structureel vindt de gemeente Wijchen het, zeker in financiële krapte, niet haar taak hier geld voor vrij te maken.	Onontkoombaar	-€ 18.330				
12.16	**Verkoop vastgoed**	Verkoop Woeziksestraat 339 niet voorzien als inkomst in jaarschijf 2020	Onontkoombaar	€ 310.000				
12.17	**Grondverkopen**	Extra opbrengsten grondverkopen. Deze hoge opbrengst heeft als belangrijkste reden de verkoop van 3 percelen in het buitengebied waaronder één perceel via een openbare inschrijving. De drie percelen in het buitengebied hebben in totaal ruim € 193k opgeleverd. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere percelen verkocht.	Onontkoombaar	€ 224.000				
12.18	**Opbrengsten burgerzaken**	De verwachte opbrengsten van Naturalisaties, Rijbewijzen en Reisdocumenten zijn op basis van de inkomsten uit 2019 en het eerste kwartaal van 2020 hoger dan begroot.	Onontkoombaar	€ 39.000				
12.19	**Bouwleges**	Bijstelling van de verwachte bouwleges, zie thema 3.06.	Onontkoombaar	€ 286.000	-€ 332.000	-€ 332.000		
12.20	**Munitax afrekening 2019**	De bijdrage aan Munitax vanuit de jaarrekening 2019 bleek hoger dan verwacht. Als gevolg van langer doorlopende inhuurcontracten voor ziektevervanging en softwarekosten. Door de late aanlevering van de jaarrekening was deze overschrijding niet eerder in beeld. de overschrijding blijkt bij de begroting 2021 structureel te zijn, vandaar dat ook voor 2020 het tekort wordt meegenomen.	Onontkoombaar	-€ 29.000				
12.21	**Straatwerk centrum**	Extra kosten voor het straatwerk in het centrum.	Onontkoombaar	-€ 27.000				
12.22	**Afval papierprijs**	De papierprijs is fors lager dan in de begroting werd verwacht, slechts € 50,-- per ton, met de verwachte ingezamelde hoeveelheid van 2.343 ton papier komt het nadeel op.	Onontkoombaar	-€ 65.000				
12.23	**Stikstof onderzoeken woningbouw**	Betreft extra stikstofonderzoeken ten behoeve van de woningbouw.	Onontkoombaar	-€ 26.000				

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2020	2021	2022	2023	2024
12.24	**Aanpassing RSA (tennis) bijdrage ivm corona**	We factureren sportclubs jaarlijks in oktober hun verplichte bijdrage aan de RSA Reserve. Wegens de Coronacrisis rekenen we in 2020 50% van het jaarbedrag. In 2021-2024 factureren we elk jaar 25% van het bedrag 2020. Dit is budgetneutraal voor de RSA Reserve.	Nieuw beleid	-€ 59.030	€ 14.757	€ 14.757	€ 14.757	€ 14.757
12.25	**Lagere dotatie RSA vanwege aanpassing bijdrage verenigingen**	Het verschil in opbrengsten RSA muteert met de dotaties aan de reserve RSA.	Nieuw beleid	€ 59.030	-€ 14.757	-€14.757	-€14.757	-€14.757
12.26	**Recreatieve revitalisatie Wighenerhorst**	Een vitaal recreatiepark Wighenerhorst is van waarde voor een divers toeristisch verblijfsaanbod in Wijchen. Het is het enige vakantiepark in onze gemeente. Met het oog op het herstel van de toeristische sector na de Corona-crisis zijn vakantiehuizen belangrijk in het aanbod. Verblijfsgasten zijn hier autonoom en kunnen 1,5 meter afstand houden. We willen Wighenerhorst de helpende hand bieden om te komen tot een plan voor een vitaal toekomstbestendig recreatiepark. Vanwege de complexiteit van het geheel en de vele aspecten die een rol spelen (recreatie, handhaving, volkshuisvesting) vraagt dit om een integrale benadering. Hiervoor is een strategisch projectleider nodig. Ons advies is om een "vitaliteitsmanager" aan te stellen die het hele proces begeleid en een recreatief toekomstperspectief met de betrokken opstelt (vergelijkbaar met het project Vitale Vakantieparken wat op de Veluwe is uitgevoerd). Bedenk dat een vitaal vakantiepark op termijn leidt tot meer overnachtingen, stijging van toeristische bestedingen en daardoor werkgelegenheid, en inkomsten uit toeristenbelasting. Cofinanciering van belanghebbenden wordt nog onderzocht.	Nieuw beleid	-€ 40.000				
12.27	**Juridisch advies Sociaal domein**	Doordat we de contracten wmo en jeugdhulp en het sociale wijkteam in eigen beheer hebben genomen, zijn we als gemeente ook verantwoordelijk voor de kwaliteitseisen en juridische aspecten van de contractering. Omdat het over ingewikkelde en risicovolle dossiers gaat hebben wie bij wijzigingen, aanpassingen en vragen met regelmaat gespecialiseerd juridisch advies nodig wat we extern inhuren. Voor deze consultatie en advies schatten we in maximaal 30.000 euro nodig te hebben. Indien we niet de juiste juridische grondslagen en uitgangspunten hanteren lopen we grote risico's op rechtszaken waarvan de kosten vele malen hoger zullen zijn.	Nieuw beleid	-€ 15.000				
12.28	**Visie Meerval**	In het collegeprogramma staat dat in de tweede helft van de collegeperiode er een toekomstvisie op het zwembad komt. Zo'n toekomstvisie begint met de vraag hoe aanbod en behoefte zich op dit moment verhouden. Om dat in beeld te brengen willen we een externe partij betrekken bij een behoefteonderzoek. Dit onderzoek moet in de tweede helft van dit jaar of begin volgend jaar plaatsvinden. De kosten ramen we op € 5.000.	Nieuw beleid	-€ 5.000				
12.29	**Laaggeletterdheid**	Voor voortzetting van de pilot onder uitkeringsgerechtigden is geld nodig voor de benodigde extra uren dienstverlening (Publiekszaken).	Nieuw beleid	-€ 8.000				

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2020	2021	2022	2023	2024
12.30	**Omgevingswet**	Kosten ter voorbereiding op de invoering van de omgevingswet, zie voor meer toelichting paragraaf 3.08.	Nieuw beleid	-€ 107.000	-€ 134.000	-€21.000		
12.31	**Inzet algemene reserve**	Ter afdekking van het incidentele perspectief zetten we de algemene reserve in. Het startsaldo voor 2022 is € 254k, daarom hoeft er maar € 99k onttrokken te worden in 2022.			€ 701.000	€ 99.000		
	TOTAAL			**€ 339.670**	**€ 0**	**-€254.000**	**€ 0**	**€ 0**

13. Gewenst nieuw beleid, (nog) niet toegekend

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2020	2021	2022	2023	2024
13.1	**Verwijderen Kauwgum in centra**	In de begroting zijn middelen gereserveerd voor het verwijderen van Kauwgum in het centrum. Dit budget volstaat om 1x per 2 jaar kauwgum te verwijderen. De eerste jaren bleek dit goed te werken. De afgelopen jaren zien we dat het feitelijk nodig is om het gehele centrum jaarlijks aan te pakken. Ook is gebleken dat het verwijderen van Kauwgum in de centra in wijken gewenst is. De extra jaarlijkse kosten hieraan verbonden bedragen € 15.000 structureel.	S		-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000
13.2	**abonnement Nat. Databank Flora en Fauna**	Bij uitvoering van projecten en werkzaamheden moet rekening worden gehouden met aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Aanpassing van werkmethode of planning kan noodzakelijk zijn. De NDFF geeft toegang tot alle geïnventariseerde en gevalideerde gegevens binnen de gemeente. Ook in onze opdracht verzamelde gegevens worden verwerkt en beheerd. Een deel van de kosten is 'op te vangen' door beperking van onderzoekskosten.	S		-€ 5.800	-€ 5.800	-€ 5.800	-€ 5.800
13.3	**Verduurzaming Materieel**	Wijchen heeft duurzaamheid hoog in het vaandel. We zetten daar de komende jaren fors op in. Een groot deel van ons wagenpark (20 van de 32) rijdt nu nog op diesel. Deze voertuigen kunnen ook geheel of gedeeltelijk op bio-diesel rijden. Bio-diesel wordt vervaardigd uit gerecycled frituurvet. Door te rijden op bio-diesel reduceren we zo'n 80-90% CO2 aan uitstoot van ons materieel. Biodiesel is (nu nog) wel € 0,15/li duurder dan fosiele diesel. Druten heeft reeds ingestemd met het beschikbaar stellen van een evenredig budget.	S		-€ 3.200	-€ 3.200	-€ 3.200	-€ 3.200
13.4	**Afdekking materieel**	Afdekking duurzame brandstoffen	S		€ 3.200	€ 3.200	€ 3.200	€ 3.200
13.5	**Vervoer handhaving**	Nu de WDW zowel in Wijchen als Druten voor handhaving zorgdraagt is er behoefte aan een extra voertuig om de taken goed uit te kunnen voeren. Voorheen beschikte alleen Wijchen over een voertuig. De Drutense BOA's werden –voor de ambtelijke fusie- namelijk verzocht om met eigen auto te handhaven. Dit heeft diverse nadelen, waaronder het gebrek aan zichtbaarheid. Eveneens wordt het door inwoners (die bijv. een klacht hebben ingediend) geadresseerd als toezicht is/wordt gehouden met een privé voertuig. In het kader van de zichtbaarheid, professionaliteit en om bovenal efficiënt te kunnen werken en soepel in te kunnen spelen op voorkomende situaties is het belangrijk dat er gebruik wordt gemaakt van auto's met de gebruikelijke stripping en WDW-logo. Derhalve moet er een voertuig bij komen. Het gaat hier om een extra personenvoertuig. De extra kosten verbonden hieraan bedragen voor Druten € 3.000/jr.	S		-€ 6.000	-€ 6.000	-€ 6.000	-€ 6.000
13.6	**Laaggeletterdheid**	Voor voortzetting van de pilot onder uitkeringsgerechtigden is geld nodig voor de benodigde extra uren dienstverlening (Publiekszaken)	S		-€ 8.000	-€ 8.000	-€ 8.000	-€ 8.000
13.7	**Noodfonds**	Samen met middelen van particuliere charitatieve instellingen organiseren van Noodfonds voor schrijnende situaties voor mensen met weinig geld. We leggen dit eind juni 2020 aan de gemeenteraad	S		-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2020	2021	2022	2023	2024
		voor bij de evaluatie van het armoedebeleid.						
13.8	**Maatschappelijke begeleiding statushouders/ nieuwe wet inburgering**	Per 1 juli 2021 treedt de nieuwe wet inburgering in werking. De maatschappelijke begeleiding van statushouders moet vanaf 1 januari 2021 aanbesteed worden. De reserve statushouders is niet meer toereikend om de kosten te dekken. De hoogte van het bedrag is afhankelijk van doorgaan van het project klaar voor de start.	S		-€ 50.000	pm	pm	pm
13.9	**Participatiecoach statushouders / nieuwe wet inburgering**	Per 1 juli 2021 treedt de nieuwe wet inburgering in werking. De participatiecoach activeert en laat statushouders participeren in de Wijchense samenleving (vrijwilligerswerk). De reserve statushouders is niet meer toereikend om de kosten te dekken. De hoogte van het bedrag is afhankelijk van het doorgaan van het project klaar voor de start.	S		-€ 25.000	pm	pm	pm
13.10	**Inzet participatiecoach**	De afgelopen twee jaar is de participatiecoach in de niet loonvormende keten om bijstand kandidaten te activeren en te laten participeren in de Wijchense samenleving. De evaluatie laat een toegevoegde waarde van de inzet van de participatiecoach zien.	S		-€ 65.000	-€ 65.000	-€ 65.000	-€ 65.000
13.11	**Functiecreatie / inzet bij DIV**	Bij DIV is via functiecreatie is enkele jaren geleden de functie van ondersteunend medewerker tot stand gekomen (banenquote van Jette Klijnsma). De bekostiging van deze functie is niet structureel geregeld.	S		-€ 16.500	-€ 16.850	-€ 17.150	-€ 17.500
13.12	**Zakgeldproject**	Het Zakgeldproject maakt deel uit van onderzoek naar intergenerationele armoede. Doel om bij kinderen (9-12 jaar) en hun ouders financiële zelfstandigheid te bevorderen. Met dit project willen we ouders en kinderen laten oefenen met zakgeld en ervaringen met elkaar delen.	S		-€ 1.000	-€ 1.000	-€ 1.000	-€ 1.000
13.13	**Praktische begeleiding**	Praktische begeleiding is een lichte vorm van begeleiding tussen hulp bij het huishouden en reguliere begeleiding. Afgelopen1,5 jaar is een pilot gehouden met twee zorgaanbieders. Pilot laat meerwaarde van product zien wegens inzet lichtere zorg of afschaling naar deze lichtere vorm van zorg. Uitgaven zijn tot nu toe niet begroot.	S		-€ 53.800	-€ 53.800	-€ 53.800	-€ 53.800
13.14	**HHT Mantelzorg**	Algemene voorziening die afgelopen jaren breder werd ingezet, gefinancierd met subsidie door Rijk. In 2019 is de regeling versoberd en alleen nog beschikbaar voor overbelaste mantelzorgers. Eerdere incidentele rijksmiddelen zijn uitgeput. Uitgaven zijn nog niet opgenomen in de begroting.	S		-€ 48.143	-€ 48.143	-€ 48.143	-€ 48.143
13.15	**Bijdrage GO Arnhem Nijmegen**	De doorontwikkeling van de gemeenschappelijke regeling GO Arnhem Nijmegen is beschreven in een bedrijfsplan. Dit plan wordt kort na de zomer voorgelegd aan de gemeenteraad. De bijdrage aan deze versterkte GR wordt van € 0,88 per inwoner verhoogd naar € 2,50 per inwoner. Daarnaast wordt per thema een bijdrage gevraagd afhankelijk van deelname en inbreng in natura (formatie).	S		-€ 66.420	-€ 66.420	-€ 66.420	-€ 66.420
13.16	**Fietspad Ravensteinseweg van Drutenseweg tot aan**	Het eerste traject (van Westerdreef tot aan Drutenseweg) wordt in 2020 gerealiseerd. Door dit fietspad verder door te trekken naar de Dijk wordt de route compleet voorzien van een vrijliggend	S			-€ 9.600	-€ 9.600	-€ 9.600

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2020	2021	2022	2023	2024
	Maasdijk	fietspad. De kosten betreffen kapitaallasten o.b.v. 60 jaar en onderhoud en vervanging voor € 2k.						
13.17	**Lekker Anders Dag: we realiseren de campagne om lopen en fietsen onder schoolkinderen te stimuleren.** **	Dit concept is in Wijchen gestart. Ouders en kinderen worden verleid om 'Anders' naar school te gaan. Een laagdrempelig concept dat de bewustwording van de route naar school en de mogelijkheden die er zijn. Er dient een continue inzet te zijn van dit programma om succesvol te zijn én te blijven. Doelstelling is om meer en meer scholen in Wijchen actief mee te laten doen.	S		-€ 30.000	-€ 30.000	-€ 30.000	-€ 30.000
13.18	**Economische recessie (Corona)**	In 2021 wordt door Corona een recessie verwacht. Om de lokale economie zo snel mogelijk te herstarten is intensieve afstemming met het lokale bedrijfsleven noodzakelijk. Deze middelen worden daarvoor ingezet (bedrijfscontactfunctionaris, ICT-ondersteuning, faciliteren ideeën ondernemers.	I		Pm			
13.19	**Materieel**	HVO-biodiesel en HVO-biodiesel blend in de buurt van Wijchen niet aan de tank verkrijgbaar. We zullen dus moeten investeren in de aanschaf van 2 tanks voor Druten en Wijchen van ca. 3000 li. Hieraan zijn eenmalige aanschafkosten verbonden van € 4.250/tank. We stellen voor om uit het budget uitvoeringsprogramma duurzaamheid een extra bedrag van € 4.250 aan de WDW over te dragen voor de aanschaf van HVO-biodieseltanks; Druten heeft reeds ingestemd met een gelijk budget.	I		-€ 4.250			
13.20	**Afdekking materieel**	Afdekking HVO Biodieseltank voor duurzame brandstoffen	I		€ 4.250			
13.21	**Klimaatadaptatie (waterkwaliteit)**	In kaart brengen en kwalificeren van watergangen die wat betreft waterkwaliteit (mogelijk) kwetsbaar zijn voor klimaatverandering of een verkoelend effect hebben. Maatregel opgenomen in Strategische waternota Wijchen.	I		-€ 15.000			
13.22	**beheer kasteel Wijchen; kasteelcoördinator**	We professionaliseren het beheer en vergroten het gebruik na de renovatie van het kasteel om de investering te laten renderen. We stellen een kasteelcoördinator aan voor 2 jaar (20 uur per week). Die is "het gezicht" van het kasteel, coördineert uitvoering en gastheerschap en voert acquisitie. De kasteelheer levert een bijdrage voor het herstel van de lokale toeristische sector na de Corona-crisis door arrangementen voor de zakelijke markt. De coördinator werkt een verdienmodel uit. In 2023 evalueren we en nemen een besluit hoe we het beheer voortzetten.	I		Pm			
13.23	**Juridisch advies Sociaal domein**	Doordat we de contracten Wmo en jeugdhulp en het sociale wijkteam in eigen beheer hebben genomen zijn we als gemeente ook verantwoordelijk voor de kwaliteitseisen en juridische aspecten van de contractering. Omdat het over ingewikkelde en risico volle dossiers gaat hebben wie bij wijzigingen, aanpassingen en vragen met regelmaat gespecialiseerd juridisch advies nodig wat we extern beleggen. Voor deze consultatie en advies schatten we in maximaal	I		-€ 30.000			

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2020	2021	2022	2023	2024
		30.000 euro nodig te hebben. Indien we niet de juiste juridische grondslagen en uitgangspunten hanteren lopen we grote risico's op rechtszaken waarvan de kosten vele malen hoger zullen zijn.						
13.24	**Pilot vaste lasten**	Organiseren van alternatieven voor beschermingsbewind; formatiekosten. We leggen dit eind juni 2020 aan de gemeenteraad voor bij de evaluatie van het armoedebeleid. Start datum 1-1-2021.	I		-€ 15.000			
	TOTAAL				-€460.663	-€335.613	-€335.913	-€336.263

14. Samenvatting per programma

In onderstaande tabel zijn alle wijzingen ten opzichte van de primitieve begroting 2020 per programma weergegeven. Bij iedere wijziging staat de verwijzing naar het raadsbesluit of de locatie in deze perspectiefnota weergegeven. In een aantal programma's vindt u de term "technische correctie" terug. Dit houdt een administratieve wijziging in, welke neutraal voor het resultaat is en geen beleidswijziging met zich mee brengt.

Programma	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
0	Primitieve begroting 2020	-59.822	-58.362	-58.774	-59.009	-60.554
0	Budgetoverhevelingen 2019-2020	-705	0	0	0	0
0	Vrijval stelpost risico's structureel	0	-800	-1200	-1200	-1200
0	3.02 meicirculaire	-1.506	-1.218	-1.218	-854	-457
0	3.07 GR'en	180	623	774	779	898
0	3.09 OZB inkomsten	31	22	23	43	76
0	3.11 Kapitaallasten	14	80	-59	-70	-114
0	3.12 Prijsindexatie	0	0	0	2	4
0	3.13 Onontkoombare kostenuitzetting	11	64	64	64	64
0	3.13 Budgetruimte	-4	-4	-4	-4	-4
0	4 Incidenteel	-473	-553	-99	0	0
	TOTAAL PROGRAMMA 0	**-62.274**	**-60.148**	**-60.493**	**-60.249**	**-61.287**
1	Primitieve begroting 2020	3.142	3.202	3.245	3.271	3.331
1	3.07 GR'en	0	96	124	160	161
1	3.12 Prijsindexatie	0	0	0	5	11
	TOTAAL PROGRAMMA 1	**3.142**	**3.298**	**3.369**	**3.436**	**3.503**
2	Primitieve begroting 2020	6.698	6.529	6.647	6.732	6.810
2	Budgetoverhevelingen 2019-2020	294	0	0	0	0
2	3.11 Kapitaallasten	-39	28	43	74	93
2	3.12 Prijsindexatie	0	-3	-3	3	8
2	3.13 Areaaluitbreiding	0	4	4	4	27
2	3.13 Budgetruimte	-20	-20	-20	-20	-20
2	4 Incidenteel	39	0	0	0	0
	TOTAAL PROGRAMMA 2	**6.972**	**6.538**	**6.671**	**6.793**	**6.918**
3	Primitieve begroting 2020	418	320	327	345	347
3	Budgetoverhevelingen 2019-2020	42	0	0	0	0
3	3.12 Prijsindexatie	0	0	0	0	1

Programma	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
3	4 Incidenteel	40	0	0	0	0
3	**TOTAAL PROGRAMMA 3**	**500**	**320**	**327**	**345**	**348**
4	Primitieve begroting 2020	3.200	3.196	3.326	3.341	3.356
4	3.11 Kapitaallasten	11	6	11	11	11
4	3.12 Prijsindexatie	0	0	-1	1	2
4	3.13 Onontkoombare kostenuitzetting	0	3	7	7	7
4	3.13 Budgetruimte	-3	-3	-3	-3	-3
4	**TOTAAL PROGRAMMA 4**	**3.208**	**3.202**	**3.340**	**3.357**	**3.373**
5	Primitieve begroting 2020	7.648	7.784	7.894	8.003	8.102
5	Budgetoverhevelingen 2019-2020	59	0	0	0	0
5	3.02 meicirculaire	1	1	1	1	1
5	3.11 Kapitaallasten	-13	-18	-12	-12	-7
5	3.12 Prijsindexatie	0	-8	-11	-8	-5
5	3.13 Onontkoombare kostenuitzetting	4	66	68	70	72
5	3.13 Areaaluitbreiding	11	11	11	11	22
5	3.13 Budgetruimte	-15	-15	-15	-15	-15
5	4 Incidenteel	40	35	0	0	0
5	**TOTAAL PROGRAMMA 5**	**7.735**	**7.856**	**7.936**	**8.050**	**8.170**
6	Primitieve begroting 2020	35.379	34.569	33.584	34.038	34.043
6	Budgetoverhevelingen 2019-2020	145	0	0	0	0
6	3.02 meicirculaire	158	201	377	312	318
6	3.03 BUIG	0	207	470	477	363
6	3.04 Jeugd en Wmo nieuw	936	1.040	1.924	1.872	2.140
6	3.05 Wmo klassiek	165	339	359	457	592
6	3.07 GR'en	-290	-319	-224	-293	-423
6	3.11 Kapitaallasten	0	-118	1	1	10
6	3.12 Prijsindexatie	0	-2	-2	2	5
6	3.13 Onontkoombare kostenuitzetting	147	45	45	45	45
6	**TOTAAL PROGRAMMA 6**	**36.640**	**35.962**	**36.534**	**36.911**	**37.094**
7	Primitieve begroting 2020	3.175	1.131	1.111	1.067	1057
7	Budgetoverhevelingen 2019-2020	30	0	0	0	0
7	3.07 GR'en	144	215	212	209	199
7	3.12 Prijsindexatie	0	-2	-2	6	13
7	3.13 Onontkoombare kostenuitzetting	5	5	5	5	5

Programma	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
7	4 Incidenteel	121	52	0	0	0
7	**TOTAAL PROGRAMMA 7**	**3.475**	**1.401**	**1.326**	**1.287**	**1.274**
8	Primitieve begroting 2020	930	1.116	998	1.589	1619
8	Budgetoverhevelingen 2019-2020	136	0	0	0	0
8	3.06 Bouwleges	0	-450	-450	-450	-450
8	3.12 Prijsindexatie	0	0	0	0	1
8	3.13 Budgetruimte	-21	-21	-21	-21	-21
8	4 Incidenteel	-107	466	353	0	0
8	5 Bouwgrondexploitaties	104	-98	49	0	0
8	**TOTAAL PROGRAMMA 8**	**1042**	**1013**	**929**	**1118**	**1149**
	TOTAAL PERSPECTIEFNOTA	**438**	**-559**	**-63**	**1.045**	**541**

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Meicirculaire 2020

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de colleges van B&W

DGBRW/ Bestuur, Financiën en Regio's

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

Datum
29 mei 2020

Kenmerk
2020-0000304330

circulaire

Onderwerp	meicirculaire gemeentefonds 2020
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaires	decembercirculaire 2019 (2019-0000659660); septembercirculaire 2019 (2019-0000475710); meicirculaire 2019 (2019-0000267592)
Ingangsdatum	29 mei 2020
Geldig tot	1 juli 2021

Voorwoord

Voor u ligt de meicirculaire gemeentefonds 2020. Het zijn uitzonderlijke tijden, voor iedereen. Ook als gemeenten voelt u de financiële gevolgen van de coronacrisis. Het kabinet vindt het van belang om elkaar in deze tijden vast te houden en als één overheid de opgave die nu voorligt op te pakken. Gezamenlijk de schouders eronder te zetten en daadkracht uit te stralen.

Juist onder deze omstandigheden heeft u behoefte aan duidelijke financiële kaders. Deze circulaire wil daaraan een bijdrage leveren. Tegelijkertijd is er nog veel onzeker. Als fondsbeheerder vind ik het belangrijk dat medeoverheden niet in de financiële problemen komen door de corona-aanpak, en dat de dienstverlening aan burgers en bedrijven op peil blijft en bijvoorbeeld vergunningverlening goed blijft doorlopen. Het is reëel dat ook u duidelijkheid ontvangt over wat u mag verwachten aan compensatie ten aanzien van al uw inspanningen. U heeft nu immers extra uitgaven en loopt inkomsten mis, zowel op korte als op langere termijn. Op 28 mei 2020 heb ik samen met de staatssecretaris van Financiën de Tweede Kamer geïnformeerd over aanvullende maatregelen die het kabinet - vooruitlopend op het volledig in beeld brengen van de financiële gevolgen van corona voor de medeoverheden voor de periode tot en met 1 juni – heeft genomen om medeoverheden te compenseren (Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, 35 420, nr. 43)[1]. In deze circulaire zijn in hoofdstuk 1 de belangrijkste punten uit deze brief opgenomen.

Zoals gebruikelijk informeert deze circulaire u in hoofdzaak over de gemeentefondsuitkeringen voor 2020 en verder, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk. De politiek-bestuurlijke zaken worden in hoofdstuk 1 belicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. Vooral de latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten.

Ik wens u in deze bijzondere omstandigheden veel wijsheid toe bij de uitvoering van uw taken.

Mede namens de Staatssecretaris van Financiën,
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

[1] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z09624&did=2020D20744

Inhoudsopgave

1 Hoofdpunten 1
1.1 Inleiding 1
1.2 Algemene uitkering 1
1.3 Compensatiepakket coronacrisis medeoverheden 2
1.4 Herijking verdeling gemeentefonds 5
1.5 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 5
2 Algemene uitkering 7
2.1 Inleiding 7
2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering 7
1. Accres 8
2. Plafond BTW-compensatiefonds 10
3. Lagere apparaatskosten 12
4. Knelpunten verdeelproblematiek 12
5. Groeiopgave Almere 12
6. Toezicht voorschoolse educatie 12
7. Compensatieregeling Voogdij/18+ 13
8. Verrekening Voogdij/18+ 13
9. Geen aanspraak op begeleiding (Wmo 2015) 13
10. Overgangsrecht levenslang (Wmo 2015) 13
11. Aflopen overgangsrecht Wlz-indiceerbaren met Fokus-woning 14
12. Europese richtlijn energieprestatie gebouwen 14
2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering 14
2.4 Overige mededelingen algemene uitkering 15
2.4.1 Waterschapsverkiezingen 15
2.4.2 Verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten 15
2.4.3 Bommenregeling 15
2.5 Veranderingen in het verdeelstelsel 17
2.5.1 Inleiding 17
2.5.2 Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven 17
2.6 Maatstaven, gewichten, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen 18
3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 23
3.1 Inleiding 23
3.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen 23
1. Participatie 26
2. Beschermd wonen 26
3. Perspectief op Werk 28
4. Inburgering 28
5. Regionale opgaven 29

6. Voogdij/18+ 29
7. Maatschappelijke begeleiding 31
8. Faciliteitenbesluit opvangcentra 32
9. Versterking arbeidsmarktregio's 32
10. Koplopergemeenten cliëntondersteuning 33
11. Pilots Veranderopgave inburgering 33
12. Aanpak lerarentekort G4 34
13. Erfgoed Deal 34
14. Experiment gesloten coffeeshopketen 35
15. Versterking lokale werkgelegenheid Groningen 35
16. Groeiopgave Almere 35
17. Pilots Logeerzorg 35
18. LHBTI-emancipatiebeleid 36
19. Veilige Steden 36
20. Pilots Roma en Sinti 36
21. Programmabureau sociaal domein 37
22. Knelpunten verdeelproblematiek 37
23. Meetsystemen geluidsnet Geilenkirchen 37
24. Dialoog Sinterklaasintocht 37
3.3 Verdeling bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en overige mededelingen 37
3.3.1 Huisvesting onderwijs asielinstroom 38
3.3.2 Baankansen: verlenging impulsmiddelen voor kwetsbare jongeren uit PrO en VSO 38
3.3.3 Maatschappelijke opvang 38
3.3.4 Kerkenvisies 39
3.3.5 Brede aanpak dak- en thuisloosheid 39
3.3.6 Vrouwenopvang 39
3.3.7 Basisregistratie Personen (BRP): centralisering inschrijving vergunninghouders 40
3.3.8 Armoedebestrijding kinderen 40
3.3.9 Uitstapprogramma's voor prostituees 41
3.3.10 Bevolkingsdaling 41
3.3.11 Gezond in de stad: impuls Kansrijke Start 41
3.3.12 Bonus beschut werk 41
4 Overige mededelingen 43
4.1 Inleiding 43
4.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen 43
4.3 Herijking verdeling gemeentefonds 44
4.4 Evaluatie normeringssystematiek 45
4.5 Financiële positie gemeenten 46
4.6 Advies raming ruimte onder het plafond BCF 46

4.7 Verantwoordingsonderzoek 2019 Ministerie van BZK 47
4.8 Rechtmatigheid jaarstukken gemeenten 47
4.9 Herziening gemeentelijk belastinggebied 48
4.10 Introductie benchmark woonlasten 49
4.11 Landelijk gemiddelde kengetal belastingcapaciteit 49
4.12 Website gemeentefinanciën: www.findo.nl 49
4.13 Stand van zaken onderzoek structurele kosten jeugdzorg 50
4.14 Richtlijn ramen extra middelen jeugdzorg in begroting en meerjarenraming 50
4.15 Analyse gemeentebegrotingen 51
4.16 Redelijk peil 2021 51
Bijlagen 53
Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2020 54
Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2020 per cluster 59
Bijlage 2.1.3 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2021 62
Bijlage 2.1.4 Bedragen per eenheid 2021 per cluster 67
Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2020-2025 70
Bijlage 2.2.2 Overzicht mutaties 2019 BTW-compensatiefonds 71
Bijlage 2.6.1 Aanvullende informatie uitkeringsfactor 72
Bijlage 2.6.2 Volumina maatstaven 2020-2025 74
Bijlage 2.4.3 Bommenregeling 76
Bijlage 3.2-3 Decentralisatie-uitkering Perspectief op werk 78
Bijlage 3.2-4 Integratie-uitkering Inburgering 79
Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding 87
Bijlage 3.2-8 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra 92
Bijlage 3.2-9 Decentralisatie-uitkering Versterking arbeidsmarktregio's 93
Bijlage 3.2-10 Decentralisatie-uitkering Koplopergemeenten cliëntondersteuning 94
Bijlage 3.2-11 Decentralisatie-uitkering Pilots Veranderopgave Inburgering 95
Bijlage 3.2-14 Decentralisatie-uitkering Experiment gesloten coffeeshopketen 96
Bijlage 3.2-18 Decentralisatie-uitkering LHBTI-emancipatiebeleid 97
Bijlage 3.2-19 Decentralisatie-uitkering Veilige steden 98
Bijlage 3.2-20 Decentralisatie-uitkering Pilots Roma en Sinti 99
Bijlage 3.3.2 Decentralisatie-uitkering Baankansen 100
Bijlage 3.3.3 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang 101
Bijlage 3.3.4 Decentralisatie-uitkering Kerkenvisies 102
Bijlage 3.3.5 Decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid 103
Bijlage 3.3.8 Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen 111
Bijlage 4.16 Redelijk peil 2021 115

1 Hoofdpunten

1.1 Inleiding

Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. Factoren als belastingopbrengsten, gemeentelijke rentelasten, dividendopbrengsten en grondexploitatie bepalen mede de financiële ruimte van gemeenten. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De circulaires kunnen incidenteel ook actuele informatie bevatten die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering en de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

1.2 Algemene uitkering

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU). Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de ARU direct invloed op de ontwikkeling van de algemene uitkering en daarmee op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. De afrekening van het definitief vastgestelde accres 2019 valt positief uit: ten opzichte van de septembercirculaire 2019 is sprake van een stijging met € 16,1 miljoen. Dit komt onder meer door afstortingen in begrotingsreserves die bij de Najaarsnota 2019 hebben plaatsgevonden. Door de stijging van het accres 2019 is het trap-op-effect van 2019 naar 2020 kleiner, waardoor het accres 2020 ten opzichte van de septembercirculaire 2019 met € 4,4 miljoen licht naar beneden is bijgesteld. Voor de jaren 2021 en 2022 is het accres opwaarts bijgesteld, terwijl voor 2023 en 2024 sprake is van een neerwaartse bijstelling. Een toelichting op de ontwikkelingen is opgenomen in paragraaf 2.2-1 van deze circulaire.
Onderstaande figuur laat de nieuwe accresstanden zien voor 2020 en verder, inclusief een vergelijking met de stand septembercirculaire 2019.

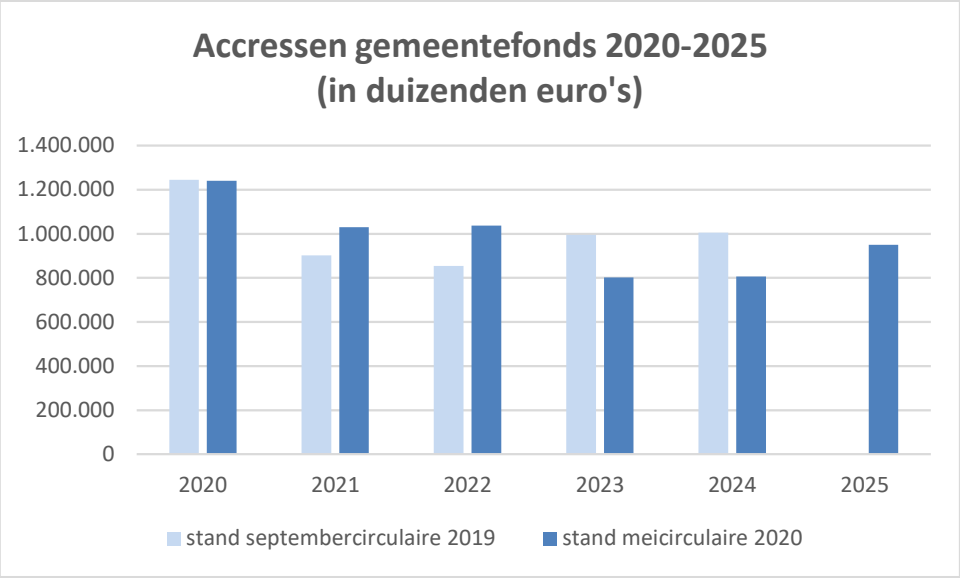

Verder informeert deze circulaire over de definitieve afrekening van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) over 2019. Ten opzichte van de septembercirculaire 2019 is sprake van een opwaartse bijstelling van € 31,6 miljoen. Identiek aan de werkwijze bij het accres vindt de definitieve afrekening over 2019 plaats in 2020.

1.3 Compensatiepakket coronacrisis medeoverheden

Vanaf het begin van de corona-uitbraak zijn Rijk en medeoverheden als één overheid opgetreden om het coronavirus en de economische en sociale gevolgen van de coronacrisis te bestrijden. In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) van 23 april 2020 hebben het kabinet en de medeoverheden besloten een regiegroep in te stellen die de omvang van de problematiek in beeld brengt met nadruk op de financiële effecten voor de medeoverheden en de daarbij voorgestelde oplossingsrichtingen, waaronder compensatie. Hierbij gaat het om een reëel beeld van de kosten, waarbij ook de inkomstenderving wordt meegenomen.

Voor de periode tot 1 juni heeft het kabinet al enkele maatregelen genomen, zoals op het gebied van sport, bijstand en Wmo. Op 28 mei 2020 hebben de minister van BZK en de staatssecretaris van Financiën de Tweede Kamer geïnformeerd over aanvullende maatregelen die het kabinet - vooruitlopend op het volledig in beeld brengen van de financiële gevolgen van corona voor de medeoverheden voor de periode tot en met 1 juni – heeft genomen om medeoverheden te compenseren (Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, 35 420, nr. 43)[2].

Er lopen nog gesprekken met de medeoverheden op het gebied van onder andere, zonder limitatief te zijn: het OV, de veiligheidsregio's, de GGD-en, afvalinzameling, de buurthuizen en het watermanagement. De komende tijd wordt samen met de medeoverheden gewerkt aan afspraken op deze gebieden. Doel is om medio juli een compleet beeld te hebben van de impact van de

[2] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z09624&did=2020D20744

corona-aanpak op de medeoverheden voor de periode tot 1 juni. De hoogte en omvang van de reële compensatie vraagt een politiek bestuurlijke afweging, waarbij het uitgangspunt is dat de medeoverheden er als gevolg van de corona-aanpak niet slechter voor komen te staan dan daarvoor.

Voor de periode na 1 juni, trekken Rijk en medeoverheden samen op bij de invulling van de nodige maatregelen en om de sociaal-economische crisis het hoofd te bieden. Samen wordt bekeken welke reële compensatie nodig is op basis van de hogere uitgaven en gederfde inkomsten.

De maatregelen uit het pakket van 28 mei 2020 die het gemeentefonds raken zijn:

- Het bevriezen van de accressen zoals gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2020 voor de jaren 2020 en 2021 (zie voor meer informatie paragraaf 2.2-1). Als er zich grote onverwachte wijzigingen voordoen zullen de fondsbeheerders hierover met het IPO en de VNG in gesprek gaan. Het is aan een nieuw kabinet om in overleg met de medeoverheden te besluiten hoe in de toekomst met het accres om te gaan. Hierover zal het kabinet te zijner tijd aan de Raad voor het Openbaar Bestuur om advies vragen. Het rapport van de evaluatie van de normeringssystematiek, waar ook het IPO en de VNG bij betrokken zijn, zal naar verwachting in het najaar 2020 openbaar worden. Op basis van de evaluatie van de normeringssystematiek zullen de fondsbeheerders samen met gemeenten en provincies verschillende varianten voor de ontwikkeling van het accres in beeld brengen ten opzichte van de stand bij Voorjaarsnota 2020. Gemeenten en provincies kunnen zo met verschillende varianten rekening houden bij het opstellen van hun begrotingen voor 2022.
- Naar analogie van het accres zal ook het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) worden bevroren. Mochten zich in het BCF grote problemen voordoen dan zullen de fondsbeheerders hierover met de VNG en het IPO in overleg gaan.
- Gemeenten ontvangen via een decentralisatie-uitkering voor de periode van 1 maart 2020 tot en met 1 juni 2020 compensatie voor de geleden derving van toeristen- en parkeerbelasting als gevolg van de coronamaatregelen. Hiermee is een bedrag van € 225 miljoen gemoeid, waarvan € 100 miljoen voor de toeristenbelasting en € 125 miljoen voor gederfde parkeerinkomsten op grond van de geraamde gederfde inkomsten in deze periode.
- Het Rijk heeft met gemeenten afspraken gemaakt over compensatie van de directe meerkosten voor de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo 2015 die voortkomen uit de coronamaatregelen en het volgen van de RIVM-richtlijnen. Daarnaast zijn Rijk en gemeenten in gesprek over de extra uitgaven over het geheel van 2020 voor zover die gerelateerd kunnen worden aan een evident uitstel van noodzakelijke zorg. De nadere uitwerking van deze afspraken leidt voor nu tot een voorschot voor gemeenten van € 144 miljoen voor de meerkosten en inhaalzorg. Het bedrag wordt als volgt toegevoegd aan het gemeentefonds:
    - € 7 miljoen aan de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (meerkosten)
    - € 91 mln aan de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang (meerkosten)

- € 11,7 miljoen aan de algemene uitkering, cluster Maatschappelijke ondersteuning (onderdeel Wmo 2015 begeleiding; betreft inhaalzorg).
- € 34,3 miljoen aan de algemene uitkering, cluster Jeugd (onderdeel Jeugdhulp; betreft inhaalzorg).

In de komende periode werken Rijk en VNG samen om van inschatting van de kosten tot inzicht en definitieve afspraken te komen.

- Gemeenten ontvangen voor de periode medio maart tot 1 juli € 23 miljoen in verband met hun coördinerende taak in het organiseren van noodopvang voor kinderen van wie één of beide ouders een cruciaal beroep hebben. Over de wijze waarop de middelen beschikbaar worden gesteld vindt momenteel nader overleg met gemeenten plaats.
- Als gevolg van het coronavirus zijn de Sociale Werkbedrijven geheel of gedeeltelijk gesloten. Daardoor vallen bedrijfsopbrengsten weg waarmee (deels) de loonkosten van medewerkers die werkzaam zijn voor een Sociale Werkbedrijf worden gefinancierd. Ter compensatie voor de gederfde inkomsten over de periode van 1 maart 2020 tot 1 juni 2020 wordt de integratie-uitkering Participatie (onderdeel Wsw) met € 90 miljoen verhoogd.
- De medeoverheden zijn verantwoordelijk voor twee derde van alle subsidies aan cultuur en houden daarmee de lokale en regionale culturele infrastructuur overeind. Het kabinet heeft besloten om een bevoorschotting op de compensatie aan medeoverheden te verstrekken van € 60 miljoen voor de periode van medio maart 2020 tot en met 1 juni 2020. Het bedrag wordt toegevoegd aan de algemene uitkering.

Maatregelen die het kabinet al eerder heeft genomen en relevant zijn voor gemeenten betreffen:

- Compensatie inkomstenderving kwijtschelden huur aan sportverenigingen (€ 90 mln, 1 maart tot en met 1 juni 2020; specifieke uitkering Ministerie van VWS)
- Compensatie inkomstenderving eigen bijdrage Wmo (€ 18 mln, maanden april en mei 2020; decentralisatie-uitkering gemeentefonds)
- Vergoeden eigen bijdrage van ouders die gebruik maken van de gemeentelijke regelingen: peuteraanbod, SMI en Voorschoolse Educatie (VE) (circa € 8,3 mln, tot 8 juni 2020 (moment waarop de compensatie stopt; toevoeging aan de decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters gemeentefonds))
- Vergoeden uitvoeringskosten Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (voorschot gemeenten € 2 miljard, tot 1 juni 2020; specifieke uitkering Ministerie van SZW)
- Handhaven maandelijkse betalingen bijstand op het niveau van het voorlopig vastgesteld budget en in september het macrobudget 2020 nader bezien, waarbij rekening zal worden gehouden met de actuele conjuncturele situatie (BUIG, specifieke uitkering Ministerie van SZW)

Voor meer informatie, onder andere over het OV, de toevoeging aan het Tijdelijke Steunfonds voor Lokale Informatievoorziening ad € 24 mln voor de lokale media en over de langere termijn gevolgen, wordt verwezen naar de bovengenoemde brief aan de Tweede Kamer. De maatregelen ten aanzien van het accres en het plafond BTW-compensatiefonds zijn reeds in deze circulaire verwerkt. De overige maatregelen zullen - voor zover relevant voor het gemeentefonds -

cijfermatig in de septembercirculaire 2020 worden verwerkt. Vooruitlopend daarop zullen gemeenten binnen enkele weken een brief ontvangen met nadere informatie over de verdeling van de bedragen over de gemeenten. Op dat moment zal ook de bevoorschotting van gemeenten hierop worden aangepast.

1.4 Herijking verdeling gemeentefonds

Op 26 februari 2020 heeft de minister van BZK de Tweede Kamer geïnformeerd over het uitstellen van invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds met één jaar naar 2022 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, 35 300B, nr.15)[3]. In deze brief heeft de minister – mede namens de staatssecretaris van Financiën – uiteengezet waarom uitstel noodzakelijk is. Voor het klassieke deel is aanvullend onderzoek nodig en voor het sociaal domein is een nadere analyse van de uitschieters gewenst (zie paragraaf 4.3 voor meer toelichting). Naar verwachting start half september 2020 de consultatieperiode waarin de fondsbeheerders advies vragen aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) over de verdeelvoorstellen. Besluitvorming over de invoering van de nieuwe verdeling wordt naar verwachting dit jaar afgerond, met verwerking van de uitkomsten in de decembercirculaire 2020.

Het aanvullend onderzoek voor het klassieke domein wordt begeleid door een begeleidingscommissie en stuurgroep. Daarnaast is de bestuurlijk kopgroep van de VNG betrokken als klankbord. Dat laatste geldt ook voor de analyse naar de uitschieters bij de verdeelmodellen voor het sociaal domein. Voor deze analyse is daarnaast een expertsessie voorzien met gemeenten.

1.5 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Belangrijke wijzigingen die in deze circulaire zijn verwerkt betreffen:

- De verlaging van het macrobudget van de integratie-uitkering Beschermd wonen vanaf 2021 met € 495 miljoen structureel vanwege de openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor mensen met een psychische stoornis. Naar verwachting zullen 8.500 cliënten met een psychische stoornis een Wlz-indicatie krijgen. Vanaf 2021 krijgen zij dan de zorg vanuit de Wlz in plaats van de Wmo.
- De introductie van de integratie-uitkering Inburgering in verband met de Wet Inburgering die per 1 juli 2021 in werking treedt. Gemeenten ontvangen zowel een incidentele bijdrage in de invoeringskosten (2020) als een structurele bijdrage in de uitvoeringskosten (2021 en verder).
- De verdeling van de integratie-uitkering Voogdij/18+ blijft in 2021 net als in eerder jaren gebaseerd op het historisch zorggebruik in jaar t-2, omdat de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugd met het oog op een zorgvuldige overgang en gelet op de gevolgen voor gemeenten van de coronacrisis met één jaar is uitgesteld naar 1 januari 2022.

[3] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z03843&did=2020D08029

- De decentralisatie-uitkering Perspectief op Werk voor de 35 arbeidsmarktregio's wordt in 2020 gecontinueerd. De centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's ontvangen een tweede (en laatste) impulsfinanciering van € 1 miljoen. Perspectief op Werk heeft als doel om meer mensen die willen en kunnen werken, maar niet zelfstandig de weg naar werk vinden, te helpen aan een baan, een leerwerkplek of een basisbaan.

Hoofdstuk 3 van deze circulaire bevat voor uitkeringsjaar 2020 en verder ook een aantal andere wijzigingen in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Het gaat zowel om de aanpassing van bestaande als om nieuwe uitkeringen.

2 Algemene uitkering

2.1 Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor (de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor). Die drie zijn aan wijzigingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen de overige mededelingen over de algemene uitkering en in paragraaf 2.5 zijn de mededelingen over de wijzigingen in het verdeelstelsel opgenomen.

Het totaal van alle wijzigingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 tot en met 2.1.4, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren. Paragraaf 2.6 gaat in op de berekening van de algemene uitkering met die gegevens en licht de gehanteerde termen toe.

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering ten opzichte van de decembercirculaire 2019. Het betreft achtereenvolgens:

1. Algemene mutaties
   Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten, zonder veranderingen in het takenpakket.
2. Taakmutaties
   Deze mutaties hebben betrekking op taakmutaties bij gemeenten en hebben corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven. De mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar gelijksoortige gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. Het staat gemeenten vrij de indeling al dan niet voor eigen doeleinden te hanteren en de clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

De tabel wordt gevolgd door een toelichting op de mutaties, die betrekking hebben op 2020 en verder.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de septembercirculaire 2019 (in duizenden euro's)							
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
	stand septembercirculaire 2019	**26.354.315**	**27.301.547**	**27.749.630**	**28.607.907**	**29.468.416**	**29.468.416**
	mutaties decembercirculaire 2019	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	stand decembercirculaire 2019	**26.354.315**	**27.301.547**	**27.749.630**	**28.607.907**	**29.468.416**	**29.468.416**
	algemene mutaties						
1a)	Accres tranche 2019 (incidenteel)	16.071					
1b)	Accres tranche 2019 (structureel)	16.071	16.071	16.071	16.071	16.071	16.071
1c)	Accres bijstelling tranches 2020 en verder	-4.391	122.911	304.686	111.224	-87.634	862.796
2)	Plafond BTW-compensatiefonds (afrekening 2019)	31.614					
3)	Lagere apparaatskosten						-140.000
4)	Knelpunten verdeelproblematiek						-93
5)	Groeiopgave Almere	-950	-475	-475	-475	-475	-475
	Cluster Samenkracht en burgerparticipatie						
6)	Toezicht voorschoolse educatie	213	488				
	cluster Jeugd						
7)	Compensatieregeling Voogdij 18+	1.011					
8)	Verrekening Voogdij 18+		-17.775	-17.775	-17.775	-17.775	-17.775
	cluster Maatschappelijke ondersteuning						
9)	Geen aanspraak op begeleiding						-9.000
10)	Overgangsrecht levenslang						1.157
11)	Aflopen overgangsrecht Wlz-indiceerbaren met Fokus-woning	500	500	500	500	500	500
	cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling						
12)	Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	1.797					
	stand deze circulaire	**26.416.251**	**27.423.267**	**28.052.637**	**28.717.452**	**29.379.103**	**30.181.597**

Tabel 2.2.1 geeft een totaalbeeld van de mutaties in de omvang van de algemene uitkering van circulaire op circulaire. In bijlage 2.2.1 zijn de mutaties uit tabel 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit eerdere circulaires. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties van jaar op jaar.

Toelichting

1. Accres

Het accres 2019 is definitief vastgesteld op € 1.084 miljoen. Dit komt overeen met 6,15 procent van de omvang van het gemeentefonds waarover het accres wordt berekend. Het definitieve accres is gebaseerd op de realisatie van de rijksbegroting 2019 zoals opgenomen in het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2019. De budgettaire verwerking van de afrekening van het accres 2019 vindt, zoals gebruikelijk, plaats bij Voorjaarsnota 2020. Het definitieve accres betekent een positieve bijstelling van € 16,071 miljoen ten opzichte van de laatste raming in de septembercirculaire 2019. Dit komt doordat de accresrelevante uitgaven over 2019 gestegen zijn ten opzichte van septembercirculaire. Deze ontwikkeling is het gevolg van een combinatie van onderuitputting, meevallers en beleidsmatige intensiveringen zoals de aanvullende middelen die bij Najaarsnota 2019 zijn uitgetrokken voor de stikstofproblematiek en het onderwijs.

Een gedetailleerde opbouw van de afrekening van het accres is opgenomen in bijlage 10 van het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2019.

Tabel 2.2.2 Definitieve accres 2019 gemeentefonds

	in %	x € 1.000
Raming accres 2019 septembercirculaire 2019	6,06	1.067.972
Mutatie	0,09	16.071
Vastgesteld accres 2019	6,15	1.084.043

Tabel 2.2.3 en 2.2.4 laat de actuele raming van de jaarlijkse accrestranches zien voor de jaren 2020-2025, zowel in duizenden euro's als in procenten.

Tabel 2.2.3 Actuele raming accressen gemeentefonds 2020-2025 (in duizenden euro's)

	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Stand septembercirculaire 2019	1.244.014	902.715	854.522	994.778	1.004.955	
Mutatie jaarlijkse tranches	-4.391	127.302	181.775	-193.462	-198.858	950.430
Stand meicirculaire 2020	1.239.623	1.030.017	1.036.297	801.316	806.097	950.430
Cumulatief accres vanaf 2020	1.239.623	2.269.640	3.305.937	4.107.253	4.913.350	5.863.780

Tabel 2.2.4 Actuele raming accressen gemeentefonds 2020-2025 (in procenten)

	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Stand septembercirculaire 2019	4,65	3,30	3,03	3,48	3,41	
Mutatie jaarlijkse tranches	-0,03	0,41	0,62	-0,72	-0,69	3,14
Stand meicirculaire 2020	4,62	3,71	3,65	2,76	2,72	3,14

Het accres in 2020 valt per saldo hoger uit door hogere uitgaven bij het Rijk in 2019 en 2020. De accrestranche 2020 is licht negatief omdat de accresrelevante rijksuitgaven (ARU) in 2019 meer gestegen zijn ten opzichte van de septembercirculaire 2019 dan de uitgaven in 2020. Als de trap-op in 2019 iets hoger wordt, wordt de trap-op in 2020 automatisch wat lager. In 2020 zijn er verschillende mutaties in de rijksuitgaven zoals de hoger bijgestelde loon- en prijsontwikkeling en een aantal beleidsmatige plussen en minnen. Per saldo stijgt de ARU hierdoor licht. In de Voorjaarsnota worden de belangrijkste ontwikkelingen in de uitgaven van het Rijk nader toegelicht.

Ook in latere jaren zijn er ontwikkelingen in het accres: ten opzichte van de septembercirculaire 2019 is sprake van een opwaartse bijstelling van de accrestranches voor de jaren 2021 en 2022. Voor 2023 en 2024 worden de accrestranches neerwaarts bijgesteld. Dit is het gevolg van de hogere geraamde loon- en prijsontwikkeling in het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau en de meerjarige besluitvorming over de rijksuitgaven. Verwerking van de Middellangetermijnverkenning (MLT) Zorg leidt tot een neerwaartse bijstelling van de zorguitgaven die doorwerkt in het accres vanaf 2022. Het accres 2025 wordt in deze circulaire voor het eerst geraamd.

De afgelopen jaren hebben schommelingen in het accres, en de doorwerking hiervan op de gemeentelijke en provinciale begrotingen onrust veroorzaakt bij de medeoverheden. Het kabinet vindt het belangrijk in deze bijzondere tijd de schommelingen voor medeoverheden te dempen; hoe stabieler de inkomsten, hoe minder verstoringen van het gemeentelijke en provinciale begrotingsproces. In overleg met de VNG en het IPO is daarom besloten om de stand van het

accres (volume en loon- en prijsontwikkeling)[4] zoals gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2020 te bevriezen voor de jaren 2020 en 2021. Als er zich grote onverwachte wijzigingen voordoen zullen de fondsbeheerders hierover met het IPO en de VNG in gesprek gaan. Het is aan een nieuw kabinet om in overleg met de medeoverheden te besluiten hoe in de toekomst met het accres om te gaan. Hierover zal het kabinet te zijner tijd aan de Raad voor het Openbaar Bestuur om advies vragen. Het rapport van de evaluatie van de normeringssystematiek, waar ook het IPO en de VNG bij betrokken zijn, zal naar verwachting in het najaar 2020 openbaar worden (zie ook paragraaf 4.4). Na vaststelling van de evaluatie van de normeringssystematiek zullen de fondsbeheerders samen met gemeenten en provincies verschillende varianten voor de ontwikkeling van het accres in beeld brengen ten opzichte van de stand bij Voorjaarsnota 2020. Gemeenten en provincies kunnen zo met verschillende varianten rekening houden bij het opstellen van hun begrotingen voor 2022. Gegeven de uitzonderlijke situatie stelt het kabinet middelen ter beschikking om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen. Ook gemeenten ontvangen extra middelen om de gevolgen van de coronamaatregelen te dekken[5]. De extra uitgaven gaan niet ten koste van andere uitgaven, maar zorgen voor een verhoging van de EMU-schuld. Het reguliere uitgavenplafond geldt dus niet voor de uitgaven uit het noodpakket. Deze uitgaven leiden daarom niet tot een effect op het accres. Daarnaast blijft het Rijk de financiële situatie van gemeenten en effecten als gevolg van de coronacrisis monitoren.

Tabel 2.2.5 maakt de mutaties van de accrestranches per jaar inzichtelijk. Ook de afrekening van het accres 2019 komt hierin naar voren. De accrestranche 2019 is € 16,071 miljoen hoger. Omdat het jaar 2019 boekhoudkundig al is afgesloten, komt deze mutatie incidenteel twee keer voor in 2020. De totaalregel in de tabel correspondeert met de accresregel in tabel 2.2.1.

Tabel 2.2.5 Mutaties accres tranches gemeentefonds 2020-2025 ten opzichte van de septembercirculaire 2019 (jaartranches, in duizenden euro's)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tranche 2019	16.071					
Afrekening 2019	16.071	16.071	16.071	16.071	16.071	16.071
Tranche 2020	-4.391	-4.391	-4.391	-4.391	-4.391	-4.391
Tranche 2021		127.302	127.302	127.302	127.302	127.302
Tranche 2022			181.775	181.775	181.775	181.775
Tranche 2023				-193.462	-193.462	-193.462
Tranche 2024					-193.858	-193.858
Tranche 2025						950.430
Totaal gewijzigde tranches	**27.751**	**138.982**	**320.757**	**127.295**	**-71.563**	**878.867**

2. *Plafond BTW-compensatiefonds*

Het BCF heeft in 2019 € 130,2 miljoen minder uitgekeerd dan mogelijk was onder het plafond. Het aandeel van gemeenten in de ruimte onder het plafond is vorig jaar uitgekomen op € 112,4

[4] Dit geldt zowel voor het accres van het gemeentefonds en provinciefonds als het accres van het Btw-compensatiefonds.
[5] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z09624&did=2020D20744 en http://www.rijksbegroting.nl/2020/uitvoering/voorjaarsnota#_9

miljoen. Dit is € 31,614 miljoen meer dan de eerder bij Miljoenennota 2020 geraamde ruimte, die bij Najaarsnota is uitgekeerd. Identiek aan de werkwijze bij het accres vindt de definitieve afrekening over 2019 plaats in 2020.
Het plafond 2019 is ten opzichte van de septembercirculaire 2019 naar boven bijgesteld. Het accres kwam hoger uit dan bij septembercirculaire 2019 geraamd. De overhevelingen in verband met taakmutaties hadden eveneens een opwaarts effect op het plafond.

Onderstaande tabel bevat een cijfermatig overzicht van de realisatie 2019:

Tabel plafond BCF 2019 (bedragen x € 1.000)

	Stand meicirculaire 2020	Stand septembercirculaire 2019	Verschil
	2019	**2019**	**2019**
Plafond	**3.552.671**	**3.519.703**	**32.968**
W.v. stand septembercirculaire 2019	3.519.703		
W.v. overhevelingen i.v.m taakmutaties	29.976		
W.v. accres	2.992		
Uitgaven	**3.422.490**	**3.427.847**	**-5.357**
W.v. gemeenten	2.955.990	3.016.105	-60.115
Ruimte onder plafond	**130.181**	**91.856**	**38.325**
W.v. gemeenten	112.437	80.823	31.614

Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals die volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds. Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekkingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds en het provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds en provinciefonds. De toevoeging of uitname wordt over het gemeentefonds en provinciefonds verdeeld conform de gerealiseerde aandelen van de gezamenlijke gemeenten en provincies in het BCF.
Naar analogie van het accres (zie paragraaf 2.2-1) zal ook het plafond van het BCF voor de jaren 2020 en 2021 worden bevroren. Mochten zich in het BCF grote problemen voordoen dan zullen de fondsbeheerders hierover met de VNG en het IPO in overleg gaan.

Vanaf de meicirculaire 2018 is de werkwijze van de raming van de ruimte onder het plafond BCF in de circulaires aangepast (zie paragraaf 2.2.2 van de meicirculaire 2018). De nieuwe werkwijze betekent dat vanaf uitkeringsjaar 2019 in de septembercirculaire alleen de raming van het huidige jaar wordt verwerkt. Dit heeft als gevolg dat vanaf 2019 de meerjarenraming van de ruimte onder het plafond BCF niet meegenomen wordt in de algemene uitkering en dus dat deze bedragen niet meer meelopen in de raming van de uitkeringsfactoren.

In paragraaf 4.6 van deze circulaire is net als in de meicirculaire 2019 een advies opgenomen over de wijze van verwerking van de ruimte onder het plafond BCF voor de gemeentelijke

meerjarenbegrotingen. Het advies is opgesteld door het Ministerie van BZK in afstemming met de VNG en de provinciale toezichthouders.

Bijlage 2.2.2 bevat zoals gebruikelijk een overzicht van alle mutaties van het plafond BCF die verband houden met taakverschuivingen tussen gemeenten en provincies enerzijds en het Rijk anderzijds voor 2019. Het gaat om alle overboekingen die betrekking hebben op het jaar 2019. De overboekingen zelf kunnen ook al eerder zijn verricht. In overleg met de decentrale overheden is er een ondergrens gehanteerd van € 0,1 mln.

3. Lagere apparaatskosten

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2025. Daardoor wordt in de tabel de oploop van de in het vorige Regeerakkoord opgenomen maatregel met betrekking tot lagere apparaatskosten gemeenten voor dat jaar zichtbaar. De uitnames 2020 tot en met 2024 zijn al opgenomen in de eerste regel van de tabel, de stand septembercirculaire 2019. Met de jaartranche 2025 is het structurele bedrag van de uitname bereikt.

4. Knelpunten verdeelproblematiek

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2025. Daardoor wordt in de tabel het onderwerp “knelpunten verdeelproblematiek” voor dat jaar zichtbaar. De middelen gaan over naar de decentralisatie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek. Deze decentralisatie-uitkering houdt verband met btw-aspecten ten aanzien van wegen die in beheer zijn van waterschappen (zie ook paragraaf 3.2-22).

5. Groeiopgave Almere

De aanpassing van de omvang van de decentralisatie-uitkering Groeiopgave Almere aan het accres komt ten laste van de algemene uitkering (zie ook paragraaf 3.2-16).

6. Toezicht voorschoolse educatie

Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering een aanvullende bijdrage vanwege het toezicht op voorschoolse educatie. De bijdrage houdt verband met de uitbreiding van de bestaande taak van de GGD als (eerstelijns) toezichthouder op dit terrein.

Via de specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (goab) van het Ministerie van OCW hebben gemeenten reeds middelen toegekend gekregen om meer en betere voorschoolse educatie voor peuters met een risico op een onderwijsachterstand te bereiken. De middelen die nu aan het gemeentefonds worden toegevoegd hebben alleen betrekking op het extra toezicht en de handhaving als gevolg van deze intensivering. Ook voor 2022 en verder ontvangen gemeenten middelen. Op dit moment is nog niet duidelijk op welke manier de middelen vanaf dat jaar beschikbaar worden gesteld, opnieuw via de algemene uitkering van het gemeentefonds of via de

genoemde specifieke uitkering. Dat laatste vergt een wetswijziging.

7. Compensatieregeling Voogdij/18+

In de decembercirculaire 2019 (paragraaf 3.3.4) is aan 30 gemeenten compensatie toegekend (op basis van de compensatieregeling voogdij en 18+ (2020)), omdat het budget voor voogdij en 18+ dat zij in 2020 ontvangen niet toereikend is voor de kosten die zij (in 2018) hebben gemaakt. De totale omvang van de toegekende compensatie was lager dan de € 20 miljoen die hiervoor binnen de integratie-uitkering Voogdij/18+ was gereserveerd. Het resterende bedrag van € 1,011 miljoen is in deze circulaire aan het objectieve verdeelmodel voor Jeugd (subcluster Jeugdhulp) toegevoegd[6].

8. Verrekening Voogdij/18+

Door het gebruik van actuele gegevens en een reservering in verband met afgesproken compensatieregelingen neemt de integratie-uitkering Voogdij/18+ vanaf uitkeringsjaar 2021 met structureel € 38,154 miljoen toe (zie voor meer informatie paragraaf 3.2-6). Deze toename kan grotendeels worden gedekt met de toevoeging van de loon- en prijsbijstelling 2020 aan deze integratie-uitkering. Het verschil van € 17,775 miljoen wordt zoals gebruikelijk onttrokken aan de algemene uitkering, subcluster Jeugdhulp.

9. Geen aanspraak op begeleiding (Wmo 2015)

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2025. Daardoor wordt in de tabel het onderwerp "geen aanspraak op begeleiding" in 2025 zichtbaar. In 2014 zijn gemeenten geheel verantwoordelijk geworden voor de activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding en verzorging. Hierbij is de aanspraak voor de functie begeleiding in de toenmalige AWBZ beperkt door de aanspraak op dagbesteding te laten vervallen. Jaarlijks betekent het laten vervallen van de aanspraak op begeleiding een extra afname van € 20 miljoen. Hiervan komt € 9 miljoen in mindering op de middelen voor de Wmo (de overige € 11 miljoen komt terecht bij de Zorgverzekeringswet).

10. Overgangsrecht levenslang (Wmo 2015)

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2025. Daardoor wordt in de tabel het onderwerp "overgangsrecht levenslang" in 2025 zichtbaar.
Deze mutatie betreft een correctie op een extrapolatie van extramurale zorgkosten binnen de Wmo 2015 en/of Jeugdwet. Cliënten met een verblijfsindicatie voor een hoog zorgzwaartepakket op 31 december 2014 hebben overgangsrecht gekregen voor onbepaalde tijd. Door het overgangsrecht voor onbepaalde tijd zullen deze cliënten structureel hun extramurale zorg (bijvoorbeeld in de vorm van persoonsgebonden budget) afnemen ten laste van de Wet langdurige zorg (Wlz) in plaats van

[6] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2017/01/09/factsheet-compensatieregeling-voogdij-en-18.

ten laste van de Wmo 2015 of de Jeugdwet. Om dit voor gemeenten te corrigeren, wordt gedurende 30 jaar jaarlijks € 1,157 miljoen extra toegevoegd aan het gemeentefonds tot aan het volledige bedrag van € 39 miljoen.

11. Aflopen overgangsrecht Wlz-indiceerbaren met Fokus-woning

De algemene uitkering wordt verhoogd vanwege het per 1 juli 2020 aflopen van het overgangsrecht van Wlz-indiceerbaren die bewoner zijn van een Fokus-woning. Fokus-bewoners ontvangen in hun woning hulp bij de algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL) op basis van de subsidieregeling ADL-assistentie. De zorg en ondersteuning buiten hun woning ontvingen zij - op grond van de overgangsregeling - vanuit de Wlz. Het Zorginstituut heeft geadviseerd om de zorg en ondersteuning buiten de woning voor de groep Wlz-indiceerbaren op dezelfde manier te organiseren als voor de overige Fokusbewoners, waarvoor de bekostiging reeds via het gemeentefonds verloopt.

12. Europese richtlijn energieprestatie gebouwen

De algemene uitkering wordt in 2020 met € 1,797 miljoen verhoogd in verband met de tweede herziening van de Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD III). De regeling is op 10 maart 2020 geïmplementeerd en heeft als doel om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren. Naar aanleiding van EPBD III is er een verplichting geïntroduceerd voor het documenteren van de energieprestatie van een installatie, voor het installeren van zelfregulerende apparatuur per verblijfsruimte en voor laadinfrastructuur voor elektrische auto's. Ook zijn de eisen voor de energieprestatie van technische bouwsystemen en de keuring van verwarmingsinstallaties en airconditioningssystemen aangepast. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving. Informatie over de structurele bekostiging volgt in de meicirculaire 2021. Meer informatie over EPBD III is beschikbaar via de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland[7].

2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering

De verdeelwijze van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De verdeelwijze bestaat uit een wijziging in de uitkeringsfactor of het gewicht (bedrag per eenheid) van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.5.

[7] https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/nieuwbouw/epbd-iii

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Nummer	Mutatie	Verdeelwijze
	Cluster Samenkracht en Burgerparticipatie	
6)	Toezicht voorschoolse educatie	maatstaven bijstandsontvangers (50%), inwoners (40%) en minderheden (10%)
	cluster Jeugd	
7)	Compensatieregeling Voogdij 18+	maatstaven subcluster Jeugdhulp
8)	Verrekening Voogdij 18+	maatstaven subcluster Jeugdhulp
	cluster Maatschappelijke ondersteuning	
9)	Geen aanspraak op begeleiding	maatstaven subcluster Wmo2015
10)	Overgangsrecht levenslang	maatstaven subcluster Wmo2015
11)	Aflopen overgangsrecht Wlz-indiceerbaren met Fokus-woning	maatstaven subcluster Wmo2015
	cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	
12)	Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	maatstaven bedrijfsvestigingen (50%) en woonruimten (50%)

2.4 Overige mededelingen algemene uitkering

2.4.1 Waterschapsverkiezingen

Op basis van het uitgevoerde onderzoek bij de waterschapsverkiezingen 2019 hebben de VNG en de Unie van Waterschappen (UvW) overeenstemming bereikt over een vergoeding van € 11,2 miljoen voor de waterschapsverkiezingen 2023. Dit bedrag zal in vier jaarlijkse termijnen (2020-2023) van € 2,8 miljoen via de Rijksfactuur bij de waterschappen in rekening worden gebracht en tegelijkertijd aan het gemeentefonds toegevoegd worden. Het Ministerie van IenW is bezig om de daartoe benodigde regelgeving op te stellen. Naar verwachting kan formele verwerking in de september- of decembercirculaire 2020 plaatsvinden.

2.4.2 Verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten

In paragraaf 2.2-4 van de meicirculaire 2019 is gemeld dat een van de doelstellingen van de herijking van het gemeentefonds is om de verdeling van de middelen voor de raadsledenvergoeding per 2021 integraal onderdeel uit te laten maken van de algemene uitkering waardoor de integratie-uitkering Verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten kan komen te vervallen. Door de latere invoering van de resultaten van de herijking van het gemeentefonds wordt ook de overheveling van deze integratie-uitkering naar de algemene uitkering met één jaar uitgesteld.

2.4.3 Bommenregeling

Gemeenten kunnen in aanmerking komen voor een vergoeding van 70% van de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Bijlage 2.4.3 vermeldt de gemeenten die - op basis van de ingediende aanvraag - een uitkering ontvangen, inclusief de bijbehorende bedragen. Het totaalbedrag van de bommenregeling 2020 bedraagt op dit moment € 27,3 miljoen. Door afgelaste gemeenteraadsvergaderingen als gevolg van de coronacrisis bleken sommige gemeenten niet in staat hun raadsbesluit voor 1 april in te

dienen. Om die reden is dit jaar een aangepaste procedure doorlopen, waarbij alleen een concept van het raadsbesluit voor 1 april moest zijn ontvangen. Deze circulaire bevat de bedragen voor de gemeenten die voor 1 april hun concept-raadsbesluit en voor 1 mei hun definitieve getekende raadsbesluit indienden. In de septembercirculaire 2020 volgt uitsluitstel voor de andere gemeenten die voor 1 april hun concept-raadsbesluit indienden, mits het definitieve getekende raadsbesluit voor 1 september door het Ministerie van BZK is ontvangen.

Om in aanmerking te komen voor een bijdrage dient de gemeente een raadsbesluit in waarin de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van explosieven zijn opgenomen. Er hoeft geen verdere onderbouwing overlegd te worden. Projectplannen of studies naar risico's e.d. worden niet in behandeling genomen. Btw komt niet voor compensatie in aanmerking. In de opgave van de gemaakte kosten dient daarom duidelijk te worden opgenomen dat de bedragen exclusief btw zijn. De benodigde raadsbesluiten moeten voor 1 april 2021 zijn ingediend. Verzoeken die wij vanaf die datum ontvangen worden meegenomen in het volgende jaar. Wij ontvangen de raadsbesluiten bij voorkeur per e-mail via regelingen@minbzk.nl. Per post blijft vanzelfsprekend ook mogelijk:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/Begrotingszaken/Regelingen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

In de meicirculaire gemeentefonds 2019 zijn gemeenten geïnformeerd over het nationaal programma berging vliegtuigwrakken met nog vermiste vliegers uit de Tweede Wereldoorlog. Binnen het nationaal bergingsprogramma zijn voor de periode 2019 en 2020 kansrijke locaties vastgesteld in de gemeenten Lochem, Lingewaard, Hollands Kroon, Echt-Susteren, Dalfsen en Almere. Inmiddels zijn de bergingen in de gemeente Echt-Susteren en gemeente Lochem afgerond. Bij de berging van de Short Stirling-bommenwerper in de gemeente Echt-Susteren zijn geen stoffelijke resten van de vermiste vliegers gevonden. Door alle partijen die betrokken zijn bij het nationaal bergingsprogramma is hiermee een uiterste inspanning geleverd -in het bijzonder aan de nabestaanden- om hun dierbaren te vinden. De nabestaanden hebben hun grote dankbaarheid hiervoor uitgesproken. In de gemeente Lochem zijn bij de berging van het Hawker Typhoon-jachtvliegtuig de stoffelijke resten van de vermiste Britse vlieger gevonden. De stoffelijke resten zullen naar verwachting dit jaar worden herbegraven. De nabestaanden krijgen hiermee de zekerheid en rust om de herinnering aan hem hopelijk een plek te geven.

Het nationaal bergingsprogramma wordt gefaseerd uitgevoerd waarbij de bergingen in de gemeenten Lingewaard, Hollands Kroon, Dalfsen en Almere in 2020 op dit moment in verschillende fases van voorbereiding zijn. Bij elke berging dienen zich specifieke omstandigheden aan waarbij alle betrokken partijen in goed overleg oplossingen moeten vinden voor uitvoeringsvraagstukken en financiële vraagstukken. Door de maatregelen rondom het coronavirus lopen de bergingen die zijn voorzien voor de eerste helft 2020 vertraging op. De werkgroep nationaal bergingsprogramma beziet daarom welke bergingen naar het werkpakket van 2021 kunnen doorschuiven. Voor de bergingen die onderdeel uit maken van het programma ontvangen de betreffende gemeenten via

de bommenregeling een bijdrage van 100% in de door hen gemaakte kosten. Met de twee reeds uitgevoerde bergingen in 2019 is een totaalbedrag van € 715.132 gemoeid. De betreffende gemeenten ontvangen de bijdrage in uitkeringsjaar 2020 (zie bijlage 2.4.3).

2.5 Veranderingen in het verdeelstelsel

2.5.1 Inleiding

Tabel 2.5.1 bevat een overzicht van de wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering ten opzichte van de septembercirculaire 2019.

Tabel 2.5.1 Wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering

Nummer	Naam	Aard van de maatregel	Ingangsjaar
1	Maatstaf ozb	Aanpassing rekentarieven in verband met marktontwikkeling WOZ-waarden	Jaarlijks

De toelichting volgt in de paragraaf 2.5.2.

2.5.2 Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

De jaarlijkse aanpassing van de gewichten (rekentarieven) van de verdeelmaatstaf ozb is doorgevoerd. De uitkomst van de verdeelmaatstaf ozb wordt bepaald door de omvang van de WOZ-waarde en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarief. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden: voor eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen. Er zijn daarom drie rekentarieven. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid om voor het effect van deze marktontwikkelingen te corrigeren, door middel van een aanpassing van de rekentarieven van de verdeelmaatstaf ozb. De correctie is op nationaal niveau. Regionale en lokale marktontwikkelingen die afwijken van de landelijke ontwikkelingen werken wel door in de uitkomst van de maatstaf.

De aanpassing van de rekentarieven van de verdeelmaatstaf ozb is afgestemd op de WOZ-tijdvakken. Op 1 januari 2021 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1 januari 2020. Bij de aanpassing van de rekentarieven is de vaste werkwijze toegepast: het rekentarief wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de ozb-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit alleen met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB).

De marktontwikkeling tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2020 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 7%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op 1%. De inflatie (pNB) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 1,9%. Het rekentarief voor eigenaren woningen komt na aanpassing op 0,0894%, voor eigenaren niet-woningen op 0,1590% en voor gebruikers niet-woningen op 0,1281%. De aangepaste rekentarieven zijn ook opgenomen in bijlage 2.1.3.

2.6 Maatstaven, gewichten, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf (bedrag per eenheid). De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele uitkeringsonderdelen binnen de algemene uitkering die buiten het format van aantal eenheden en bedragen per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

Er is in deze circulaire geen sprake van wijzigingen in de definities van de verdeelmaatstaven.

De achterliggende berekening van de maatstaven over het gemiddeld gestandaardiseerd inkomen, de maatstaf re-integratie klassiek en de maatstaf medicijngebruik is niet te herleiden uit de maandelijkse betaalspecificaties gemeentefonds. Voor alle genoemde maatstaven geldt dat nog niet alle actuele gegevens voorhanden zijn. Actualisatie vindt daarom plaats bij de komende septembercirculaire, waarbij ook de achterliggende berekening zal worden gepubliceerd. Zoals gemeld in paragraaf 2.5 van de decembercirculaire 2017 zijn de maatstaven over het gemiddeld gestandaardiseerd inkomen bevroren en vindt ieder jaar alleen indexatie plaats (op basis van de relatieve ontwikkeling van het totale aantal huishoudens per gemeente in het voorafgaande uitkeringsjaar).
Meer informatie over de berekeningswijze van de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering kunt u vinden in de toelichting op de berekening van de uitkering uit het gemeentefonds 2020[8].

Bedragen per eenheid

- de zogenaamde rekentarieven 2021 van de maatstaf ozb zijn ten opzichte van 2020 aangepast;
- de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 met betrekking tot de mutaties in het gemeentefonds en de verdeling van deze mutaties is verwerkt;
- uitnames en toevoegingen die in eerdere circulaires zijn opgenomen zijn verwerkt. Bijlage 2.2.1 bevat die uitnames en toevoegingen uit eerdere circulaires.

Bijlagen 2.1.1 en 2.1.3 bevatten het overzicht van de bedragen per eenheid 2020 en 2021.

Uitkeringsfactor

De volgende aspecten zijn bij de raming van de uitkeringsfactor van belang (zie voor een toelichting op het begrip uitkeringsfactor bijlage 2.6.1):

- de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 met betrekking tot de mutaties in het gemeentefonds en de verdeling van deze mutaties;

[8] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2013/05/24/toelichting-op-de-berekening-van-de-uitkeringen-uit-het-gemeentefonds

- de ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van nieuwe aantallen. Bijlage 2.6.2 bevat informatie over de raming van de maatstaven met een groot aandeel in de uitkeringsbasis.

De uitkeringsfactor van 2018 blijft ongewijzigd op 1,492.

Ten opzichte van de decembercirculaire 2019 stijgt de uitkeringsfactor van 2019 van 1,537 naar 1,539. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door een daling van het aantal bijstandontvangers.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactor in de jaren 2020-2025 is vermeld in tabel 2.6.1.

Tabel 2.6.1 Uitkeringsfactor 2020-2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Uitkeringsfactor	1,612	1,656	1,700	1,726	1,751	1,786
één punt uitkeringsfactor (in miljoenen)	17.840	17.996	17.925	18.049	18.172	18.276

De uitkeringsfactoren in tabel 2.6.1 zijn in lopende prijzen[9]. Gemeenten die in constante prijzen ramen dienen zelf de loon- prijsontwikkeling te verwerken. Om gemeenten hierbij te faciliteren, is in de gemeentefondsrubriek op internet zoals gebruikelijk een rekenmodel in constante prijzen gepubliceerd. In dit rekenmodel is een hulpmiddel opgenomen waarin gemeenten hun eigen prijsindexen kunnen invullen en/of loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt. Op basis van het Centraal Economisch Plan 2020 zijn in het rekenmodel en in paragraaf 4.2 ook, als service, de ramingsgegevens van een aantal indicatoren van het CPB gepresenteerd. Na het invullen van de indexatiecijfers berekent het model automatisch de uitkering in het gemeentefonds in constante prijzen.

Om gemeenten inzicht te geven in de ontwikkeling van de uitkeringsfactoren volgen hieronder twee tabellen. Daarin is de ontwikkeling opgenomen ten opzichte van de septembercirculaire 2019 (verticale toelichting) en van het ene naar het andere uitkeringsjaar (horizontale toelichting).

Verticale toelichting ontwikkeling uitkeringsfactor
Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van de uitkeringsfactor zien ten opzichte van de stand septembercirculaire 2019, de verticale toelichting.

[9] De algemene uitkering is via het accres afhankelijk van de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU) waarin rekening is gehouden met loon- en prijsontwikkelingen. Daarmee is de algemene uitkering uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen.

Tabel 2.6.2 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2020-2025 ten opzichte van de septembercirculaire 2019

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
stand septembercirculaire 2019	**1,619**	**1,661**	**1,696**	**1,735**	**1,774**	
mutaties deze circularie						
algemene mutaties	0,003	0,008	0,018	0,007	-0,004	
uitkeringsbasis/OZB	-0,012	-0,014	-0,016	-0,018	-0,021	
overig	0,002	0,001	0,002	0,002	0,002	
uitkeringsfactor stand deze circulaire	**1,612**	**1,656**	**1,700**	**1,726**	**1,751**	**1,786**

De uitkeringsfactor valt voor de jaren 2020, 2021, 2023 en 2024 lager uit. De voornaamste oorzaak is de ontwikkeling van de uitkeringsbasis in de betreffende jaren door actualisatie van de raming van de volumina van de verdeelmaatstaven. Vooral de ontwikkelingen in de OZB-maatstaven en de maatstaven over medicijngebruik zijn van invloed. In de decembercirculaire 2019 zijn nieuwe gegevens van 2019 verwerkt voor de maatstaf medicijngebruik drempel en de maatstaf ouders met langdurig psychisch medicijngebruik, wat leidde tot een groot neerwaarts effect op de uitkeringsfactor van 2019 (zie voor meer informatie paragraaf 2.5 van de decembercirculaire 2019). In deze circulaire zijn de actuele gegevens van 2019 over medicijngebruik ook verwerkt voor de jaren 2020-2025. Hierdoor ontstaat ook een neerwaarts effect op de uitkeringsfactoren voor deze jaren. De areaalontwikkelingen en de ontwikkeling in de OZB-maatstaven zorgen voor een opwaarts effect op de uitkeringsfactor. De raming van de maatstaf bijstandsontvangers is in deze circulaire ongewijzigd ten opzichte van de septembercirculaire 2019. De laatst beschikbare ramingen laten vanaf 2020 een daling van het aantal bijstandsontvangers zien, maar gelet op de verwachte impact van de coronacrisis hebben de fondsbeheerders besloten deze niet te hanteren bij de raming van de uitkeringsfactoren in deze circulaire. In plaats hiervan worden voor de jaren 2020 tot en met 2024 de volumina uit de septembercirculaire 2019 gehanteerd. In die circulaire is de raming van het aantal bijstandsontvangers voor het uitkeringsjaar 2020 en verder voor het laatst bijgesteld. In de septembercirculaire 2020 zal de raming worden aangepast aan de actuele ontwikkelingen.

Naast ontwikkelingen in de uitkeringsbasis zorgen ook de algemene mutaties voor wijzigingen in de uitkeringsfactoren. De bijstelling van de accressen heeft voor alle jaren, met uitzondering van 2024, een opwaarts effect op de uitkeringsfactor (zie paragraaf 2.2-1 voor meer informatie over het accres). In 2020 zorgt de afrekening van het plafond BTW-compensatiefonds 2019 daarnaast ook voor een opwaarts effect op de uitkeringsfactor. Het vrijvallen van de verdeelreserve 2017-2019 bij de decembercirculaire 2019 (zie decembercirculaire 2019 paragraaf 2.4.1) zorgt jaarlijks voor een opwaarts effect op de uitkeringsfactoren van 2 punten.

Horizontale ontwikkeling uitkeringsfactor

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de uitkeringsfactoren voor de jaren 2020 tot en met 2025 (de horizontale toelichting). In tabel 2.6.3 is te zien dat de accressen de belangrijkste factor zijn in de ontwikkelingen van de uitkeringsfactoren van jaar op jaar.
Bij de ontwikkeling van de uitkeringsbasis spelen de gewijzigde ramingen van de OZB-belastingcapaciteit en de demografische ontwikkelingen (met name inwoners) de belangrijkste rol.

Tabel 2.6.3 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2020-2025 van jaar op jaar

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
uitkeringsfactor, jaar t	1,612	1,656	1,700	1,726	1,751	1,786
verschil ten opzichte van jaar t-1		0,044	0,043	0,026	0,026	0,035
waarvan:						
- algemene mutaties		0,049	0,052	0,037	0,037	0,044
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	-0,001
- ontwikkeling uitkeringsbasis (inclusief OZB)		-0,005	-0,009	-0,011	-0,011	-0,009
- overige ontwikkelingen		0,001	0,001	0,001	0,001	0,001

Overige uitkeringsonderdelen

Onder de algemene uitkering vallen ook de volgende uitkeringsonderdelen, die niet de vorm hebben van maatstafaantallen die met een bedrag per eenheid worden vermenigvuldigd:

- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt middelen op grond van de maatstaf herindeling of ontvangt een artikel 12-uitkering.
- Alle gemeenten hebben daarnaast te maken met de suppletieregeling overheveling IUSD (integratie-uitkering Sociaal domein, zie paragraaf 2.4.1 van de decembercirculaire 2019). Deze suppletie-uitkering geeft invulling aan de bestuurlijke afspraak dat de overheveling van de IUSD naar de algemene uitkering in 2019 geen herverdeeleffect (positief of negatief) mag hebben. Het effect van het gebruik van actuelere statistieken en van de aanpassing van de definitie van de maatstaf jongeren (van <20 jaar naar <18 jaar) wordt via de suppletie-uitkering ongedaan gemaakt. In 2020 wordt door de suppletie-uitkering enkel het herverdeeleffect ongedaan gemaakt dat voortkomt uit de genoemde definitiewijziging van de maatstaf jongeren. De suppletie-uitkering is in deze circulaire ten opzichte van de decembercirculaire 2019 niet gewijzigd. De (definitieve) nacalculatie van de suppletie-uitkering Overheveling IUSD voor zowel 2019 als 2020 vindt naar verwachting plaats bij de decembercirculaire 2020.

3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling over de gemeenten.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering beleids- en bestedingsvrij en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Naar aanleiding van het Verantwoordingsonderzoek 2019 van het Ministerie van BZK is in deze circulaire bij een aantal decentralisatie-uitkeringen een aanvullende toelichting opgenomen dat er door het Rijk geen beroep zal worden gedaan op eerder gemaakte bestuurlijke afspraken. Dit om de beperkingen aan de beleids- en bestedingsvrijheid bij deze decentralisatie-uitkeringen ongedaan te maken.

Paragraaf 3.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan. Paragraaf 3.3 bevat overige mededelingen over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

Enkele decentralisatie- en integratie-uitkeringen kennen een verdeelmodel gebaseerd op objectieve maatstaven. De achterliggende berekening van de bedragen per gemeente voor deze uitkeringen is opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet[10].

3.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 3.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de decembercirculaire 2019. Tabel 3.2.2 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen. De tabellen worden gevolgd door een toelichting op de mutaties ten opzichte van de decembercirculaire 2019.

[10] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds

Tabel 3.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2020-2025 (bedragen in duizenden euro's)

		2020	2021	2022	2023	2024	2025
	stand septembercirculaire 2019	**5.470.827**	**5.269.454**	**5.189.126**	**5.143.243**	**5.097.549**	
1)	Brede Regeling Combinatiefuncties/buurtsportcoaches	75.005	75.005	75.005			
	stand decembercirculaire 2019	**5.545.832**	**5.344.459**	**5.264.131**	**5.143.243**	**5.097.549**	**5.044.283**
1)	Participatie	63.448	61.685	60.066	58.470	56.854	55.247
2)	Beschermd wonen	58.992	-438.124	-437.763	-437.762	-437.762	-437.762
3)	Perspectief op Werk	35.000					
4)	Inburgering	34.405	26.932	59.857	65.850	65.850	65.850
5)	Regionale knelpunten	30.170					
6)	Voogdij/18+	19.368	38.154	38.154	38.154	38.154	38.154
7)	Maatschappelijke begeleiding	16.865					
8)	Faciliteitenbesluit opvangcentra	5.504					
9)	Versterking arbeidsmarktregio's	-4.308	-3.539	-3.049	-3.049	-3.049	-3.049
10)	Koplopergemeenten cliëntondersteuning	4.152					
11)	Pilots Veranderopgave inburgering	4.017					
12)	Aanpak lerarentekort G4	4.000	4.000				
13)	Erfgoed Deal	2.205					
14)	Experiment gesloten coffeeshopketen	1.500					
15)	Versterking lokale werkgelegenheid Groningen	1.300	1.130				
16)	Groeiopgave Almere	950	475	475	475	475	475
17)	Pilots Logeerzorg	485					
18)	LHBTI-emancipatiebeleid	420	420	420			
19)	Veilige Steden	331	331				
20)	Pilots Roma en Sinti	239	239				
21)	Programmabureau sociaal domein	100					
22)	Knelpunten verdeelproblematiek						93
23)	Meetsystemen geluidsnet Geilenkirchen	40					
24)	Dialoog Sinterklaasintocht	35					
	stand deze circulaire	**5.825.050**	**5.036.162**	**4.982.291**	**4.865.381**	**4.818.071**	**4.763.291**

Tabel 3.2.2 Decentralisatie-en integratie-uitkeringen 2020-2025 (in duizenden euro's)

Uitkeringsjaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Vindplaats
- Participatie	1.956.682	1.903.278	1.855.256	1.807.897	1.759.846	1.712.273	mei 2020, § 3.2-1
- Beschermd wonen	1.932.674	1.446.543	1.458.872	1.458.917	1.458.917	1.458.917	mei 2020, § 3.2-2
- Voogdij/18+	704.592	723.378	723.378	723.378	723.378	723.378	mei 2020, § 3.2-6
- Maatschappelijke opvang	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	mei 2020, § 3.3.3
- Vrouwenopvang	159.531	164.331	164.331	164.331	164.331	164.331	mei 2020, § 3.3.6
- Armoedebestrijding kinderen	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	mei 2020, § 3.3.8
- Brede Regeling Combinatiefuncties/buurtsportcoaches	75.005	75.005	75.005				december 2019, § 3.2-2
- Bodemsanering	51.759						december 2018, § 4.2-5
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	mei 2017, § 4.2
- Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	36.000						mei 2019, § 3.2-31
- Perspectief op Werk	35.000						mei 2020, § 3.2-3
- Inburgering	34.405	26.932	59.857	65.850	65.850	65.850	mei 2020, § 3.2-4
- Regionale knelpunten	30.170						mei 2020, § 3.2-5
- Voorschoolse voorziening peuters	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	september 2019, § 3.2-27
- Bonus beschut werken	26.000						mei 2020, § 3.3.15
- Gezond in de Stad	22.374	22.374					mei 2017, § 4.2-4
- Schulden en armoede	22.225						december 2018, § 4.2-8
- Jeugd	21.700	21.700	21.700	21.700	21.700	21.700	juni 2012, § 6.9
- Verhoging taalniveau statushouders	20.000						mei 2019, § 3.2-6
- Landelijke vreemdelingenvoorzieningen	17.000	16.400					mei 2019, § 3.2-7
- Maatschappelijke begeleiding	16.865						mei 2020, § 3.2-7
- Beeldende kunst en vormgeving	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	september 2015, § 4.2-1
- Bevolkingsdaling	11.245						mei 2020, § 3.3.12
- Verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten	9.763	9.763	9.763	9.763	9.763	9.763	mei 2019, § 3.2-10
- Groeiopgave Almere	8.676	8.201	8.201	8.201	8.201	8.201	mei 2020, § 3.2-16
- Veiligheidshuizen	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	juni 2012, § 6.11
- Faciliteitenbesluit opvangcentra	5.504						mei 2020, § 3.2-8
- Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	december 2019, § 3.3.1
- Aanpak laaggeletterdheid	5.000	5.500	6.050	6.650	7.300		september 2019, § 3.2-7
- BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	mei 2020, § 3.3.7
- Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie	4.639						september 2019, § 3.2-11
- Koplopergemeenten cliëntondersteuning	4.152						mei 2020, § 3.2-10
- Pilots Veranderopgave inburgering	4.017						mei 2020, § 3.2-11
- Aanpak lerarentekort G4	4.000	4.000					mei 2020, § 3.2-12
- Knelpunten verdeelproblematiek	3.695	3.780	3.867	3.956	4.047	4.140	mei 2020, § 3.2-22
- Geweld hoort nergens thuis	3.600	3.600					mei 2019, § 3.2-12
- Kerkenvisies	3.200	2.800					mei 2020, § 3.3.4
- Scholenprogramma Groningen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	december 2016, § 4.2-3
- Versterking arbeidsmarktregio's	2.692	13.461	13.951	13.951	13.951	13.951	mei 2020, § 3.2-9
- Erfgoed Deal	2.205						mei 2020, § 3.2-13
- Vuelta 2020	1.500						mei 2019, § 3.2-19
- Experiment gesloten coffeeshopketen	1.500						mei 2020, § 3.2-14
- Proeftuinen cultuurprofielen	1.399						september 2019, § 3.2-13
- Versterking lokale werkgelegenheid Groningen	1.300	1.130					mei 2020, § 3.2-15
- LHBTI-emancipatiebeleid	1.273	1.273	1.273				mei 2020, § 3.2-18
- Bibliotheekmiddelen	1.000	1.000					september 2019, § 3.2-17
- Pilots Logeerzorg	485						mei 2020, § 3.2-17
- Veilige Steden	331	331					mei 2020, § 3.2-19
- Programmabureau sociaal domein	325	100					mei 2020, § 3.2-21
- Terugdringen gezondheidsachterstanden	310						september 2018, § 4.2-16
- Pilots Roma en Sinti	239	239					mei 2020, § 3.2-20
- Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren	156	256					september 2019, § 3.2-15
- Meetsystemen geluidsnet Geilenkirchen	40						mei 2020, § 3.2-23
- Dialoog Sinterklaasintocht	35						mei 2020, § 3.2-24
Totaal	**5.825.050**	**5.036.162**	**4.982.291**	**4.865.381**	**4.818.071**	**4.763.291**	

Toelichting

1. Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt door de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2020 (€ 63,448 miljoen in 2020, aflopend naar € 55,247 miljoen structureel). De onderverdeling van de loon- en prijsbijstelling naar de drie onderdelen binnen de integratie-uitkering (Wsw, Nieuw begeleiding en Nieuw Wajong) is opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.

De verdeling van de integratie-uitkering wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standaardeenheden (SE) per betalende gemeente) zoals we die kennen uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats. De Wsw-verdeling vanaf 2020 is geactualiseerd met de realisaties van het gemiddeld aantal SE in 2019 en de blijfkansen voor de jaren 2020 en verder.

Daarnaast is sprake van wijzigingen in de verdeling van de integratie-uitkering door aanpassing van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen Nieuw begeleiding. De drempelbedragen zijn in deze circulaire geïndexeerd vanwege de loon- en prijsbijstelling en zijn € 9.000 in 2020 en € 7.700 vanaf 2021. De drempelbedragen geven weer wat het gemiddelde bedrag is dat in het betreffende jaar beschikbaar is voor de begeleiding van beschut werk. Iedere gemeente ontvangt ten minste budget voor de financiering van de begeleiding van één beschutte werkplek.

Voor de verdeling van het verdeelmodel Nieuw Wajong wordt gebruik gemaakt van historische cijfers van de instroom in de werkregeling Wajong. Voor het verdeelmodel Nieuw begeleiding wordt tevens gebruik gemaakt van de (historische) instroom in de wachtlijst Wsw. Door het gebruik van historische cijfers blijft het aandeel van individuele gemeenten in de twee verdeelmodellen Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding ongewijzigd ten opzichte van de meicirculaire 2019.

De voorgenomen overheveling van het budget voor deze nieuwe doelgroepen Participatiewet (excl. beschut werk) naar de algemene uitkering wordt met een jaar uitgesteld naar 2022. Dit in navolging van het uitstel van de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds, waarin met deze overheveling rekening wordt gehouden (zie paragraaf 4.3).

De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2020 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.[11]

2. Beschermd wonen

In de omvang van de integratie-uitkering Beschermd wonen is sprake van twee mutaties:

[11] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds

1) een daling vanaf 2021 met € 495 miljoen structureel vanwege de openstelling van de Wlz voor mensen met een psychische stoornis. Op 26 november 2019 is de wet die dit regelt in het Staatsblad gepubliceerd. Naar verwachting zullen 8.500 cliënten met een psychische stoornis een Wlz-indicatie krijgen. Vanaf 2021 krijgen zij dan de zorg vanuit de Wlz in plaats van de Wmo.
2) een stijging door de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2020 (tot € 57,238 miljoen structureel).

Beide mutaties zijn over de centrumgemeenten verdeeld naar rato van het aandeel in het huidige historische macrobudget. Er is bestuurlijk besloten om zowel de omvang van de Wlz-uitname als de verdeling ervan op twee momenten na te calculeren, namelijk in de meicirculaire 2021 en de meicirculaire 2022. De te hanteren methode hierbij wordt door Rijk en VNG momenteel nader uitgewerkt. Daarbij wordt ook bezien of het nacalculatiemoment bij de meicirculaire 2022 meerwaarde heeft.

De volume-indexatie voor het jaar 2021 en verder (€ 54,728 miljoen per jaar) zal in de septembercirculaire 2020 worden verwerkt.

De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Beschermd Wonen voor het jaar 2020 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.[12]

De afgelopen tijd is als onderdeel van de herijking van de verdeling van het gemeentefonds door het onderzoeksbureau AEF ook gewerkt aan een nieuw objectief verdeelmodel voor beschermd wonen, met bijbehorend ingroeipad[13]. Het betreft één van de financiële punten uit het advies van het Expertiseteam van de VNG waarmee Rijk en VNG in juli 2019 hebben ingestemd. Kern van het advies is de gedachte van sociale inclusie, conform het advies van de commissie Dannenberg: de doelgroep zoveel mogelijk in gewone wijken, in de eigen omgeving ondersteunen. De taak en de bijbehorende middelen gaan van centrumgemeenten naar alle gemeenten. Er is sprake van een geleidelijke invoering; de doordecentralisering beperkt zich tot nieuwe cliënten en er is sprake van een ingroeipad van 10 jaar.

De fondsbeheerders en de VNG delen de opvatting van de stuurgroep en begeleidingscommissie dat het verdeelmodel met betrekking tot beschermd wonen dat uit het onderzoek komt het beste past bij de gezamenlijk geformuleerde uitgangspunten en een wezenlijke verbetering is in vergelijking met het huidige historische verdeelmodel. Rijk en VNG zijn eerder overeengekomen om het nieuwe objectieve verdeelmodel voor beschermd wonen vanaf 2022 stapsgewijs in te voeren[14]. Het uitstel van de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds (zie paragraaf 4.3) heeft geen gevolgen voor dit tijdpad. Gemeenten hebben aangegeven dat invoering

[12] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds
[13] De onderzoeksrapporten zijn te vinden op de website van het gemeentefonds: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/herziening-financiele-verhouding (kopje 'stand van zaken onderzoek')
[14] Conform de gemaakte afspraken worden de middelen in 2021 dan nog volledig historisch verdeeld.

alleen mogelijk is als in voldoende mate invulling is gegeven aan de randvoorwaarden en bouwstenen van het Expertiseteam. Op dit moment werken de VNG en het Rijk aan de (verdere) invulling van deze randvoorwaarden. Conform de motie van het lid Kerstens[15] wordt voor het einde van dit jaar de stand van zaken ten aanzien van de randvoorwaarden bezien, zodat dit najaar de definitieve besluitvorming over de invoering van het nieuwe verdeelmodel kan plaatsvinden. Meer informatie volgt in de decembercirculaire 2020.

3. Perspectief op Werk

Werkgevers (VNO-NCW, MKB Nederland en LTO), VNG, G4, G40, UWV, MBO-Raad en de Ministeries van OCW en SZW hebben de oproep Perspectief op Werk (PoW) aan de arbeidsmarktregio's gedaan om meer mensen die willen en kunnen werken, maar niet zelfstandig de weg naar werk vinden, te helpen aan een baan, een leerwerkplek of een basisbaan.
Een intensievere samenwerking tussen publieke en private partijen moet zorgen voor goede matches tussen werkzoekenden en beschikbaar werk. De 35 centrumgemeenten in de arbeidsmarktregio's ontvangen in 2020 de tweede (en laatste) impulsfinanciering van 1 miljoen. Het staat daarbij de ontvangende (centrum)gemeenten vrij om de middelen naar eigen inzicht aan te wenden. Perspectief op Werk is naast een extra impuls ook een leertraject om vanuit de praktijk te bezien hoe de bemiddeling van deze groep verbeterd kan worden.

De verdeling over de 35 gemeenten is opgenomen in bijlage 3.2-3.

4. Inburgering

Per 1 juli 2021 treedt de Wet Inburgering in werking. Zowel de incidentele bijdrage in de invoeringskosten als de structurele bijdrage in de uitvoeringskosten wordt verstrekt via een integratie-uitkering. De benodigde middelen voor de kosten van inburgeringsvoorzieningen worden verstrekt via een specifieke uitkering van het Ministerie van SZW.

Het bedrag dat gemeenten in 2020 ontvangen betreft de incidentele bijdrage in de invoeringskosten en wordt over gemeenten verdeeld op basis van het aantal inwoners.
De bedragen die gemeenten vanaf 2021 ontvangen betreffen de structurele bijdrage in de uitvoeringskosten. Deze middelen worden onder gemeenten verdeeld op basis van het aantal inwoners (78% van het totaalbedrag) en het aantal personen met een niet-westerse migratieachtergrond (22% van het totaalbedrag).
De verdeling van de integratie-uitkering zal naar verwachting in de decembercirculaire 2020 worden bijgesteld, als van zowel het aantal inwoners als het aantal personen met een niet-westerse migratieachtergrond nieuwe gegevens voorhanden zijn.
De integratie-uitkering zal onder het voorbehoud van de besluitvorming over de herijking van het gemeentefonds (zie paragraaf 4.3) naar verwachting vanaf 2022 worden overgeheveld naar de algemene uitkering.

[15] Tweede Kamer, vergaderjaar 2019-2020, 29325, nr. 106.

Over de omvang van de middelen is bestuurlijke overeenstemming bereikt met de VNG[16]. In de bedragen in tabel 3.2.1 is de afdracht aan het BTW-compensatiefonds reeds verwerkt (in 2020 € 2,1 miljoen, in 2021 € 0,5 miljoen en structureel € 0,9 miljoen).

In bijlage 3.2-4 van deze circulaire is een overzicht van de bedragen per gemeente opgenomen.

5. Regionale opgaven

De gemeente Eindhoven ontvangt de derde termijn voor de Regio Deal Brainport Eindhoven. De bijdrage wordt beschikbaar gesteld als een decentralisatie-uitkering, waarbij de betreffende regio conform de Financiële-verhoudingswet zelf bepaalt hoe de verkregen middelen worden ingezet om de doelstelling van de Regio Deal te behalen.

6. Voogdij/18+

Nieuwe gegevens verdeling en ontwikkeling omvang budget
De integratie-uitkering Voogdij/18+ kent een systematiek waarbij op basis van historisch zorggebruik (t-2) per gemeente gemiddelde dagprijzen (p) worden vermenigvuldigd met het aantal zorgdagen (q). Daarmee wordt – ondanks de beperking van gegevens die twee jaar terug gaan - zo goed mogelijk aangesloten bij de actuele kostenverschillen tussen gemeenten. Er zijn nieuwe gegevens (jaar 2019) over voogdij/18+ beschikbaar welke gebruikt zijn voor de verdeling van de bedragen voor 2021. Zoals gebruikelijk zijn deze nieuwe gegevens ook doorgetrokken in latere jaren.[17] In de nieuwe bedragen per gemeente is rekening gehouden met de loon- en prijsbijstelling 2020. Door de nieuwe gegevens en een reservering in verband met afgesproken compensatieregelingen (zie verderop) neemt de integratie-uitkering Voogdij/18+ vanaf uitkeringsjaar 2021 met € 38,154 miljoen structureel toe. Daarvan wordt structureel € 20,379 gedekt door de loon- en prijsbijstelling 2020 die bij deze circulaire aan de integratie-uitkering is toegevoegd. Het verschil van € 17,775 miljoen wordt zoals gebruikelijk onttrokken aan de algemene uitkering, subcluster Jeugdhulp. De verdeling over 2021 verandert niet meer.
De budgetten van gemeenten voor 2020, waarvan de verdeling reeds in de meicirculaire 2019 bekend is gemaakt, zijn naar rato opgehoogd in verband met de genoemde toevoeging van de loon- en prijsbijstelling 2020 aan het macrobudget.

In de decembercirculaire 2019 (paragraaf 3.3.4) is aan 30 gemeenten compensatie toegekend (op basis van de compensatieregeling voogdij en 18+ (2020)), omdat het budget voor voogdij en 18+ dat zij in 2020 ontvangen niet toereikend is voor de kosten die zij (in 2018) hebben gemaakt. De totale omvang van de toegekende compensatie was lager dan de € 20 miljoen die hiervoor binnen de integratie-uitkering Voogdij/18+ was gereserveerd. Het resterende bedrag van € 1,011 miljoen

[16] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/28/kamerbrief-bestuurlijke-afspraken-voi
[17] Zie voor een nadere toelichting: https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/21/kosten-jeugdwet-18-plussers-en-voogdij-2019.

is in deze circulaire toegevoegd aan de algemene uitkering (subcluster Jeugdhulp).[18]

Een uitsplitsing van de mutaties en de bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Voogdij/18+ voor het jaar 2020 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.[19]

Uitstel invoering nieuw woonplaatsbeginsel
De invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel is met een jaar uitgesteld naar 1 januari 2022. Met de invoering verschuift de verantwoordelijkheid voor de zorg van naar inschatting zo'n 20.000 kinderen naar een andere gemeente. De implementatie van het nieuwe woonplaatsbeginsel dient zorgvuldig plaats te vinden, en brengt voor zowel gemeenten als jeugdhulpaanbieders veel uitzoekwerk en overdrachts- en aanpassingswerkzaamheden met zich mee. Op dit moment vragen de financiële effecten en afspraken als gevolg van de coronacrisis veel van gemeenten en aanbieders. Een belangrijk deel van deze werkzaamheden (woonplaatsbeginsel en corona) zal cumuleren bij dezelfde personen binnen gemeenten en bij jeugdhulpaanbieders. Dit brengt te grote risico's mee voor een zorgvuldige overgang op het nieuwe woonplaatsbeginsel. Daarom is besloten de invoering van het woonplaatsbeginsel uit te stellen. Na invoering van het woonplaatsbeginsel in 2022 kan het budget voor voogdij/18+ objectief verdeeld worden en is overheveling naar de algemene uitkering voorzien. Bij de herijking gemeentefonds (zie paragraaf 4.3) wordt met deze overheveling rekening gehouden.

Compensatieregeling voogdij en 18+ (2021)
Uitstel van het woonplaatsbeginsel naar invoering per 1 januari 2022 maakt dat in het jaar 2021 het budget voor voogdij en 18+ nog op dezelfde wijze als eerdere jaren wordt verdeeld (historisch zorggebruik t-2). De compensatieregeling voogdij en 18+ zal met een jaar (2021) verlengd worden. Aangezien het beroep op de compensatieregeling de afgelopen jaren is gestegen, is in overleg met de VNG besloten binnen het macrobudget 2021 niet € 20 miljoen maar € 30 miljoen te reserveren.
De compensatieregeling voogdij en 18+ voor het jaar 2021 wordt begin juni 2020 opengesteld. Aanvragen dienen voor 1 oktober 2020 ingediend te worden. Gemeenten worden hier nog nader over geïnformeerd via de website van de rijksoverheid.

Compensatieregelingen: afsluiting t-2 systematiek (2022) en 'woonplaats onbekend' (2023 en 2024)
Rijk en VNG zijn in het najaar van 2019 bestuurlijk overeengekomen om bij de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel, nu per 1 januari 2022, twee compensatieregelingen in het leven te roepen. Hiervoor wordt binnen het macrobudget vanaf 2022 per jaar een bedrag van € 30 miljoen per jaar gereserveerd.

[18] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2017/01/09/factsheet-compensatieregeling-voogdij-en-18.
[19] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds

De eerste regeling geldt voor 2022 en compenseert gemeenten die nadeel ondervinden van het onderbreken van de t-2 systematiek waarin gemeenten fluctuaties in hun kosten voor voogdij en 18+ na twee jaar in een hoger of lager budget vertaald zien. Het onderbreken van deze systematiek is nadelig voor gemeenten die in de jaren 2020 en 2021 te maken hebben gehad met een aanzienlijke stijging van hun kosten voor voogdij en 18+. De uitgangspunten van deze regeling zijn te vinden op de website van de VNG: https://vng.nl/sites/default/files/2019-12/uitgangspunten-afsluiting-t-2-concept-20191024.pdf.

De tweede regeling compenseert gemeenten in de kosten van kinderen waarvan de nieuw verantwoordelijke gemeente niet vastgesteld kan worden, maar waarbij wel zeker is dat de huidige verantwoordelijke gemeente niet verantwoordelijk is. De compensatieregeling geldt in eerste instantie voor 2 jaar (2023 en 2024), met de mogelijkheid van verlenging. Meer informatie is te vinden op de website van de VNG: https://vng.nl/sites/default/files/2019-12/compensatieregeling-woonplaats-onbekend.pdf.

7. Maatschappelijke begeleiding

Conform artikel 18 van de Wet inburgering voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen hiervoor in 2020 in totaal (afgerond) € 16,865 miljoen (7.116 personen * € 2.370). De middelen worden verstrekt op basis van:

- het aantal inburgeringsplichtigen dat, rechtmatig verblijf heeft op grond van een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd, als bedoeld in artikel 28 van de Vreemdelingenwet 2000 en
- het aantal inburgeringsplichtigen dat rechtmatig verblijf heeft op grond van een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd, verleend onder een beperking verband houdend met verblijf als familie- of gezinslid, voor verblijf bij:

  1°. een houder van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd,
  2°. een houder van een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd, of
  3°. een houder van een EU-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen die is verleend met een aantekening inzake internationale bescherming als bedoeld in artikel 45c, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000.
- De personen zijn in de periode vanaf 1 oktober 2017 inburgeringsplichtig geworden en in de periode vanaf 1 oktober 2017 tot en met 26 februari 2020 ingeschreven in de basisregistratie personen in de gemeente waar zij op grond van artikel 28 van de Huisvestingswet 2014 zijn gehuisvest. Voor deze personen zijn nog niet eerder middelen verstrekt ten behoeve van de maatschappelijke begeleiding in het kader van de meicirculaire 2018 en 2019.
- In aanvulling op bovenstaande groep zijn in de tellingen ook asielmigranten en hun gezinsleden meegenomen waarvan de inburgeringsplicht is ingegaan vóór 1 oktober 2017 en die in de periode vanaf 1 oktober 2017 tot en met 26 februari 2020 zijn gehuisvest en voor wie

nog niet eerder middelen zijn verstrekt ten behoeve van de maatschappelijke begeleiding in het kader van de meicirculaire 2018 en 2019.

In bijlage 3.2-7 van deze circulaire is een overzicht van de bedragen per gemeente opgenomen. Een gemeente ontvangt € 2.370 per inburgeringsplichtige asielmigrant.

Voor nadere informatie en vragen over de selectie van personen ten behoeve van de bijdrage voor maatschappelijke begeleiding wordt verwezen naar de website zakelijk van DUO[20].

8. Faciliteitenbesluit opvangcentra

Gemeenten die opvang bieden aan asielzoekers die nog niet zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen ontvangen jaarlijks een bijdrage op grond van het Faciliteitenbesluit opvangcentra van het Ministerie van JenV. De uitkering dient ter compensatie van gelden die gemeenten normaliter via de algemene uitkering ontvangen.

In de vaststelling van de betalingen van het faciliteitenbesluit van 2019 is geconstateerd dat conform de geldende regelgeving een onjuiste verdeeltabel is toegepast voor de bepaling voor de bedragen per eenheid, alsmede de toe te passen uitkeringsfactor. Met deze toekenning wordt overgegaan tot nabetaling ter hoogte van het verschil tussen de berekening conform de juiste verdeeltabel en de bestaande berekening. Daarnaast bevatten de toegekende bedragen in deze circulaire voor enkele gemeenten een nabetaling over 2018.

Een overzicht van de ontvangende gemeenten en bijbehorende bedragen is opgenomen in bijlage 3.2-8.

9. Versterking arbeidsmarktregio's

Bijlage 3.2-9 bevat de verdeling van de decentralisatie-uitkering Versterking arbeidsmarktregio's. Deze middelen zijn eerder aangekondigd (zie paragraaf 3.2-28 van de septembercirculaire 2019).

De uitkering heeft als doel om de regiefunctie van de centrumgemeente voor de samenwerking en de gezamenlijke publieke werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio's duurzaam te ondersteunen en versterken. De centrumgemeente van een arbeidsmarktregio treedt op als regievoerder en is de ontvanger van de decentralisatie-uitkering. Regievoeren houdt in: initiator zijn van de samenwerking in de arbeidsmarktregio en het faciliteren van de organisatie en de inrichting daarvan. Elke centrumgemeente ontvangt hetzelfde budget. De centrumgemeente zal zelf bepalen hoe de middelen worden ingezet, dit na overleg met de relevante partners in de arbeidsmarktregio waaronder het UWV, de andere gemeenten en de werknemers- en werkgeversorganisaties.

[20] https://duo.nl/zakelijk/inburgeren/participatieverklaring/maatschappelijke-begeleiding.jsp

Om de regio's meerjarig zekerheid te bieden over de te ontvangen bedragen liggen de bedragen in beginsel tot en met 2023 vast. De decentralisatie-uitkering zal in 2023 worden geëvalueerd door het Ministerie van SZW en de VNG met als doel of voor een vervolg deze doelomschrijving en uitkeringsvorm nog volstaat. In afwachting daarvan is de verdeling van de middelen voor 2023 voorlopig ook voor latere jaren gehanteerd. De verantwoording over de besteding wordt zoals gebruikelijk is bij een decentralisatie-uitkering afgelegd aan de gemeenteraad van de betreffende centrumgemeente.

Een deel van de beschikbare middelen binnen de decentralisatie-uitkering Versterking arbeidsmarktregio's is bestemd voor landelijke activiteiten. Het betreft de dienstverlening aan landelijke werkgevers voor de gemeentelijke doelgroepen, het beter toegankelijk maken van matchingsgegevens en het beter ontsluiten van regionale arbeidsmarkt- en sturingsinformatie. De middelen voor deze landelijke activiteiten worden om die reden aan deze decentralisatie-uitkering onttrokken.

10. Koplopergemeenten cliëntondersteuning

In totaal ontvangen 19 gemeenten in 2020 een bijdrage in verband met het zogenaamde koplopertraject cliëntondersteuning. Cliëntondersteuning is een functie in de Wmo 2015. Inwoners van gemeenten hebben op grond van de Wmo 2015 recht op gratis onafhankelijke cliëntondersteuning. Een cliëntondersteuner helpt bij het verhelderen van de ondersteuningsvraag en het verkrijgen van passende ondersteuning. In het Regeerakkoord zijn extra middelen vrijgemaakt om deze functie te versterken. De VNG voert het koplopertraject cliëntondersteuning uit.

Een overzicht van de ontvangende gemeenten en bijbehorende bedragen is opgenomen in bijlage 3.2-10.

11. Pilots Veranderopgave inburgering

In totaal 27 gemeenten ontvangen als hoofdaanvrager een bijdrage in verband met het pilotprogramma Veranderopgave inburgering. Het Ministerie van SZW initieert in aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel een pilotprogramma om lessen op te halen voor de verdere inrichting van een adaptief inburgeringsstelsel en gemeenten voor te bereiden op de implementatie van de nieuwe wet. Het pilotprogramma bestaat uit twee onderdelen: de uitvoering van gemeentelijke pilots en cofinanciering van een evaluatieonderzoek naar een lopend initiatief.

Pilots

In gemeentelijke pilots worden belangrijke instrumenten en werkwijzen van het stelsel in de praktijk getest. De 18 gemeenten die hun aanvraag als hoofdaanvrager toegekend hebben gekregen in de tweede tranche van het programma ontvangen de financiering voor de beoogde

pilot[21]. De looptijd van de pilots is recent met 6 maanden verlengd vanwege vertraging als gevolg van de maatregelen gericht tegen de verspreiding van het coronavirus en is nu anderhalf jaar vanaf november 2019.

Evaluatie lopende initiatieven
Veel gemeenten zijn op basis van de uitgangspunten van het nieuwe inburgeringsstelsel al gestart met het testen van nieuwe instrumenten en/of werkwijzen. Het Ministerie van SZW wil deze gemeenten faciliteren bij het evalueren van deze lopende initiatieven, zodat het nieuwe stelsel kan profiteren van de praktijkervaring die al is opgedaan door gemeenten. Tien aanvragen van in totaal 9 individuele gemeenten zijn toegekend binnen de eerste en tweede tranche en ontvangen daarmee cofinanciering voor hun evaluatieonderzoek naar een lopend initiatief. De onderzoeksrapporten van deze evaluaties worden eind mei 2020 voor de eerste tranche en eind december 2020 voor de tweede tranche verwacht.

Achteraf bezien constateren het Ministerie van SZW en de fondsbeheerders dat, door betrokkenheid bij selectie van de pilots en cofinanciering, sprake is geweest van afspraken tussen gemeenten en het Ministerie van SZW die een beperking van de beleids- en bestedingsvrijheid tot gevolg hadden. Die beperking was niet de intentie van partijen. Gemeenten kunnen naar eigen inzicht invulling geven aan de besteding van middelen.

De verdeling over de 27 gemeenten is opgenomen in bijlage 3.2-11.

12. Aanpak lerarentekort G4

De gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht ontvangen voor 2020 en 2021 elk € 1 miljoen per jaar voor de aanpak van het lerarentekort in het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. Met behulp van deze bijdrage kunnen deze gemeenten uitvoering geven aan de in samenspraak met het onderwijs vastgestelde plannen voor de aanpak van dit lerarentekort.

13. Erfgoed Deal

De volgende vier gemeenten ontvangen een bijdrage in verband met de Erfgoed Deal: Sittard-Geleen € 1.000.000 (Zitterd Climate Proof), Weert € 500.000 (Stadspark Weert), Berkelland € 230.000 (Een Nieuwe Tijd) en Winterswijk € 475.000 (Wijkaanpak De Pas). De Erfgoed Deal vloeit voort uit de beleidsbrief Erfgoed Telt, waarin het kabinet de ambitie uitspreekt het belang van erfgoed te versterken. De projecten in het kader van de Erfgoed Deal beogen te laten zien hoe erfgoed kan bijdragen aan actuele ruimtelijke ontwikkelingen zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, stedelijke groei en krimp. De bijdrage van het Rijk is ongeconditioneerd, dat wil zeggen dat er geen voorwaarden verbonden worden aan de ter beschikking gestelde bedragen (zie ook de toelichting in het `Addendum bij de Erfgoed Deal' op de website van de rijksoverheid[22]).

[21] In deze tranche betreft het de pilotthema's 'ontzorgen', 'route B1: van A2 naar B1' en 'Z-route'.
[22] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2019/02/20/erfgoeddeal-samenwerken-aan-een-waardevolle-leefomgeving

14. Experiment gesloten coffeeshopketen

De Ministeries van JenV en VWS werken aan de opgave uit het regeerakkoord 2017 om het mogelijk te maken dat er een experiment gesloten coffeeshopketen komt. In totaal 10 gemeenten ontvangen in 2020 in verband daarmee eenmalig elk € 150.000. Door deelname aan het experiment krijgen deze gemeenten extra taken en bevoegdheden met betrekking tot coffeeshops en coffeeshopbeleid. De bijdrage houdt verband met de voorbereidingen die nodig zijn voor de start van het experiment (zoals opleiden handhavers, inrichten toezicht, aanpassen lokaal beleid).

Een overzicht van de ontvangende gemeenten en bijbehorende bedragen is opgenomen in bijlage 3.2-14.

15. Versterking lokale werkgelegenheid Groningen

De gemeente Groningen krijgt een impulsfinanciering van het Ministerie van SZW in 2020 en 2021 van respectievelijk € 1,3 miljoen en € 1,13 miljoen voor het 1000-banenplan. Eerder werden voor 2018 en 2019 bedragen toegekend (zie paragraaf 4.2-14 van de meicirculaire 2018). Het doel is werkgelegenheid die voortkomt uit de bouwopgave van de aardbevingsschade (herstelwerkzaamheden) ten goede te laten komen aan de werkzoekenden en bedrijven in het aardbevingsgebied.

De minister van SZW heeft in een brief aan de bij het convenant betrokken decentrale overheden laten weten dat het Rijk niet als doel heeft eenzijdig vanuit het Rijk voorwaarden te stellen en (financiële) consequenties te verbinden aan de uitkomsten. Betrokken partijen hebben per brief van 1 april 2020 hiermee ingestemd.

16. Groeiopgave Almere

Conform de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 uit 2013 beweegt de decentralisatie-uitkering Groeiopgave Almere mee met de jaarlijkse accresberekening. Het accrespercentage 2019 is definitief vastgesteld op 6,15%, wat leidt tot een opwaartse bijstelling van deze decentralisatie-uitkering. De bijstelling komt ten laste van de algemene uitkering. De afrekening van het accres over 2019 vindt plaats in 2020 (zie ook de paragrafen 2.2-1 en 2.2-5 van deze circulaire).

17. Pilots Logeerzorg

De volgende drie gemeenten ontvangen een bijdrage in verband met het programma Langer Thuis: Helmond € 80.000, Hoeksche Waard € 209.664 en Zeist € 195.130.

Het programma Langer Thuis werkt, onder regie van het Ministerie van VWS, aan het doel om ouderen in hun eigen vertrouwde omgeving zelfstandig oud te laten worden met een goede kwaliteit van leven. Onderdeel van dit programma is het inrichten van pilots structurele logeerzorg. Het doel van de pilots is om te komen tot vormen van logeerzorg waarbij de oudere meerdere keren voor langere tijd kan verblijven bij een zorgaanbieder om te wennen aan de situatie dat er

een ander persoon dan de mantelzorger de zorg verleent. De logeerzorg zorgt tegelijkertijd voor verlichting van de mantelzorger omdat de zorgtaken tijdelijk overgenomen worden. Gemeenten, zorgverzekeraars, zorgkantoren en aanbieders hebben gezamenlijk voorstellen ingediend voor pilots waaraan het Ministerie van VWS financieel wil bijdragen. De pilots worden vanaf februari 2020 tot en met februari 2021 uitgevoerd. Het gewenste einddoel is te komen tot een stappenplan structurele logeerzorg, dat op een landelijk congres in februari 2021 gepresenteerd kan worden. Daarbij wordt ook de preventieve meerwaarde zichtbaar van logeerzorg.

18. LHBTI-emancipatiebeleid

Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en intersekse personen) verder te bevorderen.

Over de periode 2019 tot en met 2022 ontvangen in totaal 54 gemeenten een bijdrage voor de samenhangende aanpak van de Regenboogsteden voor lokaal LHBTI-beleid. Deze circulaire bevat de bedragen voor 2020 tot en met 2022 voor 17 gemeenten uit deze groep. Deze zijn gelijk aan de bedragen voor 2019 (zie paragraaf 3.2-23 van de decembercirculaire 2019). De overige gemeenten zijn eerder geïnformeerd. In die bedragen treedt geen wijziging op.

Een overzicht met de bedragen voor bovengenoemde 17 gemeenten voor 2020 tot en met 2022 is opgenomen in bijlage 3.2-18.

19. Veilige Steden

De 11 gemeenten die participeren in het programma Veilige Steden van het Ministerie van OCW ontvangen ook in 2020 en 2021 een bijdrage. De bijdrage is gelijk aan het bedrag dat is toegekend voor 2019 (zie paragraaf 3.2-24 van de decembercirculaire 2019). Het programma heeft als doel de sociale veiligheid van vrouwen in de publieke ruimte te vergroten.

Een overzicht met de bedragen per gemeente voor 2020 en 2021 is opgenomen in bijlage 3.2-19.

20. Pilots Roma en Sinti

De zeven gemeenten die participeren in de pilot gericht op verbetering van de onderwijsparticipatie en toeleiding naar de arbeidsmarkt van Roma- en Sinti-jongeren ontvangen ook in 2020 en 2021 een bijdrage. De bijdrage is gelijk aan het bedrag dat is toegekend voor 2019 (zie paragraaf 3.2-26 van de decembercirculaire 2019). Deze gemeenten hebben een relatief groot aantal inwoners met een Roma- of Sinti-achtergrond en via de pilot biedt het Ministerie van SZW de mogelijkheid om invulling te geven aan bovengenoemde doelstelling van de pilot. Het Ministerie van SZW stelt een bijdrage van maximaal € 35.000 per jaar per gemeente beschikbaar voor een periode van maximaal drie jaar.

Een overzicht met bedragen per gemeente voor 2020 en 2021 is opgenomen in bijlage 3.2-20.

21. Programmabureau sociaal domein

In paragraaf 3.2-26 van de meicirculaire 2019 is melding gemaakt van de bekostiging voor de periode 2018-2021 van het Programmabureau Sociaal domein. Voor 2020 is de desbetreffende decentralisatie-uitkering aan de gemeente Utrecht met € 100.000 verhoogd tot € 325.000.

22. Knelpunten verdeelproblematiek

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2025. Daardoor wordt in deze circulaire de toename van de decentralisatie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek voor dat jaar zichtbaar (zie ook paragraaf 2.2-4). Deze decentralisatie-uitkering houdt verband met btw-aspecten ten aanzien van wegen die in beheer zijn van waterschappen.

23. Meetsystemen geluidsnet Geilenkirchen

De gemeente Beekdaelen ontvangt € 27.200 en de gemeente Brunssum € 12.150 om via het meetsysteem 'Geluidsnet Geilenkirchen (AWACS)' de geluidbelasting te monitoren van het vliegverkeer van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen op Nederlands grondgebied.

24. Dialoog Sinterklaasintocht

De gemeente Apeldoorn ontvangt een bijdrage van € 35.000 voor de ontwikkeling en uitvoering van dialooginitiatieven met een nationale uitstraling rondom de landelijke intocht van Sinterklaas van 2019. In de gesprekken over deze bijdrage is met de gemeente Apeldoorn destijds afgesproken om deze te verstrekken als decentralisatie-uitkering. Dit betekende dat zij deze middelen mochten toevoegen aan hun algemene middelen en beleids- en bestedingsvrij konden aanwenden. Achteraf bezien constateren het Ministerie van SZW en de fondsbeheerders dat sprake is geweest van een (vast)gesteld doel waardoor de beleids- en bestedingsvrij is beperkt. Dit was niet de intentie van het Ministerie van SZW. Het Ministerie van SZW zal daarom eventuele toekomstige bijdragen aan dialooginitiatieven in lijn brengen met de uitgangspunten van een decentralisatie-uitkering. Hierdoor kunnen gemeenten naar eigen inzicht invulling geven aan de dialooginitiatieven en het overdraagbaar maken van de uitkomsten naar andere intochtgemeenten.

3.3 Verdeling bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en overige mededelingen

Deze paragraaf licht de wijzigingen in de decentralisatie-en integratie-uitkeringen toe die niet gepaard gaan met een wijziging in het macrobudget van de betreffende uitkering. Daarnaast bevat de paragraaf overige mededeling die betrekking hebben op de decentralisatie-en integratie-uitkeringen.

3.3.1 Huisvesting onderwijs asielinstroom

In paragraaf 3.3.4 en bijlage 3.3.4 van de septembercirculaire 2019 is aan zeven gemeenten, waaronder Nijmegen, een bedrag van in totaal € 2,052 miljoen toegekend voor een bijdrage in de huisvesting van voortgezet onderwijs aan leerplichtige asielzoekers die verblijven in (nood)opvanglocaties. Het bedrag voor de gemeente Nijmegen is als gevolg van een herbeoordeling van de oorspronkelijke aanvraag opwaarts bijgesteld naar € 277.930. Aan Nijmegen wordt een aanvullend bedrag uitgekeerd van € 131.300. Ook dit bedrag komt ten laste van het uitkeringsjaar 2017.

De aanspraak op deze regeling van het Ministerie van OCW, aangekondigd in paragraaf 4.2-2 van de septembercirculaire 2016, is inmiddels beëindigd.

3.3.2 Baankansen: verlenging impulsmiddelen voor kwetsbare jongeren uit PrO en VSO

De Tweede Kamer heeft op 16 december 2019 besloten om de impuls baankansen voor kwetsbare jongeren met een jaar te verlengen, door opnieuw een budget ter beschikking te stellen voor extra arbeidstoeleiding en begeleiding van leerlingen in het praktijkonderwijs (PrO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO) in het schooljaar 2020/2021. Het amendement Bruins c.s. dat daarom vroeg is aangenomen[23]. De staatssecretaris van SZW stelt daartoe € 8,5 miljoen beschikbaar aan de 35 centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's in de vorm van een decentralisatie-uitkering. De bijdragen worden met terugwerkende kracht toegekend over uitkeringsjaar 2019.

Op veel plekken is inmiddels een regionale infrastructuur met waardevolle expertise opgebouwd. De inzet van bovengenoemde middelen beoogt deze expertise verder te versterken. De middelen gaan net als bij de vorige impuls naar centrumgemeenten van arbeidsmarktregio's voor betere samenwerking en verbindingen tussen VSO/PrO-scholen, gemeenten en bedrijven en instellingen, zodat zij een sluitende aanpak creëren gericht op duurzame banen. Deze partijen geven in afstemming met elkaar vorm en inhoud aan de genoemde impuls.

De voorwaardelijke afspraken (o.a. het ondertekenen van een intentieverklaring) die golden bij de vorige impuls baankansen (motie Segers c.s. TK 2018-2019, 35000 nr.25) zijn nu niet meer van toepassing. Omdat de activiteiten betrekking hebben op onderwijs wordt ervan uitgegaan dat geen sprake is van btw en geen beroep wordt gedaan op het BTW-compensatiefonds.

De verdeling van de middelen is op basis van het objectief verdeelmodel re-integratiebudget Participatiewet en is opgenomen in bijlage 3.3.2.

3.3.3 Maatschappelijke opvang

Het macrobudget van de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang is ongewijzigd. De bedragen per gemeente voor de jaren 2019 en verder zijn ten opzichte van de septembercirculaire

[23] Tweede Kamer 2019- 2020, 35350 B nr. 8

2019 door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de maatstaven wel gewijzigd.
De trimfactor voor uitkeringsjaar 2019 stellen wij vast op 1,16354. Hiermee wordt de trimfactor 2019 definitief. De trimfactor zorgt ervoor dat het totaal beschikbare bedrag exact wordt uitgekeerd. De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 3.3.3. De achterliggende berekeningswijze treft u aan in de internetbijlage.

3.3.4 Kerkenvisies

Bijlage 3.3.4 bevat de volgende tranche gemeenten die via de decentralisatie-uitkering Kerkenvisies een bijdrage ontvangt voor de ontwikkeling van integrale kerkenvisies op gemeentelijk niveau. Meer informatie, ook over de aanvraagprocedure, is te vinden op de website van de VNG: https://vng.nl/nieuws/aanvraag-financiele-steun-kerkenvisies-2020-voor-15-juni.

3.3.5 Brede aanpak dak- en thuisloosheid

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Het kabinet stelt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid een financiële impuls beschikbaar van in totaal € 200 miljoen voor de jaren 2020 en 2021. Hiervan wordt een bedrag van € 73 miljoen in 2020 en € 123 miljoen in 2021 aan gemeenten verstrekt.

De bedragen worden via een decentralisatie-uitkering als volgt over gemeenten verdeeld. Zowel in 2020 als 2021 wordt een bedrag van € 67,5 miljoen verdeeld over 21 centrumgemeenten maatschappelijke opvang en beschermd wonen, in totaal € 135 miljoen.
De 312 regiogemeenten ontvangen ieder een bedrag van € 17.628 in 2020 en € 32.051 in 2021. Het gaat in totaal om € 5,5 miljoen in 2020 en € 10 miljoen in 2021. De overige 22 centrumgemeenten kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage vanuit het resterende budget van € 45,5 miljoen in 2021. Deze centrumgemeenten worden hierover door het Ministerie van VWS apart geïnformeerd.

In bijlage 3.3.5 is de verdeling van de middelen opgenomen over de 21 centrumgemeenten en de regiogemeenten voor 2020 en 2021. De bijlage is in deze circulaire alleen ter informatie en onder het voorbehoud van parlementaire besluitvorming. De cijfermatige verwerking vindt om technische redenen plaats in de septembercirculaire 2020.

3.3.6 Vrouwenopvang

Het macrobudget van de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang is ongewijzigd. Voor het jaar 2020 zijn ten opzichte van de septembercirculaire 2019 de gegevens voor de maatstaven van het objectieve verdeelmodel geactualiseerd. De geactualiseerde gegevens zijn behalve voor 2020 ook voor latere jaren in de berekeningen gebruikt.

In de septembercirculaire 2020 volgt informatie over de in de Voorjaarnota genoemde middelen vanaf 2020 voor Veilig Thuis, de vrouwenopvang, de Centra Seksueel Geweld (CSG's) en de

uitvoering van de actieagenda Schadelijke praktijken. Het gaat om structureel € 38,6 miljoen voor Veilig Thuis, structureel € 14 miljoen voor het creëren van benodigde extra opvangplekken voor acute crisissituaties in de vrouwenopvang en voor het oplossen van door- en uitstroomproblematiek, € structureel 1,5 miljoen voor de kosten die voortkomen uit de stijging van het aantal slachtoffers dat contact legt met de CSG's en tot slot in de jaren 2020 en 2021 jaarlijks € 5 miljoen voor de uitvoering van de actieagenda Schadelijke praktijken.

Het in de decembercirculaire 2019 genoemde onderzoek naar de financiering van de landelijke functies vrouwenopvang is afgerond. Om redenen van rechtmatigheid kunnen deze onderdelen mogelijk geen onderdeel meer uitmaken van de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang en wordt naar een oplossing gezocht. Meer informatie volgt in de septembercirculaire 2020.

De bedragen per gemeente zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.[24]

3.3.7 Basisregistratie Personen (BRP): centralisering inschrijving vergunninghouders

Enkele gemeenten ontvangen een bijdrage in verband met het inrichten en in stand houden van een zogeheten BRP-straat. Vanwege wijziging van de taakverdeling tussen de operationele BRP-straten wordt de verdeling van de decentralisatie-uitkering gewijzigd. In overleg tussen Rijk en betrokken gemeenten is met ingang van 2020 de volgende verdeling overeengekomen: Arnhem (€ 709.015), Cranendonck (€ 485.423), Gilze en Rijen (€ 709.015), Haarlemmermeer (€ 95.000) en Westerwolde (€ 2.732.198).

3.3.8 Armoedebestrijding kinderen

In paragraaf 4.2-1 van de decembercirculaire 2016 zijn gemeenten geïnformeerd over de € 85 miljoen die vanaf 2017 structureel beschikbaar is gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede. De verdeling over de gemeenten voor 2021 en verder is gebaseerd op gegevens over het jaar 2017[25] en is opgenomen in bijlage 3.3.8.

De Tweede Kamer is per brief van 8 april 2020 geïnformeerd over de beleidsvrijheid die de toepassing van deze decentralisatie-uitkering met zich meebrengt (Kamerstukken II, 2019-2020, 24515, nr. 529). Ook is in deze brief nadere duiding gegeven aan de paragraaf over de evaluatie en monitoring van de bestuursafspraken tussen het Ministerie van SZW en de VNG. De bewuste passage spreekt over de mogelijkheid van het heroverwegen van het instrument (hier dus de decentralisatie-uitkering) indien de doelstelling voor het bestrijden van armoede onder kinderen niet wordt bereikt. Hiermee is niet bedoeld dat de middelen onder voorwaarden worden verstrekt of dat er middelen teruggevorderd worden indien het doel niet is bereikt. Bedoeld is slechts dat het

[24] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/gemeentefonds/circulaires-gemeentefonds
[25] Zie voor de gehanteerde cijfers: https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20233NED/table?dl=3801D

beleidsinstrument, na evaluatie van beleidsresultaten, kan worden herzien als daarmee het maatschappelijk doel beter bereikt zou kunnen worden.

3.3.9 Uitstapprogramma's voor prostituees

Het kabinet heeft vanaf 2021 structureel geld beschikbaar gesteld voor een landelijk dekkend netwerk van uitstapprogramma's om mensen die de prostitutie willen verlaten, hierbij te ondersteunen. Het gaat structureel om € 3 miljoen per jaar en om eenmalig € 1 miljoen extra in 2021. De middelen zullen worden toegekend aan de 18 aangewezen DUUP-gemeenten (decentralisatie-uitkering voor uitstapprogramma's voor prostituees) voor het (laten) ontwikkelen en (laten) uitvoeren van regionale uitstapprogramma's voor prostituees vanaf 1 januari 2021. Verdere informatie over de verdeling voor 2021 en verder en de cijfermatige verwerking daarvan volgt in de septembercirculaire 2020.

3.3.10 Bevolkingsdaling

Zoals bij de introductie van de decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling (looptijd 2015 tot en met 2020) afgesproken wordt de uitkering op dit moment geëvalueerd. De evaluatie maakt gebruik van onder meer kwantitatieve informatie uit het herijkingsonderzoek van de verdeling van het gemeentefonds. Deze informatie is naar verwachting rond de zomer beschikbaar. De verwachting is dat in het najaar van 2020 een beslissing kan worden genomen over het eventueel vervolg van de decentralisatie-uitkering vanaf 2022. Omdat de krimpregio's eerder helderheid nodig hebben voor het jaar 2021, wordt de huidige decentralisatie-uitkering vooruitlopend op de uitkomst van de evaluatie met één jaar verlengd (tot en met 2021). De verwerking hiervan vindt plaats in de septembercirculaire 2020.

3.3.11 Gezond in de stad: impuls Kansrijke Start

In het kader van het actieprogramma Kansrijke Start van 12 september 2018 zijn bij mei- en decembercirculaire 2019 middelen via een decentralisatie-uitkering aan het gemeentefonds toegevoegd voor GIDS-gemeenten (Gezond in de stad). Deze gemeenten willen een lokale coalitie vormen rondom de eerste 1000 dagen van kinderen. Nog niet deelnemende gemeenten zijn begin februari 2020 geïnformeerd dat er een derde tranche van deze impuls beschikbaar komt. Zij hebben zich in de periode van begin februari tot medio april 2020 kunnen aanmelden voor deze derde tranche. In totaal hebben zich 128 gemeenten aangemeld. Meer informatie en de verdeling van de derde tranche over de deelnemende gemeenten volgt in de septembercirculaire 2020.

3.3.12 Bonus beschut werk

De uitkering van de bonus voor gerealiseerde en gecontinueerde beschutte werkplekken in 2019 is vertraagd en is om deze reden niet opgenomen in deze circulaire. De uitkering zal plaatsvinden via de septembercirculaire 2020. Dit zal tevens de laatste uitbetaling zijn van de bonusregeling omdat de bonusregeling liep tot en met 2019 met een laatste uitbetaling in 2020.

4 Overige mededelingen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 4.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die zowel betrekking hebben op de algemene uitkering als op de integratie- en decentralisatie-uitkeringen. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

4.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 4.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2020-2025. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2 en 3 bij elkaar gebracht.

Tabel 4.2.1 Gemeentefondstotalen 2020-2025 (in duizenden euro's)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Algemene uitkering	26.416.251	27.423.267	28.052.637	28.717.452	29.379.103	30.181.597
DU/IU	5.825.050	5.036.162	4.982.291	4.865.381	4.818.071	4.763.291
Totaal	**32.241.301**	**32.459.429**	**33.034.928**	**33.582.833**	**34.197.174**	**34.944.888**

Bevoorschotting

De bedragen 2020 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf de eerste dinsdag in juli ofwel 7 juli 2020. Tot dat tijdstip is de bevoorschotting gebaseerd op de decembercirculaire 2019. Op de eerste dinsdag in juli zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er eerder dit jaar te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over de uitkeringsjaren 2017-2019 worden eveneens in juli uitgevoerd.

Over de voorschotten voor het uitkeringsjaar 2021 volgt informatie in de septembercirculaire 2020.

Nominale ontwikkelingen

De algemene uitkering is via het accres afhankelijk van de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU) waarin rekening is gehouden met loon- en prijsontwikkelingen. Daarmee is de algemene uitkering in de meerjarenraming uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen. De decentralisatie-uitkeringen kennen geen correctie voor loon- en prijsontwikkelingen en betreffen nominale bedragen. De integratie-uitkeringen worden wel ieder jaar opnieuw geïndexeerd volgens de voor dat jaar van toepassing zijnde loon- en prijsontwikkeling (constante prijzen).

Het is van belang dat gemeenten in hun ramingen rekening houden met de loon- en prijsontwikkelingen. Om gemeenten, die niet beschikken over eigen loon- en prijsindexen, te faciliteren bij het omgaan met nominale ontwikkelingen is tabel 4.2 opgenomen. De tabel bevat

een aantal loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB (CPB), met name de rubriek Centraal Economisch Plan 2020.

Tabel 4.2 Prijsindexen CPB* CEP 2020

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	1,8	1,8	1,7	1,6	1,5	1,4
Prijs nationale bestedingen (pnb)	1,9	1,9	1,6	1,5	1,4	1,4
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6
Loonvoet sector overheid	3,0	3,1	2,4	2,2	2,1	2,1
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	2,6	2,8	2,1	2,0	1,7	1,8
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	1,8	1,7	1,5	1,5	1,5	1,5

** toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevenstabel*

4.3 Herijking verdeling gemeentefonds

Invoering nieuwe verdeling uitgesteld

Op 26 februari 2020 heeft de minister van BZK de Tweede Kamer geïnformeerd over het uitstellen van invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds met één jaar naar 2022[26]. In deze brief heeft de minister – mede namens de staatssecretaris van Financiën – uiteengezet waarom uitstel noodzakelijk is. Voor het klassieke deel is aanvullend onderzoek nodig en voor het sociaal domein is een nadere analyse van de uitschieters gewenst (zie verderop voor meer toelichting).

Afronding en publicatie rapporten reeds uitgevoerde onderzoeken

De rapporten van de reeds uitgevoerde onderzoeken zijn binnenkort te raadplegen via https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/herziening-financiele-verhouding (kopje 'stand van zaken onderzoek'). Bij de rapporten zal een document met 'meest gestelde vragen' worden opgenomen.

Inhoud vervolgonderzoek perceel 1: klassiek domein

Het aanvullend onderzoek voor het klassieke domein is vooral gericht op het verkrijgen van een betere aansluiting van de verdeelformules op de noodzakelijke kosten van gemeenten. Daarnaast bleken de tot nu toe ontwikkelde verdeelformules de bestaande knelpunten nog niet op te lossen. Tot de zomer voert Cebeon nadere analyses uit om te bezien of verfijning tot betere resultaten leidt. Het plan van aanpak van Cebeon is gepubliceerd op de website over de herijking van het gemeentefonds[27].

Gedurende de onderzoeksperiode dienen nog (bestuurlijke) keuzes te worden gemaakt op aspecten die zowel het klassieke als het sociaal domein raken. Te denken valt aan de mate waarin de verdeling rekening houdt met de eigen inkomsten van gemeenten en aan het bepalen van de

[26] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/02/26/kamerbrief-uitstel-nieuwe-verdeling-gemeentefonds
[27] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/documenten/rapporten/2020/03/12/nader-onderzoek-herijking-gemeentefonds-klassiek-domein

omvang van alle clusters (beleidsterreinen) binnen het gemeentefonds.

Inhoud vervolgonderzoek perceel 2: sociaal domein
AEF zal starten met een nadere analyse van de uitschieters (grote verschillen tussen de uitkomst van het verdeelmodel en de kosten van gemeenten) voor het sociaal domein. Informatie over de inhoudelijke achtergronden van de uitschieters kan mede input zijn voor eventuele tijdelijke flankerende maatregelen bij de invoering van de nieuwe verdeling. Er is reeds een verkennende inhoudelijke analyse uitgevoerd, die zal worden uitgebreid naar meer gemeenten. Zo kan het nuttig zijn om inzicht te bieden in hoe uitschieters over het land verdeeld zijn of over grootteklassen. Opvallende afwijkingen worden in beeld gebracht. Het plan van aanpak van AEF is eveneens gepubliceerd op de website over de herijking van het gemeentefonds[28].

Betrokkenheid gemeenten en vervolgplanning
De fondsbeheerders en de VNG vinden een integrale herijking van de verdeling van het gemeentefonds van belang. De fondsbeheerders streven er naar de besluitvorming over de nieuwe verdeling nog dit jaar af te ronden en de gemeenten over de nieuwe verdeling te informeren in de decembercirculaire 2020.

Het aanvullend onderzoek voor het klassieke domein wordt begeleid door een begeleidingscommissie en stuurgroep. Daarnaast is de bestuurlijk kopgroep van de VNG betrokken als klankbord. Dat laatste geldt ook voor de analyse naar de uitschieters bij de verdeelmodellen voor het sociaal domein. Voor deze analyse is daarnaast een expertsessie voorzien met gemeenten.

De VNG heeft voor beide onderzoeken ambtelijke klankbordgroepen ingesteld. Gemeenten die betrokken willen zijn bij het vervolg kunnen daarvoor contact opnemen met de VNG via verdelen@vng.nl.

Het proces kent het volgende tijdspad:

Datum:	**Wat?**
juli 2020	Aanvullende onderzoeken afgerond
september 2020	Bestuurlijk overleg Rijk-VNG
Half september t/m half november 2020	Consultatie VNG en Raad voor het Openbaar Bestuur
Eind november 2020 / begin december	Definitief voorstel herijking gemeentefonds richting Tweede Kamer
Decembercirculaire 2020	Gemeenten informeren over uitkomsten (onder voorbehoud van parlementaire besluitvorming)

4.4 Evaluatie normeringssystematiek

In paragraaf 4.5 van decembercirculaire 2019 bent u geïnformeerd over de evaluatie van de

[28] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/documenten/rapporten/2020/03/25/toelichting-uitschieteranalyse

normeringssystematiek. Afgelopen half jaar heeft een werkgroep, bestaande uit experts van de ministeries van Financiën en BZK, de VNG en het IPO zich gebogen over de werking van de systematiek over de periode 2015 – 2020. Hierbij is de huidige systematiek beoordeeld aan de hand van toetsingscriteria en zijn beleidsvarianten uitgewerkt die door de werkgroep als meest wezenlijk zijn benoemd om de normeringssystematiek, op onderdelen, aan te passen. Publicatie van het evaluatierapport is voorzien nadat het rapport bestuurlijk is besproken, naar verwachting najaar 2020. Uiteindelijk is het aan een nieuw kabinet om in overleg met de medeoverheden te besluiten over de te hanteren normeringsystematiek.

4.5 Financiële positie gemeenten

De financiële positie van gemeenten en provincies is onderwerp van gesprek tijdens het Bestuurlijk Overleg Financiële verhouding (BOFv). De afgelopen maanden is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Financiën samen met de VNG gewerkt aan het creëren van een gezamenlijk beeld over de financiële positie van gemeenten. Dat heeft geleid tot een nieuwe set kengetallen voor het monitoren van de financiële positie van gemeenten op basis waarvan het gesprek over de financiële positie van gemeenten in het BOFv van 8 april 2020 is gevoerd. Op korte termijn wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomst van dit gesprek. De komende maanden wordt met gemeenten, VNG en provinciaal toezichthouders het gesprek over de financiële situatie bij gemeenten verder voortgezet.

4.6 Advies raming ruimte onder het plafond BCF

Met ingang van het begrotingsjaar 2019 is de wijze van verwerking van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) in de raming van de algemene uitkering in de circulaires gewijzigd (zie paragraaf 2.2-2 van de meicirculaire 2018). Deze raming bevat niet meer de ruimte onder het plafond BCF voor het jaar t+1 en verder. Voor het jaar t volgt een eerste raming van deze ruimte in de komende septembercirculaire. Het is aan de gemeenten zelf om een reële meerjarenraming op te nemen voor het BCF.

Voor een goede raming van de ruimte onder het plafond BCF is inzicht nodig in de toekomstige ontwikkeling van de omvang van het BCF en vooral in de toekomstige declaraties. Om een niet onderbouwde (oplopende) raming van de ruimte onder het plafond BCF te voorkomen biedt de ruimte na de laatst bekende declaraties om die reden het meeste houvast als raming voor de komende jaren.

Het Ministerie van BZK heeft in afstemming met de VNG en de provinciale toezichthouders een advies opgesteld over de wijze waarop de ruimte onder het plafond BCF door gemeenten kan worden opgenomen als verwachte bate. Dit advies luidt:

Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF, adviseren we om voorzichtigheid in acht te nemen door een raming op te nemen, die maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF.

Voor de begroting 2021 is dit de realisatie 2019 zoals die in deze circulaire is opgenomen. De provinciale toezichthouders gebruiken dit advies als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren)begroting 2021-2024.

4.7 Verantwoordingsonderzoek 2019 Ministerie van BZK

De Algemene Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het Jaarverslag 2019 en de bedrijfsvoering van het Ministerie van BZK. In dit onderzoek heeft de Algemene Rekenkamer onder andere geconstateerd dat, in vervolg op het Verantwoordingsonderzoek 2018, het instrument decentralisatie-uitkering niet in alle gevallen conform wet- en regelgeving wordt toegepast. De Rekenkamer heeft vanwege de omvang van de daarmee gemoeide onrechtmatigheden de onvolkomenheid gecontinueerd.

De Algemene Rekenkamer geeft hierbij aan dat de minister van BZK, samen met de staatssecretaris van Financiën als medefondsbeheerder, voortvarend aan de slag is gegaan met de aanbevelingen van vorig jaar. De Rekenkamer verwijst hierbij naar de instelling van beoordelingsloketten en de investering van de fondsbeheerders in de overdracht van kennis over uitkeringstechniek aan de ministeries die veelvuldig samenwerken met decentrale overheden en daarbij ook financiële middelen toekennen.
De minister van BZK heeft hier in de bestuurlijke reactie aan toegevoegd dat op 6 september 2019 een brief naar de Tweede Kamer is gestuurd, mede namens de staatssecretaris van Financiën, waarin twee sporen werden geschetst (Tweede Kamer, vergaderjaar 2018-2019, 35 000 B/C, nr. 13)[29]. Het eerste spoor vormt de aanpassing van de Financiële-verhoudingswet. Voor het conceptwetsvoorstel geldt dat de consultatie is afgerond. Het tweede spoor vormt de voorafgaande toetsing van voorstellen om een decentralisatie-uitkering toe te kennen, waarbij een kader wordt gehanteerd dat als bijlage is meegestuurd met de eerdergenoemde Kamerbrief. Dit toetsingskader is ook gehanteerd bij de beoordeling van voorstellen om tot een nieuwe decentralisatie-uitkering te komen. De fondsbeheerders zullen ieder voorstel om te komen tot een nieuwe decentralisatie-uitkering blijven toetsen en de boordeling afronden van de reeds bestaande decentralisatie-uitkeringen.

4.8 Rechtmatigheid jaarstukken gemeenten

Het Ministerie van BZK deed in 2019 onderzoek naar de jaarstukken van gemeenten over 2018, gericht op het oordeel van de accountant op het aspect rechtmatigheid. De strekking van de controleverklaring van de accountant is vooral van belang voor de gemeenteraad, bij de invulling van de controlerende rol. Het aandeel gemeenten met een goedkeurend oordeel op rechtmatigheid steeg in 2018 van 81 procent naar 86 procent. 97 procent van de gemeenten kreeg een goedkeurende verklaring op getrouwheid.

[29] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2019Z16651&did=2019D34502

Net als over verslagjaar 2017 is het sociaal domein niet langer de belangrijkste reden dat gemeenten geen goedkeurende verklaring voor rechtmatigheid kregen. Bij gemeenten met een anders dan goedkeurende verklaring was dit vaker te wijten aan fouten en onzekerheden die optraden bij (Europese) aanbestedingen. Het ministerie berichtte de Tweede Kamer hierover in oktober 2019[30]. In de brief zijn een aantal acties aangekondigd. Zo zijn onder meer alle gemeenten benaderd die drie jaar op rij geen goedkeurende verklaring van de accountant kregen op het aspect rechtmatigheid. Deze informatie vormt weer input voor het zoeken naar oplossingen, in onder meer de Stuurgroep Verantwoording en de commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO). Voorts zijn in voorgaande jaren regionale rondetafelgesprekken georganiseerd, voor gemeenten die meerdere jaren op rij geen goedkeurende controleverklaring kregen.

Het verslagjaar 2020 wordt naar verwachting een bijzonder jaar door de coronacrisis. Met name gemeenten worden geconfronteerd met de noodzaak om op korte termijn maatregelen te treffen, die gedeeltelijk op gespannen voet staan met bestaande regelgeving. Denk hierbij onder meer aan de doorbetaling van zorgaanbieders, zodat de zorg gegarandeerd blijft. Gemeenten hebben in allerijl het loket gevormd voor zelfstandigen die een beroep doen op de Tozo-regeling. Provincies en gemeenten hebben het OV laten rijden en samen met de waterschappen coulance getoond bij de inning en kwijtschelding van heffingen aan burgers en ondernemers. Het kabinet en de medeoverheden hebben op 23 april 2020 het startsein gegeven aan de regiegroep die de financiële gevolgen van de coronacrisis voor medeoverheden in kaart gaat brengen en zich buigt over passende compensatie.

4.9 Herziening gemeentelijk belastinggebied

In mei 2020 is het ambtelijke rapport Herziening gemeentelijk belastinggebied aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstuknr. 2020Z08891 [31]), als onderdeel van het bouwstenentraject voor een beter belastingstelsel (geïnitieerd door de Staatssecretaris van Financiën). Het rapport presenteert beleidsopties voor het gemeentelijk belastinggebied die elk uit verschillende bouwstenen bestaan. Samengevat gaat het om:

- Verruimen van het gemeentelijk belastinggebied door een belastingschuif van Rijk naar gemeenten (indicatieve omvang: € 4 tot 6 miljard). Daarbij neemt het gemeentefonds met hetzelfde bedrag af en worden inwoners gecompenseerd door lagere inkomstenbelasting. Invullen van deze belastingschuif kan via herinvoering van de OZB-gebruikers woningen en/of ingezetenenheffing.
- Verbreden van de belastinggrondslag door het afschaffen van één of meer waarderingsuitzonderingen voor de WOZ / OZB.
- Moderniseren van de belastingmix door de toeristenbelasting anders vorm te geven en de hondenbelasting af te schaffen.

[30] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/10/29/kamerbrief-over-de-verantwoording-van-gemeenten-over-het-verslagjaar-2018
[31] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z08891&did=2020D19038

De bouwstenen voor herziening van het gemeentelijk belastinggebied zijn bedoeld voor het volgende kabinet. Politieke weging ervan zal tijdens de formatiefase moeten gebeuren. Alle stukken zijn te vinden op de website van de rijksoverheid via deze link: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/05/18/bouwstenen-voor-een-beter-belastingstelsel-tweede-kamer.

4.10 Introductie benchmark woonlasten

Overleg tussen het Rijk en de VNG heeft geleid tot de publicatie van de eerste benchmark woonlasten in de Atlas van de lokale lasten 2020 van het COELO. De benchmark is ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Hiermee is afgestapt van de afspraak dat de ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks wordt gemonitord met de macronorm onroerendezaakbelasting (ozb, de macronorm). In de benchmark wordt zowel de ozb als de riool- en afvalstoffenheffing vergeleken. Het betreft een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de gemeentelijke tariefontwikkeling binnen een provincie. Ook de landelijke en provinciale gemiddelden worden vergeleken. Middels deze (grafische) vergelijking worden de onderlinge verschillen tussen gemeenten nog inzichtelijker gemaakt. Het overzicht vergelijkt binnen de provincie de tariefswijzigingen per gemeente en het cumulatief bedrag van de drie heffingen per gemeente. De benchmark geeft gemeenten meer inzicht in het eigen beleid ten opzichte van het beleid van andere gemeenten. Deze informatie kan benut worden om het eigen beleid verder vorm te geven.

4.11 Landelijk gemiddelde kengetal belastingcapaciteit

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen gemeenten en provincies in begroting en jaarrekening een uniforme basisset van vijf financiële kengetallen op om informatie te geven over de financiële positie. In de meicirculaire wordt jaarlijks de benodigde informatie voor de berekening van het kengetal belastingcapaciteit opgenomen, zoals aangegeven in de ministeriele regeling over de berekeningswijze van de financiële kengetallen BBV. Voor gemeenten gaat het om het landelijk gemiddelde voor de gemeentelijke woonlasten van een meerpersoonshuishouden. Het laatst bekende gemiddelde bedraagt voor 2020 (jaar t-1) € 776[32]. In begroting en jaarverslag 2021 (jaar t) kan dit gemiddelde worden gebruikt voor de berekening van het kengetal belastingcapaciteit in de verschillende jaren.

4.12 Website gemeentefinanciën: www.findo.nl

De gegevens in de online database met informatie over de financiën van gemeenten worden op regelmatige basis geactualiseerd. Wat betreft de informatie over de uitkeringen uit het gemeentefonds bevat de database de stand decembercirculaire 2019. De gegevens uit deze circulaire zullen zo spoedig mogelijk worden verwerkt, zodat u de meest actuele stand kunt raadplegen. De Iv3-data, zoals die door gemeenten en provincies zijn aangeleverd bij het CBS, en

[32] zie kaart 28 in de Atlas van de lokale lasten 2020 op www.coelo.nl.

informatie over de financiële kengetallen zijn bijgewerkt tot en met de begroting van 2020.

Het Ministerie van BZK zal de functies van de online database stapsgewijs uitbreiden. Recentelijk is het webadres veranderd in www.findo.nl (Financiën Decentrale Overheden), omdat ook data van provincies zijn toegevoegd. Sinds dit voorjaar zijn van elke gemeente per jaar de begroting- en rekeningdata afzonderlijk te raadplegen en met elkaar te vergelijken. Ook zijn de originele begrotingen en jaarstukken van gemeenten en provincies aan de website toegevoegd. Door deze informatie en openbare documenten op één plaats beschikbaar te stellen, wil het Ministerie van BZK bijdragen aan de transparantie en openbaarheid van de financiën van decentrale overheden.

De database wordt de komende tijd verder uitgebreid. Suggesties voor de doorontwikkeling van de database kunt u mailen naar de postbus gemeentefonds (postbus.gf@minbzk.nl).

4.13 Stand van zaken onderzoek structurele kosten jeugdzorg

Het kabinet heeft vorig jaar extra middelen uitgetrokken voor de uitvoering van de Jeugdwet: € 420 mln in 2019, € 300 mln in 2020 en € 300 mln in 2021. Daarnaast heeft het kabinet met de VNG afgesproken dat een onderzoek wordt gedaan naar of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben (vanaf 2022)[33]. De opdracht voor dit onderzoek is gegund aan onderzoeksbureau AEF. Het onderzoek kent de volgende hoofdvragen:

1) *Hoeveel budget hebben gemeenten structureel nodig voor een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de huidige Jeugdwet, binnen de context van de transformatiedoelen van de Jeugdwet?*
2) *Welke (budgettaire) maatregelen kunnen worden genomen om te bereiken dat gemeenten de Jeugdwet doelmatig en doeltreffend uitvoeren?*
3) *Gegeven de uitkomst van vraag 1), zijn er structureel extra middelen nodig ten opzichte van het huidige budget, en zo ja in welke mate, gegeven een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet?*
4) *Welke aanpassingen in de Jeugdwet/jeugdstelsel kunnen bijdragen aan een beperking van de uitgaven vanuit de Jeugdwet?*

Het onderzoek wordt begeleid door een stuurgroep en een begeleidingsgroep. In de stuurgroep zitten afgevaardigden van het Rijk (VWS, JenV, BZK en Financiën) en de VNG. De begeleidingsgroep is daarnaast nog aangevuld met afgevaardigden van een aantal gemeenten en vertegenwoordiging van jeugdhulpaanbieders. Het onderzoek vindt dit jaar plaats en de resultaten van het onderzoek dienen als inbreng van de komende kabinetsformatie.

4.14 Richtlijn ramen extra middelen jeugdzorg in begroting en meerjarenraming

Zoals gemeld in paragraaf 4.13 van deze circulaire zal een nieuw kabinet besluiten over de

[33] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/05/27/kamerbrief-uitkomsten-voorjaarsnotabesluitvorming-jeugdzorg-en-ggz

uitkomsten van het lopende onderzoek naar de toereikendheid van de middelen voor de jeugdzorg. Vorig jaar hebben het Ministerie van BZK, de VNG en de provinciale toezichthouders als bijlage bij de meicirculaire 2019 een richtlijn opgenomen over hoe gemeenten in hun meerjarenraming met deze onzekerheid kunnen omgaan. Deze richtlijn is onverminderd van kracht, ook nu de meerjarenraming van gemeenten zich met ingang van de begroting 2021 uitstrekt tot en met het jaar 2024. De samenvatting van de richtlijn is als volgt:

1. De extra middelen jeugdzorg voor de jaren 2019 tot en met 2021, die onderdeel uitmaken van de algemene uitkering, worden als structureel dekkingsmiddel aangemerkt.
2. Voor de jaren na 2021 kan door de gemeente een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' geraamd worden: per gemeente naar rato van de € 300 miljoen (in 2021).
3. Deze stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' kan als structureel opgenomen worden.
4. Voorwaarde is dat daarnaast de gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten. Gemeenten spelen immers zelf ook een actieve rol in de transformatie en daarmee ook in het kunnen beperken van de uitgaven.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de richtlijn van vorig jaar op de website van de rijksoverheid[34].

4.15 Analyse gemeentebegrotingen

De gemeente kan haar financiële situatie op verschillende manieren (laten) onderzoeken. In de eerste plaats kan de gemeente zelf onderzoek doen naar haar uitgaven met een begrotingsanalyse. Op verzoek kan de rijksoverheid daarnaast, samen met de provincie, de financiën van de gemeente vergelijken met die van andere gemeenten, de zogenoemde begrotingsscan. Tot slot kunnen gemeenten met behulp van de provincie en de rijksoverheid de financiële gevolgen van een herindeling (laten) onderzoeken door middel van een herindelingsscan. Voor meer informatie wordt verwezen naar: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/financieel-toezicht-gemeenten-en-provincies/financiele-scans-gemeenten.

4.16 Redelijk peil 2021

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald 'redelijk peil' moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. De berekening van het redelijk peil aan eigen inkomsten voor 2021 is opgenomen in bijlage 4.16.

[34] https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/circulaires/2019/05/31/meicirculaire-gemeentefonds-2019/Richtlijn+ramen+extra+middelen+jeugdzorg+05072019+def.pdf

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2020

Tabel 1 Verdeeltabel 2020 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2020 stand sep 2019	w ijzigingen sinds sep 2019	b.p.e. 2020 stand mei 2020
OZB (w oningen eigenaar)	-0,09390%	0,00000%	-0,09390%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,12697%	0,00000%	-0,12697%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,15755%	0,00000%	-0,15755%
inw oners	160,23	0,00	160,23
kernen met minstens 500 adressen	60.228,10	0,94	60.229,04
OZB w aarde niet w oningen (in mln)	380,05	0,00	380,05
jongeren < 18 jaar	720,30	0,12	720,42
ouderen > 64 jaar	100,55	0,00	100,55
ouderen 75 t/m 84 jaar	26,44	0,00	26,44
w adden, t/m 2500 inw oners	201,79	0,00	201,79
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	132,44	0,00	132,44
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,62	0,00	33,62
huishoudens met laag inkomen	30,58	0,00	30,58
huishoudens met laag inkomen (drempel)	687,78	0,05	687,83
bijstandsontvangers	2.147,82	0,16	2.147,98
loonkostensubsidie	1.954,21	0,00	1.954,21
uitkeringsontvangers	86,12	0,00	86,12
minderheden	323,00	0,01	323,01
minderheden (drempel)	325,13	0,00	325,13
eenouderhuishoudens	820,25	0,17	820,42
eenpersoonshuishoudens	51,22	0,01	51,23
huishoudens	90,60	0,00	90,60
klantenpotentieel lokaal	45,99	0,00	45,99
klantenpotentieel regionaal	23,62	0,00	23,62
leerlingen (V)SO	230,78	0,00	230,78
leerlingen VO	370,50	0,00	370,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25	0,00	2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56	0,00	220,56
extra groei jongeren	249,86	0,00	249,86
land	41,07	0,00	41,07

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Tabel 1 Verdeeltabel 2020 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2020 stand sep 2019	w ijzigingen sinds sep 2019	b.p.e. 2020 stand mei 2020
land * bodemfactor gemeente	26,89	0,00	26,89
binnenw ater	38,00	0,00	38,00
buitenw ater	22,97	0,00	22,97
oppervlak bebouw ing	588,37	0,00	588,37
oppervlak bebouw ing w oonkernen	2.284,96	0,00	2.284,96
oppervlak bebouw ing buitengebied	1.921,87	0,00	1.921,87
opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern	3.089,49	0,00	3.089,49
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.525,03	0,00	1.525,03
w oonruimten	57,04	0,07	57,11
w oonruimten * bodemfactor kern	50,79	0,00	50,79
opp. historische kernen, <40 ha	3.200,28	0,00	3.200,28
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.928,07	0,00	6.928,07
opp. historische kernen, >64 ha	15.081,92	0,00	15.081,92
lengte historisch w ater	15,58	0,00	15,58
bew oonde oorden 1930	31,39	0,00	31,39
hist.w oningen in bew oonde oorden	85,74	0,00	85,74
ISV (a)	6.087.306,96	0,00	6.087.306,96
ISV (b)	3.736.019,31	0,00	3.736.019,31
omgevingsadressendichtheid (OAD)	58,64	0,00	58,64
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,72	0,00	23,72
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72	0,00	11,72
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	5,82	0,00	5,82
kernen	9.071,77	0,00	9.071,77
kernen * bodemfactor buitengebied	14.878,30	0,00	14.878,30
bedrijfsvestigingen	74,80	0,27	75,07
vast bedrag voor iedere gemeente	249.626,63	0,00	249.626,63
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63	0,00	104.966.340,63
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38	0,00	64.491.778,38
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84	0,00	51.002.420,84
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84	0,00	30.708.535,84
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11	0,00	150.164,11

1 Voor Baarle-Nassau tw ee maal het vaste bedrag.

Tabel 1 Verdeeltabel 2020 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2020 stand sep 2019	wijzigingen sinds sep 2019	b.p.e. 2020 stand mei 2020
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	239,17	0,07	239,24
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-1.590,37	-0,45	-1.590,82
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-2.496,37	-0,70	-2.497,07
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-121,93	-0,03	-121,96
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-477,13	-0,13	-477,26
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.520,33	0,99	3.521,32
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.245,77	0,35	1.246,12
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	642,17	0,17	642,34
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	1.700,88	0,42	1.701,30
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	1.053,68	0,28	1.053,96
Wajong	857,77	0,17	857,94
medicijngebruik met drempel	370,65	0,05	370,70
re-integratie klassiek	334.300,78	0,00	334.300,78
inwoners < 65 jaar	4,06	0,00	4,06
ouderen 65 t/m 74 jaar	0,18	0,00	0,18
ouderen 85 jaar en ouder	0,18	0,00	0,18
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,80	0,00	15,80
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	63,21	0,00	63,21
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	110,61	0,00	110,61
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	123,78	0,00	123,78
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	494,75	0,00	494,75
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	864,63	0,00	864,63
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	112,93	0,00	112,93
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	451,77	0,00	451,77
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	790,59	0,00	790,59
bedden	0,82	0,00	0,82
uitkeringsfactor	1,619	-0,007	1,612

Tabel 2 Mutaties verdeeltabel 2020 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster nenkracht en erparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster sgezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster nfrastruc. en jebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV alg.	cluster Bestuur en ondersteuning	cluster Overig	ontwik-keling UB	overige ontwikkelingen
kernen met minstens 500 adressen	0,94			-	-	-	0,94	-	-	-	-	-	-	-	-		
jongeren < 18 jaar	0,12			-	-	0,12	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
huishoudens met laag inkomen (drempel)	0,05			-	-	-	0,05	-	-	-	-	-	-	-	-		
bijstandsontvangers	0,16			-	0,16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenpersoonshuishoudens	0,01			-	-	-	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-		
minderheden	0,01			-	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenouderhuishoudens	0,17			-	-	0,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
woonruimten	0,07		-	-	-	-	-	-	-	-	0,07	-	-	-	-		
bedrijfsvestigingen	0,27		-	-	-	-	-	-	-	-	0,27	-	-	-	-		

Tabel 2 Mutaties verdeeltabel 2020 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkrach burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volksgezon	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. e gebiedsontw	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig	ontwik-keling UB	overige ontwikkelingen
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	0,07		-	-	-	0,07	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-0,45		-	-	-	-0,45	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-0,70		-	-	-	-0,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-0,03		-	-	-	-0,03	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-0,13		-	-	-	-0,13	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	0,99		-	-	-	0,99	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	0,35		-	-	-	0,35	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	0,17		-	-	-	0,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	0,42		-	-	-	0,42	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	0,28		-	-	-	0,25	0,03	-	-	-	-	-	-	-	-		
Wajong	0,17		-	-	-	-	0,17	-	-	-	-	-	-	-	-		
medicijngebruik met drempel	0,05		-	-	-	-	0,05	-	-	-	-	-	-	-	-		
uitkeringsfactor	-0,006	0,003														-0,012	0,020

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2020 per cluster

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2020 uitkeringsjaar 2020

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
OZB (woningen eigenaar)	-0,09390%	-0,09390%												
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,1270%	-0,1270%												
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,1576%	-0,1576%												
inwoners	160,23	-	7,66	2,97	-	33,95	1,04	0,77	51,81	16,32	-5,47	0,15	51,03	-
kernen met 500 of meer adressen	60.229,04	-	-	-	-	4.710,64	-	-	-	-	-	55.518,40	-	-
ozb-waarde van de niet-woningen gedeeld door 1.000.000	380,05	-	-	-	-	-	-	-	-	42,31	-	337,74	-	-
inwoners jongeren jonger dan 18 jaar	720,42	-	-	17,33	510,03	0,21	182,60	10,25	-	-	-	-	-	-
inwoners ouderen 65 jaar en ouder	100,55	-	-	1,73	-	98,38	-	0,44	-	-	-	-	-	-
inwoners ouderen 75 t/m 84 jaar	26,44	-	-	0,30	-	26,06	-	0,08	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen	30,58	-	-	2,59	9,58	1,54	-	0,63	-	16,24	-	-	-	-
lage inkomens met drempel	687,83	-	183,36	29,66	55,74	356,44	41,71	7,22	-	-	-	13,70	-	-
bijstandsontvangers	2.147,98	-	1.954,32	53,38	-	127,57	-	12,71	-	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	1.954,21	-	1.954,21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
uitkeringsontvangers	86,12	-	-	7,51	-1,58	78,37	-	1,82	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens	51,23	-	21,51	-	-	29,72	-	-	-	-	-	-	-	-
minderheden	323,01	-	-	34,87	72,29	58,77	48,35	8,48	-	21,47	-	57,82	20,96	-
minderheden met drempel	325,13	-	-	-	-	-	217,61	-	-	-	-	65,25	42,27	-
eenouderhuishoudens	820,42	-	-	42,82	679,57	87,60	-	10,43	-	-	-	-	-	-
huishoudens	90,60	-	-	1,80	-	17,55	-	0,44	70,81	-	-	-	-	-
klantenpotentieel lokaal	45,99	-	-	0,54	-	8,63	-	0,13	34,00	2,02	-	0,67	-	-
klantenpotentieel regionaal	23,62	-	8,69	1,30	0,54	5,16	0,07	0,31	8,80	-0,63	-	2,00	-2,62	-
leerlingen (V)SO	230,78	-	-	-	-	-	230,78	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen VO	370,50	-	-	0,03	-	0,09	370,37	0,01	-	-	-	-	-	-
achterstandsleerlingen met drempel	2.312,25	-	-	-	-	-	2.312,25	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	249,86	-	-	-	-	-	249,86	-	-	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen VO	220,56	-	-	-	-	-	220,56	-	-	-	-	-	-	-
land	41,07	-	-	0,32	-	1,13	8,59	0,08	-	28,12	-2,97	4,79	1,01	-
land * bodemfactor gemeente	26,89	-	-	-	-	-	-	-	-	25,58	1,31	-	-	-
binnenwater	38,00	-	-	0,30	-	1,08	8,56	0,08	-	27,98	-	-	-	-
buitenwater	22,97	-	-	-	-	-	-	-	-	15,28	-	7,69	-	-
oppervlakte bebouwing woonkernen	2.284,96	-	-	-	-	-	-	-	-	2.284,96	-	-	-	-

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2020 uitkeringsjaar 2020

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks- gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
oppervlakte bebouwing buitengebied	1.921,87	-	-	-	-	-	-	-	-	1.921,87	-	-	-	-
oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	3.089,49	-	-	-	-	-	-	-	-	3.089,49	-	-	-	-
oppervlakte bebouwing buitengebied*bodemfactor buitengebied	1.525,03	-	-	-	-	-	-	-	-	1.525,03	-	-	-	-
oppervlakte bebouwing	588,37	-	-	-	-	-	-	-	-	460,21	-	128,16	-	-
woonruimten	57,11	-26,74	-	-	-	-	-	-	-	55,88	-63,79	58,66	33,10	-
woonruimten * bodemfactor woonkernen	50,79	-	-	-	-	-	-	-	-	32,15	18,64	-	-	-
opp. historische kernen, <40 ha	3.200,28	-	-	-	-	-	-	-	331,45	2.868,83	-	-	-	-
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.928,07	-	-	-	-	-	-	-	331,25	6.596,82	-	-	-	-
opp. historische kernen, >64 ha	15.081,92	-	-	-	-	-	-	-	331,57	14.750,35	-	-	-	-
historische waterwegen	15,58	-	-	-	-	-	-	-	-	15,58	-	-	-	-
bewoonde oorden	31,39	-	-	-	-	-	-	-	-	13,95	-	-	17,44	-
bewoonde oorden met historische kernen	85,74	-	-	-	-	-	-	-	85,74	-	-	-	-	-
investeringsbudget stedelijke vernieuwing (a)	6.087.306,96	-	-	-	-	-	-	-	-	6.087.306,96	-	-	-	-
investeringsbudget stedelijke vernieuwing (b)	3.736.019,31	-	-	-	-	-	-	-	-	3.736.019,31	-	-	-	-
omgevingsadressendichtheid (OAD)	58,64	-	3,24	2,31	0,54	-2,73	2,86	0,56	-	39,05	3,02	13,24	-3,45	-
omgevingsadressendichtheid met drempel	23,72	-	-	-	-	-	-	-	-	19,08	-	4,64	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72	-	-	-	-	-	-	-	-	7,25	4,47	-	-	-
(oeverlengte+2*veen/kleiveengebied)*bf.gemeente*dh.factor	5,82	-	-	-	-	-	-	-	-	3,60	2,22	-	-	-
meerkernigheid	9.071,77	-	-	312,52	-	1.114,72	4.422,19	78,90	-	-	-	3.143,44	-	-
meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	14.878,30	-	-	-	-	-	-	-	-	14.878,30	-	-	-	-
bedrijven	75,07	-	-	-	-	-	-	-	-	62,86	-	5,70	6,51	-
vast bedrag voor iedere gemeente	249.626,63	34.965,00	-	76,23	4.480,81	8.523,31	-	19,25	-	26.323,27	-	-	175.238,76	-
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.708.535,84
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51.002.420,84
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64.491.778,38
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	104.966.340,63
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150.164,11
wadden, t/m 2500 inwoners	201,79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201,79
wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	132,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	132,44
wadden, vanaf 7501 inwoners	33,62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33,62

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2020 uitkeringsjaar 2020

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig	
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	239,24	-	-	-	239,24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew icht 0.3	-1.590,82	-	-	-	-1.590,82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew icht 1.2	-2.497,07	-	-	-	-2.497,07	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (particuliere hh)	-121,96	-	-	-	-121,96	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (hh met kinderen)	-477,26	-	-	-	-477,26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.521,32	-	-	-	3.521,32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.246,12	-	-	-	1.246,12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	642,34	-	-	-	642,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eenouderhuishoudens die bijstand ontvangen	1.701,30	-	-	-	1.701,30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	1.053,96	-	-	-	860,82	193,14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
w ajongeren	857,94	-	-	-	-	857,94	-	-	-	-	-	-	-	-	-
medicijngebruik met drempel	370,70	-	-	-	-	370,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
re-integratie klassiek	334.300,78	-	334.300,78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inw oners jonger dan 65 jaar	4,06	-	-	-	-	4,06	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inw oners ouderen 65 t/m 74 jaar	0,18	-	-	-	-	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inw oners ouderen 85 jaar en ouder	0,18	-	-	-	-	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,80	-	-	-	-	15,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	63,21	-	-	-	-	63,21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	110,61	-	-	-	-	110,61	-	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	123,78	-	-	-	-	123,78	-	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	494,75	-	-	-	-	494,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	864,63	-	-	-	-	864,63	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	112,93	-	-	-	-	112,93	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	451,77	-	-	-	-	451,77	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	790,59	-	-	-	-	790,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bedden	0,82	-	-	-	-	0,82	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bijlage 2.1.3 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2021

Tabel 3 Verdeeltabel 2021 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2020 deze circulaire	w ijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2021 deze circulaire
onroerendezaakbelasting w aarde w oningen eigenaren	-0,0939%	0,00448%	-0,0894%
onroerendezaakbelasting w aarde niet-w oningen gebruikers	-0,1270%	-0,00113%	-0,1281%
onroerendezaakbelasting w aarde niet-w oningen eigenaren	-0,1576%	-0,00140%	-0,1590%
inw oners	160,23	0,21	160,44
kernen met 500 of meer adressen	60.229,04	66,75	60.295,79
ozb-w aarde van de niet-w oningen gedeeld door 1.000.000	380,05	0,00	380,05
inw oners jongeren jonger dan 18 jaar	720,42	1,87	722,29
inw oners ouderen 65 jaar en ouder	100,55	0,28	100,83
inw oners ouderen 75 t/m 84 jaar	26,44	0,01	26,45
w adden, t/m 2500 inw oners	201,79	0,00	201,79
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	132,44	0,00	132,44
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,62	0,00	33,62
huishoudens met laag inkomen	30,58	0,03	30,61
lage inkomens met drempel	687,83	3,19	691,02
bijstandsontvangers	2.147,98	0,20	2.148,18
loonkostensubsidie	1.954,21	0,00	1.954,21
uitkeringsontvangers	86,12	0,00	86,12
minderheden	323,01	0,03	323,04
minderheden met drempel	325,13	0,00	325,13
eenouderhuishoudens	820,42	2,34	822,76
eenpersoonshuishoudens	51,23	0,41	51,64
huishoudens	90,60	0,00	90,60
klantenpotentieel lokaal	45,99	0,09	46,08
klantenpotentieel regionaal	23,62	0,04	23,66
leerlingen (V)SO	230,78	0,00	230,78
leerlingen VO	370,50	0,00	370,50
achterstandsleerlingen met drempel	2.312,25	0,00	2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56	0,00	220,56
extra groei jongeren	249,86	0,00	249,86
land	41,07	0,00	41,07

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Tabel 3 Verdeeltabel 2021 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2020 deze circulaire	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2021 deze circulaire
land *bodemfactor gemeente	26,89	0,00	26,89
binnenwater	38,00	0,00	38,00
buitenwater	22,97	0,00	22,97
oppervlakte bebouwing	588,37	0,00	588,37
oppervlakte bebouwing woonkernen	2.284,96	0,00	2.284,96
oppervlakte bebouwing buitengebied	1.921,87	0,00	1.921,87
oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	3.089,49	0,00	3.089,49
oppervlakte bebouwing buitengebied*bodemfactor buitengebied	1.525,03	0,00	1.525,03
woonruimten	57,11	-0,07	57,04
woonruimten * bodemfactor woonkernen	50,79	0,00	50,79
opp. historische kernen, <40 ha	3.200,28	0,00	3.200,28
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.928,07	0,00	6.928,07
opp. historische kernen, >64 ha	15.081,92	0,00	15.081,92
historische waterwegen	15,58	0,00	15,58
bewoonde oorden	31,39	0,00	31,39
bewoonde oorden met historische kernen	85,74	0,00	85,74
investeringsbudget stedelijke vernieuwing (a)	6.087.306,96	0,00	6.087.306,96
investeringsbudget stedelijke vernieuwing (b)	3.736.019,31	0,00	3.736.019,31
omgevingsadressendichtheid (oad)	58,64	-0,18	58,46
omgevingsadressendichtheid met drempel	23,72	0,00	23,72
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72	0,00	11,72
(oeverlengte+2*veen/kleiveengebied)*bf.gemeente*dh.factor	5,82	0,00	5,82
meerkernigheid	9.071,77	0,00	9.071,77
meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	14.878,30	0,00	14.878,30
bedrijven	75,07	-0,27	74,80
vast bedrag voor iedere gemeente	249.626,63	455,36	250.081,99
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63	0,00	104.966.340,63
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38	0,00	64.491.778,38
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84	0,00	51.002.420,84
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84	0,00	30.708.535,84
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11	0,00	150.164,11

1 Voor Baarle-Nassau twee maal het vaste bedrag.

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Tabel 3 Verdeeltabel 2021 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2020 deze circulaire	w ijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2021 deze circulaire
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	239,24	1,03	240,27
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew icht 0.3	-1.590,82	-7,46	-1.598,28
basisonderw ijsleerlingen met leerlingengew icht 1.2	-2.497,07	-11,19	-2.508,26
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (particuliere hh)	-121,96	-0,51	-122,47
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (hh met kinderen)	-477,26	-1,94	-479,20
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.521,32	14,32	3.535,64
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.246,12	5,07	1.251,19
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	642,34	2,68	645,02
eenouderhuishoudens die bijstand ontvangen	1.701,30	7,13	1.708,43
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	1.053,96	7,14	1.061,10
w ajongeren	857,94	12,17	870,11
medicijngebruik met drempel	370,70	8,07	378,77
re-integratie klassiek	334.300,78	-160,09	334.140,69
inw oners jonger dan 65 jaar	4,06	0,15	4,21
inw oners ouderen 65 t/m 74 jaar	0,18	0,01	0,19
inw oners ouderen 85 jaar en ouder	0,18	0,01	0,19
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	15,80	0,56	16,36
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	63,21	2,13	65,34
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	110,61	3,81	114,42
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	123,78	4,54	128,32
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	494,75	18,13	512,88
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	864,63	31,67	896,30
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	112,93	4,27	117,20
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	451,77	17,08	468,85
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	790,59	29,88	820,47
bedden	0,82	0,03	0,85
uitkeringsfactor	1,612	0,044	1,656

Tabel 4 Mutaties verdeeltabel 2021 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Wenkracht en participatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster sgezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV alg.	cluster Bestuur en ondersteuning	cluster Overig	ontwik-keling UB	overige twikkelignen
inwoners	0,19			-	-	-	0,09	-	-	-	-	-	-	0,10	-		
kernen met 500 of meer adressen	66,75			-	-	-	66,75	-	-	-	-	-	-	-	-		
inwoners jongeren jonger dan 18 jaar	1,87			-	-	1,86	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-		
inwoners ouderen 65 jaar en ouder	0,28			-	-	-	0,28	-	-	-	-	-	-	-	-		
inwoners ouderen 75 t/m 84 jaar	0,01			-	-	-	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-		
huishoudens met laag inkomen	0,03			-	-	-	0,03	-	-	-	-	-	-	-	-		
lage inkomens met drempel	3,19			-	-	-	3,19	-	-	-	-	-	-	-	-		
bijstandsontvangers	0,20			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenpersoonshuishoudens	0,41			-	-	-	0,41	-	-	-	-	-	-	-	-		
minderheden	0,03			-	-	-	0,02	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenouderhuishoudens	2,34			-	-	2,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
klantenpotentieel lokaal	0,09			-	-	-	0,09	-	-	-	-	-	-	-	-		
klantenpotentieel regionaal	0,04			-	-	-	0,04	-	-	-	-	-	-	-	-		
woonruimten	-0,07			-	-	-	-	-	-	-	-0,07	-	-	-	-		
omgevingsadressendichtheid (oad)	-0,18			-	-	-	-0,18	-	-	-	-	-	-	-	-		
bedrijven	-0,27			-	-	-	-	-	-	-	-0,27	-	-	-	-		
vast bedrag voor iedere gemeente	455,36			-	-	-	455,36	-	-	-	-	-	-	-	-		

Tabel 4 Mutaties verdeeltabel 2021 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Arbeidskracht en participatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster sgezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV alg.	cluster Bestuur en ondersteuning	cluster Overig	ontwik-keling UB	overige twikkelignen
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	1,03			-	-	1,03	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0.3	-7,46			-	-	-7,46	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1.2	-11,19			-	-	-11,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (particuliere hh)	-0,51			-	-	-0,51	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (hh met kinderen)	-1,94			-	-	-1,94	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	14,32			-	-	14,32	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	5,07			-	-	5,07	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	2,68			-	-	2,68	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenouderhuishoudens die bijstand ontvangen	7,13			-	-	7,13	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	7,14			-	-	3,44	3,70	-	-	-	-	-	-	-	-		
wajongeren	12,17			-	-	-	12,17	-	-	-	-	-	-	-	-		
medicijngebruik met drempel	8,07			-	-	-	8,07	-	-	-	-	-	-	-	-		
re-integratie klassiek	-160,09			-160,09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
inwoners jonger dan 65 jaar	0,15			-	-	-	0,15	-	-	-	-	-	-	-	-		
inwoners ouderen 65 t/m 74 jaar	0,01			-	-	-	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-		
inwoners ouderen 85 jaar en ouder	0,01			-	-	-	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	0,56			-	-	-	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	2,13			-	-	-	2,13	-	-	-	-	-	-	-	-		
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	3,81			-	-	-	3,81	-	-	-	-	-	-	-	-		
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	4,54			-	-	-	4,54	-	-	-	-	-	-	-	-		
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	18,13			-	-	-	18,13	-	-	-	-	-	-	-	-		
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	31,67			-	-	-	31,67	-	-	-	-	-	-	-	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	4,27			-	-	-	4,27	-	-	-	-	-	-	-	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	17,08			-	-	-	17,08	-	-	-	-	-	-	-	-		
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	29,88			-	-	-	29,88	-	-	-	-	-	-	-	-		
bedden	0,03			-	-	-	0,03	-	-	-	-	-	-	-	-		
uitkeringsfactor	0,440	0,049														-0,005	0,000

Bijlage 2.1.4 Bedragen per eenheid 2021 per cluster

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2020 uitkeringsjaar 2021

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
onroerendezaakbelasting w aarde w oningen ei	-0,08942%	-0,08942%												
onroerendezaakbelasting w aarde niet-w oninge	-0,1281%	-0,12811%												
onroerendezaakbelasting w aarde niet-w oninge	-0,1590%	-0,15896%												
inw oners	160,44	-	7,66	2,99	-	34,04	1,04	0,77	51,81	16,32	-5,47	0,15	51,13	-
kernen met 500 of meer adressen	60.295,79	-	-	-	-	4.777,39	-	-	-	-	-	55.518,40	-	-
ozb-w aarde van de niet-w oningen gedeeld doc	380,05	-	-	-	-	-	-	-	-	42,31	-	337,74	-	-
inw oners jongeren jonger dan 18 jaar	722,29	-	-	17,33	511,89	0,22	182,60	10,25	-	-	-	-	-	-
inw oners ouderen 65 jaar en ouder	100,83	-	-	1,73	-	98,66	-	0,44	-	-	-	-	-	-
inw oners ouderen 75 t/m 84 jaar	26,45	-	-	0,30	-	26,07	-	0,08	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen	30,61	-	-	2,59	9,58	1,57	-	0,63	-	16,24	-	-	-	-
lage inkomens met drempel	691,02	-	183,36	29,66	55,74	359,63	41,71	7,22	-	-	-	13,70	-	-
bijstandsontvangers	2.148,18	-	1.954,32	53,58	-	127,57	-	12,71	-	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	1.954,21	-	1.954,21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
uitkeringsontvangers	86,12	-	-	7,51	-1,58	78,37	-	1,82	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens	51,64	-	21,51	-	-	30,13	-	-	-	-	-	-	-	-
minderheden	323,04	-	-	34,88	72,29	58,79	48,35	8,48	-	21,47	-	57,82	20,96	-
minderheden met drempel	325,13	-	-	-	-	-	217,61	-	-	-	-	65,25	42,27	-
eenouderhuishoudens	822,76	-	-	42,82	681,91	87,60	-	10,43	-	-	-	-	-	-
huishoudens	90,60	-	-	1,80	-	17,55	-	0,44	70,81	-	-	-	-	-
klantenpotentieel lokaal	46,08	-	-	0,54	-	8,72	-	0,13	34,00	2,02	-	0,67	-	-
klantenpotentieel regionaal	23,66	-	8,69	1,30	0,54	5,20	0,07	0,31	8,80	-0,63	-	2,00	-2,62	-
leerlingen (V)SO	230,78	-	-	-	-	-	230,78	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen VO	370,50	-	-	0,03	-	0,09	370,37	0,01	-	-	-	-	-	-
achterstandsleerlingen met drempel	2.312,25	-	-	-	-	-	2.312,25	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	249,86	-	-	-	-	-	249,86	-	-	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen VO	220,56	-	-	-	-	-	220,56	-	-	-	-	-	-	-
land	41,07	-	-	0,32	-	1,13	8,59	0,08	-	28,12	-2,97	4,79	1,01	-
land *bodemfactor gemeente	26,89	-	-	-	-	-	-	-	-	25,58	1,31	-	-	-
binnenw ater	38,00	-	-	0,30	-	1,08	8,56	0,08	-	27,98	-	-	-	-
buitenw ater	22,97	-	-	-	-	-	-	-	-	15,28	-	7,69	-	-
oppervlakte bebouw ing w oonkernen	2.284,96	-	-	-	-	-	-	-	-	2.284,96	-	-	-	-

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2020 uitkeringsjaar 2021

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
oppervlakte bebouwing buitengebied	1.921,87	-	-	-	-	-	-	-	-	1.921,87	-	-	-	-
oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfa	3.089,49	-	-	-	-	-	-	-	-	3.089,49	-	-	-	-
oppervlakte bebouwing buitengebied*bodemfac	1.525,03	-	-	-	-	-	-	-	-	1.525,03	-	-	-	-
oppervlakte bebouwing	588,37	-	-	-	-	-	-	-	-	460,21	-	128,16	-	-
woonruimten	57,04	-26,74	-	-	-	-	-	-	-	55,81	-63,79	58,66	33,10	-
woonruimten * bodemfactor woonkernen	50,79	-	-	-	-	-	-	-	-	32,15	18,64	-	-	-
opp. historische kernen, <40 ha	3.200,28	-	-	-	-	-	-	-	331,45	2.868,83	-	-	-	-
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.928,07	-	-	-	-	-	-	-	331,25	6.596,82	-	-	-	-
opp. historische kernen, >64 ha	15.081,92	-	-	-	-	-	-	-	331,57	14.750,35	-	-	-	-
historische waterwegen	15,58	-	-	-	-	-	-	-	-	15,58	-	-	-	-
bewoonde oorden	31,39	-	-	-	-	-	-	-	-	13,95	-	-	17,44	-
bewoonde oorden met historische kernen	85,74	-	-	-	-	-	-	-	85,74	-	-	-	-	-
investeringsbudget stedelijke vernieuwing (a)	6.087.306,96	-	-	-	-	-	-	-	-	6.087.306,96	-	-	-	-
investeringsbudget stedelijke vernieuwing (b)	3.736.019,31	-	-	-	-	-	-	-	-	3.736.019,31	-	-	-	-
omgevingsadressendichtheid (oad)	58,46	-	3,24	2,31	0,54	-2,91	2,86	0,56	-	39,05	3,02	13,24	-3,45	-
omgevingsadressendichtheid met drempel	23,72	-	-	-	-	-	-	-	-	19,08	-	4,64	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,72	-	-	-	-	-	-	-	-	7,25	4,47	-	-	-
(oeverlengte+2*veen/kleiveengebied)*bf.gemee	5,82	-	-	-	-	-	-	-	-	3,60	2,22	-	-	-
meerkernigheid	9.071,77	-	-	312,52	-	1.114,72	4.422,19	78,90	-	-	-	3.143,44	-	-
meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	14.878,30	-	-	-	-	-	-	-	-	14.878,30	-	-	-	-
bedrijven	74,80	-	-	-	-	-	-	-	-	62,59	-	5,70	6,51	-
vast bedrag voor iedere gemeente	250.081,99	34.965,00	-	76,23	4.480,81	8.978,67	-	19,25	-	26.323,27	-	-	175.238,76	-
vast bedrag voor Utrecht	30.708.535,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.708.535,84
vast bedrag voor Den Haag	51.002.420,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51.002.420,84
vast bedrag voor Rotterdam	64.491.778,38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64.491.778,38
vast bedrag voor Amsterdam	104.966.340,63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	104.966.340,63
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150.164,11
wadden, t/m 2500 inwoners	201,79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201,79
wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners	132,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	132,44
wadden, vanaf 7501 inwoners	33,62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33,62

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2020 uitkeringsjaar 2021

	totaal	cluster Eigen middelen	cluster Inkomen en participatie	cluster Samenkracht en burgerparticipatie	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Volks-gezondheid	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infrastruc. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig
jeugdigen in gezinnen met armoederisico	240,27	-	-	-	240,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht	-1.598,28	-	-	-	-1.598,28	-	-	-	-	-	-	-	-	-
basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht	-2.508,26	-	-	-	-2.508,26	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (particul	-122,47	-	-	-	-122,47	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (hh met	-479,20	-	-	-	-479,20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	3.535,64	-	-	-	3.535,64	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	1.251,19	-	-	-	1.251,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	645,02	-	-	-	645,02	-	-	-	-	-	-	-	-	-
eenouderhuishoudens die bijstand ontvangen	1.708,43	-	-	-	1.708,43	-	-	-	-	-	-	-	-	-
uitkeringsontvangers minus bijstandsontvanger	1.061,10	-	-	-	864,26	196,84	-	-	-	-	-	-	-	-
wajongeren	870,11	-	-	-	-	870,11	-	-	-	-	-	-	-	-
medicijngebruik met drempel	378,77	-	-	-	-	378,77	-	-	-	-	-	-	-	-
re-integratie klassiek	334.140,69	-	334.140,69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inwoners jonger dan 65 jaar	4,21	-	-	-	-	4,21	-	-	-	-	-	-	-	-
inwoners ouderen 65 t/m 74 jaar	0,19	-	-	-	-	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-
inwoners ouderen 85 jaar en ouder	0,19	-	-	-	-	0,19	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	16,36	-	-	-	-	16,36	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	65,34	-	-	-	-	65,34	-	-	-	-	-	-	-	-
eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	114,42	-	-	-	-	114,42	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	128,32	-	-	-	-	128,32	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	512,88	-	-	-	-	512,88	-	-	-	-	-	-	-	-
huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	896,30	-	-	-	-	896,30	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 7	117,20	-	-	-	-	117,20	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 8	468,85	-	-	-	-	468,85	-	-	-	-	-	-	-	-
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar e	820,47	-	-	-	-	820,47	-	-	-	-	-	-	-	-
bedden	0,85	-	-	-	-	0,85	-	-	-	-	-	-	-	-

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2020-2025

Opbouw algemene uitkering 2020-2025 (in duizenden euro's)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	25.117.918	26.416.251	27.423.267	28.052.637	28.717.452	29.379.103	
algemene mutaties							
- accres	1.244.014	902.715	854.522	994.778	1.004.955		september 2019, § 2.2-1
- accres tranche 2018 (incidenteel)	147.674						mei 2019, § 2.2-1
- accres tranche 2017 (incidenteel)							mei 2018, § 2.2-1
- Accres tranche 2019 (incidenteel)	16.071	-16.071					mei 2020, § 2.2-1
- Accres tranche 2019 (structureel)	16.071						mei 2020, § 2.2-1
- Accres bijstelling tranches 2020 en verder	-4.391	127.302	181.775	-193.462	-198858	950430	mei 2020, § 2.2-1
- verhoogde asielinstroom							mei 2018, § 2.2-5
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	6.366						september 2013, § 5.2.1
- lagere apparaatskosten	-70.000	-90.000	-110.000	-130.000	-135.000	-140.000	mei 2020, § 2.2-3
- plafond BTW-compensatiefonds	-80.823						september 2019, § 2.2-2
- Plafond BTW-compensatiefonds (afrekening 2019)	31.614	-31.614					mei 2020, § 2.2-2
- BTW-compensatefonds 2018 (incidenteel)	66.853						mei 2019, § 2.2-2
- BTW-compensatefonds 2017 (incidenteel)							september 2018, § 2.2-2
- onderzoeksagenda CPB			250				september 2017, § 2.2-3
- knelpunten verdeelproblematiek	-83	-85	-87	-89	-91	-93	mei 2018, § 2.2-4
- tecnhische correctie	0	0	0				mei 2019, § 2.2-7
- Groeiopgave Almere	-594	475					mei 2020, § 2.2-5
- voorziening knelpunten sociaal domein/onderdeel accres							maart 2018, § 2.2-10
- veilig Thuis	-1.700	-4.800					mei 2018, § 2.2.6
- w aarderingskamer							september 2018,
- verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten							mei 2019, § 2.2-4
cluster Eigen inkomsten							
- suppletie-uitkering afschaffing OZB w oningen gebruikers	-6.366						september 2013, § 5.2.1
cluster Inkomen en participatie							
- uitvoeringskosten Participatiew et							mei 2014, § 2.2-9
- w etsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw	1.000						september 2015, § 2.2-9
- armoedebestrijding ouderen							december 2016, § 2.2-2
- re-integratie klassiek	-4	-3					maart 2018, § 2.2-4
- loon- en prijsbijstelling	-523	-258	-245	-238	-251		mei 2019, § 2.2-7
- Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken	9.621						september 2019, § 2.2-3
cluster Maatschappelijke ondersteuning							
- w mo 2015 m.u.v. Beschermd Wonen	-4.921	10.730	-3.379	-3.343			mei 2019, § 2.2-7
- w mo /huishoudelijke verzorging	10.544	51.718	1				maart 2018, § 2.2-5
- abonnementstarief Wmo		5.000		-3.000			maart 2018, § 2.2-7
- groeiruimte 2019 Wmo							maart 2018, § 2.2-8
- groeiruimte 2019 Wmo/huishoudelijke verzorging							maart 2018, § 2.2-9
- loon- en prijsbijstelling	1.366	3.979	-147	-185	-261		september 2019, § 2.2-8
- Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	5.547	19.095					september 2019, § 2.2-6
- invoering w et verplichte ggz	20.000						mei 2019, § 2.2-10
- geen aanspraak op begeleiding					-9.000	-9.000	mei 2020, § 2.2-9
- overgangsrecht Levenslang					1.157	1.157	mei 2019, § 2.2-10
- ambulantisering in de ggz	3.000	4.000	3.000				september 2019, § 2.2-4
- mobiliteitshulpmiddelen	-6.500	-3.000	-2.000	-1.500	-1.000		september 2019, § 2.2-5
- roerende voorzieningen w lz	-1.000						september 2019, § 2.2-5
- w ettelijke taak i-standaarden	-390						september 2019, § 2.2-7
- Aflopen overgangsrecht Wlz-indiceerbaren met Fokus-w oning	500						mei 2020, § 2.2-11
cluster Samenkracht en burgerparticipatie							
- innovatie en kw aliteit kinderopvang							september 2017, § 2.2-4
- toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	3.000						september 2019, § 2.2-12
- toezicht en handhaving kw aliteit peuterspeelzalen	-161						september 2018, § 2.2-9
- Toezicht voorschoolse educatie	213	275	-488				mei 2020, § 2.2-6
- landelijke vreemdelingenvoorzieningen	2.100	600	4.400				mei 2019, § 2.2-18
cluster Jeugd							
- jeugdhulp m.u.v. Voogdij/18+	20.550	22.758	-1				maart 2018, § 2.2-3
- loon- en prijsbijstelling	-5.120	1.342	57	-46			september 2019, § 2.2-8-11
- Verrekening Voogdij 18+	-12.827	-17.837	12				mei 2020, § 2.2-8
- verlening pleegzorg naar 21	3.700						mei 2018, § 2.2-10
- forensisch medische expertise kindermishandeling							mei 2018, § 2.2-11
- ketensystemen jeugd		465					mei 2018, § 2.2-12
- academische component kinder- en jeugdpsychiatrie							september 2017, § 2.2-5
- jeugdhulp aan kinderen in een AZC							september 2018, § 2.2-6
- uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	3.912	7.093					september 2019, § 2.2-6-9
- Jeugdhulp	-100.000		-300.000				mei 2019, § 2.2-13
- verhoging leeftijdsgrenzen gezinshuizen	3.900	1.700	1.700	1.900			mei 2019, § 2.2-16
- compensatieregeling Voogdij/18+	-7.143	-1.011					mei 2019, § 2.2-7
- w ettelijke taak i-standaarden	-390						september 2019, § 2.2-7-10
cluster Volksgezondheid							
- rijksvaccinatieprogramma							september 2018, § 2.2-7
cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling							
- basisregistratie Grootschalige Topografie	211						mei 2016, § 2.2-11
- implementatie richtlijn EED							december 2018, § 2.2-1
- beheerovereenkomst DSO-LV	-18.000						mei 2019, § 2.2-19
- Europese richtlijn energieprestatie gebouw en (EPBD III)	1.797	-1.797					mei 2020, § 2.2-12
cluster Bestuur en algemene ondersteuning							
- GDI voorzieningen	1.927						mei 2019, § 2.2-22
- berichtenbox							december 2018, § 2.2-3
- beëindigen betalingen derden							mei 2017, § 2.2-9
- digiD en MijnOverheid	3.350						mei 2019, § 2.2-21
- handelsregister	806						mei 2018, § 2.2-15
- aanschaf leesloepen stembureaus							september 2018, § 2.2-10
- Waterschapsverkiezingen	-12.000						mei 2019, § 2.2-20
- Donorw et	3.000	3.000					september 2019, § 2.2-13
- Gebruik centrale voorzieningen Basisregistratie Personen	2.724						december 2019, § 2.2-1
- Vergoeding kosten voor aanpassingen Gemeentelijke basisadminis	-162						december 2019, § 2.2-2
cluster Overig							
- bevolkingsdaling		11.245					september 2015, § 2.2-6
Algemene uitkering	26.416.251	27.423.267	28.052.637	28.717.452	29.379.103	30.181.597	

Bijlage 2.2.2 Overzicht mutaties 2019 BTW-compensatiefonds

Overzicht taakmutaties 2019 BTW-compensatiefonds			
Omschrijving	**Bedrag x € 1000**	**Begroting**	**Circulaire**
Rotterdamsebaan	12.768	I&W	n.v.t. (specifieke uitkering Min. I&W)
Klimaatakkoord decentrale overheden	6.508	BZK	deccirc gf 2019, 3.2-1
Bermmaatregelen verkeersveiligheid N-wegen	3.218	I&W	n.v.t. (specifieke uitkering Min. I&W)
Kwaliteitsplan Blankenburgverbinding	3.137	I&W	n.v.t. (specifieke uitkering Min. I&W)
RES	1.560	BZK	sepcirc gf 2019, 3.2-4 en deccirc pf 2019, 3.2-8
Zoetwatermaatregelen naar gemeentefonds	1.093	I&W	sepcirc gf 2019, 3.2-8
Regiodeal ZaanIJ	880	LNV	deccirc gf 2019, 3.2-9
Slimme en Duurzame Mobiliteit	824	I&W	deccirc gf 2019, 3.2-6
Programma aardgasvrije wijken	721	BZK	sepcirc gf 2019, 3.2-3
Regiodeal Parkstad Limburg	688	LNV	sepcirc pf 2019, 3.2-1
NSL provincies Zuid Holland en Gelderland	664	I&W	n.v.t. (specifieke uitkering Min. I&W)
Slimme laadpleinen GF	578	I&W	meicirc gf 2019, 3.2-25
Stimuleringsprogramma Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie	564	I&W	deccirc gf 2019, 3.2-12 en sepcirc pf 2019, 3.2.6
Westerlee	500	SZW	deccirc gf 2019, 3.2-13
Geluidsmaatregelen HSL-Zuid Breda	456	I&W	deccirc gf 2019, 3.2-8
Regiodeal Achterhoek	450	LNV	sepcirc gf 2019, 3.2-2
Programma BBDS provincies	423	I&W	meicirc pf 2019, 3-2
Digibeter innovatiebudget 2009 GF	296	BZK	deccirc gf 2019, 3.2-10
Regiodeal Foodvalley	262	LNV	sepcirc gf 2019, 3.2-2
Regiodeals 31 projecten	225	LNV	o.a. septcirc pf 2019, 3.2-1
Programma BBDS provincies	208	I&W	meicirc pf 2019, 3-2
Geluidsscherm N209/HSL-Zuid Lansingerland	182	I&W	deccirc gf 2019, 3.2-8
Geluidsmaatregelen HSL-Zuid Moerdijk	182	I&W	deccirc gf 2019, 3.2-8
Zoetwatermaatregelen naar provinciefonds	154	I&W	sepcirc pf 2019, 3.2-2
Pilots VIA Nijmegen, Enschede en Amsterdam	143	SZW	deccirc gf 2019, 3.2-19
Regiodeal Zuid en Oost Drenthe	130	LNV	sepcirc pf 2019, 3.2-1
NL Digibeter innovatiebudget 2019 PF	126	BZK	deccirc pf 2019, 3.2-9
Friese IJsselmeerkust	117	I&W	meicirc pf 2019, 3-9
Akkoord van Westerlee	116	SZW	deccirc gf 2019, 3.2-13
Zoetwatermaatregelen	113	I&W	sepcirc gf 2019, 3.2-8
NSL gemeente Arnhem	112	I&W	deccirc gf 2018, 4.2-8
Regiodeal Natuurinclusief	110	LNV	sepcirc pf 2019, 3.2-1
Regionale financieringstafels PF	109	EZK	deccirc pf 2019, 3.2-10
Regiodeal Noordoost Friesland	105	LNV	sepcirc gf 2019, 3.2-2 en sepcirc pf, 3.2.1
Doorbelasting Mijnoverheid en DigiD via het BCF	-168	BZK	n.v.t.
Overig	578		
Totaal	38.132		

Bijlage 2.6.1 Aanvullende informatie uitkeringsfactor

Het begrip uitkeringsfactor

Op diverse plaatsen in deze circulaire wordt de term uitkeringsfactor genoemd, de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor. De berekening van de uitkeringsfactor is gebaseerd op twee grootheden. De eerste is globaal genomen de som van de algemene uitkering en de ozb-maatstaf, een bedrag van ongeveer € 28 miljard. De tweede is de zogenaamde uitkeringsbasis, ongeveer € 17 miljard. Dat bedrag wordt verkregen door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid (de uitkomst hiervan heet de - landelijke – uitkeringsbasis; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente: het product van de gemeentelijke aantallen en de bedragen per eenheid). Beide grootheden worden op elkaar gedeeld om uit te komen op de uitkeringsfactor, die nu ongeveer 1,500 à 1,700 bedraagt. Afronding op drie decimalen is gebruikelijk. Bij definitieve vaststelling van de uitkeringsfactor wordt afgerond op vier decimalen.

De uitkeringsfactor speelt bij de verdeling van bedragen steeds een rol en is daardoor aan veranderingen onderhevig. Die ontstaan – meer bijzondere oorzaken als veranderingen in het verdeelstelsel buiten beschouwing latend - door twee oorzaken:

1. *Mutaties in de algemene uitkering*

Sommige mutaties in de algemene uitkering worden over de gemeenten verdeeld naar rato van de gemeentelijke uitkeringsbasis. Dit gebeurt door de uitkeringsfactor te verhogen (bij een toevoeging) of te verlagen (bij een uitname). Deze verdeelwijze illustreert ook het praktische nut van de uitkeringsfactor. Het alternatief om hetzelfde effect voor de verdeling te bereiken zou zijn om alle bedragen per eenheid met een gelijk percentage te verhogen of te verlagen.

2. *Veranderingen in het aantal eenheden van de maatstaven*

Door de groei van bijvoorbeeld het aantal inwoners neemt de uitkeringsbasis toe. Door een verlaging van de uitkeringsfactor wordt ervoor gezorgd dat niet meer algemene uitkering wordt uitgekeerd dan beschikbaar is. Opnieuw geldt dat zonder uitkeringsfactor alle bedragen per eenheid zouden moeten worden verlaagd om hetzelfde effect te bereiken. Verlaging van het bedrag per inwoner zou even eenvoudig zijn als verlaging van de uitkeringsfactor, maar die verdeelwijze doet geen recht aan de beoogde dynamiek van de verdeling.

Berekening uitkeringsfactoren in constante prijzen

Om gemeenten die hun begroting in constante prijzen willen opstellen te faciliteren, is in de gemeentefondsrubriek op internet zoals gebruikelijk een rekenmodel in constante prijzen gepubliceerd. In dit rekenmodel is een hulpmiddel opgenomen waarin gemeenten hun eigen prijsindexen kunnen invullen en/of loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt.

Op basis van de CEP of de MEV worden in het rekenmodel en in hoofdstuk 4 van de circulaires, als service, de ramingsgegevens van een aantal indicatoren van het CPB gepresenteerd. Na het invullen van de indexatiecijfers berekent het model automatisch de uitkering in het gemeentefonds in constante prijzen.

Bijlage 2.6.2 Volumina maatstaven 2020-2025

Tabel 1 bevat de volumina van de voornaamste maatstaven van het gemeentefonds. Deze vormen de grondslag voor de ramingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactoren van de jaren 2020 tot en met 2025.

Tabel 1 Volumina maatstaven 2020-2025 (ramingen mei 2020)

Maatstaven	2020	2021	2022
- onroerendezaakbelasting	2.294.602.686.000	2.418.527.830.140	2.451.291.026.002
- inwoners	17.414.598	17.550.226	17.685.368
- inwoners jongeren jonger dan 18 jaar	3.342.384	3.328.591	3.317.361
- lage inkomens met drempel	1.616.594	1.627.124	1.635.948
- omgevingsadressendichtheid (oad)	16.444.818	16.577.177	16.630.791
- bijstandsontvangers	421.682	424.233	432.180
- medicijngebruik met drempel	2.661.698	2.682.428	2.703.084
- uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	848.510	829.201	817.462
- klantenpotentieel lokaal	17.282.110	17.550.226	17.685.368
- huishoudens	8.007.354	8.068.933	8.123.436
- minderheden	1.514.352	1.525.996	1.548.489
- woonruimten	8.126.976	8.196.787	8.267.215
- woonruimten * bodemfactor woonkernen	8.977.833	9.016.465	9.093.937
- eenouderhuishoudens	586.993	592.287	596.494
- klantenpotentieel regionaal	17.282.040	17.550.226	17.685.368
- ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	130.907	130.367	129.927
- inwoners ouderen 65 jaar en ouder	3.392.503	3.471.573	3.553.151

Maatstaven	2023	2024	2025
- onroerendezaakbelasting	2.484.509.774.251	2.518.190.497.444	2.552.339.709.613
- inwoners	17.808.587	17.923.352	18.028.202
- inwoners jongeren jonger dan 18 jaar	3.313.925	3.319.195	3.328.880
- lage inkomens met drempel	1.644.644	1.652.934	1.660.540
- omgevingsadressendichtheid (oad)	16.671.719	16.694.298	16.702.895
- bijstandsontvangers	442.072	448.339	448.339
- medicijngebruik met drempel	2.721.917	2.739.458	2.755.483
- uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	808.990	808.990	808.990
- klantenpotentieel lokaal	17.808.587	17.923.352	18.028.202
- huishoudens	8.176.704	8.228.108	8.276.892
- minderheden	1.570.149	1.593.087	1.615.387
- woonruimten	8.338.268	8.409.950	8.482.266
- woonruimten * bodemfactor woonkernen	9.172.095	9.250.945	9.330.493
- eenouderhuishoudens	599.876	602.778	604.928
- klantenpotentieel regionaal	17.808.587	17.923.352	18.028.202
- ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	129.792	129.999	130.378
- inwoners ouderen 65 jaar en ouder	3.635.724	3.720.120	3.807.622

Doorgaans zijn voluminamutaties van jaar tot jaar gebaseerd op de groei van de aantallen inwoners en woonruimten. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde procentuele groei van deze maatstaven in de jaren 2020 tot en met 2024.

Tabel 2 Raming groeifactoren: inwoners en woonruimten 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
- inwoners	1,007663	1,007788	1,007700	1,006967	1,006444
- woonruimten	1,009037	1,008590	1,008592	1,008594	1,006914

Tabel 3 Gewijzigde volumina 2020 ten opzichte van stand septembercirculaire 2019

- OZB (woningen eigenaar)	- (oeverlengte+2*veen/kleiveengebied)*bf.gemeente*dh.factor
- OZB (niet woningen gebruiker)	- meerkernigheid
- OZB (niet woningen eigenaar)	- meerkernigheid * bodemfactor buitengebied
- inwoners	- bedrijven
- ozb-waarde van de niet-woningen gedeeld door 1.000.000	- wadden, t/m 2500 inwoners
- inwoners jongeren jonger dan 18 jaar	- wadden, van 2501 t/m 7500 inwoners
- inwoners ouderen 65 jaar en ouder	- wadden, vanaf 7501 inwoners
- inwoners ouderen 75 t/m 84 jaar	- jeugdigen in gezinnen met armoederisico
- lage inkomens met drempel	- basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0.3
- minderheden	- basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1.2
- minderheden met drempel	- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (particuliere hh)
- huishoudens	- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (hh met kinderen)
- klantenpotentieel lokaal	- ouders met langdurig psychisch medicijngebruik
- klantenpotentieel regionaal	- uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers
- extra groei jongeren	- wajongeren
- land	- medicijngebruik met drempel
- land *bodemfactor gemeente	- inwoners jonger dan 65 jaar
- binnenwater	- inwoners ouderen 65 t/m 74 jaar
- buitenwater	- inwoners ouderen 85 jaar en ouder
- oppervlakte bebouwing woonkernen	- eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar
- oppervlakte bebouwing buitengebied	- eenpersoonshuishoudens 75 tm 84 jaar
- oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	- eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder
- oppervlakte bebouwing buitengebied*bodemfactor buitengebied	- huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar
- oppervlakte bebouwing	- huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar
- woonruimten	- huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder
- woonruimten * bodemfactor woonkernen	- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar
- omgevingsadressendichtheid (oad)	- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar
- omgevingsadressendichtheid met drempel	- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder
- oeverlengte * bodemfactor gemeente	

Bijlage 2.4.3 Bommenregeling

Suppletie-uitkering Bommenregeling			
Gemeente	**Toegekend bedrag 2020**	**Gemeente**	**Toegekend bedrag 2020**
Aalten	169.460	Krimpenerwaard	67.857
Alphen-Chaam	43.874	Laren	87.284
Amersfoort	542.351	Leeuwarden	650.902
Amsterdam	429.967	Lingewaard	606.777
Apeldoorn	2.074.537	Lochem	291.182
Arnhem	89.359	Loppersum	74.648
Asten	18.410	Maasdriel	116.890
Baarle-Nassau	64.516	Moerdijk	592.527
Beek	18.302	Mook en Middelaar	38.206
Beesel	9.010	Neder-Betuwe	72.165
Bergen L	412.967	Nijmegen	1.608.331
Bergen NH	38.585	Oirschot	9.185
Bergen op Zoom	243.302	Oisterwijk	57.325
Bunnik	36.661	Oosterhout	207.900
Castricum	11.617	Oss	26.055
Cuijk	40.339	Overbetuwe	379.372
Delft	254.635	Peel en Maas	26.792
Delfzijl	451.535	Renkum	36.873
Den Helder	144.739	Rheden	329.761
Deurne	13.507	Roerdalen	47.664
Deventer	88.885	Roermond	141.839
Dinkelland	19.490	Rotterdam	2.086.033
Echt-Susteren	505.816	Rucphen	19.837
Ede	1.504.336	Schiedam	194.598
Eindhoven	726.690	Schouwen-Duiveland	85.417
Etten-Leur	198.648	's-Gravenhage	263.122
Gennep	38.760	Sliedrecht	13.591
Gilze en Rijen	244.380	Sluis	512.740
Goes	818.055	Soest	86.253
Goirle	80.701	Someren	10.377
Gooise Meren	1.022.720	Steenbergen	52.019
Groningen	100.981	Terneuzen	61.874
Haarlem	96.132	Tiel	62.671
Haarlemmermeer	2.300.129	Tilburg	144.850
Halderberge	50.869	Tynaarlo	87.701
Harderwijk	68.758	Uden	32.365
Heerenveen	28.285	Utrecht	21.817
Heerlen	50.973	Veere	78.837
Helmond	45.707	Velsen	145.865
Heusden	45.720	Venlo	494.673
Hilversum	290.945	Venray	564.716
Hoeksche Waard	12.907	Vijfheerenlanden	17.412
Hof van Twente	896.064	Vlaardingen	141.313
Horst aan de Maas	280.610	Vlissingen	161.692
Krimpen aan den IJssel	11.839	Voorst	382.303

Bijlage 2.4.3 Bommenregeling (vervolg)

Suppletie-uitkering Bommenregeling			
Gemeente	**Toegekend bedrag 2020**	**Gemeente**	**Toegekend bedrag 2020**
Vught	412.385	Zaltbommel	11.020
Waalwijk	26.880	Zevenaar	722.607
West Maas en Waal	8.575	Zoetermeer	45.566
Westland	32.813	Zutphen	32.006
Woudenberg	51.921	Zwolle	111.543
		Totaal	**27.283.000**

Bijlage 3.2-3 Decentralisatie-uitkering Perspectief op werk

Decentralisatie-Uitkering Perspectief op werk	
Gemeente	**Bedrag 2020**
Alkmaar	1.000.000
Almere	1.000.000
Amersfoort	1.000.000
Amsterdam	1.000.000
Apeldoorn	1.000.000
Arnhem	1.000.000
Breda	1.000.000
Doetinchem	1.000.000
Dordrecht	1.000.000
Ede	1.000.000
Eindhoven	1.000.000
Emmen	1.000.000
Enschede	1.000.000
Goes	1.000.000
Gorinchem	1.000.000
Gouda	1.000.000
Groningen	1.000.000
Haarlem	1.000.000
Heerlen	1.000.000
Helmond	1.000.000
Hilversum	1.000.000
Leeuwarden	1.000.000
Leiden	1.000.000
Nijmegen	1.000.000
Roermond	1.000.000
Rotterdam	1.000.000
's-Gravenhage	1.000.000
's-Hertogenbosch	1.000.000
Tiel	1.000.000
Tilburg	1.000.000
Utrecht	1.000.000
Venlo	1.000.000
Zaanstad	1.000.000
Zoetermeer	1.000.000
Zwolle	1.000.000
Totaal	**35.000.000**

Bijlage 3.2-4 Integratie-uitkering Inburgering

Integratie-uitkering Inburgering				
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**	**Bedrag 2023 en verder**
Aa en Hunze	50.538	32.149	71.453	78.607
Aalsmeer	63.163	44.923	99.842	109.838
Aalten	53.773	35.345	78.556	86.421
Achtkarspelen	55.447	35.141	78.101	85.921
Alblasserdam	39.953	28.262	62.814	69.103
Albrandswaard	50.309	38.991	86.658	95.334
Alkmaar	216.115	169.231	376.120	413.778
Almelo	145.026	118.674	263.755	290.163
Almere	413.891	421.277	936.299	1.030.043
Alphen aan den Rijn	220.949	165.633	368.123	404.980
Alphen-Chaam	20.204	12.914	28.701	31.575
Altena	110.261	70.426	156.523	172.194
Ameland	7.312	4.609	10.243	11.269
Amersfoort	311.131	253.882	564.258	620.753
Amstelveen	180.839	164.702	366.053	402.703
Amsterdam	1.717.974	1.866.345	4.147.997	4.563.302
Apeldoorn	323.392	234.628	521.465	573.675
Appingedam	23.334	16.218	36.045	39.654
Arnhem	317.062	276.944	615.514	677.140
Assen	135.299	95.440	212.118	233.356
Asten	33.266	21.764	48.371	53.214
Baarle-Nassau	13.631	8.734	19.412	21.355
Baarn	49.306	35.345	78.554	86.419
Barendrecht	96.897	79.385	176.435	194.100
Barneveld	115.408	76.784	170.655	187.741
Beek	31.711	21.154	47.014	51.722
Beekdaelen	71.125	46.135	102.536	112.802
Beemster	19.406	12.696	28.218	31.043
Beesel	26.913	18.283	40.634	44.702
Berg en Dal	69.275	45.530	101.191	111.322
Bergeijk	36.812	23.474	52.172	57.395
Bergen L	26.159	16.785	37.304	41.039
Bergen NH	59.672	39.065	86.824	95.517
Bergen op Zoom	133.006	107.372	238.636	262.529
Berkelland	87.403	56.404	125.360	137.911
Bernheze	61.328	39.378	87.519	96.282
Best	59.367	41.339	91.877	101.075
Beuningen	51.525	34.559	76.809	84.499
Beverwijk	81.972	65.847	146.347	160.999
Bladel	40.164	25.999	57.783	63.568
Blaricum	22.301	15.660	34.806	38.290
Bloemendaal	46.604	31.421	69.835	76.827
Bodegraven-Reeuwijk	68.606	47.532	105.641	116.218
Boekel	21.078	13.419	29.825	32.811
Borger-Odoorn	50.510	31.899	70.896	77.994

Bijlage 3.2-4 Integratie-uitkering Inburgering

Integratie-uitkering Inburgering				
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**	**Bedrag 2023 en verder**
Borne	46.206	31.063	69.038	75.950
Borsele	45.390	29.177	64.846	71.339
Boxmeer	57.862	39.279	87.299	96.040
Boxtel	61.211	44.018	97.831	107.626
Breda	366.051	282.667	628.235	691.135
Brielle	34.206	22.974	51.060	56.172
Bronckhorst	72.090	45.659	101.478	111.638
Brummen	41.205	28.272	62.835	69.126
Brunssum	55.947	38.028	84.517	92.980
Bunnik	30.244	20.421	45.387	49.931
Bunschoten	42.953	28.855	64.130	70.551
Buren	52.891	33.831	75.190	82.718
Capelle aan den IJssel	133.020	122.951	273.262	300.621
Castricum	71.214	47.230	104.969	115.478
Coevorden	70.639	46.249	102.789	113.081
Cranendonck	40.692	27.198	60.448	66.500
Cuijk	49.632	36.714	81.597	89.767
Culemborg	56.847	45.079	100.189	110.220
Dalfsen	56.735	35.948	79.895	87.894
Dantumadiel	37.672	23.871	53.054	58.366
De Bilt	85.253	60.744	135.006	148.523
De Fryske Marren	102.386	66.790	148.443	163.305
De Ronde Venen	87.712	61.506	136.698	150.384
De Wolden	47.998	30.251	67.234	73.966
Delft	205.375	180.042	400.148	440.212
Delfzijl	49.204	36.774	81.730	89.913
Den Helder	110.695	82.481	183.315	201.669
Deurne	64.426	42.121	93.615	102.988
Deventer	198.992	155.538	345.687	380.298
Diemen	58.123	56.633	125.868	138.470
Dinkelland	52.457	33.417	74.271	81.707
Doesburg	22.193	16.746	37.219	40.946
Doetinchem	114.579	80.050	177.912	195.725
Dongen	51.862	35.854	79.686	87.664
Dordrecht	236.214	203.912	453.199	498.574
Drechterland	39.013	25.386	56.422	62.071
Drimmelen	54.050	34.682	77.081	84.798
Dronten	81.254	58.797	130.679	143.763
Druten	37.421	25.760	57.252	62.985
Duiven	50.430	34.495	76.666	84.342
Echt-Susteren	62.984	41.416	92.047	101.263
Edam-Volendam	71.865	47.997	106.675	117.356
Ede	230.353	165.947	368.821	405.749
Eemnes	18.142	12.315	27.371	30.111
Eersel	38.044	24.456	54.354	59.796

Bijlage 3.2-4 Integratie-uitkering Inburgering

Integratie-uitkering Inburgering				
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**	**Bedrag 2023 en verder**
Eijsden-Margraten	51.079	32.664	72.597	79.866
Eindhoven	461.148	402.678	894.962	984.567
Elburg	45.959	29.506	65.577	72.143
Emmen	213.239	143.676	319.324	351.296
Enkhuizen	36.843	25.893	57.549	63.311
Enschede	316.506	263.224	585.022	643.596
Epe	65.984	44.839	99.655	109.633
Ermelo	53.468	35.736	79.424	87.376
Etten-Leur	87.144	63.695	141.563	155.736
Geertruidenberg	42.832	28.063	62.371	68.616
Geldrop-Mierlo	78.825	56.138	124.769	137.261
Gemert-Bakel	60.613	39.245	87.223	95.955
Gennep	33.985	22.617	50.267	55.300
Gilze en Rijen	52.618	38.179	84.854	93.349
Goeree-Overflakkee	98.765	62.901	139.799	153.796
Goes	74.959	53.102	118.019	129.836
Goirle	47.367	31.623	70.283	77.319
Gooise Meren	114.898	82.802	184.028	202.454
Gorinchem	73.026	60.007	133.367	146.720
Gouda	145.687	120.538	267.898	294.721
Grave	24.851	16.803	37.344	41.083
Groningen	460.466	349.430	776.616	854.372
Gulpen-Wittem	28.361	18.038	40.089	44.103
Haaksbergen	48.330	32.967	73.270	80.606
Haaren	28.259	18.018	40.045	44.055
Haarlem	321.043	262.586	583.603	642.034
Haarlemmermeer	307.048	246.494	547.840	602.690
Halderberge	60.110	42.696	94.893	104.394
Hardenberg	120.590	77.566	172.393	189.653
Harderwijk	94.723	71.930	159.867	175.873
Hardinxveld-Giessendam	35.936	23.387	51.979	57.183
Harlingen	31.371	20.939	46.537	51.196
Hattem	24.234	15.752	35.009	38.515
Heemskerk	77.967	58.468	129.946	142.957
Heemstede	54.320	37.602	83.571	91.939
Heerde	36.921	23.763	52.814	58.102
Heerenveen	100.051	68.946	153.235	168.577
Heerhugowaard	112.961	86.559	192.380	211.641
Heerlen	172.863	127.831	284.107	312.553
Heeze-Leende	31.781	20.459	45.471	50.023
Heiloo	46.712	31.206	69.356	76.300
Hellendoorn	71.286	45.827	101.851	112.049
Hellevoetsluis	79.729	57.941	128.776	141.669
Helmond	182.204	142.304	316.273	347.939
Hendrik-Ido-Ambacht	61.647	43.593	96.887	106.587

Bijlage 3.2-4 Integratie-uitkering Inburgering

Integratie-uitkering Inburgering				
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**	**Bedrag 2023 en verder**
Hengelo O	160.622	126.220	280.527	308.614
Het Hogeland	95.335	61.446	136.566	150.239
Heumen	32.820	21.849	48.560	53.422
Heusden	87.863	60.827	135.190	148.725
Hillegom	43.729	30.224	67.174	73.899
Hilvarenbeek	30.527	19.467	43.265	47.597
Hilversum	179.644	141.689	314.908	346.437
Hoeksche Waard	172.513	113.257	251.717	276.919
Hof van Twente	69.558	45.395	100.892	110.994
Hollands Kroon	95.189	61.693	137.113	150.841
Hoogeveen	110.811	74.669	165.954	182.570
Hoorn	145.335	116.550	259.035	284.970
Horst aan de Maas	84.192	54.232	120.532	132.600
Houten	99.362	70.714	157.163	172.899
Huizen	82.166	61.612	136.934	150.644
Hulst	54.794	35.412	78.704	86.584
IJsselstein	68.005	53.204	118.248	130.087
Kaag en Braassem	53.484	35.495	78.889	86.788
Kampen	107.062	72.588	161.329	177.482
Kapelle	25.452	16.586	36.863	40.554
Katwijk	130.002	88.495	196.682	216.374
Kerkrade	90.863	62.529	138.972	152.886
Koggenland	45.266	29.455	65.465	72.019
Krimpen aan den IJssel	58.481	41.624	92.511	101.773
Krimpenerwaard	111.579	75.926	168.747	185.642
Laarbeek	44.460	28.404	63.128	69.449
Landerd	30.915	19.925	44.284	48.717
Landgraaf	74.835	49.564	110.158	121.187
Landsmeer	22.870	16.265	36.149	39.768
Langedijk	55.726	37.543	83.441	91.795
Lansingerland	122.634	90.913	202.057	222.287
Laren	22.287	15.107	33.575	36.937
Leeuwarden	245.079	178.915	397.643	437.456
Leiden	248.647	206.270	458.440	504.340
Leiderdorp	53.968	41.179	91.521	100.684
Leidschendam-Voorburg	150.155	123.820	275.193	302.746
Lelystad	155.068	137.429	305.439	336.021
Leudal	71.033	46.068	102.388	112.639
Leusden	59.783	40.729	90.522	99.585
Lingewaard	92.522	60.287	133.990	147.405
Lisse	45.390	30.437	67.646	74.419
Lochem	66.870	44.768	99.497	109.459
Loon op Zand	46.439	30.670	68.166	74.990
Lopik	28.813	19.224	42.726	47.004
Loppersum	19.139	12.195	27.104	29.817

Bijlage 3.2-4 Integratie-uitkering Inburgering

Integratie-uitkering Inburgering				
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**	**Bedrag 2023 en verder**
Losser	45.035	29.301	65.122	71.642
Maasdriel	49.158	31.851	70.790	77.878
Maasgouw	47.213	30.348	67.449	74.202
Maassluis	65.234	56.331	125.196	137.731
Maastricht	242.009	183.513	407.863	448.699
Medemblik	89.205	59.339	131.882	145.087
Meerssen	37.672	24.305	54.018	59.427
Meierijstad	160.885	111.512	247.839	272.653
Meppel	66.819	45.849	101.900	112.102
Middelburg	96.640	69.799	155.130	170.661
Midden Drenthe	66.050	43.182	95.974	105.583
Midden-Delfland	38.603	26.128	58.069	63.883
Midden-Groningen	121.237	86.741	192.785	212.087
Mill en Sint Hubert	21.682	13.736	30.527	33.584
Moerdijk	73.581	49.214	109.380	120.332
Molenlanden	87.312	56.140	124.772	137.265
Montferland	71.720	46.941	104.328	114.774
Montfoort U	27.863	18.698	41.556	45.717
Mook en Middelaar	15.540	10.232	22.742	25.018
Neder-Betuwe	47.846	30.602	68.013	74.822
Nederweert	33.845	21.623	48.058	52.870
Nieuwegein	125.491	103.146	229.244	252.197
Nieuwkoop	56.992	37.706	83.801	92.192
Nijkerk	85.490	58.928	130.968	144.081
Nijmegen	351.833	278.761	619.552	681.583
Nissewaard	168.812	135.667	301.523	331.712
Noardeast-Fryslân	89.945	57.742	128.332	141.181
Noord-Beveland	14.549	9.414	20.922	23.016
Noordenveld	62.292	45.247	100.563	110.632
Noordoostpolder	93.266	66.018	146.726	161.416
Noordwijk	85.323	57.380	127.528	140.297
Nuenen c.a.	46.158	30.144	66.996	73.703
Nunspeet	54.709	35.421	78.724	86.606
Oegstgeest	48.627	34.682	77.082	84.800
Oirschot	37.074	23.823	52.947	58.248
Oisterwijk	52.039	35.010	77.811	85.601
Oldambt	75.906	49.578	110.187	121.220
Oldebroek	46.978	29.916	66.489	73.146
Oldenzaal	63.386	45.225	100.514	110.577
Olst-Wijhe	35.975	23.442	52.101	57.317
Ommen	35.462	22.911	50.919	56.017
Oost Gelre	59.134	38.480	85.524	94.086
Oosterhout	110.719	83.179	184.868	203.377
Ooststellingwerf	50.759	32.436	72.091	79.309
Oostzaan	19.424	13.594	30.213	33.238

Bijlage 3.2-4 Integratie-uitkering Inburgering

Integratie-uitkering Inburgering				
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**	**Bedrag 2023 en verder**
Opmeer	23.449	15.101	33.562	36.922
Opsterland	59.172	38.014	84.487	92.946
Oss	182.059	134.187	298.233	328.092
Oude IJsselstreek	78.582	54.500	121.128	133.256
Ouder-Amstel	27.704	21.391	47.541	52.301
Oudewater	20.308	13.347	29.663	32.633
Overbetuwe	94.648	62.782	139.535	153.506
Papendrecht	64.282	47.212	104.930	115.436
Peel en Maas	86.223	56.664	125.936	138.545
Pekela	24.315	16.133	35.855	39.445
Pijnacker-Nootdorp	108.161	82.572	183.518	201.892
Purmerend	159.495	133.509	296.727	326.436
Putten	48.173	31.211	69.368	76.313
Raalte	74.676	48.208	107.143	117.870
Reimerswaal	45.147	29.917	66.490	73.147
Renkum	62.315	42.534	94.532	103.997
Renswoude	10.470	6.673	14.831	16.316
Reusel-De Mierden	26.000	16.680	37.071	40.782
Rheden	86.878	61.163	135.937	149.547
Rhenen	39.824	26.988	59.981	65.987
Ridderkerk	92.056	68.592	152.448	167.711
Rijssen-Holten	76.247	51.364	114.157	125.587
Rijswijk	106.441	91.067	202.397	222.662
Roerdalen	41.040	26.761	59.478	65.433
Roermond	115.881	92.612	205.833	226.441
Roosendaal	153.354	122.269	271.746	298.954
Rotterdam	1.283.293	1.448.104	3.218.445	3.540.682
Rozendaal	3.293	2.199	4.888	5.377
Rucphen	44.936	28.890	64.209	70.638
Schagen	92.677	61.369	136.394	150.050
Scherpenzeel	19.655	12.697	28.220	31.045
Schiedam	155.279	156.173	347.099	381.851
Schiermonnikoog	1.863	1.179	2.619	2.882
Schouwen-Duiveland	67.247	43.475	96.624	106.298
's-Gravenhage	1.070.708	1.164.296	2.587.675	2.846.758
's-Hertogenbosch	306.988	233.407	518.752	570.691
Simpelveld	20.935	13.232	29.409	32.353
Sint-Anthonis	23.105	14.703	32.677	35.948
Sint-Michielsgestel	57.715	37.416	83.157	91.483
Sittard-Geleen	184.468	129.572	287.978	316.811
Sliedrecht	49.821	36.417	80.938	89.041
Sluis	46.556	30.105	66.909	73.608
Smallingerland	111.360	75.996	168.902	185.813
Soest	91.962	70.947	157.681	173.468
Someren	38.466	24.579	54.626	60.096

Bijlage 3.2-4 Integratie-uitkering Inburgering

Integratie-uitkering Inburgering				
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**	**Bedrag 2023 en verder**
Son en Breugel	33.652	22.121	49.164	54.086
Stadskanaal	63.285	41.384	91.977	101.186
Staphorst	33.849	21.295	47.328	52.067
Stede Broec	43.212	29.112	64.702	71.180
Steenbergen	49.877	32.505	72.242	79.475
Steenwijkerland	87.475	57.499	127.793	140.587
Stein	49.692	32.250	71.677	78.853
Stichtse Vecht	128.079	93.165	207.061	227.792
Sudwest Fryslan	178.593	117.309	260.723	286.827
Terneuzen	108.675	77.102	171.361	188.518
Terschelling	9.735	6.119	13.599	14.960
Texel	26.969	17.596	39.108	43.024
Teylingen	73.780	50.692	112.665	123.945
Tholen	51.322	33.463	74.371	81.818
Tiel	83.569	68.855	153.031	168.353
Tilburg	432.515	355.491	790.087	869.192
Tubbergen	42.356	26.512	58.923	64.823
Twenterand	67.272	42.656	94.805	104.297
Tynaarlo	67.085	43.736	97.204	106.936
Tytsjerksteradiel	63.267	41.137	91.427	100.581
Uden	83.179	59.168	131.502	144.669
Uitgeest	26.931	18.255	40.571	44.633
Uithoorn	58.577	45.211	100.483	110.544
Urk	41.360	26.238	58.316	64.154
Utrecht	702.479	640.980	1.424.593	1.567.226
Utrechtse Heuvelrug	98.574	69.053	153.473	168.839
Vaals	20.091	13.532	30.075	33.086
Valkenburg aan de Geul	32.788	21.279	47.293	52.028
Valkenswaard	61.535	40.803	90.685	99.765
Veendam	54.729	38.598	85.785	94.374
Veenendaal	130.573	100.233	222.770	245.074
Veere	43.469	27.891	61.988	68.195
Veldhoven	90.256	62.338	138.548	152.420
Velsen	136.066	98.636	219.222	241.171
Venlo	202.269	156.048	346.820	381.544
Venray	86.253	63.801	141.800	155.997
Vijfheerenlanden	110.910	82.102	182.474	200.744
Vlaardingen	144.141	127.419	283.192	311.546
Vlieland	2.266	1.431	3.180	3.499
Vlissingen	88.333	67.539	150.108	165.137
Voerendaal	24.789	15.975	35.505	39.060
Voorschoten	50.723	37.042	82.327	90.570
Voorst	48.609	31.621	70.278	77.314
Vught	52.549	35.128	78.072	85.889
Waadhoeke	91.654	59.465	132.161	145.394

Bijlage 3.2-4 Integratie-uitkering Inburgering

Integratie-uitkering Inburgering				
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**	**Bedrag 2023 en verder**
Waalre	34.335	23.214	51.593	56.759
Waalwijk	96.035	68.914	153.163	168.498
Waddinxveen	56.371	40.357	89.694	98.675
Wageningen	77.191	59.857	133.034	146.353
Wassenaar	52.180	39.568	87.940	96.745
Waterland	34.470	23.282	51.745	56.926
Weert	99.225	74.416	165.390	181.950
Weesp	38.490	31.373	69.728	76.709
West Betuwe	100.927	66.427	147.636	162.418
West Maas en Waal	37.976	24.281	53.966	59.369
Westerkwartier	125.481	80.637	179.217	197.160
Westerveld	38.518	24.565	54.597	60.064
Westervoort	29.750	21.420	47.607	52.374
Westerwolde	50.166	32.880	73.077	80.393
Westland	216.205	148.328	329.662	362.668
Weststellingwerf	51.442	33.819	75.163	82.688
Westvoorne	29.117	19.215	42.705	46.980
Wierden	48.478	31.037	68.982	75.888
Wijchen	81.524	54.643	121.445	133.604
Wijdemeren	47.805	31.905	70.911	78.010
Wijk bij Duurstede	47.305	32.017	71.157	78.282
Winterswijk	57.540	39.695	88.224	97.057
Woensdrecht	43.530	28.476	63.289	69.626
Woerden	103.913	74.244	165.010	181.531
Wormerland	32.507	22.541	50.098	55.114
Woudenberg	26.211	17.520	38.938	42.836
Zaanstad	310.333	275.790	612.950	674.319
Zaltbommel	56.640	38.735	86.089	94.708
Zandvoort	33.865	24.199	53.784	59.169
Zeewolde	44.412	30.739	68.318	75.158
Zeist	127.279	101.172	224.857	247.370
Zevenaar	86.575	57.648	128.124	140.952
Zoetermeer	248.736	219.540	487.933	536.786
Zoeterwoude	16.822	11.475	25.504	28.057
Zuidplas	85.130	60.494	134.450	147.911
Zundert	43.025	27.961	62.144	68.365
Zutphen	94.779	68.930	153.199	168.538
Zwartewaterland	44.799	28.523	63.393	69.740
Zwijndrecht	88.866	70.555	156.810	172.511
Zwolle	253.819	187.991	417.814	459.646
Totaal	**34.404.998**	**26.932.002**	**59.857.006**	**65.850.000**

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Gemeente**	**Bedrag 2020**
Aa en Hunze	7.110	Borne	30.810
Aalsmeer	16.590	Borsele	16.590
Aalten	28.440	Boxmeer	35.550
Achtkarspelen	16.590	Boxtel	18.960
Alblasserdam	26.070	Breda	158.790
Albrandswaard	35.550	Brielle	14.220
Alkmaar	111.390	Bronckhorst	49.770
Almelo	73.470	Brummen	21.330
Almere	203.820	Brunssum	26.070
Alphen aan den Rijn	85.320	Bunnik	16.590
Alphen-Chaam	4.740	Bunschoten	18.960
Altena	28.440	Buren	28.440
Ameland	0	Capelle aan den IJssel	54.510
Amersfoort	125.610	Castricum	14.220
Amstelveen	75.840	Coevorden	23.700
Amsterdam	1.628.190	Cranendonck	21.330
Apeldoorn	213.300	Cuijk	28.440
Appingedam	7.110	Culemborg	16.590
Arnhem	111.390	Dalfsen	26.070
Assen	45.030	Dantumadiel	9.480
Asten	11.850	De Bilt	30.810
Baarle-Nassau	7.110	De Fryske Marren	23.700
Baarn	30.810	De Ronde Venen	49.770
Barendrecht	33.180	De Wolden	23.700
Barneveld	63.990	Delft	106.650
Beek	7.110	Delfzijl	18.960
Beekdaelen	21.330	Den Helder	42.660
Beemster	14.220	Deurne	11.850
Beesel	11.850	Deventer	130.350
Berg en Dal	40.290	Diemen	35.550
Bergeijk	23.700	Dinkelland	18.960
Bergen L	9.480	Doesburg	18.960
Bergen NH	35.550	Doetinchem	35.550
Bergen op Zoom	101.910	Dongen	23.700
Berkelland	37.920	Dordrecht	177.750
Bernheze	28.440	Drechterland	11.850
Best	14.220	Drimmelen	40.290
Beuningen	23.700	Dronten	42.660
Beverwijk	68.730	Druten	14.220
Bladel	7.110	Duiven	21.330
Blaricum	14.220	Echt-Susteren	28.440
Bloemendaal	26.070	Edam-Volendam	35.550
Bodegraven-Reeuwijk	16.590	Ede	125.610
Boekel	2.370	Eemnes	9.480
Borger-Odoorn	11.850	Eersel	14.220

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Gemeente**	**Bedrag 2020**
Eijsden-Margraten	30.810	Hengelo O	73.470
Eindhoven	279.660	Het Hogeland	23.700
Elburg	4.740	Heumen	11.850
Emmen	56.880	Heusden	40.290
Enkhuizen	11.850	Hillegom	11.850
Enschede	229.890	Hilvarenbeek	4.740
Epe	33.180	Hilversum	90.060
Ermelo	16.590	Hoeksche Waard	106.650
Etten-Leur	59.250	Hof van Twente	21.330
Geertruidenberg	14.220	Hollands Kroon	35.550
Geldrop-Mierlo	37.920	Hoogeveen	42.660
Gemert-Bakel	35.550	Hoorn	68.730
Gennep	23.700	Horst aan de Maas	59.250
Gilze en Rijen	35.550	Houten	23.700
Goeree-Overflakkee	42.660	Huizen	28.440
Goes	16.590	Hulst	18.960
Goirle	26.070	IJsselstein	33.180
Gooise Meren	54.510	Kaag en Braassem	23.700
Gorinchem	23.700	Kampen	33.180
Gouda	82.950	Kapelle	0
Grave	14.220	Katwijk	21.330
Groningen	227.520	Kerkrade	54.510
Gulpen-Wittem	23.700	Koggenland	37.920
Haaksbergen	23.700	Krimpen aan den IJssel	11.850
Haaren	4.740	Krimpenerwaard	73.470
Haarlem	199.080	Laarbeek	23.700
Haarlemmermeer	154.050	Landerd	0
Halderberge	37.920	Landgraaf	18.960
Hardenberg	78.210	Landsmeer	9.480
Harderwijk	42.660	Langedijk	11.850
Hardinxveld-Giessendam	23.700	Lansingerland	63.990
Harlingen	14.220	Laren	14.220
Hattem	9.480	Leeuwarden	106.650
Heemskerk	28.440	Leiden	104.280
Heemstede	18.960	Leiderdorp	14.220
Heerde	26.070	Leidschendam-Voorburg	63.990
Heerenveen	52.140	Lelystad	23.700
Heerhugowaard	47.400	Leudal	30.810
Heerlen	71.100	Leusden	30.810
Heeze-Leende	16.590	Lingewaard	49.770
Heiloo	33.180	Lisse	23.700
Hellendoorn	28.440	Lochem	18.960
Hellevoetsluis	63.990	Loon op Zand	16.590
Helmond	97.170	Lopik	16.590
Hendrik-Ido-Ambacht	40.290	Loppersum	0

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Gemeente**	**Bedrag 2020**
Losser	14.220	Opmeer	2.370
Maasdriel	16.590	Opsterland	26.070
Maasgouw	21.330	Oss	109.020
Maassluis	4.740	Oude IJsselstreek	21.330
Maastricht	106.650	Ouder-Amstel	23.700
Medemblik	18.960	Oudewater	16.590
Meerssen	23.700	Overbetuwe	56.880
Meierijstad	47.400	Papendrecht	49.770
Meppel	23.700	Peel en Maas	7.110
Middelburg	30.810	Pekela	9.480
Midden Drenthe	9.480	Pijnacker-Nootdorp	59.250
Midden-Delfland	2.370	Purmerend	73.470
Midden-Groningen	37.920	Putten	33.180
Mill en Sint Hubert	9.480	Raalte	23.700
Moerdijk	45.030	Reimerswaal	11.850
Molenlanden	26.070	Renkum	52.140
Montferland	40.290	Renswoude	2.370
Montfoort U	14.220	Reusel-De Mierden	4.740
Mook en Middelaar	7.110	Rheden	45.030
Neder-Betuwe	14.220	Rhenen	21.330
Nederweert	9.480	Ridderkerk	49.770
Nieuwegein	87.690	Rijssen-Holten	45.030
Nieuwkoop	26.070	Rijswijk	66.360
Nijkerk	30.810	Roerdalen	26.070
Nijmegen	156.420	Roermond	73.470
Nissewaard	73.470	Roosendaal	101.910
Noardeast-Fryslân	14.220	Rotterdam	760.770
Noord-Beveland	7.110	Rozendaal	0
Noordenveld	11.850	Rucphen	26.070
Noordoostpolder	61.620	Schagen	40.290
Noordwijk	45.030	Scherpenzeel	9.480
Nuenen c.a.	23.700	Schiedam	68.730
Nunspeet	16.590	Schiermonnikoog	0
Oegstgeest	21.330	Schouwen-Duiveland	14.220
Oirschot	16.590	's-Gravenhage	720.480
Oisterwijk	23.700	's-Hertogenbosch	187.230
Oldambt	11.850	Simpelveld	0
Oldebroek	26.070	Sint-Anthonis	2.370
Oldenzaal	23.700	Sint-Michielsgestel	16.590
Olst-Wijhe	16.590	Sittard-Geleen	85.320
Ommen	2.370	Sliedrecht	30.810
Oost Gelre	14.220	Sluis	16.590
Oosterhout	16.590	Smallingerland	42.660
Ooststellingwerf	26.070	Soest	21.330
Oostzaan	9.480	Someren	9.480

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Gemeente**	**Bedrag 2020**
Son en Breugel	14.220	Vught	45.030
Stadskanaal	7.110	Waadhoeke	23.700
Staphorst	4.740	Waalre	4.740
Stede Broec	21.330	Waalwijk	33.180
Steenbergen	21.330	Waddinxveen	26.070
Steenwijkerland	47.400	Wageningen	35.550
Stein	18.960	Wassenaar	30.810
Stichtse Vecht	52.140	Waterland	11.850
Sudwest Fryslan	59.250	Weert	26.070
Terneuzen	21.330	Weesp	16.590
Terschelling	0	West Betuwe	49.770
Texel	21.330	West Maas en Waal	11.850
Teylingen	18.960	Westerkwartier	28.440
Tholen	14.220	Westerveld	16.590
Tiel	52.140	Westervoort	35.550
Tilburg	156.420	Westerwolde	28.440
Tubbergen	16.590	Westland	87.690
Twenterand	47.400	Weststellingwerf	9.480
Tynaarlo	151.680	Westvoorne	2.370
Tytsjerksteradiel	21.330	Wierden	30.810
Uden	49.770	Wijchen	26.070
Uitgeest	14.220	Wijdemeren	21.330
Uithoorn	18.960	Wijk bij Duurstede	16.590
Urk	18.960	Winterswijk	35.550
Utrecht	272.550	Woensdrecht	11.850
Utrechtse Heuvelrug	47.400	Woerden	18.960
Vaals	9.480	Wormerland	26.070
Valkenburg aan de Geul	18.960	Woudenberg	7.110
Valkenswaard	23.700	Zaanstad	113.760
Veendam	16.590	Zaltbommel	28.440
Veenendaal	66.360	Zandvoort	14.220
Veere	23.700	Zeewolde	9.480
Veldhoven	56.880	Zeist	42.660

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Gemeente**	**Bedrag 2020**
Velsen	59.250	Zevenaar	49.770
Venlo	75.840	Zoetermeer	139.830
Venray	52.140	Zoeterwoude	2.370
Vijfheerenlanden	37.920	Zuidplas	33.180
Vlaardingen	78.210	Zundert	30.810
Vlieland	0	Zutphen	40.290
Vlissingen	35.550	Zwartewaterland	30.810
Voerendaal	14.220	Zwijndrecht	33.180
Voorschoten	28.440	Zwolle	97.170
Voorst	26.070	**Totaal**	**16.864.920**

Bijlage 3.2-8 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra

Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra			
Gemeente	**Bedrag 2018**	**Bedrag 2019**	**Totaal**
Alkmaar		56.484	56.484
Almelo		100.540	100.540
Amersfoort		17.605	17.605
Amsterdam		41.603	41.603
Apeldoorn		88.075	88.075
Assen		181.192	181.192
Boxmeer		369.808	369.808
Coevorden		9.813	9.813
Cranendonck		327.604	327.604
De Fryske Marren		86.161	86.161
Den Helder	116.378	195.669	312.047
Deventer	80.715	68.136	148.851
Dronten	168.321		168.321
Echt-Susteren	116.956	91.813	208.769
Emmen		49.109	49.109
Gilze en Rijen		199.935	199.935
Grave	137.306	108.958	246.264
Hardenberg		216.848	216.848
Harderwijk		144.395	144.395
Heerhugowaard		53.432	53.432
Heerlen		49.527	49.527
Hengelo O		19.147	19.147
Hoogeveen		130.079	130.079
Katwijk		24.160	24.160
Leudal	117.661	111.665	229.326
Maastricht		37.860	37.860
Middelburg		44.797	44.797
Nijmegen	135.827	34.924	170.751
Noordoostpolder		123.467	123.467
Oisterwijk		27.868	27.868
Rotterdam		61.824	61.824
Smallingerland		74.029	74.029
Sudwest Fryslan		89.033	89.033
Tytsjerksteradiel		27.360	27.360
Utrecht		9.831	9.831
Utrechtse Heuvelrug		86.519	86.519
Waadhoeke		27.314	27.314
Wageningen		124.434	124.434
Weert		152.457	152.457
Westerwolde	565.924	255.836	821.760
Winterswijk		35.452	35.452
Zutphen		110.310	110.310
Totaal	**1.439.088**	**4.065.073**	**5.504.161**

Bijlage 3.2-9 Decentralisatie-uitkering Versterking arbeidsmarktregio's

Decentralisatie-uitkering Versterken arbeidsmarktregio's			
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022-2025**
Alkmaar	76.921	384.607	398.593
Almere	76.921	384.607	398.593
Amersfoort	76.921	384.607	398.593
Amsterdam	76.921	384.607	398.593
Apeldoorn	76.921	384.607	398.593
Arnhem	76.921	384.607	398.593
Breda	76.921	384.607	398.593
Doetinchem	76.921	384.607	398.593
Dordrecht	76.921	384.607	398.593
Ede	76.921	384.607	398.593
Eindhoven	76.921	384.607	398.593
Emmen	76.921	384.607	398.593
Enschede	76.921	384.607	398.593
Goes	76.921	384.607	398.593
Gorinchem	76.921	384.607	398.593
Gouda	76.921	384.607	398.593
Groningen	76.921	384.607	398.593
Haarlem	76.921	384.607	398.593
Heerlen	76.921	384.607	398.593
Helmond	76.921	384.607	398.593
Hilversum	76.921	384.607	398.593
Leeuwarden	76.921	384.607	398.593
Leiden	76.921	384.607	398.593
Nijmegen	76.921	384.607	398.593
Roermond	76.921	384.607	398.593
Rotterdam	76.921	384.607	398.593
's-Gravenhage	76.921	384.607	398.593
's-Hertogenbosch	76.921	384.607	398.593
Tiel	76.921	384.607	398.593
Tilburg	76.921	384.607	398.593
Utrecht	76.921	384.607	398.593
Venlo	76.921	384.607	398.593
Zaanstad	76.921	384.607	398.593
Zoetermeer	76.921	384.607	398.593
Zwolle	76.921	384.607	398.593
Totaal	**2.692.235**	**13.461.245**	**13.950.755**

Bijlage 3.2-10 Decentralisatie-uitkering Koplopergemeenten cliëntondersteuning

Decentralisatie-uitkering Koplopergemeenten Cliëntondersteuning	
Gemeente	**Bedrag 2020**
Alphen-Chaam	193.340
Apeldoorn	472.000
Baarle-Nassau	193.340
Bernheze	139.718
Boxtel	77.750
Gilze en Rijen	193.340
Haarlem	161.500
Hilvarenbeek	123.780
Kerkrade	388.091
Oudewater	197.000
Overbetuwe	300.000
Raalte	276.052
Roerdalen	122.057
's-Hertogenbosch	260.206
Sint-Michielsgestel	77.750
Utrecht	264.350
Waalwijk	229.537
Waddinxveen	220.733
Zoetermeer	261.447
Totaal	**4.151.991**

Bijlage 3.2-11 Decentralisatie-uitkering Pilots Veranderopgave Inburgering

Decentralisatie-uitkering Pilots Veranderopgave inburgering	
Gemeente	**Bedrag 2020**
Alkmaar	47.916
Almelo	175.000
Amsterdam	92.345
Berg en Dal	275.000
Best	275.000
Boxtel	48.362
Capelle aan den IJssel	150.000
Delft	175.000
Edam-Volendam	150.000
Eindhoven	28.013
Enschede	275.000
Geertruidenberg	150.000
Haarlem	275.000
Harderwijk	33.120
Hendrik-Ido-Ambacht	150.000
Kampen	175.000
Leiden	43.016
Midden-Groningen	275.000
Oss	175.000
Oude IJsselstreek	44.226
Rotterdam	48.348
's-Gravenhage	150.000
's-Hertogenbosch	175.000
Sittard-Geleen	175.000
Velsen	275.000
Zaanstad	31.014
Zoetermeer	150.000
Totaal	**4.016.360**

Bijlage 3.2-14 Decentralisatie-uitkering Experiment gesloten coffeeshopketen

Decentralisatie-Uitkering Experiment gesloten coffeeshopketen	
Gemeente	**Bedrag 2020**
Almere	150.000
Arnhem	150.000
Breda	150.000
Groningen	150.000
Heerlen	150.000
Hellevoetsluis	150.000
Maastricht	150.000
Nijmegen	150.000
Tilburg	150.000
Zaanstad	150.000
Totaal	**1.500.000**

Bijlage 3.2-18 Decentralisatie-uitkering LHBTI-emancipatiebeleid

Mutaties decentralisatie-uitkering LHBTI-Emancipatiebeleid			
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**	**Bedrag 2022**
Alkmaar	20.000	20.000	20.000
Almere	20.000	20.000	20.000
Arnhem	20.000	20.000	20.000
Dordrecht	50.000	50.000	50.000
Eindhoven	20.000	20.000	20.000
Emmen	20.000	20.000	20.000
Haarlem	20.000	20.000	20.000
Haarlemmermeer	20.000	20.000	20.000
Helmond	20.000	20.000	20.000
Hoorn	20.000	20.000	20.000
Leiden	20.000	20.000	20.000
Purmerend	20.000	20.000	20.000
Schiedam	20.000	20.000	20.000
Venlo	20.000	20.000	20.000
Weert	20.000	20.000	20.000
Zaanstad	20.000	20.000	20.000
Zwolle	70.000	70.000	70.000
Totaal	**420.000**	**420.000**	**420.000**

Bijlage 3.2-19 Decentralisatie-uitkering Veilige steden

Decentralisatie-uitkering Veilige steden	
Gemeente	**Bedrag 2020-2021**
Almere	28.000
Amsterdam	41.000
Arnhem	26.000
Breda	30.000
Dordrecht	25.000
Groningen	30.000
Rotterdam	50.000
's-Gravenhage	20.000
Tilburg	20.000
Utrecht	46.000
Zaanstad	15.000
Totaal	**331.000**

Bijlage 3.2-20 Decentralisatie-uitkering Pilots Roma en Sinti

Decentralisatie-uitkering Pilots Roma en Sinti		
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Ede	35.000	35000
Enschede	35.000	35000
Lelystad	35.000	35000
Nieuwegein	28.925	28925
Nuenen c.a.	35.000	35000
Sittard-Geleen	35.000	35000
Son en Brueghel	35.000	35000
Totaal	**238.925**	**238925**

Bijlage 3.3.2 Decentralisatie-uitkering Baankansen

Decentralisatie-uitkering Baankansen	
Gemeente	**Bedrag 2019**
Alkmaar	185.700
Almere	195.800
Amersfoort	73.700
Amsterdam	908.500
Apeldoorn	221.600
Arnhem	264.400
Breda	234.400
Doetinchem	76.800
Dordrecht	139.200
Ede	87.700
Eindhoven	167.800
Emmen	159.600
Enschede	357.100
Goes	136.400
Gorinchem	32.000
Gouda	49.200
Groningen	581.500
Haarlem	129.100
Heerlen	400.800
Helmond	79.800
Hilversum	64.700
Leeuwarden	445.100
Leiden	117.600
Nijmegen	214.100
Roermond	79.500
Rotterdam	1.225.600
's-Gravenhage	722.400
's-Hertogenbosch	146.200
Tiel	52.300
Tilburg	186.800
Utrecht	270.100
Venlo	104.100
Zaanstad	121.100
Zoetermeer	113.000
Zwolle	156.300
Totaal	**8.500.000**

Bijlage 3.3.3 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang		
Gemeente	**Bedrag 2019**	**Bedrag 2020 en verder**
Alkmaar	3.469.089	3.477.347
Almelo	3.068.263	3.072.222
Almere	8.405.042	8.385.644
Amersfoort	5.745.861	5.744.760
Amsterdam	65.177.316	65.256.018
Apeldoorn	4.212.935	4.220.974
Arnhem	8.543.299	8.557.595
Assen	4.599.732	4.609.084
Bergen op Zoom	2.925.289	2.924.066
Breda	6.241.024	6.238.214
Delft	2.498.777	2.499.966
Den Helder	1.801.216	1.797.451
Deventer	3.914.424	3.914.315
Doetinchem	3.784.625	3.780.675
Dordrecht	5.750.497	5.764.093
Ede	2.279.119	2.272.432
Eindhoven	11.291.535	11.285.915
Emmen	3.168.893	3.159.839
Enschede	9.109.491	9.101.319
Gouda	2.106.777	2.107.055
Groningen	17.819.566	17.827.535
Haarlem	7.537.137	7.554.270
Heerlen	5.994.356	5.980.878
Helmond	3.049.469	3.052.157
Hilversum	2.518.101	2.521.249
Hoorn	2.292.599	2.290.579
Leeuwarden	14.463.617	14.428.487
Leiden	7.831.223	7.830.370
Maastricht	6.210.236	6.218.370
Nijmegen	10.173.029	10.154.540
Nissewaard	2.575.561	2.586.248
Oss	3.221.900	3.227.298
Purmerend	1.486.262	1.488.523
Rotterdam	43.249.864	43.162.147
's-Gravenhage	31.072.778	31.058.840
's-Hertogenbosch	5.272.424	5.263.020
Tilburg	8.102.748	8.087.574
Utrecht	24.333.188	24.414.045
Venlo	8.141.057	8.131.010
Vlaardingen	2.361.600	2.347.471
Vlissingen	6.666.806	6.655.663
Zaanstad	2.615.340	2.613.238
Zwolle	9.975.279	9.994.849
Totaal	**385.057.346**	**385.057.346**

Bijlage 3.3.4 Decentralisatie-uitkering Kerkenvisies

Mutaties decentralisatie-uitkering Kerkenvisies			
Gemeente	**Bedrag 2019**	**Gemeente**	**Bedrag 2020**
Alphen aan den Rijn	75.000	Altena	75.000
Amsterdam	75.000	Bergen NH	25.000
Bergen op Zoom	25.000	Borne	25.000
Beverwijk	25.000	Bunschoten	25.000
Breda	75.000	Castricum	25.000
Gouda	50.000	De Fryske Marren	75.000
Haarlem	75.000	Gemert-Bakel	25.000
Hoogeveen	50.000	Heiloo	25.000
Katwijk	50.000	Landerd	25.000
Middelburg	50.000	Leeuwarden	75.000
Montfoort U	25.000	Leidschendam-Voorburg	50.000
Noardeast-Fryslân	75.000	Nissewaard	50.000
Stichtse Vecht	50.000	Oirschot	25.000
Vlissingen	25.000	Overbetuwe	50.000
Westerkwartier	75.000	's-Gravenhage	75.000
Zoetermeer	50.000	Steenbergen	25.000
		Uitgeest	25.000
		Westervoort	25.000
Totaal	**850.000**		**725.000**

Bijlage 3.3.5 Decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid

Decentralisatie-uitkering Brede aanpak Dak- en thuisloosheid		
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Aa en Hunze	17.628	32.051
Aalsmeer	17.628	32.051
Aalten	17.628	32.051
Achtkarspelen	17.628	32.051
Alblasserdam	17.628	32.051
Albrandswaard	17.628	32.051
Alkmaar	576.526	576.526
Almelo	236.184	236.184
Almere	1.213.514	1.213.514
Alphen aan den Rijn	17.628	32.051
Alphen-Chaam	17.628	32.051
Altena	17.628	32.051
Ameland	17.628	32.051
Amersfoort	1.436.000	1.436.000
Amstelveen	17.628	32.051
Amsterdam	23.429.470	23.429.470
Apeldoorn	0	0
Appingedam	17.628	32.051
Arnhem	314.125	314.125
Assen	0	0
Asten	17.628	32.051
Baarle-Nassau	17.628	32.051
Baarn	17.628	32.051
Barendrecht	17.628	32.051
Barneveld	17.628	32.051
Beek	17.628	32.051
Beekdaelen	17.628	32.051
Beemster	17.628	32.051
Beesel	17.628	32.051
Berg en Dal	17.628	32.051
Bergeijk	17.628	32.051
Bergen L	17.628	32.051
Bergen NH	17.628	32.051
Bergen op Zoom	0	0
Berkelland	17.628	32.051
Bernheze	17.628	32.051
Best	17.628	32.051
Beuningen	17.628	32.051
Beverwijk	17.628	32.051
Bladel	17.628	32.051
Blaricum	17.628	32.051
Bloemendaal	17.628	32.051
Bodegraven-Reeuwijk	17.628	32.051
Boekel	17.628	32.051
Borger-Odoorn	17.628	32.051

Bijlage 3.3.5 Decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Brede aanpak Dak- en thuisloosheid		
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Borne	17.628	32.051
Borsele	17.628	32.051
Boxmeer	17.628	32.051
Boxtel	17.628	32.051
Breda	928.204	928.204
Brielle	17.628	32.051
Bronckhorst	17.628	32.051
Brummen	17.628	32.051
Brunssum	17.628	32.051
Bunnik	17.628	32.051
Bunschoten	17.628	32.051
Buren	17.628	32.051
Capelle aan den IJssel	17.628	32.051
Castricum	17.628	32.051
Coevorden	17.628	32.051
Cranendonck	17.628	32.051
Cuijk	17.628	32.051
Culemborg	17.628	32.051
Dalfsen	17.628	32.051
Dantumadiel	17.628	32.051
De Bilt	17.628	32.051
De Fryske Marren	17.628	32.051
De Ronde Venen	17.628	32.051
De Wolden	17.628	32.051
Delft	0	0
Delfzijl	17.628	32.051
Den Helder	0	0
Deurne	17.628	32.051
Deventer	323.572	323.572
Diemen	17.628	32.051
Dinkelland	17.628	32.051
Doesburg	17.628	32.051
Doetinchem	0	0
Dongen	17.628	32.051
Dordrecht	1.228.158	1.228.158
Drechterland	17.628	32.051
Drimmelen	17.628	32.051
Dronten	17.628	32.051
Druten	17.628	32.051
Duiven	17.628	32.051
Echt-Susteren	17.628	32.051
Edam-Volendam	17.628	32.051
Ede	0	0
Eemnes	17.628	32.051
Eersel	17.628	32.051

Bijlage 3.3.5 Decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Brede aanpak Dak- en thuisloosheid		
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Eijsden-Margraten	17.628	32.051
Eindhoven	522.184	522.184
Elburg	17.628	32.051
Emmen	0	0
Enkhuizen	17.628	32.051
Enschede	603.687	603.687
Epe	17.628	32.051
Ermelo	17.628	32.051
Etten-Leur	17.628	32.051
Geertruidenberg	17.628	32.051
Geldrop-Mierlo	17.628	32.051
Gemert-Bakel	17.628	32.051
Gennep	17.628	32.051
Gilze en Rijen	17.628	32.051
Goeree-Overflakkee	17.628	32.051
Goes	17.628	32.051
Goirle	17.628	32.051
Gooise Meren	17.628	32.051
Gorinchem	17.628	32.051
Gouda	0	0
Grave	17.628	32.051
Groningen	0	0
Gulpen-Wittem	17.628	32.051
Haaksbergen	17.628	32.051
Haaren	17.628	32.051
Haarlem	2.810.592	2.810.592
Haarlemmermeer	17.628	32.051
Halderberge	17.628	32.051
Hardenberg	17.628	32.051
Harderwijk	17.628	32.051
Hardinxveld-Giessendam	17.628	32.051
Harlingen	17.628	32.051
Hattem	17.628	32.051
Heemskerk	17.628	32.051
Heemstede	17.628	32.051
Heerde	17.628	32.051
Heerenveen	17.628	32.051
Heerhugowaard	17.628	32.051
Heerlen	0	0
Heeze-Leende	17.628	32.051
Heiloo	17.628	32.051
Hellendoorn	17.628	32.051
Hellevoetsluis	17.628	32.051
Helmond	0	0
Hendrik-Ido-Ambacht	17.628	32.051

Bijlage 3.3.5 Decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Brede aanpak Dak- en thuisloosheid		
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Hengelo O	17.628	32.051
Het Hogeland	17.628	32.051
Heumen	17.628	32.051
Heusden	17.628	32.051
Hillegom	17.628	32.051
Hilvarenbeek	17.628	32.051
Hilversum	0	0
Hoeksche Waard	17.628	32.051
Hof van Twente	17.628	32.051
Hollands Kroon	17.628	32.051
Hoogeveen	17.628	32.051
Hoorn	0	0
Horst aan de Maas	17.628	32.051
Houten	17.628	32.051
Huizen	17.628	32.051
Hulst	17.628	32.051
IJsselstein	17.628	32.051
Kaag en Braassem	17.628	32.051
Kampen	17.628	32.051
Kapelle	17.628	32.051
Katwijk	17.628	32.051
Kerkrade	17.628	32.051
Koggenland	17.628	32.051
Krimpen aan den IJssel	17.628	32.051
Krimpenerwaard	17.628	32.051
Laarbeek	17.628	32.051
Landerd	17.628	32.051
Landgraaf	17.628	32.051
Landsmeer	17.628	32.051
Langedijk	17.628	32.051
Lansingerland	17.628	32.051
Laren	17.628	32.051
Leeuwarden	0	0
Leiden	1.093.533	1.093.533
Leiderdorp	17.628	32.051
Leidschendam-Voorburg	17.628	32.051
Lelystad	17.628	32.051
Leudal	17.628	32.051
Leusden	17.628	32.051
Lingewaard	17.628	32.051
Lisse	17.628	32.051
Lochem	17.628	32.051
Loon op Zand	17.628	32.051
Lopik	17.628	32.051
Loppersum	17.628	32.051

Bijlage 3.3.5 Decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Brede aanpak Dak- en thuisloosheid		
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Losser	17.628	32.051
Maasdriel	17.628	32.051
Maasgouw	17.628	32.051
Maassluis	17.628	32.051
Maastricht	396.317	396.317
Medemblik	17.628	32.051
Meerssen	17.628	32.051
Meierijstad	17.628	32.051
Meppel	17.628	32.051
Middelburg	17.628	32.051
Midden Drenthe	17.628	32.051
Midden-Delfland	17.628	32.051
Midden-Groningen	17.628	32.051
Mill en Sint Hubert	17.628	32.051
Moerdijk	17.628	32.051
Molenlanden	17.628	32.051
Montferland	17.628	32.051
Montfoort U	17.628	32.051
Mook en Middelaar	17.628	32.051
Neder-Betuwe	17.628	32.051
Nederweert	17.628	32.051
Nieuwegein	17.628	32.051
Nieuwkoop	17.628	32.051
Nijkerk	17.628	32.051
Nijmegen	1.983.947	1.983.947
Nissewaard	0	0
Noardeast-Fryslân	17.628	32.051
Noord-Beveland	17.628	32.051
Noordenveld	17.628	32.051
Noordoostpolder	17.628	32.051
Noordwijk	17.628	32.051
Nuenen c.a.	17.628	32.051
Nunspeet	17.628	32.051
Oegstgeest	17.628	32.051
Oirschot	17.628	32.051
Oisterwijk	17.628	32.051
Oldambt	17.628	32.051
Oldebroek	17.628	32.051
Oldenzaal	17.628	32.051
Olst-Wijhe	17.628	32.051
Ommen	17.628	32.051
Oost Gelre	17.628	32.051
Oosterhout	17.628	32.051
Ooststellingwerf	17.628	32.051
Oostzaan	17.628	32.051

Bijlage 3.3.5 Decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Brede aanpak Dak- en thuisloosheid		
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Opmeer	17.628	32.051
Opsterland	17.628	32.051
Oss	354.276	354.276
Oude IJsselstreek	17.628	32.051
Ouder-Amstel	17.628	32.051
Oudewater	17.628	32.051
Overbetuwe	17.628	32.051
Papendrecht	17.628	32.051
Peel en Maas	17.628	32.051
Pekela	17.628	32.051
Pijnacker-Nootdorp	17.628	32.051
Purmerend	0	0
Putten	17.628	32.051
Raalte	17.628	32.051
Reimerswaal	17.628	32.051
Renkum	17.628	32.051
Renswoude	17.628	32.051
Reusel-De Mierden	17.628	32.051
Rheden	17.628	32.051
Rhenen	17.628	32.051
Ridderkerk	17.628	32.051
Rijssen-Holten	17.628	32.051
Rijswijk	17.628	32.051
Roerdalen	17.628	32.051
Roermond	17.628	32.051
Roosendaal	17.628	32.051
Rotterdam	9.778.025	9.778.025
Rozendaal	17.628	32.051
Rucphen	17.628	32.051
Schagen	17.628	32.051
Scherpenzeel	17.628	32.051
Schiedam	17.628	32.051
Schiermonnikoog	17.628	32.051
Schouwen-Duiveland	17.628	32.051
's-Gravenhage	8.124.735	8.124.735
's-Hertogenbosch	259.803	259.803
Simpelveld	17.628	32.051
Sint-Anthonis	17.628	32.051
Sint-Michielsgestel	17.628	32.051
Sittard-Geleen	17.628	32.051
Sliedrecht	17.628	32.051
Sluis	17.628	32.051
Smallingerland	17.628	32.051
Soest	17.628	32.051
Someren	17.628	32.051

Bijlage 3.3.5 Decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Brede aanpak Dak- en thuisloosheid		
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Son en Breugel	17.628	32.051
Stadskanaal	17.628	32.051
Staphorst	17.628	32.051
Stede Broec	17.628	32.051
Steenbergen	17.628	32.051
Steenwijkerland	17.628	32.051
Stein	17.628	32.051
Stichtse Vecht	17.628	32.051
Sudwest Fryslan	17.628	32.051
Terneuzen	17.628	32.051
Terschelling	17.628	32.051
Texel	17.628	32.051
Teylingen	17.628	32.051
Tholen	17.628	32.051
Tiel	17.628	32.051
Tilburg	673.125	673.125
Tubbergen	17.628	32.051
Twenterand	17.628	32.051
Tynaarlo	17.628	32.051
Tytsjerksteradiel	17.628	32.051
Uden	17.628	32.051
Uitgeest	17.628	32.051
Uithoorn	17.628	32.051
Urk	17.628	32.051
Utrecht	11.214.024	11.214.024
Utrechtse Heuvelrug	17.628	32.051
Vaals	17.628	32.051
Valkenburg aan de Geul	17.628	32.051
Valkenswaard	17.628	32.051
Veendam	17.628	32.051
Veenendaal	17.628	32.051
Veere	17.628	32.051
Veldhoven	17.628	32.051
Velsen	17.628	32.051
Venlo	0	0
Venray	17.628	32.051
Vijfheerenlanden	17.628	32.051
Vlaardingen	0	0
Vlieland	17.628	32.051
Vlissingen	0	0
Voerendaal	17.628	32.051
Voorschoten	17.628	32.051
Voorst	17.628	32.051
Vught	17.628	32.051
Waadhoeke	17.628	32.051

Bijlage 3.3.5 Decentralisatie-uitkering Brede aanpak dak- en thuisloosheid (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Brede aanpak Dak- en thuisloosheid		
Gemeente	**Bedrag 2020**	**Bedrag 2021**
Waalre	17.628	32.051
Waalwijk	17.628	32.051
Waddinxveen	17.628	32.051
Wageningen	17.628	32.051
Wassenaar	17.628	32.051
Waterland	17.628	32.051
Weert	17.628	32.051
Weesp	17.628	32.051
West Betuwe	17.628	32.051
West Maas en Waal	17.628	32.051
Westerkwartier	17.628	32.051
Westerveld	17.628	32.051
Westervoort	17.628	32.051
Westerwolde	17.628	32.051
Westland	17.628	32.051
Weststellingwerf	17.628	32.051
Westvoorne	17.628	32.051
Wierden	17.628	32.051
Wijchen	17.628	32.051
Wijdemeren	17.628	32.051
Wijk bij Duurstede	17.628	32.051
Winterswijk	17.628	32.051
Woensdrecht	17.628	32.051
Woerden	17.628	32.051
Wormerland	17.628	32.051
Woudenberg	17.628	32.051
Zaanstad	0	0
Zaltbommel	17.628	32.051
Zandvoort	17.628	32.051
Zeewolde	17.628	32.051
Zeist	17.628	32.051
Zevenaar	17.628	32.051
Zoetermeer	17.628	32.051
Zoeterwoude	17.628	32.051
Zuidplas	17.628	32.051
Zundert	17.628	32.051
Zutphen	17.628	32.051
Zwartewaterland	17.628	32.051
Zwijndrecht	17.628	32.051
Zwolle	0	0
Totaal	**72.999.937**	**77.499.913**

Bijlage 3.3.8 Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	**Bedrag 2021 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2021 en verder**
Aa en Hunze	74.464	Borne	76.384
Aalsmeer	81.916	Borsele	66.684
Aalten	69.564	Boxmeer	85.376
Achtkarspelen	137.132	Boxtel	123.694
Alblasserdam	76.687	Breda	858.812
Albrandswaard	73.630	Brielle	49.255
Alkmaar	510.235	Bronckhorst	88.357
Almelo	509.225	Brummen	70.094
Almere	1.396.933	Brunssum	161.154
Alphen aan den Rijn	383.030	Bunnik	24.173
Alphen-Chaam	27.280	Bunschoten	53.221
Altena	147.463	Buren	89.695
Ameland	6.012	Capelle aan den IJssel	492.554
Amersfoort	745.019	Castricum	73.883
Amstelveen	297.856	Coevorden	181.714
Amsterdam	6.966.834	Cranendonck	59.106
Apeldoorn	713.420	Cuijk	92.600
Appingedam	94.949	Culemborg	122.204
Arnhem	1.185.767	Dalfsen	56.075
Assen	369.491	Dantumadiel	69.109
Asten	44.633	De Bilt	155.597
Baarle-Nassau	20.839	De Fryske Marren	193.612
Baarn	79.011	De Ronde Venen	133.672
Barendrecht	158.426	De Wolden	70.877
Barneveld	150.646	Delft	571.615
Beek	60.622	Delfzijl	179.290
Beekdaelen	113.565	Den Helder	361.307
Beemster	25.007	Deurne	96.869
Beesel	46.073	Deventer	545.598
Berg en Dal	121.244	Diemen	130.590
Bergeijk	42.082	Dinkelland	50.872
Bergen L	44.734	Doesburg	68.705
Bergen NH	77.167	Doetinchem	266.737
Bergen op Zoom	381.742	Dongen	70.322
Berkelland	123.694	Dordrecht	733.526
Bernheze	78.303	Drechterland	50.518
Best	83.456	Drimmelen	54.560
Beuningen	85.401	Dronten	190.959
Beverwijk	232.485	Druten	62.617
Bladel	54.181	Duiven	90.175
Blaricum	31.321	Echt-Susteren	96.541
Bloemendaal	60.622	Edam-Volendam	82.244
Bodegraven-Reeuwijk	110.282	Ede	439.383
Boekel	27.785	Eemnes	20.637
Borger-Odoorn	81.132	Eersel	42.082

Bijlage 3.3.8 Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	**Bedrag 2021 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2021 en verder**
Eijsden-Margraten	46.704	Hengelo O	458.959
Eindhoven	1.283.318	Het Hogeland	217.133
Elburg	76.308	Heumen	41.223
Emmen	615.692	Heusden	135.793
Enkhuizen	86.639	Hillegom	72.494
Enschede	1.209.409	Hilvarenbeek	37.131
Epe	114.752	Hilversum	411.093
Ermelo	72.746	Hoeksche Waard	204.220
Etten-Leur	186.817	Hof van Twente	94.772
Geertruidenberg	63.653	Hollands Kroon	167.317
Geldrop-Mierlo	170.095	Hoogeveen	291.137
Gemert-Bakel	96.869	Hoorn	412.154
Gennep	60.622	Horst aan de Maas	86.892
Gilze en Rijen	108.614	Houten	147.286
Goeree-Overflakkee	138.622	Huizen	169.615
Goes	135.036	Hulst	61.910
Goirle	71.231	IJsselstein	145.872
Gooise Meren	180.603	Kaag en Braassem	74.868
Gorinchem	187.423	Kampen	187.928
Gouda	416.726	Kapelle	36.070
Grave	41.829	Katwijk	208.035
Groningen	1.340.151	Kerkrade	316.876
Gulpen-Wittem	35.868	Koggenland	60.622
Haaksbergen	69.109	Krimpen aan den IJssel	119.728
Haaren	25.259	Krimpenerwaard	174.111
Haarlem	770.203	Laarbeek	61.910
Haarlemmermeer	508.796	Landerd	39.404
Halderberge	123.467	Landgraaf	205.888
Hardenberg	201.568	Landsmeer	37.788
Harderwijk	207.125	Langedijk	108.412
Hardinxveld-Giessendam	45.618	Lansingerland	191.970
Harlingen	81.309	Laren	35.009
Hattem	37.434	Leeuwarden	736.461
Heemskerk	190.959	Leiden	612.535
Heemstede	54.711	Leiderdorp	80.476
Heerde	47.285	Leidschendam-Voorburg	340.090
Heerenveen	202.073	Lelystad	580.532
Heerhugowaard	227.333	Leudal	86.386
Heerlen	741.205	Leusden	70.877
Heeze-Leende	26.371	Lingewaard	122.381
Heiloo	36.929	Lisse	60.016
Hellendoorn	106.947	Lochem	97.071
Hellevoetsluis	182.927	Loon op Zand	79.289
Helmond	580.708	Lopik	46.982
Hendrik-Ido-Ambacht	96.844	Loppersum	47.033

Bijlage 3.3.8 Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	**Bedrag 2021 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2021 en verder**
Losser	82.547	Opmeer	31.953
Maasdriel	71.534	Opsterland	129.428
Maasgouw	52.741	Oss	406.016
Maassluis	210.662	Oude IJsselstreek	168.226
Maastricht	618.496	Ouder-Amstel	50.215
Medemblik	140.946	Oudewater	30.766
Meerssen	46.199	Overbetuwe	141.856
Meierijstad	230.010	Papendrecht	134.631
Meppel	139.431	Peel en Maas	105.760
Middelburg	255.623	Pekela	97.248
Midden Drenthe	104.927	Pijnacker-Nootdorp	153.146
Midden-Delfland	40.389	Purmerend	390.911
Midden-Groningen	372.750	Putten	73.555
Mill en Sint Hubert	26.270	Raalte	112.151
Moerdijk	125.538	Reimerswaal	84.745
Molenlanden	116.824	Renkum	114.576
Montferland	122.532	Renswoude	12.478
Montfoort U	38.798	Reusel-De Mierden	32.837
Mook en Middelaar	20.864	Rheden	226.171
Neder-Betuwe	76.182	Rhenen	76.030
Nederweert	53.474	Ridderkerk	185.579
Nieuwegein	287.576	Rijssen-Holten	96.313
Nieuwkoop	65.295	Rijswijk	328.496
Nijkerk	123.467	Roerdalen	71.686
Nijmegen	972.529	Roermond	361.206
Nissewaard	517.358	Roosendaal	438.070
Noardeast-Fryslân	213.667	Rotterdam	6.725.381
Noord-Beveland	25.764	Rozendaal	2.198
Noordenveld	115.738	Rucphen	65.270
Noordoostpolder	251.682	Schagen	125.892
Noordwijk	117.480	Scherpenzeel	27.886
Nuenen c.a.	66.836	Schiedam	630.393
Nunspeet	70.044	Schiermonnikoog	884
Oegstgeest	63.123	Schouwen-Duiveland	114.273
Oirschot	34.479	's-Gravenhage	4.515.583
Oisterwijk	68.857	's-Hertogenbosch	761.185
Oldambt	223.291	Simpelveld	31.119
Oldebroek	52.817	Sint-Anthonis	26.118
Oldenzaal	136.273	Sint-Michielsgestel	64.461
Olst-Wijhe	59.106	Sittard-Geleen	451.028
Ommen	49.104	Sliedrecht	115.131
Oost Gelre	73.252	Sluis	70.726
Oosterhout	260.220	Smallingerland	297.199
Ooststellingwerf	110.408	Soest	194.976
Oostzaan	23.516	Someren	59.258

Bijlage 3.3.8 Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen (vervolg)

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	**Bedrag 2021 en verder**	**Gemeente**	**Bedrag 2021 en verder**
Son en Breugel	48.624	Vught	68.276
Stadskanaal	172.773	Waadhoeke	187.776
Staphorst	33.696	Waalre	35.211
Stede Broec	90.024	Waalwijk	175.804
Steenbergen	84.921	Waddinxveen	87.296
Steenwijkerland	169.439	Wageningen	128.721
Stein	77.824	Wassenaar	98.511
Stichtse Vecht	180.047	Waterland	39.177
Sudwest Fryslan	408.084	Weert	204.195
Terneuzen	239.356	Weesp	87.296
Terschelling	10.255	West Betuwe	154.485
Texel	46.073	West Maas en Waal	60.117
Teylingen	72.898	Westerkwartier	199.669
Tholen	99.016	Westerveld	54.156
Tiel	235.517	Westervoort	89.114
Tilburg	1.365.359	Westerwolde	115.258
Tubbergen	37.990	Westland	348.071
Twenterand	143.927	Weststellingwerf	105.482
Tynaarlo	92.752	Westvoorne	47.058
Tytsjerksteradiel	101.845	Wierden	63.047
Uden	161.659	Wijchen	138.774
Uitgeest	39.556	Wijdemeren	60.016
Uithoorn	125.184	Wijk bij Duurstede	66.684
Urk	57.540	Winterswijk	107.756
Utrecht	2.026.367	Woensdrecht	77.293
Utrechtse Heuvelrug	132.964	Woerden	162.669
Vaals	43.345	Wormerland	62.264
Valkenburg aan de Geul	52.867	Woudenberg	37.586
Valkenswaard	97.905	Zaanstad	956.691
Veendam	163.604	Zaltbommel	92.145
Veenendaal	322.307	Zandvoort	74.868
Veere	42.461	Zeewolde	101.769
Veldhoven	146.756	Zeist	342.136
Velsen	311.168	Zevenaar	179.845
Venlo	587.907	Zoetermeer	842.267
Venray	200.911	Zoeterwoude	21.824
Vijfheerenlanden	224.579	Zuidplas	137.814
Vlaardingen	577.930	Zundert	58.349
Vlieland	4.294	Zutphen	276.537
Vlissingen	278.129	Zwartewaterland	60.470
Voerendaal	37.131	Zwijndrecht	291.415
Voorschoten	81.663	Zwolle	622.512
Voorst	59.258	**Totaal**	**85.000.003**

Bijlage 4.16 Redelijk peil 2021

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:
1. de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
2. de rioolheffingen;
3. de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
Het redelijk peil voor de OZB wordt berekend via onderstaande tabel.

Totaal WOZ-waarde woningen 2020	*[1]*
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2020	*[2]*
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2020	*[3]*
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2020	*[4]*
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2020	*[5]*
Totaal onderdekking riolering 2020	*[6]*
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2020	*[7=4-5-6]*
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentage van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2020	*[8=(7/(1+2+3)*100]*
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2021	*[9=8*1,20]*

Op basis van deze tabel is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2021 (redelijk peil OZB) vastgesteld op **0,1809.**

Voor de WOZ-waarden worden de gegevens gebruikt van het CBS die ook voor het gemeentefonds gehanteerd worden (betaalmaand februari 2020). Voor de berekening van de totale OZB-opbrengst wordt gebruik gemaakt van de gegevens (OZB-percentages) van de Monitor inkomsten uit lokale heffingen. Voor de berekening van de onderdekking reiniging en riolering wordt gebruik gemaakt van de Informatie voor derden (taakvelden) begrotingen 2020.

Artikel 12-gemeenten moeten gedurende de hele looptijd van de aanvraag en van de toekenning van de aanvullende uitkering blijven voldoen aan het jaarlijks in deze circulaire vastgestelde redelijk peil van de eigen inkomsten. Voor de lopende artikel 12-trajecten kan hier door een bijzonder voorschrift van worden afgeweken.

Berekening gemiddelde OZB-tarief in een gemeente
Uit vragen van gemeenten is in het verleden gebleken dat niet geheel duidelijk is op welke wijze het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 van de eigen gemeente moet worden berekend. De berekening, zoals die hierboven is

opgenomen, is niet bestemd voor gemeenten om het gemiddelde OZB-tarief in de eigen gemeente te berekenen, maar geeft inzicht in de wijze waarop het normtarief OZB voor de toelating tot artikel 12 door het ministerie van BZK wordt berekend. Daarom is in de handleiding artikel 12 de volgende passage opgenomen:

Het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 moet op de volgende wijze worden berekend:

(PEW x WW + PGNW x WNWG + PENW x WNWE) / (WW+WNWG+WNWE)

waarbij:
PEW = OZB-percentage eigenaar woning;
PGNW = OZB-percentage gebruiker niet-woning;
PENW = OZB-percentage eigenaar niet-woning;
WW = waarde woningen;
WNWG = waarde niet-woningen gebruikers;
WNWE = waarde niet-woningen eigenaren.

Indien de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB-percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating. Hierbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat bij de riolering én de reiniging sprake is van 100% lastendekkendheid. Een eventuele onderdekking bij de reiniging en/of riolering moet worden gecompenseerd door een daarmee overeenkomende verhoging van het (gemiddelde) percentage WOZ-waarde. Voor de berekening van het gemiddelde OZB-percentage bij de toelating tot artikel 12 wordt uitgegaan van de WOZ-gegevens per 1 januari van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft en de OZB-percentages van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft.

Riool- en afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Voor de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet er sprake zijn van tarieven die resulteren in 100% lastendekkendheid. Dit uitgangspunt volstaat bij de beoordeling van de hoogte van deze heffingen of zij voldoen aan het redelijke peil. Van een minimumtarief per aansluiting is in dit verband dan ook geen sprake meer. Een eventuele onderdekking op de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet gecompenseerd worden door extra baten uit de OZB boven de 120%.

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR/Bekostiging Binnenlands Bestuur
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© Mei 2020 | 20402593

De Gemeenteraad van Wijchen

20 48026 Perspectiefnota Wijchen 2020 | Amendement 1

Project Klaar voor de start

Amendement van de fracties van CDA, D66, Kernachtig Wijchen, PvdA, VVD, Wijchen Lokaal
Eerste indiener amendement: Rob Albersnagel
Ingediend 9 juli 2020

Ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

a. Beslispunt 1a te wijzigen in: de structurele mutaties uit hoofdstuk 3, met uitzondering van de financiële effecten uit 3.02 BUIG v.w.b. het project "klaar voor de start";

b. Beslispunt 2 toevoegen: Vanaf 1 juli 2021 geen financiële effecten van het project "Klaar voor de Start" meenemen in zowel het structurele- als het incidentele perspectief, zonder dat hierover een inhoudelijke afweging in de raad heeft plaatsgevonden.*

Toelichting:
In de toelichting bij de Perspectiefnota 2020 wordt ervan uitgegaan dat het project Klaar voor de start wordt voortgezet in 2021. De kosten daarvan bedragen structureel €230k per jaar. Het voorstel daartoe is echter nog niet besproken met deze raad en ook is er nog onduidelijkheid of (delen van) het project overgaat in de nieuwe Wet Inburgering (nWI).
Instemmen met de Perspectiefnota betekent dat we structureel geld vrijmaken voor de uitvoering van het project, zonder dat duidelijk is hoe "Klaar voor de start" zich gaat verhouden tot de nieuwe Wet Inburgering (nWI) en zonder dat we een inhoudelijke discussie hierover hebben kunnen voeren.

Namens de fracties van

CDA, Karin Hoogteijling
D66, Han Demmers
Kernachtig Wijchen, Rob Albersnagel
Partij van de Arbeid, Zainab Osman
VVD, Roel Boumans
Wijchen Lokaal, Arnold van Kuppeveld

*Onderstaande tabel geeft de structurele en incidentele effecten weer ten opzichte van de voorliggende Perspectiefnota:

	2020	2021	2022	2023	2024
Structureel effect	€ 0k	€ 50k	€ 66k	€ 10k	€ -47k
Incidenteel effect	€ 0k	€ 26k	€ 0k	€ 0k	€ 0k

De Gemeenteraad van Wijchen

20 48026 Perspectiefnota Wijchen 2020

Motie 1

Manier van financieren

Motie van de fracties van Kernachtig Wijchen, PvdA en VVD
Eerste indiener motie: -

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2020.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat

- Voor het eerst in tien jaar de jaarrekening een negatief saldo heeft.
- Het voorzieningen- en kwaliteitsniveau van de openbare ruimte van de gemeente Wijchen op peil is en dat moet zo blijven;
- Het structurele meerjarenperspectief van de gemeente Wijchen niet sluitend is;
- De gemeente altijd spaart voor grote investeringen en uitgaven.
- Het college bij de behandeling van de begroting 2021 met voorstellen zal komen om het meerjarenperspectief sluitend te krijgen.

Overwegende dat

- Bij de behandeling van de begroting 2020 een motie is aangenomen die oproept tot het per taakveld beter inzichtelijk maken wat voor beleid er in zit en wat welk beleid kost (zie bijlage Motie 7, d.d. 7 november 2019)
- De oplossing tot het krijgen van een sluitende begroting deels gevonden kan worden in de manier waarop we omgaan met reserves.

Roept het college op

- Om in kaart te brengen of onze manier van financieren van grote investeringen en uitgaven nog steeds wenselijk is.
- Bij de behandeling van de begroting 2021 met een voorstel te komen over de wijze van financiering van grote investeringen en uitgaven en wat de impact daarvan is op onze reserves.
- Daarbij uit te gaan van tenminste handhaving van het huidige

voorzieningen- en kwaliteitsniveau van de openbare ruimte.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van

Kernachtig Wijchen, Renate Loermans
PvdA, Peter Gatzen
VVD, Alice Peters-Vroom

De Gemeenteraad van Wijchen

19 37431 Programmabegroting 2020 **Motie 7**

Oproep financiële informatie aan de gemeenteraad

Motie van de fracties van de VVD, Kernachtig Wijchen en PvdA
Eerste indiener motie: Alice Peters - Vroom

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 7 november 2019.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat
- De begroting voor 2020 van de gemeente Wijchen niet sluitend is;
- Een begroting een optelsom is van verplichtingen én beleidskeuzes die recent, máár ook in het verre verleden gemaakt zijn;
- Het voor de gemeenteraad vrijwel onmogelijk is om aan de hand van deze programmabegroting inzicht te verkrijgen in de daadwerkelijke uitgave per taakveld;
- Het daarom voor de gemeenteraad bijna niet te doen is om structurele bezuinigingen voor te stellen.

overwegende, dat
- Het college als uitvoerder van beleid precies weet wat Wijchen doet, waarom ze dat doet, en hoeveel het kost;
- De gemeenteraad ook meer gedetailleerde informatie over de begroting wenst te hebben;
- De gemeenteraad in het verleden (tot 2018) met de productbegroting wél over meer detailinformatie beschikte.
- Deze detailinformatie als ook de achtergrond van het beleid informatie is, die aanwezig is. Die alleen niet met de gemeenteraad op dusdanige wijze gedeeld wordt.
- Met deze informatie het mogelijk is om in het verleden gemaakte Wijchense keuzes te heroverwegen

roept het college op

- Voor de gemeenteraad per taakveld beter inzichtelijk maken wat voor beleid er in zit en wat welk beleid kost. Hieruit moet blijken wat: verplicht (landelijk) is en welk deel gebaseerd is op in het verleden gemaakte Wijchense keuzes.
- Dit gedetailleerde inzicht bij de Perspectiefnota 2021 gereed te hebben.
- Bij het opstellen van de Perspectiefnota en begroting 2021 te analyseren of er ruimte in beleidsvelden zit tot het doorvoeren van structurele bezuinigingen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de VVD,

Wijchense VVD, Alice Peters – Vroom
Kernachtig Wijchen, Twan van Bronkhorst
PvdA, Peter Gatzen

De Gemeenteraad van Wijchen

20 48026 Perspectiefnota Wijchen 2020 **Motie 2**

Ambities natuurbeleidsplan

Motie van de fracties van CDA, D66, PvdA, Kernachting Wijchen
Eerste indiener motie: Peter Gatzen

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2020.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat

- De raad in 2018 bij de begrotingsvergadering 2019 een amendement heeft aangenomen voor het uitwerken van een natuurbeleidsplan.
- Het natuurbeleidsplan in 2019 zou worden opgeleverd en nu door allerlei omstandigheden nog niet gereed is.
- Het natuurbeleidsplan een belangrijk document wordt voor behoud en uitbreiding van natuur, maar ook voor thema's als ganzenoverlast en bestrijding eikenprocessierups.
- De indieners er van uit gaan dat in het natuurbeleidsplan heldere doelstellingen geformuleerd worden, er concrete implementatie- en uitvoeringsmaatregelen opgenomen worden alsmede een planning om in 2021 van start te gaan met de uitvoering.

Roept het college op:

- Het natuurbeleidsplan uiterlijk in oktober aan te bieden aan de raad, zodat de consequenties op een goede manier kunnen worden meegewogen bij de behandeling van begroting van 2021.
- Bij het maken van concrete afspraken voor 2021 (maaibestek, etc.) rekening te houden dat de behandeling van het natuurbeleidsplan nog impact kan hebben in uit te voeren werkzaamheden.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van
CDA, Björn Derksen
D66, Kees van Galen
PvdA, Peter Gatzen
Kernachtig Wijchen, Tim Klinkkhamer

De Gemeenteraad van Wijchen

20 48026 Perspectiefnota Wijchen 2020 **Motie 3**

Afschrift factuur Jeugdzorg ook naar ouders

Motie van de fractie van CDA Wijchen
Eerste indiener motie: Björn Derksen

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2020.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat:

- De gemeente Wijchen is gestopt met Rondom Wijchen;
- Het college de regie in het zorgdomein heeft teruggenomen;
- De zorg nog steeds een grote kostenpost is binnen de gemeentelijke begroting;
- Veranderingen binnen het zorgdomein nog steeds nodig zijn om binnen de gestelde begroting te blijven.

Overwegende dat,

- Jeugdzorgverleners rechtstreeks factureren aan de gemeente;
- Ouders van kinderen die Jeugdzorg afnemen geen afschrift van de factuur voor de verleende zorg ontvangen van de jeugdzorgverlener;
- Hierdoor bij de ouders weinig inzicht is in de hoeveelheid zorguren die zijn besteed en de zorgkosten die dit met zich meebrengt;
- Het ontbreken van inzicht over de zorgkosten bij ouders ervoor kan zorgen dat nauwelijks bewustwording over de financiën van de jeugdzorg aanwezig is;
- Door ouders inzicht te geven in het aantal bestede zorguren en de kosten die hiermee gepaard gaan er naast meer bewustwording tevens een stukje extra controle ontstaat;
- Dit mogelijk een positief effect kan hebben op de controle die de gemeente uitvoert en op termijn de zorgkosten zou kunnen drukken.

Roept het college daarom op:

- Met Jeugdzorgverleners het gesprek aan te gaan of ouders

van kinderen die Jeugdzorg afnemen periodiek een afschrift van de factuur kunnen ontvangen met daarop de gemaakte zorguren en het bedrag dat hiermee gemoeid is. Teneinde bewustwording en een extra controlemechanisme rondom de gemaakte kosten in de Jeugdzorg te realiseren.
- De raad voor eind 2020 te informeren over de uitkomsten hiervan.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van CDA Wijchen,
Björn Derksen

De Gemeenteraad van Wijchen

20 48026 Perspectiefnota Wijchen 2020

Motie 4

Sociale minima ontzien bij eventuele bezuinigingen

Motie van de fractie van Sociaal Wijchen
Eerste indiener motie: Johan de Kievit

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2020.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat

- Gezien de zorgwekkende financiële situatie van de gemeente Wijchen de komende jaren,
- In de Perspectiefnota 2020 op bladzijde 24 staat dat richting de Begroting 2021 het college aan de slag gaat met het uitwerken van bezuinigingsvoorstellen,
- Nog niet zo lang geleden in november 2019 in de programmabegroting 2020 op bladzijde 155 en 156 wordt gesproken over (*Nog) Niet ingezette mogelijke bezuinigingen*,
    - Daarbij als voorbeeld wordt voorgesteld de inkomensgrens voor het toekennen van bijzondere bijstand voor de *Geldterugregeling* terug te schroeven van de huidige 110% naar 101%, dit een jaarlijkse besparing oplevert van bijna 60.000 euro,
    - Daarbij als voorbeeld wordt voorgesteld de inkomensgrens van *vergoeding van duurzame gebruiksgoederen* terug te schroeven van de huidige 110% naar 101%, dit een jaarlijkse besparing oplevert van bijna 25.000 euro,
    - Daarbij als voorbeeld wordt voorgesteld de inkomensgrens voor het toekennen van bijzondere bijstand voor *bewindvoering* terug te schroeven van de huidige 110% naar 101%, dit een jaarlijkse besparing oplevert van ruim 135.000 euro,
    - Daarbij als voorbeeld wordt voorgesteld de inkomensgrens voor het toekennen van overige bijzondere bijstand terug

te schroeven van de huidige 110% naar 101%, dit een jaarlijkse besparing oplevert van ruim 160.000 euro,
- Het gemeentebestuur nog niet zolang geleden bij het begin van de recessie de inkomensgrens voor dergelijke regelingen al heeft teruggeschroefd van 120% naar 110%,

Roept het college van B&W op:

- De specifieke groep inwoners van Wijchen die gebruik maken van de genoemde voorzieningen en regelingen niet het kind van de rekening te laten zijn,
- Deze mogelijke bezuinigingen **niet** op te nemen in de begroting van 2021,

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van Sociaal Wijchen, Johan de Kievit

De Gemeenteraad van Wijchen

20 48026 Perspectiefnota Wijchen 2020 **Motie 6**

Gedragscode tegen discriminatie

Motie van de fracties van D66 en PvdA
Eerste indiener motie: Han Demmers

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2020.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat

1. De gemeente Wijchen graag het goede voorbeeld geeft,
2. Discriminatie nog steeds wordt ervaren door 27% van de Nederlanders[1],
3. Driekwart van de mensen die wordt gediscrimineerd hier geen melding van doet[2]

Overwegende dat,

1. Discriminatie nu echt een halt toe moet worden geroepen
2. Racisme en discriminatie zeker niet verdwijnen zónder dat mensen zich uitspreken en zónder politieke actie. Zonder dat duidelijk wordt gemaakt: dit is niet normaal.
3. Iedereen zichzelf moet kunnen zijn.

Draagt het college van B&W op om:
- Voor de gemeentelijke organisatie en aan haar gelieerde organisaties een gedragscode tegen discriminatie op te stellen en deze in gezamenlijkheid te ondertekenen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van
D66 Wijchen, Han Demmers
PvdA, Zainab Osman

---

[1] https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2020/03/26/ruim-een-kwart-van-de-inwoners-van-nederland-ervaart-nog-altijd-discriminatie
[2] https://bureaugelijkebehandeling.nl/campagne-meldingsbereidheid/

De Gemeenteraad van Wijchen

20 48026 Perspectiefnota Wijchen 2020 **Motie 5**

In kaart brengen situatie arbeidsmigranten in Wijchen

Motie van de fracties van PvdA en D66
Eerste indiener motie: Peter Gatzen

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2020.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat
- Arbeidsmigranten belangrijk zijn voor het draaiend houden van onze bedrijven, het bedrijfsleven en onze economie.
- Regelmatig in de media is te vernemen dat de woon- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten (niet alleen vanwege het risico van besmetting met het coronavirus) niet optimaal zijn. In de media wordt ook gesproken over ondermijning, uitbuiting, de rol van uitzendbureaus, etc.
- De bestuurders van de Euregio Rijn-Waal een brief naar Minister-President Mark Rutte hebben gestuurd om aandacht te vragen voor het welzijn van de arbeidsmigranten.
- De huisvesting onder druk staat door bijvoorbeeld wijziging in beleid en/of handhaving op vakantieparken (Groene Heuvels, Wighenerhorst, etc.).
- De raad (aldus de indieners) niet voldoende zicht heeft op aantallen, huisvesting, veiligheid, welzijn en woon- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten werkzaam of woonachtig in Wijchen.
- Het goed zou zijn om op basis van feiten een debat te voeren in de raad over de noodzaak van nieuw beleid/maatregelen.

Roept het college op:
- Om met een procesvoorstel te komen om de woon- en leefsituatie van arbeidsmigranten werkzaam of woonachtig in Wijchen in kaart te brengen en dit procesvoorstel via een beslisnota voor de begrotingsvergadering van 12 november aan te bieden aan de raad.

  ~~De woon- en leefsituatie van arbeidsmigranten werkzaam of woonachtig in Wijchen in kaart te brengen en de resultaten van het onderzoek via een informatienota ruim vóór de begrotingsvergadering van 12 november 2020 aan te bieden aan de raad.~~

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van
PvdA Wijchen, Peter Gatzen
D66 Wijchen, Han Demmers

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	1595
Extern Zaak ID	Z/20/043802
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	9 juli 2020
Agendapunt	7.a
Omschrijving	43802 Bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan CPO de Rivierduin
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Hal, van, Job-Joris
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)
Telefoonnummer steller	088-4327161
E-mail adres steller	j.j.van.hal@drutenwijchen.nl

Bijlagen
beslisnota CPO De Rivierduin (43802)
Bijlage 1a CPO De Rivierduin_Toelichting
Bijlage 1b CPO De Rivierduin_Bijlagen bij toelichting
Bijlage 1c CPO De Rivierduin_Regels
Bijlage 1d CPO De Rivierduin-Verbeelding
Bijlage 2 Beeldkwaliteitsplan CPO De Rivierduin
Bijlage 3 Steenuilonderzoek CPO De Rivierduin
Bijlage 4 zienswijzenota CPO de Rivierduin

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 juni 2020
Stukken gemeenteraad Wijchen	30 juni 2020
Raad openbaar Wijchen	**9 juli 2020**

Toelichting

voorstel tot vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan CPO de Rivierduin samen met een zienswijzennota.

Voorgesteld besluit

1. Het bestemmingsplan CPO de Rivierduin gewijzigd vast te stellen.
2. De zienswijzenota op het ontwerp bestemmingsplan vast te stellen en vrij te geven voor verzending naar de indieners.
3. Het document 'Beeldkwaliteitsplan – CPO de Rivierduin' (bijlage 2) vast te stellen als een beeldkwaliteitsplan als bedoeld in de nota ruimtelijke kwaliteit.

Besluit (Aangenomen)

1. Het bestemmingsplan CPO de Rivierduin gewijzigd vast te stellen.
2. De zienswijzenota op het ontwerp bestemmingsplan vast te stellen en vrij te geven voor verzending naar de indieners.
3. Het document 'Beeldkwaliteitsplan – CPO de Rivierduin' (bijlage 2) vast te stellen als een beeldkwaliteitsplan als bedoeld in de nota ruimtelijke kwaliteit.

Openbaar Zaaknummer: 43802

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: bestemmingsplan en beeldkwaliteitssplan CPO de Rivierduin

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Het bestemmingsplan CPO de Rivierduin gewijzigd vast te stellen.
2. De zienswijzenota op het ontwerp bestemmingsplan vast te stellen en vrij te geven voor verzending naar de indieners.
3. Het document 'Beeldkwaliteitsplan – CPO de Rivierduin' (bijlage 2) vast te stellen als een beeldkwaliteitsplan als bedoeld in de nota ruimtelijke kwaliteit.

Aanleiding
Vanaf eind 2018 werkt CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) vereniging De Rivierduin hard aan de realisatie van haar project: de bouw van 12 woningen in Bergharen. De projectlocatie is daarvoor al door aanstaande CPO-ers en andere geïnteresseerde inwoners van Bergharen gekozen.

Op 4 juli 2019 heeft gemeenteraad besloten tot het openen van een grondexploitatie voor de ontwikkeling van 12 woningen door CPO De Rivierduin. Deze woningen moeten een plek krijgen in het verlengde van de Ploegstraat, tussen de Molenweg en de Wijksestraat, te Bergharen. De gemeente wil ruimte bieden aan haar inwoners om onder andere door middel van CPO te voorzien in de woningbehoefte.

De opgerichte vereniging is samen haar architect, procesbegeleider en de gemeente aan de slag gegaan met de vorming van plannen. Al vroeg in de planvorming zijn daarbij logischerwijze ook de omwonenden betrokken. Op maandag 2 september 2019 presenteerde De Rivierduin haar plannen aan de mensen die het dichtste bij het project wonen. Vervolgens is er op 10 december 2019 een inloopavond georganiseerd voor iedereen die rondom het plangebied woont of aanliggende grond in eigendom heeft. Er was een ruime belangstelling en net als bij de eerste presentatie zijn gemaakte opmerkingen waar maar mogelijk verwerkt in het plan. Tijdens de ter inzage legging van het ontwerp plan is een webinar gehouden voor een ieder met uitleg en ruimte voor vragen. Een uitnodiging voor het webinar stond in de Wegwijs, het blad Op de Hoogte (oplage: 1200) en is deur-aan-deur bezorgt rondom het plangebied. Drie mensen hebben op het webinar ingelogd.

Tot voor kort heeft op de beoogde bouwlocatie een biologische agrariër de akker in erfpacht gehad bij de gemeente Wijchen. Ook werd een deel van gronden aan aanliggende bewoners verhuurd als tuin. Op deze gronden rust een agrarische bestemming. Om de 12 woningen te kunnen realiseren en de daarvoor benodigde omgevingsvergunning af te geven is een nieuw bestemmingsplan nodig. Deze beslisnota gaat daarover. Tegelijk is er een beeldkwalteitsplan opgesteld. Dit beeldkwaliteitsplan zorgt voor een gedragen en samenhangend beeld van het nieuwe buurtje in Bergharen. In aansluiting op de bestaande bebouwing van Bergharen. Ook deze leggen wij graag aan u voor ter besluitvorming.

Wijziging ten opzichte van ontwerp bestemmingsplan.
In de planregels is in artikel 9 is nu specifiek vastgelegd dat er per kavel één parkeerplaats komt. Uitzondering is het starterskavel waar parkeren op eigen terrein niet mogelijk is. Dit past in de parkeerbalans. Achterliggende gedachte van de regel is dat ook in de toekomst parkeren op eigen terrein verzekerd blijft.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
07-04-2020	**Z/20/043802 ontwerp bestemmingsplan en ontwerp beeldkwaliteitsplan ter inzage leggen**
04-07-2019	**Z/18/15734 Opening grondexploitatie voor CPO Bergharen door de gemeenteraad**
28-02-2019	**19 1 15734 Vastelling werkkrediet voor CPO Bergharen (geamendeerd aangenomen).**
18-12 - 2018	**Z/18/15734 Start project CPO Bergharen samen met vaststellen intentieovereenkomst door college**

Gewenst resultaat
Het projectgebied te voorzien van een planologisch juridisch kader om vergunningverlening en de gewenste ontwikkeling van het terrein mogelijk te maken.

Het nieuwe buurtje als uitbreiding van Bergharen voorzien van een ruimtelijk kader via het beeldkwaliteitsplan om de gewenste uitstraling te verkrijgen.

Argumenten
1.1 *Dit biedt CPO-vereniging de Rivierduin de mogelijkheid woningen voor haar leden te gaan realiseren*
Het collectief particulier opdrachtgeverschap de Rivierduin heeft 12 leden die bewust samen werken om 12 woningen te realiseren. Door die samenwerking willen zij voordelen als vermindering van plankosten en meer zeggenschap over de eigen woningen. Dit in nauw overleg met de mensen in de omgeving van het plan en met de gemeente.

1.2 *Uit de bestemmingsplantoelichting blijkt dat wordt voldaan aan een goede ruimtelijke ordening.*
In de toelichting wordt ingegaan op de verschillende milieuaspecten (bodem, geluid, luchtkwaliteit), ecologie, externe veiligheid, archeologie en de relevante beleidskaders. Hieruit blijkt dat de ontwikkeling zowel planologisch als beleidsmatig aanvaardbaar is. Tijdens de ter inzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan is een Steenuilenonderzoek afgerond. Deze is als bijlage bij deze beslisnota gevoegd. Uit het onderzoek blijkt dat er voorzien moet worden in compensatie voor het verlies aan fourageergebied. Daarin wordt voorzien in het groengebied direct ten zuiden van CPO-plan. Ook hiermee is uitvoering van de plannen verzekerd.

1.3 *Dit project draagt bij aan de invulling van de behoefte aan woningen.*
Uit alles blijkt de behoefte aan woningen groot. In Nederland, in de provincie, in de regio, in de gemeente en zo ook in Bergharen. Diverse programma's en de recente woondeal richten zich op versnelling van woningbouw. Met dit project

komen er nieuwe woningen bij en komen er in Bergharen vervolgens woningen vrij voor doorstroom.

2.1 *De zienswijzenota geeft duidelijkheid aan indieners over de verwerking van hun reacties op het ontwerp bestemmingsplan en ontwerp beeldkwaliteitsplan.*
De zienswijzen gaven geen aanleiding om de plannen aan te passen. De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is verzekerd in de toelichting bij het bestemmingsplan. De belangen van omwonenden zijn op diverse momenten mondeling en schriftelijk opgehaald en in alle redelijkheid en billijkheid behartigd. Hiervoor heeft de CPO-vereniging een aantal concessies gedaan aan haar plannen, zoals verwoord in de zienswijzenota. Vanuit het waterschap is verduidelijking gevraagd naar de watervoorzieningen. Door de zienswijzenota vast te stellen en te laten verzenden naar indieners laat uw raad zien dat de reacties zorgvuldig zijn meegewogen bij het opstellen van het definitieve bestemmingsplan.

3.1 *het nieuwe buurtje aan de rand van Bergharen verdient een goed kader.*
Het beeldkwaliteitsplan maakt na vaststelling deel uit van de nota Ruimtelijke kwaliteit. Omgevingsvergunningen voor de bouw van de woningen en latere uitbreidingen of wijzigingen worden getoetst aan dit plan. Daarmee bewaken wij met elkaar de afgesproken ruimtelijke kwaliteit voor het gehele plan.

Tegenargumenten en risico's
Er zijn geen tegenargumenten. Risico's zijn nihil, daar het project door een vereniging wordt gedragen. Zou een individueel lid uitstappen of uitvallen dan kan een nieuw lid instappen

Financiële gevolgen
Geen. Het voeren van de bestemmingsplanprocedure wordt uit het project betaald. De inkomsten van de kavelverkoop dekken de kosten van het gereed maken van de bouwkavels. In de communicatie met De Rivierduin en naar uw raad toe is gesteld dat het project minimaal kostenneutraal moet zijn.

Communicatie
Wanneer het bestemmingsplan is vastgesteld wordt gepubliceerd in De Wegwijs, Staatscourant,en een brief aan indieners van zienswijzen met uw besluit over de zienswijzenota.

Uitvoering
Het vastgestelde bestemmingsplan staat zes weken na publicatie open voor beroep bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit geldt ook voor het beeldkwaliteitsplan.

Voorstel
Advies
Overlegd met het waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland.
Advies gevraagd aan team JAFL

Bijlagen
1. Bestemmingsplan CPO De Rivierduin (toelichting, bijlagen bij toelichting, gewijzigde regels en verbeelding)
2. Beeldkwaliteitsplan CPO De Rivierduin
3. Steenuilenonderzoek CPO De Rivierduin
4. Zienswijzenota CPO de Rivierduin

Bestemmingsplan

Toelichting

CPO De Rivierduin

Gemeente Wijchen

POUDEROYEN compagnons
vormgeving van stad en land

BESTEMMINGSPLAN

CPO De Rivierduin

Gemeente Wijchen

IDN-nummer:	NL.IMRO.0296.BHRCPOdeRivierduin-OW01
Opdrachtgever:	gemeente Wijchen
Contactpersoon:	E.M. Hendriksen
Status:	ontwerp
Datum:	2 april 2020

Pouderoyen Compagnons vormgeving van stad en land is een handelsnaam van Pouderoyen BV

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ NIJMEGEN
tel: 024-3224579
fax: 024-3241240
e-mail: info@pouderoyen.nl
www.pouderoyen.nl

IBAN NL29 RABO 0154 8198 75
KVK 14 06 66 14
BTW NL 8104.81.996 B01

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding en doelstelling 5
1.2 Plangebied 5
1.3 Vigerend bestemmingsplan 6
1.4 Leeswijzer 7

Hoofdstuk 2 Plangebied en planvoornemen 9
2.1 Omgeving van het plangebied 9
2.2 Huidige situatie 9
2.3 Planvoornemen 10
2.4 Afwijking vigerend bestemmingsplan 13

Hoofdstuk 3 Beleidskaders 15
3.1 Rijksbeleid 15
3.2 Provinciaal beleid 17
3.3 Regionaal beleid 19
3.4 Gemeentelijk beleid 20
3.5 Overig 22

Hoofdstuk 4 Milieu- en omgevingsaspecten 25
4.1 Bedrijven en milieuzonering 25
4.2 Geluid 25
4.3 Geur 26
4.4 Externe veiligheid 26
4.5 Bodem 28
4.6 Luchtkwaliteit 28
4.7 Natuur 29
4.8 Verkeer en parkeren 33
4.9 Archeologie 35
4.10 Cultuurhistorie 38
4.11 Molenbiotoop 40
4.12 Leidingen 42
4.13 Waterhuishouding 42

Hoofdstuk 5 Juridische regeling 53
5.1 Algemeen 53
5.2 Bestemmingen 53
5.3 Algemene regels 54

Hoofdstuk 6 Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid 55
6.1 Economische haalbaarheid 55
6.2 Maatschappelijke aanvaardbaarheid 55

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

De aanleiding voor het opstellen van onderhavig bestemmingsplan is de wens om twaalf nieuwe woningen te realiseren aan de oostelijke rand van Bergharen tussen de Molenweg en de Wijksestraat.

Op dit gebied langs de Molenweg berust momenteel een agrarische bestemming, maar de gemeente Wijchen heeft samen met Vereniging De Rivierduin op 20 december 2018 een intentieovereenkomst getekend met als doel twaalf woningen in eigen beheer te kunnen bouwen. Vereniging de Rivierduin is ontstaan als Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). CPO is een vorm van sociale projectontwikkeling waarbij de toekomstige bewoners van het gebied gezamenlijk opdrachtgever zijn voor hun eigen nieuwbouwproject.
Het plangebied is nu nog in bezit van de gemeente, met de intentie deze grond later in het ontwikkelingstraject te verkopen aan Vereniging de Rivierduin.

Om de ontwikkeling van woningbouw te kunnen realiseren in het gebied tussen de Molenweg en de Wijksestraat te realiseren, is het voorliggend bestemmingsplan opgesteld.

1.2 Plangebied

Het plangebied ligt tussen de Molenweg en de Wijksestraat aan de oostgrens van de dorpskern van Bergharen. De Molenweg is een belangrijke doorgaande weg door Bergharen.

Het plangebied ligt in zijn geheel binnen het kadastrale perceel Bergharen, sectie H, nummer 994, waarvan enkel een noordelijk deel voorzien is voor nieuwbouw, met een grootte van 6109 $m^{2.}$

Luchtfoto van Bergharen en de globale ligging van het plangebied

1.3 Vigerend bestemmingsplan

De planologische situatie van het plangebied is vastgelegd in het bestemmingsplan 'Buitengebied Wijchen' (vastgesteld, 31 januari 2013) en het daaropvolgende plan 'Buitengebied herziening 2014' (vastgesteld, 16 oktober 2014).

Het plangebied is bestemd als 'Agrarisch met waarden - 1' en 'Waarde - Archeologie 2'. Daarnaast gelden de gebiedsaanduidingen 'milieuzone - hydrologische beschermingszone' en 'vrijwaringszone - molenbiotoop 1'. De gebiedsaanduiding 'milieuzone - hydrologische beschermingszone' heeft als doel het beschermen van de waterhuishoudkundige situatie en de voorkomende natuurwaarden. De gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop 1' ligt op het plangebied ten behoeve van het behoud en beheer van de nabijgelegen molen 'De Verrekijker'.

In het bestemmingsplan 'Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen' (vastgesteld, 3 mei 2017) is voor het gebied de dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' opgenomen.

Fragment verbeelding 'Geconsolideerde versie Buitengebied en herziening 2014' met de ligging van het plangebied

1.4 Leeswijzer

In voorliggende toelichting wordt na dit inleidende hoofdstuk in Hoofdstuk 2 het plangebied en het planvoornemen beschreven. In Hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het beleid van de verschillende overheden dat van toepassing is. In Hoofdstuk 4 wordt de haalbaarheid van het plan getoetst aan de hand van milieu- en omgevingsaspecten. Ten slotte komen in Hoofdstuk 6 en Hoofdstuk 5 de juridische vertaling in de regels en de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid aan de orde.

Hoofdstuk 2 Plangebied en planvoornemen

2.1 Omgeving van het plangebied

De planlocatie bevindt zich aan de oostelijke rand van Bergharen, een dorp dat sinds 1984 deel uitmaakt van de gemeente Wijchen. De rand van het dorp wordt aan de oostkant gekenmerkt door de natuurlijke overgang van het open rivierlandschap naar het beboste rivierduin, met daarop de molen 'De Verrekijker' en de nabij liggende Kapelberg als belangrijk cultureel erfgoed. De ronde stenen korenmolen is gebouwd in 1904 en is door zijn ligging hoog op de rivierduin goed te herkennen vanuit buurdorp Hernen. De molen leent zijn naam aan zijn hoge ligging ten opzichte van het dorp Bergharen en het bijbehorende uitzicht.

De Kapelberg is tevens een blikvanger en ligt op het hoogste punt (21,3 m) van het Land van Maas en Waal. Deze kapel heeft een belangrijke religieuze waarde voor het gebied. Beiden zijn ontsloten door de Molenweg, die de hoger gelegen rivierduin doorkruist en in noordoostelijke richting de doorgang vormt naar nabijgelegen dorp Winssen en het grotere Beuningen. Ten noorden van het gebied is een bedrijf gevestigd in de vorm van een machinehandel.

Ten westen van de locatie ligt de woonkern van het dorp Bergharen, met het multifunctionele centrum 'De Zandloper' als hart van het dorp.

Aanblik van de planlocatie vanaf de Dorsvlegel

2.2 Huidige situatie

De planlocatie is kadastraal bekend als Bergharen, sectie H, nummer 994 (gedeeltelijk). Het perceel wordt ingesloten door woningen aan de zuidwestzijde en door agrarische grond aan de noord- en oostzijde. Momenteel wordt het perceel, dat in bezit is van de gemeente, gebruikt voor aspergeteelt en/of andere vormen van akkerbouw. Daarnaast hebben enkele bewoners van de Dorsvlegel de gronden tijdelijk in gebruik. Het landbouwperceel is momenteel alleen ontsloten via de Dorsvlegel.

Gedetailleerde luchtfoto van de planlocatie

2.3 Planvoornemen

Het planvoornemen bestaat uit de realisatie van een woningbouwproject van 12 woningen op vrije kavels in de vorm van een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO).

2.3.1 Het bouwplan

Bouwkavels

Er zal een twaalftal kavels gerealiseerd worden aan de noordzijde van het perceel Bergharen, sectie H, nummer 994 met een centrale openbare ruimte. Vijf kavels zijn gesitueerd ten westen van de openbare ruimte. Zeven kavels zijn gesitueerd aan de oostzijde van de openbare ruimte. De kavels verschillen in grootte en bestrijken bij elkaar een oppervlakte van 3.802 m^2. De woningen op de kavels zullen door middel van CPO zelf gerealiseerd worden.

Het binnengebied kenmerkt zich door wat hogere woningen, twee lagen met kap, het bebouwingsbeeld is hier dichter dan het deel aan de buitenzijde van het plan, waar de woningen opgebouwd zijn uit één laag met een kap. Deze woningen zijn levensloopbestendig en kenmerken zich door een groot programma op de begane grond en een klein programma op de verdieping. Hierdoor is er in bouwvolume een zachter verloop naar het buitengebied mogelijk. De beeldkwaliteit en bebouwingskarakteristiek van de op te richten woningen zijn vastgelegd in het beeldkwaliteitplan, dat als Bijlage 2 is bijgevoegd bij deze toelichting.

Parkeren en verkeersontsluiting

Per kavel zal minimaal één parkeerplaats op eigen terrein worden gerealiseerd, met uitzondering van de tussenwoning. De overige benodigde parkeerplaatsen zullen op

openbaar terrein worden gerealiseerd. Het gebied wordt ontsloten via de Dorsvlegel, die aansluit op de Molenweg en de Wijksestraat.

Groenvoorziening

Er wordt een groenvoorziening aangelegd, in het verlengde van het bestaande wijkpark. Bij eventuele verdere uitbreiding van de bebouwing naar het zuiden blijft deze groenvoorziening behouden, zodat de zichtrelatie met het buitengebied gewaarborgd blijft.

Stedenbouwkundig plan

3D impressie van de bouwvolumes

'Zachte' afronding noordgrens

Een van de kwalitatieve aandachtspunten bij de ontwikkeling van het bouwplan, is het zorg dragen voor een 'zachte' overgang naar het achterliggende - noordoostelijk/oostelijk gelegen - gebied (zie blauwe lijn op de onderstaande afbeelding). Bij de vaststelling van het bestemmingsplan 'Bergharen' in 2008 werd al aangehaald, dat bij een eventuele uitbreiding aan de oostzijde van de kern voorkomen zal moeten worden dat een harde rand ontstaat.

De ene helft van het plan liggen de woningen grenzend aan de bestaande wijk, de andere helft van de woningen ligt aan het buitengebied. Het binnengebied kenmerkt zich door wat hogere woningen, twee lagen met kap, het bebouwingsbeeld is hier dichter dan het deel aan de buitenzijde van het plan, waar de woningen opgebouwd zijn uit één laag met een kap. Deze woningen zijn levensloopbestendig en kenmerken zich door een groot programma op de begane grond en een klein programma op de verdieping. Hierdoor is er in bouwvolume een zachter verloop naar het buitengebied mogelijk.

De zachte overgang kan daarnaast worden bewerkstelligd door voorwaarden te stellen aan de bouwmogelijkheden op de achtertuinen van de kavels die grenzen aan deze lijn, zodat sprake is van behoud van een landelijk open karakter. In het voorliggend bestemmingsplan heeft de zone de aanduiding 'specifieke vorm van groen - overgangszone'. Ter plekke van deze aanduiding zijn de gronden specifiek bestemd voor behoud en bescherming van het waardevolle karakter van het aangrenzende open landelijke gebied

Aangezien het wettelijke regiem in het kader van het vergunningvrij bouwen (i.c.*te*) zware eisen stelt aan het opnemen van een aparte regeling in het bestemmingsplan voor het bouwen van erfafscheidingen en bijgebouwen, zijn binnen de CPO afspraken gemaakt over de uitvoering van de bebouwing in de aangrenzende tuinen:

- de hoogte van de erfscheidingen op de grens mag niet meer bedragen dan 1,25 m;
- de erfscheiding bestaat de gehele lengte uit eenzelfde materiaal, bij voorkeur met een groene uitstraling;
- voor de tuinhuisjes/overkappingen geldt dat de maximale breedte op de noordoostelijke grens 4 meter bedraagt en de maximale dakhoogte hiervan wordt afgestemd op het lage gedeelte van de te bouwen levensbestendige woning.

De overgangszone aangeduid op de luchtfoto; voor deze zone worden aanvullende eisen aan de bouwmogelijkheden gesteld

2.3.2 Collectief Particulier Opdrachtgeverschap

Bij Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) gaat het om een groep burgers die samen woningen ontwikkelen. Een groep burgers organiseert zich in een rechtspersoon zonder winstoogmerk, vaak een vereniging, en treedt hierbij op als ontwikkelaar van een complex woningen. De toekomstige bewoners zijn zelf risicodragend projectontwikkelaar voor hun planvoornemen, maar houden als collectief ook volledige zeggenschap over de uiteindelijk te realiseren woningen en het uiterlijk van deze woningen binnen de door de gemeente vastgestelde kaders. Het collectief in Bergharen zal worden gedragen door Vereniging De Rivierduin.

In vergelijking tot reguliere bouw is het binnen een CPO-project mogelijk een woning volledig naar eigen wens te regelen. Bovendien kan er door middel van CPO fors beneden marktwaarde gebouwd worden. Deelnemers betalen enkel de kostprijs van de woning omdat er geen verdere winstdoelstelling is. Dit vertaalt zich vaak in hoge bouwkwaliteit en lage bijkomende kosten. Kosten voor bijvoorbeeld projectmanagement, architect en aannemer worden gesplitst over de deelnemers er zijn geen kosten voor tussenpersonen als een makelaar. Realisatie van woningen door middel van een CPO komt tevens de sociale cohesie binnen de deelnemers als toekomstige buren ten goede.

2.4 Afwijking vigerend bestemmingsplan

De planlocatie is in het vigerend bestemmingsplan bestemd als 'Agrarisch met waarden - 1'. Het oprichten van 12 woningen is binnen deze bestemming niet mogelijk. Om de beoogde ontwikkeling mogelijk te maken dient daarom het bestemmingsplan te worden herzien.

Hoofdstuk 3 Beleidskaders

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is op 13 maart 2012 vastgesteld en in werking getreden. In deze visie schetst het Rijk de ambities tot 2040 en de doelen, belangen en opgaven tot 2028. Daarmee moet Nederland concurrerend, bereikbaar en veilig worden. Het Rijk kiest voor een selectieve inzet van rijksbeleid op 13 nationale belangen. Voor deze belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid.

Afspraken over verstedelijking, groene ruimte en landschap laat het Rijk over aan de provincies en gemeenten. Gemeenten krijgen ruimte voor kleinschalige natuurlijke groei en voor het bouwen van huizen die aansluiten bij de woonwensen van mensen. Bij het beheren en ontwikkelen van natuur krijgen boeren en particulieren in het landelijk gebied een grotere rol.

Het gebied is niet gelegen binnen een door het Rijk aangewezen nationaal belang. De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte heeft daarom geen consequenties voor het planvoornemen.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), ook wel bekend als de AMvB Ruimte, zijn 13 nationale belangen opgenomen die juridische borging vereisen met het oog op een goede ruimtelijke ordening. Het Barro is op 30 december 2011 deels in werking getreden en met enkele onderwerpen aangevuld per 1 oktober 2012. Het besluit is gericht op doorwerking van de nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen. Dit betreft onder meer het Nationale Natuurnetwerk (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) en Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

Deze ontwikkeling is niet gelegen in of nabij een gebied waarin het Rijk een nationaal belang heeft aangewezen. Het Barro heeft daarom geen consequenties voor het planvoornemen.

3.1.3 Besluit ruimtelijke ordening; ladder voor duurzame verstedelijking

Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is per juli 2017 op onderdelen gewijzigd. In artikel 3.1.6 van het Bro is de 'motivering duurzame verstedelijking' opgenomen. Deze ladder stelt eisen aan de onderbouwing in bestemmingsplannen die nieuwe stedelijke ontwikkelingen mogelijk maken. De motivering duurzame verstedelijking richt zich op substantiële veranderingen en bouwplannen, die qua aard en omvang zodanig zijn, dat voor mogelijke leegstand elders gevreesd zou kunnen worden. Het doel is om overbodige bouwplannen (kantoren, woningen) te voorkomen en hergebruik te stimuleren.

Per 1 juli 2017 zijn een aantal wijzigingen op de eerdere ladder van kracht geworden. Op basis van deze gewijzigde tekst geldt in het geval dat het bestemmingsplan een nieuwe

stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, dat de toelichting een beschrijving dient te bevatten van de behoefte aan de voorgenomen stedelijke ontwikkeling, de zogeheten Laddertoets.

Voor woningbouwplannen geldt dat voor woningbouwlocaties vanaf twaalf woningen sprake is van een stedelijke ontwikkeling die Ladderplichtig is. De Laddertoets moet alleen worden uitgevoerd indien deze stedelijke ontwikkeling ook 'nieuw' is.

Betreffende de Laddertoets dienen de volgende vragen beantwoord te worden voor het planvoornemen:

- Wat is het ruimtelijk verzorgingsgebied?
- Is er behoefte aan de voorgenomen ontwikkeling?
- Waarom kan de woningbouwontwikkeling niet binnen bestaand stedelijk gebied ontwikkeld worden?

Het ruimtelijk verzorgingsgebied van het woningbouwproject is gering. Het project faciliteert voornamelijk voor inwoners uit het dorp Bergharen en de directe omgeving.

Vanuit de Woonagenda Subregio Nijmegen en de Woonvisie Gemeente Wijchen 2025 wordt invulling gegeven aan de wens voor kleinschalige nieuwbouw in de kleine kernen van de gemeente. Uit afspraken met de provincie Gelderland omtrent de primosprognose kan de gemeente Wijchen 800 nieuwe woningen bouwen. Lokale behoefte is hierin leidend. Plannen moeten in aantallen én programmering aansluiten bij de behoefte. De gemeente Wijchen wil (in combinatie met omliggende gemeenten) voldoende ruimte faciliteren voor deze kleinschalige particuliere initiatieven zoals collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). De behoefte aan de woningen in dit CPO-project bestaat uit de directe vraag van haar leden. Ook staat er een aantal geïnteresseerden op een wachtlijst. Het grootste deel van de woningen wordt afgenomen door senioren die actief deelnemen in dit CPO-project. Samen met de doorstromers en de starter vormen zij een gemêleerde groep met een voor ieder passend woningtype.

Het woningbouwproject ligt niet binnen bestaand stedelijk gebied, maar grenst hier wel aan. Een intensieve zoektocht van de gemeente samen met inwoners van Bergharen leverde geen geschikte locatie binnen het bestaand stedelijk gebied. Uiteindelijk is door de leden van het CPO voor de beoogde locatie gekozen. De gemeente Wijchen houdt binnen het bestemmingsplan 'Kern Bergharen' onder andere rekening met uitbreiding van woningbouw in oostelijke richting. Hier blijft de visuele (verstorende) invloed van de woningbouwontwikkeling beperkt door de inklemming tussen de oorspronkelijke, gesloten bebouwing.

De ladder voor duurzame verstedelijking vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

Op 19 december 2018 hebben de Provinciale Staten de nieuwe omgevingsvisie van de provincie Gelderland vastgesteld. De omgevingsvisie is op 1 maart 2019 in werking getreden. De Omgevingsvisie Gaaf Gelderland is een structuurplan van de provincie Gelderland, met als doel een gaaf Gelderland te behouden en te ontwikkelen voor de toekomst. Daarbij staat een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland centraal.

In de omgevingsvisie is een zevental ambities opgenomen. Deze omvatten, in grote lijnen, de volgende onderwerpen:

- Energietransitie: van fossiel naar duurzaam
- Klimaatadaptatie: omgaan met veranderend weer
- Circulaire economie: sluiten van kringlopen
- Biodiversiteit: werken met de natuur
- Bereikbaarheid: duurzaam verbonden
- Vestigingsklimaat: een krachtige, duurzame topregio
- Woon- en leefomgeving: dynamisch, divers, duurzaam

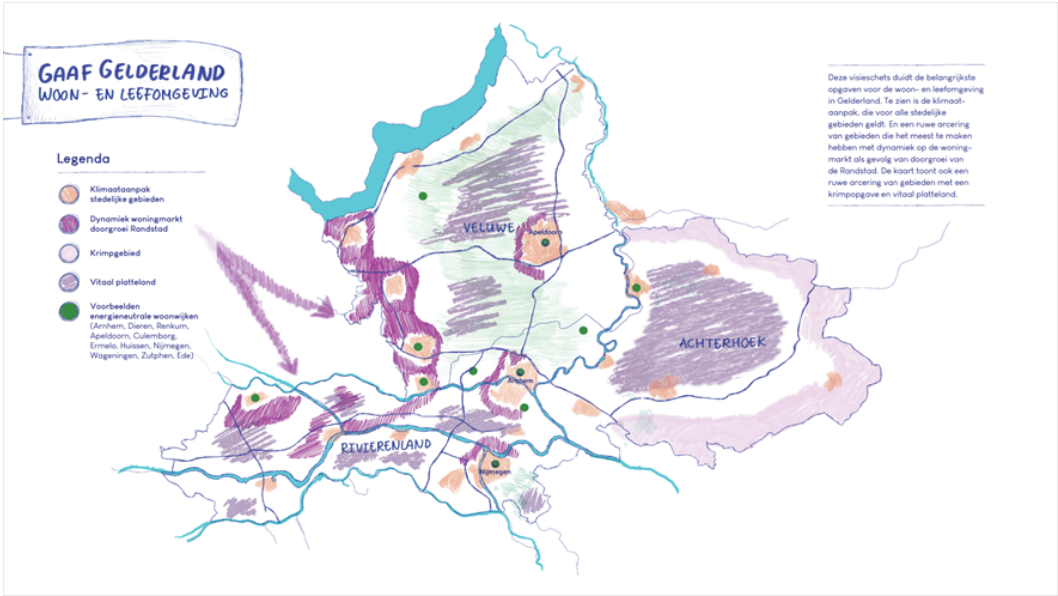

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland: Woon- en leefomgeving

Op het gebied van Woon- en leefomgeving hanteert de Provincie Gelderland de volgende kernbegrippen: *dynamisch, divers en duurzaam.* Binnen het hoofdstuk Woon- en leefomgeving toont de Provincie het streven een duurzaam en divers woon- en leefklimaat te willen dat weet te anticiperen op ontwikkelingen. Hieruit vloeit de ambitie voort binnen Gelderland een aanbod aan woningtypen en woonmilieus passend bij de diversiteit aan woningvraag te realiseren; voor ieder een passende, duurzame woning. Daarbij geldt dat in het Land van Maas en Waal, waar Bergharen onderdeel van uit maakt, wordt gestreefd naar een vitaal platteland.

Het CPO-project in Bergharen draagt bij aan de ambitie van de Provincie Gelderland te voldoen aan de diversiteit van woningvraag. CPO als projectontwikkeling heeft als doel het initiatief van woningbouw en alle bijkomende zaken bij de particulier neer te leggen, waarbij de gemeente enkel een faciliterende rol heeft. Conform de landelijke vereiste worden de woningen gasloos gerealiseerd. Het zuidelijk gedeelte van het plangebied wordt ingericht als groenvoorziening, waarbij sprake is van een versterking van de biodiversiteit. Bovendien wordt het plan klimaatadapatief door de toename aan verhard oppervlak te compenseren door waterinfiltratievoorzieningen (zie daarvoor paragraaf 4.13 Waterhuishouding). Het voornemen past binnen de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland.

3.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

De Omgevingsverordening Gelderland is vastgesteld door Provinciale Staten op 24 september 2014 en in werking getreden op 18 oktober 2014. De Omgevingsverordening is voor het laatst geactualiseerd op 19 december 2018. Voorliggende ontwikkeling zal moeten voldoen aan de regels in de Omgevingsverordening.

De Omgevingsverordening richt zich op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer en bodem. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal.

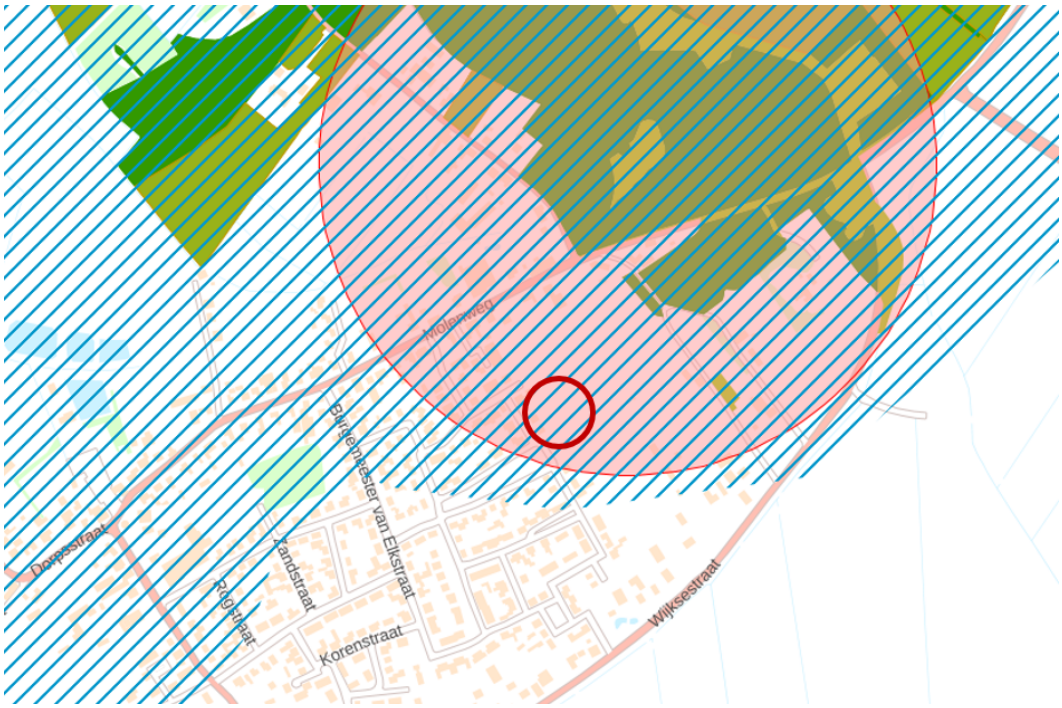

Uitsnede geconsolideerde versie Omgevingsverordening Gelderland met ligging planlocatie

De voorliggende ontwikkeling ligt niet binnen een Nationaal Landschap, de Romeinse Limes, de Groene Ontwikkelingszone (GO), het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Hollandse Waterlinie. De locatie maakt ook geen deel uit van een ganzenfoerageergebied of beschermingsgebied natte landnatuur.

Art. 2.38 Instructieregel bestemmingsplan Intrekgebied

Een bestemmingsplan voor gronden binnen een intrekgebied maakt de winning van fossiele energie niet mogelijk.

Er is met het voorliggend bestemmingsplan geen sprake van de winning van fossiele energie.

Art. 2.64 Bescherming windvang molen

1. Een bestemmingsplan maakt voor gronden binnen een Molenbiotoop geen nieuwe bebouwing of beplanting mogelijk als daardoor de windvang van een molen wordt beperkt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op de molens in het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem.

Er wordt voldaan aan lid 1, zie daarvoor paragraaf 4.11 Molenbiotoop. Lid 2 is niet van toepassing.

Gelet op het bovenstaande kan worden gesteld dat het ruimtelijk voornemen past binnen de provinciale kaders die worden gesteld in de Omgevingsverordening Gelderland.

3.3 Regionaal beleid

3.3.1 Woonagenda Subregio Nijmegen

In de woonagenda Subregio Nijmegen en omstreken is door de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen afgesproken gemeentelijke woningbouwprogramma's in lijn te brengen met de bevolking en woningbehoefteprognose. Hierin is opgenomen dat binnen de regio tot 2027 in totaal 16.500 woningen bijgebouwd moeten worden. In de gemeente Wijchen wordt gestreefd naar de nieuwbouw van 1.100 woningen.

Elke gemeente heeft een eigen woonagenda of woonvisie vastgesteld of in afronding. In al deze visies is opgenomen welke lokale thema's er spelen en wat als kwaliteit wordt gezien. Veel thema´s spelen binnen de gehele regio, maar het belang en de prioriteit die aan bepaalde thema´s wordt gegeven kan per gemeente verschillen. Deze verschillen werken ook door in de woningbouwprogramma´s en de keuzes die daarin worden gemaakt. De gemeentelijke woonagenda's en –visies zijn vertaald in de subregionale woonagenda.

De ambities van de Woonagenda Subregio Nijmegen en omstreken omvatten:

- Snel én verantwoord inspelen op woningbehoefte
- Diversiteit van het woonmilieu versterken
- Een duurzame en flexibele woningvoorraad

Onder de tweede ambitie, het versterken van de diversiteit van het woonmilieu, worden initiatieven zoals collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) verstaan waaronder betreffend project valt. Het plan is daarom in lijn met de Woonagenda Subregio Nijmegen.

3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Structuurvisie Wijchen

Op 29 mei 2009 is de Structuurvisie Wijchen 2009 vastgesteld. In deze visie wordt een doorkijk gegeven naar de gewenste ontwikkeling van Wijchen. In deze structuurvisie worden de aspecten bodem en water, natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie, wonen, bedrijvigheid, landbouw, recreatie, verkeer en milieu behandeld. Deze structuurvisie geeft een overzicht van de verwachte ontwikkelingen binnen de gemeente Wijchen voor een periode van tien jaar.

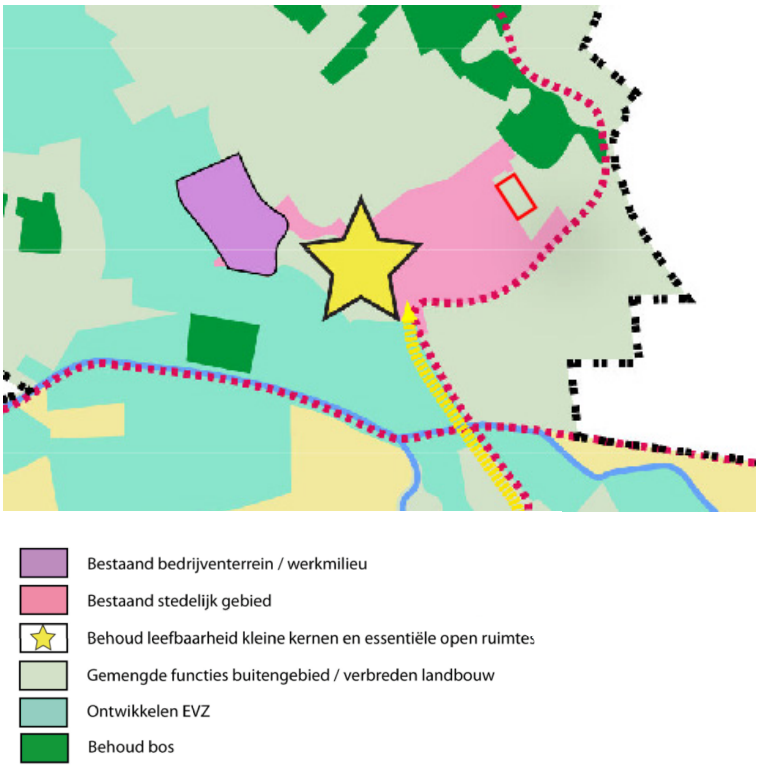

Ligging plangebied binnen Structuurvisie Wijchen 2009

De planlocatie wordt binnen de structuurvisie aangeduid als 'gemengde functies buitengebied/verbreden landbouw'. Voor het dorp Bergharen is binnen de Structuurvisie geen locatie aangeduid als 'Woningbouwontwikkeling'. Wel is het behoud van de leefbaarheid in Bergharen één van de speerpunten in de structuurvisie. Om de kern leefbaar te houden worden twaalf woningen toegevoegd aan de kern. In het bestemmingsplan 'Kern Bergharen' wordt de planlocatie als wenselijke uitbreidingslocatie beschouwd (zie paragraaf 3.4.3).

Binnen de Structuurvisie Wijchen wordt er tevens gesproken over een structurele aanpak van het tekort aan huisvesting voor jongeren, starters en ouderen op korte termijn door deze groepen voorrang te geven in de verschillende woningbouwprogramma's. Ook wordt verduidelijkt dat rond de kleine kernen in het buitengebied op beperkte schaal woon- en werkmilieus in of aan het landschap worden toegevoegd, waarbij zorgvuldig omgegaan

moet worden met de bestaande waardes en kwaliteiten.

Binnen de Structuurvisie Wijchen wordt invulling gegeven aan de wens voor kleinschalige woningbouwprogramma's rondom de kleine kernen in het buitengebied. De Structuurvisie Wijchen ondersteunt hiermee het planvoornemen en vormt geen belemmering.

3.4.2 Woonvisie Gemeente Wijchen 2025

De woonvisie Gemeente Wijchen 2025 is opgesteld in februari 2017 als kader dat richting geeft aan ontwikkelingen die Wijchen raken op het gebied van woonmilieu. In deze visie wordt omschreven waar de gemeente moet bijsturen, afremmen of juist versnellen om haar doelen op het gebied van wonen te bereiken.

Op het gebied van gemeentelijk woonmilieu zijn doelen geformuleerd voor een woningaanbod in balans. Zo wil de gemeente Wijchen voor starters, jonge gezinnen, (vitale) senioren en mensen met een zorgvraag meer mogelijkheden op de woningmarkt. Dit vraagt om speciale aandacht voor de woonwensen van deze groepen, maar ook om het aanpassen van het huidige aanbod op deze wensen.

De gemeente vindt het belangrijk dat er aandacht is voor innovatie en vernieuwing, bijvoorbeeld door voldoende ruimte te bieden voor CPO en andere nieuwe woonvormen. Hierbij legt de gemeente het initiatief bij de starters, jonge gezinnen en vitale ouderen uit de dorpen zelf. Zij ondersteunt initiatiefnemers met haar verbindende rol om partijen samen te kunnen brengen met kennis van bouwmogelijkheden.

Het CPO-project in Bergharen valt binnen de structurele aanpak van het tekort aan huisvesting voor starters en ouderen op korte termijn door het realiseren van 12 woningen aan de rand van het stedelijk gebied. De huidige samenstelling van het CPO-project bestaat uit één startershuishouden, drie doorstromers en acht seniorenhuishoudens. Het plan past binnen de kaders van de Woonvisie Gemeente Wijchen 2025.

3.4.3 Bestemmingsplan Kern Bergharen

In januari 2009 heeft de gemeenteraad van de gemeente Wijchen het bestemmingsplan 'Kern Bergharen' vastgesteld. In de toelichting van het bestemmingsplan wordt de relatie met het landschap en de opbouw van de dorpskern omschreven.

Hierin is toegelicht dat de visuele invloed van de bestaande woningbouwlocaties is beperkt door de inklemming tussen de oorspronkelijke, gesloten bebouwing langs de historische wegen. In de toelichting is aangegeven dat verdere uitbreiding van woningbouw in Bergharen mogelijk plaatsvindt in oostelijke richting, aansluitend op de bestaande bebouwing, om op deze manier de bestaande dorpsstructuur en de verwevenheid met het omringende landschap zo min mogelijk te verstoren.

Met de ontwikkeling van het voorliggend woningbouwproject wordt invulling gegeven aan de uitbreiding van het dorp Bergharen op de locatie die reeds in 2009 is genoemd als locatie met de minste impact op de visuele sfeer van het Bergharense landschap en de kenmerkende relatie tussen Bergharen en de rivierduin. Er wordt met de groenvoorziening

aan de zuidzijde aangesloten op het bestaande wijkpark, waardoor de relatie tussen de wijk en het buitengebied ook in de toekomst behouden blijft.

3.4.4 Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan Wijchen 2008-2018 en Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen 2016

Het gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan is vastgesteld op 30 oktober 2008 schetst de hoofdlijnen van het verkeers- en vervoersbeleid voor een periode van tien jaar. Daarnaast wordt sinds 25 oktober 2016 het Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen gehanteerd.

Een belangrijk aandachtsveld is het parkeren. In de parkeerbehoefte wordt voorzien door een passend aanbod van parkeerruimte. Het huidige parkeerbeleid kent de volgende pijlers:

- In principe dient elk gebied, voorziening, complex, bedrijf of instelling in de eigen parkeerbehoefte te voorzien. Daarbij is het belasten van omliggende gebieden met parkeerdruk door een plaatselijk tekort ongewenst.
- Gestreefd wordt om in de toekomst geparkeerde auto's zoveel mogelijk aan de openbare ruimte en aan het zicht te onttrekken. Parkeerterreinen met gestald blik, maar ook straten overvol met auto's zijn ongewenst.
- Het parkeerbeleid is restrictief in die gebieden waar de ruimte schaars is, de aanwezigheid van de auto ongewenst is en waar alternatieven beschikbaar zijn.

Per activiteit en gebied worden parkeernormen gehanteerd. Deze parkeernormen kwantificeren de benodigde parkeercapaciteit uitgedrukt in aantal parkeerplaatsen. Met dat aantal parkeerplaatsen kan een gebied of complex in de eigen parkeerbehoefte voorzien. Wijchen sluit aan bij de door het CROW (Nationaal kenniscentrum verkeer, vervoer en infrastructuur) opgestelde landelijke parkeernormen.

In paragraaf 4.8 Verkeer en parkeren wordt verder ingegaan op het bovenstaande. De nieuwe situatie past binenn het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan.

3.5 Overig

3.5.1 Dorpsplan Bergharen 2011-2031

Medio 2009 heeft de Leefbaarheidgroep Bergharen mede op initiatief van de gemeente Wijchen een eerste aanzet gegeven om voor Bergharen een Dorpsplan te maken, waarin de toekomstvisie van de inwoners van Bergharen wordt vastgelegd. Het Dorpsplan is geen gemeentelijk beleid, maar wordt wel tegen het licht gehouden in relatie tot de ontwikkeling van het CPO-project.

De nadruk qua ontwikkeling ligt op kleinschaligheid en (pluksgewijze) verdichting in of aan de rand van het dorp, het benutten van de ontwikkelingsruimte op het oude korfbalveld en een verdere invulling van een eventueel centraal dorpshart. Het CPO-project betreft een kleinschalige verdichting aan de rand van het dorp en sluit daarbij aan.

Het dorpsplan gaat in op de randen en het aangezicht van het dorp. Eisen ten aanzien van nieuwe bouwkavels of bouwplannen dienen te worden afgestemd op de cultuurhistorische waarde van de bebouwing in het dorp en sluiten aan bij de sfeer van het dorp Bergharen. De historische kern van Bergharen wordt gevormd door de Dorpsstraat met de kerk. Latere uitbreidingen buiten het historische wegenpatroon zijn ten oosten van de Dorpsstraat gerealiseerd, tussen de oorspronkelijke linten. Het CPO-project wordt gerealiseerd tussen deze twee linten (zie ook paragraaf 4.10 Cultuurhistorie). Daarnaast wordt rekening gehouden met de zachte overgang naar het buitengebied (zie paragraaf 2.3.1).

Hoofdstuk 4 Milieu- en omgevingsaspecten

4.1 Bedrijven en milieuzonering

Vanuit het aspect 'goede ruimtelijke ordening' dient er voldoende ruimtelijke scheiding te zijn tussen hinderveroorzakende (o.a. bedrijven) en hindergevoelige functies (waaronder woningen). Voorgaande moet op twee manieren getoetst worden. Enerzijds wordt er gekeken of het perceel zelf veroorzaker is van hinder en anderzijds wordt bekeken of het perceel kwetsbaar is voor hinder.

Het plan bestaat uit de oprichting van twaalf woningen. Een woning is geen hinderveroorzakend object, maar wel aan te merken als gevoelig object. Daarom dient ter plekke van de te realiseren woning een goed woon- en leefklimaat gegarandeerd te worden. Bovendien mag het planvoornemen niet leiden tot een belemmering in de bedrijfsvoering voor omliggende bedrijven.

Om dit te onderzoeken zijn de hinderveroorzakende inrichtingen in de directe omgeving van het plangebied geanalyseerd en weergegeven in de navolgende tabel.

Adres	Bedrijf	Afstand tot plangebied	VNG-richtafstand
Molenweg 54	Taxibedrijf	45 m	30 m
Molenweg 41	Machinehandel	110 m	100 m
Wijksestraat 25	Plantenkwekerij	185 m	30 m
Elzendweg 7-9	Loonbedrijf met landbouwmuseum	190 m	50 m

Omliggende bedrijven, VNG-codering, richtafstanden en afstanden tot het plangebied

Uit deze tabel kan worden geconcludeerd dat de nieuw op te richten woningen niet binnen de richtafstanden liggen van omliggende bedrijven. De bedrijven worden daarmee niet belemmerd door de voorgenomen planontwikkeling. Gelet op de omliggende bedrijven is er tevens sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plekke van de op te richten woningen.

Het aspect bedrijven en milieuzonering levert daarom geen belemmering op voor het planvoornemen.

4.2 Geluid

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient op basis van de Wet geluidhinder (Wgh) te worden onderzocht of sprake is van geluidsoverlast, in het bijzonder in verband met verkeer, spoor of bedrijven. In de Wet geluidhinder is bepaald dat ten aanzien van zogenaamde 'geluidsgevoelige objecten' wettelijke eisen gelden ten aanzien van de maximale belasting.

Het planvoornemen voorziet in het toevoegen van 12 woningen. Dit zijn verblijfsobjecten die worden gekenmerkt als geluidsgevoelig object. Het plangebied ligt buiten de geluidszones van de Molenweg en de Wijksestraat zoals vastgesteld in artikel 74 van de Wgh. Er zijn geen spoorlijnen aanwezig in de nabije omgeving. De planlocatie ligt tevens niet binnen de richtafstand van andere geluidbronnen, zoals bedrijven. Daarom is een nader akoestisch

onderzoek niet noodzakelijk.

Vanuit het plangebied worden wel meer verkeersbewegingen verwacht over de bestaande weg Dorsvlegel. Het gaat conform de normen van het CROW om 102 verkeersbewegingen (zie paragraaf 4.8 Verkeer en parkeren). De gehele wijk is een 30 km/u-zone, waarmee een geluidsonderzoek niet noodzakelijk is. Aangezien sprake is van gemiddeld slechts 102 verkeersbewegingen per dag, kan worden gesteld dat het plan leidt tot beperkte effecten en dat ook in de nieuwe situatie sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

Het aspect geluid vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

4.3 Geur

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 1 januari 2007 in werking getreden. Met de Wet geurhinder en veehouderij geldt één toetsingskader voor vergunningplichtige veehouderij in de gehele gemeente. Voor niet vergunningverplichte veehouderijen en overige agrarische niet vergunningplichtige bedrijven is het Activiteitenbeluit het toetsingskader.

De Wet geurhinder en veehouderij bevat normen en afstanden die bedrijven moeten aanhouden ten opzichte van geurgevoelige objecten. Daarnaast geeft de Wet geurhinder en veehouderij gemeenten de beleidsvrijheid om maatwerk te leveren dat is afgestemd op de ruimtelijke en milieuhygiënische feiten en omstandigheden in een concreet gebied en de gewenste (toekomstige) ruimtelijke inrichting.

Het planvoornemen voorziet in het toevoegen van 12 geurgevoelige objecten. Het plangebied is niet gelegen in de nabijheid van geuremissiebronnen. Een nadere toetsing is daarom niet nodig.

Het aspect geur vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

4.4 Externe veiligheid

Externe veiligheid heeft betrekking op locaties waar een ongeval met gevaarlijke stoffen kan plaatsvinden, waardoor personen die geen directe relatie hebben tot de risicovolle activiteit zouden kunnen komen te overlijden. Bij een ruimtelijke besluit voor het toelaten van (beperkt) kwetsbare objecten moet worden getoetst aan risiconormen en veiligheidsafstanden. Dit is met name relevant op korte afstand van risicobronnen. Indien een (beperkt) kwetsbaar object wordt toegelaten binnen het invloedsgebied van een belangrijke risicobron, moet ook het groepsrisico worden verantwoord. Bovendien is het van belang om af te wegen in hoeverre nieuwe risicobronnen binnen een plangebied worden toegestaan.

Voor de beoordeling van een ruimtelijk plan moet voor externe veiligheid worden vastgesteld of het plangebied is gelegen binnen het invloedsgebied van specifieke risicovolleinrichtingen, relevante transportroutes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen of relevante buisleidingen. Toetsingskaders zijn het "Besluit externe veiligheid inrichtingen" (Bevi), het "Besluit externe veiligheid transportroutes" (Bevt) en het "Besluit externe

veiligheidbuisleidingen" (Bevb). Daarnaast zijn in het Vuurwerkbesluit en het Activiteitenbesluit milieubeheer veiligheidsafstanden genoemd die rond stationaire risicobronnen, niet zijnde een Bevi-inrichting, moeten worden aangehouden.

Het voornemen bestaat uit de oprichting van 12 woningen. Daarmee worden nieuwe kwetsbare objecten toegevoegd en moet worden beoordeeld of het plangebied ligt binnen het invloedsgebied van specifieke risicovolle inrichtingen, relevante transportroutes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen of relevante buisleidingen. Daarom is de risicokaart beschouwd.

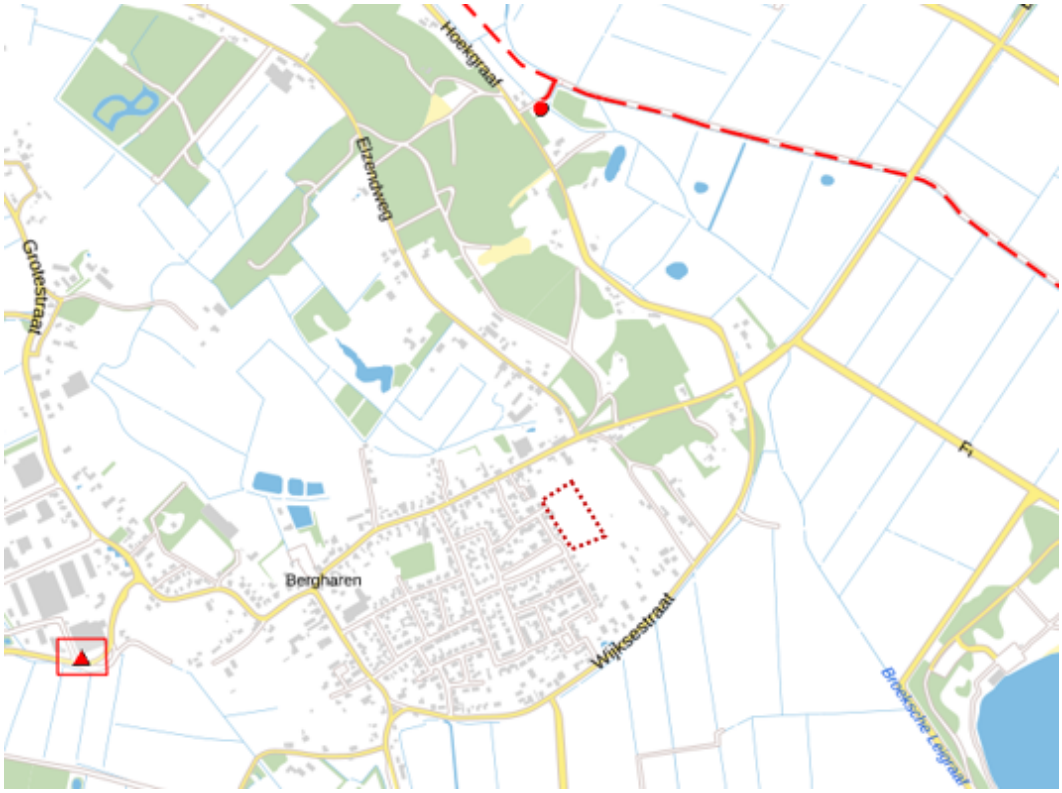

Uitsnede risicokaart met ligging planlocatie

Risicovolle inrichtingen
Uit de risicokaart (www.risicokaart.nl) blijkt dat het plangebied niet is gelegen in de omgeving van een Bevi-bedrijf. Het plangebied ligt buiten het invloedsgebied van Bevi-bedrijven.

Transport gevaarlijke stoffen en leidingen
Uit de risicokaart blijkt dat het plangebied buiten het invloedsgebied van wegen, spoor en/of buisleidingen ligt.

Het plan voorziet zelf niet in de oprichting van een Bevi-inrichting of een andere stationaire risicobron. In de nabije omgeving zijn geen risicobronnen aanwezig. Daarmee kan worden geconcludeerd dat het aspect externe veiligheid geen belemmering vormt voor het planvoornemen.

4.5 Bodem

Indien sprake is van een planologische functiewijziging, dient te worden bezien of de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse geschikt is voor het voorgenomen gebruik. Om aan te tonen dat de bodemkwaliteit geschikt is voor de functie wonen is door Aelmans ECO B.V. een verkennend bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd (E190140.007/KDl, d.d. 12 december 2019). Het rapport is bijgevoegd als Bijlage 3 bij de toelichting.

Van de uitkomende grond zijn een viertal grondmengmonsters samengesteld en onderzocht op het standaard NEN-5740 pakket voor grond. Daarnaast zijn twee grondmengmonsters samengesteld, welke analytisch op asbest in grond zijn onderzocht. Gezien het aangetroffen grondwater is tevens ook een peilbuis geplaatst.

In hoofdstuk 5 van het verkennend bodemonderzoek (conclusies en aanbevelingen) wordt resumerend gesteld dat ondanks de licht verhoogde concentraties zware metalen in het grondwater, er vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen belemmeringen c.q. beperkingen verbonden zijn voor de beoogde bouw van de woningen.

Uit het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het aspect bodem geen belemmering vormt voor het planvoornemen.

4.6 Luchtkwaliteit

In hoofdstuk 5, titel 5.2 van de Wet milieubeheer (hierna ook: Wm), zijn de belangrijkste bepalingen inzake de luchtkwaliteit opgenomen. Dit hoofdstuk staat ook wel bekend als de 'Wet luchtkwaliteit'. Het doel van titel 5.2 Wm is om de mens te beschermen tegen de negatieve gevolgen van luchtverontreiniging op hun gezondheid. In de wet- en regelgeving zijn de richtlijnen uit de Europese regelgeving opgenomen, waaraan voorgenomen ontwikkelingen dienen te voldoen.

Wanneer een project aangeduid kan worden als 'Niet in betekenende mate bijdragen' aan de luchtverontreiniging (NIBM), vormen de luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmering voor het uitoefenen van de bevoegdheid van een bestuursorgaan ex artikel 5.16 Wm. In het besluit NIBM wordt gesteld dat een project NIBM is wanneer een activiteit maximaal 3% van de jaargemiddelde grenswaarde bijdraagt aan de concentraties fijnstof (PM10) of stikstofdioxide (NO2). Dit komt overeen met een toename van maximaal 1,2 µg/m3 voor zowel PM10 als NO2.

In de regeling NIBM is (onder andere) aangegeven dat een plan tot 1500 woningen bij één ontsluitingsweg niet in betekenende mate bijdraagt aan de toename van de concentratie fijnstof en stikstofdioxide in de lucht.

Aangezien het hier om slechts 12 woningen gaat blijft het voornemen ruimschoots onder de grens van 1500 woningen bij 1 ontsluitingsweg, waardoor het planvoornemen aangemerkt kan worden als NIBM. Geconcludeerd wordt dat het aspect luchtkwaliteit geen belemmering vormt voor voorgenomen ontwikkeling.

4.7 Natuur

Voor de planologische procedure dient te worden vastgelegd dat de voorgenomen ontwikkeling uitvoerbaar is binnen de geldende natuurwetgeving. In natuurbescherming wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde gebieden en beschermde soorten.

4.7.1 Beschermde gebieden

Er dient aannemelijk te worden gemaakt dat het plan geen negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van Europees beschermde Natura2000-gebieden en het provinciaal natuurnetwerk (Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone).

Op circa 150 meter ten noordoosten van het voorgenomen plangebied ligt de Bergharense berg. Deze rivierduin is deel van het Gelders Natuurnetwerk en wordt beheerd door Geldersch Landschap en kastelen. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied bevindt zich op circa 4,3 km ten noorden van het plangebied.

Als een (bouw)project significant negatieve effecten veroorzaakt op stikstofgevoelige habitattypen en soorten in een Natura2000-gebied als gevolg van stikstofemissie of andere effecten is een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming vereist (zie artikel 2.7 en 2.8 van de Wet natuurbescherming). Om de gevolgen van het voornemen op omliggende Natura2000-gebieden inzichtelijk te maken, is een notitie opgesteld en een AERIUS-berekening uitgevoerd. Deze 'Quickscan stikstof' is als Bijlage 4 toegevoegd aan de toelichting.

Uit de Quickscan stikstof blijkt dat negatieve effecten ten gevolge van stikstof op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebieden op basis van het voorgaande met zekerheid worden uitgesloten, waardoor een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming niet vereist is.

Ten aanzien van het GNN en de GO hebben de voorgenomen plannen geen significant negatief effect tot gevolg op de kernkwaliteiten van het gebied.

Natte landnatuur

Ten zuidoosten van Wijchen en rondom Bergharen liggen zogeheten ‘natte natuurparels’. Dit betreffen waardevol ecosystemen die afhankelijk zijn van veranderingen in de grondwatersituatie en oppervlaktewaterpeilen. Het gaat om (grond)waterafhankelijke landnatuur plus de bijbehorende beschermingszones natte landnatuur. De gebieden zijn aangewezen als 'Natte landnatuur' in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland. Het gaat om twee gebieden ten noorden van het Bergharen, aan de voet van het Bergharens rivierduin, en een gebied ten zuiden van Bergharen, langs de Nieuwe Wetering.

Gelet op de gevoeligheid van deze natuurgebieden is de bescherming daarvan opgenomen in de provinciale omgevingsvisie. De ligging van deze gebieden en de beschermingszone is weergegeven op de navolgende themakaart. De provincie wil de achteruitgang van de kwaliteit van deze wateren en natte natuur voorkomen en daar waar mogelijk de situatie voor de natuur verbeteren, zonder dat daarmee de situatie van de landbouw verslechterd.

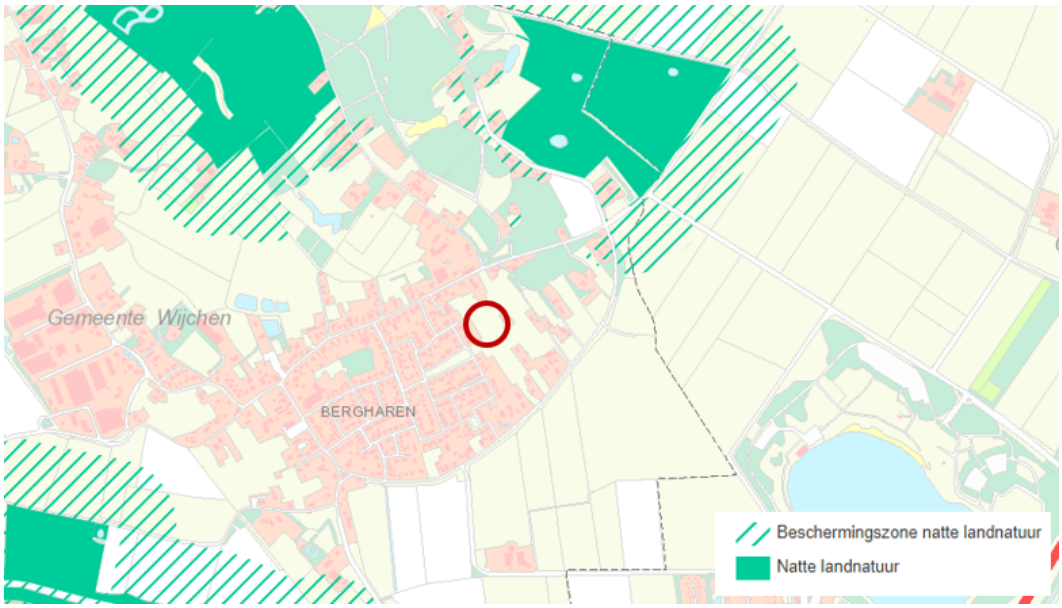

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland: Themakaart Waterbeleid; natte landnatuur

Het plangebied van het bestemmingsplan 'CPO De Rivierduin' ligt niet binnen de beschermingszone.

Voorheen gold de provinciale bescherming van deze natuurgebieden voor een groter gebied, waardoor de hydrologische bescherming op de gehele kern van Bergharen van toepassing was. Deze bescherming is opgenomen in het geldend bestemmingsplan 'Buitengebied Wijchen' door middel van de gebiedsaanduiding 'milieuzone - hydrologische beschermingszone'. Inmiddels is heroverwogen dat deze bescherming alleen noodzakelijk is binnen 200 m van de natte landnatuur. Daarnaast is, wanneer hydrologische bescherming vanuit fysieke kenmerken van het landschap niet noodzakelijk is, de hydrologische beschermingszone op perceelsniveau verkleind. Vanwege deze heroverweging op provinciaal niveau wordt de beschermingszone 'milieuzone - hydrologische beschermingszone' niet overgenomen in het voorliggend bestemmingsplan.

Vanwege de ligging, schaal en aard van het voornemen kan worden gesteld dat het voornemen geen negatief effect heeft op de provinciaal beschermde natte landnatuur.

4.7.2 Beschermde soorten

Om in beeld te brengen of de ontwikkeling in strijd is met natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden, is door Staro B.V. een quickscan flora en fauna uitgevoerd (rapportnr. 19-0358, versie 2, december 2019). Hieronder zijn de conclusies van dit rapport weergegeven. Het rapport is tevens bijgevoegd als Bijlage 5 bij de toelichting.

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het plangebied beschermde flora, vlinders, libellen, kevers, weekdieren, reptielen en vissen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het plangebied de algemene zorgplicht, zie §1.3 van dit rapport. De navolgende tabel geeft een overzicht van de mogelijk

aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming
Vogels kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. De akker zou gebruikt kunnen worden voor akker/weidevogels als nestgelegenheid. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op vogels indien ze worden uitgevoerd vóór eind maart of na begin augustus. Ook kan voorafgaand aan de werkzaamheden een inspectie plaatsvinden door een ecoloog om te controleren op de aanwezigheid van nesten in de akkerranden. Indien geen nesten aanwezig zijn, kan in het broedseizoen gewerkt worden.
Nader onderzoek naar steenuilen dient te worden uitgevoerd in de periode half februari t/m eind april om te bepalen wat de effecten van de voorgenomen plannen op steenuilen zijn. Uit het nader onderzoek naar steenuilen blijkt of maatregelen voor steenuilen noodzakelijk en zo ja, welke maatregelen genomen dienen te worden.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming
Vleermuizen kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. De voor genomen werkzaamheden hebben derhalve geen significant negatief effect op vleermuizen.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen verschuilen in de akkerrand, onder de planten in de tuinen en ingegraven in de grond. Algemene (spits)muizen en egels kunnen verschuilen in de akkerrand, onder de planten in de tuinen. Bij graafwerkzaamheden in de tuinen en de akkerrand, en bij het verwijderen van kruidachtige vegetatie en struiken kunnen mogelijk verblijfplaatsen van amfibieën en grondgebonden zoogdieren worden vernietigd en individuen worden verstoord of verwond. Voor bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, algemene (spits)muizen en egel geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij graafwerkzaamheden en bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Weide/ akkervogels	§3.1 Wnb	Broedgelegen-heid	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Werkzaamheden in de akker en akkerranden worden uitgevoerd voor eind maart of na begin augustus, of als uit een inspectie door ecoloog blijkt dat geen broedgevallen aanwezig zijn in het plangebied
Steenuil	§3.1 Wnb	Broedgelegen-heid en foerageergebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek in de periode half februari t/m eind april
Kerkuil	§3.1 Wnb	Foerageergebied	Nee	Nee	-
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine water-salamander en meerkikker	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Algemene (spits)muizen en egels	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-

Tabel: Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Advies en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits:

- Bij graafwerkzaamheden en bij het verwijderen van kruidachtige vegetatie in de akkerrand en de tuinen in één richting wordt gewerkt. Zo wordt voldaan aan de zorgplicht en hebben verscholen amfibieën en grondgebonden zoogdieren de mogelijkheid om te vluchten.
- Nader onderzoek naar steenuilen dient te worden uitgevoerd in de periode half februari t/m eind april om te bepalen wat de effecten van de voorgenomen plannen op steenuilen zijn. Uit het nader onderzoek naar steenuilen blijkt of maatregelen voor steenuilen noodzakelijk en zo ja, welke maatregelen genomen dienen te worden.
- Werkzaamheden in de akker en akkerranden worden uitgevoerd vóór eind maart of na begin augustus. Zo worden eventueel broedende weide/akkervogels niet verstoord of verwond. Of als een inspectie door een ecoloog op de aanwezigheid van nesten voorafgaand aan de werkzaamheden heeft uitgewezen dat geen broedende vogels aanwezig zijn op de akker.

4.7.3 Conclusie

Het plan zal niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits rekening wordt gehouden met bovenstaande aanbevelingen. Het vervolgonderzoek naar broedgelegenheden en foerageergebied van de steenuil wordt ingepland en uitgevoerd. Wanneer uit het vervolgonderzoek blijkt dat sprake is van significante effecten op broedgelegenheden en/of het foerageergebied van de steenuil, kunnen mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen, waarna een ontheffing kan worden verleend. Met inachtneming van de door de ecoloog opgestelde conclusies en aanbevelingen, kan worden gesteld dat sprake is van een uitvoerbaar planvoornemen. Vóór vaststelling van het bestemmingsplan zal het vervolgonderzoek worden toegevoegd aan het ontwerpbestemmingsplan, waarmee vóór het nemen van een besluit wordt aangetoond dat geen sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming.

Uit het bovenstaande kan worden opgemaakt dat het aspect natuur geen belemmering vormt voor de uitvoerbaarheid het planvoornemen.

4.8 Verkeer en parkeren

Voor het berekenen van de verkeersgeneratie en het bepalen van de parkeerbehoefte wordt gebruik gemaakt van de normen uit publicatie 381 van het CROW. Op basis van het Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen (2016), wordt gebruik gemaakt van de maximumnormen voor rest bebouwde kom in een weinig stedelijk gebied.

4.8.1 Verkeer

Om de verkeersgeneratie van en naar het plangebied te bepalen is gebruik gemaakt van de maximumnormen van het CROW voor 8 vrijstaande koopwoningen en 4 twee-onder-een-kapwoningen in de rest bebouwde kom in een weinig stedelijk gebied.

Uitgaande van de CROW-normen bedraagt de gemiddelde verkeersgeneratie per weekdaggemiddelde:

- Koop, twee-onder-een-kap: 8,2 * 4 woningen = 32,8 verkeersbewegingen
- Koop, vrijstaand: 8,6 * 8 woningen = 68,8 verkeersbewegingen

De totale verkeersgeneratie bedraagt daarmee gemiddeld 102 verkeersbewegingen per weekdag.

Het plangebied zal ontsloten worden via de Dorsvlegel en hiermee aangesloten worden op de bestaande bebouwde kern van Bergharen (zie onderstaande afbeelding). De toekomstige ontsluiting via de Dorsvlegel kan de verwachte verkeersgeneratie verwerken.

Ontsluitingsroute planlocatie

Het planvoornemen leidt niet tot negatieve effecten op de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid.

4.8.2 Parkeren

Om de parkeerbehoefte voor het project te bepalen is gebruik gemaakt van de maximumnormen van het CROW voor 8 vrijstaande koopwoningen en 4 twee-onder-een-kapwoningen in de rest bebouwde kom in een weinig stedelijk gebied.

Uitgaande van de CROW-normen bedraagt de parkeerbehoefte voor het project:

- Koop, twee-onder-een-kap: 2,6 * 4 woningen = 10,4 parkeerplaatsen
- Koop, vrijstaand: 2,7 * 8 woningen = 21,6 parkeerplaatsen

Er is een totale parkeerbehoefte van 32 parkeerplaatsen.

Het plan voorziet in de aanleg van 21 parkeerplaatsen op openbaar terrein (zie Bijlage 1). Daarnaast is op 11 percelen ruimte voor het parkeren van één voertuig op eigen terrein. Daarmee wordt voorzien in de parkeerbehoefte van 32 parkeerplaatsen. Het aantal te realiseren parkeerplaatsen voldoet daarmee aan de norm zoals vastgesteld in het Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen.

4.8.3 Conclusie

Uit het bovenstaande kan worden concluderend dat het aspect verkeer en parkeren geen belemmering oplevert voor het planvoornemen.

4.9 Archeologie

Als wettelijk toetsingskader In Europees verband is het 'Verdrag van Malta' tot stand gekomen. Uitgangspunt van dit verdrag is het archeologisch erfgoed zo veel mogelijk in situ te behouden. Waar dit niet mogelijk is, dient het bodemarchief met zorg ontsloten te worden. Bij het ontwikkelen van ruimtelijk beleid moet het archeologisch belang vanaf het begin meewegen in de besluitvorming.

Op 1 september 2007 is de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse uitwerking van het Verdrag van Malta uit 1992. In de Wamz is vastgelegd dat Rijk, provincies en gemeenten in ruimtelijke plannen rekening houden met het aspect 'archeologie'. De wet beoogt het archeologische erfgoed in hoofdzaak in situ te beschermen.

4.9.1 Archeologische beleidskaart Wijchen

Gemeenten zijn met de inwerkingtreding van de Wamz in grote mate verantwoordelijk voor hun eigen bodemarchief. De gemeente Wijchen heeft in 2009 een archeologische beleidskaart vastgesteld. Deze kaart vormt de onderlegger voor het Wijchens archeologiebeleid en is het gemeentelijk toetsingsinstrument voor archeologie bij ruimtelijke ontwikkelingen, bouwplannen en andere bodemverstoringen.

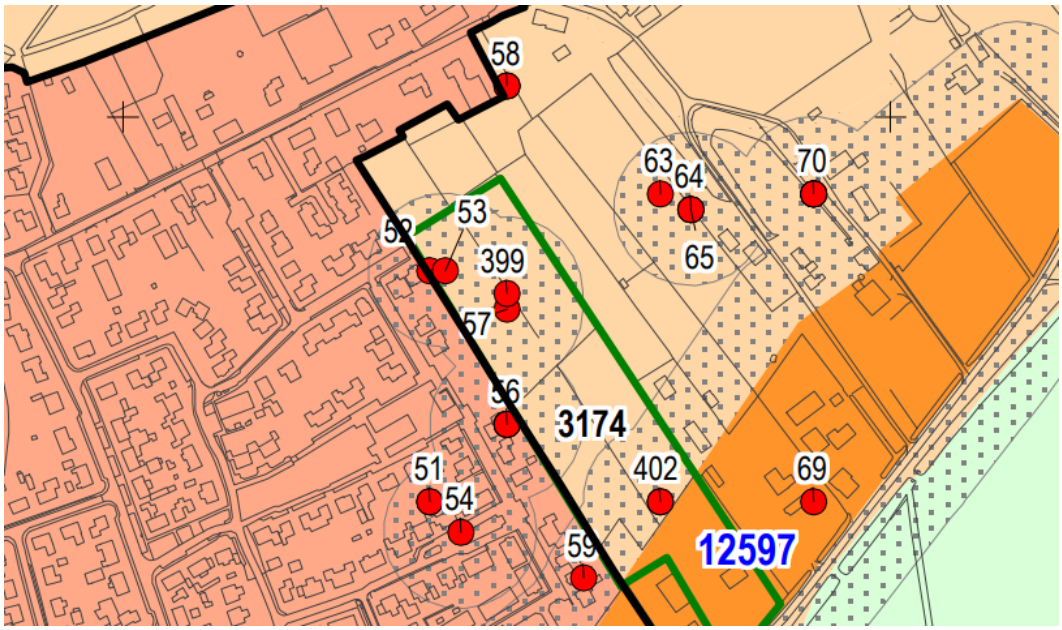

Uitsnede archeologische beleidskaart gemeente Wijchen (RAAP-rapport 1828, kaartbijlage 2, blad 1)

Op deze kaart is het plangebied aangewezen als een gebied met een hoge archeologische verwachting, mede door vier archeologische vondsten binnen de plangrens (nr. 52, 53, 57 en 399 op de kaart). Dit betekent dat archeologisch onderzoek verplicht is bij een ingreep groter dan 100 m^2. Aangezien in het planvoornemen voorziet in een ontwikkeling groter dan 100 m^2 is archeologisch onderzoek noodzakelijk.

4.9.2 Archeologisch vooronderzoek en proefsleuvenonderzoek

Vanwege de hoge archeologische verwachting is door archeologisch adviesbureau RAAP een archeologisch vooronderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (rapportnr. 3874, d.d. 14 oktober 2019). Dit onderzoek is als Bijlage 6 toegevoegd aan de toelichting.

Omdat de precieze aard van de vindplaats binnen het plangebied niet duidelijk is geworden uit het vooronderzoek, is aanbevolen om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

De totale score van twaalf punten in de waarderingstabel maakt dat vindplaats 1, 2, 3 en 5 als behoudenswaardig worden aangemerkt. De totale score van negen punten in de waarderingstabel maakt dat vindplaats 4 als niet-behoudenswaardig wordt aangemerkt.

Op basis van de behoudenswaardigheid van vier vindplaatsen binnen het plangebied adviseert RAAP om in eerste instantie *behoud in situ* uit te voeren. Hierbij blijven de archeologische resten behouden en worden niet verstoord door de eventuele nieuwbouw. Gezien de sterke wens om het plangebied verder te ontwikkelen voor woningbouw, maar ook de aanwezigheid van archeologisch behoudenswaardige vindplaatsen binnen het plangebied in ogenschouw nemend, is een opgraving in dit geval sterk aan te bevelen. De aard en omvang van deze opgraving wordt uiteindelijk bepaald door de locaties van de woningen en de aanleg van het riool en overige nutsvoorzieningen. Hieronder is een voorstel geschreven voor een eventueel vervolgonderzoek binnen de grenzen van het plangebied.

Het voorstel van RAAP is om, indien de resten niet duurzaam kunnen worden behouden, binnen de grenzen van de aangewezen vindplaatsen een opgraving uit te voeren. Hierbij wordt echter het oppervlak dat op de kaart als laagte is aangeduid niet volledig vlakdekkend opgegraven, maar met vier doorgetrokken landschapssleuven onderzocht. Dit houdt in dat de laagte voor ca. 40% wordt opgegraven met sleuven van 10 m breed. Met deze methode kan de relatie tussen de erven hoger op het rivierduin en activiteiten in de laagte alsnog worden onderzocht (o.a. door het verzamelen van vondsten in de laagte) en kan het microreliëf en de ontstaansgeschiedenis van het prehistorische landschap worden bekeken.

Een opgraving vindt plaats op basis van een Programma van Eisen, dat dient te worden opgesteld door een senior KNA archeoloog en te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag. Bij een volledige opgraving kan na vrijgave vrijwel het gehele terrein verder worden ontwikkeld voor de woningbouw.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is waargenomen dat ter hoogte van werkput 6, meer specifiek in een strook van ca 15-20 m breed langs de zuidzijde van het plangebied, een mogelijk tweede archeologisch niveau op een diepte van ca. 2,5 m-mv is gelegen. Echter was dit moeilijk waarneembaar door de grote hoeveelheid grondwater die hier naar boven kwam. In het geval dat dit niveau verstoord zou raken en opgegraven dient te worden, is de inzet van bronbemaling tijdens het archeologisch werk onontbeerlijk. Vanwege de hoge kosten wordt dit dan ook afgeraden en zou dit niveau beter *in situ* behouden kunnen blijven.

4.9.3 Selectiebesluit

Het bevoegd gezag, de gemeente Wijchen, sluit zich aan bij het advies, dat wordt afgegeven door het onderzoeksbureau na het uitvoeren van het proefsleuvenonderzoek. Het selectiebesluit van de gemeente Wijchen is bijgevoegd als Bijlage 7 bij de toelichting.

Achtergrondinformatie

In het plangebied zijn sporen en resten gevonden van archeologische vindplaatsen uit drie verschillende perioden. Helemaal in het noorden is een vindplaats uit de late Bronstijd-vroege IJzertijd gevonden (blauw). Het grootste deel van het perceel bevat sporen van een vindplaats uit de midden-late IJzertijd (oranje). Deze vindplaats lag naast een laagte in het landschap (depressie), waar soms water in stond. De bewoners van de nederzetting maakten gebruik van die laagte. In een klein gebied in deze oranje zone zijn bovendien nog aanwijzingen gevonden voor een vroeg-Middeleeuwse nederzetting (rood), die weliswaar grotendeels buiten dit perceel zal hebben gelegen maar mogelijk nog net voor een klein deel ook binnen dit perceel.

Opgravingen en dubbelbestemmingen

Het deel dat is bestemd voor de nu geplande woningen en bijbehorende infrastructuur, moet worden opgegraven (blauwe, oranje en rode zone op het bijgevoegde kaartje). De laagte die tijdens het proefsleuvenonderzoek is aangetroffen (gearceerd op het bijgevoegde kaartje), hoeft niet volledig te worden onderzocht. Ca. 40% daarvan is voldoende. Omdat de opgravingen worden uitgevoerd, kan de archeologische dubbelbestemming verdwijnen ter plaatse van de woningen en infrastructuur.

Ter plaatse van de groeninrichting ten zuiden van de nieuwe woningen wordt alleen het tracé van de ooit door te trekken weg opgegraven. Alleen bij dit tracé zal de dubbelbestemming na de opgraving kunnen verdwijnen. Voor het overige deel van de groeninrichting wordt de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1' opgenomen.

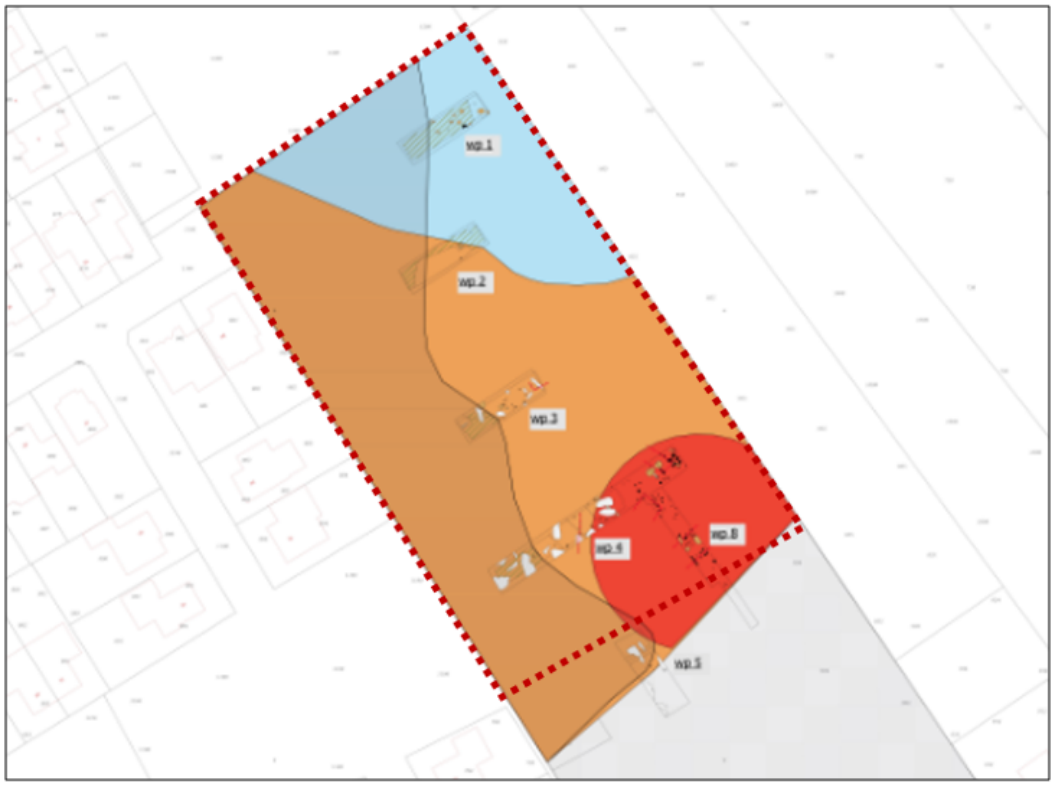

Kaart behorende bij het selectiebesluit met ligging plangebied

4.9.4 Aanpak opgravingen en procedure

Ter plekke van de gronden die worden bestemd als 'Wonen' en 'Verkeer' en ter plekke van het tracé van de door te trekken ontsluiting in de bestemming 'Groen' worden opgravingen uitgevoerd. De opgraving is ingepland en wordt uitgevoerd. In het ontwerpbestemmingsplan zijn de dubbelbestemmingen daarom reeds van de verbeelding verwijderd. Wanneer de opgravingen voltooid zijn zal het bevoegd gezag opnieuw een selectiebesluit nemen. Het nieuwe selectiebesluit zal bij vaststelling worden toegevoegd als bijlage bij de toelichting. Het aspect archeologie vormt na de uitvoering van de opgravingen geen belemmering meer voor het planvoornemen.

4.10 Cultuurhistorie

Op basis van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) heeft de gemeente Wijchen besloten om samen met de gemeenten Beuningen, Druten en Heumen een beleidsnota cultuurhistorie op te stellen. Deze beleidsnota is de planologische borging van cultuurhistorische waarden binnen de Gemeente Wijchen in de vorm van het 'Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen'. Dit parapluplan voegt een tweetal dubbelbestemmingen toe aan het vigerend bestemmingsplan Buitengebied: 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol pand' en 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied'

Het plangebied is binnen het parapluplan bestemd met 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied'. Op de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Wijchen is het plangebied aangeduid met een hoge cultuurhistorische waarde. Dit betekent dat het gebied mede bestemd is voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische

waarden. Een omgevingsvergunning wordt verleend wanneer voldaan wordt aan het criteria dat de werkzaamheden geen onevenredige aantasting tot gevolg hebben van de cultuurhistorische waarden van het betreffende gebied.

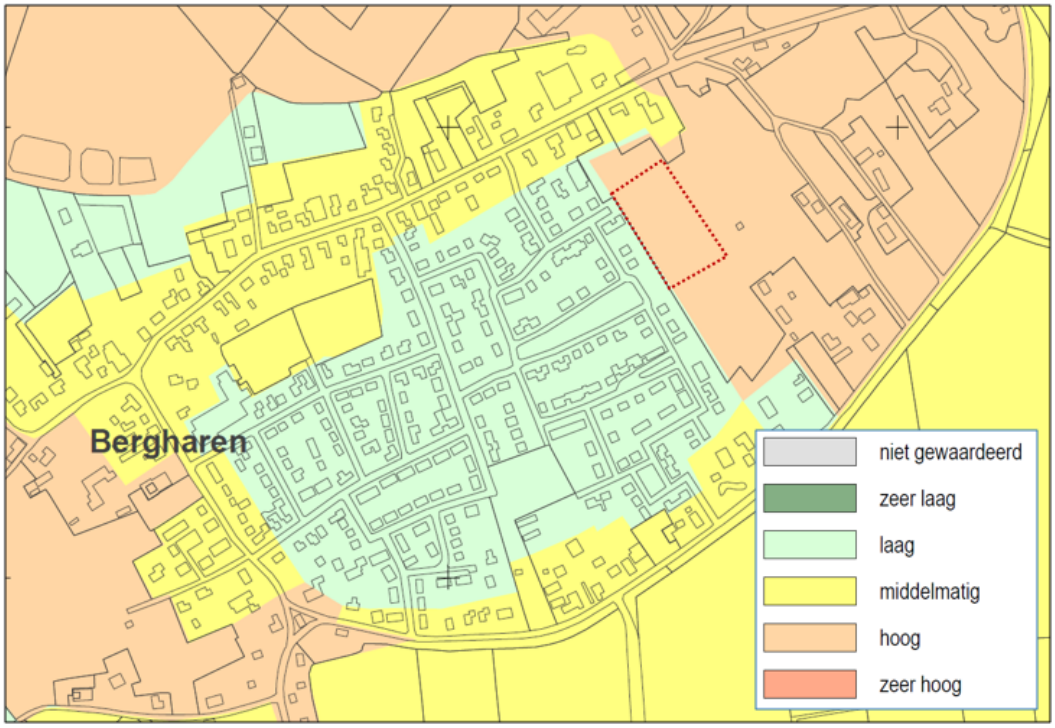

Uitsnede cultuurhistorische waarderingskaart gemeente Wijchen met ligging planlocatie

De historische kern van Bergharen wordt gevormd door de Dorpsstraat met de kerk. Latere uitbreidingen buiten het historische wegenpatroon zijn ten oosten van de Dorpsstraat gerealiseerd, tussen de oorspronkelijke linten.

Vanuit de kern is de zichtrelatie met het omringende landschap van groot belang voor de beleving. In het noorden van Bergharen is er zicht op de akkers en bossen op het rivierduin met het duidelijk waarneembare reliëf. In het zuiden ervaart men vanaf de rand het open komgebied. De overgangen van het dorp naar het landschap zijn vrijwel overal zacht. De visuele (verstorende) invloed van de recentere woningbouwontwikkeling is beperkt door de inklemming tussen de oorspronkelijke, gesloten bebouwing.

Het woningbouwproject De Rivierduin wordt gerealiseerd in aansluiting op de bestaande bebouwing met lage cultuurhistorische waarde tussen de historische linten. Met de woningbouwontwikkeling wordt rekening gehouden met een zachte overgang met het omringende landschap. De zachte overgang tussen het dorp en het rivierduin in het noorden is in het bestemmingsplan geborgd door de noordelijke rij woningen een lagere bouwhoogte te geven (één laag met een kap). De achterzijde van de woningen bestaat slechts uit één laag en de achterzijde van de tuinen is specifiek bestemd voor het behoud van een zachte overgang door de aanduiding 'specifieke vorm van groen - zachte overgang' op te nemen. De beeldkwaliteit en het bebouwingskarakter van het nieuwe woongebied zijn vastgelegd in het beeldkwaliteitplan (zie Bijlage 2), waaraan bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor bouwen door welstand wordt getoetst.

Nadat de planlocatie is ontwikkeld voor de woonfunctie, omvat het plangebied geen cultuurhistorische waarden die in het bestemmingsplan geborgd dienen te worden. De dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' is daarom niet overgenomen in het bestemmingsplan 'CPO De Rivierduin'.

Hiermee kan worden gesteld dat het aspect cultuurhistorie geen belemmering vormt voor het planvoornemen.

4.11 Molenbiotoop

Het plangebied ligt binnen de molenbiotoop van de molen ' De Verrekijker'. De molen staat op circa 240 meter afstand van het plangebied. Deze korenmolen is gebouwd in 1904 en staat op de Bergharense Berg. De molen is van cultuurhistorische waarde voor de omgeving. De Verrekijker heeft dienst gedaan voor het malen van graan, maar wordt nu gebruikt als vakantiewoning.

Molen 'De Verrekijker' op de Bergharense Berg

Voor De Verrekijker is in de Omgevingsverordening Gelderland en het bestemmingsplan 'Buitengebied Wijchen' een molenbiotoop vastgelegd met als doel het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarden van de molen.

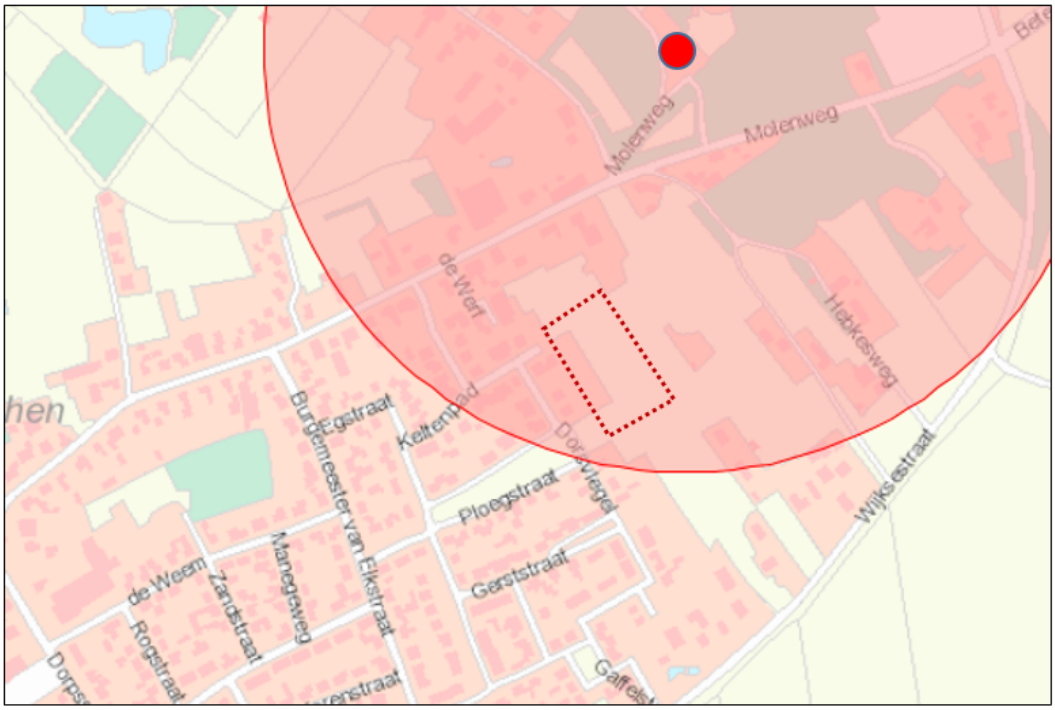

Uitsnede themakaart Omgevingsverordening Gelderland met ligging molen en plangebied

Voor de molenbiotoop is in het bestemmingsplan ' de functieaanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop 1' opgenomen. Voor het gebied binnen een afstand van 100 tot 400 meter van de molen geldt voor de maximale bouwhoogte de volgende formule:

maximale bouwhoogte (in m) = X / 50 + 2,5

met X = de afstand in meters vanaf het obstakel tot de wieken van de molen.

Binnen een afstand gelegen tussen 100 m en 400 m uit de molen mag de bouwhoogte van bouwwerken niet meer bedragen dan de afstand gemeten tussen het bouwwerk en de wieken van de molen gedeeld door 50, vermeerderd met 2,5 m. Deze maximale bouwhoogte is gebaseerd op de hoogte van de onderste punt van de wieken in verticaal staande toestand ten opzichte van N.A.P. Wanneer het peil ter plekke van de bouwlocatie lager is, mag deze hoogte daarbij opgeteld worden.

Uitgaande van een afstand van 240 meter tot het plangebied is de maximale bouwhoogte voor het gebouw 240 m / 50 + 2,5 = 7,3 m ten opzichte van de onderste punt van de verticaal staande wiek.

De hoogte van de onderste punt van de verticaal staande wiek is in geen geval lager dan de molenbelt. Daarom is voor deze berekening de hoogte van de molenbelt aangehouden. De molenbelt heeft een hoogte van minimaal 18,5 m +N.A.P. Het peil ter plekke van nieuw te bouwen woningen bedraagt 8,2 tot 8,5 m +N.A.P. Het verschil tussen de hoogte van de molenbelt en het peil ter plekke van de nieuw te bouwen woningen bedraagt minimaal 10 m. De maximale bouwhoogte bedraagt daarmee op basis van de molenbiotoop van molen 'De Verrekijker' minimaal 17,3 m.

De maximale bouwhoogte van de nieuw te bouwen woningen is lager dan 17,3 meter. Daarmee voldoet de maximale bouwhoogte aan de eisen die worden gesteld in het kader van de vrijwaringszone en wordt de molenbiotoop van De Verrekijker niet aangetast. Het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarden van de molen zijn daarmee voldoende geborgd.

4.12 Leidingen

Door het plangebied lopen geen boven- en/of ondergrondse leidingen. Er is dus op dat gebied geen sprake van bijbehorende (planologische) beschermingszones en/of belangen van derden. Het aspect leidingen vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

4.13 Waterhuishouding

4.13.1 Algemeen

Op basis van de Wro en het Bro is de watertoets verplicht bij bestemmingsplannen, inpassingsplannen, buitenplanse omgevingsvergunningen en, buiten toepassing verklaringen van beheerverordeningen. Voor overige plannen dient een watertoets te worden uitgevoerd op basis van het nationaal bestuursakkoord water. De watertoets is bedoeld om ruimtelijke plannen meer waterbestendig te maken, waarbij wateraspecten vroegtijdig en expliciet worden meegenomen in ruimtelijke plannen en bij locatiekeuzen. Het Bro regelt de verplichte waterparagraaf in de toelichting bij genoemde ruimtelijke plannen en het overleg met de waterbeheerder (wateradvies).

De waterparagraaf beschrijft de wijze waarop rekening wordt gehouden met eventuele gevolgen van het ruimtelijk plan voor de waterhuishouding. De waterparagraaf geeft een beschrijving van beleidsuitgangspunten, waterhuishoudkundige situatie en wateropgaven in het plangebied, (motivatie van) meest geschikte oplossingen en ruimtelijke consequenties daarvan. Indien aan de orde is tevens het advies van het waterschap in de waterparagraaf verwerkt.

4.13.2 Beleid

Europese Kaderrichtlijn Water (2000)

Met ingang van december 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht. In de Kaderrichtlijn worden kwaliteitseisen gesteld gericht op het beschermen en verbeteren van de aquatische ecosystemen (verplichtingen per stroomgebied). Deze richtlijn stelt als norm dat oppervlaktewater binnen 15 jaar na inwerkingtreding moeten voldoen aan een ‘goede ecologische toestand’ (GET). Voor kunstmatige wateren, zoals de meeste stadswateren, geldt dat de oppervlaktewateren minimaal moeten voldoen aan een ‘goede ecologisch potentieel’(GEP). Inmiddels zijn de GEP-normen per stroomgebied uitgewerkt.

Waterwet

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. Kort samengevat regelt de Waterwet het beheer van oppervlaktewater en grondwater. De Waterwet biedt instrumenten om het waterbeheer op een doeltreffende en doelmatige manier op te pakken. Ook vervangt

de Waterwet een groot aantal wetten op het gebied van water. Hieruit is op rijksniveau een Nationaal Waterplan ontwikkeld. Dit plan bevat de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en de daartoe behorende aspecten van het nationale ruimtelijke beleid.

De provincie Gelderland heeft een Regionaal Waterplan opgesteld. De bedoeling is dat op basis van deze structuurvisies plannen van de Waterwet doorwerken in de ruimtelijke ordening en ervoor zorgen dat de waterbelangen op een goede manier worden geborgd.

De op 1 januari 2008 ingevoerde Wet gemeentelijke watertaken is opgenomen in de Waterwet. Door deze wetgeving kunnen gemeenten een verbrede zorgplicht op zich nemen. Deze wetgeving maakt het mogelijk om rioolheffing te heffen voor zuiveringstechnisch werk dat door de gemeente (of waterschap/derde) wordt beheerd op grond van de Gemeentewet.

Nationaal Waterplan 2016-2021
Het nationaal waterbeleid voor de komende jaren is in 2015 vastgesteld door het kabinet in het Nationaal Waterplan 2016-2021. Het Rijk streeft naar een duurzaam en klimaatbestendig waterbeheer en heeft de ambitie om de komende decennia te investeren in bescherming tegen overstromingen en in de zoetwatervoorziening. Voor een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem is het van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met waterhuishoudkundige eisen op korte termijn.

Waterbeheerprogramma 2016-2021 'Koers houden, kansen benutten'
Met ingang van 27 november 2015 is het Waterbeheerprogramma 2016-2021 bepalend voor het waterbeleid. Met dit programma blijft het Waterschap Rivierenland op koers om het rivierengebied veilig te houden tegen overstromingen, om voldoende en schoon water te hebben en om afvalwater effectief te zuiveren. De speerpunten hierin zijn:

Een veilig rivierengebied. Verbeteren en versterken dijken en boezemkades. Met daarnaast oog voor oplossingen door een aangepast ruimtelijke inrichting en door risicobeheersing (bijv. evacuatie);
Anticiperen op klimaatveranderingen. Een robuust en ecologisch gezond watersysteem dat voldoende water van goede kwaliteit biedt aan landbouw, natuur, stedelijke gebieden en recreatie;
Het duurzaam en doelmatig zuiveren van afvalwater door o.a. centralisatie van zuiveringen en van slibverwerkingen.

Gemeentelijk waterbeleid en waterbeheer
In de Strategische waternota van de gemeente Wijchen zijn de thema's en uitgangspunten voor duurzaam waterbeheer omschreven. Deze zijn ook onder de alinea met beleidsuitgangspunten samengevat. In het kader van de watertoets moet een vertaalslag worden gemaakt naar de concrete plansituatie.

Tevens beschikt de gemeente over een Gemeentelijk rioleringsplan GRP, waarin de gemeente invulling geeft aan haar zorgplicht voor rioolwater, hemelwater en grondwater. Het gemeentelijk waterbeleid is met name gericht op het voorkomen, beperken of tot een aanvaardbaar risico terugbrengen van wateroverlast en schade aan milieu en volksgezondheid.

Op grond van de Waterwet (artikel 3.5 en 3.6) heeft de gemeente een zorgplicht voor inzameling en verwerking van overtollig hemel- en grondwater. Perceeleigenaren dienen hemelwater op eigen perceel te verwerken. Indien dit redelijkerwijs niet kan worden verlangd treedt de gemeentelijke zorgplicht in werking. Daarnaast heeft de gemeente een zorgplicht bij het treffen van maatregelen in openbaar gebied om structureel de gevolgen van grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen c.q. te beperken, tenzij dit niet doelmatig is of de verantwoordelijkheid van de provincie of het waterschap.

4.13.3 Huidige waterhuishoudkundige situatie

Bodemsamenstelling en hydrologische gegevens
Het plangebied ligt ten oosten van Bergharen op de overgang naar het landelijk gebied. Westelijk bevindt zich een woonwijk en aan de andere zijden weilanden.

Het plangebied ligt net als Bergharen hoger in het landschap op een rivierduin. Dit blijkt ook duidelijk uit de hoogtekaart. Noordelijk van de Molenweg en zuidelijk van de Wijksestraat is het maaiveld duidelijk lager gelegen (terrasvlakte). Het maaiveld binnen het plangebied is aflopend van noord naar zuid van ca. 8,7 naar 8,3 meter +NAP). De westelijke Dorsvlegel ligt op ca. 8,2 meter NAP.

Het plangebied ligt net binnen het intrekgebied van het op ca. 5 kilometer noordwestelijk gelegen drinkwaterwingebied Druten. Dit houdt in dat verontreiniging van het grondwater niet toegestaan is. Door de bouw van nieuwe woningen en te voldoen aan de DUBO-maatregelen is geen toekomstige vervuiling en dus geen nadelige invloed op de bestaande grondwaterkwaliteit te verwachten.

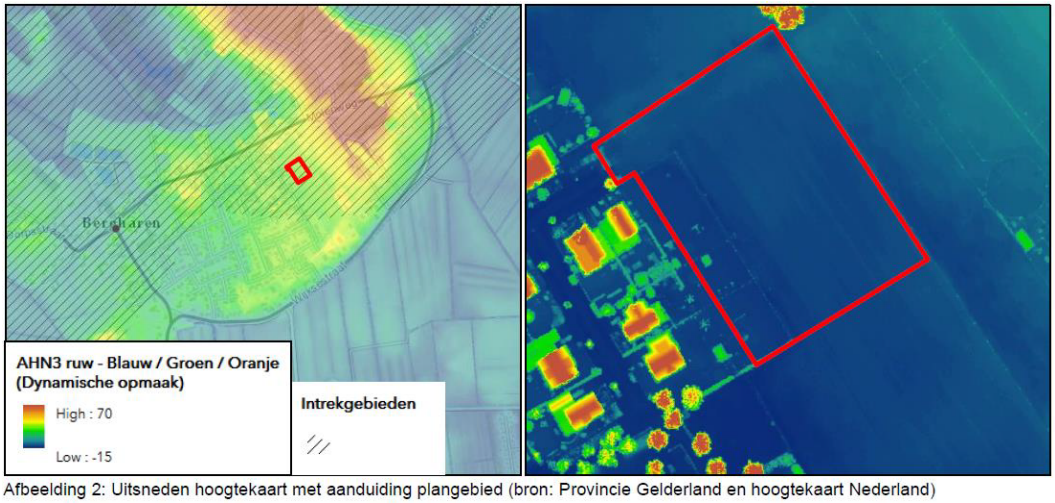

Afbeelding 2: Uitsneden hoogtekaart met aanduiding plangebied (bron: Provincie Gelderland en hoogtekaart Nederland)

Het plangebied is geografisch gezien gelegen in het rivierengebied tussen de stuwwal bij Nijmegen en de Maas. De afwatering in dit Poldergebied vindt plaats via de Maas. De ondergrond ter plaatse is geohydrologisch onder te verdelen in een deklaag, een eerste watervoerend pakket, de eerste scheidende laag, het tweede watervoerende pakket en de slecht doorlatende basis.

De deklaag bestaat uit een 3 tot 6 meter dik pakket van fijn tot matig grove zanden, waarin leem-, klei- en veenlagen voorkomen. De holocene rivierafzettingen zijn matig doorlatend en worden gerekend tot de Betuwe Formatie (Nuenengroep). Plaatselijk kan een grindbijmenging voorkomen. Op plaatsen waar de deklaag uitsluitend uit zand bestaat, is de stijghoogte van het freatisch grondwater gelijk aan die van het eerste watervoerend pakket.

Het eerste watervoerende pakket bestaat uit een circa 10 meter dikke laag met overwegend grove grindhoudende zanden, behorende tot de fluviatiële afzettingen van de Formatie van Kreftenheye, Urk en Sterksel. In dit pakket kunnen ook fijnkorrelige fluvioglaciale inschakelingen van de Formatie van Drenthe voorkomen. Plaatselijk kunnen tevens kleilagen voorkomen.

Het eerste watervoerende pakket wordt aan de onderzijde begrensd door de circa 15 meter dikke eerste scheidende laag, behorende tot de Formatie van Tegelen. Deze formatie kan worden beschouwd als de geohydrologische basis van het ondiepe hydrologische systeem. Onder de eerste scheidende laag wordt het circa 30 meter dikke tweede watervoerende pakket aangetroffen, bestaande uit matig fijne glauconiet- en schelphoudende zanden behorende tot de Formatie van Oosterhout.

Onder het tweede watervoerende pakket wordt tenslotte de Tertiare basis van het geohydrologische systeem aangetroffen welke eveneens tot de Formatie van Oosterhout wordt gerekend.

Grondwater

Voor het bepalen van de verwachte grondwaterstanden is gebruik gemaakt van bodemdata Nederland, het DINO-loket en de gisviewer van de provincie Gelderland. Tevens is gebruik gemaakt van de boorprofielen van op het perceel uitgevoerde veldonderzoek ten behoeve het infiltratie onderzoek.

De bodem bestaat naar verwachting uit een vorstvaaggrond bestaande uit grof zand met een diepe grondwatertrap VII (GHG 80-140, GLG >120). Gemiddeld is het grondwater op 5,8 m +NAP te verwachten (zie afbeelding 3). De grondwaterstroming is in westelijke richting te verwachten.

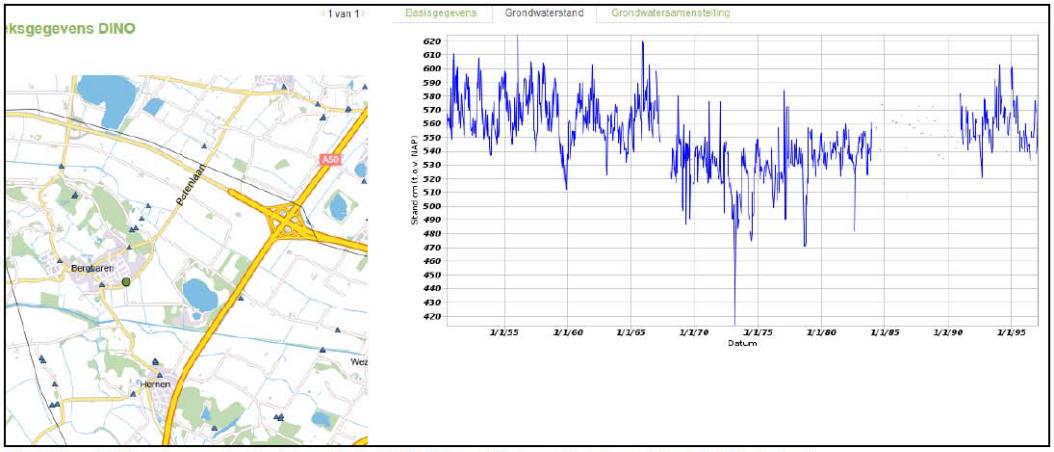

Afbeelding 3: Uitsnede grondwaterdata peilbuis B39H0018 nabij plangebied (bron: Dinoloket Nederland)

Op de geomorfologische kaart van Nederland ligt Bergharen op een rivierduin (code B57, reliëf met korte hellingen). De 1e meter is een holoceen pakket. Hieronder is tot ca. 3 m-mv de Formatie van Boxtel aanwezig. Hieronder bevindt zich tot ca. 26 m-mv de goed doorlatende Formatie van Kreftenheye.

Bij het uitgevoerde infiltratieonderzoek zijn de profielboringen geplaatst om de lokale bodemopbouw vast te stellen. Vanaf maaiveld tot ca. 0,3-0,6 m-mv is een pakket aangetroffen dat bestaat uit zwak siltig, matig humeus, matig fijn zand. Deze gaat over in een grijsgeel, zwak siltige, matig fijne zandlaag aanwezig tot de verkende diepte van ca. 3 m-mv. Het grondwater is ten tijde van het veldwerk (28 januari 2020) aangetroffen op ca. 1,75 m-mv. Opvallend is dat bij het westelijke deel van het plangebied (boringen 2, 4, 5, 8 en 10) er in de ondergrond op ca. 1-1,2 een humeuze tussenlaag van ca. 0,5 meter dik aangetroffen is. Dit duidt op een oude ophoging van het maaiveld. Hieronder zijn ter voorbeeld een foto van het profiel van boring en 12 toegevoegd.

Afbeelding 4: Foto's boorprofiel boring 2 en 12 van linksboven naar rechtsonder per halve meter uitgelegd

Bij de uitgevoerde boringen in het plangebied zijn geen roestverschijnselen waargenomen in het boorprofiel waardoor geen hangwater in het gebied voorkomt. De boorlocaties zijn opgenomen in bijlage 3 en de boorprofielen in bijlage 4.

Concluderend uit de gekende boorgegevens is de GHG is ter plaatse van het plangebied op ca. 1,5 cm-mv te verwachten. De GLG is op ca. 3 m-mv te verwachten.

Infiltratieonderzoek
Voor het plangebied is een infiltratieonderzoek (Aeres Milieu, AM120021, 7 februari 2020) uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn opgenomen in Bijlage 8 van de toelichting.

Concluderend uit de meetresultaten blijkt dat in de onverzadigde zone een goede verticale doorlatendheid aanwezig is. De horizontale doorlatendheid zal nog groter zijn. In de ondergrond zijn geen infiltratie belemmerende bodemlagen aanwezig. De diepere, verzadigde ondergrond is zeer goed doorlatend.

Opgemerkt wordt dat de humeuze toplaag en op ca. 1-1,5 m-mv diepte westelijk binnen het plangebied niet separaat onderzocht is. Geadviseerd wordt om deze te doorgraven omdat humeuze grondlagen de eigenschap hebben om dicht te slibben en zo de verticale infiltratie te verstoren. Dit is alleen van toepassing indien boven deze bodemlaag geïnfiltreerd wordt.

Concluderend uit de meetresultaten kan voor toekomstige infiltratievoorzieningen gerekend worden met een minimale K-waarde van 1,2 meter per dag (laagste waarde inclusief veiligheidsmarge). Hierdoor zullen alle types infiltratievoorziening voldoende snel weer beschikbaar zijn voor een volgende bui. De horizontale verspreiding in de bodem zal afhankelijk van de bodemlaag waarin geïnfiltreerd wordt ca. 10x groter is als deze K-waarde.

Oppervlakte- en afvalwatersysteem
In en in de directe nabijheid van het plangebied zijn geen oppervlaktewateren aanwezig. De dichtstbijzijnde watergangen (A en C-watergangen) liggen langs de Wijksestraat op ca. 250 meter afstand en achter de Molenweg op ca. 190 meter afstand.

In de Dorsvlegel ten westen van het plangebied is het bestaande rioleringsstelsel gelegen.

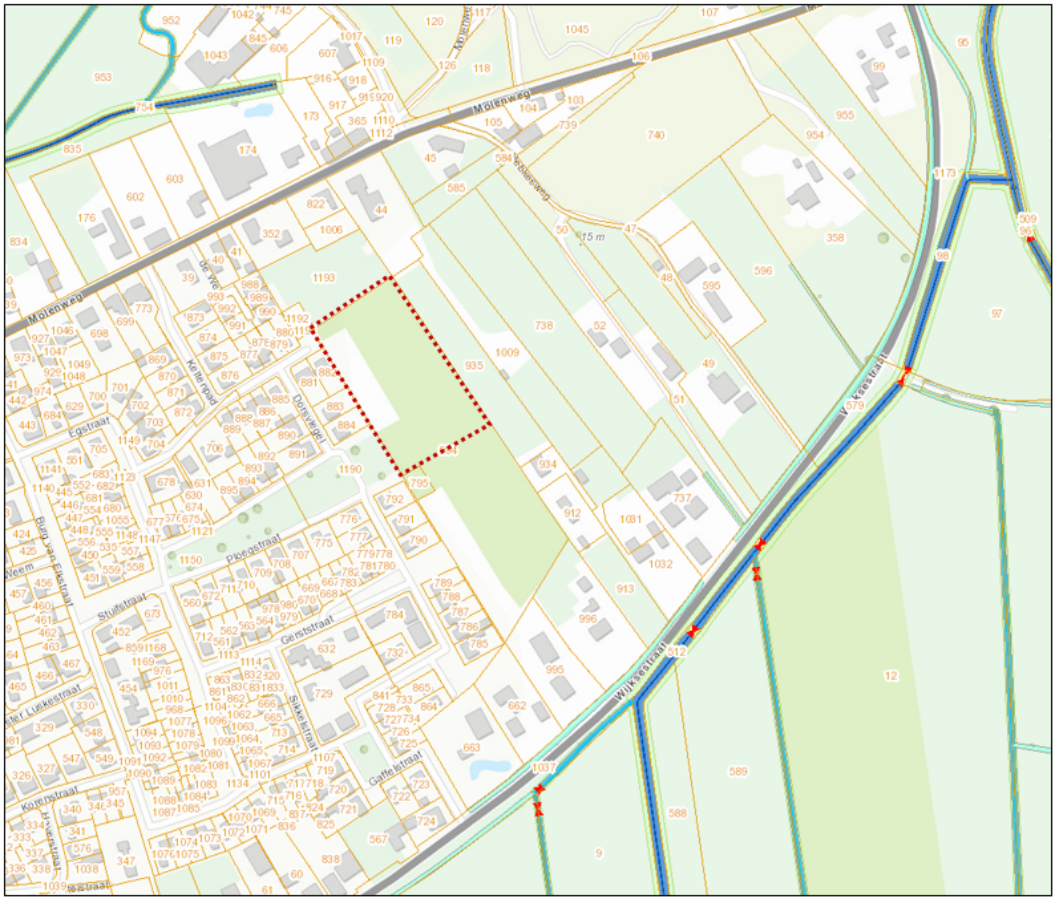

Uitsnede legger watergangen Waterschap Rivierenland met ligging planlocatie

Waterkeringen
In en in de nabijheid van het plangebied zijn geen waterkeringen aanwezig.

4.13.4 Afwegingen met betrekking tot wateraspecten nieuwe situatie

Wateroverlast en volksgezondheid
Inrichting en beheer van het waterhuishoudkundige systeem binnen het plangebied dient te zijn gericht op het voorkomen van wateroverlast voor wegen en bebouwing en voorkomen van schade aan volksgezondheid door bijvoorbeeld vochtige kruipruimten, stilstaand water en onveilige oevers. Zo nodig wordt de drooglegging of ontwatering verbeterd (bijvoorbeeld bij lage ligging van het plangebied of hoge grondwaterstanden).

Ontwateringsdiepte
De ontwateringsdiepte (GHG) dient op minimaal 1,00 m onder vloerpeil woningen te liggen, minimaal 0,70 m onder straatpeil en minimaal 0,50 m onder groenvoorzieningen. Op basis van de bestaande hoogteligging van het plangebied wordt ter plaatse voldaan aan de benodigde ontwateringsdiepte en is geen grondwateroverlast te verwachten.

Waterkwaliteit
De gemeente streeft naar een goede waterkwaliteit, die voldoet aan de gestelde eisen. Van

belang is dat zo min mogelijk vervuilende stoffen worden toegevoegd aan grond- en oppervlaktewatersysteem. Alleen schoon hemelwater wordt direct afgevoerd naar bodem of oppervlaktewater.
Verontreiniging van hemelwater afkomstig van daken wordt voorkomen door toepassing van nietuitlogende materialen, zoals omschreven in de Dubo-bepalingen, en door beperking van de toepassing van lood, koper, zink en zacht pvc.
Eventueel verontreinigd hemelwater afkomstig van daken en andere verharde oppervlakken wordt alleen afgevoerd via een bodempassage. Het afvalwater van de woningen in het plangebied wordt ingezameld in een openbaar afvalwaterriool, dat wordt aangesloten op het bestaande rioolstelsel van kern Bergharen. Voor het rioolstelsel van Bergharen heeft dit geen gevolgen.

Afkoppeling en waterberging
De gemeente streeft naar het vasthouden van gebiedseigen water door benutting van de natuurlijke bergingscapaciteit van bodem en oppervlaktewater. Transport van schoon hemelwater via de riolering moet worden vermeden. Overeenkomstig de beslisboom voor hemelwater (bron: BORG) en de beslisboom aan- en afkoppelen verharde oppervlakken (bron: wRw 2003) dient zoveel mogelijk hemelwater te worden afgekoppeld van het rioleringsstelsel met de voorkeursvolgorde: 1. benutting, 2. bodeminfiltratie, 3. vertraagde afvoer naar en berging in oppervlaktewater, 4. afvoeren via rioolstelsel.

Uitgangspunt bij nieuwbouw is het scheiden van afvalwater en hemelwater.

Hemelwater
Gezien de bodemopbouw en de grondwaterstand (zie uitgevoerd infiltratieonderzoek) wordt het hemelwater volledig binnen het plangebied verwerkt (geborgen en geïnfiltreerd) en wordt niet op de riolering geloosd of naar omliggend gebied afgevoerd.

Toename verhard oppervlak
Het plangebied CPO de Rivierduin heeft een bruto oppervlak van 6.796 m^2. In de huidige situatie bestaat het gehele plangebied uit weiland en is daarmee onverhard. Door de voorgestelde ontwikkeling neemt het verhard oppervlak toe.

Verhard oppervlak particulier terrein
Het uitgeefbare particuliere terrein heeft een bruto oppervlak van 4.596 m^2. Hiervan is 50% verhard oppervlak (dak, oprit, terras). Dat is omgerekend een toename van 2.298 m^2 verhard oppervlak ten opzichte van de huidige situatie.
Het hemelwater van elk van de particuliere terreinen wordt overeenkomstig de Waterwet artikel 3.5 volledig op het eigen terrein verwerkt (geborgen en geïnfiltreerd). Op de hemelwatervoorzieningen op particulier terrein zijn de voorschriften uit het Bouwbesluit van toepassing. Aan de hemelwatervoorzieningen op particulier terrein stelt de gemeente geen nadere voorschriften. Wel wordt de aanleg en instandhouding van een dergelijke voorziening in de koopovereenkomst tussen gemeente en kavelkoper opgenomen.

Verhard oppervlak openbare ruimte
Het openbaar gebied heeft een bruto oppervlak van 2.200 m^2. Hiervan is 66% verhard oppervlak (rijbaan, trottoir, parkeervakken). Dat is omgerekend een toename van 1.450 m^2 verhard oppervlak ten opzichte van de huidige situatie.

Waterberging bui T=5+10%

Het hemelwater van het openbare gebied wordt over het oppervlak getransporteerd naar het openbare groen. 33% van het openbaar gebied oftewel 750 m2 bestaat uit openbaar groen. In het openbare groen liggen bergings- en infiltratievoorzieningen om het hemelwater te verwerken. Deze zijn zodanig gedimensioneerd, dat het hemelwater bij een bui T=5+10% volgens Buishand & Velds volledig in de bergings- en infiltratievoorzieningen wordt verwerkt (geen water op straat).

Waterberging T=100+10%

Het plangebied is tevens getoetst aan de potentiële risico's van extreme neerslag. Bij zo'n extreme bui mag er hinder, maar geen letsel of schade ontstaan door het hemelwater. De vloerpeilen van de woningen in het plangebied liggen minstens 0,20 straatpeil. Het plangebied is zodanig ingericht dat het hemelwater bij een bui T=100+10% volgens Buishand & Velds volledig op de straat en het maaiveld geborgen kan worden en niet de in woningen komt te staan.

Natuurwaarden

De gemeente streeft naar behoud van natuurwaarden en biodiversiteit. Het (bouw)plan en toekomstige beheer van het plangebied mag daarom geen verstoring geven van de vereiste (grond)waterkwaliteit en -kwantiteit.
Het te infiltreren hemelwater is afkomstig van relatief schone oppervlakken, waardoor het risico op verontreiniging van bodem en grondwater door afspoeling van verontreinigingen verwaarloosbaar is. De hoeveelheid te infiltreren hemelwater heeft geen invloed op de grondwaterstanden.
Voorliggend plan zal op grond hiervan geen natuurwaarden en biodiversiteit schaden.

Drinkwaterbesparing

Gebruik van hoogwaardig drinkwater dient zoveel mogelijk te worden beperkt tot hoogwaardige toepassingen. Zo mogelijk wordt hemelwater gebruikt voor laagwaardige toepassingen (toiletspoeling, beregening, wassen, enz.). Verspilling van drinkwater kan worden voorkomen door toepassing van waterbesparende voorzieningen.

Beleving

De gemeente streeft naar versterking van de belevingswaarde van water. Cultuurhistorisch waardevolle watergebonden elementen zijn herkenbaar in het landschap aanwezig. Water en watergebonden elementen worden zo mogelijk gevisualiseerd. Tevens worden op deze wijze vervuilingen in het systeem zichtbaar. In het plangebied zijn geen cultuurhistorisch waardevolle watergebonden elementen aanwezig. Wel wordt het water zichtbaar gemaakt door het hemelwater over het oppervlak naar de infiltratievoorzieningen in het openbare groen af te voeren.

4.13.5 Digitale watertoets

Voor het bestemmingsplan 'CPO De Rivierduin' is de watertoets uitgevoerd en bijgevoegd als Bijlage 9 bij de toelichting. De watertoets is bedoeld om ruimtelijke plannen meer waterbestendig te maken, waarbij wateraspecten vroegtijdig en expliciet worden meegenomen in ruimtelijke plannen en bij locatiekeuzen. De watertoets voor dit plan heeft plaatsgevonden via de Digitale Watertoets (www.dewatertoets.nl).

Uit de ingevoerde gegevens volgt dat de normale watertoetsprocedure doorlopen moet worden. Dit betekent dat het plan in het kader van het vooroverleg toegezonden moet worden aan het Waterschap Rivierenland. het waterschap is bij de voorbereiding van het plan betrokken en blijft bij dat ook bij de verdere uitwerking van dit plan om tot een goede borging van de waterschapsbelangen te komen.

4.13.6 Conclusie

Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de waterhuishouding geen belemmering vormt voor het planvoornemen.

Hoofdstuk 5 Juridische regeling

5.1 Algemeen

Op de verbeelding is met behulp van de methode uit SVBP 2012 de bestemming van de gronden aangegeven. De bijbehorende bepalingen zijn vervolgens opgenomen in de planregels. De verbeelding brengt de planregels in beeld. De planregels bestaan uit de volgende vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels
Dit hoofdstuk bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft het artikel 'begripsbepalingen' waarin is toegelicht wat onder bepaalde begrippen wordt verstaan. Het tweede artikel is 'Wijze van meten', waarin is aangegeven hoe de benoemde maatvoering moet worden gemeten.

2. Bestemmingsregels
Dit hoofdstuk betreft een nadere verklaring van de bestemmingen die op de verbeelding zijn aangegeven. De gehanteerde bestemmingen zijn in paragraaf 5.2 kort toegelicht.

3. Algemene regels
In dit hoofdstuk zijn regelingen opgenomen die zijn bedoeld voor meer dan één bestemming. De gehanteerde algemene bepalingen zijn kort toegelicht in paragraaf 5.3

4. Overgangs- en slotregels
Binnen de overgangsbepalingen is geregeld dat bouwwerken en plannen die (legaal) bestaan op het moment dat het bestemmingsplan in werking treedt, maar die in strijd zijn met het bestemmingsplan, mogen worden herbouwd mits er geen veranderingen plaatsvinden in aard en omvang. In de slotregel is de officiële naam van het bestemmingplan genoemd. Deze naam moet worden gebruikt om te verwijzen naar het plan.

5.2 Bestemmingen

Binnen dit bestemmingsplan zijn de volgende bestemmingen en dubbelbestemmingen opgenomen:

Wonen
Voor de twaalf nieuw op te richten woningen is de bestemming 'Wonen' opgenomen. De hoofdgebouwen kunnen worden opgericht binnen een bouwvlak. Binnen het bouwvlak is door middel van bouwaanduidingen aangegeven dat de bouwvorm voor de hoofdgebouwen vrijstaand of twee-aaneen (gesloten) dient te zijn. Beide bouwwijzen zijn mogelijk, dit is als zodanig weergegeven binnen het bouwvlak op de verbeelding.
De maatvoeringseisen zijn, voor wat betreft de toegestaan bouw- en goothoogte van het hoofdgebouw, weergegeven op de verbeelding. Voor de overige maatvoering gelden de bouwregels in deze bestemming.

Verkeer
Voor de verkeersontsluiting, de parkeerplaatsen en groenvoorzieningen is de bestemming

Verkeer opgenomen. De bestemmingsomschrijving als ook de bouwregels komen overeen met andere, overeenkomstige, binnen de gemeente Wijchen recentelijk vastgestelde bestemmingsplannen.

Groen
De groenvoorziening aan de zuidzijde van het plangebied is bestemd als 'Groen'.

Waarde - Archeologie 1
Naast de enkelbestemmingen is ook de archeologische dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 1' opgenomen; deze dubbelbestemming wordt naar aanleiding van het selectiebesluit opgenomen ter plekke van de groenvoorziening (zie ook 4.9 Archeologie).

5.3 Algemene regels

De algemene regels omvatten de standaardregels zoals de anti-dubbeltelregel. Voor de regeling binnen dit bestemmingsplan is bovendien het bestaande Wijchense parkeerbeleid opgenomen, als ook de standaard afwijkingsmogelijkheden van de bouwregels.
Er is ook een algemene aanduidingsregel opgenomen:

Vrijwaringszone - molenbiotoop 1
De aanduiding 'vrijwaringszone – molenbiotoop 1' is toegekend aan het gebied rondom de molen 'De Verrekijker' op de Bergharense berg. Om het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarden van de molen te borgen, is op de verbeelding een zone aangegeven waarbinnen nieuwe bebouwing gebonden is aan een bepaalde hoogte en waar voor nieuwe aanplant van beplanting hoger dan de molenbelt een omgevingsvergunning nodig is. Hierbij is de regeling overgenomen, zoals in het bestemmingsplan 'Buitengebied Wijchen' is opgenomen.

Hoofdstuk 6 Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.1 Economische haalbaarheid

Het voorliggende bestemmingsplan 'CPO De Rivierduin' is opgesteld ten behoeve van de collectieve particuliere ontwikkeling van het plangebied. De vereniging De Rivierduin neemt het opdrachtgeverschap over van de gemeente en is daarmee de economische drager van het project. Er zijn voor de gemeente geen uitvoeringskosten waarvoor een specifiek onderzoek naar economische aspecten moet worden uitgevoerd. De grondverkoop aan de vereniging De Rivierduin leidt uiteindelijk tot een positief resultaat voor de gemeentelijke kas. De economische uitvoerbaarheid is hiermee voldoende gewaarborgd.

6.2 Maatschappelijke aanvaardbaarheid

In het kader van het wettelijk vooroverleg is het bestemmingsplan toegezonden aan de provincie en het waterschap. Het ontwerpbestemmingsplan zal worden gepubliceerd, waarna eenieder gedurende een periode van zes weken in de gelegenheid wordt gesteld te reageren op dit plan bij de gemeente Wijchen.

POUDEROYEN
compagnons
vormgeving van stad en land

Bestemmingsplan

Bijlagen bij toelichting

CPO De Rivierduin

Gemeente Wijchen

POUDEROYEN compagnons
vormgeving van stad en land

BESTEMMINGSPLAN

CPO De Rivierduin

Gemeente Wijchen

IDN-nummer:	NL.IMRO.0296.BHRCPOdeRivierduin-OW01
Opdrachtgever:	gemeente Wijchen
Contactpersoon:	E.M. Hendriksen
Status:	ontwerp
Datum:	2 april 2020

Pouderoyen Compagnons vormgeving van stad en land is een handelsnaam van Pouderoyen BV

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ NIJMEGEN
tel: 024-3224579
fax: 024-3241240
e-mail: info@pouderoyen.nl
www.pouderoyen.nl

IBAN NL29 RABO 0154 8198 75
KVK 14 06 66 14
BTW NL 8104.81.996 B01

Inhoudsopgave

Bijlage 1	**Verkavelingsplan**	**6**
Bijlage 2	**Beeldkwaliteitplan**	**8**
Bijlage 3	**Verkennend bodem- en asbestonderzoek**	**25**
Bijlage 4	**Quickscan stikstof**	**105**
Bijlage 5	**Quickscan flora en fauna**	**122**
Bijlage 6	**Archeologisch onderzoek**	**147**
Bijlage 7	**Selectiebesluit archeologische opgravingen**	**231**
Bijlage 8	**Infiltratieonderzoek**	**236**
Bijlage 9	**Digitale watertoets**	**259**

Bijlage 1 Verkavelingsplan

2019-002 - Verkavelingsstudie - CPO Rivierduin

Dorsvlegel I Bergharen

Schaal 1:500 I 16-03-2020

Vermeer Architecten

Bijlage 2 Beeldkwaliteitplan

Beeldkwaliteitsplan - CPO De Rivierduin

Bergharen - gemeente Wijchen

CPO De Rivierduin in Bergharen

Beeldkwaliteitsplan 20-03-2020

Inhoud:

De locatie	4
De omgeving	6
Stedebouwkundig plan	8
Beeldkwaliteit bebouwing	12
Inrichting openbaar gebied	15

Colofon

Dit beeldkwaliteitsplan is in opdracht van Vereniging De Rivierduin gemaakt door Vermeer Architecten en in nauwe samenwerking met de opdrachtgever tot stand gekomen.

Vermeer Architecten

luchtfoto Bergharen

De Locatie

Het plan komt ten oosten van een bestaande uitbreidingswijk van Bergharen te liggen, de locatie heeft nu een agrarische bestemming. De weilanden waar dit perceel onderdeel van is ligt tussen twee ontsluitingswegen vanuit de kern ten noorden en zuiden van het plan.

De Omgeving

1 - Dorsvlegel - richting buitengebied

2 - Dorsvlegel - richting Ploegstraat

3 - Ploegstraat - groene as richting buitengebied

4 - Gerststraat - Dorsvlegel

5 - Dorsvlegel - richting buitengebied

6 - Dorsvlegel - groene as

De aangrenzende wijk kenmerkt zich door variatie in architectuur en bestaat uit allerlei verschillende typologiën; Vrijstaande woningen, tweekappers, rijwoningen en seniorenwoningen

Stedebouwkundig plan

Het plan de Rivierduin bestaat uit 12 woningen als uitbreiding op de bestaande woonwijk, welke ontstaan is in de jaren 80/90. De wijk breid zicht hierdoor uit richting het buitengebied. De ontwikkeling ligt driezijdig aan het buitengebied.

De bestaande wijk kenmerkt zich door veel vrij vrijstaande en twee-onder-een-kap- woningen met een allerlei uitstralingen. Toch is het tijdsbeeld van de jaren 80/90 hier duidelijk zichtbaar, gebruikte bakstenen en kleuren in combinatie met kenmerkende details voor die tijd wijzen hierop. Verderop in de wijk zijn er ook rijwoningen met een sobere architectuur.

Om het plan te ontsluiten wordt aangesloten op een uitloop van de Dorsvlegel, deze wordt doorgetrokken en buigt dan af, de nieuwe straat in. Aan beide zijde van de straat liggen de nieuwe woningen. De nieuwe straat loopt ten einde tegen het weiland. Het aangrenzende weiland zuid-oostelijk van het plan wordt hier ontsloten. De straat en bebouwing worden beeindigd in lijn met de bestaande woning aan de Dorsvlegel. Hierdoor is het mogelijk de bestaande groene as (oost-west) in de wijk hier door te laten lopen onder het plangebied langs.

De bebouwing van het plan is opgedeeld in twee delen. De ene helft van het plan liggen de woningen grenzend aan de bestaande wijk, de andere helft van de woningen ligt aan het buitengebied. Het binnengebied kenmerkt zich door wat hogere woningen, twee lagen met kap, het bebouwingsbeeld is hier dichter dan het deel aan de buitenzijde van het plan, waar de woningen opgebouwd zijn uit één laag met een kap. Deze woningen zijn levensloopbestendig en kenmerken zich door een groot programma op de begane grond en een klein programma op de verdieping. Hierdoor is er in bouwvolume een zachter verloop naar het buitengebied mogelijk.

de Werf
Dorsvlegel
Dorsvlegel
44
46
5
4
3
1
2
28
26
24
36
34
32
30
37
41
39
43
45
35
33
16
29
31
26
28
24
22

Stedebouwkundig plan

3D impressie van de bouwvolumes

Beeldkwaliteit

Bebouwingskarakteristiek

Situering	Rooilijn	rooilijn parralel aan voorzijde perceel. 2-4 meter tot voorzijde perceel, verspringing per kavel mogelijk	
	zijdelingse afstand	hoofdgebouw 2 meter afstand,	
Hoofdvorm	bouwmassa	één hoofdmassa	
	bouwhoogte	strook A maximaal 2 bouwlagen met kap strook B maximaal 1.5 bouwlaag met kap	
	kapvorm	hellend dak zadeldak (accenten mogelijk) samengestelde kap bij twee-onder-een-kap	
	kaprichting	vrij (voorkeur voor wisselend beeld)	
Gevelaanzicht	gevelopbouw	samenhangend en evenwichtig	
	gevelgeleding	traditioneel en uniform	
	plasticiteit	matig	
Detaillering	materiaalkeuze	Gevel:	baksteen eventueel voorzien van versieringen
		Dak:	keramische dakpan
		Plat dak:	dakbedekking (bij voorkeur voorzien van grind of sedum)
		Kozijnen:	hout/kunststof
		Hemelwaterafvoer:	zink
	materiaalkleur	Gevel:	handvorm baksteen geel, rood paars bruin spectrum, beperkt kleuraccent in plint mogelijk wit keimwerk incidenteel mogelijk
		Dak:	grijs/antraciet gesmoorde pan
		Kozijnen:	wit
	detaillering	getimmerde goten (houtwerk, onderhoudsvrije bekleding of kunststof gootdelen) en overstekken in topgevels of zinken bakgoten met doorstekende topgevels.	

Openbare ruimte

De openbare ruimte bestaat voornamelijk uit de woonstraat waaraan de woningen gelegen zijn. Opgebouwd uit verharding voor de straat, de stoepen en de parkeerhavens met daartussen en omheen groene elementen zoals bomen, hagen en perken. De openbare ruimte is in tweeen te delen. Het eerste deel is de verbindingstraat in het verlengde van de bestaande structuur van de woonwijk. Het tweede deel is de nieuwe straat waaraan de woningen liggen. De parkeerplaatsen aan de grotere groene perken worden uitgevoerd door middel van grastegels waardoor deze opgaan in het groen.

Straatprofiel

Het straatprofiel wordt traditioneel opgebouwd. Het bolliggende rijvlak worst omsloten door een molgoot. Aan de westzijde sluit hier een parkeerstrook aan met tussenliggende perken en inritten. De stoep ligt aan de percelen. Aan de oostzijde ligt de stoep ook aan de percelen, maar wordt deze afgescheiden van de straat door de groenvakken. In deze perken staan bomen. Er zijn tevens parkeervakken van grastegels in de perken. De verwachting is dat deze slechts incidenteel gebruikt worden.

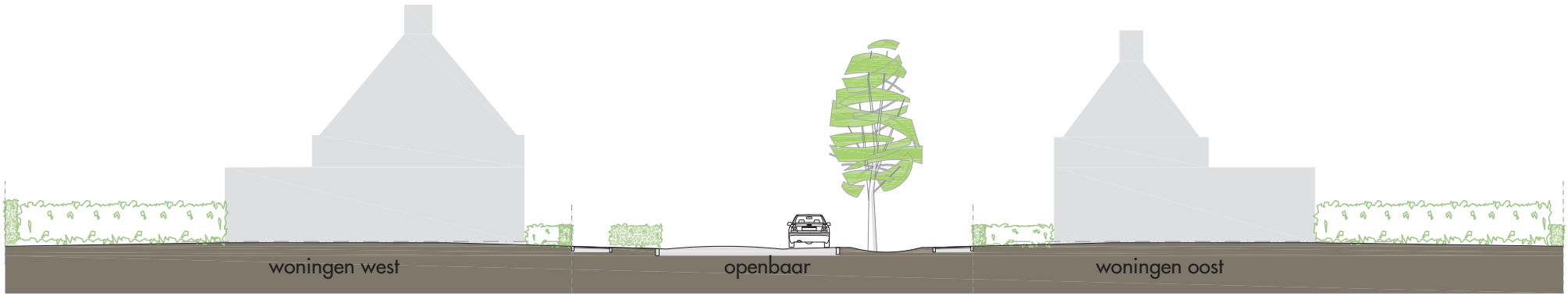

Straatprofiel

Verharding

Hoewel het profiel en de kleuren van de aangrenzende openbare ruimte worden overgenomen wordt er gekozen voor een meer hedendaags materiaal. De verharding van de straat bestaat uit strakke gebakken klinkers in een rode tint. Het trottoir en het achterpad en de inritten worden voorzien van een grijze gladde betontegel. De parkeerplaatsen aan de westzijde worden onderdeel van de straat maar de klinker heeft een bruine kleur.

Straatmeubilair

Er is beperkt meubilair aanwezig in het plan, dit behoud zich tot de verlichtingsarmaturen. Deze kunnen qua vorm aansluiten bij de bestaande armaturen in de wijk maar dan in de vorm van een hedendaagse variant. Een mast met een omgekeerde kegelvormige lamp.

groene perken tussen straat en stoep

parkeren op grastegels

verlichtingsarmatuur

verharding straat

Hagen

Voor een groene en eenduidige uitstraling worden de percelen omzoomd door groene hagen. Aan het openbaar gebied zijn deze hagen 1 meter hoog. Grenst de woning met de zijkant of achterkant aan het openbaar gebied dan is deze haag 2 meter hoog. Het voornemen is dat er één soort in het hele plan wordt toegepast. Mogelijke soorten zijn: groen beuk, haagbeuk, rode beuk.
De oostelijke grens van het plan wordt voorzien van een gaas hekwerk, 1 meter hoog, voor een zachtere overgang tussen plangebied en buitengebied.

Bomen

Er worden bomen gepland die van nature voorkomen in de omgeving van het plangebied. Er dient bij de soortkeuze rekening te worden gehouden met de beschikbare boven- en ondergrondse ruimte en de groeiomstandigheden.

Vermeer Architecten

Bijlage 3 Verkennend bodem- en asbestonderzoek

Verkennend bodem- en asbestonderzoek

Bouwplan Dorsvlegel ong. te Bergharen
(gemeente Wijchen)

Verkennend bodem- en asbestonderzoek

Bouwplan Dorsvlegel ong. te Bergharen (gemeente Wijchen)

Rapportnummer:	E190140.007/KDI
Datum:	12 december 2019
Naam opdrachtgever:	Gemeente Wijchen, t.a.v. de heer J. van Hal
Adres opdrachtgever:	Postbus 9000 6600 HA te WIJCHEN
Contactpersoon Aelmans Eco B.V.:	de heer ing. H.J.J.G.M. Wolfs
Monstername door:	de heer S. Bonants
Datum monstername:	14 november (grond) en 21 november (grondwater) 2019

KvK 14048216
BTW NL8022.45.262.B.01
Bankrekening 15.48.06.137
BIC RABONL2U
IBAN NL27 RABO 0154 8061 37

Aelmans Eco B.V.

Kerkstraat 4
6367 JE Voerendaal
T (045) 575 32 55

Kerkstraat 2
6095 BE Baexem
T (0475) 459 260

info@aelmans.com

www.aelmans.com

Op onze dienstverlening zijn de algemene voorwaarden van Aelmans Eco B.V. van toepassing die u vindt op www.aelmans.com

Inhoud

1 Inleiding 1

1.1 Opdrachtverlening 1

1.2 Doel van het onderzoek 1

1.3 Opzet van het onderzoek en de rapportage 2

2 Vooronderzoek, hypothese en onderzoeksstrategie 3

2.1 Vooronderzoek 3

2.2 Onderzoekshypothese 6

2.3 Onderzoeksstrategie 6

3 Opzet veldonderzoek 9

3.1 Veldwerkzaamheden 9

3.2 Resultaten veldwerkzaamheden 9

4 Resultaten en beoordeling chemische analyse 12

4.1 Toetsing van de analyseresultaten 12

4.2 Interpretatie van de analyseresultaten 14

5 Conclusies en aanbevelingen 18

Figuur 1 Ligging onderzoekslocatie

Figuur 2 Situatie onderzoekslocatie met ligging boorpunten

Bijlage 1 Analysecertificaten grond

Bijlage 2 Analysecertificaten grondwater

Bijlage 3 Profielbeschrijving boorpunten

Bijlage 4 Getoetste analyseresultaten grond conform BoToVa

Bijlage 5 Getoetste analyseresultaten grondwater conform BoToVa

Bijlage 6 Verklaring van functiescheiding

Bijlage 7 Asbestinspectierapport + analysecertificaten asbest

Bijlage 8 Kadastrale gegevens

1 Inleiding

1.1 Opdrachtverlening

Aelmans Eco B.V. heeft in opdracht van de heer J. van Hal, namens de Gemeente Wijchen, het verzoek gekregen een verkennend bodem- en asbestonderzoek te verrichten ter plekke van het bouwplan aan het adres Dorsvlegel ong. te Bergharen, gemeente Wijchen.

Kadastraal is de onderzoekslocatie bekend als gemeente Wijchen, sectie H, nummer 994.

Aanleiding tot de uitvoering van het onderzoek, vormt het realiseren van een 12-tal woningen ter plaatse van een perceel dat momenteel in gebruik is voor landbouwdoeleinden. Hiertoe dient de milieuhygiënische kwaliteit van de grond bepaald te worden ten behoeve voor het opstellen van een bestemmingsplan. Daarnaast dient middels onderhavig onderzoek beoordeeld te worden of aanvullende procedures noodzakelijk zijn in het kader van de Wbb.

Hiertoe is een verkennend bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd conform de Nederlandse Normen NEN-5707 en NEN-5740. In dit rapport dient te worden nagegaan wat de chemisch-analytische kwaliteit van de grond is op de betreffende locatie.

Aelmans Eco B.V. is gecertificeerd in het kader van ISO-9001 en de BRL-SIKB 2000 “Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek” en de daarbij behorende protocollen. Hierbij gelden de ten tijde van het uitvoeren van het veldwerk, vigerende versies van deze documenten.

Aelmans Eco B.V., of de overige aan dit bedrijf gelieerde ondernemingen binnen de Aelmans Adviesgroep, verklaren hierbij geen eigenaar van onderhavige locatie te zijn dan wel op enige andere wijze een (privaatrechtelijke) relatie te hebben met onderhavige locatie. Op basis hiervan wordt voldaan aan de eisen van onafhankelijkheid uit de BRL-SIKB 2000. Een verklaring van functiescheiding is opgenomen in bijlage 6.

In geval van een klacht over de uitvoering van onze werkzaamheden vragen wij u om dit, bij voorkeur via email (info@aelmans.com), aan ons te melden. Ook staat het u vrij om klachten te melden bij onze certificatie-instelling Normec Certificatie (info-cert@normec.nl).

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van een verkennend bodemonderzoek is vaststellen of de bodem ter plaatse van de onderzoekslocatie is verontreinigd, en zo ja of de concentraties van de onderzochte componenten aanleiding vormen voor het instellen van een nader onderzoek.

1.3 Opzet van het onderzoek en de rapportage

Onderhavig onderzoek is onder certificaat uitgevoerd volgens protocol 2001: “Plaatsen van handboringen en peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen”, protocol 2002: “Het nemen van grondwatermonsters” en protocol 2018: “Locatie-inspectie en monsterneming van asbest in bodem”.

In de BRL-SIKB 2000 wordt verwezen naar de Nederlandse normen Bodem die eveneens bepalend zijn voor het uitvoeren van het bodemonderzoek. De belangrijkste hiertoe gehanteerde normen zijn als volgt:

- “Bodem-Richtlijn voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend, oriënterend en nader onderzoek” (NEN-5725);
- “Onderzoeksstrategie bij verkennend onderzoek” (NEN-5740);
- “Bodem-Inspectie en monsterneming van asbest in bodem en partijen” (NEN-5707).

In onderhavige rapportage zijn de volgende onderzoeksonderdelen te onderscheiden:

1. vooronderzoek betreffende de terreinsituatie (hoofdstuk 2);
2. opstellen van een hypothese aangaande de eventuele aanwezigheid van bodemverontreiniging (hoofdstuk 2);
3. opzet onderzoek (hoofdstuk 3);
4. resultaten en beoordeling chemische analyses (hoofdstuk 4);
5. interpretatie van de onderzoeksgegevens (hoofdstuk 4).

Het onderzoek wordt afgerond met conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 5).

2 Vooronderzoek, hypothese en onderzoeksstrategie

2.1 Vooronderzoek

2.1.1 Algemene terreingegevens

De ligging van de onderzoekslocatie is in figuur 1 weergegeven op een plattegrond (Google Maps) en op een overzicht van de boorlocaties in figuur 2.

Het te onderzoeken terreingedeelte betreft een landbouwperceel gelegen aan de Dorsvlegel ong. te Bergharen, gemeente Wijchen.

De oppervlakte van het te onderzoeken perceel bedraagt circa 6.793 m².

2.1.2 Omgeving van het terrein

De onderzoekslocatie is gelegen aan de oostkant van Bergharen, gemeente Wijchen.

De oostzijde van de onderzoekslocatie wordt begrensd door een agrarisch gebied, waar enkele agrarische bedrijven gevestigd zijn. De noordzijde van de onderzoekslocatie grenst aan een braakliggend perceel waarbij de tuinen van de woningen aan de Molenweg en De Werf zijn gelegen. De zuidzijde van de onderzoekslocatie grenst aan de adressen van de woningen gelegen op de Wijksestraat. Aan de westzijde van de onderzoekslocatie bevinden zich een woningen van die gelegen zijn aan de Dorsvlegel.

De omgeving kan worden beschreven als woonbebouwing omgeven door een agrarisch buitengebied.

2.1.3 Vroeger en huidig gebruik

Omtrent de historische informatie van het terrein is gebruik gemaakt van de bouw- en milieudossiers welke voorhanden waren bij de gemeente Wijchen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de historische informatie van de site topotijdreis.nl.

Het te onderzoeken terrein is sinds mensenheugenis in gebruik als landbouwgrond. Bij de gemeente Wijchen zijn geen bouw- en/of milieuvergunningen aanwezig welke van toepassing zijn op de onderzoekslocatie.

Ter plaatse van de onderzoekslocatie hebben in het verleden geen boven- en/of ondergrondse tanks gelegen.

In het verleden is ter plaatse van de onderzoekslocatie een verkennend bodemonderzoek verricht in 1997. Uit de resultaten van dit onderzoek is gebleken, dat er licht verhoogde gehalten aan arseen, nikkel en PAK zijn aangetroffen. In de ondergrond zijn geen verontreinigingen aangetroffen. Middels een peilbuis is het grondwater destijds onderzocht. Hieruit is gebleken, dat de componenten cadmium, chroom, koper, nikkel en zink in licht verhoogde concentraties zijn waargenomen. Een oorzaak voor deze verhogingen is niet aantoonbaar. In de regio worden deze verhogingen vaker aangetroffen en het vermoeden is dat deze een natuurlijke oorzaak kennen.

Hieronder is middels de site topotijdreis.nl weergegeven welke ontwikkeling het gebied heeft doorgemaakt sinds 1900.

1900

1975

1985

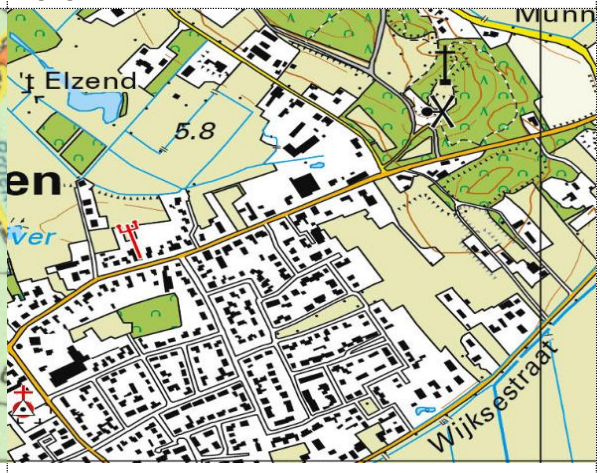

2018

2.1.4 Asbest

Voor zover bekend hebben op de onderzoekslocatie in het verleden geen bedrijven gestaan die mogelijk asbesthoudend materiaal hebben verwerkt of geproduceerd. Daarnaast is niets bekend over mogelijke stortingen of ophogingen met asbesthoudend materiaal en/of asbestbuizen in de bodem.

Voor zover bekend hebben zich in het verleden geen calamiteiten (bv. brand of explosies) voorgedaan, waarbij asbesthoudend materiaal is vrijgekomen.

Om voornoemde bevindingen te kunnen bevestigen, zal tijdens het uit te voeren bodemonderzoek zintuiglijk en analytisch onderzoek plaatsvinden naar mogelijke asbestresten in de bodem.

2.1.5 Terreininspectie

Op 14 november 2019 is voorafgaande aan de grondboringen, door een medewerker van Aelmans Eco B.V. een terreininspectie verricht.

De onderzoekslocatie is in gebruik zoals omschreven onder de paragraaf “Vroeger en huidig gebruik”.

De onderzoekslocatie is als akkerland in het gebruik. Visueel zijn aan het aardoppervlak van het te onderzoeken gebied geen bodemvreemde materialen dan wel verontreinigingen aangetroffen.

Ten behoeve van het asbestonderzoek is een maaiveldinspectie uitgevoerd. Tijdens de uitvoering van deze inspectie zijn eveneens geen asbestverdachte materialen aan het aardoppervlak aangetroffen. De inspectie-efficiëntie wordt geschat op 65 %.

2.1.6 Bodemsamenstelling en hydrologische gegevens

De onderzoekslocatie maakt deel uit van het grondgebied van de gemeente Wijchen. De gemiddelde maaiveldhoogte bedraagt circa 6,5 m +NAP.

De onderzoekslocatie is geografisch gezien gelegen in het rivierengebied tussen de stuwwal bij Nijmegen en de Maas. De afwatering in dit Poldergebied vindt plaats via de Maas. De ondergrond ter plaatse is geohydrologisch onder de te verdelen in een deklaag, een eerste watervoerend pakket, de eerste scheidende laag, het tweede watervoerende pakket en de slecht doorlatende basis.

De deklaag bestaat uit een 3 tot 6 meter dik pakket van fijn tot matig grove zanden, waarin leem-, klei- en veenlagen voorkomen. De holocene rivierafzettingen zijn matig doorlatend en worden gerekend tot de Betuwe Formatie (Nuenengroep). Plaatselijk kan een grindbijmenging voorkomen. Op plaatsen waar de deklaag uitsluitend uit zand bestaat, is de stijghoogte van het freatisch grondwater gelijk aan die van het eerste watervoerende pakket.

Het eerste watervoerende pakket bestaat uit een circa 10 meter dikke laag met overwegend grove grindhoudende zanden, behorende tot de fluviatiële afzettingen van de Formatie van Kreftenheye, Urk en Sterksel. In dit pakket kunnen ook fijnkorrelige fluvioglaciale inschakelingen van de Formatie van de Drente voorkomen. Plaatselijk kunnen tevens kleilagen voorkomen.

Het eerste watervoerende pakket wordt aan de onderzijde begrensd door de circa 15 meter dikke eerste scheidende laag, behorende tot de Formatie van Tegelen. Deze formatie kan worden beschouwd als de geohydrologische basis van het ondiepe hydrologisch systeem.
Onder de eerste scheidende laag wordt het circa 30 meter dikke tweede watervoerende pakket aangetroffen, bestaande uit matig fijne glauconiet- en schelphoudende zanden behorende tot de Formatie van Oosterhout.

Onder het tweede watervoerende pakket wordt tenslotte de Tertiaire basis van het geohydrologisch systeem aangetroffen welke eveneens tot de Formatie van Oosterhout wordt gerekend.

Regionale grondwaterstroming
De grondwaterstromingsparameters, zijn afgeleid uit de Grondwaterkaart van Nederland, kaartbladen 39 West en 39 Oost, Betuwe, land van Maas en Waal.

In het eerste watervoerende pakket stroomt het grondwater, onder invloed van de drainerende werking van de Maas, in west- zuidwestelijke richting. Afhankelijk van het peil van de Maas is er sprake van een inzijgings- of kwelsituatie.

2.2 Onderzoekshypothese

2.2.1 Grond en grondwater
Gelet op het vroegere en huidige gebruik van het terrein, het historisch onderzoek en de terreininspectie luidt de onderzoekshypothese, dat er geen bodemverontreinigende activiteiten hebben plaatsgevonden, oftewel dat de locatie als “onverdacht” kan worden beschouwd.

2.2.2 Asbest
Op basis van de historische feiten kan worden geconcludeerd dat de locatie als “onverdacht” kan worden beschouwd voor asbest.

2.2.3 PFAS
De te onderzoeken (boven)grond dient ten alle tijden als diffuus verdacht op aanwezigheid van PFAS beschouwd te worden. De bovengrond kan door middel van atmosferische depositie diffuus verontreinigd geraakt zijn met gehaltes boven de PFAS bepalingsgrens. Dit geldt met name voor de geroerde bovengrond, echter kan ongeroerde bovengrond niet worden uitgesloten.

Op basis van de hier bovenstaande feiten kan worden geconcludeerd dat de locatie als “diffuus verdacht” kan worden beschouwd voor PFAS.

2.3 Onderzoeksstrategie

2.3.1 Grond
Bij de onderzoeksstrategie is, ondanks het diffuus op PFAS verdachte karakter, uitgegaan van de strategie voor niet-verdachte locaties. Uitgaande van de terreinoppervlakte is conform de NEN-5740

(tabel 3.1) een keuze gemaakt voor het aantal boringen en grondmonsters.

De richtlijn met betrekking tot het uitvoeren van bodem- en grondwateronderzoek schrijft voor, dat grondwateronderzoek dient plaats te vinden indien het freatisch grondwater zich op minder dan 5,0 m-mv bevindt. Dit is op de onderzoekslocatie het geval. Derhalve zal één van de te plaatsen boringen worden afgewerkt met een peilbuis.

Asbestonderzoek
Bij de onderzoeksstrategie voor asbest is uitgegaan van de NEN-5707 (onverdacht). Ten behoeve van het asbestonderzoek zullen de te plaatsen boringen worden geplaatst in combinatie met asbestinspectiegaten. De hierbij vrijkomende grond zal allereerst visueel geïnspecteerd worden op de aanwezigheid van asbestverdacht materiaal. Naar aanleiding van de visuele bevindingen zal de uiteindelijk analyseopzet worden bepaald.

In tabel 2.3.1 is een overzicht opgenomen van de te verrichten boringen, de diepte tot welke deze zullen worden verricht en de voorgenomen uit te voeren analyses.

Tabel 2.3.1: Onderzoeksstrategie Dorsvlegel ong. Bergharen (gemeente Wijchen)

Oppervlakte te onderzoeken terrein	*Aantal boringen[2)]*	*Diepte boringen (m-mv)*	*Aantal analyses[1)]*	*Analysepakket*
circa 6.795 m²	12	0,0 - 0,5	2	NEN-5740 pakket grond incl. PFAS
	4	0,0 - 2,0	2	NEN-5740 pakket grond
	1	Peilbuis	1	NEN-5740 grondwater
	16	0,3 × 0,3 × 0,5	2	NEN-5898 pakket asbest

1) aantal analyses is afhankelijk van zintuiglijke waarnemingen tijdens de veldwerkzaamheden
2) in afwijking van de NEN-5707 zullen alle boringen in combinatie met inspectiegaten voor asbest worden geplaatst

In tabel 2.3.2 zijn enkele relevante gegevens van de onderzoekslocatie samengevat.

Tabel 2.3.2: Relevante gegevens project

Projectnaam	Verkennend bodem- en asbestonderzoek bouwplan Dorsvlegel ong. Bergharen (gemeente Wijchen)
Projectcode	E190140
Huidig gebruik	akkerland/landbouw
Gebruik omgeving	woonbebouwing grenzend aan een (agrarisch) buitengebied
Oppervlakte locatie	circa 6.793 m²
Hoogteligging	circa 6,5 meter +NAP
Grondwaterstand	circa 4,0 meter +NAP

3 Opzet veldonderzoek

3.1 Veldwerkzaamheden

De veldwerkzaamheden zijn onder certificaat uitgevoerd volgens protocol 2001: “Plaatsen van handboringen en peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen” , protocol 2002: “Het nemen van grondwatermonsters”en protocol 2018: “Locatie-inspectie en monsterneming van asbest in bodem”.

De veldwerkzaamheden zijn verder uitgevoerd volgens de Nederlandse norm Bodem.
De belangrijkste hiertoe gehanteerde normen zijn als volgt:

- “Onderzoeksstrategie bij verkennend onderzoek” (NEN-5740);
- “Bodem-Inspectie en monsterneming van asbest in bodem en partijen” (NEN-5707).

De beschrijvingen van de boorprofielen staan vermeld in bijlage 3.

3.2 Resultaten veldwerkzaamheden

3.2.1 Grond

De boringen in combinatie met de inspectiegaten voor het asbestonderzoek zijn met behulp van een edelmanboor en een spade op 14 november 2019 geplaatst. In figuur 2 is een overzicht opgenomen van de geplaatste boringen.

Tijdens de uitvoering van het veldwerk zijn er geen aanwijzingen geweest om af te wijken van de onderzoeksstrategie zoals beschreven in paragraaf 2.3.1.

De boringen 1 t/m 16 zijn systematisch verdeeld over het te onderzoeken perceel. Tijdens het plaatsen van de boringen zijn specifieke bodemvreemde materialen c.q. afwijkende lagen aangetroffen. Aan het maaiveld en in de bovenlaag zijn her en der bijmengingen met plasticresten aangetroffen. Het hoofdbestanddeel dat wordt aangetroffen betreft zwak siltig zand.

In totaal zijn een tweetal grondmengmonsters samengesteld van de bovengrond en onderzocht op het standaard NEN-5740 pakket voor grond. Daarnaast zijn tweetal grondmengmonsters samengesteld van de ondergrond. De bovengrond is tevens onderzocht op PFAS.

In tabel 3.2.1 is een overzicht gegeven uit welke boringen en over welke diepten de mengmonsters zijn samengesteld.

Tabel 3.2.1: Overzicht veldwerk en chemische analyse

⊗ : mengmonsternummer;
⊗⊗ : boring(en);
⊗⊗⊗ : dieptetraject (m-mv);
⊗⊗⊗⊗ : samenstelling grond;
⊗⊗⊗⊗⊗ : chemische analyse op basis van NEN-5740;
: voor diepte individuele monsters zie bijlage 1.

⊗	⊗⊗	⊗⊗⊗	⊗⊗⊗⊗	⊗⊗⊗⊗⊗
MM 1 (X01)	1, 2, 7 t/m 10, 16	0,0 - 0,5 #	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin	NEN-5740 pakket grond incl. PFAS
MM 2 (X02)	3 t/m 6, 11, 13 en 14	0,0 - 0,5 #	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin	NEN-5740 pakket grond incl. PFAS
MM 3 (X03)	1, 7, 10 en 15	0,5 - 2,0 #	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, bruingrijs	NEN-5740 pakket grond incl. PFAS
MM 4 (X04)	4, 6, 12 en 13	0,5 - 2,5 #	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel/lichtbruin	NEN-5740 pakket grond incl. PFAS

3.2.2 Grondwater

Ten behoeve van het grondonderzoek is de boring 6 doorgezet tot een diepte van 3,5 m-mv en afgewerkt met een peilbuis. De grondwaterbemonstering heeft plaatsgevonden op 21 november 2019.

In tabel 3.2.2 is een overzicht gegeven van de gemeten grondwaterstand, troebelheid en elektrische geleidbaarheid. Tijdens de bemonstering van het grondwater zijn geen bijzonderheden waargenomen. De verkregen watermonsters zijn onderzocht op het standaard NEN-5740 pakket voor grondwater.

Tabel 3.2.2: Veldmetingen grondwater

Peilbuis	*Filtertraject (m-mv)*	*Diepte grondwaterstand (m-mv)*	*Zuurgraad (pH-waarde)*	*Geleiding Ec (µs/m)*	*Troebelheid (NTU)*
Peilbuis 1	2,5 - 3,5	2,5	6.9	695	25

3.2.3 Asbest

Ten behoeve van het asbestonderzoek zijn in totaal een 16-tal inspectiegaten van 0,3 m x 0,3 m x 0,5 m-mv gegraven.

De hierbij vrijkomende grond is visueel beoordeeld op de aanwezigheid van asbestverdachte materialen. Tijdens de uitvoering van deze visuele inspectie blijkt, dat er geen specifieke asbestverdachte (plaat)materialen zijn aangetroffen. Tevens zijn er geen bodemvreemde bijmengingen aangetroffen welke als asbestverdacht bestempeld worden.

Teneinde de visuele bevindingen te bevestigingen zijn een tweetal grondmengmonsters samengesteld en onderzocht op het NEN-5898 pakket asbest in grond.

In bijlage 7 is het asbestinspectierapport opgenomen, dat is opgesteld door een voor het protocol 2018 gecertificeerde medewerker, zijnde de heer S. Bonants.

3.2.4 Algemene informatie uitgevoerde analyses

De NEN-5740 onderscheidt de volgende analysepakketten; te weten één voor de grond (zowel de boven- als de ondergrond) en één voor het grondwater.

De grondmengmonsters zijn derhalve onderzocht op de volgende componenten voor het standaard NEN-5740 pakket grond:

- zware metalen: barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink;
- polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK);
- polychloorbifenylen (PCB);
- minerale olie (GC);
- droge stof;
- lutum en organische stof.

Aanvullend zijn de grondmengmonsters van de bovengrond onderzocht op PFAS.

De grondwatermonsters zijn derhalve onderzocht op de volgende componenten voor het standaard NEN-5740 pakket grondwater:

- zware metalen: barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink;
- minerale olie;
- vluchtige aromatische en vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen (inclusief naftaleen).

De hierboven beschreven veldwerkzaamheden en de rapportage zijn uitgevoerd door Aelmans Eco B.V. te Voerendaal.

De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000.

De chemische analyses zijn uitgevoerd door SYNLAB, Milieulaboratorium te Hoogvliet (RvA geaccrediteerd laboratorium).

4 Resultaten en beoordeling chemische analyse

4.1 Toetsing van de analyseresultaten

4.1.1 Toetsingskader Wet Bodembescherming (Wbb)

De analyseresultaten van de grondmengmonsters en watermonsters dienen te worden getoetst aan de toetsingswaarden voor grond, zoals vermeld in de Circulaire Bodemsanering. Hierbij geldt de ten tijde van het uitvoeren van het veldwerk, vigerende versie van dit document. Deze waarden bestaan uit de interventiewaarde (I) en de achtergrondwaarde 2000 (AW2000).

Voor grond moeten de toetsingswaarden worden berekend aan de hand van het organische stofgehalte en lutumgehalte. Bij de toetsing is gecorrigeerd aan het organische stofgehalte en lutumgehalte, welke in onderhavig bodemonderzoek zijn vastgesteld, zie bijlage 4.

De gemeten grondwaterconcentraties zijn getoetst aan de streef- en interventiewaarden, eveneens afkomstig uit de Circulaire bodemsanering. Deze zijn opgenomen in bijlage 5.

Voor de toetsing van de analyseresultaten wordt gebruik gemaakt van BOTOVA gevalideerde software. De analyseresultaten worden hierbij getoetst aan de volgende normen:

Achtergrondwaarde (AW2000): Deze waarde geeft het niveau aan waarbij sprake is van duurzame bodemkwaliteit. Voor gemeten concentraties welke deze waarden overschrijden wordt de term “licht verhoogd” gebruikt.

Interventiewaarde (I): Deze waarde geeft aan wanneer de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, dier en plant ernstig zijn of dreigen te worden verminderd. De interventiewaarden bodemsanering geven het verontreinigingsniveau aan waarboven sprake is van een geval van ernstige (bodem)verontreiniging. Voor gemeten concentraties welke deze waarden overschrijden wordt de term “sterk verhoogd” gebruikt.

Naast genoemde waarden wordt een index opgenomen. Dit is de quotiënt tussen de gestandaardiseerde meetwaarden (GSSD) en de interventiewaarden (index = (GSSD - AW) / (IW - AW)) . Een index beneden de 0,5 houdt in dat de GSSD (ver) onder de interventiewaarde ligt. Een index boven de 1 houdt in dat de GSSD boven de interventiewaarde ligt. Een index tussen de 0,5 en 1 houdt in dat de GSSD dicht bij de interventiewaarde ligt hetgeen in de praktijk veelal bestempeld kan worden als een overschrijding van de tussenwaarde. Laatstgenoemde kan, afhankelijk van de locatie specifieke omstandigheden, mogelijk aanleiding zijn voor het uitsplitsen van een mengmonster en/of het uitvoeren van een nader bodemonderzoek.

4.1.2 Toetsingskader Besluit bodemkwaliteit (Bbk)

Op basis van een toetsing aan de Wet bodembescherming (Circulaire Bodemsanering) kan geen formele uitspraak gedaan worden over het hergebruik, verspreiden of toepassen van grond. Voor de feitelijke toetsing dienen de analyseresultaten van de grondmengmonsters te worden getoetst aan de normwaarden uit de tabel van het Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (V.R.O.M.). Deze tabel met normwaarden is opgenomen in Regeling bodemkwaliteit (Rbk). Hierbij geldt de ten tijde van het uitvoeren van het veldwerk, vigerende versie van dit document.

De standaard normwaarden kunnen worden verdeeld in de achtergrondwaarden (= AW2000), de maximale waarden wonen (= WO) en de maximale waarden industrie (= IN). De normwaarden zijn gebaseerd op risicobenadering. Uitgangspunt hierbij is een directe relatie tussen de (chemische) kwaliteit en het gebruik van de bodem.

De betekenis van bovenvermelde normwaarden is als volgt:

Achtergrondwaarden (AW2000): De achtergrondwaarden (AW2000) betreft ook wel de “altijd grens”. Deze zijn vastgesteld op basis van de gehalten van stoffen zoals die voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden in Nederland, welke niet belast zijn door lokale verontreinigingsbronnen. Grond die aan deze waarden voldoet is geschikt voor elk gebruik.

Maximale Waarden Wonen (WO): Deze waarden geven de bovengrens aan van de kwaliteit die nodig is om de bodem blijvend geschikt te houden c.q. te maken voor de functie wonen.

Maximale Waarden Industrie (IN): Deze waarden geven de bovengrens aan van de kwaliteit die nodig is om de bodem blijvend geschikt te houden c.q. te maken voor de functie industrie.
Indien het verkennend onderzoek is uitgevoerd conform de NEN-5740 mag het gelden als bewijsmiddel voor het aantonen van de kwaliteit van de ontvangende bodem, maar niet als bewijsmiddel van vrijkomende grond. Het verkennend bodemonderzoek is niet gelijk aan een partijkeuring.

Bij een toepassing moet worden gekeken naar de (huidige) bodemkwaliteit van de ontvangende bodem en naar de vastgestelde bodemfunctieklasse (functiekaart van die gemeente). Hierbij geldt de strengste van de twee, om te bepalen of de partij mag worden toegepast. Bovengenoemde toetsing geldt als sprake is van generiek beleid. Indien voor de onderzoeks- en/of toepassingslocatie gebiedspecifiek beleid is vastgesteld, moet getoetst worden aan de door de gemeente vastgestelde Lokaal Maximale Waarden of achtergrondgrenswaarden.

4.1.3 Toetsingskader asbest

In de beleidsbrief van 3 maart 2004 heeft de staatssecretaris van VROM het interim beleid ‘asbest in bodem, grond en puin(granulaat)’ definitief vastgelegd. De toetsingswaarden voor asbest in grond zijn tevens vastgelegd in de Circulaire bodemsanering 2013. De interventiewaarde bodemsanering voor asbest en de restconcentratienorm voor asbesthoudende bulkmaterialen is vastgesteld op 100 mg/kg ds gewogen (gehalte serpentijn asbest + 10x gehalte amfibool asbest).

De berekening voor de toetsing aan deze norm dient op volgende wijze te worden uitgevoerd:

(10x gehalte amfibool asbest) + (gehalte serpentijn asbest) = < 100 mg/kg ds.

Chrysotiel (wit asbest) is serpentijn asbest, de overige asbestsoorten zijn amfibolen (met name amosiet en crocidoliet). Indien de norm op een plaats wordt overschreden, dan is er sprake van een geval van ernstige asbestverontreiniging.

Deze normering heeft de volgende consequenties:
Wanneer de interventiewaarde/restconcentratienorm wordt overschreden, zijn de voorschriften van het Arbeidsomstandighedenbesluit en het Productbesluit asbest van toepassing (de werkzaamheden dienen onder asbestcondities te worden uitgevoerd);
Ernst (en spoedeisendheid) van een geval volgens de richtlijnen van de Wet bodembescherming kunnen worden vastgesteld (asbest in bodem).

De resultaten van het onderzoek asbest zijn getoetst aan de restconcentratienorm van 100 mg/kg ds.

4.2 Interpretatie van de analyseresultaten

4.2.1 Algemeen

Voor de ligging van de boorpunten wordt verwezen naar figuur 2 “Situatie onderzoekslocatie met ligging boorpunten”. Ten aanzien van de verrichte analyses wordt tevens verwezen naar het vermelde onder paragraaf 3.2 “Resultaten veldwerkzaamheden”.

4.2.2 Interpretatie analyseresultaten

De analyseresultaten van de grondmengmonsters worden in onderstaande tabel samengevat. In de kolommen zijn alleen die parameters vermeld waarvan de concentraties minimaal hoger zijn dan de vastgestelde achtergrondwaarden vermeld in de Circulaire Bodemsanering (Wbb) en de maximale waarden zoals opgenomen in de Rbk. Met betrekking tot de index zijn alleen die waarden vermeld die boven de 0,5 liggen.

Oordeel o.b.v. Circulaire:

- : concentratie < de achtergrondwaarde (AW2000), Index 0 dan wel < als 0;
- • : concentratie > AW2000, Index ligt tussen 0 en 0,5;
- •• : concentratie > tussenwaarde, Index ligt tussen 0,5 en 1,0;
- ••• : concentratie > interventiewaarden, Index groter dan 1,0.

Oordeel o.b.v. Rbk/Bbk:

- : altijd toepasbaar dan wel voor alle gebruiksfuncties geschikt ≤ achtergrondwaarden (< AW2000);
- WO : geschikt voor de functie wonen ≤ maximale waarden wonen;
- IN : geschikt voor de functie industrie ≤ maximale waarden industrie;
- NT : niet toepasbaar dan wel voor geen gebruiksfunctie geschikt > maximale waarden industrie.

In tabel 4.2.3 is een samenvatting weergegeven van de analyseresultaten.

Tabel 4.2.3: Samenvatting analyseresultaten grondmengmonsters

MM	*Aard van het materiaal*	*Boring + bodemlaag (m-mv)*	*Verhoogd aangetoonde parameter*	*Conc. (mg/ kg ds)*	*Toetsing Wbb (index)*		*Toetsing Rbk/Bbk*	
1	zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, , neutraalbruin	1, 2, 7 t/m 10, 16 (0,0 - 0,5)	-	-	-	-	-	klasse AW2000
2	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, zwak plastic houdend, neutraalbruin	3 t/m 6, 11, 13 en 14 (0,0 - 0,5)	-	-	-	-	-	klasse AW2000
3	zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, bruingrijs	1, 7, 10 en 15 (0,5 - 2,0)	-	-	-	-	-	klasse AW2000
4	zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel/lichtbruin	4, 6, 12 en 13 (0,5 - 2,5)	-	-	-	-	-	klasse AW2000

1)

4.2.3 Interpretatie analyseresultaten grondwater

Uit de analyseresultaten van peilbuis 1 blijkt dat de concentraties barium (69µg/l), cadmium (3.0 µg/l), nikkel (29µg/l) en zink (550µg/l) de betreffende streefwaarden overschrijden.

De concentraties van de overige onderzochte parameters overschrijden niet de betreffende streefwaarden en/of detectiegrenzen.

4.2.4 Interpretatie analyseresultaten asbest

Ten behoeve van het asbestonderzoek zijn in totaal een 16-tal inspectiegaten c.q. boringen geplaatst. In het veld zijn twee grondmengmonsters samengesteld van de bovengrond, welke in het laboratorium geanalyseerd zijn geanalyseerd zijn conform NEN-5898 asbest in grond, ten einde de visuele bevindingen analytisch te bevestigen.

De analyseresultaten zijn in onderstaande tabel samengevat.

Tabel 4.2.4: Samenvatting analyseresultaten asbest

MM	*Boringen & bodemlaag (m-mv)*	*Gemeten gehalte (serpentijn) (mg/kg ds)*	*Gemeten gehalte (amfibool) (mg/kg ds)*	*Totaal gemeten gehalte asbest (mg/kg ds)*	*Gewogen gehalte asbest (mg/kg ds)*
Monster 1 (NEN-5898)	1 t/m 8 (0,0 - 0,5)	<1,0-	<1,0-	<1,0	<1,0
Monster 2 (NEN-5898)	9 t/m 16 (0,0 - 0,5)	<1,0-	<1,0-	<1,0	<1,0

4.2.5 Interpretatie analyseresultaten PFAS

Van de uitkomende grond zijn een tweetal aanvullende grondmengmonsters samengesteld die analytisch op PFAS zijn onderzocht. De analyseresultaten (overschrijdingen van de rapportagegrens) van de grondmengmonsters worden in tabel 4.2.5 samengevat.

De bodemlagen worden getoetst aan de norm voor de bodemkwaliteitsklasse wonen, welke in het tijdelijk handelingskader is opgenomen (3.0 µg/kg ds voor PFOS en overig PFAS en 7.0 µg/kg ds voor PFOA). Vanaf 29 november 2019 zijn voornoemde normen echter aangepast door het RIVM en kan aan de onderstaande normen worden getoetst.

Grond µg/kg ds			**Toepasbaar op land:**
PFAS < 0,8	PFOA < 0,8	PFOS < 0,9	Vrij m.u.v. grondwater-beschermingsgebieden
0,8 < PFAS < 3	0,8 < PFOA < 7	0,9 < PFOS < 3	Wonen en / of industrie, Landbouw, natuur als PFAS < Lokale achtergrondwaarde
PFAS > 3	PFOA	PFOS > 3	Reiniging of stort

Oordeel o.b.v. tijdelijke handelingskader voor hergebruik van PFAS houdende grond en baggerspecie:

- : altijd toepasbaar dan wel voor alle gebruiksfuncties geschikt ≤ achtergrondwaarden (AW2000);

WO : geschikt voor de functie wonen ≤ maximale waarden wonen;

IN : geschikt voor de functie industrie ≤ maximale waarden industrie;

NT : niet toepasbaar dan wel voor geen gebruiksfunctie geschikt > maximale waarden industrie

In tabel 4.2.5 is een samenvatting weergegeven van de analyseresultaten.

Tabel 4.2.5: Samenvatting analyseresultaten grondmengmonsters PFAS

MM	Boring + bodemlaag (m-mv)	Verhoogd aangetoonde parameter	Conc. (µg/kg ds)	Toetsing PFAS tijdelijk handelingskader
1	1, 2, 7, 8, 9, 10 en 16 (0,0 - 0,5)	PFOA PFOS	0,23 0,42	Klasse AW2000
2	3 t/m 6, 11, 13 en 14 (0,0 - 0,5)	PFOA PFOS	0,25 0,39	Klasse AW2000

5 Conclusies en aanbevelingen

Algemeen
Aelmans Eco B.V. heeft een verkennend bodem- en asbestonderzoek verricht ter plaatsen van het adres Dorsvlegel ong. te Bergharen (gemeente Wijchen).

Van de uitkomende grond zijn een viertal grondmengmonsters samengesteld en onderzocht op het standaard NEN-5740 pakket voor grond. Daarnaast zijn twee grondmengmonsters samengesteld, welke analytisch op asbest in grond zijn onderzocht. Gezien het aangetroffen grondwater is tevens ook een peilbuis geplaatst.

Bovengrond
De bovengrond is analytisch onderzocht in een tweetal grondmengmonsters (nr. 1 en 2). Uit de analyseresultaten van beide grondmengmonsters is gebleken, dat geen van de onderzochte parameters de achtergrondwaarden (AW2000) overschrijden.

Op basis van een indicatieve toetsing aan het Besluit bodemkwaliteit kan voorgenoemde bovengrond als klasse AW2000 worden bestempeld.

Ondergrond
De ondergrond is analytisch onderzocht in een tweetal grondmengmonsters (nr. 3 en 4). Uit de analyseresultaten van beide grondmengmonsters is gebleken dat geen van de onderzochte parameters de achtergrondwaarden (AW2000) overschrijden.

Op basis van een indicatieve toetsing aan het Besluit bodemkwaliteit kan voorgenoemde ondergrond als klasse AW2000 worden bestempeld.

PFAS
Uit de resultaten van het PFAS onderzoek blijkt, dat in alle twee de grondmonsters licht verhoogde concentraties PFAS worden aangetroffen. De aangetroffen overschrijdingen zijn dermate marginaal, dat deze geen directe belemmeringen opleveren voor de geplande graafwerkzaamheden en de uiteindelijke kwalificatie van de onderzochte bodemlagen.

Asbest
Tijdens het verrichten van het bodemonderzoek zijn zintuiglijk geen asbestverdachte materialen aangetoond. Op basis van de bevindingen van voornoemd zintuiglijk bodemonderzoek en het analytisch onderzoek kan de hypothese “onverdacht” met betrekking tot asbest worden bevestigd.

Grondwater
Uit de analyseresultaten van het grondwater blijkt, dat enkele concentraties zware metalen (barium, cadmium, nikkel en zink) de desbetreffende streefwaarden overschrijden, doch niet de tussenwaarden of interventiewaarden.

Voorgenoemde concentraties zijn van dien aard, dat dergelijke verontreinigingen veelvuldig worden aangetroffen in het ondiepe grondwater.

Voornoemde verontreinigingen kunnen veelal als gebiedseigen bestempeld worden en vormen vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen belemmeringen voor de beoogde bouwplannen en het toekomstig gebruik als zijnde woonbestemmingen.

Toetsing hypothese
De hypothese “onverdacht” wordt op basis van de onderzoeksresultaten bevestigd voor het gehele perceel. De aangetroffen overschrijdingen in het grondwater zijn echter van dien aard dat deze geen aanleiding geven tot het opstarten/inzetten van een nader onderzoek.

Resumé
Resumerend kan gesteld worden dat ondanks de licht verhoogde concentraties zware metalen in het grondwater, er vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen belemmeringen c.q. beperkingen verbonden zijn voor de beoogde bouw van de woningen.

Dit bodemonderzoek is steekproefsgewijs uitgevoerd. Eventuele aanwezige andere dan voornoemde bronnen van verontreiniging kunnen derhalve niet worden uitgesloten.

Ubachsberg, gemeente Voerendaal, 12 december 2019

Aelmans Eco B.V.

ing. H.J.J.G.M. Wolfs

Rapport opgesteld door:
ing. K.F.E. van Didden
Project medewerker

Figuur 1 Ligging onderzoekslocatie

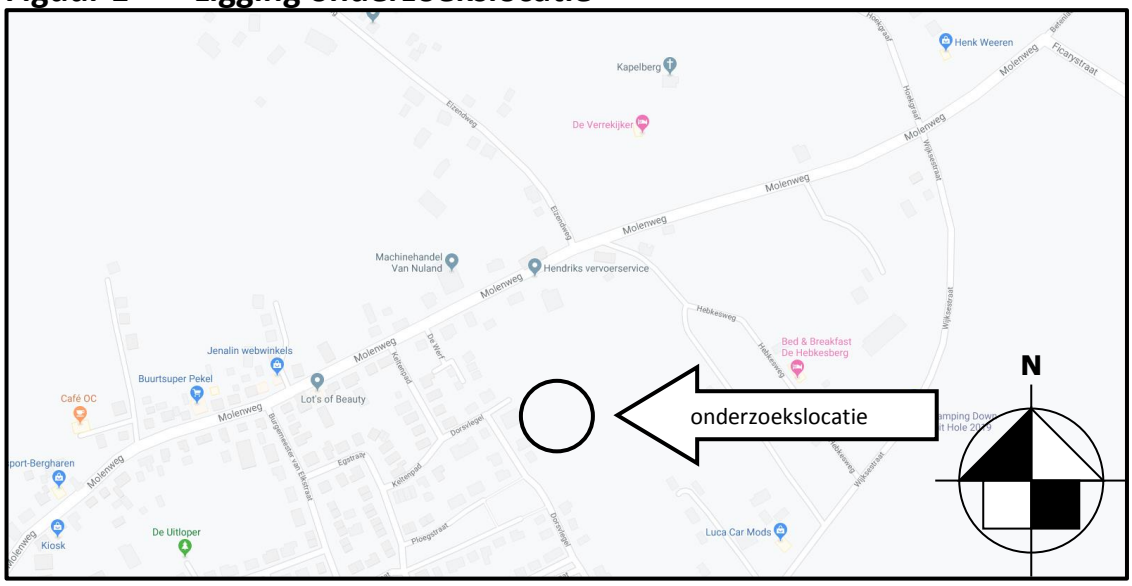

Bron: Google Maps

FIGUUR 2

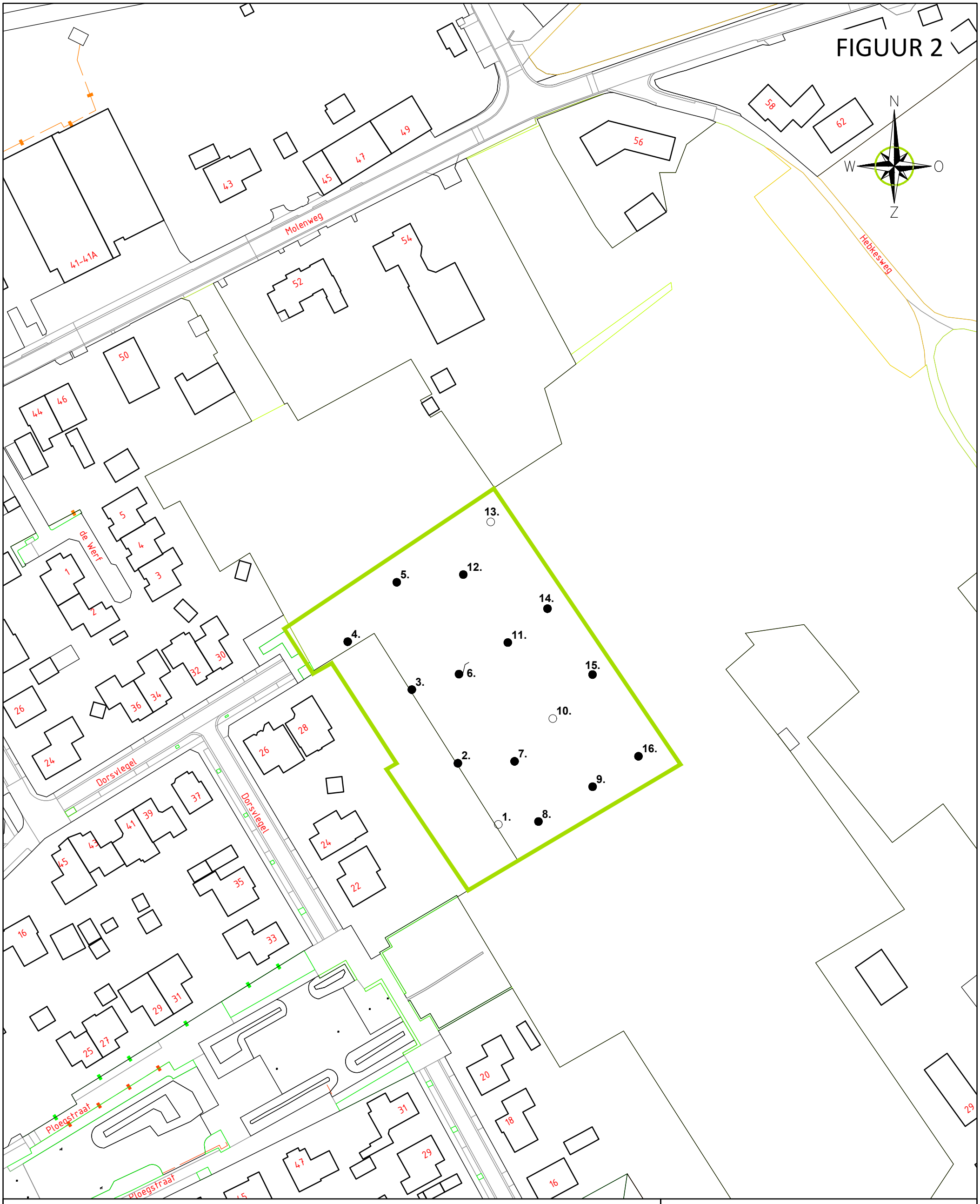

LEGENDA

- onderzoekslocatie geen specifieke veiligheidsklasse, behoudens de basishygiëne
- 1. boorpunt 0,0 - 1,0 m-mv incl. inspectiegat asbest
- 1. boorpunt 0,0 - 2,0 m-mv incl. inspectiegat asbest
- 06. boorpunt 0,0 - 3,5 m-mv afgewerkt met een peilbuis
- 1 bebouwing

aelmans

Kerkstraat 4
6367 JE Voerendaal
T. 045-575 32 55
F. 045-575 15 09
E. info@aelmans.com

Kerkstraat 2
6095 BE Baexem
T. 0475-45 92 60
F. 0475-45 92 82
I. www.aelmans.com

Opdrachtgever	**Gemeente Wijchen**				
Onderwerp	Onderzoekslocatie met ligging boorpunten en inspectiegaten asbestonderzoek				
Locatie	Dorsvlegel te Bergharen				
Projectnummer	**E190140**				
Datum	12-12-2019	A:	-	B:	-
Getekend	CHA	*Schaal*	1:1000	*Formaat*	A3

Bijlage 1

Analysecertificaten grond

SYNLAB Analytics & Services B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.synlab.nl

Analyserapport

AELMANS ECO BV
Wofls
Kerkstraat 4
6367 JE VOERENDAAL

Uw projectnaam	: VBO CPO Bergharen
Uw projectnummer	: E190140
SYNLAB rapportnummer	: 13150663, versienummer: 1

Rotterdam, 28-11-2019

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project E190140. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is uitgevoerd door SYNLAB Analytics & Services B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SYNLAB laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 11 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Projectnaam	VBO CPO Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150663 - 1	Rapportagedatum	28-11-2019

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	01 01 (0-25) 01 (25-50) 02 (25-50) 07 (0-25) 08 (25-50) 09 (0-25) 09 (25-50) 10 (0-25) 16 (0-25) 16 (25-50)
002	Grond (AS3000)	02 03 (0-25) 03 (25-40) 04 (25-50) 05 (0-25) 06 (0-25) 06 (25-50) 11 (0-25) 13 (25-50) 14 (0-25) 14 (25-50)
003	Grond (AS3000)	03 01 (50-100) 01 (150-200) 01 (150-200) 07 (50-100) 10 (50-100) 10 (100-150) 10 (150-200) 15 (50-100)
004	Grond (AS3000)	04 04 (80-100) 06 (50-100) 06 (100-150) 06 (150-200) 12 (50-100) 13 (50-100) 13 (100-150) 13 (150-250)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004
droge stof	gew.-%	S	88.9	90.6	94.5	94.2
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	1.4	1.3	<0.5	<0.5
KORRELGROOTTEVERDELING						
lutum (bodem)	% vd DS	S	3.4	3.5	<1	<1
METALEN						
barium	mg/kgds	S	35	31	<20	<20
cadmium	mg/kgds	S	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
kobalt	mg/kgds	S	1.7	1.7	<1.5	<1.5
koper	mg/kgds	S	11	9.5	<5	<5
kwik	mg/kgds	S	<0.05	<0.05	<0.05	<0.05
lood	mg/kgds	S	18	11	<10	<10
molybdeen	mg/kgds	S	<0.5	0.94	<0.5	<0.5
nikkel	mg/kgds	S	3.5	5.9	<3	<3
zink	mg/kgds	S	29	25	<20	<20
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN						
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
antraceen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
fluoranteen	mg/kgds	S	0.01	0.02	<0.01	<0.01
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
chryseen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	<0.01
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.073 [1)]	0.083 [1)]	0.07 [1)]	0.07 [1)]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)						
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1
PCB 153	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Projectnaam	VBO CPO Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150663 - 1	Rapportagedatum	28-11-2019

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	01 01 (0-25) 01 (25-50) 02 (25-50) 07 (0-25) 08 (25-50) 09 (0-25) 09 (25-50) 10 (0-25) 16 (0-25) 16 (25-50)
002	Grond (AS3000)	02 03 (0-25) 03 (25-40) 04 (25-50) 05 (0-25) 06 (0-25) 06 (25-50) 11 (0-25) 13 (25-50) 14 (0-25) 14 (25-50)
003	Grond (AS3000)	03 01 (50-100) 01 (150-200) 01 (150-200) 07 (50-100) 10 (50-100) 10 (100-150) 10 (150-200) 15 (50-100)
004	Grond (AS3000)	04 04 (80-100) 06 (50-100) 06 (100-150) 06 (150-200) 12 (50-100) 13 (50-100) 13 (100-150) 13 (150-250)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004
MINERALE OLIE						
fractie C10-C12	mg/kgds		<5 [2)]	<5 [2)]	<5 [2)]	<5 [2)]
fractie C12-C22	mg/kgds		<5 [2)]	12 [2)]	<5 [2)]	<5 [2)]
fractie C22-C30	mg/kgds		<5 [2)]	7 [2)]	<5 [2)]	<5 [2)]
fractie C30-C40	mg/kgds		<5 [2)]	<5 [2)]	<5 [2)]	<5 [2)]
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20 [2)]	<20 [2)]	<20 [2)]	<20 [2)]
ANALYSES UITGEVOERD DOOR DERDEN						
som PFOA (0.7 factor)	µg/kgds		0.23 [3)]	0.25 [3)]		
som PFOS (0.7 factor)	µg/kgds		0.42 [3)]	0.39 [3)]		
Adviespakket PFAS 30 componenten			zie bijlage	zie bijlage		

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Projectnaam	VBO CPO Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150663 - 1	Rapportagedatum	28-11-2019

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.
2	De conserveringstermijn van het monster is overschreden. Dit heeft mogelijk de representativiteit van het monster beïnvloed.
3	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa. Deze berekening is uitgevoerd door SYNLAB A&S B.V. (Rotterdam). De analyse is uitbesteed.

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Projectnaam	VBO CPO Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150663 - 1	Rapportagedatum	28-11-2019

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: Gelijkwaardig aan ISO 11465 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934 (monstervoorbehandeling conform NEN-EN 16179). Grond (AS3000): conform AS3010-2 en gelijkwaardig aan NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000 en conform NEN-EN 16179
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010-3
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): conform AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN-EN-ISO 17294-2)
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Idem
lood	Grond (AS3000)	Idem
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform AS3010-7 en conform NEN-EN-ISO 16703
som PFOA (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Analyse uitbesteed
som PFOS (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
Adviespakket PFAS 30 componenten	Grond (AS3000)	Idem

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y7866599	14-11-2019	14-11-2019	ALC201

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Projectnaam	VBO CPO Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150663 - 1	Rapportagedatum	28-11-2019

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y7866946	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
001	Y7865386	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
001	Y7970464	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
001	Y7866898	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
001	Y7970501	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
001	Y7867379	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
001	Y7971291	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
001	Y7866945	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
001	Y7866607	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
002	U9056588	14-11-2019	14-11-2019	ALC382
002	Y7843300	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
002	Y7844877	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
002	Y7844873	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
002	U9056593	14-11-2019	14-11-2019	ALC382
002	Y7844874	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
002	Y7844749	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
002	Y7863920	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
002	Y7866932	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
002	U9056585	14-11-2019	14-11-2019	ALC382
003	Y7867231	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
003	Y7843306	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
003	Y7866901	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
003	Y7843282	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
003	Y7866597	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
003	Y7972799	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
003	Y7971493	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
003	Y7970540	20-11-2019	19-11-2019	ALC201
004	Y7863909	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
004	Y7866608	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
004	Y7863893	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
004	Y7863881	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
004	Y7843303	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
004	Y7843294	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
004	Y7843296	14-11-2019	14-11-2019	ALC201
004	Y7863890	14-11-2019	14-11-2019	ALC201

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Projectnaam	VBO CPO Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150663 - 1	Rapportagedatum	28-11-2019

Monsternummer:	002
Monster beschrijvingen	0203 (0-25) 03 (25-40) 04 (25-50) 05 (0-25) 06 (0-25) 06 (25-50) 11 (0-25) 13 (25-50) 14 (0-25) 14 (25-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

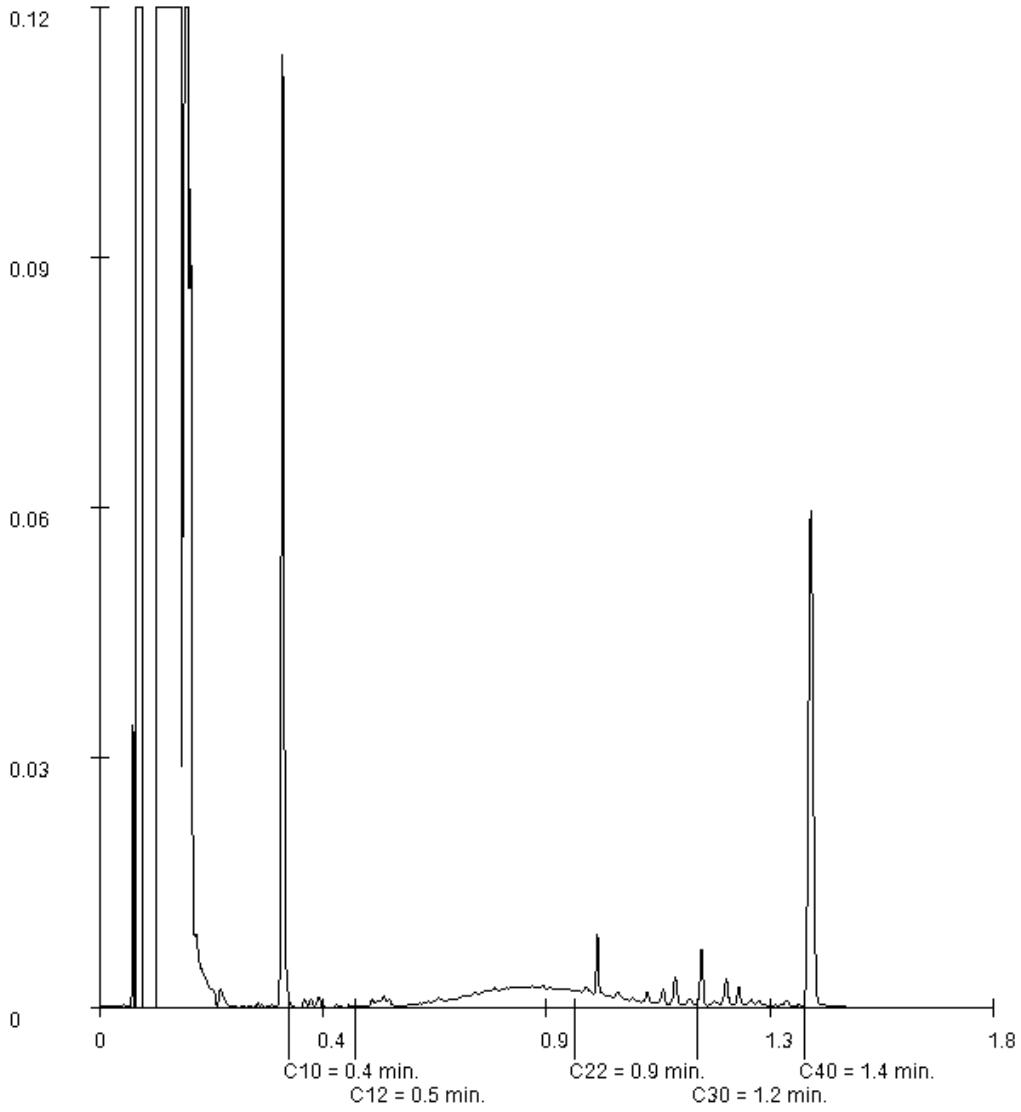

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services Sweden AB
Box 1083, 581 10 Linköping, Sweden
Tel: + 46 13 254 900 · Fax: + 46 13 121 728
Registered 556152-0916 Registered office: Linköping, Sweden

Ackred. nr 1006
Provning
ISO/IEC 17025

REPORT

issued by an Accredited Laboratory

Report No. 19521360

Assigner

SYNLAB Analytics & Services BV
Rotterdam

Steenhouwerstraat 15
3194AG ROTTERDAM, NL

Applies to

Soil

Level 1 : Rotterdam Nautilus Order

Information about sample and sampling

	Date of Arrival	: 2019-11-26
	Time of Arrival	: 1510
	Temperature at arrival	:
Sample name	: (13150663-001) 01 01 (0-25) 01 (25-50) 02 (25-50)	
Sampling date	: 2019-11-14	
Sampler	: -	
Depth of sampling	: -	
Invoice reference	: P93398	
Label-id @mis	: 88392429	

Results

Test method	*Analysis / Investigation of*	*Result*	*Uncertainty*	*Unit*
SS-ISO 11465	Dry substance	89.7	± 8.97	%
DIN 38414-14 mod.	Perfluorbutanoic acid, PFBA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorpentanoic acid,PFPeA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorhexanoic acid, PFHxA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorheptanoic acid,PFHpA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	PFOA, linear	0.16	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	PFOA, branched	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
Calculated	PFOA, total	0.16	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluornonanoic acid, PFNA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluordecanoic acid, PFDA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorundec. acid, PFUnDA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluordodec. acid, PFDoDA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Perfluortridec.acid, PFTrDA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Perfluortetradecacid, PFTeDA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Perfluorhexadec.acid, PFHxDA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Perfluoroctadec.acid, PFODA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorbutanoicsulphon.PFBS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorpentanoicsulph.PFPeS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorhexanoicsulpho.PFHxS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorheptanoicsulph.PFHpS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	PFOS, linear	0.35	± 0.11	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	PFOS, branched	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS

(*) :Method not accredited by Swedac

PFOA = Perfluoroctane acid PFOS = Perfluoroctane sulfonate

The stated uncertainty of measurement is calculated using a coverage k = 2. Measurement uncertainty for accredited microbiological analyses are available from the laboratory upon request.

(continued)

Results refer only to the submitted sample. Unless the laboratory has written otherwise, the report may only be reproduced in its entirety.

SYNLAB Analytics & Services Sweden AB
Box 1083, 581 10 Linköping, Sweden
Tel: + 46 13 254 900 · Fax: + 46 13 121 728
Registered 556152-0916 Registered office: Linköping, Sweden

Ackred. nr 1006
Provning
ISO/IEC 17025

REPORT

issued by an Accredited Laboratory

Report No. 19521360

Assigner

SYNLAB Analytics & Services BV
Rotterdam

Steenhouwerstraat 15
3194AG ROTTERDAM, NL

Applies to

Soil

Level 1 : Rotterdam Nautilus Order

Information about sample and sampling

Date of Arrival	: 2019-11-26
Time of Arrival	: 1510
Temperature at arrival	:

Sample name	: (13150663-001) 01 01 (0-25) 01 (25-50) 02 (25-50)
Sampling date	: 2019-11-14
Sampler	: -
Depth of sampling	: -
Invoice reference	: P93398
Label-id @mis	: 88392429

Results

Test method	*Analysis / Investigation of*	*Result*	*Uncertainty*	*Unit*
Calculated	PFOS, total	0.35	± 0.11	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluordecanoicsulpho. PFDS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Fluortelomersulfo. (4:2 FTS)	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Fluortelomersulfo. (6:2 FTS)	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Fluortelomersulfo. (8:2 FTS)	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Fluortelomersulf. (10:2 FTS)	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	N-MeFOSAA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	N-EtFOSAA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorocta.sulp.amid,PFOSA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	N-MeFOSA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	8:2 diPAP	< 0.1		ug/kg TS

(*) :Method not accredited by Swedac

The stated uncertainty of measurement is calculated using a coverage k = 2. Measurement uncertainty for accredited microbiological analyses are available from the laboratory upon request.

Comment

All results for PFAS, except for PFOS and PFOA, refer to linear isomers.

Linköping 2019-11-28
The report has been reviewed and approved by

Patric Eklundh
Responsible reviewer
Control numbers 3989 1605 4878 8963

Results refer only to the submitted sample. Unless the laboratory has written otherwise, the report may only be reproduced in its entirety.

SYNLAB Analytics & Services Sweden AB
Box 1083, 581 10 Linköping, Sweden
Tel: + 46 13 254 900 · Fax: + 46 13 121 728
Registered 556152-0916 Registered office: Linköping, Sweden

Ackred. nr 1006
Provning
ISO/IEC 17025

REPORT

issued by an Accredited Laboratory

Report No. 19521361

Assigner

SYNLAB Analytics & Services BV
Rotterdam

Steenhouwerstraat 15
3194AG ROTTERDAM, NL

Applies to

Soil

Level 1 : Rotterdam Nautilus Order

Information about sample and sampling

	Date of Arrival	: 2019-11-26
	Time of Arrival	: 1510
	Temperature at arrival	:
Sample name	: (13150663-002) 02 03 (0-25) 03 (25-40) 04 (25-50)	
Sampling date	: 2019-11-14	
Sampler	: -	
Depth of sampling	: -	
Invoice reference	: P93398	
Label-id @mis	: 88393971	

Results

Test method	*Analysis / Investigation of*	*Result*	*Uncertainty*	*Unit*
SS-ISO 11465	Dry substance	90.8	± 9.08	%
DIN 38414-14 mod.	Perfluorbutanoic acid, PFBA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorpentanoic acid,PFPeA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorhexanoic acid, PFHxA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorheptanoic acid,PFHpA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	PFOA, linear	0.18	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	PFOA, branched	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
Calculated	PFOA, total	0.18	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluornonanoic acid, PFNA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluordecanoic acid, PFDA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorundec. acid, PFUnDA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluordodec. acid, PFDoDA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Perfluortridec.acid, PFTrDA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Perfluortetradecacid, PFTeDA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Perfluorhexadec.acid, PFHxDA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Perfluoroctadec.acid, PFODA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorbutanoicsulphon.PFBS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorpentanoicsulph.PFPeS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorhexanoicsulpho.PFHxS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorheptanoicsulph.PFHpS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	PFOS, linear	0.32	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	PFOS, branched	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS

(*) :Method not accredited by Swedac

PFOA = Perfluoroctane acid PFOS = Perfluoroctane sulfonate

The stated uncertainty of measurement is calculated using a coverage k = 2. Measurement uncertainty for accredited microbiological analyses are available from the laboratory upon request.

(continued)

Results refer only to the submitted sample. Unless the laboratory has written otherwise, the report may only be reproduced in its entirety.

SYNLAB Analytics & Services Sweden AB
Box 1083, 581 10 Linköping, Sweden
Tel: + 46 13 254 900 · Fax: + 46 13 121 728
Registered 556152-0916 Registered office: Linköping, Sweden

Ackred. nr 1006
Provning
ISO/IEC 17025

REPORT

issued by an Accredited Laboratory

Report No. 19521361

Assigner

SYNLAB Analytics & Services BV
Rotterdam

Steenhouwerstraat 15
3194AG ROTTERDAM, NL

Applies to

Soil

Level 1 : Rotterdam Nautilus Order

Information about sample and sampling

Date of Arrival	: 2019-11-26
Time of Arrival	: 1510
Temperature at arrival	:

Sample name	: (13150663-002) 02 03 (0-25) 03 (25-40) 04 (25-50)
Sampling date	: 2019-11-14
Sampler	: -
Depth of sampling	: -
Invoice reference	: P93398
Label-id @mis	: 88393971

Results

Test method	*Analysis / Investigation of*	*Result*	*Uncertainty*	*Unit*
Calculated	PFOS, total	0.32	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluordecanoicsulpho. PFDS	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Fluortelomersulfo. (4:2 FTS)	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Fluortelomersulfo. (6:2 FTS)	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Fluortelomersulfo. (8:2 FTS)	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	Fluortelomersulf. (10:2 FTS)	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	N-MeFOSAA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	N-EtFOSAA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod.	Perfluorocta.sulp.amid,PFOSA	< 0.1	± 0.10	ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	N-MeFOSA	< 0.1		ug/kg TS
DIN 38414-14 mod. (*)	8:2 diPAP	< 0.1		ug/kg TS

(*) :Method not accredited by Swedac

The stated uncertainty of measurement is calculated using a coverage k = 2. Measurement uncertainty for accredited microbiological analyses are available from the laboratory upon request.

Comment

All results for PFAS, except for PFOS and PFOA, refer to linear isomers.

Linköping 2019-11-28
The report has been reviewed and approved by

Patric Eklundh
Responsible reviewer
Control numbers 3880 1607 4475 8264

Results refer only to the submitted sample. Unless the laboratory has written otherwise, the report may only be reproduced in its entirety.

Bijlage 2

Analysecertificaten grondwater

SYNLAB Analytics & Services B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.synlab.nl

Analyserapport

AELMANS ECO BV
Dhr. H. Wolfs
Kerkstraat 4
6367 JE VOERENDAAL

Uw projectnaam	: Dorsvlegel ong. te Bergharen
Uw projectnummer	: E190140
SYNLAB rapportnummer	: 13150639, versienummer: 1

Rotterdam, 27-11-2019

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project E190140. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is uitgevoerd door SYNLAB Analytics & Services B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SYNLAB laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 5 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Projectnaam	Dorsvlegel ong. te Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150639 - 1	Rapportagedatum	27-11-2019

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	Peilbuis 01

Analyse	Eenheid	Q	001
METALEN			
barium	µg/l	S	69
cadmium	µg/l	S	3.0
kobalt	µg/l	S	2.8
koper	µg/l	S	14
kwik	µg/l	S	<0.05
lood	µg/l	S	<2.0
molybdeen	µg/l	S	<2
nikkel	µg/l	S	29
zink	µg/l	S	550
VLUCHTIGE AROMATEN			
benzeen	µg/l	S	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.2
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.2
o-xyleen	µg/l	S	<0.1
p- en m-xyleen	µg/l	S	<0.2
xylenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.21 [1)]
styreen	µg/l	S	<0.2
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN			
naftaleen	µg/l	S	<0.02
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN			
1,1-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2
1,1-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
trans-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.14 [1)]
dichloormethaan	µg/l	S	<0.2
1,1-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
1,2-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
1,3-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2
som dichloorpropanen (0.7 factor)	µg/l	S	0.42 [1)]
tetrachlooretheen	µg/l	S	<0.1
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1
trichlooretheen	µg/l	S	<0.2
chloroform	µg/l	S	<0.2
vinylchloride	µg/l	S	<0.2
tribroommethaan	µg/l	S	<0.2

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AELMANS ECO BV
Dhr. H. Wolfs

Analyserapport

Projectnaam	Dorsvlegel ong. te Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150639 - 1	Rapportagedatum	27-11-2019

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	Peilbuis 01

Analyse	Eenheid	Q	001
MINERALE OLIE			
fractie C10-C12	µg/l		<25
fractie C12-C22	µg/l		<25
fractie C22-C30	µg/l		<25
fractie C30-C40	µg/l		<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<50

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Analyserapport

Projectnaam	Dorsvlegel ong. te Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150639 - 1	Rapportagedatum	27-11-2019

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AELMANS ECO BV
Dhr. H. Wolfs

Analyserapport

Projectnaam	Dorsvlegel ong. te Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150639 - 1	Rapportagedatum	27-11-2019

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
barium	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN 6966 en conform NEN-EN-ISO 11885
cadmium	Grondwater (AS3000)	Idem
kobalt	Grondwater (AS3000)	Idem
koper	Grondwater (AS3000)	Idem
kwik	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN-EN-ISO 17852
lood	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-3 en conform NEN 6966 en conform NEN-EN-ISO 11885
molybdeen	Grondwater (AS3000)	Idem
nikkel	Grondwater (AS3000)	Idem
zink	Grondwater (AS3000)	Idem
benzeen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
tolueen	Grondwater (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
o-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
p- en m-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
styreen	Grondwater (AS3000)	Idem
naftaleen	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-4
1,1-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Conform AS3130-1
1,2-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
trans-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
dichloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,3-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorpropanen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
tetrachloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
chloroform	Grondwater (AS3000)	Idem
vinylchloride	Grondwater (AS3000)	Idem
tribroommethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grondwater (AS3000)	Conform AS3110-5

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	B1902836	21-11-2019	21-11-2019	ALC204
001	G6733070	21-11-2019	21-11-2019	ALC236

Paraaf :

SYNLAB Analytics & Services B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Bijlage 3

Profielbeschrijving boorpunten

Bijlage 3 Profielbeschrijving boorpunten

Boorfirma	: Aelmans Eco B.V.	Beschrijver	: de heer S. Bonants
Boormethode	: Edelmanboor + spade	Datum	:14 + 21 november 2019
Locatie	: Bouwplan Dorsvlegel te Bergharen		

Ligging boorpunten: zie figuur 2

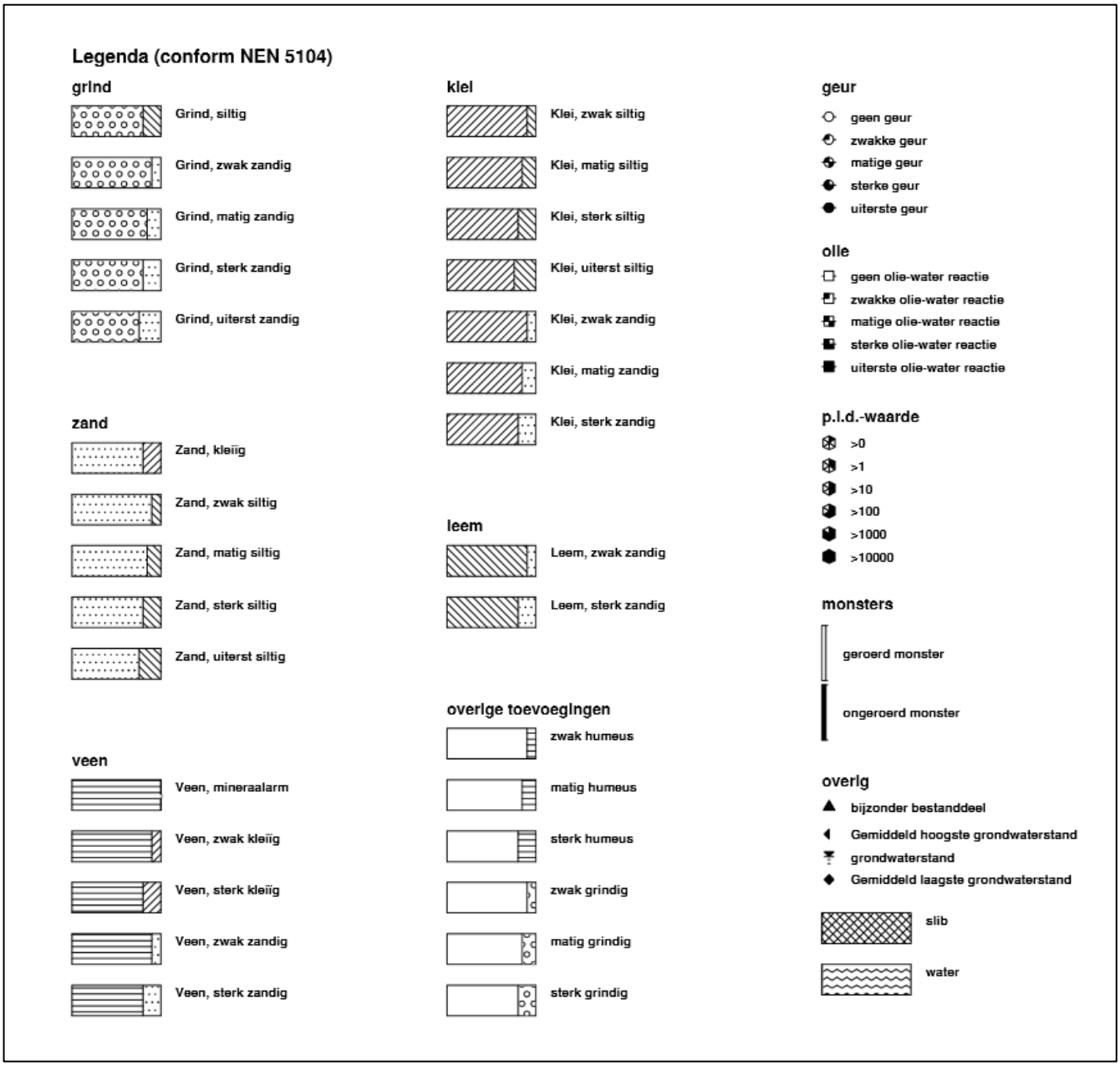

Boring: 01

Datum: 14-11-2019

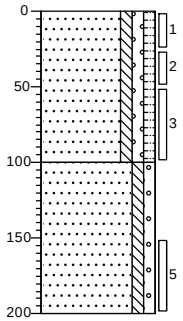

0 tuin
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
100
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, bruingrijs
200

Boring: 02

Datum: 14-11-2019

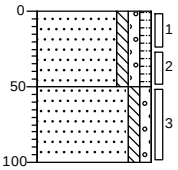

0 groenstrook
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100

Boring: 03

Datum: 14-11-2019

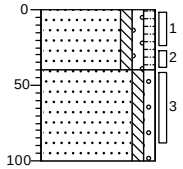

0 groenstrook
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
40
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100

Boring: 04

Datum: 14-11-2019

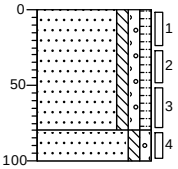

0 groenstrook
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
80
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100

Boring: 05

Datum: 14-11-2019

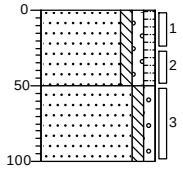

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100

Boring: 06

Datum: 14-11-2019

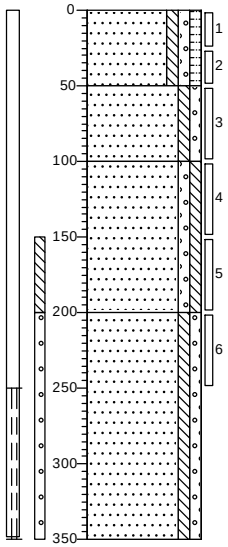

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100
Zand, matig grof, zwak grindig, zwak siltig, lichtbruin
200
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
350

Projectcode: E190140

getekend volgens NEN 5104

Boring: 07

Datum: 14-11-2019

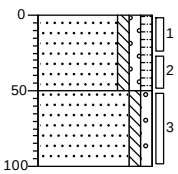

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100

Boring: 08

Datum: 14-11-2019

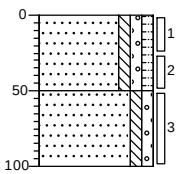

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100

Boring: 09

Datum: 14-11-2019

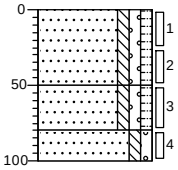

0 groenstrook
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, sporen plastic, neutraalbruin
50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
80
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, neutraalgeel
100

Boring: 10

Datum: 14-11-2019

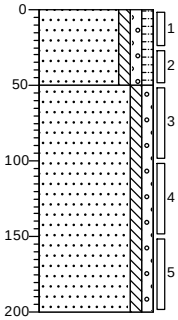

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin
50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
200

Boring: 11

Datum: 14-11-2019

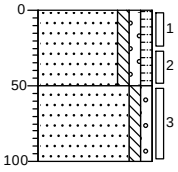

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, zwak plastichoudend, neutraalbruin
50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100

Boring: 12

Datum: 14-11-2019

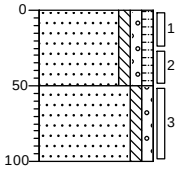

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, zwak plastichoudend, neutraalbruin
50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel
100

Projectcode: E190140

getekend volgens NEN 5104

Boring: 13

Datum: 14-11-2019

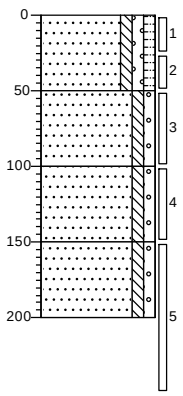

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin

50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel

100
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, bruingeel

150
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, neutraalgeel

200

Boring: 14

Datum: 14-11-2019

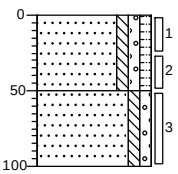

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin

50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel

100

Boring: 15

Datum: 14-11-2019

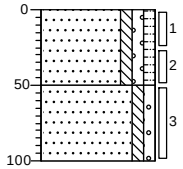

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin

50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel

100

Boring: 16

Datum: 14-11-2019

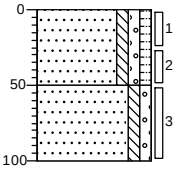

0 akker
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, zwak humeus, neutraalbruin

50
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel

100

Projectcode: E190140

getekend volgens NEN 5104

Bijlage 4

Getoetste analyseresultaten
grond conform BoToVa

Toetsing volgens BoToVa, module T.12-Beoordeling kwaliteit van grond volgens Wbb
(Toetsversie 3.0.0, toetskader WBB, SIKB versie 13.3.0, toetsingsdatum: 12-12-2019 - 09:15)

Projectcode	E190140	E190140	E190140
Projectnaam	VBO CPO Bergharen	VBO CPO Bergharen	VBO CPO Bergharen
Monsteromschrijving	01	02	03
Monstersoort	Grond (AS3000)	Grond (AS3000)	Grond (AS3000)
Monster conclusie (excl PFAS)	**Voldoet aan Achtergrondwaarde**	**Voldoet aan Achtergrondwaarde**	**Voldoet aan Achtergrondwaarde**

Analyse	Eenheid	SR	BT	BC	BI	SR	BT	BC	BI	SR	BT	BC	BI
droge stof	%	88.9	**88.9**			90.6	**90.6**			94.5	**94.5**		
gewicht artefacten	g	<1				<1				<1			
aard van de artefacten	-	Geen				Geen				Geen			
organische stof (gloeiverlies)	%	1.4	**1.4**			1.3	**1.3**			<0.5	**0.5**		
KORRELGROOTTEVERDELING													
lutum (bodem)	% vd DS	3.4	**3.4**			3.5	**3.5**			<1	**<1**		
METALEN													
barium+	mg/kg	35	**115**	--		31	**101**	--		<20	**54.2**	--	
cadmium	mg/kg	<0.2	**0.236**	<=AW-0.03		<0.2	**0.236**	<=AW-0.03		<0.2	**0.241**	<=AW-0.03	
kobalt	mg/kg	1.7	**5.18**	<=AW-0.06		1.7	**5.13**	<=AW-0.06		<1.5	**3.69**	<=AW-0.06	
koper	mg/kg	11	**21.7**	<=AW-0.12		9.5	**18.7**	<=AW-0.14		<5	**7.24**	<=AW-0.22	
kwik°	mg/kg	<0.05	**0.0492**	<=AW0.00		<0.05	**0.0491**	<=AW0.00		<0.05	**0.0503**	<=AW0.00	
lood	mg/kg	18	**27.6**	<=AW-0.05		11	**16.8**	<=AW-0.07		<10	**11**	<=AW-0.08	
molybdeen	mg/kg	<0.5	**0.35**	<=AW-0.01		0.94	**0.94**	<=AW0.00		<0.5	**0.35**	<=AW-0.01	
nikkel	mg/kg	3.5	**9.14**	<=AW-0.40		5.9	**15.3**	<=AW-0.30		<3	**6.12**	<=AW-0.44	
zink	mg/kg	29	**64.2**	<=AW-0.13		25	**55.1**	<=AW-0.15		<20	**33.2**	<=AW-0.18	
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN													
naftaleen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-	
fenantreen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-	
antraceen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-	
fluoranteen	mg/kg	0.01	**0.01**	-		0.02	**0.02**	-		<0.01	**0.007**	-	
benzo(a)antraceen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-	
chryseen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-	
benzo(k)fluoranteen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-	
benzo(a)pyreen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-	
benzo(ghi)peryleen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-	
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-		<0.01	**0.007**	-	
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	0.073	**0.073**	<=AW-0.04		0.083	**0.083**	<=AW-0.04		0.07	**0.07**	<=AW-0.04	
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)													
PCB 28	ug/kg	<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-	
PCB 52	ug/kg	<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-	
PCB 101	ug/kg	<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-	
PCB 118	ug/kg	<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-	
PCB 138	ug/kg	<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-	
PCB 153	ug/kg	<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-	
PCB 180	ug/kg	<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-		<1	**3.5**	-	
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	4.9	**24.5**	<=AW	-	4.9	**24.5**	<=AW	-	4.9	**24.5**	<=AW	-
MINERALE OLIE													
fractie C10-C12	mg/kg	<5	**17.5**	--	-	<5	**17.5**	--	-	<5	**17.5**	--	-
fractie C12-C22	mg/kg	<5	**17.5**	--	-	12	**60**	--	-	<5	**17.5**	--	-
fractie C22-C30	mg/kg	<5	**17.5**	--	-	7	**35**	--	-	<5	**17.5**	--	-
fractie C30-C40	mg/kg	<5	**17.5**	--	-	<5	**17.5**	--	-	<5	**17.5**	--	-
totaal olie C10 - C40	mg/kg	<20	**70**	<=AW-0.02		<20	**70**	<=AW-0.02		<20	**70**	<=AW-0.02	
ANALYSES UITGEVOERD DOOR SYNLAB A&S Sweden (Linköping)-toetsing uitgevoerd door SYNLAB													
PFBA (perfluorbutaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--		<0.1	0.07	--			-		
PFPeA (perfluorpentaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--		<0.1	0.07	--			-		
PFHxA (perfluorhexaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--		<0.1	0.07	--			-		
PFHpA (perfluorheptaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--		<0.1	0.07	--			-		
PFOA lineair (perfluoroctaanzuur)	µg/kgds	0.16	0.16 ¤	--		0.18	0.18 ¤	--			-		
PFOA vertakt (perfluoroctaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	-		<0.1	0.07	-			-		

PFNA (perfluornonaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
PFDA (perfluordecaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
PFUnDA (perfluorundecaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
PFDoDA (perfluordodecaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
PFTrDA (perfluortridecaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
PFTeDA (perfluortetradecaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
PFHxDA (perfluorhexadecaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
PFODA (perfluoroctadecaanzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
PFBS (perfluorbutaansulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
PFPeS (perfluorpentaansulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
PFHxS (perfluorhexaansulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
PFHpS (perfluorheptaansulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
PFOS lineair (perfluoroctaansulfonzuur)	µg/kgds	0.35	0.35 ¤	--	0.32	0.32 ¤	--	-
PFOS vertakt (perfluoroctaansulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
PFDS (perfluordecaansulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
6:2 FTS (6:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
8:2 FTS (8:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
10:2 FTS (10:2 fluortelomeer sulfonzuur)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
MeFOSAA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
EtFOSAA (n-ethyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
PFOSA (perfluoroctaansulfonamide)	µg/kgds	<0.1	0.07	--	<0.1	0.07	--	-
MeFOSA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
8:2 DiPAP (8:2 fluortelomeer fosfaat diester)	µg/kgds	<0.1	0.07	-	<0.1	0.07	-	-
ANALYSES UITGEVOERD DOOR DERDEN-toetsing uitgevoerd door SYNLAB								
som PFOA (0.7 factor)	µg/kgds	0.23	0.23 ¤	-	0.25	0.25 ¤	-	-
som PFOS (0.7 factor)	µg/kgds	0.42	0.42 ¤	-	0.39	0.39 ¤	-	-
Adviespakket PFAS 30 componenten		zie bijlage		-	zie bijlage		-	-

Monstercode	Monsteromschrijving
13150663-001	*01 01 (0-25) 01 (25-50) 02 (25-50) 07 (0-25) 08 (25-50) 09 (0-25) 09 (25-50) 10 (0-25) 16 (0-25) 16 (25-50)*
13150663-002	*02 03 (0-25) 03 (25-40) 04 (25-50) 05 (0-25) 06 (0-25) 06 (25-50) 11 (0-25) 13 (25-50) 14 (0-25) 14 (25-50)*

13150663-003	*03 01 (50-100) 01 (150-200) 01 (150-200) 07 (50-100) 10 (50-100) 10 (100-150) 10 (150-200) 15 (50-100)*

Toetsing volgens BoToVa, module T.12-Beoordeling kwaliteit van grond volgens Wbb
(Toetsversie 3.0.0, toetskader WBB, SIKB versie 13.3.0, toetsingsdatum: 12-12-2019 - 09:15)

Projectcode	E190140
Projectnaam	VBO CPO Bergharen
Monsteromschrijving	04
Monstersoort	Grond (AS3000)
Monster conclusie	**Voldoet aan Achtergrondwaarde**

Analyse	Eenheid	SR	BT	BC	BI
droge stof	%	94.2	**94.2**		
gewicht artefacten	g	<1			
aard van de artefacten	-	Geen			
organische stof (gloeiverlies)	%	<0.5	**0.5**		
KORRELGROOTTEVERDELING					
lutum (bodem)	% vd DS	<1	**<1**		
METALEN					
barium⁺	mg/kg	<20	**54.2**	--	
cadmium	mg/kg	<0.2	**0.241**	<=AW-0.03	
kobalt	mg/kg	<1.5	**3.69**	<=AW-0.06	
koper	mg/kg	<5	**7.24**	<=AW-0.22	
kwik°	mg/kg	<0.05	**0.0503**	<=AW0.00	
lood	mg/kg	<10	**11**	<=AW-0.08	
molybdeen	mg/kg	<0.5	**0.35**	<=AW-0.01	
nikkel	mg/kg	<3	**6.12**	<=AW-0.44	
zink	mg/kg	<20	**33.2**	<=AW-0.18	
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN					
naftaleen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
fenantreen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
antraceen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
fluoranteen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
benzo(a)antraceen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
chryseen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
benzo(k)fluoranteen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
benzo(a)pyreen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
benzo(ghi)peryleen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-	
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	0.07	**0.07**	<=AW-0.04	
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)					
PCB 28	ug/kg	<1	**3.5**	-	
PCB 52	ug/kg	<1	**3.5**	-	
PCB 101	ug/kg	<1	**3.5**	-	
PCB 118	ug/kg	<1	**3.5**	-	
PCB 138	ug/kg	<1	**3.5**	-	
PCB 153	ug/kg	<1	**3.5**	-	
PCB 180	ug/kg	<1	**3.5**	-	
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	4.9	**24.5**	<=AW	-
MINERALE OLIE					
fractie C10-C12	mg/kg	<5	**17.5**	--	-
fractie C12-C22	mg/kg	<5	**17.5**	--	-
fractie C22-C30	mg/kg	<5	**17.5**	--	-
fractie C30-C40	mg/kg	<5	**17.5**	--	-
totaal olie C10 - C40	mg/kg	<20	**70**	<=AW-0.02	

Monstercode	Monsteromschrijving
13150663-004	*04 04 (80-100) 06 (50-100) 06 (100-150) 06 (150-200) 12 (50-100) 13 (50-100) 13 (100-150) 13 (150-250)*

Verklaring kolommen

SR	*Resultaat op het analyserapport*
BT	*Berekend toetsresultaat (omgerekend naar standaard bodem). Bij organische stof en lutum staan de voor de toetsing gebruikte waarden.*
BC	*Toetsoordeel*
BI	*SYNLAB berekende BodemIndex waarde: =(BT - (S of AW)) / (I - (S of AW))*

Verklaring toetsingsoordelen

-	*Geen toetsoordeel mogelijk*
--	*Heeft geen normwaarde, zorgplicht van toepassing*
---	*Interventiewaarde ontbreekt, zorgplicht van toepassing*
#	*Verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat*
+	*De normen voor barium zijn ingetrokken. Indien er sprake is van verhoogde bariumgehalten ten opzichte van de natuurlijke achtergrond als gevolg van een antropogene bron, kan dit gehalte door het bevoegd gezag worden beoordeeld op basis van de voormalige interventiewaarde voor barium van 625 mg/kg d.s (waterbodem) en de interventiewaarde voor landbodem van 920 mg/kg (landbodem).*
°	*Er staan twee interventie waardes beschreven voor kwik in grond in de circulaire bodemsanering (per 1 juli 2013); 4 mg/kg d.s. voor organisch kwik en 36 mg/kg d.s. voor anorganisch kwik. Het analyse resultaat is het gehalte aan kwik. Er kan daarin geen verder onderscheid worden gemaakt tussen de twee soorten. Voor deze toetsing wordt de eis van 36 mg/kg d.s. gehanteerd.*
<=AW	*Kleiner dan of gelijk aan de achtergrondwaarde*
WO	*Wonen*
IN	*Industrie*
NT	*(Pfas) Niet toepasbaar*
¤	*Voor PFAS in oa. grondwaterbeschermingsgebieden blijft de bepalingsgrens de toepassingsnorm voor het toepassen van grond en baggerspecie boven grondwaterniveau. Dit is 0,1 ug/kg d.s.*
,zp	*Interventiewaarde ontbreekt, zorgplicht van toepassing*
>I	*Groter dan interventiewaarde*
>(ind)I	*INEV (Indicatieve interventiewaarde) wordt overschreden*
somIW>1	*Interventiewaarde wordt overschreden door som fractie interventiewaarde > 1 (interventie factor)*
^	*Enkele parameters ontbreken in de som*
>IND	*Groter dan industrie*

Kleur informatie

Rood	*> Interventiewaarde*
Roze	*> Industrie*
Oranje	*>= Tussenwaarde (BI ligt tussen 0.5 en 1)*
Blauw	*>= Achtergrond waarde*

Normenblad
Toetskeuze: T.12: Beoordeling kwaliteit van grond volgens Wbb

Analyse	Eenheid	AW	Wo	Ind	I
METALEN					
cadmium	mg/kg	0.6	7	7	13
kobalt	mg/kg	15	35	190	190
koper	mg/kg	40	54	190	190
kwik°	mg/kg	0.15	0.83	4.8	36
lood	mg/kg	50	210	530	530
molybdeen	mg/kg	1.5	88	190	190
nikkel	mg/kg	35	39	100	100
zink	mg/kg	140	200	720	720
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN					
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	1.5	6.8	40	40
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)					
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	20	40	500	1000
MINERALE OLIE					
totaal olie C10 - C40	mg/kg	190	190	500	5000
ANALYSES UITGEVOERD DOOR SYNLAB A&S Sweden (Linköping)-toetsing uitgevoerd door SYNLAB					
PFBA (perfluorbutaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFPeA (perfluorpentaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFHxA (perfluorhexaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFHpA (perfluorheptaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFOA lineair (perfluoroctaanzuur)	ug/kg	0.8	7	7	--
PFOA vertakt (perfluoroctaanzuur)	ug/kg	0.8	7	7	--
PFNA (perfluornonaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFDA (perfluordecaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFUnDA (perfluorundecaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFDoDA (perfluordodecaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFTrDA (perfluortridecaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFTeDA (perfluortetradecaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFHxDA (perfluorhexadecaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFODA (perfluoroctadecaanzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFBS (perfluorbutaansulfonzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFPeS (perfluorpentaansulfonzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFHxS (perfluorhexaansulfonzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFHpS (perfluorheptaansulfonzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFOS lineair (perfluoroctaansulfonzuur)	ug/kg	0.9	3	3	--
PFOS vertakt (perfluoroctaansulfonzuur)	ug/kg	0.9	3	3	--
PFDS (perfluordecaansulfonzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
6:2 FTS (6:2 fluortelomeer sulfonzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
8:2 FTS (8:2 fluortelomeer sulfonzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
10:2 FTS (10:2 fluortelomeer sulfonzuur)	ug/kg	0.8	3	3	--
MeFOSAA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	ug/kg	0.8	3	3	--
EtFOSAA (n-ethyl perfluoroctaansulfonamide acetaat)	ug/kg	0.8	3	3	--
PFOSA (perfluoroctaansulfonamide)	ug/kg	0.8	3	3	--
MeFOSA (n-methyl perfluoroctaansulfonamide)	ug/kg	0.8	3	3	--
8:2 DiPAP (8:2 fluortelomeer fosfaat diester)	ug/kg	0.8	3	3	--
ANALYSES UITGEVOERD DOOR DERDEN-toetsing uitgevoerd door SYNLAB					
som PFOA (0.7 factor)	ug/kg	0.8	7	7	--
som PFOS (0.7 factor)	ug/kg	0.9	3	3	--

* Indicatief niveau voor ernstige verontreiniging

Legenda normenblad
AW = Achtergrondwaarden
WO = Maximale waarden bodemfunctieklasse wonen
IND = Maximale waarden bodemfunctieklasse industrie
I = Interventiewaarden
Normen en definities http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/downloads

Bijlage 5

Getoetste analyseresultaten grondwater conform BoToVa

Toetsing volgens BoToVa, module T.13-Beoordeling kwaliteit van grondwater volgens Wbb
(Toetsversie 1.1.0, toetskader WBB, SIKB versie 13.3.0, toetsingsdatum: 22-01-2020 - 15:19)

Projectcode	E190140
Projectnaam	Dorsvlegel ong. te Bergharen
Monsteromschrijving	Peilbuis 01
Monstersoort	Grondwater (AS3000)
Monster conclusie	**Overschrijding Streefwaarde**

Analyse	Eenheid	SR	BT	BC	BI
METALEN					
barium	ug/l	69	**69**	>S	0,03
cadmium	ug/l	3,0	**3**	>S	0,46
kobalt	ug/l	2,8	**2,8**	<=S	-
koper	ug/l	14	**14**	<=S	-
kwik	ug/l	<0,05	**0,035**	<=S	-
lood	ug/l	<2,0	**1,4**	<=S	-
molybdeen	ug/l	<2	**1,4**	<=S	-
nikkel	ug/l	29	**29**	>S	0,23
zink	ug/l	550	**550**	>S	0,66
VLUCHTIGE AROMATEN					
benzeen	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
tolueen	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
ethylbenzeen	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
o-xyleen	ug/l	<0,1	**0,07**	-	
p- en m-xyleen	ug/l	<0,2	**0,14**	-	
xylenen (0.7 factor)	ug/l	0,21	**0,21**	<=S	-
styreen	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN					
naftaleen	ug/l	<0,02	**0,014**	<=S	-
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN					
1,1-dichloorethaan	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
1,2-dichloorethaan	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
1,1-dichlooretheen	ug/l	<0,1	**0,07**	<=S	-
cis-1,2-dichlooretheen	ug/l	<0,1	**0,07**	-	
trans-1,2-dichlooretheen	ug/l	<0,1	**0,07**	-	
som (cis,trans) 1,2- dichloorethenen (0.7 factor)	ug/l	0,14	**0,14**	<=S	-
dichloormethaan	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
1,1-dichloorpropaan	ug/l	<0,2	**0,14**	-	
1,2-dichloorpropaan	ug/l	<0,2	**0,14**	-	
1,3-dichloorpropaan	ug/l	<0,2	**0,14**	-	
som dichloorpropanen (0.7 factor)	ug/l	0,42	**0,42**	<=S	-
tetrachlooretheen	ug/l	<0,1	**0,07**	<=S	-
tetrachloormethaan	ug/l	<0,1	**0,07**	<=S	-
1,1,1-trichloorethaan	ug/l	<0,1	**0,07**	<=S	-
1,1,2-trichloorethaan	ug/l	<0,1	**0,07**	<=S	-
trichlooretheen	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
chloroform	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
vinylchloride	ug/l	<0,2	**0,14**	<=S	-
tribroommethaan	ug/l	<0,2	**0,14**	---	
MINERALE OLIE					
fractie C10-C12	ug/l	<25	**17,5**	--	-
fractie C12-C22	ug/l	<25	**17,5**	--	-
fractie C22-C30	ug/l	<25	**17,5**	--	-
fractie C30-C40	ug/l	<25	**17,5**	--	-
totaal olie C10 - C40	ug/l	<50	**35**	<=S	-

ADDITIONELE TOETSPARAMETERS	Eenheid	BT	BC
13150639-001			
som 16 aromatische oplosmiddelen (Bbk, 1-1-2008)	ug/l	**0.77**	^--
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)	DIMSLS	**0.0002**	

Monstercode	Monsteromschrijving
13150639-001	*Peilbuis 01*

Verklaring kolommen

SR *Resultaat op het analyserapport*
BT *Berekend toetsresultaat (omgerekend naar standaard bodem). Bij organische stof en lutum staan de voor de toetsing gebruikte waarden.*
BC *Toetsoordeel*
BI *SYNLAB berekende BodemIndex waarde: =(BT - (S of AW)) / (I - (S of AW))*

Verklaring toetsingsoordelen

- *Geen toetsoordeel mogelijk*
-- *Heeft geen normwaarde, zorgplicht van toepassing*
--- *Streefwaarde ontbreekt, zorgplicht van toepassing*
Verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat
<=AW *Kleiner dan of gelijk aan de achtergrondwaarde*
<=S *Kleiner dan of gelijk aan de streefwaarde*
>S *Groter dan de streefwaarde*
>I *Groter dan interventiewaarde*
>(ind)I *INEV (Indicatieve interventiewaarde) wordt overschreden*
^ *Enkele parameters ontbreken in de som*

Normenblad
Toetskeuze: T.13: Beoordeling kwaliteit van grondwater volgens Wbb

Analyse	Eenheid	S	I
METALEN			
barium	ug/l	50	625
cadmium	ug/l	0,4	6
kobalt	ug/l	20	100
koper	ug/l	15	75
kwik	ug/l	0,05	0,3
lood	ug/l	15	75
molybdeen	ug/l	5	300
nikkel	ug/l	15	75
zink	ug/l	65	800
VLUCHTIGE AROMATEN			
benzeen	ug/l	0,2	30
tolueen	ug/l	7	1000
ethylbenzeen	ug/l	4	150
xylenen (0.7 factor)	ug/l	0,2	70
styreen	ug/l	6	300
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN			
naftaleen	ug/l	0,01	70
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN			
1,1-dichloorethaan	ug/l	7	900
1,2-dichloorethaan	ug/l	7	400
1,1-dichlooretheen	ug/l	0,01	10
dichloormethaan	ug/l	0,01	1000
som (cis,trans) 1,2- dichloorethenen (0.7 factor)	ug/l	0,01	20
som dichloorpropanen (0.7 factor)	ug/l	0,8	80
tetrachlooretheen	ug/l	0,01	40
tetrachloormethaan	ug/l	0,01	10
1,1,1-trichloorethaan	ug/l	0,01	300
1,1,2-trichloorethaan	ug/l	0,01	130
trichlooretheen	ug/l	24	500
chloroform	ug/l	6	400
vinylchloride	ug/l	0,01	5
tribroommethaan	ug/l		630
MINERALE OLIE			
totaal olie C10 - C40	ug/l	50	600

* Indicatief niveau voor ernstige verontreiniging

Legenda normenblad
S = Streefwaarden
I = Interventiewaarden
Normen en definities http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bbk/instrumenten/botova/downloads

Bijlage 6

Verklaring van functiescheiding

aelmans	MANAGEMENTSYSTEEM 2018 SF301A Verklaring van functiescheiding
	Versienummer: 04 Versiedatum: 17 juni 2019 Pagina 1 van 1

Projectnaam	VBO CPO Bergharen
Projectnummer	E190140

Ik verklaar dat het veldwerk onafhankelijk van de opdrachtgever is uitgevoerd conform de eisen van:

O BRL-SIKB 1000 O protocol 1001

O BRL-SIKB 2000 ● protocol 2001
● protocol 2002
● protocol 2018

O BRL-SIKB 2100 O protocol 2101

O BRL-SIKB 6000 O protocol 6001

Naam: S. Bavants

Functie: veldmedewerker / monsternemer / milieukundig begeleider / boormeester

Datum uitvoering: 14-11-19 t/m 21-11-19

Handtekening: .....

Bijlage 7

Asbestinspectierapport +
analysecertificaten asbest

aelmans	MANAGEMENTSYSTEEM 2018 SF302E Monsternameplan 2018
	Versienummer: 03 Versiedatum: 1 januari 2019 Pagina 1 van 2

MONSTERNAMEPLAN 2018

1. PROJECTGEGEVENS

Projectnummer	: E190140 VBO Bouwplan Dorsvlegel ong. Bergharen

2. UITVOERING VELDWERK

0 deelgebieden
□ nee
□ ja, op basis van locatiebezoek / historische informatie
aantal deelgebieden:

deelgebied	omschrijving	oppervlakte
A	Volledige Locatie	6795 m²
B		
C		
D		
E		

deelgebied	gaten		
	aantal	lxbxd	analyse
A	6	0,3 X 0,3 X 0,5 m.	
B			
C			
D			
E			

deelgebied	sleuven		
	aantal	lxbxd	analyse
A			
B			
C			
D			
E			

deelgebied	boringen		
	aantal	lxbxd	analyse
A	6	Ø 120	
B			
C			
D			
E			

3. AANLEVEREN MONSTERS

Monstercodering	0 standaard: monster 1... 0 afwijkend:.....
Monsterverpakking	0 10 l emmers, laboratorium: SYNLAB 0 anders:
Aanleveren aan:	0 laboratorium SYNLAB
Plaats en tijd aanleveren monsters	0 plaats: Voerendaal 0 datum:
analyses	0 NEN-5707 0 NEN-5897
- monstername conform NEN5707 en werkinstructie WI302E - registratie op monsternameformulier SF302F	

aelmans	MANAGEMENTSYSTEEM 2018 SF302E Monsternameplan 2018
	Versienummer: 03 Versiedatum: 1 januari 2019 Pagina 2 van 2

4. VEILIGHEIDSPLAN

Standaard veiligheidsmateriaal:
+ wegwerp overschoenen of afspoelbare laarzen + wegwerp handschoenen + plakband
+ stickers "voorzichtig, bevat asbest" + veiligheidshelm

0 blootstellingsverwachting aan asbestvezels < risicogrenswaarde (=Verwaarloosbaar Risiconiveau)
- standaard veiligheidsmateriaal

0 blootstellingsverwachting > VR en < MTR (maximaal toelaatbaar risiconiveau)
- standaard veiligheidsmateriaal, wegwerp-overall, halfgelaatsmasker

0 blootstellingsverwachting > MTR
- standaard veiligheidsmateriaal, wegwerp-overall, volgelaatsmasker, deco-unit, overdrukcabine op laadschop of kraan

- indeling afgeleid uit RIVM rapport 711700134/2003
- instructies en maatregelen conform WI302E+F, WI501A en CROW 400

Aanvullende instructies nodig voor ☐ ja _____
_____
_____
☐ n.v.t.

5. EVENTUELE AANVULLENDE OPMERKINGEN

onverdacht

aelmans	MANAGEMENTSYSTEEM 2018 SF302F Monsternameformulier 2018
	Versienummer: 03 Versiedatum: 1 januari 2019 Pagina 1 van 3

1. PROJECTGEGEVENS

Projectnummer: E190140 VBO Bouwplan Dorpsvlegel ong. Bergharen

2. ALGEMEEN

Doel onderzoek: kwaliteit bodem vaststellen	
Uitvoerende organisatie: Aelmans Eco B.V.	datum uitvoering: 19-11 + 21-11-'19
Projectleider: HWO	telefoon:
Veldmedewerker: HWO - GHA - JKU – FPA - ERS - SOR - SBO - TAE - DTE	

3. LOCATIEGEGEVENS

Locatie ingedeeld in deelgebieden?
■ nee
□ ja

deelgebied	omschrijving	oppervlakte
A	Volledige Locatie	ca 7000 m²
B		
C		
D		
E		

4. OMSTANDIGHEDEN VISUELE INSPECTIE

dag , datum:	**dagdeel :**		
Neerslag	■ <10mm/dag	0 >10mm/dag	regen / hagel / sneeuw
Tijdstip	9..15 uur		
Zicht	■ >50 m	0 < 50 m	
Bedekking maaiveld	■ < 25%	0 > 25%	vegetatie /waterplassen / anders nl.
Vegetatie verwijderd	0 ja, bedekkingsgraad na verwijdering 0 < 25% 0 > 25% ■ nee		

5. RESULTATEN VISUELE INSPECTIE

asbest type 1	totaal	gram aangetroffen
	vermoedelijke herkomst	
	monstercode O	
	overgedragen aan laboratorium	gram op
asbest type 2	totaal	gram aangetroffen
	vermoedelijke herkomst	
	monstercode O	
	overgedragen aan laboratorium	gram op
asbest type 3	totaal	gram aangetroffen
	vermoedelijke herkomst	
	monstercode O	
	overgedragen aan laboratorium	gram op

aelmans	MANAGEMENTSYSTEEM 2018 SF302F Monsternameformulier 2018
	Versienummer: 03 Versiedatum: 1 januari 2019 Pagina 2 van 3

6. RESULTATEN OVERIGE VELDWERKZAAMHEDEN

Samenstelling grondmonsters

(G) gat (S) sleuf (B) boring	codering	afmetingen	bodemlaag (cm-mv)	gewicht grondmonster (kg)	codering grondmonster	analyse
G	1 t/m 8	30 x 30	0-50	15,8	MM01	
G	9 t/m 16	30 x 30	0-50	15,0	MM02	
B	1, 6, 10, 13	Ø 120	50-200	NVT		

Samenstelling materiaalmonsters

(G) gat (S) sleuf (B) boring	codering	bodemlaag (cm-mv)	soort asbest	asbest(gr)

aeimans	MANAGEMENTSYSTEEM 2018 SF302F Monsternameformulier 2018
	Versienummer: 03 Versiedatum: 1 januari 2019 Pagina 3 van 3

7. AFRONDING VELDWERK

Monstercodering	● standaard: monster 1... 0 afwijkend:.....	
Monsterverpakking	● 10 l emmers, laboratorium: SYNLAB 0 anders:	
Aanleveren aan:	● laboratorium SYNLAB	
Plaats en tijd aanleveren monsters	● plaats: Voerendaal 0 datum: 16-11-19	
Analyses	0 NEN-5707 0 NEN-5897	
Bijlagen aanwezig?	● kaart	● foto's
Afwijkingen van het protocol 2018 of van NEN-5707	0 ja,	● nee
Paraaf veldmedewerker		
Voor akkoord projectleider		

Notities/opmerkingen:

2 monsters op asbest in grond ingezet ter bevestiging v/d visuele bevinding

8. ONDERZOEKSMATERIAAL

• spade, hark, folie, werkschets

0 schouwbak	0 grove zeven	0 grondboor
0 monsterschep	0 meetlint	0 meetwiel
0 piketpaaltjes	0 landmeetapparatuur	0 markeerlint
0 laadschop	0 hersluitbare zakken	0 afsluitbare emmers
0 werkwater	0 balans	0_____

SYNLAB Analytics & Services B.V.
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.synlab.nl

Analyserapport

AELMANS ECO BV
Dhr. H. Wolfs
Kerkstraat 4
6367 JE VOERENDAAL

Uw projectnaam	: Dorsvlegel te Bergharen
Uw projectnummer	: E190140
SYNLAB rapportnummer	: 13150710, versienummer: 1

Rotterdam, 02-12-2019

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project E190140. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is uitgevoerd door SYNLAB Analytics & Services B.V., gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden of het SYNLAB laboratorium in Frankrijk (99-101 Avenue Louis Roche, Gennevilliers) is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 7 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Jaap-Willem Hutter
Technical Director

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AELMANS ECO BV
Dhr. H. Wolfs

Analyserapport

Projectnaam	Dorsvlegel te Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150710 - 1	Rapportagedatum	02-12-2019

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Asbestverdachte grond AS3000	Monster 1
002	Asbestverdachte grond AS3000	Monster 2

Analyse	Eenheid	Q	001	002
ANALYSES UITGEVOERD DOOR DERDEN				
Asbest in grond conform Nen 5898			zie bijlage	zie bijlage

Paraaf :

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

AELMANS ECO BV
Dhr. H. Wolfs

Analyserapport

Projectnaam	Dorsvlegel te Bergharen	Orderdatum	21-11-2019
Projectnummer	E190140	Startdatum	21-11-2019
Rapportnummer	13150710 - 1	Rapportagedatum	02-12-2019

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
Asbest in grond conform Nen 5898	Asbestverdachte grond AS3000	Analyse uitbesteed

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	E1758288	14-11-2019	14-11-2019	ALC291 Theoretische monsternamedatum
002	E1758287	14-11-2019	14-11-2019	ALC291 Theoretische monsternamedatum

Paraaf :

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

V081019_1

Analysecertificaat

RPS analyse bv
E asbest@rps.nl
W www.rps.nl

Breda
Minervum 7002
Postbus 3440
4800 DK Breda
T 088 99 04 720

Zwolle
Ampèrestraat 35
Postbus 40172
8004 DD Zwolle
T 088 99 04 755

Datum rapportage 02-12-2019

Monsternummer: **19-201990**
Rapportnummer: 1911-3465_01

Ordernummer RPS	1911-3465
Ordernummer opdrachtgever	(13150710) E190140
Opdrachtgever	SYNLAB Analytics & Services B.V. Steenhouwerstraat 15 3194 AG Rotterdam
Datum order	25-11-2019
Datum analyse	02-12-2019
Monstergegevens afkomstig van	Opdrachtgever
Monsternummer opdrachtgever	13150710-001
Barcode	(E1758288)
Datum monstername	14-11-2019
Adres monstername	Dorsvlegel Bergharen
Monsternamepunt	
Opmerking	Monster 1
Soort monster	Grond (15,788kg nat ingezet)

De analyse is uitgevoerd door RPS analyse: vestiging Breda
Onderzoeksmethode: conform NEN 5898. (Monstername conform:)
Droog gewicht <20mm (kg) 14,181

	Gewicht	Gew mat	N	Percentage grond onderzocht	Chrysotiel	Amosiet	Crocidoliet	Hechtgebonden	Niet hechtgebonden	Totaal
	kg	gram		%	mg	mg	mg	mg	mg	mg
8-20 mm	0,000	0,000	0	100,0	-	-	-	-	-	-
4-8 mm	0,000	0,000	0	100,0	-	-	-	-	-	-
2-4 mm	0,011	0,000	0	100,0	-	-	-	-	-	-
1-2 mm	0,054	0,000	0	100,0	-	-	-	-	-	-
0,5-1 mm	0,984	0,000	0	20,3	-	-	-	-	-	-
< 0,5 mm	13,133	0,000	0	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	14,181	0,000	0		-	-	-	-	-	-

	Totaal Chrysotiel	Totaal Amosiet	Totaal Crocidoliet	Totaal hechtgebonden	Totaal niet hechtgebonden	Totaal asbest
Totaal asbest (mg/kg d.s.)	-	-	-	-	-	<1,0
Ondergrens (mg/kg d.s.)	-	-	-	-	-	-
Bovengrens (mg/kg d.s.)	-	-	-	-	-	-

Droge stof 89,8 % (m/m) * Gewogen asbest (mg/kg d.s.) -

Aangetroffen asbesthoudend materiaal: Geen

Angele de Leeuw
Labcoördinator

V081019_1

Analysecertificaat

Datum rapportage 02-12-2019

Monsternummer: 19-201990

Rapportnummer: 1911-3465_01

Ordernummer RPS	1911-3465
Ordernummer opdrachtgever	(13150710) E190140
Opdrachtgever	SYNLAB Analytics & Services B.V. Steenhouwerstraat 15 3194 AG Rotterdam
Datum order	25-11-2019
Datum analyse	02-12-2019
Monstergegevens afkomstig van	Opdrachtgever
Monsternummer opdrachtgever	13150710-001
Barcode	(E1758288)
Datum monstername	14-11-2019
Adres monstername	Dorsvlegel Bergharen
Monsternamepunt	
Opmerking	Monster 1
Soort monster	Grond (15,788kg nat ingezet)

Toelichting

* Droge stof is volgens eigen methode.
- = Niet aantoonbaar
< = Het totaal asbest (mg/kg d.s.) bevindt zich onder de bepalingsgrens
N = Het aantal stukken asbesthoudend materiaal dat is geteld in het onderzochte deel van de desbetreffende fractie
LB > 3 betekent meer dan 3 losse vezels en/of vezelbundels
LB <= 3 betekent 1-3 losse vezels en/of vezelbundels
Bij aantreffen van NIET-hechtgebonden asbesthoudende materialen wordt 10 gram van de fractie <0,5mm kwalitatief onderzocht. Indien relevant voor het onderzoek dient op deze fractie tevens analyse m.b.v. SEM/EDX uitgevoerd te worden.
De resultaten hebben uitsluitend betrekking op het aangeboden monster.
Opmerking: indien de monstername uitgevoerd is door derden is RPS analyse bv niet verantwoordelijk voor de representativiteit van de monstername.
Boven- en ondergrenzen zijn bepaald m.b.v. het 95% betrouwbaarheidsinterval.
Alleen aan het originele complete analyse certificaat kunnen rechten worden ontleend.
Analyses conform NEN5898 worden uitgevoerd onder AS3000; pakket 3070/3270 en AP04-A; pakket SG6/SB5.

TESTEN
RvA L 192

Angele de Leeuw

Labcoördinator

V081019_1

Analysecertificaat

Datum rapportage 02-12-2019

Monsternummer: **19-201991**
Rapportnummer: 1911-3465_01

Ordernummer RPS	1911-3465
Ordernummer opdrachtgever	(13150710) E190140
Opdrachtgever	SYNLAB Analytics & Services B.V. Steenhouwerstraat 15 3194 AG Rotterdam
Datum order	25-11-2019
Datum analyse	02-12-2019
Monstergegevens afkomstig van	Opdrachtgever
Monsternummer opdrachtgever	13150710-002
Barcode	(E1758287)
Datum monstername	14-11-2019
Adres monstername	Dorsvlegel Bergharen
Monsternamepunt	
Opmerking	Monster 2
Soort monster	Grond (15,807kg nat ingezet)

RPS analyse bv
E asbest@rps.nl
W www.rps.nl

Breda
Minervum 7002
Postbus 3440
4800 DK Breda
T 088 99 04 720

Zwolle
Ampèrestraat 35
Postbus 40172
8004 DD Zwolle
T 088 99 04 755

De analyse is uitgevoerd door RPS analyse: vestiging Breda
Onderzoeksmethode: conform NEN 5898. (Monstername conform:)
Droog gewicht <20mm (kg) 14,181

	Gewicht	Gew mat	N	Percentage grond onderzocht	Chrysotiel	Amosiet	Crocidoliet	Hechtgebonden	Niet hechtgebonden	Totaal
	kg	gram		%	mg	mg	mg	mg	mg	mg
8-20 mm	0,000	0,000	0	100,0	-	-	-	-	-	-
4-8 mm	0,000	0,000	0	100,0	-	-	-	-	-	-
2-4 mm	0,000	0,000	0	100,0	-	-	-	-	-	-
1-2 mm	0,046	0,000	0	100,0	-	-	-	-	-	-
0,5-1 mm	2,161	0,000	0	9,3	-	-	-	-	-	-
< 0,5 mm	11,975	0,000	0	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	14,181	0,000	0		-	-	-	-	-	-

	Totaal Chrysotiel	Totaal Amosiet	Totaal Crocidoliet	Totaal hechtgebonden	Totaal niet hechtgebonden	Totaal asbest
Totaal asbest (mg/kg d.s.)	-	-	-	-	-	<1,0
Ondergrens (mg/kg d.s.)	-	-	-	-	-	-
Bovengrens (mg/kg d.s.)	-	-	-	-	-	-

Droge stof 89,7 % (m/m) * Gewogen asbest (mg/kg d.s.) -

Aangetroffen asbesthoudend materiaal: Geen

Angele de Leeuw
Labcoördinator

V081019_1

Analysecertificaat

Datum rapportage 02-12-2019

Monsternummer: 19-201991

Rapportnummer: 1911-3465_01

Ordernummer RPS	1911-3465
Ordernummer opdrachtgever	(13150710) E190140
Opdrachtgever	SYNLAB Analytics & Services B.V. Steenhouwerstraat 15 3194 AG Rotterdam
Datum order	25-11-2019
Datum analyse	02-12-2019
Monstergegevens afkomstig van	Opdrachtgever
Monsternummer opdrachtgever	13150710-002
Barcode	(E1758287)
Datum monstername	14-11-2019
Adres monstername	Dorsvlegel Bergharen
Monsternamepunt	
Opmerking	Monster 2
Soort monster	Grond (15,807kg nat ingezet)

Toelichting

* Droge stof is volgens eigen methode.
- = Niet aantoonbaar
< = Het totaal asbest (mg/kg d.s.) bevindt zich onder de bepalingsgrens
N = Het aantal stukken asbesthoudend materiaal dat is geteld in het onderzochte deel van de desbetreffende fractie
LB > 3 betekent meer dan 3 losse vezels en/of vezelbundels
LB <= 3 betekent 1-3 losse vezels en/of vezelbundels
Bij aantreffen van NIET-hechtgebonden asbesthoudende materialen wordt 10 gram van de fractie <0,5mm kwalitatief onderzocht. Indien relevant voor het onderzoek dient op deze fractie tevens analyse m.b.v. SEM/EDX uitgevoerd te worden.
De resultaten hebben uitsluitend betrekking op het aangeboden monster.
Opmerking: indien de monstername uitgevoerd is door derden is RPS analyse bv niet verantwoordelijk voor de representativiteit van de monstername.
Boven- en ondergrenzen zijn bepaald m.b.v. het 95% betrouwbaarheidsinterval.
Alleen aan het originele complete analyse certificaat kunnen rechten worden ontleend.
Analyses conform NEN5898 worden uitgevoerd onder AS3000; pakket 3070/3270 en AP04-A; pakket SG6/SB5.

TESTEN
RvA L 192

Angele de Leeuw

Labcoördinator

Bijlage 8

Kadastrale gegevens

kadaster

BETREFT
Bergharen H 994

UW REFERENTIE
E190140 TRE

GELEVERD OP
29-10-2019 - 12:29

PRODUCTIEORDERNUMMER
S11044895030

VOLLEDIG GESIGNALEERD T/M
28-10-2019 - 14:59

VOLLEDIG BIJGEWERKT T/M
28-10-2019 - 14:59

Eigendomsinformatie

ALGEMEEN

Kadastrale aanduiding	Bergharen H 994 Kadastrale objectidentificatie : 077280099470000
Kadastrale grootte	18.917 m²
Grens en grootte	Vastgesteld
Coördinaten	174829 - 429247
Omschrijving	Terrein (grasland)
Ontstaan uit	Bergharen H 796

AANTEKENINGEN

Publiekrechtelijke beperking Basisregistratie Kadaster	Er zijn geen beperkingen bekend in de Basisregistratie Kadaster.
Publiekrechtelijke beperking Landelijke Voorziening	Er zijn geen beperkingen bekend in de Landelijke Voorziening WKPB.

RECHTEN

1 Eigendom (recht van)

Afkomstig uit stuk	Hyp4 30733/197 Arnhem	**Ingeschreven op**	23-03-2005 om 09:00
Naam gerechtigde	Gemeente Wijchen		
Adres	Kasteelln 22 24 6602 DE WIJCHEN		
Postadres	Postbus 9000 6600 HA WIJCHEN		
Statutaire zetel	WYCHEN		
KvK-nummer	09212602 (Bron: Handelsregister) Voor de meest actuele naam, zetel en adres, raadpleeg het Handelsregister		

Voor een eensluidend uittreksel, de bewaarder van het kadaster en de openbare registers.
De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt ten aanzien van de kadastrale gegevens
zich het recht voor als bedoeld in artikel 2 lid 1 juncto artikel 6 lid 3 van de Databankenwet.
Heeft u nog vragen? Neem contact op met de klantenservice.

Uittreksel Kadastrale Kaart

Uw referentie: E190140 TRE

Deze kaart is noordgericht

12345 Perceelnummer

25 Huisnummer

Vastgestelde kadastrale grens

Voorlopige kadastrale grens

Administratieve kadastrale grens

Bebouwing

Overige topografie

Voor een eensluidend uittreksel, geleverd op 29 oktober 2019
De bewaarder van het kadaster en de openbare registers

Schaal 1:2000

Kadastrale gemeente	Bergharen
Sectie	H
Perceel	994

Aan dit uittreksel kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend.
De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankenrecht.

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

Aan
Werkorganisatie Wijchen-Druten
T.a.v. Karel Gommer

Datum
2 Maart 2020

Opgesteld door, telefoonnummer
Rob Segers, 0615503328

Onderwerp
Beoordeling verkennend bodem- en asbestonderzoek Dorsvlegel ong. te Bergharen

Adviesvraag
Op verzoek van de gemeente Wijchen geeft de ODRN een beoordeling van de milieukwaliteit van de bodem van het perceel kadastraal gemeente Bergharen, sectie H perceelnr. 994. Dit ten behoeve van de bouwvergunning die voor de locatie wordt aangevraagd.

Situatie
Er is bouwvergunning aangevraagd voor het realiseren van een 12-tal woningen op het perceel kadastraal gemeente Bergharen, sectie H perceelnr. 994. De locatie is op dit moment in gebruik als weiland. Er hebben zich geen bodembedreigende activiteiten afgespeeld.

Aanleiding verkennend bodem- en asbestonderzoek
De aanleiding voor het verkennend bodem- en asbestonderzoek Bouwplan Dorsvlegel ong, te Bergharen (Aelmans, rap.nr E190140.007/KDI, d.d. 12 december 2019) zijn de voorgenomen bouwplannen op het bovengenoemde perceel.

Doel bodemonderzoek
Het doel van een verkennend bodemonderzoek is vaststellen of de bodem ter plaatse van de onderzoekslocatie is verontreinigd, en zo ja of de concentraties van de onderzochte componenten aanleiding vormen voor het instellen van een nader onderzoek.

Resultaten en conclusies bodemonderzoek
Het verkennend bodem- en asbestonderzoek heeft betrekking op het perceel dat kadastraal bekend staat als: gemeente Bergharen, sectie H perceelnummer 994. Het te onderzoeken perceel is eveneens als zodanig in het kadaster geregistreerd. Het te bebouwen oppervlak bedraagt circa 6.793 m².

Zintuiglijk is zowel in de bovengrond als in de ondergrond geen asbestverdacht materiaal. In de bovengrond zijn echter wel specifieke bodemvreemde materialen aangetroffen in de vorm van stukjes plastic.

In de grond en het grondwater zijn chemisch analytische geen noemenswaardige verontreinigingen geconstateerd. Analytisch is er geen asbest aangetoond.

De hypothese ‘onverdachte locatie’ dient middels de resultaten van het onderzoek genuanceerd te worden. In het grondwater zijn in licht verhoogde mate verontreinigingen aangetroffen.

Beoordeling ODRN

- Het bodemonderzoek voor de bouwvergunning is uitgevoerd conform de gestelde normen, protocollen en richtlijnen (NEN 5707, NEN5740, BRL SIKB 2000);
- In de bodem zijn geen noemenswaardige verontreinigingen aangetroffen.

Conclusie

De milieukwaliteit van de bodem van de locatie is geschikt voor het realiseren van de 12 woningen en vormt geen belemmering voor de bestemmingswijziging.

Bijlage 4 Quickscan stikstof

Quickscan stikstof

Datum : 2 april 2020
Betreft : QS Stikstof CPO Bergharen
Project : P198868

1. Aanleiding

De hoogste bestuursrechter (de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State) heeft op 29 mei 2019 (zie: AbRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604) beslist dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet gebruikt mag worden als basis om toestemming te verlenen voor activiteiten die leiden tot een stikstoftoename ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen en soorten in Natura2000-gebieden.

Deze beslissing heeft consequenties voor ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw, de aanleg van infrastructuur (o. a. vaar-, spoor-, en autowegen), de bouw van nieuwe bedrijven en agrarische activiteiten die kunnen leiden tot een toename van de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden.

Als een (bouw)project significant negatieve effecten kan veroorzaken op stikstofgevoelige habitattypen en soorten in een Natura 2000-gebied als gevolg van stikstof of andere effecten is een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming vereist (zie artikel 2.7 en 2.8 van de Wet natuurbescherming).

2. Doel van deze quickscan

In deze notitie is het voornemen voor woningbouw, zoals omschreven in de toelichting van het planvoornemen, als uitgangspunt genomen. Deze quickscan is bedoeld om gevolgen van het initiële voornemen op omliggende Natura 2000-gebieden inzichtelijk te maken door gebruik te maken van het meest recente rekenmodel.

3. Voornemen

Het planvoornemen bestaat uit de realisatie van een woningbouwproject van 12 woningen op vrije kavels in de vorm van een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Van deze woningen zullen er 8 vrijstaand gerealiseerd worden, en 4 in een twee-onder-een-kap type. De kavels verschillen van grootte en bestrijken in totaal een oppervlakte van 3.802 m^2. Daarnaast zullen er 14 parkeerplaatsen gerealiseerd worden en zal het geheel landschappelijk ingepast worden.

Verkavelingsplan

4. Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt op circa 4,1 kilometer van Natura 2000-gebied de Rijntakken.
Dit Natura 2000-gebied omvat de beschermde natuurgebieden langs de rivieren de IJssel, de Neder-Rijn en de Waal. De Rijntakken worden voornamelijk beschermd door de Vogelrichtlijn, maar op specifieke plekken ook door de Habitatrichtlijn. De Rijntakken bevatten meerdere stikstofgevoelige habitattypen. Dichtstbijzijnd deel van de Rijntakken zijn de uiterwaarden van de Waal ten noorden van Deest en Winssen. Nabij het plangebied liggen voornamelijk stikstofgevoelige habitattypen in de vorm van kamgrasweide & bloemrijk weidevogelgrasland.

Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebied

5. Stikstofberekening

De vergunningverlening voor projecten die door de stikstofuitspraak van de Raad van State (mei 2019) tijdelijk stil liggen, komt in etappes weer op gang. Op 16 september 2019 is de nieuwe versie van AERIUS Calculator (2019) beschikbaar gekomen. Met deze rekentool kan de stikstofdepositie op een natuurgebied van een bouwplan of project worden berekend.

In AERIUS is het niet mogelijk om voor een tijdelijke periode stikstofbronnen in te voeren. De rekensystematiek gaat uit van de uitstoot van stikstofoxiden en ammoniak gedurende de periode van een jaar. Bijgevoegd is een bijlage met pdf-uitvoer van AERIUS waarin de nader te bespreken realisatiefase en gebruiksfase ingevoerd zijn.

<u>Opzet stikstofberekening</u>
In de quickscan wordt eerst de zogenoemde emissieruimte voor het bouwplan bepaald. Dit is de maximaal mogelijke emissie van stikstofoxiden (afkomstig van de emissiebronnen die betrekking hebben tot het bouwplan) voor er sprake is van significante stikstofdepositie in de stikstofgevoelige habitattypen in omliggend Natura 2000-gebied.

Vervolgens worden de volgende fasen onderscheiden in het bouwplan:
- Realisatiefase (tijdelijk, bouwmaatregelen die plaatsvinden in het plangebied en bijbehorende transportbewegingen)
- Gebruiksfase (verkeersgeneratie van de nieuwe situatie)

5.1 Emissieruimte

Door middel van de AERIUS-calculator is het mogelijk de maximale uitstoot van stikstofoxiden in het plangebied te berekenen waarbij geen toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden ontstaat. Deze emissieruimte geeft een indicatie van de bandbreedte waarin het project qua uitstoot van stikstofoxiden mag plaatsvinden. Op basis van AERIUS-berekeningen is deze emissieruimte bepaald op **165 kg NOx/jaar**. De AERIUS-berekening voor de emissieruimte is bijgevoegd als bijlage.

5.2 Realisatiefase

De realisatiefase van het bouwplan betreft het geheel aan (mogelijke) sloop- en bouwmaatregelen die (tijdelijk) plaatsvinden. Mogelijke emissie van stikstofoxiden kan veroorzaakt worden door de inzet van mobiele werktuigen in het plangebied en transportbewegingen van en naar de bouwlocatie.
Aangezien het gebruik van mobiele werktuigen en bijbehorend bouwverkeer niet geïnventariseerd is, wordt gebruik gemaakt van kengetallen zoals vastgesteld in de 'Handreiking woningbouw en AERIUS' van de Rijksoverheid, waarin uitgegaan wordt van een emissie van 3 kg NOx per woning in de aanlegfase (mobiele werktuigen en transportbewegingen). Bij een realisatie van het CPO-project met 12 woningen is er dus sprake van een geschatte emissie van **36 kg NOx**.

5.3 Gebruiksfase

De gebruiksfase betreft alle (continue) emissiebronnen door toedoen van het planvoornemen. Aangezien de woningen gasloos gerealiseerd zullen worden, is alleen de toename van verkeersgeneratie van belang voor de berekening van de totale gebruiksfase.

Het planvoornemen voorziet in een toekomstige gebruikssituatie van 12 woningen in het plangebied, waarvan 8 vrijstaand gerealiseerd en 4 twee-onder-een-kap. Voor het berekenen van de verkeersgeneratie wordt gebruik gemaakt van CROW-publicatie Toekomstbestendig parkeren. Op basis van getallen behorend tot de rest bebouwde kom in weinig stedelijk gebied (maximaal) voorziet het CPO-project in een verkeersgeneratie van 33 motorvoertuigbewegingen per etmaal behorend tot de 4 twee-onder-een-kapwoningen, en 69 motorvoertuigbewegingen per etmaal behorend tot de 8 vrijstaande woningen. In totaal voorziet het plan in een verkeersgeneratie van 101 motorvoertuigbewegingen per etmaal.

Naast de kwantiteit aan verkeer dat gegenereerd wordt door het planvoornemen is de ontsluiting van het plangebied naar een grote doorgaande weg van belang voor de berekening van de gebruiksfase. Over deze ontsluiting wordt de emissie van stikstofoxiden door toename van de verkeersgeneratie berekend totdat deze opgaat in het grotere verkeersbeeld. Deze ontsluiting volgt de Dorsvlegel in westelijke richting en vervolgens het Keltenpad in noordelijke richting naar de doorgaande Molenweg. Deze route is circa 200 meter lang. Volgens bijgevoegde AERIUS-berekening veroorzaakt het planvoornemen in de gebruiksfase een emissie van **2,5 kg NOx/jaar.**

Bij het invoeren van de verkeersbewegingen in de AERIUS-berekening is geen rekening gehouden met eventuele congestie. Het effect van congestie in een 30 km/u-zone is zeer gering en niet significant gezien het grote verschil tussen de emissie in de gebruiksfase en de berekende emissieruimte in paragraaf 5.1 van deze notitie.

6. Conclusie

De realisatiefase en de gebruiksfase van het planvoornemen vormen samen de input voor de AERIUS-berekening. Uit de AERIUS-berekening volgt dat het voornemen niet leidt tot een overschrijding van de drempelwaarde van 0,00 mol/ha op stikstofgevoelige habitats. Het planvoornemen leidt daarmee niet tot een significante toename van stikstofdepositie op omliggende Natura2000-gebieden. Daarnaast is er een grote marge tussen de voorziene uitstoot van het planvoornemen (38,5 kg NOx) en de beschikbare emissieruimte (165 kg NOx) die overschreden moet worden voor er sprake is van schadelijke depositie van stikstof in omliggende natuurgebieden.

Negatieve effecten ten gevolge van stikstof op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebieden op basis van het voorgaande met zekerheid worden uitgesloten, waardoor een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming niet vereist is.

Bijlagen

1. *AERIUS-berekening Emissieruimte CPO Bergharen, 12/02/2020*
2. *AERIUS-berekening CPO Bergharen, 13/02/2020*

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Pouderoyen Tonnaer	Dorsvlegel, 6617 CP Bergharen

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Emissieruimte CPO Bergharen	RU803xmN5Gxs

Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
12 februari 2020, 10:38	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	Situatie 1
NOx	165,00 kg/j
NH3	-

Resultaten

Hectare met hoogste bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Emissieruimte voor de realisatie van een CPO-project van 12 woningen aan de Dorsvlegel in Bergharen

Locatie
Situatie 1

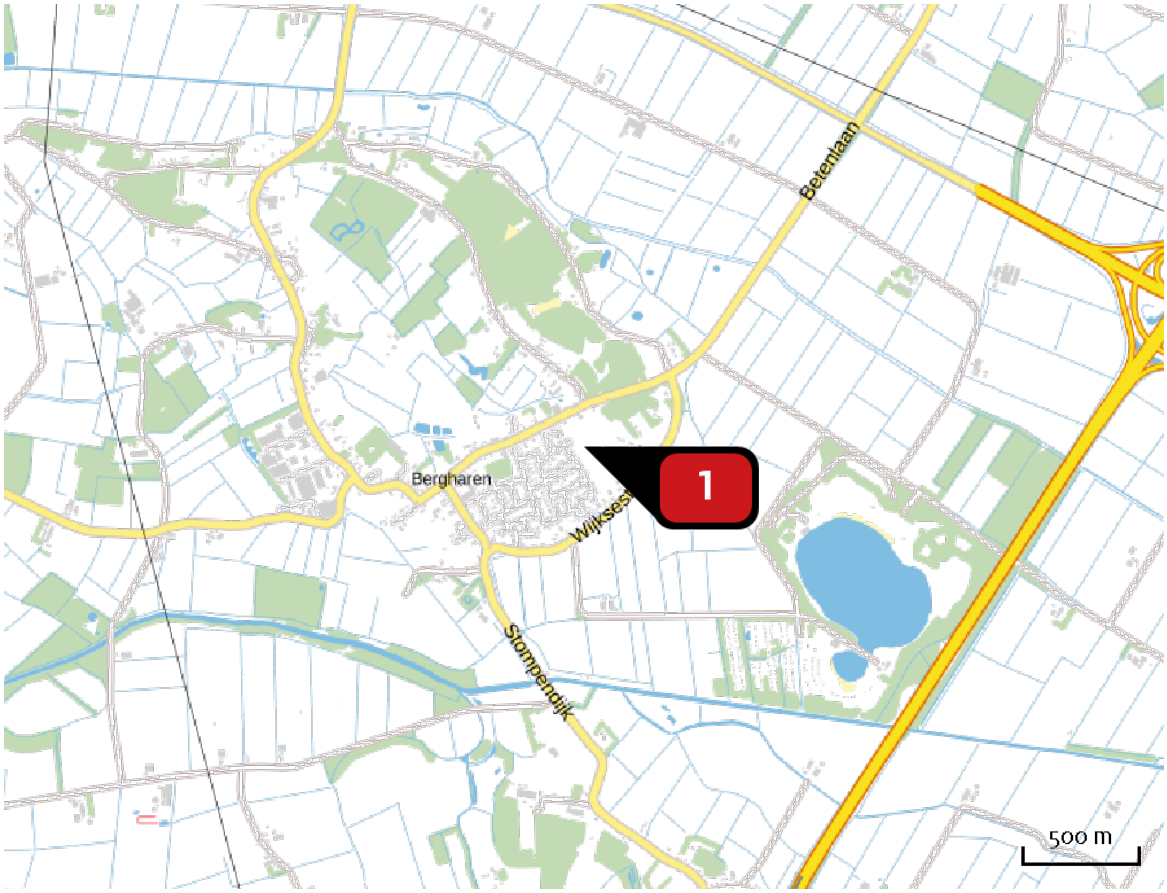

Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	Emissieruimte Mobiele werktuigen | Bouw en Industrie	-	165,00 kg/j

Emissie (per bron)

Situatie 1

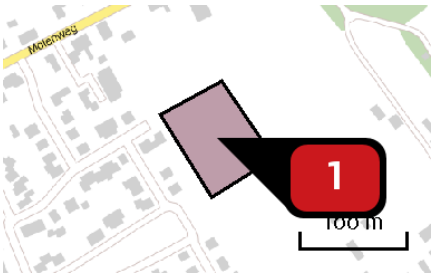

Naam	Emissieruimte
Locatie (X,Y)	174744, 429396
NOx	165,00 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Maximale invulling		4,0	4,0	0,0	NOx	165,00 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS	versie 2019A_20200211_3b24c29c22
Database	versie 3b24c29c22

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2019A

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Pouderoyen Tonnaer	Dorsvlegel, 6617 CP Bergharen

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
CPO Bergharen	RPp9dqfKRerc

Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
14 februari 2020, 13:37	2020	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	Situatie 1
NOx	38,55 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Realisatie van een CPO-project van 12 woningen aan de Dorsvlegel in Bergharen

Locatie
Situatie 1

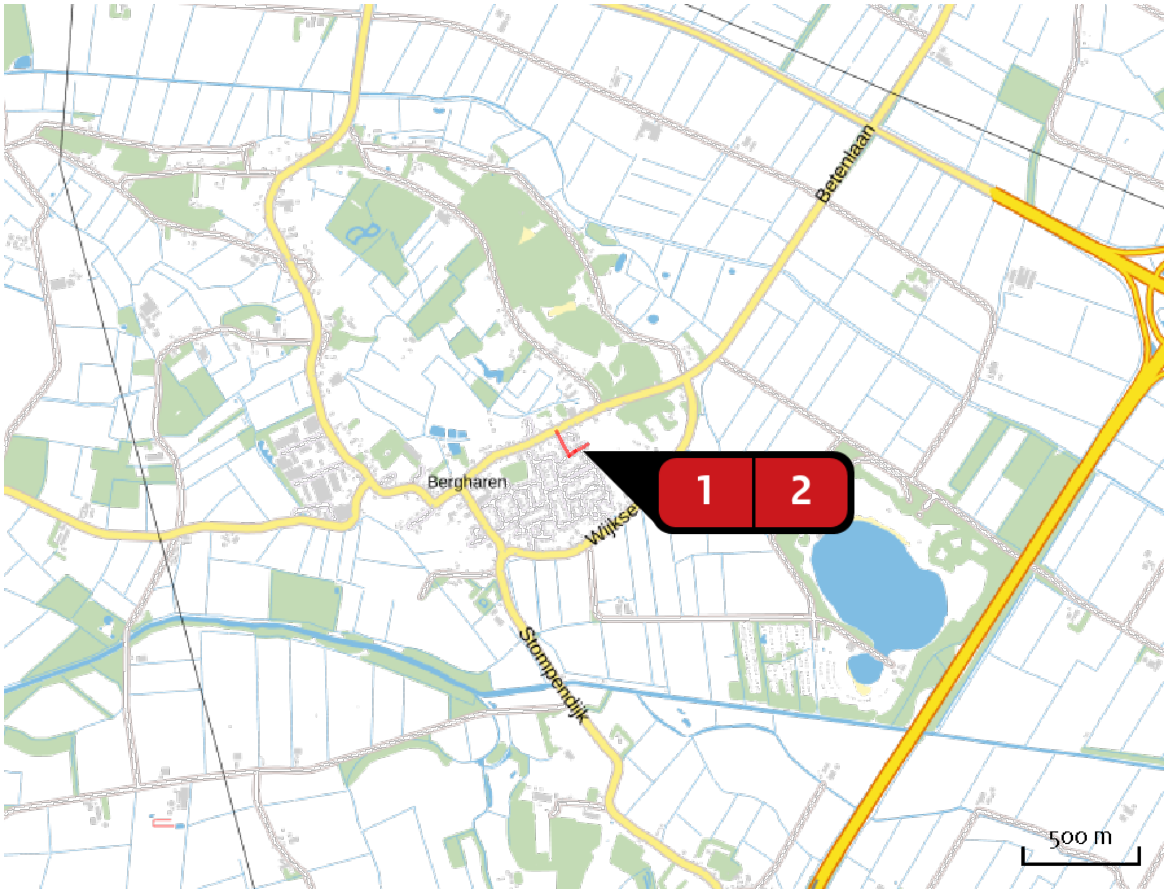

Emissie
Situatie 1

Bron Sector			Emissie NH3	Emissie NOx
1		Realisatiefase Mobiele werktuigen | Bouw en Industrie	-	36,00 kg/j
2		Verkeersgeneratie Wegverkeer | Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	2,55 kg/j

Emissie (per bron)

Situatie 1

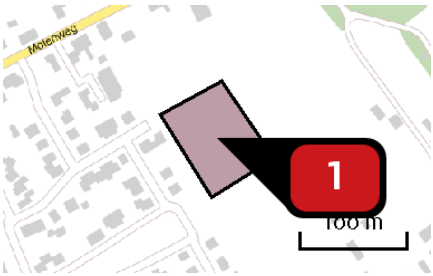

Naam	Realisatiefase
Locatie (X,Y)	174744, 429396
NOx	36,00 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Maximale invulling		4,0	4,0	0,0	NOx	36,00 kg/j

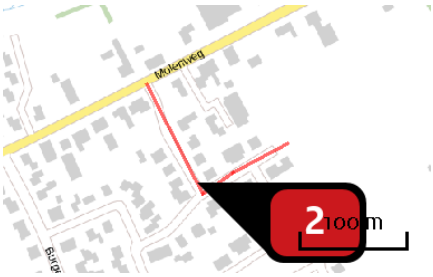

Naam	Verkeersgeneratie
Locatie (X,Y)	174607, 429379
NOx	2,55 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	101,0 / etmaal	NOx	2,55 kg/j
			NH3	< 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS	versie 2019A_20200211_3b24c29c22
Database	versie 2019A_20200212_3b24c29c22

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2019A

Bijlage 5 Quickscan flora en fauna

Staro
NATUUR EN BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Achter Dorsvlegel ong. te Bergharen

Rapportnummer 19-0358

www.staroobv.nl

Quickscan flora en fauna

Achter Dorsvlegel ong. te Bergharen

December 2019

Versie: 2
Status: definitief

Rapportnummer:	P19-0358
Opdrachtgever:	Pouderoyen Compagnoi
Uitgevoerd door:	Staro Natuur en Buiteng Lodderdijk 38a 5421 XB Gemert tel. 0492-450161 fax. 0492-450162 www.staroby.nl
Veldonderzoek:	I. Lustenhouwer
Auteur:	M.A. den Otter
Kwaliteitscontrole:	N. Arts-Smits

Inhoud

1 Inleiding 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Doel 3
1.3 Zorgplicht 3
1.4 Leeswijzer 3

2 Plangebied 5
2.1 Ligging en beschrijving plangebied 5
2.2 Voorgenomen plannen 7

3 Methode 8

4 Natuurwaarden 9
4.1 Beschermde gebieden 9
4.2 Beschermde soorten 10
4.2.1 Flora 11
4.2.2 Vlinders en libellen 11
4.2.3 Kevers en weekdieren 12
4.2.4 Vissen 12
4.2.5 Amfibieën en reptielen 13
4.2.6 Vogels 14
4.2.7 Zoogdieren 14

5 Conclusies 16
5.1 Beschermde gebieden 16
5.2 Beschermde soorten 16
5.3 Advies 17

Geraadpleegde bronnen 19

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens in het plangebied 12 woningen te realiseren. Ten behoeve van de planologische procedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke

noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een agrarisch perceel achter de Dorsvlegel ten oosten van de bebouwde kom van Bergharen. Het grootste deel van het plangebied wordt momenteel gebruikt als akker voor het telen van bonen. Ook wordt een deel van het plangebied momenteel gebruikt als deel van de tuin van Dorsvlegel 22, 24 en 28. In de tuinen zijn tuinplanten, gazon en een drie schuurtjes aanwezig ter plaatse van het plangebied.
De ligging van het plangebied in de wijdere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina 6 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Foto's 1 en 2. De noordzijde van het plangebied

Foto's 3 en 4. De zuidzijde van het plangebied

Foto 5. De toegangsweg in het noordwesten

Foto 6. Een deel van de achtertuinen in het plangebied

2.2 Voorgenomen plannen

De initiatiefnemer is voornemens in het plangebied 12 woningen te realiseren, zoals is weergegeven in figuur 3. De locatie is momenteel grotendeels in gebruik als (bonen)akker en deels als achtertuin van Dorsvlegel 22, 24 en 28.

Figuur 3. Voorgenomen plannen Dorsvlegel ong. te Bergharen (bron: Vermeer Architecten)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen.
Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het plangebied invasieve exoten voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 28 oktober 2019 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: half bewolkt, droog, windkracht 2 en circa 12 ˚C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 4,1 kilometer afstand ten noorden van het plangebied ligt, zie figuur 4. Dit betreft Natura 2000-gebied Rijntakken.

Figuur 4. Ligging plangebied (zwarte cirkel) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (geel) (bron: http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebied als gevolg van de voorgenomen plannen. Een negatief effect door stikstof-emissie als gevolg van de voorgenomen plannen is niet uit te sluiten. Het is noodzakelijk een stikstofberekening uit te voeren voor het plan.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Gelderland bestaande uit Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de kaart Kernkwaliteiten GNN en GO op de website van provincie Gelderland, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNN. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het GNN ligt op circa 110 meter ten noordoosten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het GO ligt op circa 125 meter ten oosten van het plangebied. De ligging van het NNN in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5. Ligging plangebied (zwarte lijn) ten opzichte van het NNN
(bron: http://gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=92d4c54aed8147ae8aa704c312f719bc)

Effectbeoordeling
Het plangebied behoort niet tot het NNN, maar ligt er relatief dicht in de buurt. Het is echter uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een (significant) negatief effect hebben op de kernkwaliteiten van het NNN. De voorgenomen plannen staan het leefgebied van steenuil, kamsalamander en das niet in de weg. Ook verandert het niets aan de abiotiek of de ecosysteemdiensten in het GNN en GO.

Conclusie
Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (4,1 kilometer) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. Echter is een negatief effect door stikstof-emissie niet uit te sluiten en is een stikstof berekening noodzakelijk.
De voorgenomen plannen hebben geen (significant) negatief effect op de kernkwaliteiten van het NNN.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 *Flora*

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied knolspirea is waargenomen (§3.3 Wnb). Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied is kluwenklokje waargenomen (§3.3 Wnb).

- Knolspirea is een zeer zeldzame soort die op enkele plekken verspreid over Nederland voorkomt. De plant groeit op vrij droge, niet bemeste, vaak kalkhoudende grond, in graslanden, bermen en bosranden.
- Kluwenklokje is een zeer zeldzame soort die verspreid over Nederland voorkomt. De plant groeit op zonnige en matig vochtige bodem van kalk- of humushoudend zand, klei of leem, in bermen, graslanden, ruderale plaatsen, rivierdijken, uiterwaarden, bosranden en struwelen.

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat voor deze en andere beschermde plantensoorten geschikte habitats ontbreken binnen het plangebied. De akker is bemest en de tuinen zijn frequent gemaaide gazons, daardoor is het voor beschermde planten ongeschikt habitat. Het voorkomen van beschermde plantensoorten is zodoende uit te sluiten.

4.2.2 *Vlinders en libellen*

Vlinders
Volgens gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied grote vos is waargenomen (§3.3 Wnb).

- Grote vos is een zeldzame en kwetsbare soort die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten.

In het plangebied ontbreken het geschikt habitat en de geschikte waardplanten voor deze en andere beschermde vlindersoorten. Hiermee is ook het voorkomen van beschermde vlindersoorten in het plangebied uitgesloten.

Libellen
Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied rivierrombout is waargenomen (§3.2 Wnb).

Binnen het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig en daarmee ontbreekt het dus aan geschikt voortplantingshabitat voor libellen. Het voorkomen van belangrijk leefgebied voor (beschermde) libellen in het plangebied is daardoor uit te sluiten.

4.2.3 *Kevers en weekdieren*

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland komen geen beschermde kevers en weekdieren voor in de omgeving van het plangebied. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het plangebied kunnen voorkomen.

Vliegend hert (§3.3 Wnb) komt voor in (oude) eikenbossen; dit habitat is binnen het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uit te sluiten.

De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren. Het ontbreekt binnen het plangebied aan oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied uitgesloten.

De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied is het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten.

In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor de beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 *Vissen*

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper (§3.3 Wnb) voorkomt.

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater is het voorkomen van grote modderkruiper en andere (beschermde) vissoorten in het plangebied uit te sluiten.

4.2.5 *Amfibieën en reptielen*

Amfibieën
Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (alle §3.3 Wnb) zijn waargenomen. Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied zijn kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad waargenomen (alle §3.2 Wnb).

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig en daarmee ontbreekt het aan voortplantingshabitat voor amfibieën. Het plangebied is mogelijk wel matig geschikt als landhabitat voor algemene en niet-kritische soorten. Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen zich verschuilen in de kruidachtige vegetatie in de akkerrand.

Kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad zijn meer kritisch ten aanzien van het leefgebied. Voor deze soorten zijn de tuinen, met het kort gemaaide gazon en de intensief gebruikte akker ongeschikt als landhabitat. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten.

Reptielen
Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde reptielen zijn waargenomen.

Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt habitat voor reptielen. Het voorkomen van beschermde reptielensoorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

<u>Effectbeoordeling</u>
Bij het verwijderen van kruidachtige vegetatie en struiken kan mogelijk het land- en overwinteringshabitat van bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander worden vernietigd en individuen worden verstoord of verwond.

<u>Mitigerende maatregelen</u>
Voor bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij graafwerkzaamheden en bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

4.2.6 *Vogels*

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief en zwarte wouw.

Nestgelegenheid in bomen en struiken is in het plangebied niet aanwezig. De akker en akkerranden kunnen gebruikt worden door weide/akkervogels, deze soorten broeden globaal van eind maart tot begin augustus.
De schuurtjes zijn vanwege de hoogte en constructie niet geschikt voor nesten van huismus en gierzwaluw. Het is niet uit te sluiten dat een nestkast van steenuil aanwezig is aan de schuurtjes.

Het plangebied kan worden gebruikt als foerageergebied door algemene vogels. Vogels met een jaarrond beschermd nest kunnen het plangebied gebruiken als onderdeel van het leefgebied. Mogelijk vormt het plangebied onderdeel van het foerageergebied van kerkuil. Aangezien kerkuilen een groot territorium hebben, vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied voor kerkuil. Het is niet uit te sluiten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor steenuil. Nader onderzoek naar steenuilen in het plangebied is noodzakelijk.

<u>Effectbeoordeling</u>
De werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op foerageergebied van vogels; in de omgeving is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. Bij werkzaamheden in de akker en akkerranden kunnen broedende akker/weidevogels worden verstoord, dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming.
Nader onderzoek naar steenuilen dient te worden uitgevoerd in de periode half februari t/m eind april om te bepalen wat de effecten van de voorgenomen plannen op steenuilen zijn.

<u>Mitigerende maatregelen</u>
Het bouwrijp maken van de akker kan een negatief effect hebben op broedende akkervogels. Geadviseerd wordt buiten het broedseizoen van vogels het terrein bouwrijp te maken of het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden een ecoloog te laten te controleren op nesten. Indien geen broedgevallen aanwezig zijn, kan gewerkt worden in het broedseizoen.
Uit het nader onderzoek naar steenuilen blijkt of maatregelen voor steenuilen noodzakelijk en zo ja, welke maatregelen genomen dienen te worden.

4.2.7 *Zoogdieren*

Vleermuizen
Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger,

meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, franjestaart en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de omgeving van het plangebied.
Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig en geen belangrijke vliegroutes voor vleermuizen. De schuurtjes zijn vanwege de constructie: enkelwandig, ongeïsoleerd dak en omdat geen openingen aanwezig zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Overige zoogdieren
Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene (spits)muizen, das, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree, vos (alle §3.3 Wnb) en bever (§3.2 Wnb). Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied zijn bunzing, steenmarter, waterspitsmuis en wezel waargenomen (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied zijn boommarter, damhert, hermelijn en wild zwijn waargenomen (alle §3.3 Wnb).

Het plangebied kan geschikt zijn als (onderdeel van het) leefgebied van algemene (spits)muizen, egel, konijn, ree, vos en haas. In de tuinen staan enkele planten waaronder algemene (spits)muizen en egels zich kunnen verschuilen. Ook in de akkerrand kunnen algemene (spits)muizen en egels zich verschuilen. In de akker kunnen verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren worden uitgesloten door het intensieve gebruik.

Voor de overige grondgebonden zoogdieren is het plangebied ongeschikt, mogelijk doorkruisen bijvoorbeeld vos, ree, bunzing, steenmarter en wezel incidenteel het plangebied of de randen ervan.

<u>Effectbeoordeling</u>
De werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op foerageergebied van vleermuizen, in de omgeving is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig.

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op leefgebied van grondgebonden zoogdieren. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt leefgebied aanwezig voor algemene (spits)muizen, egel, konijn, vos, ree en haas.

Bij het verwijderen van kruidachtige vegetatie en struiken in de tuinen en de akkerrand kunnen mogelijk verblijfplaatsen van algemene (spits)muizen en egels worden vernietigd en individuen worden verstoord of verwond.

<u>Mitigerende maatregelen</u>
Voor algemene (spits)muizen en egel geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (4,1 kilometer) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. Echter is een negatief effect door stikstof-emissie niet uit te sluiten en is een stikstof berekening noodzakelijk.
De voorgenomen plannen hebben geen (significant) negatief effect op de kernkwaliteiten van het NNN.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het plangebied beschermde flora, vlinders, libellen, kevers, weekdieren, reptielen en vissen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het plangebied de algemene zorgplicht, zie §1.3 van dit rapport. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming
Vogels kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. De akker zou gebruikt kunnen worden voor akker/weidevogels als nestgelegenheid. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op vogels indien ze worden uitgevoerd vóór eind maart of na begin augustus. Ook kan voorafgaand aan de werkzaamheden een inspectie plaatsvinden door een ecoloog om te controleren op de aanwezigheid van nesten in de akkerranden. Indien geen nesten aanwezig zijn, kan in het broedseizoen gewerkt worden.
Nader onderzoek naar steenuilen dient te worden uitgevoerd in de periode half februari t/m eind april om te bepalen wat de effecten van de voorgenomen plannen op steenuilen zijn. Uit het nader onderzoek naar steenuilen blijkt of maatregelen voor steenuilen noodzakelijk en zo ja, welke maatregelen genomen dienen te worden.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming
Vleermuizen kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. De voor genomen werkzaamheden hebben derhalve geen significant negatief effect op vleermuizen.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen verschuilen in de akkerrand, onder de planten in de tuinen en ingegraven in de grond. Algemene (spits)muizen en egels kunnen verschuilen in de akkerrand, onder de planten in de tuinen. Bij graafwerkzaamheden in de tuinen en de akkerrand, en bij het verwijderen van kruidachtige vegetatie en struiken kunnen mogelijk verblijfplaatsen van amfibieën en grondgebonden zoogdieren worden vernietigd en individuen worden

verstoord of verwond. Voor bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, algemene (spits)muizen en egel geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij graafwerkzaamheden en bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Soort(groep)	**Bescherming**	**Functie plangebied**	**Mogelijk effect**	**Ontheffing nodig**	**Maatregelen**
Weide/ akkervogels	§3.1 Wnb	Broedgelegen-heid	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Werkzaamheden in de akker en akkerranden worden uitgevoerd voor eind maart of na begin augustus, of als uit een inspectie door ecoloog blijkt dat geen broedgevallen aanwezig zijn in het plangebied
Steenuil	§3.1 Wnb	Broedgelegen-heid en foerageergebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek in de periode half februari t/m eind april
Kerkuil	§3.1 Wnb	Foerageergebied	Nee	Nee	-
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine water-salamander en meerkikker	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Algemene (spits)muizen en egels	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-

5.3 Advies

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits:

+ Bij graafwerkzaamheden en bij het verwijderen van kruidachtige vegetatie in de akkerrand en de tuinen in één richting wordt gewerkt. Zo wordt voldaan aan de zorgplicht en hebben verscholen amfibieën en grondgebonden zoogdieren de mogelijkheid om te vluchten.

- Nader onderzoek naar steenuilen dient te worden uitgevoerd in de periode half februari t/m eind april om te bepalen wat de effecten van de voorgenomen plannen op steenuilen zijn. Uit het nader onderzoek naar steenuilen blijkt of maatregelen voor steenuilen noodzakelijk en zo ja, welke maatregelen genomen dienen te worden.
- Werkzaamheden in de akker en akkerranden worden uitgevoerd vóór eind maart of na begin augustus. Zo worden eventueel broedende weide/akkervogels niet verstoord of verwond. Of als een inspectie door een ecoloog op de aanwezigheid van nesten voorafgaand aan de werkzaamheden heeft uitgewezen dat geen broedende vogels aanwezig zijn op de akker.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

+ Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
+ Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
+ Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
+ Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
+ Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
+ Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
+ Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

+ Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 1-11-2019
+ Kerkwaliteiten GNN en GO provincie Gelderland, http://gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=92d4c54aed8147ae8aa704c312f719bc, 1-11-2019
+ NDFF - quickscanhulp.nl 01-11-2019 15:50:49
+ www.eis-nederland.nl
+ www.vlinderstichting.nl
+ www.waarneming.nl
+ www.zoogdiervereniging.nl
+ www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming
In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming
Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.
De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

+ Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
+ Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
+ Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	**Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)**	**Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)**
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.
De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- oriëntatiefase (en vooroverleg);
- verslechterings- en verstoringstoets;
- passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.
Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- of deze kans reëel is en
- of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.
De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen

van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.
De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.

Bijlage 6 Archeologisch onderzoek

RAAP-RAPPORT 3874

Sporen van bewoning vanaf het midden-mesolithicum tot in de vroege middeleeuwen achter de Wijksestraat te Bergharen

Gemeente Wijchen
Archeologisch vooronderzoek: proefsleuvenonderzoek

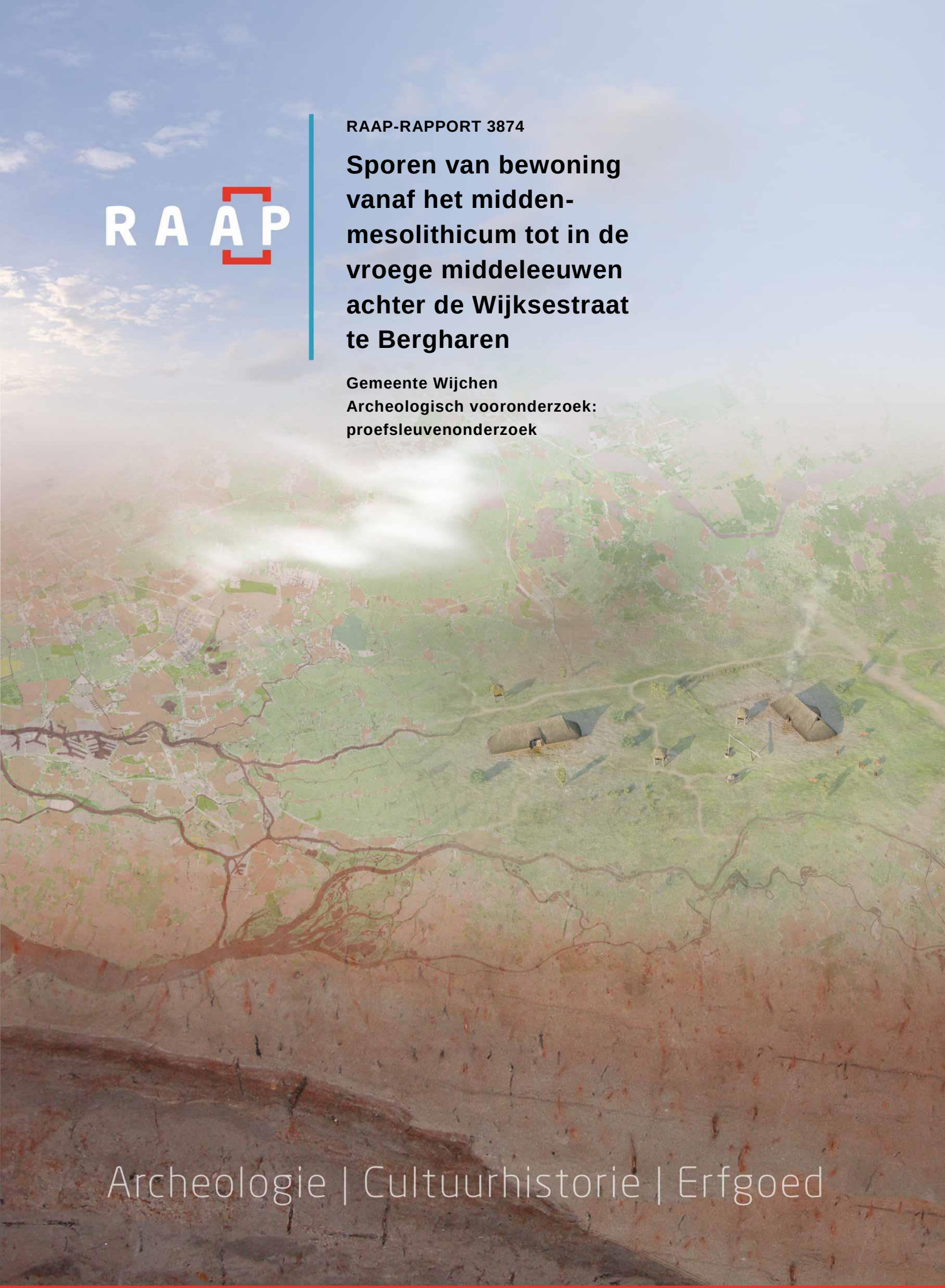

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Sporen van bewoning vanaf het midden-mesolithicum tot in de vroege middeleeuwen achter de Wijksestraat te Bergharen, gemeente Wijchen, archeologisch vooronderzoek: proefsleuvenonderzoek

Versie: 14-10-2019

Auteur: D. te Kiefte MA

Bijdragen:

I.C.G. Hermsen (prehistorisch aardewerk)

H.B.G. Scholte Lubberink (prehistorisch aardewerk en vuursteen)

G. Boreel (natuursteen en slak)

Projectcode: WYBW

Bestandsnaam: RAAPrap_3874_WYBW_20191014

Objectfoto's: K.L.W. Bosma

Autorisatie: J. Vosselman MA

ISSN: 0925-6229

RAAP
Leeuwenveldseweg 5b
1382 LV Weesp
Postbus 5069
1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500
E-mail: raap@raap.nl
Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2019
RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Wijchen heeft RAAP van 18 februari tot en met 22 februari 2019 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van het project ‘Wijksestraat’ in de gemeente Wijchen.

Het doel van het proefsleuvenonderzoek was het vaststellen van de archeologische waarde van het terrein. Hiertoe was het noodzakelijk inzicht te krijgen in de precieze aard en omvang van de vindplaatsen. In het verlengde daarvan is in kaart gebracht wat de consequenties zijn van de onderzoeksresultaten voor de verdere planvorming in het plangebied. Zijn de archeologische vindplaatsen behoudenswaardig, en, zo ja, kunnen ze behouden blijven of dienen ze te worden opgegraven?

Tijdens het onderzoek zijn verspreid over het plangebied 10 proefsleuven aangelegd met een totaal oppervlak van 1784 m^2. Dit komt neer op een dekkingsgraad van 6,8% van het totale plangebied.

Verspreid over de proefsleuven zijn verschillende archeologische resten aangetroffen. Het gaat om archeologische sporen van vijf vindplaatsen bestaande uit een kampement uit het midden-mesolithicum en nederzettingssporen uit de late bronstijd, ijzertijd en vroege middeleeuwen.

Aard van vindplaats 1	:	nederzetting:onbepaald
Diepteligging	:	130 cm –mv
Datering	:	late bronstijd - vroege ijzertijd
Aard van vindplaats 2	:	nederzetting: onbepaald
Diepteligging	:	20-70 cm –mv
Datering	:	midden- en late ijzertijd
Aard van vindplaats 3	:	nederzetting: onbepaald
Diepteligging	:	40-50 cm –mv
Datering	:	midden- en late ijzertijd
Aard van vindplaats 4	:	nederzetting: onbepaald
Diepteligging	:	20 cm –mv
Datering	:	vroege middeleeuwen C
Aard van vindplaats 5	:	kampement
Diepteligging	:	130 cm –mv
Datering	:	midden-mesolithicum

Op basis van de waardering van de aangetroffen resten, waarbij is gekeken naar zowel de fysieke als de inhoudelijke kwaliteit van de vindplaatsen, wordt geconcludeerd dat het gaat om vier behoudenswaardige vindplaatsen en één niet-behoudenswaardige vindplaats.

Het selectieadvies voor vier vindplaatsen luidt: opgraven.

Inhoud

Samenvatting 3
Inhoud 5
1 Inleiding 6
1.1 Administratieve gegevens 8
1.2 Voorgaand onderzoek 8
1.3 Doelstellingen en onderzoeksvragen 10
2 Methoden 12
2.1 Algemeen 12
2.2 Werkputten 12
2.3 Documentatie en registratie 15
2.4 Behandeling van sporen 15
2.5 Behandeling van vondsten 15
2.6 Behandeling van profielen 16
2.7 Bemonstering 16
2.8 Uitwerking 16
2.9 Afwijking en aanpassing van de onderzoeksstrategie 16
3 Resultaten 17
3.1 Landschap en stratigrafie 17
3.2 Sporen en structuren 23
3.3 Vondsten 33
3.4 Monsters 44
3.5 Interpretatie van de vindplaatsen 45
3.6 Waardestelling 47
4 Conclusie waardering en selectieadvies 52
4.1 Conclusie 52
4.2 Selectieadvies 52
Literatuur 54
Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices 55

1 Inleiding

In opdracht van de gemeente Wijchen heeft RAAP van 18 februari tot en met 22 februari 2019 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van het project ‘Wijksestraat’ in Bergharen in de gemeente Wijchen (figuur 1). Dit onderzoek is noodzakelijk in verband met de voorgenomen bouw van woningen binnen het plangebied. De werkzaamheden kunnen een bedreiging vormen voor eventueel in de ondergrond aanwezige archeologische resten.

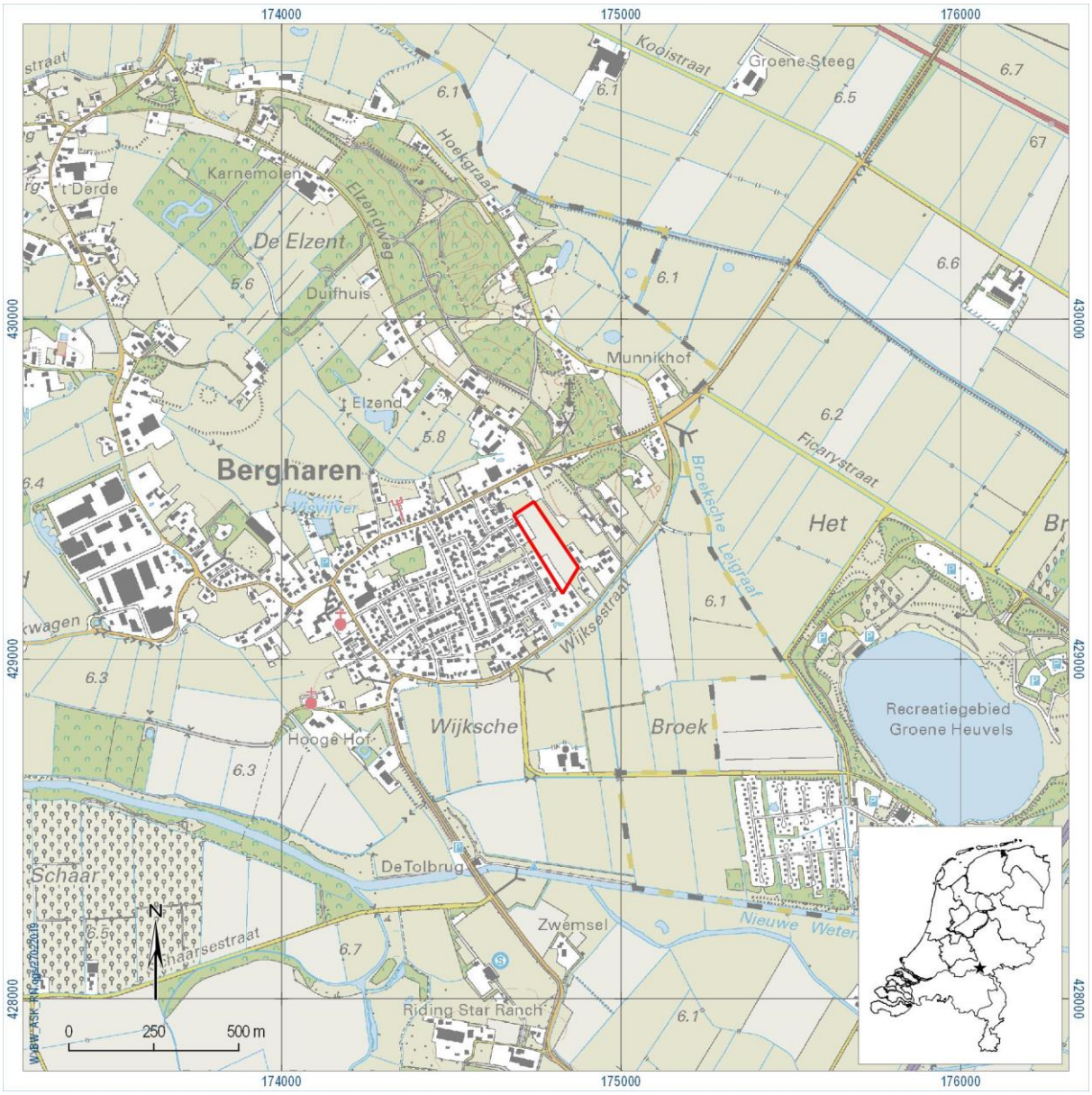

Figuur 1. De ligging van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

Het proefsleuvenonderzoek is een vervolg op het waarderend en karterend booronderzoek, waaruit is gebleken dat in het plangebied archeologische resten aanwezig zijn (De Boer / Haarhuis 2001).

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL4000, conform artikel 5.4 van de erfgoedwet. Onderzoeksdocumentatie en vondstmateriaal zullen worden overgedragen aan het depot van de provincie Gelderland. Voorafgaand aan het onderzoek is, conform de KNA een Programma van Eisen (PvE) opgesteld (Te Kiefte 2019a). Dit PvE diende als uitgangspunt voor het onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als norm. RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, 4004 Opgraven (landbodems) en 4006 Specialistisch onderzoek.

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

Figuur 2. Zicht op het plangebied vanaf WP8 naar het noordoosten gezien.

1.1 Administratieve gegevens

Plangebied	Wijksestraat
Opdrachtgever	Gemeente Wijchen
Contactpersoon opdrachtgever	J. J. van Hal
Bevoegde overheid	Gemeente Wijchen
Contactpersoon bevoegde overheid	E. van der Linden
Plaats	Bergharen
Gemeente	Wijchen
Provincie	Gelderland
Coördinaten	174779.1 / 1.429346.6
Toponiem	Wijksestraat
Periode veldwerk	18-22 februari 2019 (5 dagen)
Projectleider	D. te Kiefte
Projectmedewerkers	R. Nilessen, T. van Rooij, K. Bosma
Onderzoeksmeldingsnummer	4671954100
Bewaarplaats vondsten	RAAP Oost
Bewaarplaats documentatie	RAAP Oost

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.2 Voorgaand onderzoek

Zowel in het plangebied als in de directe omgeving van het plangebied zijn in het verleden archeologische onderzoeken uitgevoerd. Binnen het plangebied zelf zijn in 1999 een bureauonderzoek en karterend booronderzoek uitgevoerd. Op basis van het waarderend proefsleuvenonderzoek dient duidelijk te worden of binnen het plangebied sprake is van één of meer behoudenswaardige vindplaatsen.

Tijdens het booronderzoek zijn in de zones waar archeologische niveaus (grotendeels) intact zijn vrij grote hoeveelheden aardewerk opgeboord. Hierbij zijn twee vindplaatsen gedefinieerd. De vindplaatsen waren respectievelijk aan de zuid- en noordzijde van het plangebied gelegen en centraal was een afgetopte en daarmee verstoorde zone aanwezig volgens het karterend vooronderzoek (zie ook figuur 3).[1] De vondsten en de inclusies van houtskool en verbrande leem in de akkerlagen en direct hieronder wijzen op mogelijke nederzettingsresten uit de periodes vanaf het laat-neolithicum tot in de ijzertijd. Sporen of vondsten uit voorafgaande of opvolgende periodes kunnen hierbij niet uitgesloten worden.

[1] Haarhuis & De Boer 2001.

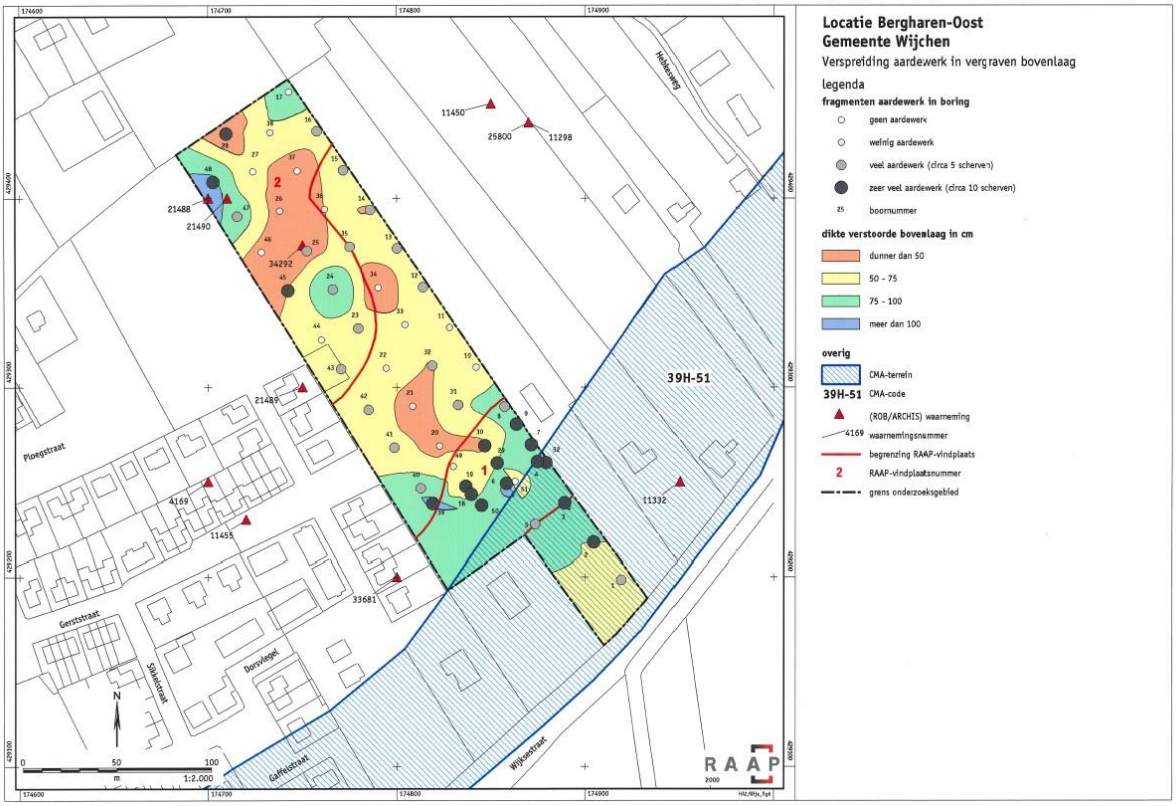

Figuur 3. Een kaartje van de vondsten en de begrenzing van vindplaatsen 1 en 2 (rode lijn) uit het karterende vooronderzoek (Haarhuis / De Boer 2001).

Soort onderzoek	Uitvoerder	Uitvoerings-periode	Rapportage (auteur, jaartal)	Vondsten, monsters, documentatie ondergebracht bij
Bureau- en karterend boooronderzoek	RAAP	Oktober 1999	Haarhuis & De Boer (2001)	Provinciaal depot provincie Gelderland te Nijmegen

Tabel 2. Overzicht van eerder uitgevoerd onderzoek.

Binnen de grenzen van het plangebied zijn meerdere vondstmeldingen en waarnemingen bekend die aanwijzingen opleveren voor een bewoond gebied vanaf de vroege prehistorie tot hoogstwaarschijnlijk de Romeinse tijd. De meeste van deze waarnemingen zijn gedaan tijdens de ontgrondingen in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw.[2] De vondsten bestaan uit aardewerk uit het laat-neolithicum (4400-2000 voor Chr.) en de vroege bronstijd (2000-1800 voor Chr.) op de zuidelijke flank van het rivierduin[3] tot aardewerkscherven uit de late bronstijd, ijzertijd (800-0 voor Chr.) en Romeinse tijd (0-500 na Chr.) in

[2] Janssen 1977.
[3] Het betreft hier de vondsmelding 3209077100 (zuid – vindplaats 1).

het noorden van het plangebied op de top van het rivierduin[4].Vondsmeldingen in de directe omgeving van het plangebied geven eenzelfde beeld, waarbij op de top van het rivierduin voornamelijk vondsten bekend zijn die dateren in de late prehistorie en Romeinse tijd en op de flanken vondsten uit het laat-neolithicum en de bronstijd.

1.3 Doelstellingen en onderzoeksvragen

Omdat de precieze aard van de vindplaats binnen het plangebied niet duidelijk is geworden uit het vooronderzoek is aanbevolen om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Het doel van dit proefsleuvenonderzoek is inzicht te krijgen in de precieze aard, omvang, diepteligging en datering van de vindplaatsen, en te bepalen of het gaat om behoudenswaardige vindplaatsen. In het Programma van Eisen (PvE, te Kiefte 2019a) zijn hiervoor onderzoeksvragen geformuleerd en deze onderzoeksvragen zullen in de lopende tekst van dit rapport beantwoord worden. Bovendien dient duidelijk gemaakt te worden wat de consequenties zijn van de onderzoeksresultaten voor de verdere planvorming in het plangebied.

In het Programma van Eisen (D. te Kiefte, 2019a) zijn de volgende onderzoeksvragen gesteld:

1. Hoe ziet de bodemopbouw eruit in het onderzoeksgebied?
2. Is in (alle delen van) het gebied sprake van een intact bodemprofiel? In welke delen van het plangebied is sprake van een recentelijk verstoord bodemprofiel?
3. Is de bodemkundige situatie overeenkomstig de verwachting op basis van het vooronderzoek? Waarom wel/niet?
4. Is een plaggendek aanwezig? Zo ja, wat is er te zeggen over een datering, eventuele fasering, sporen van historische bodembewerking en de bodem waarop het dek is ontstaan?
5. Wat is de dikte van het plaggendek en hoe verhoudt zich dat ten opzichte van het paleoreliëf?
6. Welke post-depositionele processen hebben plaatsgevonden? In hoeverre is sprake van erosie en aantasting of verstoring van archeologische resten door dit soort processen?
7. Op welke diepte bevinden zich de aanwezige archeologische niveaus en vondstlagen?
8. Is er sprake van een complexe stratigrafie waarbij meerdere sporeniveaus op elkaar liggen, en zo ja, wat is de rol van de natuurlijke omgevingsfactoren hierbij zoals verstuiving?

Sporen, structuren en vondsten

9. Zijn in het onderzoeksgebied archeologische vondsten, sporen en/of structuren aanwezig? Zo ja:
    a. Wat is de exacte aard, omvang, datering, gaafheid, conservering, het karakter en de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten?
    b. Is er sprake van een of meerdere behoudenswaardige vindplaatsen?
    c. Wat is de functionele interpretatie van de aangetroffen vondsten, sporen en structuren?

[4] Het betreft hier de vondstmeldingen 2814453100, 3126765100, 3209222100 (noord – vindplaats 2).-

   d. Zijn er vondsten, sporen of structuren aanwezig uit verschillende perioden? Zo ja, is een relatie te leggen tussen deze verschillende fasen (continuïteit)?

10. Is er sprake van concentraties aardewerk en/of (vuur)stenen artefacten? Zo ja, beschrijf de horizontale en verticale spreiding van de vondsten en de mogelijke relatie met grondsporen.
11. Kunnen (clusters van) sporen worden toegewezen aan één of meerdere struct(u)ur(en)? Zo ja, om wat voor type struct(u)ur(en) gaat het en wat is de oriëntatie, (max.) afmeting, constructie (dak, wanden, vloer), datering, conservering en (functionele) indeling van deze struct(u)ur(en)?
12. Wat heeft de aanwezigheid en de waardering van archeologische niveaus en vondstlagen/vindplaatsen concreet voor consequenties voor het zoekgebied van de beoogde woningbouw of ander gebruik van de bodem ter plaatse (m.b.t. diepte, locatie, begrenzing, etc.)?

2 Methoden

2.1 Algemeen

Zoals uit het vooronderzoek is gebleken, zijn binnen het plangebied archeologische resten aanwezig. Metbehulp van booronderzoek kan geen inzicht worden verkregen in de precieze aard en herkomst van de vondsten. Om de aard van de vindplaats te duiden en om vast te stellen of er daadwerkelijk archeologische sporen binnen het plangebied aanwezig zijn, is proefsleuvenonderzoek een meer geschikte methode.

2.2 Werkputten

Een overzicht van de ligging van de werkputten is afgebeeld in figuur 4. In tabel 3 zijn de afmetingen van de verschillende werkputten weergegeven.

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 10 werkputten aangelegd met een totale oppervlakte van 1755 m² verdeeld over twee vlakken.[5] De putten zijn verspreid over de twee vindplaatsen uit het vooronderzoek gepland, waarbij twee putten zijn gelegen in vindplaats 1 en vier putten in vindplaats 2.

Tijdens het veldwerk bleek het noodzakelijk om extra werkputten aan te leggen om de aanwezige vindplaatsen te begrenzen. Hiervoor was 20% (240 m2) al als optie opgenomen in het PvE (Te Kiefte 2019a) en in overleg met het bevoegd gezag en opdrachtgever is besloten om van deze optie gebruik te maken. Hierbij is werkput 8 aangelegd om de spoorconcentratie van vindplaats 2 naar het zuiden te begrenzen. Werkputten 9 en 10 zijn aangelegd om de spoorconcentratie van vindplaats 3 naar het noorden te begrenzen. De drie extra werkputten samen hebben een oppervlak van 230 m^2 (zie ook tabel 3).

Het totale dekkingspercentage van de proefsleuven binnen het plangebied (19.204 m^2) komt daarmee op 6,8% met de aanleg van vlak 1 en inclusief de extra vierkante meters.

[5] Het verschil met de geplande 1600 m2 wordt veroorzaakt doordat in werkput 4 slechts een gedeelte van de werkput moest worden verdiept naar vlak 2, maar wel gebruik is gemaakt van extra vierkante meters om vindplaatsen te begrenzen.

Werkput	Afmetingen (*l* x *b* in m)	Aantal vlakken	Totaal oppervlakte
1	20 x 6	2	223
2	20 x 6	2	219
3	20 x 6	2	217
4	50 x 6	2	446
5	20 x 6	1	120
6	25 x 6	1	150
7	25 x 6	1	150
8	24 x 4 + 15 x 2	1	127
9	17 x 4	1	69
10	8 x 4	1	34
Totaal	-	-	1755 m2

Tabel 3. Overzicht van werkputten en vlakken.

Figuur 4. Overzicht van de proefsleuven en de locatie van de gedocumenteerde profielen.

2.3 Documentatie en registratie

In vier werkputten (wp 1 t/m 4) in de noordelijke helft van het plangebied zijn twee vlakken aangelegd. De geologische ondergrond van het plangebied bestaat uit een pakket stuifzand op rivierduin (zie 3.1). Het eerste vlak is aangelegd in de top van het stuifzand en het tweede vlak is in de top van het rivierduin aangelegd, de C-horizont. In de zuidelijke helft van het plangebied is in de overige werkputten (5 t/m 10) slechts één vlak aangelegd in de top van het rivierduin, omdat het stuifzand op deze locaties niet of nauwelijks aanwezig was.

De sporen zijn digitaal ingemeten met een RTK-GPS met een maximale afwijking van 3 x 3 x 3 cm. Ook de hoogte van de aangelegde vlakken ten opzichte van NAP is bepaald met een GPS. De ruwe GPS-bestanden zijn dagelijks uitgelezen en gecontroleerd.

De sporen zijn in een doorlopende reeks over de hele opgraving genummerd en worden aangeduid met een S (bijv. S12). Spoor- en vondstgegevens zijn in het veld ingevoerd in de Odile database.

In het algemeen geldt dat sporen en vondsten zijn gedocumenteerd conform specificaties OS04 en OS05 van de BRL4000.

2.4 Behandeling van sporen

Om sporen te traceren en sporenclusters zo goed mogelijk te kunnen begrenzen, is het vlak waar nodig tijdens de aanleg handmatig opgeschaafd. Met het oog op het doel van het onderzoek (zoveel mogelijk gegevens verzamelen, maar zo min mogelijk archeologische resten beschadigen), zijn sporen slechts spaarzaam gecoupeerd. Bij het couperen is ervoor gekozen om die sporen te onderzoeken waarbij twijfel bestond over de antropogene aard van het spoor of voor een waardering van de conservering van de sporen. Indien mogelijk viel de coupelijn hierbij samen met de profielwand, zodat de stratigrafische positie van het spoor kon worden vastgelegd.

Tijdens het verdiepen is zoveel mogelijk geprobeerd om het stratigrafische ingravingsniveau van de sporen vast te leggen. Hiervoor is gebruik gemaakt van de laagbeschrijvingen in de verschillende werkputten. Van sporen met een diepte van meer dan 6 cm is een coupetekening (schaal 1:20) en een foto gemaakt; van minder diepe sporen is een foto gemaakt en de spoorkenmerken zijn vastgelegd in de database. De sporen zijn in een doorlopende reeks genummerd en worden in dit rapport aangeduid met een één- tot viercijferig nummer, voorafgegaan door een S (bijv. S2).

2.5 Behandeling van vondsten

Bij de vlakaanleg en bij het couperen van sporen zijn vondsten per spoorvulling verzameld.

Vondsten die niet aan antropogene sporen konden worden gekoppeld, zijn per laag in vakken van 5 x 5 m verzameld. Bijzondere vondsten, zoals metaalvondsten en vondstconcentraties, zijn als puntvondst ingemeten. Voor het verzamelen van metaalvondsten is tijdens het aanleggen van de vlakken intensief gebruik gemaakt van een metaaldetector. De vondsten zijn in een doorlopende reeks genummerd; ze worden in dit rapport aangeduid met een V (bijv. V14).

2.6 Behandeling van profielen

In elke proefsleuf is een circa 1 m brede profielkolom opgeschaafd, gefotografeerd, getekend en beschreven vanaf het maaiveld. De locatie ervan is ingemeten met de RTK-GPS (met X-, Y- en Z-coördinaten). Daarnaast is in WP5 een langer profiel in een depressie gedocumenteerd om de natuurlijke lagen en bodemhorizonten vast te leggen, dit is profiel 501.

Om de landschappelijke ontwikkeling en de bodemopbouw goed te begrijpen, is er naar gestreefd om tijdens het veldwerk de stratigrafische eenheden (lagen) in de verschillende putten direct aan elkaar te koppelen. De lagen zijn hierbij in een stratigrafische reeks per werkput genummerd, waarbij het eerste deel van het vijf- of zescijferige nummer verwijst naar de werkput en het tweede deel een laagnummer is (bijv. S4070 = laag 70 in WP4). Om lagen aan te duiden, zal in de tekst alleen naar dit laagnummer verwezen worden, tenzij de locatie van de werkput ook van belang is.

2.7 Bemonstering

Er is één kuil met houtskoolinclusies tijdens het onderzoek bemonsterd ten behoeve van ^{14}C-analyse om een nauwkeurigere datering te verkrijgen van vindplaats 1. Monsternummers worden in dit rapport aangeduid met een cijfer voorafgegaan door een M (bijv. M1).

2.8 Uitwerking

Documentatie van het onderzoek is na afloop van het onderzoek gecontroleerd. Na afloop van het veldwerk zijn de analoge profiel- en coupetekeningen gedigitaliseerd en de vondsten gewassen en gesplitst per materiaalcategorie.

Aan de hand van deze gegevens en het PvE is een evaluatie- en selectierapport (Te Kiefte 2019b) opgesteld dat is voorgelegd aan de bevoegde overheid, de depothouder en de opdrachtgever. Hierin is tevens een voorstel gedaan voor de conservering van een metaalvondst (V99) en zijn vier nieuwe vindplaatsen (VP 1 t/m 4) toegekend aan de sporen en vondsten in het onderzoeksgebied.

De uitwerking is pas van start gegaan nadat de bevoegde overheid het evaluatierapport had vastgesteld.

Gedetailleerde spoor- en vondstinformatie is te zijner tijd te raadplegen in het e-depot.

2.9 Afwijking en aanpassing van de onderzoeksstrategie

Tijdens het veldwerk is op twee punten afgeweken van de plannen en de onderzoeksstrategie zoals omschreven in het PvE. Ten eerste is werkput 7 10 m opgeschoven naar het noorden om de spoorconcentraties aan deze kant te begrenzen. Dit is in overleg met de bevoegde overheid doorgevoerd. Ten tweede konden de grondboringen ter verlenging van de profielen nooit dieper dan 1 m onder vlakniveau worden gezet. De hoge stand van het grondwater belemmerde dit. Eventuele diepere archeologische niveaus in het rivierduin zouden normaal gezien wel waargenomen moeten zijn binnen de 1 m boringen. Dergelijke vondstlagen worden tot circa 50 cm vanaf het oorspronkelijk niveau van het rivierduin verwacht.

3 Resultaten

3.1 Landschap en stratigrafie

Een vindplaats kan niet los worden gezien van het landschap waarin hij is gelegen. Voor een correcte interpretatie is het dan ook van belang om de landschappelijke context inzichtelijk te maken. In het onderstaande wordt kort ingegaan op de geologische, geomorfologische en bodemkundige aspecten van het plangebied en directe omgeving. In bijlage 2 is de allesporenkaart van vlak 1 en 2 afgebeeld waarbij ook de natuurlijke ondergrond van vlak 1 is weergegeven.

3.1.1 Geologie en geomorfologie

Het plangebied is gelegen op de zuidelijke flank van het laatpleistocene rivierduin (donk) van Bergharen dat hoofdzakelijk is opgebouwd uit relatief grof zand (code 4B57), zie ook figuur 5. Rivierduinen zijn ontstaan doordat aan het einde van de laatste ijstijd zand is opgewaaid vanuit de lager gelegen brede riviervlakten (code 1M46) en duinen hebben gevormd. In het Land van Maas en Waal zijn deze rivierduinen ontstaan in de late Dryas. In het Holoceen zijn de rivierduinen gedeeltelijk overdekt geraakt door fluviatiele afzettingen, met name door komklei (code 2M42 terrasvlakte / 1M46 (riviervlakte). Enkele delen van het rivierduin, zoals ter plaatse van het dorp Bergharen, steken boven de omringende fluviatiele afzettingen uit. Vanwege de hoge en droge ligging in een gebied met voornamelijk natte komkleien waren deze rivierduinen aantrekkelijke vestigingslocaties. Binnen het huidige plangebied is geen komklei aangetroffen, deze zone is lager op de flank van het duin en buiten het huidige plangebied gelegen.

Figuur 5. Het plangebied geprojecteerd op de Geomorfologische kaart van Nederland (schaal 1:50.000).

Een belangrijk kenmerk is dat langs de westzijde van het terrein een duidelijke laagte aanwezig is die al in de bronstijd of eerder verland is geraakt. De aangetroffen vindplaatsen bevinden zich allemaal op de hoge delen van het duin, o.a. op de randen van deze laagte.

3.1.2 Bodemopbouw van de vindplaatsen

Eén van de belangrijkste algemeen waargenomen kenmerken in het plangebied is de aanwezigheid van een dik stuifzand pakket op de lager gelegen delen van het rivierduin, langs de noord- west en zuidzijde van het terrein. Langs de oostzijde en in het midden van het terrein zijn grote delen van het stuifzand tijdens de ontgrondingen in de jaren ’60 en ’70 van de 20e eeuw afgegraven. Dit verklaart de aanwezigheid van grote kuilen onder de huidige recente bouwvoor (laag 10). Deze ontgrondingen hebben aan de oostzijde en in het midden van het terrein over een brede strook ook de top van het rivierduin geraakt en daarmee een deel van de archeologische vindplaatsen uit de ijzertijd verstoord. Eventuele archeologische resten in de top van het stuifzand zijn, met uitzondering van een locatie in het uiterste zuiden van het plangebied, volledig verstoord door de afgravingen.

De hoeveelheid afgegraven grond kan niet exact bepaald worden. Op ca. 130 m ten noordoosten van het plangebied is een bos aanwezig dat vermoedelijk op de oorspronkelijke hoogte van het duin en een intact stuifzandpakket is gelegen. Het hoogste punt in dit bos is ca. 26 m +NAP tegenover gemiddeld 8,4 m +NAP in het plangebied.[6] Het oorspronkelijk reliëf zal altijd al zo sterk zijn afgelopen richting de laagte in het westen, maar is versterkt door de recente afgravingen in het plangebied en daaromheen.

Hieronder wordt de bodemopbouw per vindplaats besproken. De dateringen van de verschillende bodemhorizonten komen hierbij aan de orde en worden nog eens samengevat in paragraaf 3.4.

Vindplaats 1

De bodemopbouw is in deze vindplaats is nog grotendeels intact en komt overeen met de resultaten van het booronderzoek. De bovenste 50 cm is een recente (verstoorde) bouwvoor (S1010), hieronder is het stuifzand (S1020-S1021) gelegen tot een diepte van 80 cm –mv. Dit stuifzand kent een gelaagdheid in twee fases, S1020 en daaronder S1030, waarbij de laatste in het booronderzoek vermoedelijk gezien is als een gereduceerde A-horizont, vanwege de humeuze inclusies in het stuifzand. Aardewerk uit deze lagen dateert in de ijzertijd. Voorafgaand aan de verstuivingen heeft bodemvorming plaatsgevonden in de top van het oorspronkelijk rivierduin en vanaf 100 cm –mv is een uitgespoelde E-horizont (S1040) aanwezig met fragmenten (vroeg-) ijzertijd aardewerk. Onder de E-horizont is een intacte B- en een BC-horizont (resp. S1050 en S1051) aanwezig, waarin de archeologische sporen zichtbaar zijn.

Aan de westzijde van werkput 1 loopt het rivierduin af en is een laagte aanwezig die verder loopt buiten de werkput (profiel 102). In deze laagte is het stuifzandpakket dikker waarbij het pakket op 140 cm –mv scherp begrensd is en overgaat in een sterk uitgespoelde E-horizont. Hieronder hebben zich een B- en BC-horizont gevormd.

[6] Bekeken via de AHN-viewer op www.ahn.nl.

Figuur 6. Een foto van profiel 101 waarin op de natuurlijke bodemhorizonten een fors stuifzandpakket is gelegen.

Vindplaats 2

De bodemopbouw is in deze vindplaats slechts gedeeltelijk intact. Over de gehele vindplaats 2 zijn verstoringen van de ontgrondingen aanwezig in de bovenste 40-50 cm van de bouwvoor (laag 10). Oorspronkelijk heeft hier het stuifzandpakket gelegen, maar dit is slechts alleen nog in werkputten 2, 3, deels 4 en 5 aanwezig. Onder het stuifzand (lagen 20 en 21) was telkens een intacte E-, B- en BC-horizont aanwezig. De dikte van de bodemhorizonten nam toe richting de laagte in het westen (zie ook figuur 7). Deze natuurlijke laagte, die vermoedelijk gelijk is aan de laagte in werkput 1, was in de werkputten 2, 3, 4 en 5 aanwezig. In deze laagte heeft bodemvorming plaatsgevonden, waarbij zelfs op één locatie (profiel 302 – zie figuur 8) een dubbele B-horizont (S3030) aanwezig is, gescheiden door een uitspoelingshorizont. In werkput 4 zijn in de laagte meerdere sterk humeuze (venige) niveaus zichtbaar in een dikke verbruinde horizont (S118). Er is alleen in werkput 3 in één van de mogelijke B-horizonten een redelijke hoeveelheid vondsten gedaan die dateren in de late bronstijd. De overige lagen (behalve het stuifzand) in de laagte bevatten geen vondstmateriaal.

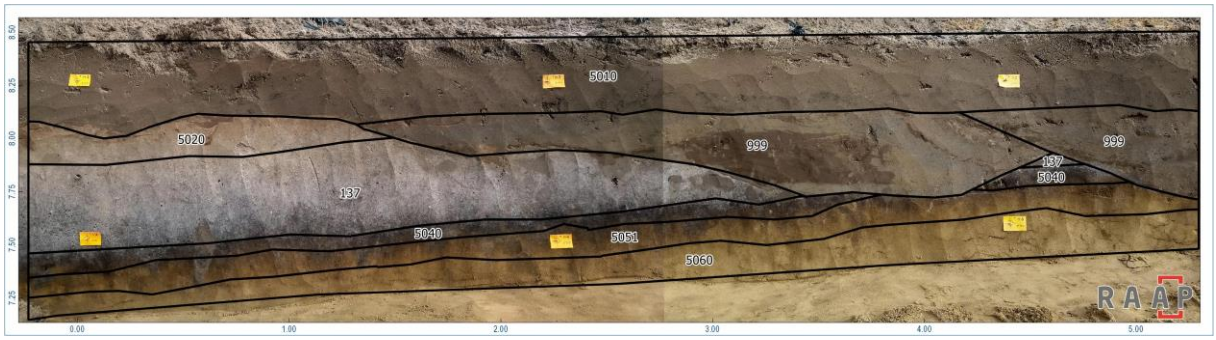

Figuur 7. Een foto van profiel 501 waarbij de opvulling van de laagte (depressie) goed zichtbaar is. Tevens zijn ook de verstoringen van de ontgrondingen zichtbaar als bruine kuilen (999) die de podzol doorsnijden.

Figuur 8.Profiel 302, onderin is een sterk bruine B-horizont aanwezig op vlakniveau, hierboven is een grijze E-horizont gelegen en daarboven is een tweede B-horizont herkenbaar met een licht humeus karakter en licht bruingrijze vlekjes (S3030).

In het oostelijk deel van werkput 4 is geen stuifzandpakket meer aanwezig. De bodem bestaat hier uit een AC-profiel in de top van het rivierduin. Dit houdt in dat er een dunne verstoorde bouwvoor (S4010) aanwezig is van ca. 35 cm dik, waaronder een intact plaggendek (S4070/4080) van maximaal 20 cm is

gelegen. Aan de onderzijde van dit plaggendek heeft veel bioturbatie en mogelijk ook verploeging (S4071/4081) plaatsgevonden (zie ook figuur 9). In de bioturbatielaag zijn hoge concentraties van vondstmateriaal aangetroffen, uit met name de ijzertijd tot vroege middeleeuwen.

Figuur 9. Een foto van profiel 402 met een paalkuil uit de ijzertijd (S99) onder het dunne oude cultuurdek.

Vindplaats 3

In vindplaats 3 is een ca. 40 cm dik verstoorde bouwvoor aanwezig over de gehele vindplaats. Hieronder is de bodemopbouw gelijk aan die aan de oostzijde van vindplaats 2, een AC-profiel met een plaggendek (laag 80) die aan de onderzijde sterk gebioturbeerd is (laag 81). Deze gebioturbeerde laag is direct gelegen op het oorspronkelijk rivierduin, de C-horizont, op een diepte van gemiddeld 40-50 cm -mv (7,80 – 8,00 m $^{+}$NAP).

De enige plek waar het bodemprofiel afwijkt is in profiel 601, aan de uiterste zuidzijde van werkput 6. Hierin is ook een intact plaggendek uit de late middeleeuwen en/of nieuwe tijd aanwezig onder de bouwvoor (laag 80), waarbij de onderkant gebioturbeerd is (laag 81/100). Onder deze bioturbatielaag is het stuifzandpakket (lagen 20 en 21) wel aanwezig, waarin op 90 cm –mv voor het eerst goede archeologische sporen zichtbaar zijn. Het relatief schone stuifzand gaat op een diepte van 140 cm –mv over in een grijs zandig pakket met veel aardewerk en houtskool (laag 90). Dit pakket kan als colluvium worden geïnterpreteerd, hellingerosie materiaal van hoger op het rivierduin. Op een diepte van ruim 280 cm –mv (ca. 5,70 $^{+}$NAP) werd slechts nog een enkel sterk verweerde potscherf aangetroffen van een handgevormd indeterminеerbaar baksel in wat fluviatiele zandige sedimenten leken te zijn.[7] Wel waren nog steeds fragmenten houtskool aanwezig en er leek ook een humeus archeologisch spoor op deze diepte te liggen. Er kan niet uitgesloten worden dat op deze diepte een archeologisch niveau

[7] Om tot deze diepte te kunnen kijken is een lokaal kijkgat gegraven met de graafmachine.

aanwezig is, maar of dit erosiemateriaal van de top van het duin is of een intact sporenvlak is vooralsnog lastig aan te geven.

Dit deel van het plangebied ligt in een randzone waar door watererosie verspoeling en afkalving van het rivierduin heeft plaatsgevonden en een steile rand is ontstaan. Op de helling is erosiemateriaal van hoger op het duin afgezet. Vervolgens zal voorafgaand aan de midden-ijzertijd in een korte tijd een dik pakket stuifzand zijn afgezet op de helling door lokale verstuivingen van het duin.

Figuur 10. Een foto van profiel 601, waarin een intacte bodem te zien is en waarbij het potentiële vlak 2 ruim onder de grondwaterspiegel is gelegen.

3.2 Sporen en structuren

3.2.1 Inleiding

Er zijn in de verschillende werkputten 290 spoornummers uitgedeeld (exclusief de laagnummering). Een samenvattend overzicht van de aangetroffen sporen is weergegeven in tabel 4 en van de gedefinieerde structuren in tabel 5. De sporen zijn onderdeel van vijf vindplaatsen daterend vanaf het midden-mesolithicum (8165 – 7610 voor Chr.) tot in de Karolingische periode (tot 900 na Chr.). Het plangebied maakt deel uit van een intensief bewoond nederzettingsterrein waarvan delen door ontgrondingen zijn afgetopt en verstoord. De vindplaatsen liggen verspreid door het onderzoeksgebied en op de verschillende delen van het rivierduin. De sporen worden per vindplaats beschreven en bij de sporenanalyse en in de synthese ook gekoppeld aan de vondsten. In bijlage 2 is een allesporenkaart aanwezig van vlak 1 en 2 en in bijlage 4 zijn per vindplaats kaarten ingevoegd. Tot slot is in bijlage 3 een kaart afgebeeld met de begrenzingen binnen het plangebied van de aangewezen vindplaatsen.

Spoorcategorie	Aantal
depressie	5
greppel	11
kuil	36
laag	76
paalspoor	225
vlak	1
verstoring	22
Totaal (incl.lagen)	376

Tabel 4. Aantal sporen per spoorcategorie.

Structuur	Aard	Specifiek	Begin_dat	Eind_dat	Beschrijving	VP
1	huisplattegrond	-	IJZM	IJZL	-	2
2	huisplattegrond	-	IJZM	IJZL	-	2
3	huisplattegrond	-	IJZM	IJZL	-	2
4	paal/palen	PKR	IJZM	IJZL	hekwerk (tegen (wind-)erosie?)	2
5	huisplattegrond	-	IJZM	IJZL	-	3
6	huisplattegrond	-	IJZM	IJZL	-	3
7	huisplattegrond	-	IJZM	IJZL	-	3
8	paal/palen	PKR	IJZM	IJZL	-	3
9	greppel	GWE	IJZM	IJZL	-	3
10	greppel	GWE	IJZM	IJZL	-	3

Tabel 5. Structuurtabel

3.2.2 Vindplaats 1

Inleiding

Deze vindplaats is in de noordelijke punt van het plangebied gelegen (alleen in werkput 1) en bestaat uit kuilen en paalsporen en vondstmateriaal in de vorm van fragmenten aardewerk uit de periode late bronstijd – vroege ijzertijd (1200-600 voor Chr.). De vindplaats ligt vermoedelijk aan de noord- en oostzijde ook buiten de grenzen van het plangebied. In werkputten 3 en 5 zijn alleen aardewerkscherven uit de bronstijd in de bioturbatielaag en uitspoelingshorizont teruggevonden. Vermoedelijk was dit deel van het terrein in gebruik als akkerareaal in deze periode en vond bewoning in de noordoostelijke hoek van het plangebied plaats. Aan de westzijde wordt de vindplaats begrensd door de aanwezigheid van een laagte.

Sporen uit de ijzertijd in het stuifzand

In de top van het stuifzand zijn ondiepe kuiltjes (S7 t/m 11) en paalkuiltjes (S1 en S6) aangetroffen. De sporen waren nog gemiddeld 5 à 10 cm diep en licht geelgrijs van kleur. Enkele kuiltjes bleken natuurlijk en de overige sporen waren door uitspoeling slecht geconserveerd waardoor ze moeilijk herkenbaar waren. De vondsten in het stuifzand wijzen op een (ruime) datering in de ijzertijd, een datering die ook voor de nog aanwezige sporen in dit niveau aangehouden kan worden. De stuifzandlaag is verstoord door de ontgrondingen waarbij de vondstlaag grotendeels is afgegraven.

Figuur 11. Het stuifzand niveau in WP1, waarbij de verstoringen van de ontgrondingen op de voorgrond zichtbaar zijn als donkerbruine kuilen.

Sporen uit de midden-bronstijd tot vroege ijzertijd

De ouder daterende sporen van vindplaats 1 zijn gelegen op vlak 2 in de top van het rivierduin, de C-horizont, op de flank van een natuurlijke laagte richting het westen. Deze vijf sporen (1 paalspoor en 4 kuilen) kunnen op basis van het aangetroffen aardewerk in de midden bronstijd tot vroege ijzertijd gedateerd worden. De vulling bestaat uit matig grof en matig siltig zand met een grijsbruine kleur met humeuze vlekjes. Eén van de sporen met grijsbruine vulling (S13) bleek bij couperen een paalkern van 36 cm diep te hebben. In deze kern waren houtskoolfragmenten aanwezig en een grote keramieken wandscherf die aan het einde van de midden-bronstijd tot late bronstijd (1200-800 voor Chr.) dateert. In S2 (een grijsbruine kuil) is daarnaast nog onverbrand dierlijk bot aangetroffen. De meeste sporen zijn in het vlak beschreven als kuil, maar een interpretatie als paalkuil kan niet uitgesloten worden.

Figuur 12. Foto van de coupe op paalspoor S13, daterend in de midden- tot late bronstijd.

Op basis van de spoorvullingen en de verspreiding en datering van het aardewerk is sprake van een vermoedelijk erf uit de midden-bronstijd tot vroege ijzertijd (1200-500 voor Chr.). Er zijn geen reconstructies van structuren mogelijk, daarvoor is de hoeveelheid aangetroffen sporen te klein. De vindplaats loopt ook buiten de werkput verder richting het noorden, oosten en zuiden.

Figuur 13. De sporen van vindplaats 1 in werkput 1, kijkend naar het westen.

3.2.3 Vindplaats 2

Inleiding

Deze vindplaats is centraal in het plangebied gelegen en bestaat uit kuilen en paalkuilen en vondstmateriaal in de vorm van aardewerkscherven en bewerkt natuursteen. De vindplaats strekt zich uit over werkputten 2 t/m 5 en werkput 8 en dateert in de midden tot late ijzertijd (500-12 voor Chr.). Vindplaats 2 wordt begrensd aan de noordzijde door het ontbreken van sporen in werkput 2 en de aanwezigheid van een laagte langs deze zijde. Naar het oosten toe loopt de vindplaats vermoedelijk ook buiten het plangebied door. Aan de zuidzijde was het hoogste deel van het terrein gelegen, hier zijn de sporen ook verreweg het meeste afgetopt om uiteindelijk helemaal afwezig te zijn. Aan de westzijde wordt de concentratie nederzettingssporen begrensd door de aanwezigheid van een natuurlijke laagte.

Bewoning uit de midden- tot late ijzertijd

Het stuifzand was in werkputten 2 t/m 5 aanwezig, maar hierin waren geen sporen herkenbaar. Vermoedelijk is de vondst- en sporenlaag in het stuifzand in alle werkputten binnen deze vindplaats afgegraven tijdens de ontgrondingen. De grote bruine humeuze gevlekte sporen van o.a. een mechanische tandenbak zijn in alle putten zichtbaar in de top van het stuifzand.

Vindplaats 2 is de grootste vindplaats die is aangetroffen binnen het plangebied, zowel qua omvang als de hoeveelheid sporen en vondsten. De archeologische sporen zijn aangetroffen in de top van het oorspronkelijk rivierduin, in de BC-/C-horizont, en lijken op basis van het aardewerk in de sporen en lagen te dateren in de midden- tot late ijzertijd (500-12 voor Chr.). De sporen zijn talrijk en bestaan uit diverse paalkuilen en kuilen die tot structuren behoord kunnen hebben. De top van het rivierduin loopt in westelijke richting sterk af waarbij het verschil in hoogte tussen het hoogste punt in WP8 en het laagste punt in WP4 ruim één meter is. De sporen lopen tot aan de rand van de laagte, tot de plek waar zich een duidelijke B-horizont heeft gevormd in de top van het duin en het grondwater ook op komt zetten.

Er zijn zeker vier mogelijke (delen van) gebouwstructuren te reconstrueren in vindplaats 2. Structuur 1 t/m 3 zijn onderdelen van vermoedde gebouwstructuren, waarbij delen van de wanden en één mogelijke ingangspartij van structuur 3 zijn aangesneden. De structuren hebben allemaal een andere oriëntatie en zijn van wisselende omvang. Structuur 2 heeft een breedte van 3 m en structuur 3 van ca. 3,2 m, waarbij structuur 3 een hoeveelheid aan paalkuilen heeft waarin de richting van de wanden is te herkennen maar de daadwerkelijke exacte lijn van de wanden lastig is te reconstrueren. In figuur 14 zijn de herkenbare delen van structuur 2 zichtbaar, waarbij een rij palen ter hoogte van de punt van de roodwitte meetstok is gelegen.

Figuur 14. Een overzicht van de sporen in vindplaats 2 t.h.v. werkput 4, kijkend naar het westen.

Structuur 4 is een palenrij parallel lopend aan de laagte in de westelijke helft van werkput 4. Enkele van deze palen zijn gecoupeerd en bleken nog tot 10 cm diep te zijn. Dit rijtje palen zou onderdeel

kunnen zijn van een landinrichting, zoals hekwerken om erven te begrenzen of een begrenzing tussen natuurlijke laagte en nederzettingsterrein om eventueel (wind-)erosie tegen te gaan. Dit soort fenomenen zijn nog slecht gekend op rivierduinen binnen de regio Bergharen/Wijchen voor de periode midden tot late ijzertijd en voor de late prehistorie in zijn geheel.

Figuur 15. De palenrij van structuur 4, gelegen in vlak 2 onder het stuifzandpakket.

Binnen vindplaats 2 is in werkput 8 ook een kuil aangetroffen met sterk verbrand materiaal, waarin enkele zeer kleine fragmenten verbrand bot zijn waargenomen. Vanwege de inventariserende vorm van het onderzoek is dit spoor niet bemonsterd. Aangezien de sporen overduidelijk antropogene sporen waren (met inclusies van houtskool/verbrande leem/verbrand bot/keramiek) en deels onderdeel van structuren zijn ze niet gecoupeerd.

In het centrale deel van het plangebied is een nederzettingsareaal met vermoedelijk meerdere erven uit de midden- tot late ijzertijd aanwezig.

3.2.4 Vindplaats 3

Inleiding

Vindplaats 3 is in het zuiden van het plangebied gelegen en bestaat uit kuilen en paalkuilen en vondstmateriaal in de vorm van keramiekfragmenten, slakmateriaal en mogelijk bewerkt natuursteen. De vindplaats strekt zich uit over werkputten 6, 7 en 9. De vindplaats wordt begrensd aan de noordzijde door de aftopping van de bodem waarbij de vondslaag is vergraven. Aan de oost-, zuid- en westzijde loopt de vindplaats buiten het plangebied door.

Bewoning uit de midden- en late ijzertijd

De archeologische sporen in vindplaats 3 zijn gelegen op een diepte van gemiddeld 7,50-8,00 m $^{+}$NAP, tussen de 50-90 cm –mv. De sporen uit dezelfde periode liggen in dit niveau zowel in de top van het rivierduin als in het stuifzand dat tegen de oorspronkelijk helling / steilrand in het zuiden is afgezet. De sporen bestaan uit paalkuilen, kuilen en greppels. De sporen waren sterk gereduceerd/uitgeloogd in het grove zand en voor een deel zeer vaag. Hierdoor waren ze moeilijk herkenbaar. Op basis van de vullingen van de sporen is een fasering aan te brengen, waarbij sporen met lichtgrijze vulling en fijne fragmenten houtskool ouder lijken te zijn dan de sporen met een lichtgrijsbruine vulling en humeuze vlekjes. Deze fasering is ook in een coupe van sporen 151 en 190 in werkput 7 vastgesteld. De greppels zijn op diverse plaatsen in werkputten 7 en 9 gecoupeerd en waren gemiddeld nog tot 30-50 cm diep bewaard. Enkele paalkuilen waren na couperen nog 10-26 cm diep bewaard.

Figuur 16. Een coupe over S151 en S190, waarbij de fasering in de vindplaats te zien is en tevens de slechte zichtbaarheid van de sporen door uitspoeling zichtbaar is.

Net als in vindplaats 2, lijken in vindplaats 3 ook al enkele mogelijke structuren zichtbaar te worden. Er kunnen twee mogelijke delen van (gebouw-)structuren worden aangeduid en tevens kunnen vier greppels in werkput 7 en 9 mogelijk aan elkaar worden verbonden. Deze greppels kunnen bijvoorbeeld een erf of nederzettingsareaal begrenst hebben en zijn onderdeel van de landschaps- en nederzettingsinrichting. De sporen in vindplaats 3 worden op basis van het aardewerk gedateerd in de tweede helft van de ijzertijd, meer specifiek vanaf het einde van de midden ijzertijd tot in de late ijzertijd. Dit komt overeen met de datering van vindplaats 2. Het waarschijnlijk dat in de nu verstoorde zone tussen werkput 7 en 8 ooit de nederzettingssporen hebben doorgelopen en beide vindplaatsen onderdeel waren van een groot aaneengesloten nederzettingsareaal.

Figuur 17. Een vlakfoto van een deel van de sporen in vindplaats 3, t.h.v. werkput 7, kijkend naar het westen.

3.2.5 Vindplaats 4

Inleiding

Vindplaats 4 bestaat uit twee archeologische sporen die zijn aangetroffen in werkput 8 en die op basis van een fragment aardewerk in één van de sporen dateren in de Karolingische periode, 750-900 na Chr. De vindplaats is maar klein van omvang en loopt buiten de werkput door in oostelijke richting.

Archeologie

Beide sporen liggen in de oostelijke putwand en zijn beschreven als kuil (S233) en paalkuil (S255). De sporen liggen tussen sporen van de ijzertijd vindplaats 2 en hebben een afwijkende bruine homogene vulling met inclusies van houtskool en verbrande leem. In het plaggendek en de gebioturbeerde laag daaronder op vindplaatsen 2 en 3 zijn ook aardewerkscherven uit de Romeinse tijd en Karolingische tijd aangetroffen. Dit is een aanwijzing dat dit gebied mogelijk als akkerareaal in de Karolingische periode is gebruikt. In combinatie met de twee sporen kan worden gesteld dat binnen het plangebied of in de zeer nabije omgeving een vroegmiddeleeuws erf of nederzetting heeft gelegen.

Figuur 18. De twee vroegmiddeleeuwse sporen zijn als twee donkerbruine sporen langs de oostelijke putwand (zie witte pijlen) zichtbaar tussen de lichter gekleurde laatprehistorische sporen.

3.2.6 Vindplaats 5

Inleiding

Vindplaats 5 is in de noordelijke punt van het plangebied gelegen (alleen in werkput 1) en bestaat uit vier kuilen en vondstmateriaal in de vorm van drie vuursteenafslagen uit de periode midden-mesolithicum. De vindplaats ligt vermoedelijk aan de noord- en oostzijde buiten de grenzen van het plangebied. Aan de westzijde wordt de vindplaats begrensd door de aanwezigheid van een laagte. De kuilen zijn gelegen tussen de sporen van vindplaats 1. De reden dat deze sporen als vindplaats 5 zijn beschreven is omdat de afzonderlijke vindplaats pas duidelijk werd na het uitvoeren van een koolstofdatering en op dat moment de andere vindplaatsen al als zodanig genummerd waren.

Sporen uit het midden-mesolithicum

De oudste sporen van vindplaats 1 zijn gelegen op vlak 2 in de top van het rivierduin, de C-horizont, op de flank van een natuurlijke laagte richting het westen. De sporen hebben een (donker-)grijze vulling met houtskoolfragmenten. In S15, een kuil op de rand van de laagte en nog 24 cm diep, zijn twee vuursteenafslagen aangetroffen daterend in de periode mesolithicum - neolithicum. Een van de kuilen met donkergrijze vulling en een restdiepte van 10 cm (S4) is bemonsterd voor ^{14}C-analyse (zie ook figuur 19). De resultaten van deze analyse zijn opgenomen in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**. De datering van S4 komt uit in het midden-mesolithicum, tussen 8165 – 7610 voor Chr. Op basis van de spoorvullingen en de vondsten van vuursteen is sprake van de resten van een kampement uit het midden-mesolithicum (8165 – 7610 voor Chr.) binnen vindplaats 5.

Figuur 19. Coupe van de bemonsterde kuil S4, daterend in het midden-mesolithicum.

monster	lab.code	materiaal	datering (jaren BP)	kalibratie (p = 68,3 %)	kalibratie (p = 95,4 %)
WYBW - M1	ICA-19C/0531	houtskool	8770 ± 40	7935 BC – 7895 BC 7890 BC – 7740 BC	8165 BC – 8145 BC 8140 BC – 8130 BC 7980 BC – 7610 BC

Tabel 6. Analysegegevens van de ^{14}C-analyse van kuil S4 in vindplaats 1 onder opgave van het 68,3%- en 95,4%-waarschijnlijkheidsinterval op basis van de terrestrische kalibratiegegevens van IntCal13 (Reimer e.a., 2013).

3.3 Vondsten

3.3.1 Inleiding

Het archeologisch onderzoek heeft 786 vondsten opgeleverd. Een overzicht van de aantallen van de verschillende vondstcategorieën wordt weergegeven in tabel 7. In het onderstaande wordt per vondstcategorie ingegaan op de algemene kenmerken, eventuele noemenswaardige vondsten, de datering en de mate van conservering.

Materiaal	Aantal
Keramiek	688
Verbrande leem	7
Natuursteen	71
Vuursteen	6
Metaal	1
Slak	12
Bot (dierlijk)	1
Totaal	786

Tabel 7. Aantal vondsten per vondstcategorie.

De categorieën van dierlijk bot en metaal leverden slechts per categorie één vondst op. Het bot is afkomstig uit een kuil in vindplaats 1 en de kuil dateert op basis van vergelijkbare vulling met andere sporen in de late bronstijd – vroege ijzertijd. Het bot is een zeer klein fragment en duidelijk verbrand, maar het is niet verder onderzocht vanwege de lage informatiewaarde, zie daarvoor ook het evaluatieverslag (Te Kiefte 2019b). De metalen vondst (V99) is afkomstig uit een greppel uit de late ijzertijd in vindplaats 3. De vondst blijft een indeterminеerbaar plaatje van ijzer, zelfs na reiniging en conservering blijft de typering onduidelijk. Van de vondstcategorie van verbrande leem zijn zeven stukken bekeken, maar deze worden niet apart behandeld in een paragraaf. Het betreft kleine brokken verbrande huttenleem die afkomstig zijn van de constructie van een lemen wand van een gebouw. De indrukken van takken zijn in enkele stukken leem duidelijk te zien. De leem is alleen aangetroffen in het plaggendek en de bioturbatielaag eronder.

3.3.2 Ruimtelijke verspreiding

De verspreiding van de vondsten is geanalyseerd voor het totale assemblage. Hierbij zijn 190 vondsten aangetroffen in antropogene sporen zoals paalkuilen, kuilen en de greppels en 596 stuks zijn verzameld in cultuurlagen, plaggendek, bouwvoor en zelfs in enkele natuurlijke lagen in de depressies (allen worden bodemlagen genoemd). Hierbij zijn in vindplaats 1 slechts 15 stuks in de bodemlagen en met name in het stuifzand gevonden. In vindplaats 2 zijn in totaal 361 stuks in bodemlagen verzameld, waarvan 299 stuks in het oude plaggendek. In vindplaats 3 zijn 220 stuks in de bodemlagen verzameld, waarvan 142 vondsten in het oude plaggendek zijn gevonden. De vondsten uit de bodemlagen en het plaggendek zijn voornamelijk verzameld tijdens de vlakaanleg.

In vindplaats 1 zijn zeven vondsten gedaan in de grondsporen, waarvan slechts drie vondsten aardewerkscherven betreffen, de andere vondsten betreffen natuursteen, waaronder vuursteen, en bot. De vondsten in de bodemlagen van vindplaats 1 komen qua datering overeen met de vondsten in de sporen, waarbij het overgrote deel in de late bronstijd en vroege ijzertijd dateert. Het wordt daarmee wel duidelijk dat de vondsten in de bouwvoor duidelijk opspit zijn van elders op het terrein waar vermoedelijk dieper is verstoord en ook een vindplaats aanwezig was.

In vindplaats 2 zijn 98 vondsten in grondsporen aangetroffen, waarbij het evenredig verdeeld is over zowel paalkuilen als kuilen, waarbij een enkele kuil een grotere concentratie bevat zoals kuil S214.

In vindplaats 3 zijn 84 vondsten uit grondsporen verzameld waarbij de grootste concentraties in de kuilen zijn aangetroffen (gemiddeld 8 tot 11 stuks).

In vindplaats 5 zijn geen vondsten gedaan die specifiek aan de vindplaats gekoppeld kunnen worden op basis van datering. Alleen de twee verbrande vuursteenbrokken die als opspit kunnen worden beschouwd komen oorspronkelijk uit de midden- of late steentijd.

3.3.3 Keramiek

Drs. I.C.G. Hermsen (tekst en determinaties) en drs. H.B.G. Scholte Lubberink (determinaties)

In alle werkputten, met uitzondering van WP10, zijn significante hoeveelheden matig tot goed geconserveerde (d.w.z. nauwelijks verweerde of anderszins afgesleten), qua formaat voornamelijk middelgrote en soms grote fragmenten aardewerk (meestal groter dan 5 cm^2, soms groter dan 25 cm^2) gevonden. Deze scherven verschaffen informatie over de datering van de lagen, sporen en vindplaatsen waaruit zij afkomstig zijn. Daarnaast geven zij inzicht in de aard en functie van het keramisch gebruiksgoed (hoofdzakelijk vaatwerk) in de vertegenwoordigde perioden en in de veranderende functie van het terrein door de tijd heen. Per periode worden hieronder de belangrijkste diagnostische kenmerken van het aardewerk vermeld en wordt aangegeven in welke contexten (werkputten, lagen, sporen) vondsten voorkomen die representatief zijn voor de betreffende periode. In tabel 8 is de chronologische en contextuele verspreiding van het aardewerk over het onderzoeksgebied in hoofdlijnen weergegeven. tabel 9 toont de (voorlopige) datering van de lagen in de verschillende werkputten zoals die uit het aardewerk is afgeleid.

Periode	WP1	WP2	WP3	WP4	WP5	WP6	WP7	WP8	WP9
BRONSL-IJZV	L,S	L	L	L	S	L			
IJZ	L	S?	L	L!		L	L	S!	S
IJZM-IJZL				L!!,S!!			L!!,S!	L!!	L,S
IJZ-ROM		L				L,S		L	L
ROM-MEV	L			L		L	L	L,S	
MEL-NT		L						L	

Tabel 8. Indicatief overzicht van het voorkomen van keramiek uit verschillende perioden in lagen (L) en S (sporen) per werkput. Dit schema geeft een globale indicatie op basis van voorlopige determinaties en dateringen van diagnostisch aardewerk dat tijdens de quickscan is bekeken.BRONS = bronstijd, IJZ = ijzertijd, ROM = Romeinse tijd, ME = middeleeuwen, NT = nieuwe tijd, ..V = vroege fase, ..M = middenfase, ..L = late fase, ! = context bevat veel aardewerk, !! = context bevat zeer veel aardewerk.

Late bronstijd (1100-800 voor Chr.) en vroege ijzertijd (800-500 voor Chr.)

Een geringe hoeveelheid aardewerk uit lagen en sporen kan op basis van baksel in de late bronstijd of de vroege ijzertijd worden gedateerd. De kenmerken waar op gelet zijn bij de bestudering van het aardewerk zijn o.a. het baksel (steengruis- of fijne grindmagering in combinatie met potgruismagering), oppervlakte afwerking (o.a. zorgvuldige polijsting of gladding van binnen- en buitenzijde, naast overwegend fijne besmijting), geringe wanddiktes (regelmatig kleiner dan 7 mm), specifieke vormkenmerken (o.a. een uitstaande hals van een *Schräghals*pot en fragmenten van enkele potten of kommen met S-vormige profielen) en versieringskenmerken (o.a. horizontale rij nagelindrukken op de wand en een vlakdekkend patroon bestaande uit rijen van heel fijn en zorgvuldig aangebrachte nagelindrukken). Dergelijk aardewerk is het meest markant aanwezig in laag S1030 en komt daarnaast voor in de lagen S3030 (wellicht stamt ook een fragment van een spinklos in V34 uit dit tijdvak), S4060, S6090 en – waarschijnlijk als opspit – in de lagen S6051 en S6020. Paalkuil S13 in WP1 bevat als enige vondstcontext aardewerk dat met zekerheid uit de bronstijd dateert en wel uit het einde van de midden-bronstijd of uit de late bronstijd, tussen ca. 1200 en 900 voor Chr. Dit tamelijk harde,

volledig oxiderend gebakken, vrij dunwandige aardewerk is gemagerd met kwartsgruis en vertoont haarscheurtjes in het oppervlak (zie ook figuur 20). In de depressie S137 in WP5 is een dunne scherf met kwartsgruismagering aangetroffen die uit de late bronstijd of de vroege ijzertijd stamt.

Figuur 20. Aardewerk met kwartsgruis magering uit de late midden en/of late bronstijd, gevonden in paalkuil S13 in vindplaats 1 (V16).

Midden-ijzertijd (500-250 voor Chr.) en late ijzertijd (250-19 voor Chr.)

Het overgrote deel van het aardewerk dat tijdens het proefsleuvenonderzoek is verzameld kan worden toegeschreven aan de gevorderde ijzertijd, meer specifiek aan de periode vanaf de tweede helft of het einde van de midden-ijzertijd tot en met de late ijzertijd. Het vertoont sterke overeenkomsten met het aardewerk uit fase H tot en met fase J en in mindere mate fase K uit Oss-Ussen.[8] Dit duidt op een datering tussen ca. 300 en 100 voor Chr. Karakteristiek voor dit aardewerk is o.a. de relatief grote wanddikte (vaak 9-12 mm), veelvuldige besmijting van het wandoppervlak en het frequente optreden van tweeledige potten van Oss-Ussen type 23a en drieledige potten en kommen van de typen 42a en 52. Veel van dit aardewerk is secundair verbrand en bevat roetaanslag of verbrand aankoeksel, wat aangeeft dat veel scherven waarschijnlijk van kookpotten afkomstig zijn (zie ook figuur 23). Daarnaast is een randfragment van een grote voorraadpot met een plomp verdikte rand uit de tweede helft van de ijzertijd gesignaleerd. Af en toe zijn wandknikken waargenomen. Specifieke scherp geprofileerde dunwandige pot-, kom- en schaalvormen die typerend zijn voor de eerste helft van de midden-ijzertijd ontbreken. Wandversiering, die met enige regelmaat optreedt, bestaat hoofdzakelijk uit patronen van

[8] Van den Broeke 2012.

nagelindrukken en (meest verticale) groeflijnen, zoals kenmerkend voor Oss-Ussen fase I tot en met K, die het grootste gedeelte van de late ijzertijd omvatten (zie ook figuur 21). Plastische, Kalenderberg-achtige versiering is vaak iets grover uitgevoerd en op dikwandiger aardewerk aangebracht dan bij oudere varianten van dit type versiering uit de vroege ijzertijd (zie figuur 22). Kamstreekversiering komt nauwelijks voor. Het minimale optreden van randversiering pleit voor een datering vóór ca. 125 voor Chr. Incidenteel is in het aangetroffen handgevormde aardewerk plantaardige magering aanwezig, zoals dit in de regio bekend is uit de late ijzertijd en Romeinse tijd.

Figuur 21. Voorbeeld van wandversieringen met nagel- en vingerindrukken op het aardewerk uit de late ijzertijd tussen ca. 250-100 voor Chr., aangetroffen in het plaggendek van vindplaats 2 (V25).

Figuur 22. Voorbeeld van een Kalenderberg-achtige versiering op het aardewerk (V40).

Figuur 23. Rand van een kookpot uit de late ijzertijd. De scherf is verbrand.

Vermeldenswaard is het voorkomen van twee potten van kustaardewerk van het vormtype Oss-Ussen k- 41/42, die getuigen van de import van zeezout uit het westelijke kustgebied aan het einde van de midden-ijzertijd of in de eerste helft van de late ijzertijd. Deze vondsten komen uit kuil S75 in WP4 (V24) en uit laag S7081 (V76).

De grootste concentraties (bestaande uit vele tientallen scherven) aardewerk uit de periode omstreeks het begin van de late ijzertijd zijn vastgesteld in de lagen S4070, S4080, S7080 en S8071. Daarnaast bevatten ook andere lagen in deze en andere werkputten aardewerk uit dit tijdvak. Uit diverse sporen in met name WP4 en WP6 tot en met WP9 zijn scherven geborgen die specifiek in de midden/late ijzertijd of algemeen in de ijzertijd gedateerd kunnen worden. Sporen die diagnostisch aardewerk uit de tweede helft van de ijzertijd hebben opgeleverd, zijn o.a. kuil S75 en paalkuil S81 in WP4, kuil S138 en greppel S158 in WP7, kuil S232 in WP8 en paalkuil S269 in WP9.

Romeinse tijd (19 voor Chr.-450 na Chr.) en vroege middeleeuwen (450-900 na Chr.)

Met name in de zuidelijke proefsleuven WP6 en WP7 zijn diverse scherven van handgevormd en gedraaid uit de Romeinse tijd aangetroffen. Diagnostisch voor deze periode is o.a. glad afgewerkt inheems aardewerk uit laag S6051 dat is vervaardigd in fijnzandige baksels en voorzien van een verdikte rand. Uit dezelfde laag is ruwwandig draaischijfaardewerk uit de Romeinse tijd of vroege middeleeuwen afkomatig. Uit de lagen S7080 en S8070 komen o.a. fragmenten van een Zuid-Spaanse olijfolieamfoor van het type Dressel 20, Romeins dikwandig aardewerk (o.a. een wrijfschaal), een gladwandig kelkbakje, een ruwwandige kom van het type Niederbieber 104 uit de tweede helft van de 2^{e} of 3^{e} eeuw na Chr. en een midden-Romeinse geverfde beker. Er komt geen laat-Romeins aardewerk voor.

Onder het vondstmateriaal bevinden zich diverse scherven draaischijfaardewerk die in de vroege middeleeuwen thuishoren. Voor zover een nauwkeuriger datering mogelijk is, dateert dit aardewerk uit de Karolingische tijd (8^{e}-9^{e} eeuw na Chr.). In de meeste gevallen gaat het om fragmenten van Badorf-potten van klein tot middelgroot formaat (kleiner dan reliëfbandamforen). Daarnaast komen enkele stukken in andere Karolingische bakseltypen voor, waaronder geïmporteerd kookpotaardewerk. De vroegmiddeleeuwse scherven komen voornamelijk uit het middendeel (WP4) en zuiddeel (WP6, WP7 en WP8) van het onderzoeksgebied, waar zij waren opgenomen in het plaggendek (lagen S4070, S4080, S7080, S8071).

Opvallend is dat ook in de verstoorde bovengrond in WP1 (laag S1010) een combinatie van aardewerk uit de ijzertijd en vroege middeleeuwen is aangetroffen. Uit één spoor in WP8, paalkuil S255, is als enige vondst een scherf Badorf-aardewerk afkomstig, op basis waarvan dit spoor in of na de Karolingische tijd geplaatst moet worden.

Volle-late middeleeuwen (900-1500 na Chr.) en nieuwe tijd (1500 na Chr.-heden)

Typisch vol- en laatmiddeleeuws aardewerk, zoals lokaal/regionaal kogelpotaardewerk, Pingsdorf- en Paffrath-aardewerk, proto- en vroeg-steengoed, grijsbakkend en vroeg roodbakkend aardewerk, is opvallend afwezig in het vondstenspectrum, met uitzondering van een kleine scherf van een 10^{e}- tot 12^{e}-eeuwse Pingsdorf-kogelpot uit laag S4080, die door bioturbatie of anderszins in de cultuurlaag uit de tweede helft van de ijzertijd is beland. Enkele fragmenten 12^{e}- tot vroeg 14^{e}-eeuws Elmptachtig

aardewerk komen uit de recent verstoorde bovengrond in WP2 (laag S2010) en – als intrusie – uit laag S4070. Een van de weinige keramiekvondsten uit de nieuwe tijd betreft een scherf steengoed, die post-depositioneel in de laatprehistorische cultuurlaag S8071 is terecht gekomen.

Laag	WP1	WP2	WP3	WP4	WP5	WP6	WP7	WP8	WP9
..10	IJZL-MEV	MEL							
..70				IJZL-MEV				IJZL-ROM	
..71								IJZL-MEV	
..80				IJZM/L-MEV			IJZM/L-MEV	IJZM-IJZL	IJZ (-ROM?)
..81							IJZM-IJZL		IJZM-IJZL
..20	IJZ	IJZ				IJZ (-ROM?)			
..21						IJZ (-ROM?)			
..30	IJZV		(BRONSL-) IJZV						
..40	IJZ(V?)								
..50									
..51						IJZ(M/L)-ROM(/MEV)			
..60				BRONSL-IJZV					
..91									
..90						BRONSL-IJZV			

Tabel 9. Indicatief overzicht van de datering van de lagen per werkput op basis van voorlopige determinaties en dateringen van diagnostisch aardewerk dat tijdens de quickscan is bekeken. BRONS = bronstijd, IJZ = ijzertijd, ROM = Romeinse tijd, ME = middeleeuwen, NT = nieuwe tijd, ..V = vroege fase, ..M = middenfase, ..L = late fase. Met onderstrepingen zijn de perioden aangegeven waaruit het aardewerk dateert dat duidelijk geconcentreerd in een laag en werkput is aangetroffen.

Conclusie

Binnen het onderzoeksgebied zijn de grootste concentraties keramiek, in de hoedanigheid van handgevormd aardewerk uit de ijzertijd, aangetroffen in WP4, WP7 en WP8. Deze vondsten houden verband met intensieve bewoningsactiviteiten op woonerven uit de periode rond de eerste helft van de late ijzertijd die, mede blijkens de aangetroffen sporen, op en in de omgeving van deze plaatsen zijn gesitueerd. Ruimtelijk gezien kunnen twee aardewerkclusters uit globaal de 3^{e}-2^{e} eeuw voor Chr. worden onderscheiden: ter hoogte van WP4, WP5 en WP8 in het centrale deel van het onderzoeksgebied en ter hoogte van WP6, WP7 en WP9 in het zuidelijke deel. Geringe aantallen aardewerkscherven uit de ijzertijd in lagen in de noordelijke WP1 en WP2 kunnen worden geïnterpreteerd als diffuus nederzettingsafval in de randzone van de woonplaats of buiten het bewoningsgebied, wellicht in een zone die in de tweede helft van de ijzertijd beakkerd is. Vermoedelijk heeft het nederzettings- en/of akkergebied uit dit tijdvak in het gebied tussen WP7 en WP8

oorspronkelijk doorgelopen, maar zijn de resten hiervan door aftopping van de oude natuurlijke bodem in deze zone niet bewaard gebleven. De fragmenten aardewerk uit de late bronstijd - vroege ijzertijd clusteren zich in het noorden van het onderzoeksgebied, het duidelijkst in WP1, waar zij – behalve in een grondspoor – zijn aangetroffen in een overstoven horizont (S3030). Ter plaatse van en rondom WP1 kunnen afgaande op het aardewerk en de aangetroffen nederzettingssporen overblijfselen van een meerfasige woonplaats uit de late bronstijd en de vroege ijzertijd worden verwacht. Zuidelijker, rondom WP3 en WP4, bevond zich de periferie – mogelijk het landbouwgebied – van de nederzetting uit deze periode, blijkens de aanwezigheid van enkele verspreide scherven uit de late bronstijd-vroege ijzertijd in de lagen S3030 en S4060. De aanwezigheid van een fragment aardewerk uit de late bronstijd of vroege ijzertijd in een depressie in WP5 lijkt aan te geven dat het nederzettingsareaal nog verder in zuidelijke richting heeft doorgelopen of dat zich hier de randzone bevindt van een ander, zuidelijker gelegen nederzettingsgebied uit de 11^{e} tot en met 7^{e} of 6^{e} eeuw voor Chr., waarmee ook de fragmenten van afgedankt nederzettingsaardewerk uit meerdere lagen in WP6 kunnen samenhangen.

Gelet op de verspreiding van aardewerkscherven uit de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen, die merendeels zijn opgenomen in het (laat-)middeleeuwse plaggendek en de bioturbatielaag onder het plaggendek, behoort met name het centrale en zuidelijke deel van het onderzoeksgebied tot de randzone of het buitengebied (akkerareaal?) van een woonplaats uit de midden-Romeinse tijd (70-270 n.Chr.) en de Karolingische tijd (725-900 n.Chr.). Op basis van de aanwezigheid van een paalspoor met een scherf Badorf-aardewerk in WP8, moet er rekening mee worden gehouden dat een deel van de nederzetting uit de vroege middeleeuwen mogelijk binnen het centraal-oostelijke deel van het onderzoeksgebied heeft gelegen en als zodanig deels overlapt met de hier aanwezige nederzettingsvindplaats uit de late fase van de ijzertijd.

3.3.4 Natuursteen

Drs. G. Boreel

Inleiding

In totaal zijn 65 fragmenten natuursteen gevonden. Zij wegen samen 4.001 g. Veel van het materiaal komt uit sporen, terwijl circa een derde uit lagen komt. Determinatie heeft plaatsgevonden op het oog en waar nodig met behulp van een 10x vergrotende loep. Naast soort, aantal en gewicht is gekeken naar de vorm van de stukken, de grootteklasse en verbranding en/of verhitting (resp. verkleuringen/roetaanslag en openstaande breuken of breukvormen als gevolg van verhitting). Als laatste is vastgelegd of stukken bewerkt zijn geweest.

Beschrijving

Van de 66 fragmenten natuursteen laten drie fragmenten sporen van bewerking zien. De rest van het materiaal zal echter niet ongebruikt zijn geweest aangezien elf fragmenten duidelijk sporen van verbranding laten zien en daarnaast op één fragment na alle stukken gefragmenteerd zijn.

soort	aantal	gewicht in g
amfiboliet	2	570
conglomeraat	1	47
indet.	2	284
kwarts	1	25
leisteen	10	222
tefriet	37	1.373
zandsteen	13	1.487
totaal	**65**	**4.001**

Tabel 10. Overzicht van de gevonden aantallen en gewichten per soort natuursteen.

Uit een kuil (S135) uit de midden- tot late ijzertijd in vindplaats 3 zijn vijf fragmenten natuursteen geborgen. Vier daarvan vormen kleine hoekige stukjes tefriet zonder enige vorm (V69). Uit de afdekkende vondsthoudende laag S6090, het colluvium, komt verder een afgerond-hoekig stuk, verbrand zandsteen (V74).

Uit lagen die in de ijzertijd zijn te dateren komen drie fragmenten natuursteen. Uit laag S2020 komt een klein randfragmentje van een maalsteen van tefriet (V12). Een klein deel van een geglad maalvlak verraad het oorspronkelijke gebruik van de steen. Het stuk is echter te ver gefragmenteerd geraakt om diagnostische kenmerken vast te kunnen leggen. In laag S6021, het stuifzand, zijn verder een heel klein schilfertje leisteen en een deel van een door verbranding gefragmenteerd geraakte veldkei van Bontzandsteen (beide uit V75) aanwezig.

Uit niet nader dan midden-tot late ijzertijd te dateren sporen komen 38 fragmenten natuursteen. Twintig fragmenten bestaan uit tefriet, wat gezien de gevoeligheid voor verwering niet verwonderlijk is. Geen

van de stukken laten sporen van bewerking zien. Het materiaal is gevonden in de kuilen S144 en S152 in vindplaats 3. Uit kuil S150 komen negen fragmenten roodgrijze leisteen (V61). Hetzelfde vondstnummer laat ook een fragment slijpgereedschap zien van een basalt-achtig materiaal. Een deel van de gefragmenteerde veldkei laat een door gebruik geglad oppervlak zien. Opvallend stuk uit nog steeds dezelfde context is een klein deel van een grotere platte steen van amfiboliet. Het stuk blijkt te passen aan een deel uit kuil S138 (V60). Verder zijn vooral delen van verbrande stukken zandsteen gevonden. Eén daarvan vormt een combinatiewerktuig aangezien het zowel een door slijpen geglad oppervlak laat zien en een door kloppen gevormde punt (V62). Het werktuig is door verbranding sterk gefragmenteerd geraakt.

Het overige materiaal is afkomstig uit de bouwvoor en het plaggendek die zijn te dateren in de periode middeleeuwen – nieuwe tijd. Laag 80 (gelegen in diverse werkputten) bevatte twaalf fragmenten sterk gefragmenteerde tefriet, een stukje conglomeraat, kwarts en vier stukken zandsteen. Het kwarts en een stukje zandsteen laten sporen van verbranding zien.

Conclusie

In totaal zijn 65 fragmenten natuursteen gevonden. Zij wegen samen 4.001 g. Veel van het materiaal komt uit sporen, terwijl circa een derde uit lagen komt. Opvallend genoeg komende de meeste natuursteenfragmenten van vindplaats 3, in het zuiden van het plangebied. Drie fragmenten steen laten sporen van bewerking zien. Een randfragmentje van een maalsteen van tefriet is samen met een stuk slijpgereedschap en een combinatiewerktuig (slijpen/kloppen) te dateren in de midden- tot late ijzertijd. Gezien het grote aantal stenen met sporen van verbranding en met een (afgerond-)hoekige vorm kan geconcludeerd worden dat ook de stenen zonder sporen van bewerking gebruikt zijn geweest in de vindplaatsen 2 en 3.

3.3.5 Slakmateriaal

Drs. G. Boreel

Inleiding

In totaal zijn 13 fragmenten slak gevonden. Zij wegen samen 185 g. Twee fragmenten komen uit sporen uit de periode midden- tot late ijzertijd, tien fragmenten uit het (laat-)middeleeuwse plaggendek (laag 80) en één uit de recente bouwvoor (laag 10). Determinatie heeft plaatsgevonden op het oog en waar nodig met behulp van een 10x vergrotende loep en een handmagneet.

Beschrijving

De meeste slakken bestaan uit een witte, zeer lichte silicaatrijke sintel. Geen van deze sintels zijn magnetisch. Twee fragmenten van smeedhaardslakken laten echter dezelfde sintel aangehecht zien. Deze smeedhaardslakken zijn partieel magnetisch, zodat geconcludeerd kan worden dat de slakken waarschijnlijk zijn ontstaan in een smeedhaard en dus bij het bewerken van ijzer.

soort	aantal	gewicht in g
indet.	1	25
sintel	10	67
smeedhaardslak	2	93
totaal	13	185

Tabel 11. Overzicht van de gevonden aantallen en gewichten per type slak.

Twee stukjes sintel zijn gevonden in sporen uit de periode midden- tot late ijzertijd. Eén komt uit kuil S138 (V61) en de ander uit greppel S287 (V99). Dezelfde soort sintel is echter ook, samen met de fragmenten smeedhaardslak, gevonden in het middeleeuwse plaggendek (laag 80). Mogelijk is slakmateriaal uit oudere sporen opgenomen in laag 80.

Conclusie

In totaal zijn 13 fragmenten slak gevonden. Zij wegen samen 185 g. Twee fragmenten komen uit sporen uit de periode midden- tot late ijzertijd, tien fragmenten uit het (laat-)middeleeuwse plaggendek (laag 80) en één uit de recente bouwvoor (laag 10). De meeste slakken bestaan uit een witte, zeer lichte silicaatrijke sintel, wat ook aangehecht zit aan twee fragmenten smeedhaardslak. Geconcludeerd kan worden dat de slakken zijn ontstaan bij de bewerking van ijzer. In ieder geval heeft deze bewerking plaatsgevonden in de periode midden- tot late ijzertijd. Vergelijkbare slakken uit de middeleeuwse laag 80 zijn door bioturbatie of bodembewerking, uit oudere sporen opgenomen in het plaggendek.

3.4 Monsters

3.4.1 Methode en resultaat

Er is tijdens het onderzoek één monster genomen voor een ^{14}C-analyse, in tabel 5 staan de spoorgegevens vermeld. In vindplaats 1 leek op basis van de spoorvullingen een fasering te kunnen worden aangebracht in de sporen. Uit een van de fases is in een paalkern van S13 een aardewerkscherf daterend in de late bronstijd aangetroffen. Van de andere fase is een monster genomen voor dateringsdoeleinden, aangezien uit deze fase geen dateerbaar aardewerk werd aangetroffen. De resultaten van de analyse zijn reeds opgenomen in hoofdstuk 3.2.6.

Monster	Spoor	Put	Vlak	Interpretatie spoor	Aard
M1	4	1	2	kuil	Grondmonster 5L.

Tabel 12. Overzicht van monsters.

3.5 Interpretatie van de vindplaatsen

3.5.1 Aard van de vindplaatsen

Er is sprake van vijf vindplaatsen in het onderzoeksgebied aan de Wijksestraat te Bergharen. Vindplaats 1 dateert in de late bronstijd – vroege ijzertijd. De sporen bestaan uit drie kuilen en één paalspoor en ze zijn onderdeel van een erf of nederzetting die zich verder uitspreid buiten de werkput. De sporen van een erf op deze locatie zouden de voorganger kunnen zijn van de nederzetting die hoger op het duin is gelegen ter hoogte van vindplaatsen 2 en 3.

Vindplaatsen 2 en 3 behoren mogelijk tot dezelfde vindplaats gezien hun overeenkomstige datering in de tweede helft van de midden ijzertijd en/of late ijzertijd. Het betreft een omvangrijke nederzetting met meerdere erven en gebouwstructuren. In de proefsleuven zijn restanten van kuilen en paalkuilen aanwezig die samen delen van gebouwstructuren voorstellen. Daarnaast zijn greppels en palenrijen blootgelegd die aanwijzingen opleveren voor indelingen van erven en mogelijk zelfs een aanwijzing zijn voor inrichting van het landschap tegen winderosie.

Vindplaats 4 bestaat uit een paalkuil en een kuil uit de Karolingische tijd, de vroege middeleeuwen. De datering is gebaseerd op een scherf Badorf aardewerk in de kuil. De sporen zijn gelegen aan de rand van WP8 en zijn slechts gedeeltelijk aangesneden. De Romeinse en vroegmiddeleeuwse vondsten in het oude plaggendek wijzen tevens op het gebruik van het onderzoeksgebied ter hoogte van vindplaatsen 2,3 en 4 als een akkerareaal in deze perioden en de nabijheid van een Romeins of vroegmiddeleeuws erf. De sporen zijn al een mogelijk onderdeel van een Karolingisch erf.

Vindplaats 5 bestaat uit vier kuilen van ca. 10-15 cm diepte welke op basis van een koolstofdatering van houtskool in een kuilvulling in het midden-mesolithicum dateren. In één van de kuilen van vindplaats 1, op dezelfde locatie, zijn twee verbrande vuursteenbrokken gevonden die dateren in het mesolithicum-neolithicum. Vermoedelijk betreft het hier opspit uit de vroege prehistorische periode. De resten horen bij een kampement dat op deze locatie heeft gelegen en andere sporen van dit kamp zullen ook ten noorden, oosten en zuiden van werkput 1 zijn gelegen.

Vindplaatsen 1, 2 en 5 zijn duidelijk gelegen langs de randen van de natuurlijke laagte.

3.5.2 Diepteligging

De diepteligging van de vijf vindplaatsen is in tabel 13 weergegeven. De complexiteit van de verschillende niveaus op diverse bodemhorizonten is in de tabel zichtbaar bij vindplaats 3, waarbij sporen van dezelfde nederzetting zowel op het stuifzand als op de top van het rivierduin aanwezig zijn, terwijl de sporen van vindplaats 1 onder het stuifzand, in de top van het rivierduin aanwezig zijn.

in +NAP	maaiveld	top stuifzand	archeologie op stuifzand	top rivierduin	archeologie op rivierduin
vindplaatsen 1 en 5	8,7	8	nvt	7,4	MESOM (kamp), BRONSL - IJZV (erf)
wp 1	8,7	8		7,4	
vindplaats 2	8,3-8,5		nvt	7,4-8,1	IJZM-IJZL (nederzetting)
wp 2	8,5	7,9		7,4	
wp 3	8,4	7,9		8	
wp 4	8,3-8,5	7,8		8,1	
wp 5	8,3	7,9		7,7	
vindplaats 3	8,4-8,5	7,7-8	IJZM-IJZL (nederzetting)	(5,7-) 8	IJZM-IJZL (nederzetting)
wp 6	8,5	7,7		5,7	mogelijk vondstlaag
wp 7	8,4	8		8	
wp 9	8,4	nvt		7,9	
vindplaats 4	8,3	nvt	nvt	8,1	MEVC (enkele sporen)
wp 8	8,3			8,1	

Tabel 13. Diepteligging vondstlagen en sporenniveaus t.o.v. NAP-niveau, waarbij het hoogste punt in de werkput is aangehouden.

3.5.3 Omvang

De vindplaatsen hebben een verschillende omvang, waarbij vindplaatsen 1 en 5 zich voornamelijk in de noordoostelijke hoek van het plangebied concentreert in WP1. Het oppervlak van vindplaats 1 en 5 is begrensd op 3689 m2 binnen het plangebied. Vindplaatsen 2 en 3 zijn gelegen in het midden en zuiden van het plangebied en zijn respectievelijk 8410 m2 en 3775 m2 binnen het plangebied. Vindplaats 4 bestaat uit slechts twee sporen en kon niet verder worden begrensd. De begrenzing op de kaart (zie bijlage 3) is gebaseerd op de verwachtingszone voor het aantreffen van andere resten van de vroegmiddeleeuwse vindplaats.

3.5.4 Overige gegevens

De bewoning en de dynamiek van het landschap zijn in dit plangebied sterk met elkaar verbonden. De laagte die vrijwel langs de gehele westzijde van het plangebied aanwezig is, is vóór de ijzertijd al deels opgevuld geraakt door verstuivingen. De scherven van bronstijd aardewerk in de uitspoelingshorizont in WP3 zijn hiervoor het bewijs. In vindplaats 1 zijn sporen daterend tot de vroege ijzertijd onder het stuifzandpakket aanwezig, hetzelfde geldt voor de sporen in vindplaats 2. De zandverstuivingen zullen lokaal zijn geweest gezien de matig fijne textuur van het stuifzand en de verstuiving heeft in de late ijzertijd of later plaatsgevonden. In vindplaats 3 zijn sporen uit de late ijzertijd aangetroffen op het stuifzandpakket. Het stuifzand op deze locatie is dus vóór de late ijzertijd afgezet tegen de helling naar de riviervlakte.

3.5.5 Terugkoppeling naar vooronderzoek

De resultaten uit het vooronderzoek komen grotendeels overeen met de resultaten uit de proefsleuven, maar wijken op twee punten af. Ten eerste is de begrenzing uit het vooronderzoek van de noordelijke vindplaats te ver naar het midden getrokken en werden in de proefsleuven nog wel degelijk archeologische sporen aangetroffen buiten deze grens, naar het oosten toe. Tevens was hier in grote

delen nog wel degelijk een intact oud plaggendek aanwezig op de locaties in WP4 en WP8 waar nog archeologische sporen zijn aangetroffen.

Het tweede punt dat afweek was de aanwijzing van een colluviumpakket in het zuiden van het plangebied. Dit colluvium (hellingerosiemateriaal) was in werkelijkheid opgedeeld in afzonderlijke bodemlagen waaronder een dik pakket stuifzand dat op de overgang van het duin naar de riviervlakte is afgezet tegen de helling (zie ook figuur 10).In dit stuifzand heeft in de top weer bodemvorming plaatsgevonden en hierop is een plaggendek opgeworpen in de middeleeuwen of later. Onder het stuifzandpakket was echter een grijze zandige laag aanwezig die als colluvium beschreven kan worden. In deze laag 90 werden ook aardewerkfragmenten uit de ijzertijd aangetroffen, vermoedelijk meegekomen als erosiemateriaal van de top van het duin.

Overeenkomstig met het vooronderzoek waren in het noorden, midden en zuiden archeologische vindplaatsen aanwezig. Daarnaast was de top van het stuifzand inderdaad zwaar verstoord door ontgrondingen en was de vondstlaag vrijwel compleet verdwenen in grote delen van het plangebied.

3.6 Waardestelling

3.6.1 Algemene waarderingssystematiek

Voor de waardering is de KNA-systematiek ‘Waarderen van vindplaatsen’ gevolgd (KNA versie 4.0, specificatie VS06; www.sikb.nl). Daarbij worden numerieke waarden toegekend aan de verschillende waarderingsaspecten. Afhankelijk van de score is een vindplaats wel of niet behoudenswaardig (zie daarvoor hoofdstuk 4).

De vindplaatsen worden eerst op hun fysieke kwaliteit beoordeeld. Ze worden op basis van hun fysieke kwaliteit als behoudenswaardig (opgraven of beschermen) aangemerkt indien de criteria gaafheid en conservering samen bovengemiddeld (5 of 6 punten) scoren. Bij een middelmatige tot lage score (4 punten of minder) wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bepalen of het terrein toch behoudenswaardig is. Indien te verwachten is dat op een van de inhoudelijke criteria ‘hoog’ wordt gescoord, wordt de vindplaats in principe ook behoudenswaardig geacht. Dit ‘vangnet’ heeft tot doel er voor te zorgen dat terreinen die van beperkte fysieke kwaliteit zijn, maar desondanks inhoudelijk van groot belang, buiten de beoordeling vallen. Vindplaatsen die op grond van hun fysieke kwaliteit als in principe behoudenswaardig zijn aangemerkt, worden eveneens gewaardeerd op hun inhoudelijke kwaliteit.

Een afweging vindt plaats op de eerste drie inhoudelijke kwaliteitscriteria: zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Belevingswaarde (schoonheid en herinneringswaarde) is slechts van belang voor zichtbare archeologische monumenten en is derhalve voor onderhavig onderzoek niet relevant. Bij een bovengemiddelde score van 7 punten of meer voor de eerste drie criteria, wordt de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt.

De waardering van vindplaatsen 1 t/m 4 binnen het plangebied Wijksestraat te Bergharen is hieronder samengevat in vier tabellen (tabellen 13 t/m 16) en is uitgevoerd volgens de waarderingssystematiek van de KNA 4.1. De vindplaatsen scoren allemaal redelijk dezelfde punten. Voor de scores worden de argumenten hieronder uiteengezet, omdat deze redelijk gelijk zijn wordt dit niet per vindplaats opnieuw behandeld.

3.6.2 Fysieke kwaliteit

Alle vindplaatsen scoren 4 punten voor fysieke kwaliteit van de archeologische resten. De sporen zijn deels aangetast door verstoringen (ontgrondingen jaren '60) en daardoor zijn binnen vindplaats 2, 3 en 4 vondstlagen en archeologische sporen afgetopt of vergraven. Tevens zijn hierbij vondsten deels in secondaire contexten terecht gekomen. Ondanks deze verstoringen scoort de fysieke kwaliteit voor vindplaatsen 2 t/m 4 nog vier punten, omdat er desondanks nog veel archeologische sporen èn vondsten *in situ* aanwezig zijn. Vindplaats 1 en 5 scoren vijf punten op fysieke kwaliteit, omdat hier het bodemprofiel slechts deels is verstoord en de sporen zijn in hun geheel niet vergraven of verstoord geraakt. Door de ligging in het matig grove rivierduinzand is de conservering van eventuele botanische of organische resten in de vindplaatsen hoogstwaarschijnlijk niet zo goed. Daarbij zijn met name de sporen in vindplaats 3 sterk verweerd en uitgeloogd, waardoor ze in sommige gevallen moeilijk herkenbaar zijn in het vlak en/of in de coupe. Voor conservering is dan ook een middelhoge score van twee punten van toepassing op alle vindplaatsen.

3.6.3 Inhoudelijke kwaliteit

De zeldzaamheid scoort middelhoog met twee punten voor vindplaatsen 1 t/m 4, omdat rond het plangebied meer vindplaatsen uit dezelfde periode aangetroffen zijn. Deze vindplaatsen bestaan echter voornamelijk uit vondstmeldingen en zelden is de informatie verkregen uit archeologische opgravingen waarbij de vondsten in een spoorcontext geplaatst kunnen worden. Daarnaast is de mogelijke aanwezigheid van structuren tegen bodemerosie en verstuiving binnen het plangebied een interessante bijkomstigheid, zoals een rijtje palen op de grens van het stuifzand in vindplaats 2. Dit soort laatprehistorische fenomenen zijn nog maar zelden aangetroffen of onderzocht in de brede regio van de rivierduinen langs de Waal. Vindplaats 5 scoort hoog op zeldzaamheid, omdat op het rivierduin van Bergharen vooralsnog geen grondsporen uit het mesolithicum zijn aangetroffen. Tijdens opgravingen aan de Dorpsstraat in Bergharen zijn werkplaatsen van vuursteen opgegraven, welke enkel bestonden uit concentraties bewerkt vuursteen.[9] Daarnaast zijn grondsporen uit de midden-steentijd op rivierduinen (zand) en zeker met een dergelijk goede gaafheid als in het plangebied Wijksestraat een zeldzaamheid.

De informatiewaarde van vindplaatsen 1, 2 en 3 scoort hoog met drie punten, omdat de sporen onderdeel zijn van een grotere nederzetting en meer informatie kunnen geven over het type nederzetting en bijbehorende (gebouw-) structuren vanaf de late bronstijd en ijzertijd. De samenhang tussen sporen en vondsten geeft meer informatie over de bewoners van deze plek; hoe ze leefden (erfinrichting, gebouwstructuren, vondsten en macrobotanische resten), wat ze evt. verbouwden op de akkers (waterput- en greppelcontexten) en hoe ze omgingen met het erosiegevoelige natuurlijke landschap. In het geval van vindplaats 4 is de kans op het aantreffen van een erf uit de vroege middeleeuwen zeker aanwezig op basis van de enkele sporen en vondsten uit deze periode, maar uit de proefsleuven blijkt nog niet de aard of complexiteit van een mogelijk erf. Voor vindplaats 5 geldt dat de informatiewaarde middelhoog scoort, omdat de aanwezigheid van de sporen een aanwijzing is voor de mogelijkheid tot het aantreffen van meer sporen. Maar het ontbreken van meer vondstmateriaal (o.a. vuursteenconcentraties) zorgt voor een middelhoge score als geheel.

[9] Hermsen (2009), p. 67.

De ensemblewaarde scoort hoog met drie punten voor vindplaatsen 2 en 3, omdat alle sporen en vondsten tezamen wijzen op de aanwezigheid van meerdere erven binnen het plangebied. Daarnaast wijst de aanwezigheid van de greppels in vindplaats 3 op een mogelijke begrenzing van een nederzettingsterrein of erf. Ook kan in dit plangebied de relatie tussen natuurlijk reliëf (laagte/depressie) en locatiekeuzen voor bewoning goed worden bestudeerd. Al deze elementen samen maken dat het een vrij complete vindplaats betreft en de ensemblewaarde van de sporen hoog scoort. Voor vindplaatsen 1 en 5 scoort de ensemblewaarde middelhoog met twee punten, omdat hier sprake is van een vindplaats die vermoedelijk grotendeels buiten het plangebied gelegen zal zijn. Voor vindplaats 4 scoort de ensemblewaarde laag, omdat het slechts twee sporen en vondsten in het plaggendek betreft. De aanwezigheid van een Karolingisch erf is niet aangetoond in het plangebied, maar enkel een hoge kans op het aantreffen van een dergelijk erf door de aanwezigheid van twee sporen en vondsten.

Vindplaats 1: bewoningssporen uit de midden-bronstijd – vroege ijzertijd				
waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid	3		
	conservering		2	
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid		2	
	informatiewaarde	3		
	ensemblewaarde		2	
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 14. Scoretabel waardestelling van vindplaats 1 (tabel 5 uit de KNA).

Vindplaats 2: bewoningssporen uit de midden en late ijzertijd				
waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid		2	
	conservering		2	
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid		2	
	informatiewaarde	3		
	ensemblewaarde	3		
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 15. Scoretabel waardestelling van vindplaats 2 (tabel 5 uit de KNA).

Vindplaats 3: bewoningssporen uit de midden en late ijzertijd				
waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid		2	
	conservering		2	
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid		2	
	informatiewaarde	3		
	ensemblewaarde	3		
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 16. Scoretabel waardestelling van vindplaats 3 (tabel 5 uit de KNA).

Vindplaats 4: bewoningssporen uit de vroege middeleeuwen				
waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid		2	
	conservering		2	
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid		2	
	informatiewaarde		2	
	ensemblewaarde			1
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 17. Scoretabel waardestelling van vindplaats 4 (tabel 5 uit de KNA).

Vindplaats 5: sporen kampement midden-mesolithicum				
waarde	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	schoonheid	wordt niet gescoord		
	herinneringswaarde	wordt niet gescoord		
fysieke kwaliteit	gaafheid	3		
	conservering		2	
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid	3		
	informatiewaarde		2	
	ensemblewaarde		2	
	representativiteit	n.v.t.		

Tabel 18. Scoretabel waardestelling van vindplaats 5 (tabel 5 uit de KNA).

4 Conclusie waardering en selectieadvies

4.1 Conclusie

De totale score van twaalf punten in de waarderingstabel maakt dat vindplaats 1, 2, 3 en 5 als behoudenswaardig worden aangemerkt.

De totale score van negen punten in de waarderingstabel maakt dat vindplaats 4 als niet-behoudenswaardig wordt aangemerkt. Dit wijkt af van vorige versies van de gepubliceerde waardering van vindplaats 4 en is het resultaat van een nieuwe afweging van de resultaten t.o.v. de waarderingscriteria in de KNA 4.1.

4.2 Selectieadvies

Op basis van de behoudenswaardigheid van vier vindplaatsen binnen het plangebied Wijksestraat te Bergharen adviseert RAAP om in eerste instantie *behoud in situ* uit te voeren. Hierbij blijven de archeologische resten behouden en worden niet verstoord door de eventuele nieuwbouw. Gezien de sterke wens om het plangebied verder te ontwikkelen voor woningbouw, maar ook de aanwezigheid van archeologisch behoudenswaardige vindplaatsen binnen het plangebied in ogenschouw nemend, is een opgraving in dit geval sterk aan te bevelen. De aard en omvang van deze opgraving wordt uiteindelijk bepaald door de locaties van de woningen en de aanleg van het riool en overige nutsvoorzieningen. Hieronder is een voorstel geschreven voor een eventueel vervolgonderzoek binnen de grenzen van het plangebied Wijksestraat.

Het voorstel van RAAP is om, indien de resten niet duurzaam kunnen worden behouden, binnen de grenzen van de aangewezen vindplaatsen een opgraving uit te voeren. Hierbij wordt echter het oppervlak dat op de kaart als laagte is aangeduid niet volledig vlakdekkend opgegraven, maar met vier doorgetrokken landschapssleuven onderzocht. Dit houdt in dat de laagte voor ca. 40% wordt opgegraven met sleuven van 10m breed. Met deze methode kan de relatie tussen de erven hoger op het rivierduin en activiteiten in de laagte alsnog worden onderzocht (o.a. door het verzamelen van vondsten in de laagte) en kan het microreliëf en de ontstaansgeschiedenis van het prehistorische landschap worden bekeken.

Een opgraving vindt plaats op basis van een Programma van Eisen, dat dient te worden opgesteld door een senior KNA archeoloog en te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag. Bij een volledige opgraving kan na vrijgave vrijwel het gehele terrein verder ontwikkeld worden voor de woningbouw.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is waargenomen dat ter hoogte van werkput 6, meer specifiek in een strook van ca 15-20 m breed langs de zuidzijde van het plangebied, een mogelijk tweede archeologisch niveau op een diepte van ca. 2,5 m –mv is gelegen. Echter was dit moeilijk waarneembaar door de grote hoeveelheid grondwater die hier naar boven kwam. In het geval dat dit niveau verstoord zou raken en opgegraven dient te worden, is de inzet van bronbemaling tijdens het archeologisch werk onontbeerlijk. Vanwege de hoge kosten wordt dit dan ook afgeraden en zou dit niveau beter *in situ* behouden kunnen blijven.

Let wel, bovenstaande is slechts een selectieadvies en dient beoordeeld te worden door het bevoegd gezag (gemeente Wijchen). Zij zullen vervolgens een besluit nemen over de te volgen werkwijze. Er

kan nog niet gestart worden met graaf- of ondergrondse sloopwerkzaamheden voordat een besluit genomen is.

Literatuur

Broeke, P.W. van den, 2012. Het handgevormde aardewerk uit de ijzertijd en de Romeinse tijd van Oss-Ussen. Studies naar typochronologie, technologie en herkomst. Leiden (proefschrift Universiteit Leiden).

Haarhuis, H.F.A., De Boer, G.H., 2001: Wijchen-Marktpad, Balgoij en Bergharen-Oost, gemeente Wijchen; aanvullende archeologische inventarisaties, RAAP-rapport 639, Amsterdam.

Hermsen, I.C.G., 2009: Vissen in het verleden van Bergharen, archeologisch onderzoek van prehistorische en middeleeuwse bewoningsresten aan Dorpsstraat 35 te Bergharen, gemeente Wijchen. Archeologische Berichten Wijchen – Rapport 7, Nijmegen.

Janssen, A.J.,1977: Het Wijkse Veld te Bergharen (Gelderland). In Westerheem XXVI, p. 249-261.

Kiefte, D. te, 2019a: Programma van Eisen plangebied Wijksestraat te Bergharen, RAAP-PvE 2094, Weesp.

Kiefte, D. te, 2019b: Evaluatie- en selectierapport + waardering en advies plangebied Wijksestraat te Bergharen, RAAP-E&S rapportnummer 41, Weesp.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 Landbodems, SIKB Gouda.

Reimer, P.J., E. Bard, A. Bayliss, J.W. Beck, P.G. Blackwell, C. Bronk Ramsey, C.E. Buck, H. Cheng, R.L. Edwards, M. Friedrich, P.M. Grootes, T.P. Guilderson, H. Haflidason, I. Hajdas, C. Hatté, T.J. Heaton, D.L. Hoffmann, A.G. Hogg, K.A. Hughen, K.F. Kaiser, B. Kromer, S.W. Manning, M. Niu, R.W. Reimer, D.A. Richards, E.M. Scott, J.R. Southon, R.A. Staff, C.S.M. Turney & J. van der Plicht, 2013. IntCal13 and Marine13 radiocarbon age calibration curves 0-50,000 years cal BP. *Radiocarbon* 55(4): 1869-1887.

Internet

Actueel Hoogtebestand Nederland ingezien via www.ahn.nl/ahn-viewer

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Figuren:

Figuur 1. De ligging van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster). 6
Figuur 2. Zicht op het plangebied vanaf WP8 naar het noordoosten gezien. 7
Figuur 3. Een kaartje van de vondsten en de begrenzing van vindplaatsen 1 en 2 (rode lijn) uit het karterende vooronderzoek (Haarhuis / De Boer 2001). 9
Figuur 4. Overzicht van de proefsleuven en de locatie van de gedocumenteerde profielen. 14
Figuur 5. Het plangebied geprojecteerd op de Geomorfologische kaart van Nederland (schaal 1:50.000). 17
Figuur 6. Een foto van profiel 101 waarin op de natuurlijke bodemhorizonten een fors stuifzandpakket is gelegen. 19
Figuur 7. Een foto van profiel 501 waarbij de opvulling van de laagte (depressie) goed zichtbaar is. Tevens zijn ook de verstoringen van de ontgrondingen zichtbaar als bruine kuilen (999) die de podzol doorsnijden. 20
Figuur 8.Profiel 302, onderin is een sterk bruine B-horizont aanwezig op vlakniveau, hierboven is een grijze E-horizont gelegen en daarboven is een tweede B-horizont herkenbaar met een licht humeus karakter en licht bruingrijze vlekjes (S3030). 20
Figuur 9. Een foto van profiel 402 met een paalkuil uit de ijzertijd (S99) onder het dunne oude cultuurdek. 21
Figuur 10. Een foto van profiel 601, waarin een intacte bodem te zien is en waarbij het potentiële vlak 2 ruim onder de grondwaterspiegel is gelegen. 22
Figuur 11. Het stuifzand niveau in WP1, waarbij de verstoringen van de ontgrondingen op de voorgrond zichtbaar zijn als donkerbruine kuilen. 24
Figuur 12. Foto van de coupe op paalspoor S13, daterend in de midden- tot late bronstijd. 25
Figuur 13. De sporen van vindplaats 1 in werkput 1, kijkend naar het westen. 26
Figuur 14. Een overzicht van de sporen in vindplaats 2 t.h.v. werkput 4, kijkend naar het westen. 27
Figuur 15. De palenrij van structuur 4, gelegen in vlak 2 onder het stuifzandpakket. 28
Figuur 16. Een coupe over S151 en S190, waarbij de fasering in de vindplaats te zien is en tevens de slechte zichtbaarheid van de sporen door uitspoeling zichtbaar is. 29
Figuur 17. Een vlakfoto van een deel van de sporen in vindplaats 3, t.h.v. werkput 7, kijkend naar het westen. 30
Figuur 18. De twee vroegmiddeleeuwse sporen zijn als twee donkerbruine sporen langs de oostelijke putwand (zie witte pijlen) zichtbaar tussen de lichter gekleurde laatprehistorische sporen. 31
Figuur 19. Coupe van de bemonsterde kuil S4, daterend in het midden-mesolithicum. 32
Figuur 20. Aardewerk met kwartsgruis magering uit de late midden en/of late bronstijd, gevonden in paalkuil S13 in vindplaats 1 (V16). 36
Figuur 21. Voorbeeld van wandversieringen met nagel- en vingerindrukken op het aardewerk uit de late ijzertijd tussen ca. 250-100 voor Chr., aangetroffen in het plaggendek van vindplaats 2 (V25). 37
Figuur 22. Voorbeeld van een Kalenderberg-achtige versiering op het aardewerk (V40). 37
Figuur 23. Rand van een kookpot uit de late ijzertijd. De scherf is verbrand. 37

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens. 8
Tabel 2. Overzicht van eerder uitgevoerd onderzoek. 9
Tabel 3. Overzicht van werkputten en vlakken. 13
Tabel 4. Aantal sporen per spoorcategorie. 23
Tabel 5. Structuurtabel 23
Tabel 6. Analysegegevens van de ^{14}C-analyse van kuil S4 in vindplaats 1 onder opgave van het 68,3%- en 95,4%-waarschijnlijkheidsinterval op basis van de terrestrische kalibratiegegevens van IntCal13 (Reimer e.a., 2013). 33
Tabel 7. Aantal vondsten per vondstcategorie. 33
Tabel 8. Indicatief overzicht van het voorkomen van keramiek uit verschillende perioden in lagen (L) en S (sporen) per werkput. Dit schema geeft een globale indicatie op basis van voorlopige determinaties en dateringen van diagnostisch aardewerk dat tijdens de quickscan is bekeken.BRONS = bronstijd, IJZ = ijzertijd, ROM = Romeinse tijd, ME = middeleeuwen, NT = nieuwe tijd, ..V = vroege fase, ..M = middenfase, ..L = late fase, ! = context bevat veel aardewerk, !! = context bevat zeer veel aardewerk. 35
Tabel 9. Indicatief overzicht van de datering van de lagen per werkput op basis van voorlopige determinaties en dateringen van diagnostisch aardewerk dat tijdens de quickscan is bekeken. BRONS = bronstijd, IJZ = ijzertijd, ROM = Romeinse tijd, ME = middeleeuwen, NT = nieuwe tijd, ..V = vroege fase, ..M = middenfase, ..L = late fase. Met onderstrepingen zijn de perioden aangegeven waaruit het aardewerk dateert dat duidelijk geconcentreerd in een laag en werkput is aangetroffen. 39
Tabel 10. Overzicht van de gevonden aantallen en gewichten per soort natuursteen. 41
Tabel 11. Overzicht van de gevonden aantallen en gewichten per type slak. 43
Tabel 12. Overzicht van monsters. 44
Tabel 13. Diepteligging vondstlagen en sporenniveaus t.o.v. NAP-niveau, waarbij het hoogste punt in de werkput is aangehouden. 46
Tabel 14. Scoretabel waardestelling van vindplaats 1 (tabel 5 uit de KNA). 49
Tabel 15. Scoretabel waardestelling van vindplaats 2 (tabel 5 uit de KNA). 50
Tabel 16. Scoretabel waardestelling van vindplaats 3 (tabel 5 uit de KNA). 50
Tabel 17. Scoretabel waardestelling van vindplaats 4 (tabel 5 uit de KNA). 51
Tabel 18. Scoretabel waardestelling van vindplaats 5 (tabel 5 uit de KNA). 51

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal
Bijlage 2. Allesporenkaart vlak 1 en 2
Bijlage 3. Overzicht vindplaatsbegrenzing
Bijlage 4. Allesporenkaarten per vindplaats inclusief structuren

Appendices:

Sporenlijst

Vondstenlijst

Determinatielijsten

- Keramiek
- Steen
- Slak

Bijlage 1. Tijdschaal

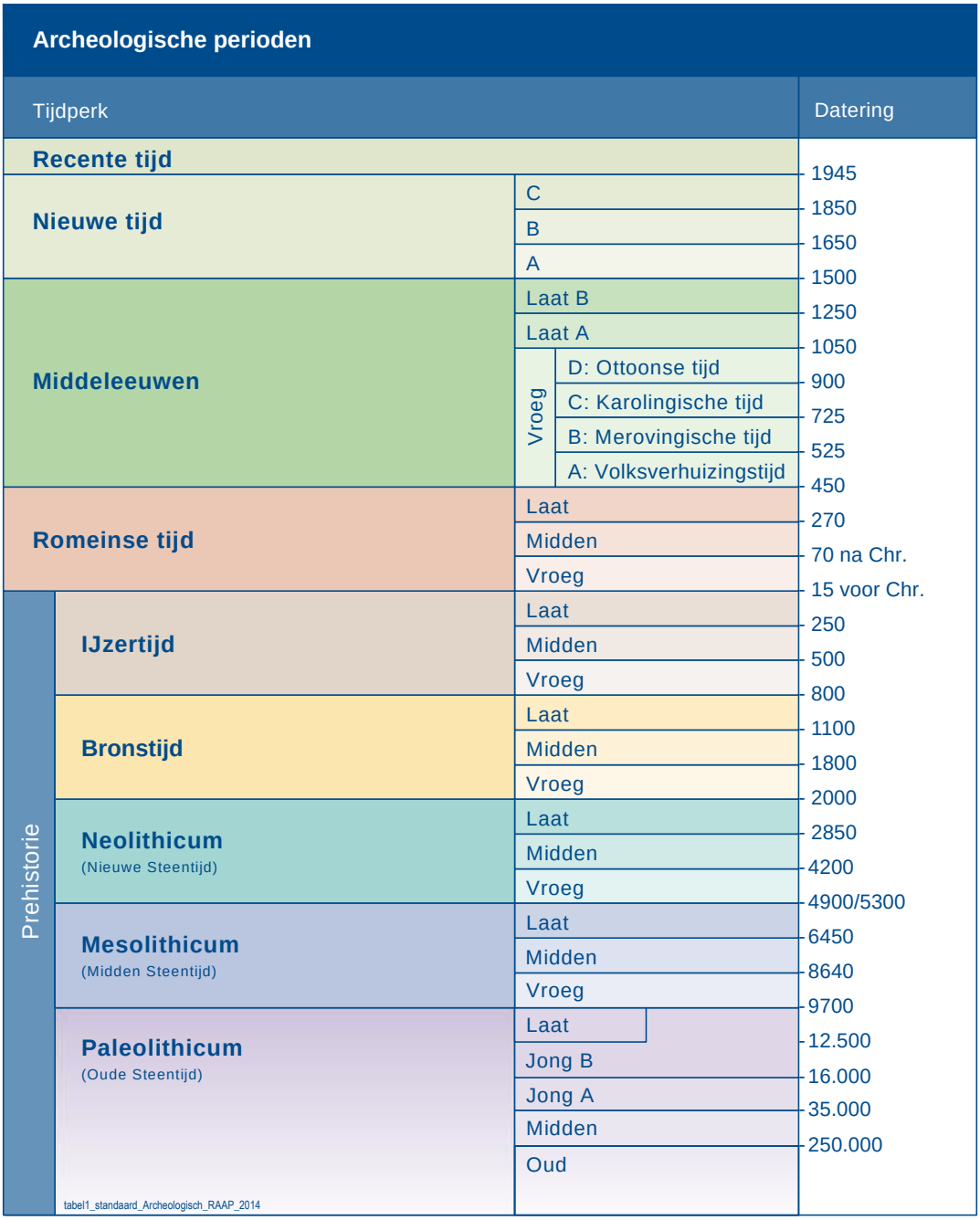

Bijlage 2. Allesporenkaart vlak 1 en 2

IVO-Proefsleuven - Wijksestraat te Bergharen
Gemeente Wijchen
Allesporenkaart vlak 1 en 2 met natuurlijke ondergrond

Legenda

spooraard
- laagte
- greppel algemeen
- kuil
- natuurlijke laag
- natuurlijke verstoring
- paalkuil:grondspoor kuil voormalige paal
- recente verstoring
- vlak
- structuren

bodemhorizonten
- A/C (recente bouwvoor)
- C (rivierduin)
- E (uitspoeling)
- ST(stuifzand)

WP1
WP2
WP3
WP4
WP5
WP6
WP7
WP8
WP9
WP10

DORSVLEGEL
PLOEGSTRAAT
KELTENPAD
GERSTSTRAAT
BKESWEG

N

0 20 40 60 80 m

174700 174800 174900
429600 429500 429400

Bijlage 3. Overzicht vindplaatsbegrenzing

IVO-Proefsleuven - Wijksestraat te Bergharen
Gemeente Wijchen
Begrenzing vindplaatsen o.b.v. proefsleuvenonderzoek

spooraard
- laagte
- greppel algemeen
- kuil
- natuurlijke laag
- natuurlijke verstoring
- paalkuil:grondspoor kuil voormalige paal
- recente verstoring
- vlak

Vindplaatsen
- 1 èn 5
- 2
- 3
- 999
- 0
- vindplaats4

WP1
WP2
WP3
WP4
WP5
WP6
WP7
WP8
WP9
WP10

VLEGEL
PLOEGSTRAAT
KELTENPAD
PLOEGSTRAAT
DORSVLEGEL
GERSTSTRAAT
BKESWEG

N

0 20 40 60 80 m

RAAP

Ondergrondse kabels en leidingen

Bijlage 4. Allesporenkaarten per vindplaats inclusief structuren

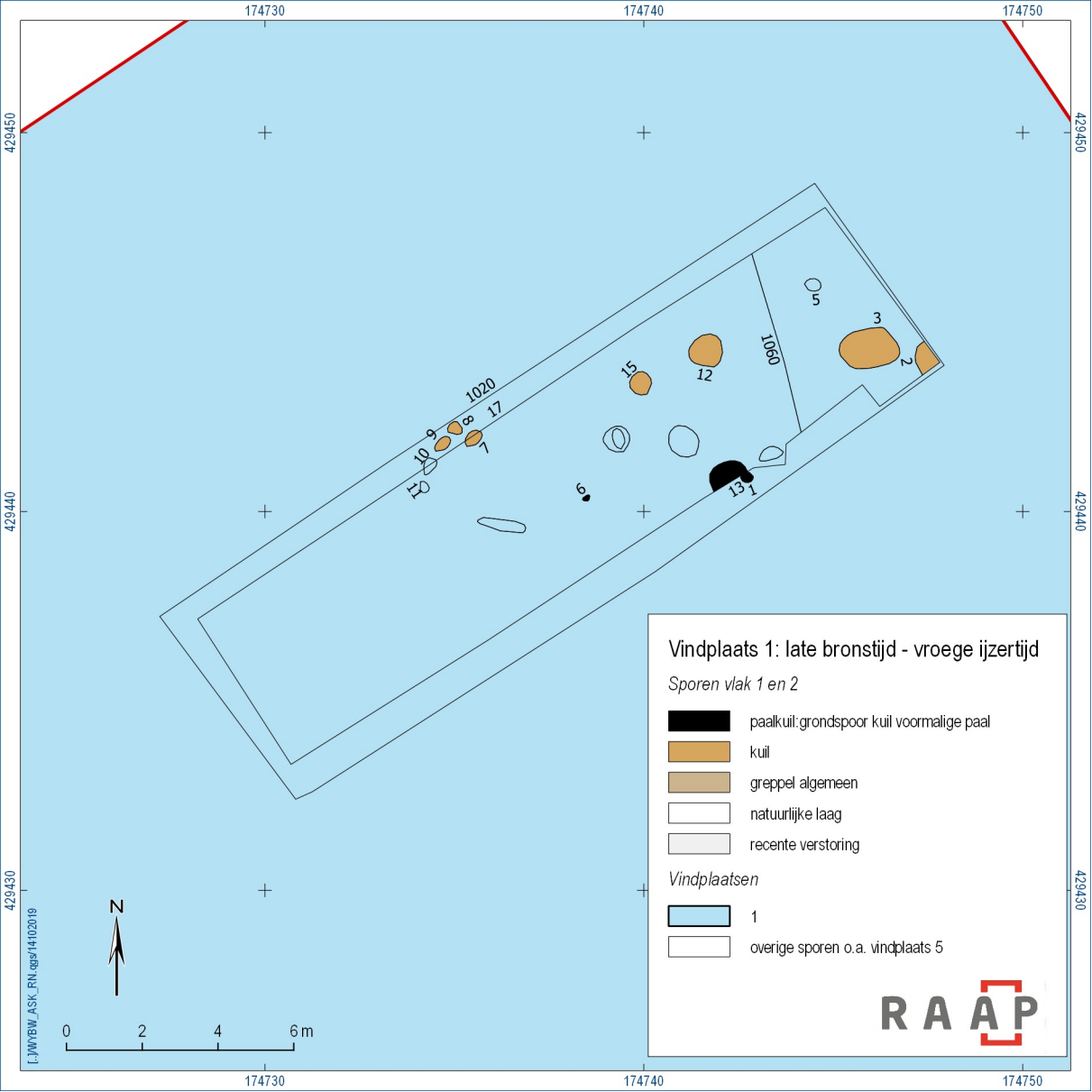
174730
174740
174750
429450
429440
429430
1020
1060
1
2
3
5
6
7
8
9
10
11
12
13
15
17
Vindplaats 1: late bronstijd - vroege ijzertijd
Sporen vlak 1 en 2
paalkuil:grondspoor kuil voormalige paal
kuil
greppel algemeen
natuurlijke laag
recente verstoring
Vindplaatsen
1
overige sporen o.a. vindplaats 5
N
0
2
4
6 m
RAAP
[..]\WVBW_ASK_RN.qgs\14102019

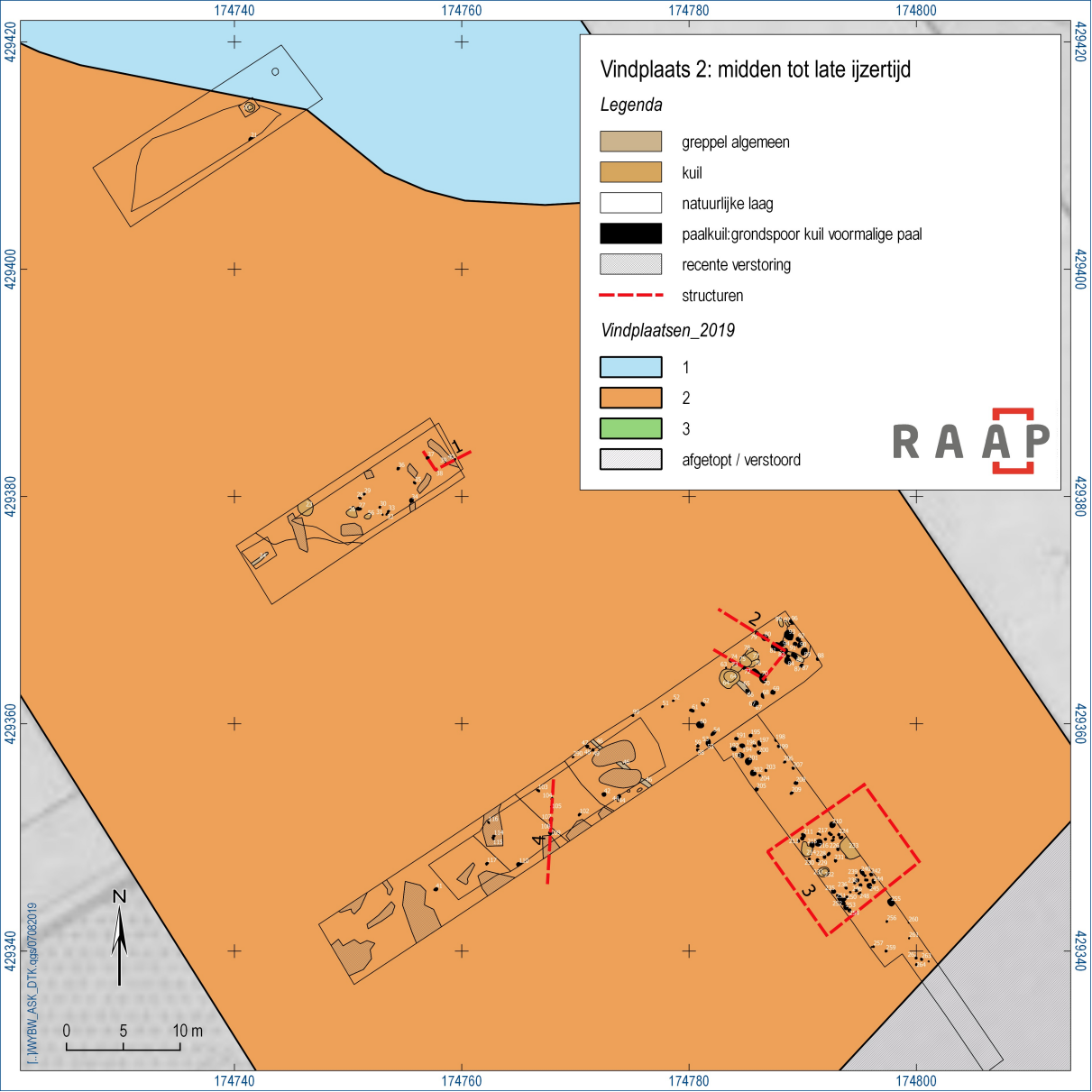
174740
174760
174780
174800
429420
429400
429380
429360
429340
Vindplaats 2: midden tot late ijzertijd
Legenda
greppel algemeen
kuil
natuurlijke laag
paalkuil:grondspoor kuil voormalige paal
recente verstoring
structuren
Vindplaatsen_2019
1
2
3
afgetopt / verstoord
RAAP
1
2
3
4
N
0
5
10 m
[...]\WBW_ASK_DTK.qgs/07082019

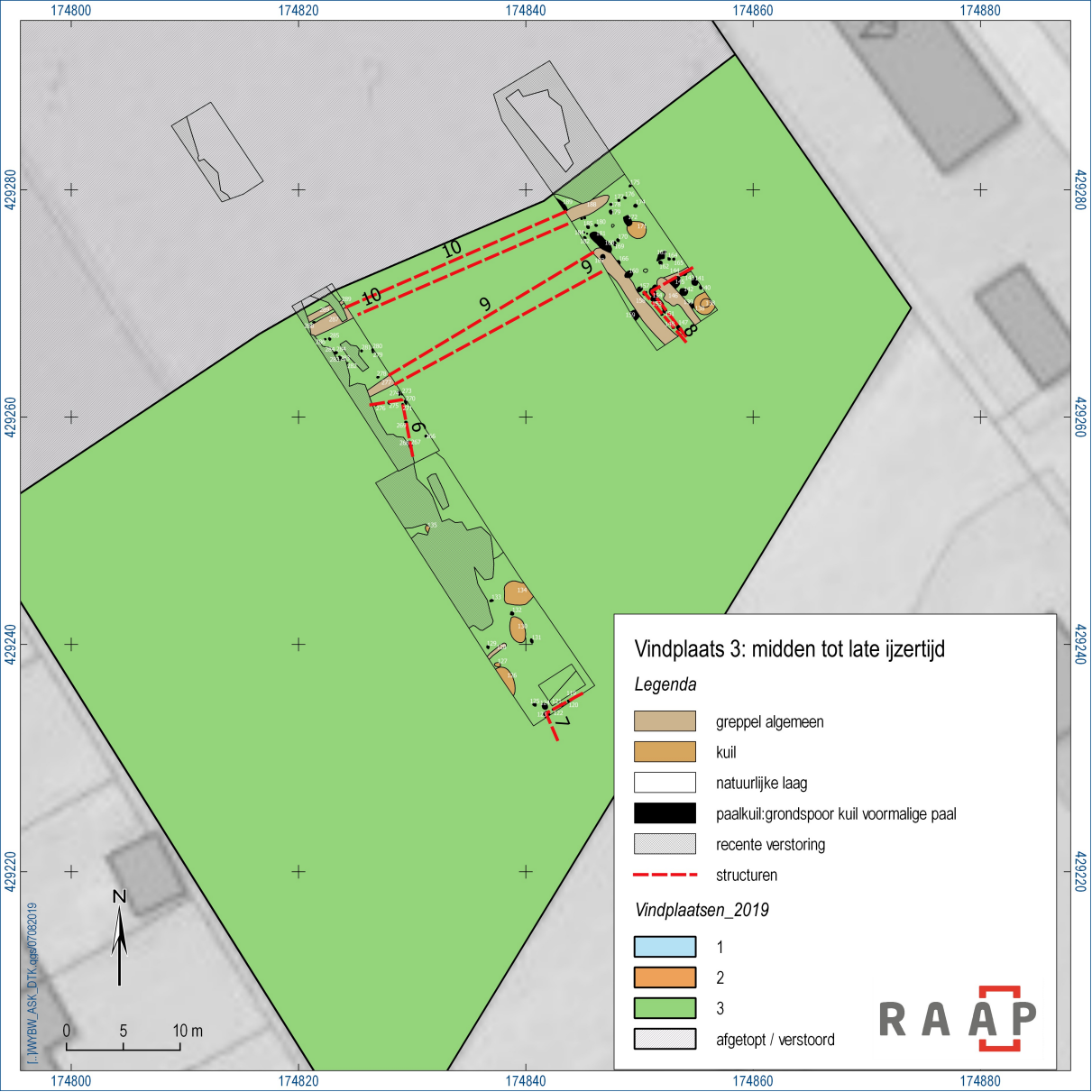
174800
174820
174840
174860
174880
429280
429260
429240
429220
10
9
8
7
Vindplaats 3: midden tot late ijzertijd
Legenda
greppel algemeen
kuil
natuurlijke laag
paalkuil:grondspoor kuil voormalige paal
recente verstoring
structuren
Vindplaatsen_2019
1
2
3
afgetopt / verstoord
N
0
5
10 m
R A A P
[...]WWBW_ASK_DTK.qgs/07082019

174780
174800
174820
429360
429340
429320
Vindplaats 4: vroege middeleeuwen
Legenda
kuil
paalkuil:grondspoor kuil voormalige paal
natuurlijke laag
overige sporen
Vindplaatsen_2019
1
2
3
afgetopt / verstoord
grens vindplaats 4
N
0
5
10 m
[...]WVBW_ASK_DTK.qgs/07082019
RAAP

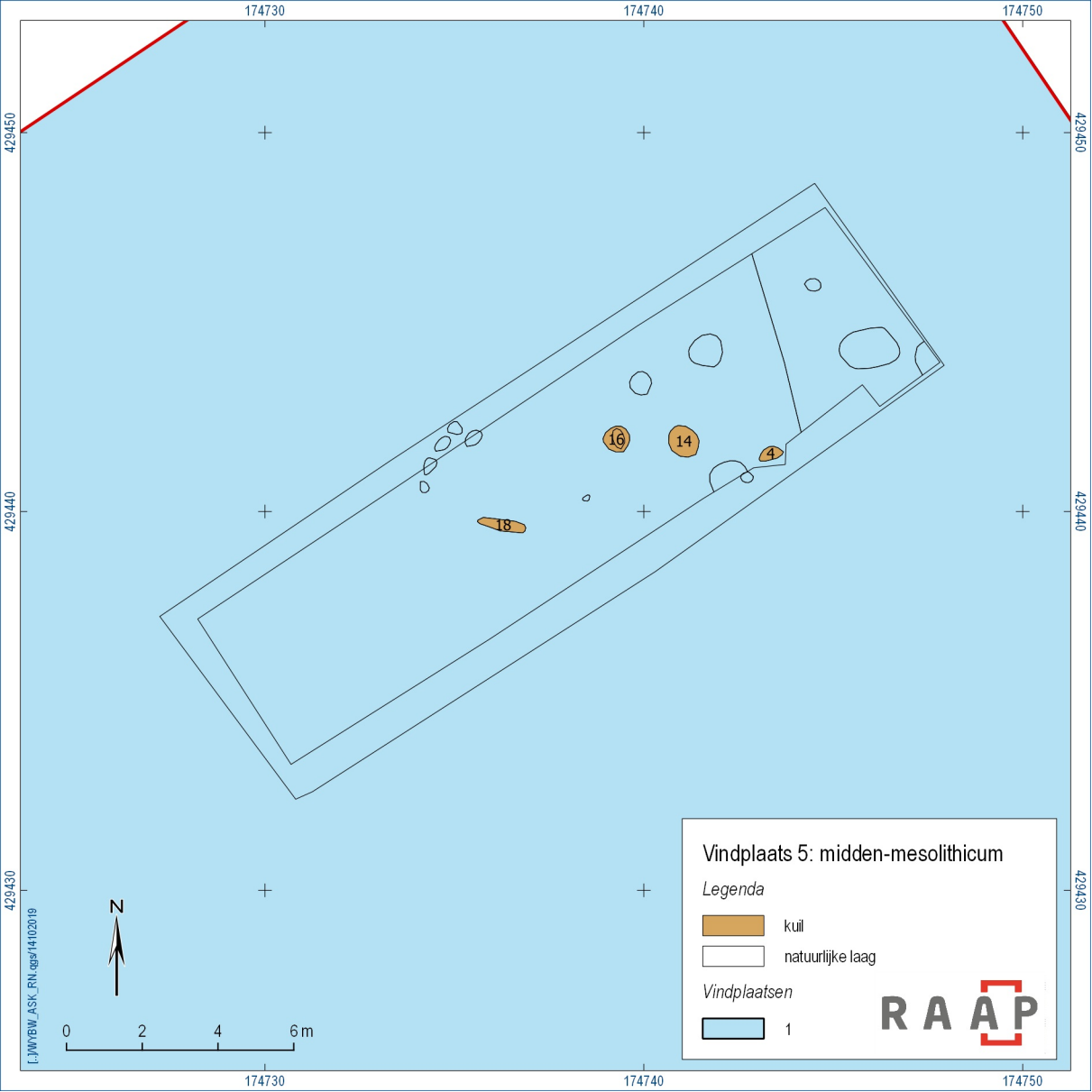
174730
174740
174750
429450
429440
429430
16
14
4
18
N
0
2
4
6 m
[..]\WVBW_ASK_RN.qgs\14102019
Vindplaats 5: midden-mesolithicum
Legenda
kuil
natuurlijke laag
Vindplaatsen
1
RAAP

WYBW - Sporenlijst

[SPOOR]	[PUT]	[VLAK]	[VORM]	[INTPRALG]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[VULLING]	[TEXTUUR]	[HUMUS]	[GRIND]	[LGINTERP]	[KLEUR]	[GEVLEKT]	[FO]	[FEMN]	[PUIN]	[TPUIN]	[HLM]	[HK]
1	1	1	rond	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	-	-	-	LUY	WI	0	-	0	-	0	0
2	1	2	rond	kuil	BRONSL	IJZV	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
3	1	2	ovaal	kuil	BRONSL	IJZV	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
4	1	2	ovaal	kuil	MESOM	MESOM	0	Zs1	H2	-	-	DUY	DU	0	-	0	-	0	3
5	1	2	rond	verstoring	-	-	0	Zs1	-	-	-	LEU	LY	0	-	0	-	0	0
6	1	1	rond	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	H1	-	-	LUY	-	0	-	0	-	0	0
7	1	1	ovaal	kuil	IJZL	ROM	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	0
8	1	1	ovaal	kuil	IJZL	ROM	0	Zs1	-	-	-	U	-	0	-	0	-	0	0
9	1	1	ovaal	kuil	IJZL	ROM	0	Zs1	-	-	-	U	-	0	-	0	-	0	0
10	1	1	ovaal	verstoring	-	-	0	Zs1	-	-	-	U	-	0	-	0	-	0	0
11	1	1	ovaal	verstoring	-	-	0	Zs1	-	-	-	U	-	0	-	0	-	0	0
12	1	2	rond	kuil	BRONSL	IJZV	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FE2	0	-	0	0
13	1	2	rond	paalspoor	BRONSL	IJZV	0	Zs1	-	-	UITGRK	Y	DYU	0	FE1	0	-	0	0
13	1	2	rond	paalspoor	BRONSL	IJZV	1	Zs1	-	-	KERN	DY	-	0	-	0	-	0	1
14	1	2	rond	kuil	MESOM	MESOM	0	Zs1	h1	-	-	DY	Y	0	FE1	0	-	0	0
15	1	2	rond	kuil	BRONSL	IJZV	0	Zs1	-	-	-	DUY	DU	0	FE2	0	-	0	0
16	1	2	rond	kuil	MESOM	MESOM	0	Zs1	h1	-	-	DY	DU	0	FE2	0	-	0	2
16	1	2	rond	kuil	MESOM	MESOM	1	Zs1	-	-	-	YU	DUY	0	FE1	0	-	0	1
17	1	2	rond	depressie	-	-	0	Zs1	h2	-	-	YU	DY	0	FE2	0	-	0	0
18	1	2	lin	kuil	MESOM	MESOM	0	Zs1	h2	-	-	DUY	Y	0	FE1	0	-	0	1
19	1	2	rond	verstoring	-	-	0	Zs1	h1	-	-	YU	DU	0	-	0	-	0	0
20	1	2	rond	kuil	NT	RECENT	0	Zs1	-	-	KERN	LUY	U	0	-	0	-	0	0
20	1	2	rond	kuil	NT	RECENT	1	Zs1	-	-	-	LUY	-	0	-	0	-	0	0
21	1	2	rond	paalspoor	BRONSL	IJZV	0	Zs1	-	-	-	UY	EY	0	-	0	-	0	1
22	2	2	onr	depressie	-	-	0	Zs1	H2	-	-	UY	DU	0	FE2	0	-	0	0
23	3	1	rond	kuil	NTL	NTL	0	Zs1	-	-	-	LE	LU	0	-	0	-	0	0
24	3	1	lin	greppel	IJZL	ROM	0	Zs1	-	-	-	LYW	-	0	-	0	-	0	0
25	3	2	onr	depressie	-	-	0	Zs1	H2	-	-	YU	DYU	0	-	0	-	0	0
26	3	2	onr	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	-	UY	DU	0	FE1	0	-	0	1
27	3	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	0
28	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
29	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
30	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	0
31	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	0
32	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	0
33	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	0
34	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	0
35	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
36	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
37	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	YU	DYU	0	-	0	-	0	0
38	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
39	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
40	3	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
41	4	1	ovaal	paalspoor	NT	NT	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	FE1	0	-	0	0
42	4	1	rond	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	-	-	-	YU	Y	0	FE2	0	-	0	0
43	4	1	rond	verstoring	IJZL	ROM	0	Zs1	-	-	-	UY	DU	0	FE2	0	-	0	0
44	4	1	rond	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	-	-	-	UY	DU	0	FE2	0	-	0	0
45	4	1	rond	verstoring	IJZL	ROM	0	Zs1	H1	-	-	UY	DU	0	FE1	0	-	0	0
46	4	1	lin	greppel	IJZL	ROM	0	Zs1	H1	-	-	UY	DU	0	FE1	0	-	0	0
47	4	1	rond	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	H1	-	-	LUY	-	0	FE1	0	-	0	1
48	4	1	rond	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	H1	-	-	LUY	-	0	FE1	0	-	0	1
49	4	1	rond	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	H1	-	-	LUY	-	0	FE1	0	-	0	1
50	4	1	onr	verstoring	NTL	RECENT	0	Zs1	-	-	-	DY	-	0	FE1	0	-	0	0
51	4	1	rond	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	1
52	4	1	rond	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
53	4	1	ovaal	paalspoor	-	-	0	Zs1	H1	-	-	DY	-	0	-	0	-	0	1
53	4	1	ovaal	paalspoor	-	-	1	Zs1	H1	-	-	YU	LU	0	-	0	-	0	0
54	4	1	ovaal	paalspoor	IJZL	ROM	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	0
55	3	2	ovaal	paalspoor	-	-	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	0

WYBW - Sporenlijst

[SPOOR]	[PUT]	[VLAK]	[VORM]	[INTPRALG]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[VULLING]	[TEXTUUR]	[HUMUS]	[GRIND]	[LGINTERP]	[KLEUR]	[GEVLEKT]	[FO]	[FEMN]	[PUIN]	[TPUIN]	[HLM]	[HK]
56	3	2	acht	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YE	-	0	FE2	0	-	0	0
56	3	2	acht	kuil	IJZM	IJZL	1	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FE2	0	-	0	0
57	4	1	ovaal	verstoring	-	-	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
58	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
59	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	0
60	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
61	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
62	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
63	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	1
64	4	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	2
64	4	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	1	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	1
65	4	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	Y	0	-	0	-	0	1
66	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	DY	0	-	0	-	0	1
67	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DY	-	0	-	0	-	0	1
67	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	H1	-	-	DYU	DY	0	-	0	-	0	0
68	4	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	YU	DY	0	-	0	-	0	0
69	4	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
70	4	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	KERN	DUY	DY	0	-	0	-	0	0
70	4	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	H1	-	INST	DYU	-	0	-	0	-	0	1
71	4	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	KERN	DUY	DU	0	-	0	-	0	1
71	4	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	H1	-	INST	YU	-	0	-	0	-	0	0
72	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	-	0	-	0	-	0	1
73	4	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	DY	0	-	0	-	0	1
74	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	1
75	4	1	ovaal	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	-	DUY	-	0	-	0	-	0	2
76	4	1	onr	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	-	DUY	-	0	-	0	-	0	1
77	4	1	onr	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	1
78	4	1	acht	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	1
79	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	1
80	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	KERN	DUY	-	0	-	0	-	0	0
80	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	H1	-	INST	YU	-	0	-	0	-	0	0
81	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	KERN	DUY	-	0	-	0	-	0	1
81	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	H1	-	INST	YU	DY	0	-	0	-	0	1
82	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	KERN	DUY	-	0	-	0	-	0	1
82	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	-	-	INST	DUY	LUY	0	-	0	-	0	0
83	4	1	vier	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	1
84	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	DU	0	-	0	-	0	1
85	4	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	DU	0	-	0	-	0	1
86	4	1	lin	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	LUY	0	-	0	-	0	0
87	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	KERN	DUY	-	0	-	0	-	0	1
87	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	-	-	INST	YU	DU	0	-	0	-	0	1
88	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	-	0	-	0	-	0	1
89	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	-	0	-	0	-	0	1
90	4	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	DU	0	-	0	-	0	1
91	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	DU	0	-	0	-	0	1
92	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	DU	0	-	0	-	0	1
93	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	-	0	-	0	-	0	1
94	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	DU	0	FE1	0	-	0	1
95	4	1	onr	vlak	-	-	0	Zs1	-	-	-	YU	LYW	0	-	0	-	0	0
96	4	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	DU	0	FE1	0	-	0	0
97	4	1	lin	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	DU	0	FE1	0	-	0	1
98	4	1	ovaal	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DUY	-	0	FE1	0	-	0	1
99	4	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
100	5	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LUY	-	0	-	0	-	0	0
101	5	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	KERN	LY	-	0	-	0	-	0	0
101	5	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	-	-	INST	UY	-	0	-	0	-	0	0
102	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LUY	-	0	-	0	-	0	0
103	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1
104	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1

WYBW - Sporenlijst

[SPOOR]	[PUT]	[VLAK]	[VORM]	[INTPRALG]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[VULLING]	[TEXTUUR]	[HUMUS]	[GRIND]	[LGINTERP]	[KLEUR]	[GEVLEKT]	[FO]	[FEMN]	[PUIN]	[TPUIN]	[HLM]	[HK]
105	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1
106	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1
107	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	0
108	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
109	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
110	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
111	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	0
112	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LUY	Y	0	-	0	-	0	0
113	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
114	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	0
115	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DUY	-	0	-	0	-	0	0
116	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DY	-	0	-	0	-	0	0
117	4	2	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DY	-	0	-	0	-	0	0
118	4	2	onr	depressie	-	-	0	Zs2	H2	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
118	4	2	onr	depressie	-	-	1	Zs1	-	-	-	DY	-	0	-	0	-	0	0
118	4	2	onr	depressie	-	-	2	Zs1	-	-	-	DY	-	0	-	0	-	0	0
119	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
120	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
121	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
122	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
123	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
124	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
125	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
126	6	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
127	6	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
128	6	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	U	0	FE1	0	-	0	1
129	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	U	0	FE1	0	-	0	0
130	6	1	ovaal	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	DU	0	FE1	0	-	0	2
131	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	0
132	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	DU	0	-	0	-	0	1
133	6	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	DU	0	-	0	-	0	2
134	6	1	onr	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	-	UY	DU	0	-	0	-	0	2
135	6	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	-	UY	DU	0	FE1	0	-	0	1
135	6	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	1	Zs1	H2	-	-	DY	LY	0	FE9	0	-	0	2
135	6	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	2	Zs1	H1	-	-	LY	-	0	FE1	0	-	0	1
136	6	103	rond	kuil	NT	NT	0	Zs1	H2	-	-	U	-	0	-	0	-	0	0
137	5	2	rond	depressie	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	FE1	0	-	0	0
138	7	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LU	-	0	FM1	0	-	0	0
138	7	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	1	Zs1	-	-	-	LU	YE	0	FM1	0	-	0	0
139	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	DU	0	FM1	0	-	0	0
140	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	DU	0	FM1	0	-	0	0
141	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	U	Y	0	FM1	0	-	0	0
142	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	U	Y	0	FM1	0	-	0	0
143	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	U	Y	0	FM1	0	-	0	0
144	7	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	U	0	FM1	0	-	0	0
145	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	DU	0	FM1	0	-	0	0
146	7	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
147	7	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	0
147	7	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
148	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
149	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
150	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
151	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	U	0	FM1	0	-	0	0
152	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
153	7	1	onr	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
154	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
155	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
156	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
157	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0

WYBW - Sporenlijst

[SPOOR]	[PUT]	[VLAK]	[VORM]	[INTPRALG]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[VULLING]	[TEXTUUR]	[HUMUS]	[GRIND]	[LGINTERP]	[KLEUR]	[GEVLEKT]	[FO]	[FEMN]	[PUIN]	[TPUIN]	[HLM]	[HK]
158	7	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
159	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	U	0	FM1	0	-	0	0
160	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	U	YE	0	FM1	0	-	0	0
161	7	1	rond	verstoring	-	-	0	Zs1	-	-	-	Y	U	0	FM1	0	-	0	0
162	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
163	7	1	onr	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
164	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
165	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	0
166	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
167	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	FM1	0	-	0	0
168	7	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	E	0	FM1	0	-	0	0
169	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FM1	0	-	0	0
170	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	0
171	7	1	rond	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	EY	U	0	-	0	-	0	0
172	7	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	0
173	7	1	rond	verstoring	-	-	0	Zs1	-	-	-	Y	U	0	-	0	-	0	0
174	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DY	DU	0	-	0	-	0	0
175	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
176	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	E	0	-	0	-	0	0
177	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
178	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
179	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	EU	-	0	FM1	0	-	0	0
180	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
181	7	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	U	0	-	0	-	0	0
182	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	U	0	-	0	-	0	0
183	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
184	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
185	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	U	0	-	0	-	0	0
186	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	U	-	0	-	0	-	0	0
187	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
188	7	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DU	YE	0	-	0	-	0	0
189	7	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DY	U	0	FM1	0	-	0	0
190	7	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
191	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	UE	0	-	0	-	0	0
192	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DY	0	-	0	-	0	1
193	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	hb1	-	-	DY	DU	0	-	0	-	0	1
194	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
195	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
196	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
197	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	1
198	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	0
199	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	1
200	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	1
201	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	2
202	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	1
203	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	h1	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	1
204	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	1
205	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	1
206	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	U	0	-	0	-	0	0
207	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	U	0	-	0	-	0	1
208	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	U	0	-	0	-	0	0
209	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	0
210	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DY	DU	0	-	0	-	0	1
211	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
212	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	1
213	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	U	0	-	0	-	0	1
214	8	1	onr	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DY	DU	0	-	0	-	0	1
215	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DYU	Y	0	-	0	-	0	1
216	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DYU	LYE	0	-	0	-	0	1

WYBW - Sporenlijst

[SPOOR]	[PUT]	[VLAK]	[VORM]	[INTPRALG]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[VULLING]	[TEXTUUR]	[HUMUS]	[GRIND]	[LGINTERP]	[KLEUR]	[GEVLEKT]	[FO]	[FEMN]	[PUIN]	[TPUIN]	[HLM]	[HK]
217	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1
218	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1
219	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1
220	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1
221	8	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
222	8	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	1
223	8	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DUY	DU	0	-	0	-	0	1
224	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
225	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
226	8	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DY	0	-	0	-	0	1
227	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	LE	0	-	0	-	0	1
228	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1
229	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DUE	0	-	0	-	0	1
230	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	0
231	8	1	vier	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	EU	0	FE1	0	-	0	1
232	8	1	ovaal	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DY	DU	0	FE1	0	-	0	2
232	8	1	ovaal	kuil	IJZM	IJZL	1	Zs1	-	-	-	UE	DUY	0	FE1	0	-	0	1
233	8	1	rechth	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	-	DU	DY	0	-	0	-	0	2
234	8	1	rechth	kuil	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DY	LE	0	-	0	-	0	1
235	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	1
236	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	1
237	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
238	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
239	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	FE1	0	-	0	1
240	8	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	DUY	Y	0	-	0	-	0	1
241	8	1	vier	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	0
242	8	1	vier	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	LY	0	-	0	-	0	0
243	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	1
244	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
245	8	1	rechth	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	0
246	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
247	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
248	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
249	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
250	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	0
251	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
252	8	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	1
253	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	y	-	0	-	0	-	0	1
254	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	0
255	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	-	DYU	DU	0	-	0	-	0	1
256	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H2	-	-	DYU	DU	0	-	0	-	0	0
257	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
258	8	1	rond	verstoring	-	-	0	Zs1	-	-	-	LYE	-	0	-	0	-	0	0
259	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LYE	-	0	FM1	0	-	0	0
260	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	DZY	-	0	-	0	-	0	2
261	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	1
262	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DY	0	-	0	-	0	0
263	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
264	8	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DY	0	-	0	-	0	0
265	8	1	rond	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DY	-	0	-	0	-	0	0
266	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LUY	-	0	FM1	0	-	0	0
267	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LUY	-	0	-	0	-	0	1
268	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LUY	-	0	-	0	-	0	1
269	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LUY	-	0	-	0	-	0	1
270	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	1
271	9	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	FE1	0	-	0	0
272	9	1	ovaal	paalspoor	PREH	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	FE1	0	-	0	1
273	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	FE1	0	-	0	1
274	9	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	FE1	0	-	0	1

WYBW - Sporenlijst

[SPOOR]	[PUT]	[VLAK]	[VORM]	[INTPRALG]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[VULLING]	[TEXTUUR]	[HUMUS]	[GRIND]	[LGINTERP]	[KLEUR]	[GEVLEKT]	[FO]	[FEMN]	[PUIN]	[TPUIN]	[HLM]	[HK]
275	9	1	ovaal	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	0
276	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	-	0	-	0	-	0	0
277	9	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	1
277	9	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	1	Zs1	H1	-	-	LY	LUY	0	-	0	-	0	0
278	9	1	lin	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	FE1	0	-	0	0
279	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	0
280	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	0
281	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	-	0	-	0	1
282	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	0
283	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	FM1	0	-	0	1
283	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	-	-	-	LY	-	0	FM1	0	-	0	0
284	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	UY	-	0	FM1	0	-	0	1
284	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	1	Zs1	-	-	-	LUY	-	0	FM1	0	-	0	0
285	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	DU	0	-	0	-	0	0
286	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	Y	U	0	-	0	-	0	0
287	9	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	U	Y	0	-	0	-	0	0
287	9	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	1	Zs1	H1	-	-	LUY	DU	0	FM1	0	-	0	0
288	9	1	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	UY	DU	0	FM1	0	-	0	0
289	9	1	lin	greppel	IJZM	IJZL	0	Zs1	H1	-	-	U	Y	0	-	0	-	0	0
290	4	2	rond	paalspoor	IJZM	IJZL	0	Zs1	-	-	-	LY	-	0	-	0	-	0	0
1000	1	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H3	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
1010	1	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	VS	DU	UY	0	-	0	-	0	0
1020	1	1	NVT	laag	IJZ	IJZ	0	Zs1	-	-	ST	LYE	EU	0	-	0	-	0	0
1030	1	1	NVT	laag	IJZ	IJZ	0	Zs1	H1	-	A	LUY	U	0	-	0	-	0	0
1040	1	1	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	H1	-	E	LY	DU	0	-	0	-	0	0
1050	1	2	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	H2	-	B	DU	-	0	FE2	0	-	0	0
1051	1	2	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	-	-	BC	EU	DU	0	FE1	0	-	0	0
1060	1	2	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	-	-	RD	EU	-	0	FE1	0	-	0	0
1999	1	1	onr	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DUY	U	0	-	0	-	0	0
2000	2	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H3	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
2010	2	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	VS	DU	UY	0	-	0	-	0	0
2020	2	1	NVT	laag	IJZ	IJZ	0	Zs1	-	-	ST	LYE	EU	0	-	0	-	0	0
2040	2	1	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	H1	-	E	LY	DU	0	-	0	-	0	0
2050	2	2	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	H2	-	B	DU	-	0	FE2	0	-	0	0
2051	2	2	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	-	-	BC	EU	DU	0	FE1	0	-	0	0
2060	2	2	onr	laag	-	IJZV	0	Zs1	-	-	C	E	-	0	FE1	0	-	0	0
2999	2	1	onr	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DUY	U	0	-	0	-	0	0
3000	3	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H3	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
3010	3	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	VS	DU	UY	0	-	0	-	0	0
3011	3	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	h2	-	-	Y	DY	0	FE1	0	-	0	0
3012	3	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H2	-	-	DYU	DY	0	FE1	0	-	0	0
3020	3	1	NVT	laag	IJZ	IJZ	0	Zs1	-	-	ST	LEY	-	0	-	0	-	0	0
3021	3	1	NVT	laag	IJZ	IJZ	0	Zs1	-	-	ST	LY	-	0	-	0	-	0	0
3030	3	2	NVT	laag	BRONS	IJZ	0	Zs1	-	-	A	LUY	U	0	-	0	-	0	0
3040	3	1	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	H1	-	E	LY	DU	0	-	0	-	0	0
3050	3	2	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	H2	-	B	DU	-	0	FE2	0	-	0	0
3051	3	2	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	-	-	BC	EU	DU	0	FE1	0	-	0	0
3060	3	2	onr	laag	-	IJZV	0	Zs1	-	-	C	E	-	0	FE1	0	-	0	0
3061	3	2	NVT	laag	-	-	0	Zs1	-	-	RD	LE	-	0	FE1	0	-	0	0
3999	3	1	onr	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DUY	U	0	-	0	-	0	0
4000	4	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H3	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
4010	4	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	VS	DU	UY	0	-	0	-	0	0
4020	4	1	NVT	laag	IJZL	MEV	0	Zs1	-	-	ST	LEY	-	0	-	0	-	0	0
4030	4	2	NVT	laag	BRONS	IJZ	0	Zs1	-	-	A	LUY	U	0	-	0	-	0	0
4040	4	1	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	H1	-	E	LY	DU	0	-	0	-	0	0
4050	4	1	NVT	laag	-	-	0	Zs1	H1	-	B	DU	-	0	FE2	0	-	0	0
4051	4	1	NVT	laag	-	-	0	Zs1	-	-	BC	UE	DU	0	FE1	0	-	0	0
4060	4	2	onr	laag	-	-	0	Zs1	-	-	RD	E	-	0	FE1	0	-	0	0
4070	4	1	NVT	laag	ME	NT	0	Zs1	H2	-	-	U	-	0	FE1	0	-	0	0

WYBW - Sporenlijst

[SPOOR]	[PUT]	[VLAK]	[VORM]	[INTPRALG]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[VULLING]	[TEXTUUR]	[HUMUS]	[GRIND]	[LGINTERP]	[KLEUR]	[GEVLEKT]	[FO]	[FEMN]	[PUIN]	[TPUIN]	[HLM]	[HK]
4071	4	1	NVT	laag	ME	NT	0	Zs1	H1	-	Ab	EU	DU	0	FE1	0	-	0	0
4080	4	1	NVT	laag	ME	NT	0	Zs1	H2	-	Ap	U	-	0	FE1	0	-	0	0
4081	4	1	NVT	laag	ME	NT	0	Zs1	H1	-	AC	U	UE	0	FE1	0	-	0	0
4999	4	1	onr	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DUY	U	0	-	0	-	0	0
5000	5	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H3	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
5010	5	1	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	-	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
5020	5	1	NVT	laag	IJZ	IJZ	0	Zs1	-	-	ST	LEY	-	0	-	0	-	0	0
5030	5	1	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	-	-	Eb	LY	-	0	-	0	-	0	0
5040	5	1	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	H1	-	E	LY	DU	0	-	0	-	0	0
5050	5	1	NVT	laag	-	-	0	Zs1	-	-	-	YU	-	0	-	0	-	0	0
5051	5	2	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	-	-	BC	EU	DU	0	FE1	0	-	0	0
5060	5	2	onr	laag	-	-	0	Zs1	-	-	-	E	-	0	-	0	-	0	0
5999	5	1	NVT	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	-	-	-	LUY	-	0	-	0	-	0	0
6000	6	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H2	-	-	DU	UY	0	-	0	-	0	0
6010	6	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	VS	DU	UY	0	-	0	-	0	0
6020	6	1	NVT	laag	-	IJZM	0	Zs1	H1	-	ST	LEY	U	0	-	0	-	0	0
6021	6	1	NVT	laag	-	IJZM	0	Zs1	-	-	ST	EY	-	0	-	0	-	0	0
6022	6	1	NVT	vervallen	-	-	0	Zs1	-	-	-	EY	-	0	-	0	-	0	0
6030	6	1	NVT	laag	IJZ	IJZ	0	Zs1	-	-	-	EY	-	0	-	0	-	0	0
6051	6	2	NVT	laag	-	IJZV	0	Zs1	-	-	BC	EU	DU	0	FE1	0	-	0	0
6080	6	1	NVT	laag	ME	NT	0	Zs1	H2	-	Ap	U	-	0	FE1	0	-	0	0
6081	6	1	NVT	laag	ME	ME	0	Zs1	H1	-	A	UY	U	0	FE1	0	-	0	1
6090	6	2	NVT	laag	BRONSV	IJZV	0	Zs1	-	-	A	DY	Y	0	-	0	-	0	1
6091	6	1	NVT	laag	BRONSL	IJZ	0	Zs1	H2	-	Ab	DYU	-	0	-	0	-	0	0
6100	6	1	NVT	laag	IJZL	IJZL	0	Zs1	H2	-	Ab	DY	DU	0	FE1	0	-	0	1
6110	6	1	NVT	laag	IJZ	IJZ	0	Zs1	H1	-	-	DU	H2	0	-	0	-	0	0
6999	6	1	onr	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DUY	U	0	-	0	-	0	0
7000	7	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H3	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
7010	7	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	VS	DU	UY	0	-	0	-	0	0
7020	7	1	NVT	laag	-	IJZM	0	Zs1	-	-	ST	LEY	-	0	-	0	-	0	0
7060	7	1	onr	laag	-	-	0	Zs1	-	-	C	E	-	0	FE1	0	-	0	0
7080	7	1	NVT	laag	MEL	NTL	0	Zs1	H2	-	Ap	U	-	0	FE1	0	-	0	0
7081	7	1	NVT	laag	ROMV	MEL	0	Zs1	H1	-	Ab	UY	U	0	FE1	0	-	0	0
7999	7	1	onr	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DUY	U	0	-	0	-	0	0
8000	8	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H3	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
8010	8	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	VS	DU	UY	0	-	0	-	0	0
8020	8	1	NVT	laag	-	IJZM	0	Zs1	-	-	ST	LEY	-	0	-	0	-	0	0
8060	8	1	onr	laag	-	BRONSV	0	Zs1	-	-	C	E	-	0	FE1	0	-	0	0
8070	8	1	NVT	laag	ME	NT	0	Zs1	H2	-	Ap	U	-	0	FE1	0	-	0	0
8071	8	1	NVT	laag	ROMV	MEL	0	Zs1	H1	-	Ab	UY	U	0	FE1	0	-	0	0
8080	8	1	NVT	laag	ME	NT	0	Zs1	H2	-	Ap	U	-	0	FE1	0	-	0	0
8081	7	1	NVT	laag	ROMV	MEL	0	Zs1	H1	-	Ab	UY	U	0	FE1	0	-	0	0
8999	8	1	onr	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DUY	U	0	-	0	-	0	0
9000	9	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H3	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
9010	9	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	VS	DU	UY	0	-	0	-	0	0
9060	9	1	onr	laag	-	BRONSV	0	Zs1	-	-	C	E	-	0	FE1	0	-	0	0
9080	9	1	NVT	laag	ME	NT	0	Zs1	H2	-	Ap	U	-	0	FE1	0	-	0	0
9081	7	1	NVT	laag	ME	ME	0	Zs1	H1	-	-	UY	U	0	FE1	0	-	0	0
9999	9	1	onr	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DUY	U	0	-	0	-	0	0
10000	10	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H3	-	-	DYU	-	0	-	0	-	0	0
10010	10	0	NVT	laag	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	VS	DU	UY	0	-	0	-	0	0
10060	10	1	onr	laag	-	-	0	Zs1	-	-	-	UE	-	0	-	0	-	0	0
10999	10	1	onr	verstoring	RECENT	RECENT	0	Zs1	H1	-	-	DUY	U	0	-	0	-	0	0

WYBW - Vondstenlijst

[VONDST]	[SPOOR]	[VULLING]	[INTPRALG]	[VERZMWIJZE]	[VONDST.OPMERKING]	[SPLIT_ID]	[MAT_ALG]	[MAT_SPEC]	[AANTAL]
1	1010	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	9
2	1020	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	1
3	1030	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	1
4	1	0	paalspoor	COUPE	-	0	keramiek	-	1
5	1040	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	1
6	3	0	kuil	HASCHA	-	0	steen	-	1
7	2	0	kuil	HASCHA	-	0	bot	-	1
8	46	0	greppel	COUPE	-	0	keramiek	-	1
9	1030	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	2
10	1020	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	1
11	2020	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	1
12	2020	0	laag	MASVER	-	1	steen	-	1
12	2020	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	2
13	2010	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	1
14	2020	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	1
15	15	0	kuil	COUPE	-	0	vuursteen	-	3
16	13	1	paalspoor	COUPE	-	0	keramiek	-	1
17	2040	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	2
18	22	0	depressie	PUNT	-	0	vuursteen	-	1
19	20	1	kuil	HASCHA	-	0	keramiek	-	1
20	3030	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	6
21	3030	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	10
21	3030	0	laag	MASVER	-	1	steen	-	1
22	2040	0	laag	PROFIE	-	0	keramiek	-	1
23	73	0	kuil	MASVER	-	0	keramiek	-	2
24	75	0	kuil	MASVER	-	0	keramiek	-	4
25	4080	0	laag	MASVER	-	2	steen	-	2
25	4080	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	97
25	4080	0	laag	MASVER	-	1	keramiek	BM	2
26	4080	0	laag	MASVER	-	1	steen	-	1
26	4080	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	15
27	81	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
28	67	0	paalspoor	HASCHA	-	0	keramiek	-	5
29	4030	0	laag	MASVER	-	0	vuursteen	-	1
30	4060	0	laag	PROFIE	-	0	keramiek	-	1
31	3060	0	laag	PUNT	-	0	vuursteen	-	1
32	3060	0	laag	MASVER	-	0	steen	-	1
33	3030	0	laag	MASVER	-	2	metaal	FER	1
33	3030	0	laag	MASVER	-	1	huttenleem	-	1
33	3030	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	2
34	3030	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	14
35	3040	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	3
36	4070	0	laag	PUNT	-	0	keramiek	-	7
37	4070	0	laag	PUNT	-	0	keramiek	-	4
38	4070	0	laag	PUNT	-	0	keramiek	-	20
39	4080	0	laag	PUNT	-	0	keramiek	-	6
40	4080	0	laag	PUNT	-	2	steen	-	8
40	4080	0	laag	PUNT	-	3	slak	-	4
40	4080	0	laag	PUNT	-	0	keramiek	-	84
40	4080	0	laag	PUNT	-	1	keramiek	BM	1
41	2020	0	laag	PROFIE	OZ-ZIJDE LAAG	0	keramiek	-	1
42	6021	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	17
43	6090	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	5
44	6022	0	vervallen	MASVER	-	0	keramiek	-	2
45	6051	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	5
46	6010	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	1
47	6051	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	23
48	6020	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	13
49	6051	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	3
50	6020	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	4
51	6051	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	3
52	126	0	kuil	MASVER	-	0	keramiek	-	3
53	4030	0	laag	PROFIE	-	0	keramiek	-	1
54	135	0	kuil	MASVER	-	0	keramiek	-	1
55	128	0	greppel	COUPE	-	0	keramiek	-	4
56	132	0	paalspoor	COUPE	-	0	keramiek	-	2
57	137	0	depressie	PROFIE	-	0	keramiek	-	1
58	4080	0	laag	PROFIE	-	0	keramiek	-	3
59	90	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1

WYBW - Vondstenlijst

[VONDST]	[SPOOR]	[VULLING]	[INTPRALG]	[VERZMWIJZE]	[VONDST.OPMERKING]	[SPLIT_ID]	[MAT_ALG]	[MAT_SPEC]	[AANTAL]
60	138	0	kuil	MASVER	-	0	keramiek	-	11
60	138	0	kuil	MASVER	-	1	steen	-	3
61	138	1	kuil	MASVER	-	1	slak	-	2
61	138	1	kuil	MASVER	-	0	keramiek	-	4
61	138	1	kuil	MASVER	-	2	steen	-	11
62	146	0	greppel	MASVER	-	0	keramiek	-	1
62	146	0	greppel	MASVER	-	1	steen	-	1
63	7080	0	laag	MASVER	-	2	slak	-	3
63	7080	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	59
63	7080	0	laag	MASVER	-	1	steen	-	2
64	158	0	greppel	MASVER	-	0	keramiek	-	4
65	7081	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	4
66	7080	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	19
66	7080	0	laag	MASVER	-	1	steen	-	6
67	7080	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	26
68	7081	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	6
69	135	1	kuil	COUPE	-	1	steen	-	4
69	135	1	kuil	COUPE	-	0	keramiek	-	8
70	158	0	greppel	COUPE	-	0	keramiek	-	3
71	190	0	paalspoor	COUPE	-	0	keramiek	-	1
72	156	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
73	161	0	verstoring	COUPE	-	0	keramiek	-	2
74	6090	0	laag	MASVER	KIJKGAT	1	steen	-	1
74	6090	0	laag	MASVER	KIJKGAT	0	keramiek	-	2
75	6021	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	1
76	138	0	kuil	HASCHA	-	0	keramiek	-	10
76	138	0	kuil	HASCHA	-	1	steen	-	2
77	8070	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	11
78	8071	0	laag	MASVER	-	1	steen	-	1
78	8071	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	21
79	8000	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	6
79	8000	0	laag	MASVER	-	1	steen	-	1
80	193	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
81	202	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
82	198	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
83	8071	0	laag	MASVER	-	1	huttenleem	-	1
83	8071	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	6
84	211	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	9
85	216	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	2
85	216	0	paalspoor	MASVER	-	1	steen	-	1
86	214	0	kuil	MASVER	-	0	keramiek	-	36
86	214	0	kuil	MASVER	-	1	steen	-	9
87	232	0	kuil	MASVER	-	1	steen	-	12
87	232	0	kuil	MASVER	-	0	keramiek	-	4
88	240	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
89	245	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
90	255	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
91	252	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
92	253	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	3
93	8070	0	laag	MASVER	-	1	keramiek	BM	1
93	8070	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	4
94	198	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
95	9081	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	3
96	9080	0	laag	MASVER	-	1	slak	-	1
96	9080	0	laag	MASVER	-	0	keramiek	-	11
97	268	0	paalspoor	MASVER	-	0	keramiek	-	1
98	269	0	paalspoor	COUPE	-	0	keramiek	-	1
99	287	0	greppel	COUPE	-	3	metaal	FER	1
99	287	0	greppel	COUPE	-	2	steen	-	1
99	287	0	greppel	COUPE	-	1	slak	-	2
99	287	0	greppel	COUPE	-	0	keramiek	-	2
100	9080	0	laag	PROFIE	-	1	huttenleem	-	1
100	9080	0	laag	PROFIE	-	0	keramiek	-	1

WYBW Determinatielijst Keramiek

[ARTEFACT]	[VONDST]	[MATERIAAL]	[MATALG]	[MATSPEC]	[TOTAANTAL]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[BEGINDAT_S]	[EINDDAT_S]	[ARTEFACT.OPMERKING]	[SUBARTEF]	[TYPE]	[AANTAL]	[AANTAL_IND]	[RANDTYPE]	[MAGERING]	[WANDDIK]	[OPPERVLAK]	[VERSIERING]	[ARTF_KER.OPMERKING]
1	1	KER	AWH	-	7	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	4	0	-	-	-	-	-	-
1	1	KER	AWH	-	7	IJZ	IJZ	0	0	-	1	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-
1	1	KER	AWH	-	7	IJZ	IJZ	0	0	-	2	GRUIS	2	0	-	-	-	-	-	-
2	1	KER	BADORF	-	1	MEVC	MEVC	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
3	1	KER	PINGSDRF	-	1	MEVC	MEVD	0	0	laat-badorf/voreg-Pingsdorf	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
4	2	KER	AWH	-	1	BRONSL	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
5	3	KER	AWH	-	1	BRONSL	IJZV	0	0	-	0	WAND	1	0	-	KWARTS	-	-	-	-
6	4	KER	AWH	-	1	BRONSL	IJZV	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
7	5	KER	AWH	-	1	BRONSL	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
8	8	KER	AWH	-	1	BRONSL	IJZ	0	0	-	0	GRUIS	1	0	-	-	-	-	-	-
9	9	KER	AWH	-	2	BRONSL	IJZV	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	1 x grof minerale magering
10	10	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
11	11	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
12	12	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
13	13	KER	ELMPT	-	1	MELB	MELB	1100	1300	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
14	14	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
15	16	KER	AWH	-	1	BRONSM	BRONSL	0	0	IJZV?	0	WAND	1	0	-	KWARTS	-	-	-	-
16	17	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
19	19	KER	AWH	-	1	BRONSL	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
17	20	KER	AWH	-	5	BRONSL	IJZ	0	0	-	0	WAND	5	0	-	-	-	-	-	-
18	20	KER	AWH	SPINKLOS	1	BRONSL	IJZ	0	0	-	0	BROK	1	0	-	-	-	-	-	fragment
20	21	KER	AWH	-	10	IJZ	IJZ	0	0	IJZV?	0	WAND	5	0	-	-	-	-	-	-
20	21	KER	AWH	-	10	IJZ	IJZ	0	0	IJZV?	1	GRUIS	5	0	-	-	-	-	-	-
21	22	KER	AWH	-	1	BRONSL	IJZ	0	0	-	0	GRUIS	1	0	-	-	-	-	-	-
22	23	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
23	24	KER	BRIQUET	-	2	IJZM	IJZL	0	0	Oss-K41	0	RAND	2	1	-	-	-	-	-	-
24	24	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	GRUIS	2	0	-	-	-	-	-	-
57	25	KER	AWH	-	93	IJZL	IJZL	0	0	wrsch. 250-100 v.Chr.	0	WAND	70	0	-	-	-	-	-	-
57	25	KER	AWH	-	93	IJZL	IJZL	0	0	wrsch. 250-100 v.Chr.	1	GRUIS	13	0	-	-	-	-	-	-
57	25	KER	AWH	-	93	IJZL	IJZL	0	0	wrsch. 250-100 v.Chr.	2	RAND	3	0	-	-	-	-	-	-
57	25	KER	AWH	-	93	IJZL	IJZL	0	0	wrsch. 250-100 v.Chr.	3	WAND	2	0	-	-	-	-	KALENDERBERG	kalenderberg-achtig
57	25	KER	AWH	-	93	IJZL	IJZL	0	0	wrsch. 250-100 v.Chr.	4	WAND	1	0	-	-	-	-	VINGERTOPINDRUKKEN	kriskras
57	25	KER	AWH	-	93	IJZL	IJZL	0	0	wrsch. 250-100 v.Chr.	5	WAND	4	0	-	-	-	-	NAGELINDRUKKEN	-
58	25	KER	TS	-	1	ROM	ROM	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
59	25	KER	AWG	-	1	MEVC	MEVC	0	0	-	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
56	26	KER	AWH	-	15	IJZL	IJZL	0	0	OSS-fase I-J	0	WAND	11	0	-	-	-	-	-	-
56	26	KER	AWH	-	15	IJZL	IJZL	0	0	OSS-fase I-J	1	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
56	26	KER	AWH	-	15	IJZL	IJZL	0	0	OSS-fase I-J	2	WAND	2	0	-	-	-	-	NAGELINDRUKKEN	horizontale en verticale rijen
56	26	KER	AWH	-	15	IJZL	IJZL	0	0	OSS-fase I-J	3	WAND	1	0	-	-	-	-	KALENDERBERG	-
25	27	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
26	28	KER	AWH	-	5	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	5	0	-	-	-	-	-	-
27	30	KER	AWH	-	1	BRONSL	IJZV	0	0	-	0	WAND	1	0	-	KWARTS	-	-	NAGELINDRUKKEN	-
28	33	KER	AWH	-	2	BRONSL	IJZV	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
28	33	KER	AWH	-	2	BRONSL	IJZV	0	0	-	1	WAND	1	0	-	KWARTS	-	-	-	-
29	34	KER	AWH	-	14	BRONSL	IJZV	0	0	-	0	RAND	2	0	-	-	-	-	-	1 x lange hals (> 4 cm)
29	34	KER	AWH	-	14	BRONSL	IJZV	0	0	-	1	WAND	2	0	-	KWARTS	-	-	-	-
29	34	KER	AWH	-	14	BRONSL	IJZV	0	0	-	2	WAND	10	0	-	-	-	-	-	-
30	35	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
30	35	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	1	RAND	1	0	-	-	-	-	VT op rand	-
32	36	KER	RUW	-	1	ROM	ROM	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
33	36	KER	AWH	-	2	IJZ	ROM	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
34	36	KER	BADORF	-	1	MEVC	MEVC	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
31	37	KER	AWH	-	4	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	4	0	-	-	-	-	-	-
35	37	KER	AWG	-	2	MEVC	MEVD	0	0	-	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
35	37	KER	AWG	-	2	MEVC	MEVD	0	0	-	1	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
36	37	KER	AW	-	1	ROM	MEVD	0	0	sterk verweerd	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
37	38	KER	AWH	-	17	IJZ	IJZ	0	0	eerste helft IJZL WRSCH	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
37	38	KER	AWH	-	17	IJZ	IJZ	0	0	eerste helft IJZL WRSCH	1	WAND	1	0	-	-	-	-	NAGELINDRUKKEN	horizontale rij
37	38	KER	AWH	-	17	IJZ	IJZ	0	0	eerste helft IJZL WRSCH	2	WAND	1	0	-	-	-	-	VINGERTOPINDRUKKEN	vlakdekkend
37	38	KER	AWH	-	17	IJZ	IJZ	0	0	eerste helft IJZL WRSCH	3	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-
37	38	KER	AWH	-	17	IJZ	IJZ	0	0	eerste helft IJZL WRSCH	4	WAND	13	0	-	-	-	-	-	-
38	38	KER	BGRS	-	1	ROM	ROM	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
39	38	KER	ELMPT	-	1	MELA	MELB	1100	1300	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
40	39	KER	AWH	-	6	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	6	0	-	-	-	-	-	-
60	40	KER	AWH	-	78	IJZM	IJZL	0	0	Oss-fase G-J	0	WAND	66	0	-	-	-	-	-	-
60	40	KER	AWH	-	78	IJZM	IJZL	0	0	Oss-fase G-J	1	GRUIS	4	0	-	-	-	-	-	-

WYBW Determinatielijst Keramiek

[ARTEFACT]	[VONDST]	[MATERIAAL]	[MATALG]	[MATSPEC]	[TOTAANTAL]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[BEGINDAT_S]	[EINDDAT_S]	[ARTEFACT.OPMERKING]	[SUBARTEF]	[TYPE]	[AANTAL]	[AANTAL_IND]	[RANDTYPE]	[MAGERING]	[WANDDIK]	[OPPERVLAK]	[VERSIERING]	[ARTF_KER.OPMERKING]
60	40	KER	AWH	-	78	IJZM	IJZL	0	0	Oss-fase G-J	2	RAND	3	0	-	-	-	-	-	-
60	40	KER	AWH	-	78	IJZM	IJZL	0	0	Oss-fase G-J	3	BODEM	2	0	-	-	-	-	-	-
60	40	KER	AWH	-	78	IJZM	IJZL	0	0	Oss-fase G-J	4	WAND	1	0	-	-	-	-	VINGERTOPINDRUKKEN	aaneengesloten
60	40	KER	AWH	-	78	IJZM	IJZL	0	0	Oss-fase G-J	5	WAND	1	0	-	-	-	-	KALENDERBERG	kalenderberg-achtig
60	40	KER	AWH	-	78	IJZM	IJZL	0	0	Oss-fase G-J	6	WAND	1	0	-	-	-	-	NAGELINDRUKKEN	losse indrukken
60	40	KER	AWH	-	78	IJZM	IJZL	0	0	Oss-fase G-J	7	WAND	0	0	-	-	-	-	VINGERTOPINDRUKKEN	losse indrukken
61	40	KER	BADORF	-	2	MEVC	MEVC	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
62	40	KER	PINGSDRF	-	1	MEVD	MELA	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
63	40	KER	AWG	-	1	ROM	MEVD	0	0	-	0	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-
41	41	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
42	42	KER	AWH	-	17	IJZ	ROM	0	0	-	0	WAND	14	0	-	-	-	-	-	-
42	42	KER	AWH	-	17	IJZ	ROM	0	0	-	1	RAND	2	0	-	-	-	-	-	-
42	42	KER	AWH	-	17	IJZ	ROM	0	0	-	2	WAND	1	0	-	-	-	-	VINGERTOPINDRUKKEN	horizontale rij
43	43	KER	AWH	-	5	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	5	0	-	-	-	-	-	-
44	44	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
45	45	KER	AWH	-	1	ROMV	ROMMA	0	0	-	0	RAND	1	0	VERDIKT	-	-	-	-	-
46	45	KER	AWH	-	2	IJZ	ROM	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
47	45	KER	RUW	-	2	ROM	MEV	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
48	46	KER	STGL	-	1	NTB	NTC	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
49	47	KER	AWH	-	1	BRONSM	BRONSL	0	0	IJZV?	0	WAND	1	0	-	KWARTS	-	-	-	GROF GEMAGERD
50	47	KER	AWG	-	1	ROM	ME	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
51	47	KER	AWH	-	20	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	VINGERTOPINDRUKKEN	horizontale rij; bronsl?
51	47	KER	AWH	-	20	IJZ	IJZ	0	0	-	1	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
51	47	KER	AWH	-	20	IJZ	IJZ	0	0	-	2	BODEM	2	0	-	-	-	-	-	-
51	47	KER	AWH	-	20	IJZ	IJZ	0	0	-	3	WAND	16	0	-	-	-	-	-	-
52	48	KER	AWH	-	11	BRONSL	IJZV	0	0	-	0	WAND	2	0	-	KWARTS	-	-	-	-
52	48	KER	AWH	-	11	BRONSL	IJZV	0	0	-	1	WAND	1	0	-	-	-	-	NAGELINDRUKKEN	verticale rijen
52	48	KER	AWH	-	11	BRONSL	IJZV	0	0	-	2	WAND	8	0	-	-	-	-	-	-
52	48	KER	AWH	-	11	BRONSL	IJZV	0	0	-	3	BODEM	0	0	-	-	-	-	-	-
53	48	KER	HUTTELM	-	1	BRONSL	IJZV	0	0	-	0	BROK	1	0	-	-	-	-	-	niet te duiden object
54	49	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	0	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-
54	49	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	1	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
55	50	KER	AWH	-	4	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	3	0	-	-	-	-	-	-
55	50	KER	AWH	-	4	IJZ	IJZ	0	0	-	1	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
64	51	KER	AWH	-	3	IJZM	IJZL	0	0	-	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
64	51	KER	AWH	-	3	IJZM	IJZL	0	0	-	1	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
65	52	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	3	0	-	-	-	-	-	-
66	53	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
67	54	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-
68	55	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	3	0	-	-	-	-	-	-
69	56	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
69	56	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	1	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
70	57	KER	AWH	-	1	BRONSL	IJZV	0	0	-	0	WAND	1	0	-	KWARTS	-	-	-	-
71	58	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	0	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-
71	58	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	1	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
72	59	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
73	60	KER	AWH	-	10	IJZ	IJZ	0	0	wrsch ijzm (laat) - ijzl (vroeg)	0	WAND	8	0	-	-	-	-	-	-
73	60	KER	AWH	-	10	IJZ	IJZ	0	0	wrsch ijzm (laat) - ijzl (vroeg)	1	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
73	60	KER	AWH	-	10	IJZ	IJZ	0	0	wrsch ijzm (laat) - ijzl (vroeg)	2	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-
74	61	KER	AWH	-	4	IJZM	ROMMA	0	0	-	0	WAND	4	0	-	-	-	-	-	1 x wandknik
75	62	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
76	63	KER	AWH	-	47	IJZM	IJZL	0	0	-	0	WAND	37	0	-	-	-	-	-	-
76	63	KER	AWH	-	47	IJZM	IJZL	0	0	-	1	RAND	3	0	-	-	-	-	-	-
76	63	KER	AWH	-	47	IJZM	IJZL	0	0	-	2	GRUIS	7	0	-	-	-	-	-	-
77	63	KER	WRIJFSCH	-	1	ROM	ROM	0	0	-	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
78	63	KER	AMFOOR	-	1	ROM	ROM	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
79	63	KER	GLD	-	2	ROM	ROM	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
80	63	KER	RUW	-	7	ROM	ROM	0	0	-	0	WAND	7	0	-	-	-	-	-	-
81	63	KER	GEVERFD	TECH-B	1	ROMM	ROMM	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
82	63	KER	BOLPOT	-	1	MEVC	MEVC	0	0	-	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
83	64	KER	AWH	-	4	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	3	0	-	-	-	-	-	-
83	64	KER	AWH	-	4	IJZ	IJZ	0	0	-	1	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
84	65	KER	AWH	-	4	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	3	0	-	-	-	-	-	-
84	65	KER	AWH	-	4	IJZ	IJZ	0	0	-	1	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-
85	66	KER	AWH	-	17	IJZM	ROM	0	0	-	0	WAND	16	0	-	-	-	-	-	-
85	66	KER	AWH	-	17	IJZM	ROM	0	0	-	1	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-

WYBW Determinatielijst Keramiek

[ARTEFACT]	[VONDST]	[MATERIAAL]	[MATALG]	[MATSPEC]	[TOTAANTAL]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[BEGINDAT_S]	[EINDDAT_S]	[ARTEFACT.OPMERKING]	[SUBARTEF]	[TYPE]	[AANTAL]	[AANTAL_IND]	[RANDTYPE]	[MAGERING]	[WANDDIK]	[OPPERVLAK]	[VERSIERING]	[ARTF_KER.OPMERKING]
86	66	KER	AMFOOR	DRES20	1	ROM	ROM	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
87	66	KER	DIK	-	1	ROM	MEV	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
88	67	KER	AWH	-	27	IJZL	IJZL	0	0	Oss-fase I, J of k	0	WAND	21	0	-	-	-	-	-	-
88	67	KER	AWH	-	27	IJZL	IJZL	0	0	Oss-fase I, J of k	1	GRUIS	1	0	-	-	-	-	-	-
88	67	KER	AWH	-	27	IJZL	IJZL	0	0	Oss-fase I, J of k	2	OOR	1	0	-	-	-	-	-	-
88	67	KER	AWH	-	27	IJZL	IJZL	0	0	Oss-fase I, J of k	3	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
88	67	KER	AWH	-	27	IJZL	IJZL	0	0	Oss-fase I, J of k	4	WAND	2	0	-	-	-	-	GROEVEN	horizontaal en verticaal
88	67	KER	AWH	-	27	IJZL	IJZL	0	0	Oss-fase I, J of k	5	WAND	1	0	-	-	-	-	NAGELINDRUK	-
89	68	KER	AWH	-	5	IJZM	IJZL	0	0	late fase ijzm/vroege fase ijzl	0	WAND	5	0	-	-	-	-	-	-
90	68	KER	BRIQUET	-	1	IJZM	IJZL	0	0	late fase ijzm/vroege fase ijzl	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	Oss type k41/42
91	69	KER	AWH	-	8	IJZM	IJZL	0	0	-	0	WAND	8	0	-	-	-	-	-	dikwandig
92	70	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	3	0	-	-	-	-	-	-
94	71	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
95	72	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
113	73	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
97	74	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
97	74	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	1	GRUIS	1	0	-	-	-	-	-	-
96	75	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
93	76	KER	AWH	-	10	IJZM	IJZL	0	0	-	0	BODEM	1	0	-	-	-	-	-	-
93	76	KER	AWH	-	10	IJZM	IJZL	0	0	-	1	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
93	76	KER	AWH	-	10	IJZM	IJZL	0	0	-	2	WAND	7	0	-	-	-	-	-	-
93	76	KER	AWH	-	10	IJZM	IJZL	0	0	-	3	WAND	1	0	-	ORG	-	-	-	-
98	77	KER	AWH	-	8	IJZL	ROMMA	0	0	-	0	BODEM	1	0	-	ORG	-	-	-	-
98	77	KER	AWH	-	8	IJZL	ROMMA	0	0	-	1	WAND	1	0	-	ORG	-	-	-	-
98	77	KER	AWH	-	8	IJZL	ROMMA	0	0	-	2	WAND	5	0	-	-	-	-	-	-
98	77	KER	AWH	-	8	IJZL	ROMMA	0	0	-	3	WAND	1	0	-	-	-	-	GROEVEN	slordig aangebracht
99	77	KER	RUW	-	1	ROM	ROM	0	0	-	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
100	77	KER	GLD	-	1	ROM	ROM	0	0	kelkbakje	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
101	77	KER	AWG	-	1	ROM	ROM	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
102	78	KER	AWH	-	19	IJZL	IJZL	0	0	-	0	WAND	13	0	-	-	-	-	-	-
102	78	KER	AWH	-	19	IJZL	IJZL	0	0	-	1	WAND	1	0	-	ORG	-	-	-	-
102	78	KER	AWH	-	19	IJZL	IJZL	0	0	-	2	WAND	3	0	-	-	-	-	KALENDERBERG	-
102	78	KER	AWH	-	19	IJZL	IJZL	0	0	-	3	WAND	1	0	-	-	-	-	SPATELINDRUKKEN	-
102	78	KER	AWH	-	19	IJZL	IJZL	0	0	-	4	RAND	1	0	VERDIKT	-	-	-	-	-
103	78	KER	RUW	-	1	MEVB	MEVC	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
104	78	KER	STG	-	1	NT	NT	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
105	79	KER	AWH	-	6	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	6	0	-	-	-	-	-	-
106	80	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	INGEWREVEN LIJNEN	-
107	81	KER	AWH	-	1	IJZL	IJZL	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	GROEVEN	-
108	82	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
109	83	KER	AWH	-	6	IJZM	IJZL	0	0	-	0	WAND	4	0	-	-	-	-	-	-
109	83	KER	AWH	-	6	IJZM	IJZL	0	0	-	1	RAND	2	0	-	-	-	-	-	-
110	84	KER	AWH	-	9	IJZ	IJZ	0	0	-	0	BODEM	9	0	-	-	-	-	-	-
111	85	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
112	86	KER	AWH	-	35	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	35	1	-	-	-	-	-	VERGRUISD POTFRAGMENT
114	87	KER	AWH	-	4	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	4	0	-	-	-	-	-	-
115	88	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
116	89	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
117	90	KER	BADORF	-	1	MEVC	MEVC	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
118	91	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
119	92	KER	AWH	-	3	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	3	0	-	-	-	-	-	-
120	93	KER	AWH	-	4	IJZM	IJZL	0	0	-	0	WAND	3	0	-	-	-	-	-	-
120	93	KER	AWH	-	4	IJZM	IJZL	0	0	-	1	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
121	94	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
122	95	KER	AWH	-	3	IJZM	IJZL	0	0	-	0	WAND	3	0	-	-	-	-	-	-
123	96	KER	AWH	-	10	IJZM	ROM	0	0	-	0	WAND	10	0	-	-	-	-	-	-
124	96	KER	WEEFGEW	-	1	IJZM	ROM	0	0	vermoedelijk weefgewicht	0	BROK	1	0	-	-	-	-	-	-
125	97	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-
126	98	KER	AWH	-	1	IJZM	IJZL	0	0	Oss-fase H-K	0	RAND	1	0	-	-	-	-	-	-
127	99	KER	AWH	-	2	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	2	0	-	-	-	-	-	-
128	100	KER	AWH	-	1	IJZ	IJZ	0	0	-	0	WAND	1	0	-	-	-	-	-	-

WYBW Determinatie steen en vuursteen

[ARTEFACT]	[VONDST]	[MATERIAAL]	[MATALG]	[TOTAANTAL]	[TOTGEWICHT]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[ARTEFACT.OPMERKING]	[SUBARTEF]	[Soort]	[AANTAL]	[GEWICHT]	[GROOTTE1]	[GROOTTE2]	[GROOTTE3]	[VORM1]	[VORM2]	[VORM3]	[ART_N]	[ART_TYPE]	[VRBR_N]	[ARTF_STN.OPMERKING]
134	6	SXX	brok	1	4	MESO	NEO	-	0	zandsteen	1	4	1	0	0	0	1	0	0	-	1	-
135	21	SXX	brok	1	3	MESO	NEO	-	0	zandsteen	1	3	0	1	0	0	1	0	0	-	1	-
136	12	SXX	brok	1	23	MESO	NEO	-	0	tefriet	1	23	0	1	0	0	1	0	1	maalsteen	0	randfragmentje met geglad maalvlak
137	26	SXX	brok	1	13	MESO	NEO	-	0	zandsteen	1	13	0	1	0	1	0	0	0	-	1	-
138	25	SXX	brok	2	523	MESO	NEO	-	0	zandsteen	1	512	0	0	1	0	0	1	0	-	0	-
138	25	SXX	brok	2	523	MESO	NEO	-	1	tefriet	1	11	0	1	0	1	0	0	0	-	0	-
139	40	SXX	brok	8	106	MESO	NEO	-	0	conglomeraat	1	47	0	1	0	1	0	0	0	-	0	-
139	40	SXX	brok	8	106	MESO	NEO	-	1	zandsteen	1	6	0	1	0	1	0	0	0	-	0	-
139	40	SXX	brok	8	106	MESO	NEO	-	2	tefriet	6	53	2	4	0	6	0	0	0	-	0	-
140	99	SXX	brok	1	9	MESO	NEO	-	0	zandsteen	1	9	0	1	0	1	0	0	0	-	1	-
141	75	SXX	brok	2	353	MESO	NEO	-	0	leisteen	1	4	0	1	0	1	0	0	0	-	0	-
141	75	SXX	brok	2	353	MESO	NEO	-	1	zandsteen	1	349	0	0	1	0	1	0	0	-	1	fragment Bontzandsteen
142	78	SXX	brok	1	7	MESO	NEO	-	0	indet	1	7	1	0	0	1	0	0	0	-	0	-
143	85	SXX	brok	1	7	MESO	NEO	-	0	zandsteen	1	7	0	1	0	0	1	0	0	-	1	-
144	86	SXX	brok	9	134	MESO	NEO	-	0	tefriet	9	134	3	6	0	9	0	0	0	-	0	-
145	66	SXX	brok	6	183	MESO	NEO	-	0	zandsteen	1	60	0	0	1	1	0	0	0	-	0	-
145	66	SXX	brok	6	183	MESO	NEO	-	1	tefriet	4	98	0	4	0	4	0	0	0	-	0	-
145	66	SXX	brok	6	183	MESO	NEO	-	2	kwarts	1	25	0	1	0	0	1	0	0	-	1	-
146	62	SXX	brok	1	106	MESO	NEO	-	0	zandsteen	1	106	0	0	1	0	1	0	1	combinatiewerktuig	1	slijpgereedschap en klopsteen
147	63	SXX	brok	1	55	MESO	NEO	-	0	tefriet	1	55	0	2	0	2	0	0	0	-	0	-
148	69	SXX	brok	4	37	MESO	NEO	-	0	tefriet	4	37	1	3	0	4	0	0	0	-	0	-
149	74	SXX	brok	1	22	MESO	NEO	-	0	zandsteen	1	22	0	1	0	0	1	0	0	-	1	-
150	61	SXX	brok	11	571	MESO	NEO	-	0	leisteen	9	218	0	8	1	9	0	0	0	-	0	roodgrijs
150	61	SXX	brok	11	571	MESO	NEO	-	1	indet	1	277	0	0	1	0	1	0	1	slijpgereedschap	0	soort nader bepalen
150	61	SXX	brok	11	571	MESO	NEO	-	2	amfiboliet	1	76	0	0	1	1	0	0	1	onbekend	0	Ã©Ã©n vlakje; bijl?
151	60	SXX	brok	3	890	MESO	NEO	-	0	zandsteen	2	396	0	0	2	0	2	0	0	-	2	twee fragmenten veldkei; zelfde steen als V76
151	60	SXX	brok	3	890	MESO	NEO	-	1	amfiboliet	1	494	0	0	1	0	1	0	0	-	0	groot plat stuk; V61 is fragment hiervan
152	87	SXX	brok	11	962	MESO	NEO	-	0	tefriet	10	295	2	8	0	0	10	0	0	-	0	-
152	87	SXX	brok	11	962	MESO	NEO	-	1	tefriet	1	667	0	0	1	1	0	0	0	-	0	-
129	15	SVU	BROK	2	6	MESO	NEO	-	0	-	2	6	0	0	0	0	0	0	0	-	0	verbrand
130	18	SVU	AFSLAG	1	4	MESO	NEO	klingvormige afslag met klingnegatieven	0	-	1	4	0	0	0	0	0	0	0	-	0	verbrand
131	29	SVU	BROK	1	10	MESO	NEO	mogelijk met stekerafslag	0	-	1	10	0	0	0	0	0	0	0	-	0	vorstsplijtingen
132	31	SVU	AFSLAG	1	0,5	MESO	NEO	-	0	-	1	0,5	0	0	0	0	0	0	0	-	0	-

WYBW Determinatielijst metaalslak

[ARTEFACT]	[VONDST]	[MATERIAAL]	[MATALG]	[TOTAANTAL]	[TOTGEWICHT]	[BEGINDAT]	[EINDDAT]	[SUBARTEF]	[AANTAL]	[GEWICHT]	[ARTF_MET.OPMERKING]
153	40	MXX	SLAK	4	45	PREH	PREH	0	4	45	witte en lichte silicaatrijke slakken; niet magnetisch
154	99	MXX	SLAK	2	3	PREH	PREH	0	2	3	witte en lichte silicaatrijke sintel; als V40
155	96	MXX	SLAK	1	7	PREH	PREH	0	1	7	witte en lichte silicaatrijke slak; niet magnetisch; als V40
156	61	MXX	SLAK	2	5	PREH	PREH	0	2	5	witte en lichte silicaatrijke slak; niet magnetisch; als V40
157	63	MXX	SLAK	3	100	PREH	PREH	0	2	93	fragmenten smeedhaardslak; donker en poreus met witte sintel; partieel magnetisch
157	63	MXX	SLAK	3	100	PREH	PREH	1	1	7	witte en lichte silicaatrijke sintel; niet magnetisch; als V40
158	79	MXX	SLAK	1	25	PREH	PREH	0	1	25	indet; mogelijk versinterd keramiek; donkergrijs zeer poreus en licht

Bijlage 7 Selectiebesluit archeologische opgravingen

Archeologische opgraving Bergharen (CPO Bergharen)
Selectiebesluit voor bestemmingsplan

In februari 2019 heeft archeologisch bureau RAAP een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op het perceel tussen de Wijksestraat en de Molenweg, direct ten oosten van de Dorsvlegel. Uit booronderzoek in 2001 was namelijk al bekend dat hier archeologische resten in de bodem bewaard waren gebleven. Het proefsleuvenonderzoek heeft dat beeld bevestigd en verder ingevuld.

Selectieadvies van archeologisch bureau RAAP
Op basis van het proefsleuvenonderzoek heeft het onderzoeksbureau het volgende selectieadvies opgesteld: als de archeologische resten niet duurzaam in de bodem kunnen worden behouden, is het advies om in het plangebied binnen de grenzen van de aangewezen vindplaatsen een opgraving uit te voeren. Hierbij wordt echter het oppervlak dat op de kaart als laagte is aangeduid niet volledig vlakdekkend opgegraven, maar met vier doorgetrokken landschapssleuven onderzocht. Dit houdt in dat de laagte voor ca. 40% wordt opgegraven met sleuven van 10m breed.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is waargenomen dat ter hoogte van werkput 6, meer specifiek in een strook van ca 15-20 m breed langs de zuidzijde van het plangebied, een mogelijk tweede archeologisch niveau op een diepte van ca. 2,5 m –mv is gelegen. In het geval dat dit niveau verstoord zou raken en opgegraven moet worden, is de inzet van bronbemaling tijdens het archeologisch werk onontbeerlijk. Vanwege de hoge kosten wordt dit dan ook afgeraden en zou dit niveau beter in situ behouden kunnen blijven.

Een opgraving vindt plaats op basis van een Programma van Eisen, dat moet worden opgesteld door een senior KNA archeoloog en vervolgens moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag. Bij een volledige opgraving kan na vrijgave het gehele terrein verder ontwikkeld worden voor de woningbouw.

Selectiebesluit bevoegd gezag
Het bevoegd gezag, de gemeente Wijchen, sluit zich aan bij het advies van het onderzoeksbureau.

Noordelijke deel
Het noordelijke deel van het totale plangebied, dus het deel dat is bestemd voor de nu geplande woningen en bijbehorende infrastructuur, moet worden opgegraven (blauwe, oranje en rode zone op het bijgevoegde kaartje). De laagte die tijdens het proefsleuvenonderzoek is aangetroffen (gearceerd op het bijgevoegde kaartje), hoeft niet volledig te worden onderzocht. Ca. 40% daarvan is voldoende. Wanneer deze opgraving is uitgevoerd, kan de archeologische dubbelbestemming verdwijnen. De zone met groeninrichting zal in principe niet volledig worden opgegraven, maar bij de inrichting moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van de archeologische sporen in de bodem. Het tracé van de in ZO-richting door te trekken weg moet wel opgegraven worden. De zone met groeninrichting zal de archeologische dubbelbestemming dus deels wel behouden, behalve ter plaatse van het tracé van de door te trekken weg.

Algemeen
Voor de opgraving moet een Programma van Eisen worden opgesteld, dat moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag, de gemeente Wijchen. De opgraving moet worden uitgevoerd door een hiervoor gecertificeerd archeologisch bureau en worden vastgelegd in een archeologisch rapport. Dit rapport moet worden goedgekeurd door het bevoegd

gezag. De archeologische vondsten moeten worden geconserveerd en samen met alle documentatie worden gedeponeerd bij het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten.

Er mag pas met de graafwerkzaamheden voor de nieuwbouw en bijbehorende infrastructuur en groen worden gestart als het plangebied door het bevoegd gezag is vrijgegeven door middel van een schriftelijke verklaring (een selectiebesluit).

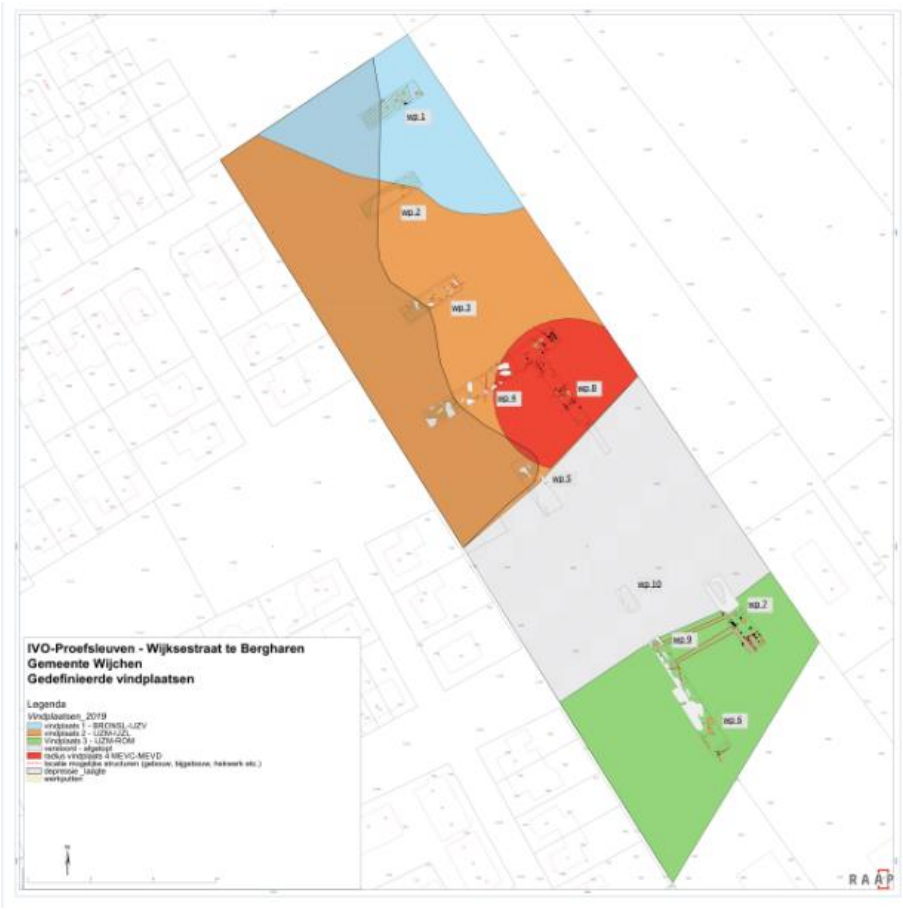

Archeologische dubbelbestemming
Ter plaatse van de woningen en infrastructuur zal de dubbelbestemming verdwijnen na opgraving van dit deel. Ter plaatse van de groeninrichting ten zuiden van de nieuwe woningen wordt alleen het tracé van de ooit door te trekken weg opgegraven. Alleen bij dit tracé zal de dubbelbestemming na de opgraving kunnen verdwijnen. Voor het overige deel van de groeninrichting wordt de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1' opgenomen.

Achtergrondinformatie: wat is er gevonden?
Het proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat ongeveer een kwart van het terrein wel echt verstoord is door afgravingen in het verleden. Op deze plek is het mogelijk om zonder archeologisch vervolgonderzoek woningen te bouwen. Op de rest van het terrein ligt dat anders. Ten noorden van het verstoorde deel (grijs) zijn sporen en resten gevonden van archeologische vindplaatsen uit drie verschillende perioden. Helemaal in het noorden is een vindplaats uit de late Bronstijd-vroege IJzertijd gevonden (blauw). Het grootste deel van het perceel bevat sporen van een vindplaats uit de midden-late IJzertijd (oranje). Deze vindplaats lag naast een laagte in het landschap (depressie), waar soms water in stond. De bewoners van de nederzetting maakten gebruik van die

laagte. In een klein gebied in deze oranje zone zijn bovendien nog aanwijzingen gevonden voor een vroeg-Middeleeuwse nederzetting (rood), die weliswaar grotendeels buiten dit perceel zal hebben gelegen maar mogelijk nog net voor een klein deel ook binnen dit perceel.

Ten zuiden van het verstoorde deel zijn ook sporen van een vindplaats uit de midden-late IJzertijd gevonden (groen). Misschien horen deze sporen nog bij de vindplaats ten noorden van het verstoorde deel, maar het kan ook zijn dat het een andere vindplaats is. Bovendien is in dit deel nog op een dieper niveau ook aardewerk gevonden. Misschien is dat daar terecht gekomen omdat het in het verre verleden van het rivierduin is afgerold of gespoeld, maar we kunnen helaas ook niet uitsluiten dat het toch om een tweede sporenniveau gaat. Door het opkomende grondwater was het vrijwel onmogelijk om goed zicht te krijgen op wat er zich op die diepte in de bodem bevond. Uit het booronderzoek is gebleken dat dat tweede niveau over een deel van die groengekleurde zone aanwezig is.

Bijlage 8 Infiltratieonderzoek

Infiltratieonderzoek
Dorsvlegel te Bergharen

Opdrachtgever
Ordito Gilze
Postbus 94
5126 ZH Gilze

Projectnummer
Aeres Milieu projectnummer AM120021

Status rapport
Concept

Contactgegevens
Aeres Milieu B.V.
Noordhoven 4
6042 NW ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

Autorisatie

Opsteller rapport:	paraaf	datum
Dhr. M. Vrolix, bc.		21 februari 2020
Kwaliteitscontrole:	paraaf	datum
Ing. J.M.G. Reuver		21 februari 2020

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING **3**

2. BUREAUSTUDIE **5**
2.1 Inleiding *5*
2.2 Beschrijving waterhuishouding *5*
Grondwater 5
Oppervlaktewater 7
Hemelwater 7
2.3 Opzet infiltratie onderzoek *8*
2.4 Uitvoering, resultaten en interpretatie *9*
2.5 Samenvatting *11*

3. OVERIGE AANDACHTSPUNTEN **12**

Bijlagen:
1 Topografische overzichtskaart
2 Foto's van de onderzoekslocatie
3 Situatietekening met meetpunten en fotostandplaatsen
4 Boorprofiel beschrijvingen

1. INLEIDING

In opdracht van Ordito heeft Aeres Milieu een infiltratie onderzoek uitgevoerd voor een planontwikkeling nabij de Dorsvlegel te Bergharen. De aanleiding voor het infiltratieonderzoek is de voorgenomen bestemmingsplanwijziging ten behoeve de ontwikkeling van het plangebied door CPO de Rivierduin en de verplichting hierbij tenminste hydrologisch neutraal ten opzichte van de huidige situatie te ontwikkelen.

De locatie betreft een grasland ten oosten van Bergharen. Op onderstaande luchtfoto is globaal de grens van het plangebied weergegeven. Zie bijlage 1 voor het topografisch overzicht. In bijlage 2 zijn tevens enkele foto's van het plangebied opgenomen.

Afbeelding 1: Luchtfoto en kadastrale indeling met globale afbakening plangebied [bron: PDOK-viewer]

Coördinaten (RD stelsel)	: X = 174.730 / Y = 329.415
Oppervlakte studiegebied	: circa 6.300 m²
Gemeente	: Wijchen
Waterschap	: Waterschap Rivierenland
Toekomstig gebruik plangebied	: herontwikkeling tot wonen

Doel
In het waterhuishoudkundige onderzoek is aandacht besteed aan de huidige bodemkundige en (geo)hydrologische situatie, de gehanteerde uitgangspunten en de randvoorwaarden, en de mogelijkheden om (afgekoppelde) neerslag in de toekomstige situatie te bergen en te infiltreren.

Onderzoek
Aeres Milieu B.V. werkt voor de opdrachtgever als onafhankelijk onderzoek- en adviesbureau, en heeft geen binding met de onderzoekslocatie.

Sinds 1 november 2003 is het wettelijk verplicht, in het kader van het Besluit Ruimtelijke Ordening, een watertoets te verrichten. In de toelichting bij ruimtelijke besluiten en plannen, waarop bovengenoemd besluit van toepassing is, is het noodzakelijk een beschrijving te geven van de manier waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding.

De waterhuishoudkundige situatie van het plangebied is middels een bureaustudie onderzocht om de huidige bodemkundige- en (geo)hydrologische situatie, de gehanteerde uitgangspunten en randvoorwaarden, en de (on)mogelijkheden om neerslag in de toekomstige situatie te verwerken inzichtelijk te maken.

Het onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Daar waar mogelijk is aangesloten aan algemene kwaliteitseisen en geldende normen zoals deze voor o.a. bodemonderzoek gelden. Voorts is een infiltratieonderzoek een momentopname van enkele willekeurig verspreide meetlocaties, waardoor een zo goed mogelijk beeld van de geohydrologische situatie wordt verkregen. Het is mogelijk dat lokale afwijkingen in de samenstelling van de bodem voorkomen. Hierdoor kunnen de resultaten van het infiltratieonderzoek binnen het plangebied onderling (sterk) verschillen. Derhalve is Aeres Milieu niet verantwoordelijk voor eventuele (vervolg)schade door onvoldoende gedimensioneerde voorzieningen.

In aansluiting op het landelijk beleid hanteert Waterschap Rivierenland en de gemeente Wijchen het beleid dat bij nieuwe plannen altijd onderzocht behoort te worden hoe omgegaan kan worden met het schone hemelwater. De waterbeheerders werken daarom integraal samen met gemeenten, die het beheer over de ruimtelijke ordening en van de openbare ruimte hebben. Hierbij worden de afwegingsstappen “hergebruik – infiltratie – buffering – afvoer” (afgeleid van de trits “vasthouden – bergen – afvoeren” doorlopen.

Ten aanzien van infiltratiesystemen streeft de gemeente naar systemen die, bij voorkeur zichtbaar zijn, eenvoudig zijn aan te leggen en te monitoren, makkelijk zijn te reinigen en die goed functioneren. Wegens toegankelijkheid en onderhoud gaat hierbij de voorkeur uit naar:
1. Wadi’s
2. Infiltratievelden
3. Greppels met overstort
4. Infiltratiebuizen

Bij nieuwbouw wordt in eerste instantie gekozen voor het niet aansluiten van hemelwater op het rioolwaterstelsel. Het toekomstige afval- en hemelwater dienen gescheiden van elkaar gehouden te worden. Per locatie wordt bekeken op welke wijze het hemelwater kan worden verwerkt, waarbij infiltratie de voorkeur heeft. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt het hemelwater vastgehouden en vertraagd afgevoerd.

De benodigde ruimte voor waterberging wordt berekend op basis van maatgevende regenbuien, de toename aan verhard oppervlak, infiltratiesnelheid van de bodem en de maximaal toelaatbare peilstijging in de watergangen.

Tenslotte dient voorkomen te worden dat binnen het plangebied en in de omgeving wateroverlast ontstaat door de toename aan verhard oppervlak. Een (bovengrondse) overloopconstructie zorgt ervoor dat het water op gecontroleerde wijze wegstroomt als de voorziening door extreme omstandigheden vol is en gaat overlopen. Dit overtollige water moet naar een plek stromen waar het geen overlast kan veroorzaken. Tenslotte dient een hemelwatervoorziening boven de GHG aangelegd te worden.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 wordt het bestaande watersysteem en het infiltratie onderzoek beschreven waarbij de (on)mogelijkheden voor infiltratie toegelicht worden. In hoofdstuk 3 worden nog enige aandachtspunten meegegeven.

2. BUREAUSTUDIE

2.1 Inleiding

Het plangebied ligt ten oosten van Bergharen op de overgang naar het landelijk gebied. Westelijk bevindt zich een woonwijk en aan de andere zijden weilanden.

Bij nieuwe planontwikkelingen dient rekening gehouden te worden met de optredende grondwaterstanden zodat toekomstige grondwateroverlast zoveel mogelijk vermeden wordt. Eerste belangrijk aspect voor het verkrijgen van voldoende drooglegging is de huidige hoogteligging van het plangebied.

Het plangebied ligt net als Bergharen hoger in het landschap op een rivierduin. Dit blijkt ook duidelijk uit de hoogtekaart. Noordelijk van de Molenweg en zuidelijk van de Wijksestraat is het maaiveld duidelijk lager gelegen (terrasvlakte). Het maaiveld binnen het plangebied is aflopend van noord naar zuid van ca. 8,7 naar 8,3 meter +NAP). De westelijke Dorsvlegel ligt op ca. 8,2 meter NAP.

Het plangebied ligt net binnen het intrekgebied van het op ca. 5 kilometer noordwestelijk gelegen drinkwaterwingebied Druten. Dit houdt in dat verontreiniging van het grondwater niet toegestaan is. Door de bouw van nieuwe woningen en te voldoen aan de DUBO-maatregelen is geen toekomstige vervuiling en dus geen nadelige invloed op de bestaande grondwaterkwaliteit te verwachten.

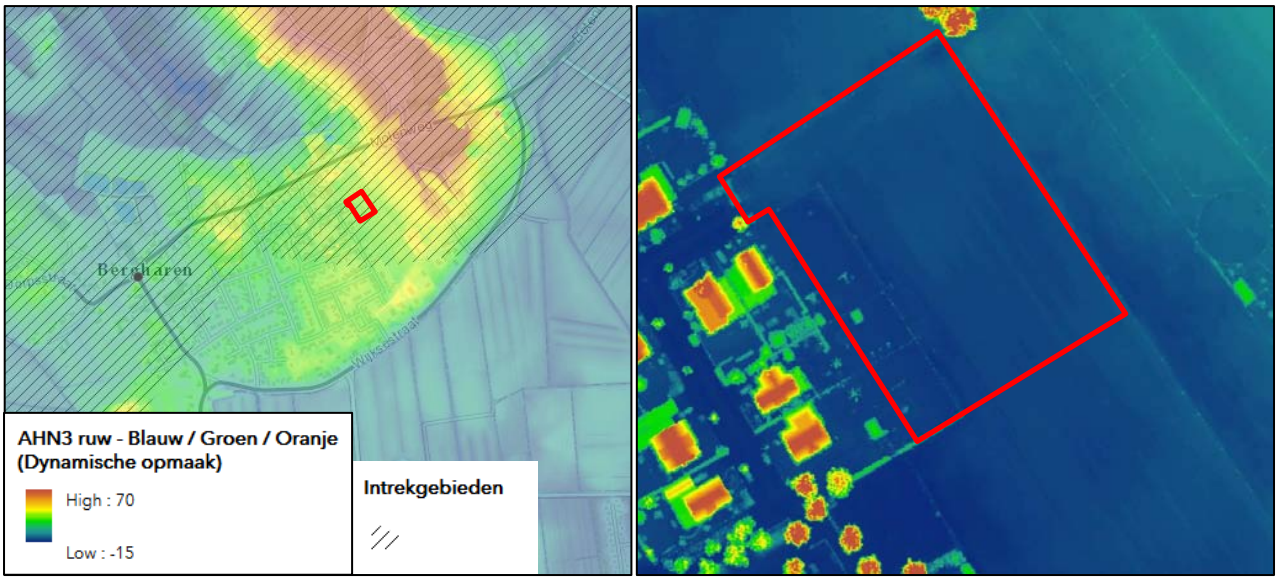

Afbeelding 2: Uitsneden hoogtekaart met aanduiding plangebied (bron: Provincie Gelderland en hoogtekaart Nederland)

2.2 Beschrijving waterhuishouding

De (water)systemen zoals die in het plangebied en omgeving voorkomen, worden onderverdeeld in grond-, oppervlakte-, afval- en hemelwater.

Grondwater

Voor het bepalen van de verwachte grondwaterstanden is gebruik gemaakt van bodemdata Nederland, het DINO-loket en de gisviewer van de provincie Gelderland. Tevens is gebruik gemaakt van de boorprofielen van op het perceel uitgevoerde veldonderzoek ten behoeve het infiltratie onderzoek.

De bodem bestaat naar verwachting uit een vorstvaaggrond bestaande uit grof zand met een diepe grondwatertrap VII (GHG 80-140, GLG >120). Gemiddeld is het grondwater op 5,8 m +NAP te verwachten (zie afbeelding 3). De grondwaterstroming is in westelijke richting te verwachten.

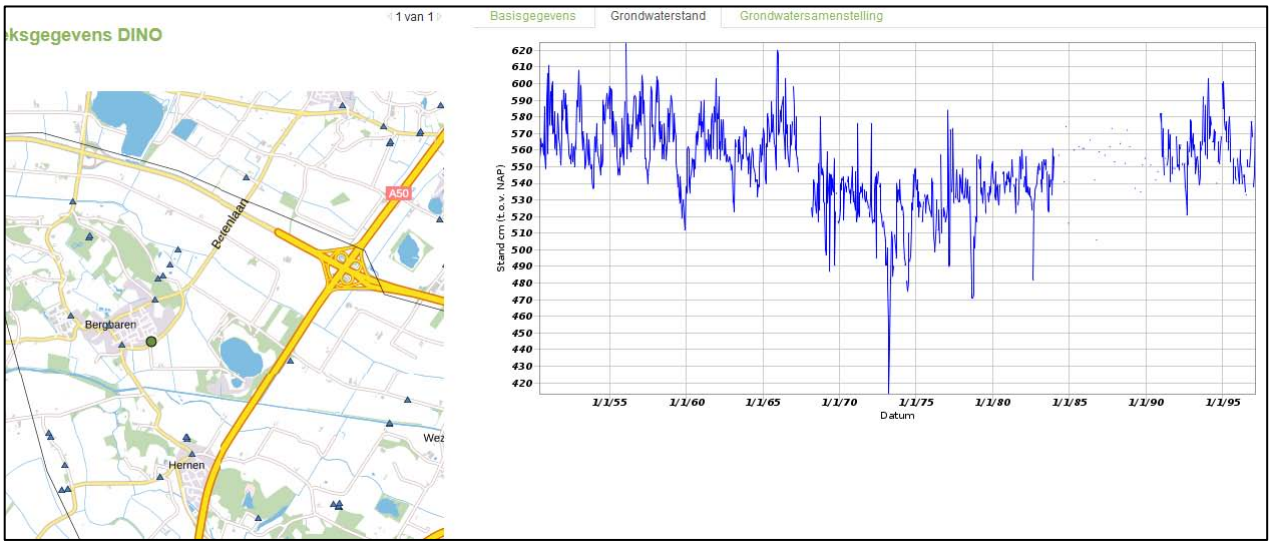

Afbeelding 3: Uitsnede grondwaterdata peilbuis B39H0018 nabij plangebied (bron: Dinoloket Nederland)

Op de geomorfologische kaart van Nederland ligt Bergharen op een rivierduin (code B57, reliëf met korte hellingen). De 1e meter is een holoceen pakket. Hieronder is tot ca. 3 m-mv de Formatie van Boxtel aanwezig. Hieronder bevindt zich tot ca. 26 m-mv de goed doorlatende Formatie van Kreftenheye.

Bij het uitgevoerde infiltratieonderzoek zijn de profielboringen geplaatst om de lokale bodemopbouw vast te stellen. Vanaf maaiveld tot ca. 0,3-0,6 m-mv is een pakket aangetroffen dat bestaat uit zwak siltig, matig humeus, matig fijn zand. Deze gaat over in een grijsgeel, zwak siltige, matig fijne zandlaag aanwezig tot de verkende diepte van ca. 3 m-mv. Het grondwater is ten tijde van het veldwerk (28 januari 2020) aangetroffen op ca. 1,75 m-mv. Opvallend is dat bij het westelijke deel van het plangebied (boringen 2, 4, 5, 8 en 10) er in de ondergrond op ca. 1-1,2 een humeuze tussenlaag van ca. 0,5 meter dik aangetroffen is. Dit duidt op een oude ophoging van het maaiveld. Hieronder zijn ter voorbeeld een foto van het profiel van boring en 12 toegevoegd.

Afbeelding 4: Foto's boorprofiel boring 2 en 12 van linksboven naar rechtsonder per halve meter uitgelegd

Bij de uitgevoerde boringen in het plangebied zijn geen roestverschijnselen waargenomen in het boorprofiel waardoor geen hangwater in het gebied voorkomt. De boorlocaties zijn opgenomen in bijlage 3 en de boorprofielen in bijlage 4.

Concluderend uit de gekende boorgegevens is de GHG is ter plaatse van het plangebied op ca. 1,5 cm-mv te verwachten. De GLG is op ca. 3 m-mv te verwachten.

Voor de tuinen bedraagt de minimale drooglegging 0,5 m-mv. Voor woningen en secundaire wegen is dit 0,7 m-mv. Op basis van de bestaande hoogteligging wordt ter plaatse voldaan aan de benodigde drooglegging en is geen grondwateroverlast te verwachten.

Geadviseerd wordt om te streven naar een drooglegging van 1 meter bij nieuwbouwwoningen (ca. 20 cm boven de kruin van de weg) om instroom bij excessieve buien te voorkomen. Eventuele kelders dienen waterdicht uitgevoerd te worden. Dit komt overeen met een bouwpeil op ca. 8,34 meter +NAP.

Binnen het plangebied zullen geen industriële of andere milieubelastende activiteiten worden ontplooid. Door de voorgenomen woningbouwontwikkeling zullen geen grootschalige grondwateronttrekkingen plaatsvinden. Tijdelijke bemalingen ten behoeve de bouw dienen gemeld te worden bij de gemeente. De dreiging van een potentiële verontreiniging is door de voorgenomen planontwikkeling (bouw van woningen) nagenoeg nihil.

Oppervlaktewater

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Het dichtst bijgelegen oppervlaktewater ligt ca. 220 meter noordwestelijk van het plangebied (zie afbeelding 5). Het planvoornemen heeft derhalve geen directe invloed op het bestaande oppervlaktewaterstelsel.

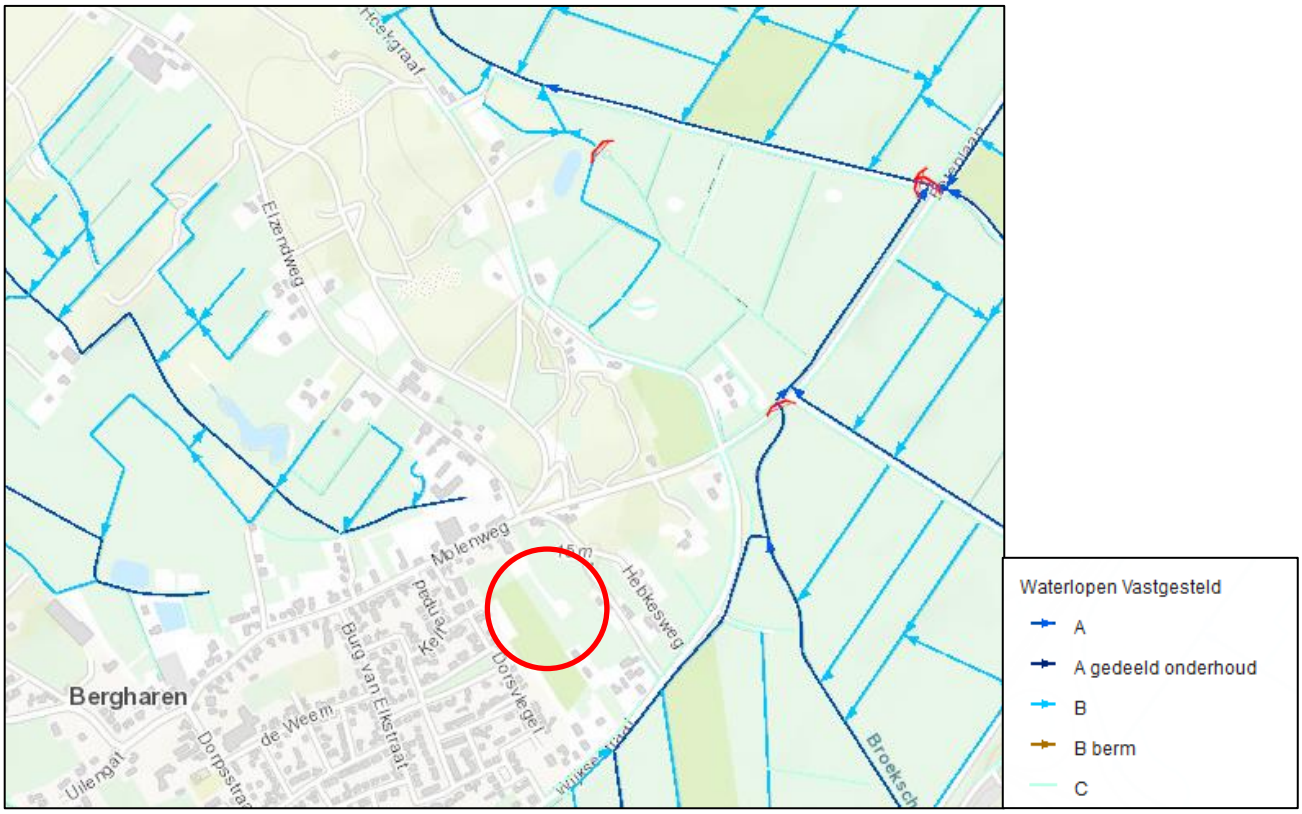

Afbeelding 5: uitsnede leggerkaart met aanduiding plangebied (bron: Leggerkaart Waterschap Rivierenland)

Hemelwater

Het hemelwater infiltreert ter plaatse. momenteel is het plangebied onbebouwd. De gemeente en het waterschap hanteert bij nieuwbouw de voorkeursvolgorde voor het omgaan met regenwater zoals genoemd in de Wet Milieubeheer. Voor het omgaan met regenwater ten gevolge van uitbreiding van het verhard oppervlak geldt de voorkeursvolgorde. Tevens mogen waterproblemen niet worden afgewenteld op de omgeving maar dienen deze zoveel mogelijk op of bij de (nieuw)bouwlocatie te worden opgevangen.

Van belang voor de verwerking van het hemelwater in de toekomstige situatie is naast de optredende grondwaterstand de doorlatendheid van de bodem van belang. Bij het aspect grondwater is de plaatselijke bodemopbouw reeds beschreven. Ter plaatse van het plangebied is een matig tot goed doorlatende zandgrond te verwachten. Er zijn bij de boorprofielen tot 1 meter beneden de grondwaterstand geen infiltratie belemmerende bodemlagen aangetroffen.

Om inzicht te krijgen van de daadwerkelijke doorlatendheid van de bodem zijn binnen het plangebied profielboringen en infiltratiemetingen verricht.

2.3 Opzet infiltratie onderzoek

Het infiltreren van hemelwater heeft bij ontwikkelingen altijd de voorkeur. Door praktijkervaringen is vastgesteld dat een infiltratiesnelheid van ca. 0,5 meter per dag vereist is voor het succesvol toepassen van regenwaterinfiltratie. Bij een lagere doorlatendheid kunnen reducerende omstandigheden optreden in de onverzadigde zone, die een ongunstige invloed kunnen hebben op het retentie- en omzettingsvermogen ervan. Daarnaast is er bij een lagere doorlatendheid veel ruimte nodig voor het aanleggen van infiltratievoorzieningen. Bovendien moet er rekening mee worden gehouden dat deze langer (dagen achtereen) water blijven voeren, wat onwenselijk kan zijn in een woonomgeving.

De doorlatendheid van een bodem is afhankelijk van vele factoren, onder meer poriëngrootte, de continuïteit van de poriën, de poriënvorm, het poriënaantal, de geometrie van de poriënkanalen en de diepte tot de grondwaterstand. Samen met de bodemsoort en de bodemstructuur is de doorlatendheid afhankelijk van de verzadigingsgraad, en kan ze beïnvloed worden door micro-organismen. Hieruit kan worden afgeleid dat de infiltratiesnelheid van de ondergrond geen constante waarde heeft, maar van plaats tot plaats varieert, waarbij zelfs op vrij kleine schaal belangrijke verschillen kunnen optreden.

In de hydrogeologische literatuur worden diverse waarden gegeven voor de infiltratiesnelheid van diverse afzettingen en sedimenten *[Arbeitsblatt DVW-A-138: Planung, Bau und Betrieb von Anlagen zur Versickerung von Niederschlagswasser]*.

Materiaal	**k [m/d]**
klei	0,01 - 10^{-8}
klei, zand en grind mengsels	0,01 – 0,001
silt, löss	1 - 10^{-4}
silt, klei en mengsels van zand, silt en klei	0,1 - 10^{-4}
fijn zand	2 – 0.02
middelfijn tot middelgrof zand	43 – 0,09
grof zand	400 – 0,09

Tabel 2: Waarden voor de doorlatendheid van diverse afzettingen, uit de hydrogeologische literatuur.

Opgemerkt wordt dat men in de hydrogeologie vooral is geïnteresseerd in de horizontale doorlatendheid, terwijl voor de infiltratiesnelheid meestal juist de verticale doorlatendheid van belang is. In het *algemeen* is de horizontale doorlatendheid een factor 10 – 50 groter dan de verticale.

Door deze verzamelde bodemgegevens te combineren met een serie meetgegevens waarbij kan worden bepaald met welke snelheid het water in de bodem wegzijgt, kan een uitspraak worden gedaan over de k-waarde van de bodem op de onderzoekslocatie. Laboratoriummetingen aan grondmonsters (zeefkromme-analyses, Darcy-tests), worden in het algemeen als minder geschikt beschouwd, omdat deze doorgaans minder betrouwbare resultaten geven dan veldmetingen. Deze zijn derhalve bij het indicatief infiltratie onderzoek niet uitgevoerd.

Gezien de diepte van het grondwater ten tijde van het veldwerk is 1 infiltratiemeting uitgevoerd in tijdelijke peilbuis in de verzadigde zone. Middels de Hooghoudtmethode is de doorlatendheid van de verzadigde zone (onder de grondwaterstand) bepaald. De methode wordt reeds decennia lang toegepast en is uitvoerig gedocumenteerd. Door de matige toestroming tijdens het veldwerk is gekozen voor de uitvoering van enkele opvolgende slugtests.

De werkwijze is als volgt: In de te onderzoeken bodemlaag wordt een peilbuisfilter geplaatst. Voor deze test wordt allereerst de grondwaterstand in rust (beginniveau) gemeten in een peilbuis. Vervolgens wordt water aan het filter onttrokken middels een slangenpomp.

Na het leegzuigen van de peilbuis wordt gemeten in hoeveel tijd de grondwaterstand zich herstelt tot het beginniveau. Door middel van een zogenaamde 'diver' en handmatig wordt de tijd en de waterhoogte op geregelde tijdstippen gemeten. Deze onttrekking wordt enkele malen herhaald. Middels een rekenprogramma wordt de doorlatendheid van de bodemlaag bepaald.

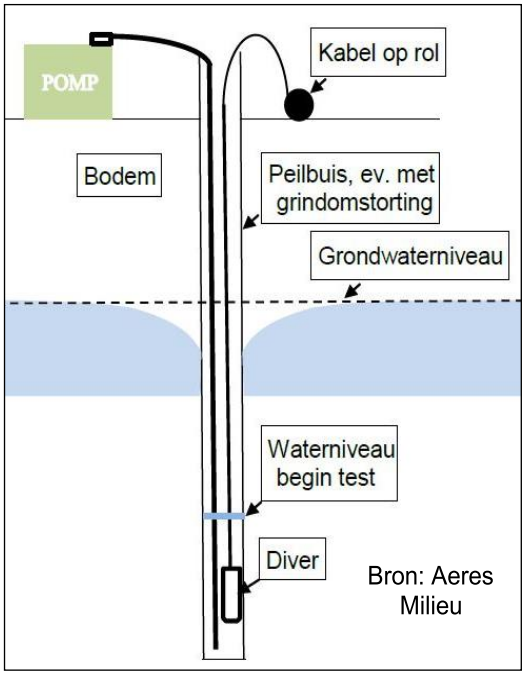

Afbeelding 6: Principetekening Hooghoudtmethode

Gebaseerd op het waargenomen grondwaterpeil van ca 1,75 m-mv. binnen het onderzoeksgebied (meetdatum 28 januari 2020) is de doorlatendheid in de *onverzadigde* zone (boven de grondwaterstand) bepaald door middel van de "Open-end-test". Deze testmethode is uitgevoerd in verband met de matig fijne, zwak siltige zandfractie en de hierbij verwachte goede verticale verspreiding in de bodem.

De zogenaamde "Open-end" test is zeer geschikt voor het meten van de onverzadigde verticale doorlatendheid van een bodemlaag.

Deze test wordt als volgt uitgevoerd: Met een grindboor wordt een gat geboord tot op de laag waarvan de doorlatendheid bepaald moet worden. In het boorgat wordt vervolgens een blinde verbuizing geplaatst, die aan de onder- en bovenzijde is geopend, en die ca. 1 m boven maaiveld uitsteekt. Deze buis wordt ca. 5 cm in de bodem gedrukt, en geheel gevuld met water, dat in de ondergrond infiltreert (de "voornatting"). Nadat de ondergrond aldus voldoende verzadigd is geraakt met water, wordt vervolgens met behulp van een druksensor (diver) gemeten met welke snelheid het waterpeil in de buis daalt.

Hieruit wordt berekend hoe groot de infiltratiesnelheid van het water in de bodem is. Deze is afhankelijk van de inwendige doorsnede van de buis, de drukhoogte (=de lengte van de waterkolom in de buis), het bodemtype en de snelheid waarmee het peil daalt. Met deze meetmethode wordt voornamelijk de verticale infiltratiesnelheid gemeten.

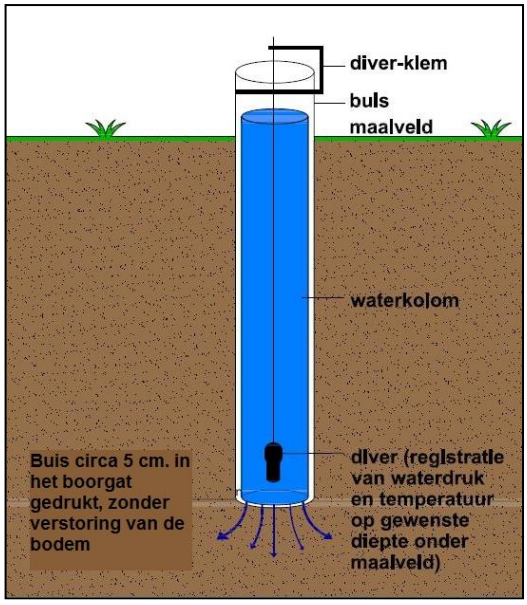

Afbeelding 7: Principetekening Open-endtest

2.4 Uitvoering, resultaten en interpretatie

Op 28 januari 2020 zijn op 6 locaties verspreid over het plangebied metingen uitgevoerd. Ter plaatse van de meetpunten 1, 3, 7, 9 en 11 is een open-end-test uitgevoerd. Ter plaatse van meetpunt 5 (mogelijk toekomstige weg) is een tijdelijke peilbuis geplaatst waarin meetproeven hebben plaatsgevonden. De boorlocaties staan weergegeven in bijlage 3. De aangetroffen boorprofielen zijn opgenomen in bijlage 4.

Er wordt vanuit gegaan dat op de gemeten dieptes geen bodemvormende processen meer plaatsvinden of andere verschijnselen aanwezig zijn die de metingen kunnen beïnvloeden. Afhankelijk van de visuele waarnemingen zijn de metingen meerdere malen herhaald.

Open-end-test
In het boorgat is een verbuizing geplaatst met een diameter van 0,1 meter. Deze is geheel gevuld met water waarna, na "voornatting" van de bodem, met de metingen is gestart. De metingen zijn uitgevoerd met een zogenaamde “Diver”, een in het boorgat opgehangen instrument dat de waterdruk opneemt. Als meetfrequentie is het instrument ingesteld op één meting per 5 seconden.

In tabel 3 worden de berekende meetresultaten samengevat.

Meetpunt	Berekende verticale infiltratiesnelheid [meter/dag]	Diepte (m-mv.)
1	6,8 / 6,5	1,3
3	1,7 / 1,9	0,7
7	2,28 / 1,7 / 1,76	0,65
9	11 / 13	1,0
11	6,5 / 7,2	0,75

Tabel 3: Meetresultaten Open-end-tests

De open-end-test geeft alle meetpunten een goede doorlatendheid weer. De meetpunten net onder de humeuze toplaag (meetpunten 3 en 7) geven een goede doorlatendheid van 1,7-2 meter per dag weer. Ter plaatse van de andere meetpunten zijn zeer goede doorlatendheden van 6,5- 11 meter per dag gemeten.

De gemeten waardes komen overeen met de literatuurwaardes voor matig fijn, zwak siltig zand.

Hooghoudttest
Voor de meetproeven is gebruik gemaakt van een tijdelijke peilbuis. De globale doorsnede van een meetpunt is circa 0,1 meter.

In de peilbuis is een constante hoeveelheid water aan het filter onttrokken. Bij een constant waterniveau is het pompdebiet bepaald. Door middel van een zogenaamde ‘diver’ en handmatig worden de tijd en de waterhoogte op geregelde tijdstippen gecontroleerd. De diver is ingesteld op een meetfrequentie van één meting per 5 seconden.

Na beëindiging van de meetwerkzaamheden zijn de geregistreerde meetgegevens van de ‘Diver’ uitgelezen, geïnterpreteerd en verwerkt. In tabel 4 zijn de berekende meetresultaten opgenomen.

Meetpunt	Berekende verticale infiltratiesnelheid [meter/dag]	Diepte filtertraject (m-mv.)
5	25 / 17 / 16,8 / 17,1	Ca. 1,8 m-mv

Tabel 4: Meetresultaten Hooghoudtmethode

Uit de tabel blijkt een zeer goede doorlatendheid van de verzadigde ondergrond ter plaatse van meetpunt 5. De gemeten waardes komen overeen met de vastgestelde bodemsamenstelling.

2.5 Samenvatting

Concluderend uit de meetresultaten blijkt in de onverzadigde zone een goede verticale doorlatendheid aanwezig is. De horizontale doorlatendheid zal nog groter zijn. In de ondergrond zijn geen infiltratie belemmerende bodemlagen aanwezig. De diepere, verzadigde ondergrond is zeer goed doorlatend.

Opgemerkt wordt dat de humeuze toplaag en op ca. 1-1,5 m-mv diepte westelijk binnen het plangebied niet separaat onderzocht is. Geadviseerd wordt om deze te doorgraven omdat humeuze grondlagen de eigenschap hebben om dicht te slibben en zo de verticale infiltratie te verstoren. Dit is alleen van toepassing alleen boven deze bodemlaag geïnfiltreerd wordt.

Concluderend uit de meetresultaten kan voor toekomstige infiltratievoorzieningen gerekend worden met een minimale K-waarde van 1,2 meter per dag (laagste waarde inclusief veiligheidsmarge). Hierdoor zullen alle types infiltratievoorziening voldoende snel weer beschikbaar zijn voor een volgende bui. De horizontale verspreiding in de bodem zal afhankelijk van de bodemlaag waarin geïnfiltreerd wordt ca. 10x groter is als deze K-waarde.

Bij de planontwikkeling wordt naar robuustheid toe geadviseerd om een bovengrondse voorziening in te passen binnen het plangebied voor het hemelwater. Omdat het een groter bouwplan betreft, kan geopteerd worden om het hemelwater te verzamelen en in een centrale hemelwatervoorziening te verwerken.

Door de diepere grondwaterstanden binnen het plangebied is geen grondwateroverlast te verwachten bij de woningbouw.

Bij de planontwikkeling dienen de particuliere kavels het hemelwater op eigen terrein te verwerken. De wijze waarop ze dat doen (en hoeveel berging daarvoor benodigd is) mogen ze zelf bepalen. Voor het openbaar gebied wordt een apart stelsel aangelegd. Het hemelwater kan oppervlakkig afstromen en infiltreren in de bodem.

Uitgangspunt voor toekomstige voorzieningen is de aanleg van een voorziening die minimaal een bui van T=5+10% kan bergen. Geadviseerd is om uit te gaan van een bui van T=10+10% (43,6 mm). Een bui T=100+10% (66,4 mm) mag geen inundatie in de woningen optreden.

Het ontwerp en type voorziening/retentie wordt mede bepaald door de eigen voorkeur en de “landschappelijke“ inpassing binnen het plangebied. Het verhard oppervlak binnen de percelen kan gereduceerd worden door het gebruik van halfverharding, groene parkeerplaatsen of waterpasserende bestrating. Het buitenterrein dient zo aangelegd te worden dat bij overlopen van een voorziening het water kan afstromen naar de tuinen en niet naar een woning.

Voor de geplande herontwikkeling, eventuele bronnering bij de bouwwerkzaamheden of bij andere ingrepen op de plaatselijke waterhuishouding (lozing / infiltratie of werkzaamheden in de buurt van een watergang), moeten in het kader van de Waterwet vergunningen/meldingen worden aangevraagd via de daarvoor bedoelde procedure (omgevingsloket).

Bij de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag wordt geadviseerd om het RWA- en DWA- stelsel gedetailleerd uit te werken conform de geldende normen, in overleg met het bevoegd gezag. Verantwoordelijkheden moeten van te voren worden vastgelegd (zoals o.a. onderhoud,…). Eventueel benodigde vergunningen worden niet met deze waterparagraaf geregeld en zullen via daarvoor bedoelde procedures verkregen moeten worden.

3. OVERIGE AANDACHTSPUNTEN

Bij het voldoen aan de milieuhygiënische randvoorwaarden (dubo-materialen etc.) kan de afgekoppelde afstromende neerslag rechtstreeks afstromen. Wel moeten in de afvoersystemen voorzieningen worden gerealiseerd die blad, zand e.d., die verstoppingen kunnen veroorzaken, achterhouden. Deze voorzieningen moeten goed bereikbaar blijven ten behoeve het reinigen en het onderhoud. Regelmatig onderhoud van de aanvoerzijde van de voorzieningen zal noodzakelijk zijn om te garanderen dat de systemen blijven functioneren. Ook moet de (nood)overloop regelmatig worden onderhouden. Toe te passen duurzame materialen:

- Hellende daken: dakpannen van beton, keramisch, ander niet uitlogend of natuurlijk materiaal.
- Platte daken: beton of bekleed met EPDM rubber; APP en/of SBS gemodificeerd bitumen.
- Dakgoten en afvoerpijpen; PVC/PP/PE/ staal of aluminium.
- Ontsluitingspaden/wegen/terrassen; voorzien van natuurlijk of niet uitloogbare materialen zoals o.a. beton of keramische producten.

Het is noodzakelijk om de toekomstige (af)valwaterstelsels goed te dimensioneren. Indien onvoldoende aandacht wordt gegeven aan het ontwerp en dimensionering, kan wateroverlast ontstaan. Het is aan te bevelen een noodoverlaat naar een lager gelegen terrein of nabijgelegen oppervlaktewater te voorzien, in het systeem op te nemen om excessieve neerslag toch af te kunnen voeren. In geen geval mag de afvalwaterriolering op een hemelwatervoorziening worden aangesloten.

Het is zeker mogelijk een goede combinatie van meerdere soorten voorzieningen aan te leggen om de locatie hydrologisch neutraal te ontwikkelen. Aan de hand van de aan te leggen afvoerstelsels én lokale wensen of voorkeuren én uit een kostenberekening etc. kan een beslissing hierover worden genomen. Ook de landschappelijke invulling en veiligheid vervullen een belangrijke rol.

Het is onwenselijk chemische bestrijdingsmiddelen toe te passen of agressieve reinigingsmiddelen te gebruiken op de verharde oppervlakken. Het is niet wenselijk tijdens gladheid door bevriezing of sneeuwval zout en dergelijke gladheidbestrijdingsmiddelen op de bestrating(en) e.d. toe te passen. Een alternatief kan zand zijn. Indien geen alternatieven mogelijk zijn, dient de toepassing zo effectief mogelijk plaats te vinden.

Op de afgekoppelde “buitenverhardingen” mogen geen handelingen worden uitgevoerd die vervuiling van het oppervlak veroorzaken. Wil men toch buitenactiviteiten verrichten waarbij vervuiling van verhard oppervlak ontstaat bv. het reinigen van voertuigen of het schoonmaken van onderdelen, dan moet het gedeelte waar deze activiteit plaatsvindt voorzien worden van de juiste bodem- en/of waterbeschermende maatregelen (Nederlandse Richtlijn voor Bodembescherming). Dit betekent dat het vrijkomende afvalwater al dan niet via een olie/benzine-afscheider of andere noodzakelijke (zuiverende)voorziening naar het afvalwaterriool moet worden getransporteerd of geloosd, en niet in de bodem mag worden geïnfiltreerd of op oppervlaktewater worden geloosd.

Ook moet zoveel mogelijk worden vermeden dat voorzieningen te dicht bij bebouwing worden aangelegd vanwege potentiële waterdoorslag e.d. Eventueel moeten waterkerende voorzieningen worden aangebracht om vochtdoorslag te verhinderen, zoals waterkerende wanden, muren of folie.

Het is belangrijk om de (aanstaande) gebruikers/eigenaren te informeren ten aanzien van de waterhuishouding en het milieu. Zo zal uitgelegd moeten worden waarom geen auto’s mogen worden gewassen op de parkeerplaatsen (ook privé plaatsen), geen chemische onkruidbestrijdingsmiddelen mogen worden toegepast etc..

BIJLAGE 1

Topografische overzichtskaart

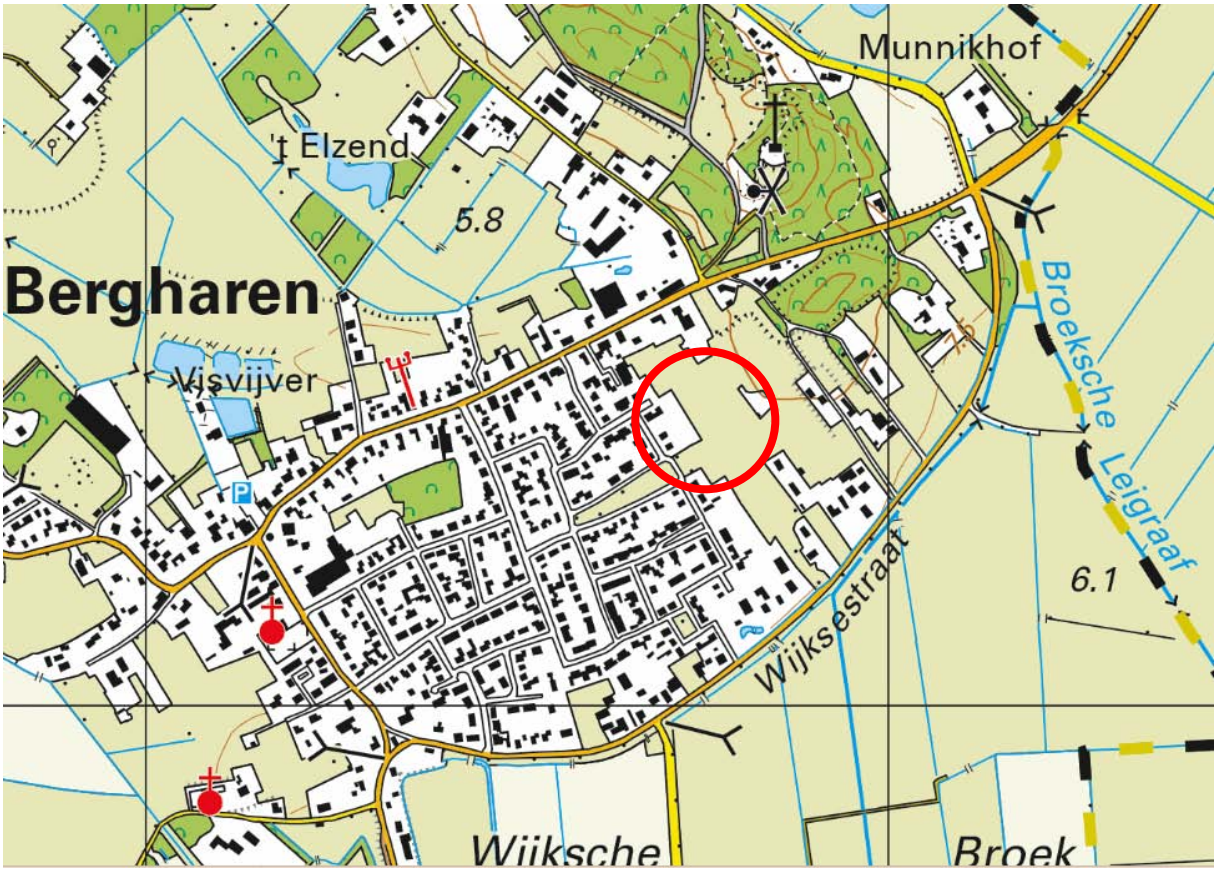

BEBOUWING
a bebouwd gebied
b gebouwen
c hoogbouw
d kas

WEGEN
autosnelweg
hoofdweg met gescheiden rijbanen
hoofdweg
regionale weg met gescheiden rijbanen
regionale weg
lokale weg met gescheiden rijbanen
lokale weg
weg met losse of slechte verharding
onverharde weg
straat/overige weg
voetgangersgebied
fietspad
pad, voetpad
weg in aanleg
viaduct
aquaduct
tunnel
vaste brug
beweegbare brug
brug op pijlers

SPOORWEGEN
spoorweg: enkelspoor
spoorweg: meersporig
a station b spoorweg in tunnel
tramweg
a sneltram b sneltramhalte
a metro bovengronds
b metrostation

HYDROGRAFIE
waterloop: smaller dan 3 m
waterloop: 3-6 m breed
waterloop: breder dan 6 m
a schutsluis b stuwen
c koedam
a duiker b grondduiker
c afsluitbare duiker

BODEMGEBRUIK
a grasland met sloten
b akkerland met greppels
c boomgaard
d fruitkwekerij
e boomkwekerij
f grasland met populierenopstand
g loofbos
h naaldbos
i gemengd bos
j griend
k heide
l zand
m drasland, moeras
n rietland
o dodenakker, begraafplaats
p overig bodemgebruik

OVERIGE SYMBOLEN
a religieus gebouw
b toren, hoge koepel
c religieus gebouw met toren
d markant object
e watertoren
f vuurtoren
a gemeentehuis
b postkantoor
c politiebureau
d wegwijzer
a kapel
b kruis
c vlampijp
d telescoop
a windmolen
b waterradmolen
c windmotor
d windturbine
a oliepompinstallatie
b seinmast
c zendmast
a hunebed
b monument
c gemaal
a kampeerterrein
b sportcomplex
c ziekenhuis
a paal b grenspunt c boom
schietbaan
afrastering
hoogspanningsleiding met mast
muur
geluidswering

BIJLAGE 2

Foto's onderzoekslocatie

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

BIJLAGE 3

Situatietekening onderzoekslocatie met boorpunten

174651
174676
174701
174726
174751
174776
174801
174826
174851
429475
429450
429425
429400
429375
429350
F1
F2
F3
F4
F5
F6
01
02
03
04
05
06
07
08
9
10
11
12
3
30
32
28
26
24
22
Legenda
boorpunten
Profielboring
infiltratieboring
Foto's
Plangebied
Achtergrond: Luchtfoto PDOK Actueel 25 cm, Kadastrale kaart WFS PDOK
Boorpuntenkaart
AM120021
Bergharen
Dorsvlegel
Schaal 1:750
0
7.5
15
22.5
30 m
N
aeres milieu
v1.0_7-2-2020_JV

BIJLAGE 4

Boorprofielen en zintuiglijke waarnemingen

Boring: 01

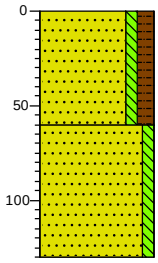

0 akker
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
60
Zand, matig fijn, zwak siltig, licht grijsgeel, Edelmanboor
130

Boring: 02

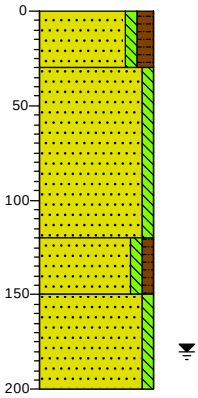

0 akker
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
30
Zand, matig fijn, zwak siltig, licht grijsgeel, Edelmanboor
120
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donker bruingrijs, Edelmanboor
150
Zand, matig fijn, zwak siltig, donker grijsgeel, Edelmanboor
200

Boring: 03

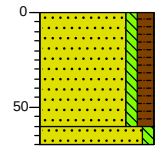

0 akker
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
60
70
Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtgrijs, Edelmanboor

Boring: 04

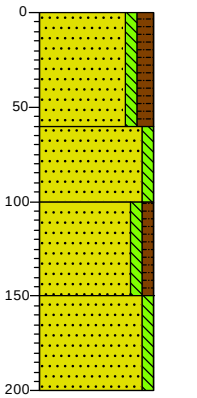

0 tuin
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
60
Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtgrijs, Edelmanboor
100
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donker grijsbruin, Edelmanboor
150
Zand, matig fijn, zwak siltig, bruingrijs, Edelmanboor
200

Boring: 05

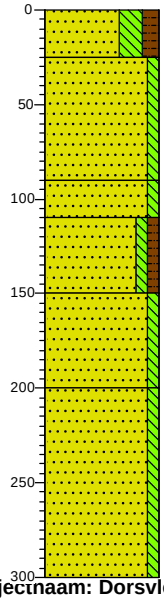

0 akker
Zand, matig fijn, siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
25
Zand, matig fijn, zwak siltig, grijsgeel, Edelmanboor
90
Zand, matig fijn, zwak siltig, bruingrijs, Edelmanboor
110
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donker oranjebruin, Edelmanboor
150
Zand, matig fijn, zwak siltig, grijsgeel, Edelmanboor
200
Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtgrijs, Zuigerboor handmatig
300

Boring: 06

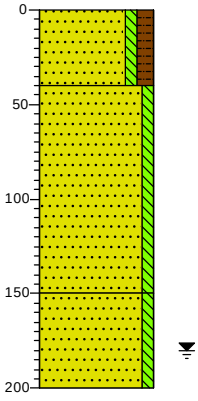

0 akker
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
40
Zand, matig fijn, zwak siltig, licht grijsgeel, Edelmanboor
150
Zand, matig fijn, zwak siltig, geelgrijs, Edelmanboor
200

Projectnaam: Dorsvlegel te Bergharen

Projectcode: AM20021

Opdrachtgever: Ordito

Boring: 07

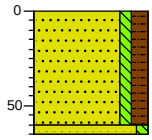

0 tuin
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
60
65 Zand, matig fijn, zwak siltig, licht grijsgeel, Edelmanboor

Boring: 08

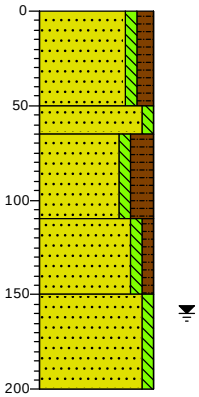

0 akker
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
50
65 Zand, matig fijn, zwak siltig, geelgrijs, Edelmanboor
Zand, matig fijn, zwak siltig, humeus, donker grijsbruin, Edelmanboor
110
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donker oranjebruin, Edelmanboor
150
Zand, matig fijn, zwak siltig, beigegrijs, Edelmanboor
200

Boring: 09

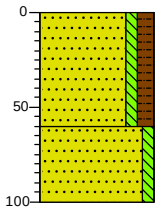

0 akker
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
60
Zand, matig fijn, zwak siltig, licht grijsgeel, Edelmanboor
100

Boring: 10

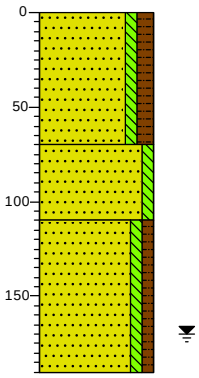

0 tuin
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
70
Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtgrijs, Edelmanboor
110
Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donker bruingrijs, Edelmanboor
190

Boring: 11

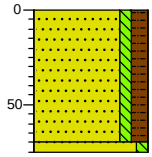

0 akker
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
70
75 Zand, matig fijn, zwak siltig, grijsgeel, Edelmanboor

Boring: 12

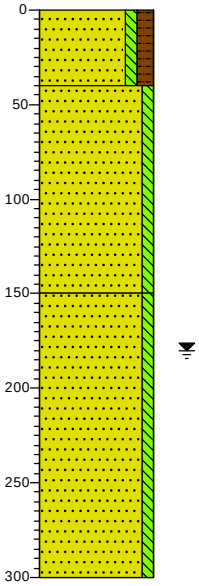

0 akker
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, Edelmanboor
40
Zand, matig fijn, zwak siltig, licht grijsgeel, Edelmanboor
150
Zand, matig fijn, zwak siltig, grijsgeel, Zuigerboor handmatig
300

Projectnaam: Dorsvlegel te Bergharen

Projectcode: AM20021

Opdrachtgever: Ordito

Legenda (conform NEN 5104)

grind

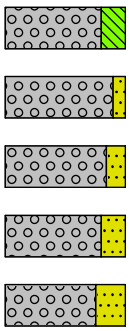

Grind, siltig

Grind, zwak zandig

Grind, matig zandig

Grind, sterk zandig

Grind, uiterst zandig

zand

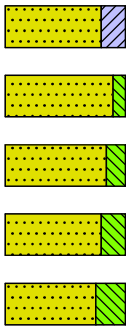

Zand, kleïig

Zand, zwak siltig

Zand, matig siltig

Zand, sterk siltig

Zand, uiterst siltig

veen

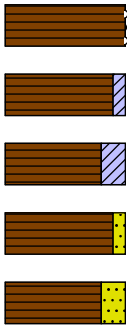

Veen, mineraalarm

Veen, zwak kleïig

Veen, sterk kleïig

Veen, zwak zandig

Veen, sterk zandig

klei

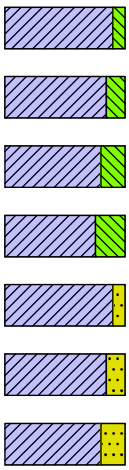

Klei, zwak siltig

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

Klei, sterk zandig

leem

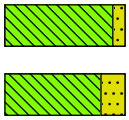

Leem, zwak zandig

Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

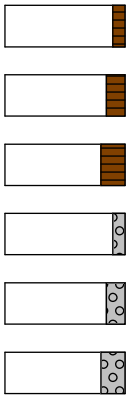

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

geroerd monster

ongeroerd monster

volumering

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

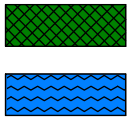

slib

water

peilbuis

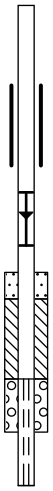

blinde buis

casing

hoogste grondwaterstand
gemiddelde grondwaterstand
laagste grondwaterstand

zand afdichting

bentoniet/mikoliet/klei afdichting

grind afdichting

filter

Bijlage 9 Digitale watertoets

Waterschap Rivierenland

datum 15-8-2019
dossiercode 20190815-9-21208

Samenvatting
In deze paragraaf worden puntgewijs de resultaten van de toetsing samengevat.

Tekenen:
Heeft u een toetslaag geraakt?
nee

In welke gemeente ligt uw plangebied?
Wijchen

Vragen:
Gaat het plan uitsluitend over functiewijziging van bestaande bebouwing zonder fysieke aanpassingen van de bebouwing en de ruimte?
nee

Gaat het ruimtelijk plan over activiteiten anders dan woningen, bedrijven of kleinschalige infrastructuur?
nee

Is uw totale plangebied groter dan 3500 m² ?
ja

Verwacht u een toename van verharding in het plan groter dan 500 m² in stedelijk gebied of 1500 m² in landelijk gebied?
ja

Afbeeldingen geraakte toetslagen

Afbeeldingen geraakte signaleringskaarten

{image_natuur}

datum 15-8-2019
dossiercode 20190815-9-21208

Uitgangspuntennotitie WSRL
U heeft een digitale watertoets uitgevoerd via de website www.dewatertoets.nl. Op basis van deze toets volgt u de normale watertoetsprocedure. Dit betekent dat er nader overleg plaats moet vinden met Waterschap Rivierenland. Als start voor dit overleg ontvangt u deze uitgangspuntennotitie die automatisch is opgesteld met de door u ingevulde antwoorden op vragen en het door u ingetekende plangebied. De notitie bevat de voor uw plan relevante waterhuishoudkundige uitgangspunten en randvoorwaarden van Waterschap Rivierenland. Deze notitie kunt u gebruiken bij het ruimtelijk laten meewegen van het waterbelang en bij het opstellen van een waterhuishoudkundige onderbouwing van uw plan. Voor overleg kunt u contact opnemen met de accountmanager van Waterschap Rivierenland. Contactinformatie staat aan het einde van deze uitgangspuntennotitie.

LET OP: het is mogelijk dat uw plan op basis van alleen het oppervlak van het plangebied in de normale procedure terecht is gekomen. Is dit het geval en worden er in deze notitie geen aandachtspunten aangereikt, dan is overleg met de accountmanager niet nodig. Uw plan is dan niet relevant voor de belangen van het waterschap (watertoetsadvies).

Algemene projectgegevens
Projectomschrijving: CPO de Rivierduin, ontwikkeling van 12 woningen
Oppervlakte plangebied: 9649
Adres: Dorsvlegel , Bergharen
Gemeente: Wijchen
Het plan is ingediend door: Job-Joris van Hal Werkorganisatie Druten Wijchen

Op basis van de door u verstrekte informatie zijn de volgende wateraspecten van belang in het plangebied.

Beleid waterschap Rivierenland
Met ingang van 27 november 2015 is het Waterbeheerprogramma 2016-2021 Koers houden, kansen benutten bepalend voor het waterbeleid. Dit plan gaat over het waterbeheer in het hele rivierengebied en het omvat alle watertaken van het waterschap: waterkeringen, waterkwantiteit, waterkwaliteit en waterketen. Daarnaast beschikt het Waterschap Rivierenland over een verordening: de Keur voor waterkeringen en wateren. Hierin staan de geboden en verboden die betrekking hebben op watergangen en waterkeringen. Voor het uitvoeren van werkzaamheden kan een vergunning nodig zijn. De werkzaamheden in of nabij de watergangen en waterkeringen worden getoetst aan de beleidsregels.

Veiligheid

In het plangebied is geen kern en beschermingszone van een waterkering gelegen.

Grondwater (algemeen)
Het plangebied wordt gekenmerkt door een bepaalde grondwaterstand. De drooglegging van het gebied is hiervoor medebepalend. Drooglegging is de maat waarop het maaiveld, het straatniveau of het bouwpeil boven het oppervlaktewaterpeil ligt. Doorgaans geldt voor het maaiveld een drooglegging van 0,70 meter, voor het straatpeil een drooglegging van 1 meter en voor het bouwpeil een drooglegging van 1,3 meter.
Voldoende drooglegging is nodig om grondwateroverlast te voorkomen. In gebieden waar grondwateroverlast bekend is of gebieden met hoge grondwaterstanden adviseren wij om hier nader onderzoek naar te doen. Bij hoge rivierwaterstanden kunnen gebieden gelegen nabij de rivieren overlast ondervinden van kwel. Eventuele maatregelen zijn het ophogen van het maaiveld of kruipruimteloos bouwen.

Waterberging
Aanleg van nieuw verhard oppervlak leidt tot versnelde afvoer van hemelwater naar watergangen. Om te voorkomen dat hierdoor wateroverlast ontstaat, is de aanleg van extra waterberging van belang. Zo wordt het verlies van berging in de bodem gecompenseerd. Het waterschap hecht groot belang aan het zoveel mogelijk instandhouden van en compenseren in open water als onderdeel van het watersysteem.

Voor plannen met een toename van verharding is compenserende waterberging nodig. Om te voorkomen dat individuele bewoners voor kleine voorzieningen zoals serres, tuinschuurtjes, enkele woning, etc., moeten compenseren geldt een eenmalige vrijstelling van de compensatieplicht.

Bij oppervlaktes groter dan 500 m2 in het stedelijk gebied en 1500 m2 in het landelijk gebied kan eventueel de vrijgestelde oppervlaktes in mindering worden gebracht. Bespreek dit met de betreffende accountmanager van het waterschap.

De benodigde ruimte voor waterberging wordt berekend op basis van maatgevende regenbuien, de toename aan verhard oppervlak en de maximaal toelaatbare peilstijging in de watergangen. Voor plannen met een toename aan verharding kan de vuistregel van 436 m³ per hectare verharding worden gebruikt bij bui T=10+10% en 664 m³ bij bui T=100+10%, mits er geen complicerende zaken als kwel aan de orde zijn. De maximaal toelaatbare peilstijging bij bui T=10+10% bedraagt 0,30 meter in het beheergebied van Waterschap Rivierenland. Alleen in het gebied Alblasserwaard en Vijfheerenlanden geldt een maximaal toelaatbare peilstijging van 0,20 meter vanwege de beperkte drooglegging in het gebied. Bij een bui T=100+10% mag geen inundatie optreden. De maatgevende afvoer is 1,5 l/s/ha.

In stedelijk gebied kan de waterberging eventueel ook worden geregeld via een waterbergingsbank (indien beschikbaar). Plannen met een toename van het verhard oppervlak in stedelijk gebied tot 1500 m2 komen hiervoor in aanmerking.

Voorkeursvolgorde aanleg watercompensatie
Bij de keuze van het soort bergingsvoorziening hanteert het waterschap de trits vasthouden-bergen-afvoeren. In aansluiting hierop hanteert het waterschap de volgende voorkeursvolgorde:

- Hemelwater vasthouden door hergebruik of infiltratie
- Hemelwater bergen in open water (of droogvallende watergang)
- Hemelwater bergen in kunstmatige bergingsvoorzieningen (wadi, bassins, kratten, kelders).

Bij de aanleg van nieuw water in het plangebied wordt bij voorkeur zoveel mogelijk aangesloten op de bestaande waterstructuur. Bij aanleg of aanpassing van watergangen is het van belang rekening te houden met de bereikbaarheid voor onderhoud, in- en uitlaatplaatsen voor maaiboten en opslagmogelijkheden voor slootvuil en kroos. Om water van voldoende waterkwaliteit te kunnen handhaven, is ook het zelfreinigend vermogen van het watersysteem van belang. Dit wordt bevorderd door rekening te houden met voldoende ruimte voor water, voldoende waterdiepte (streven is 1 meter) en voldoende oevervegetatie (taludschuinte minimaal 1:2 of flauwer).

Watergangen
Binnen het plangebied ligt geen A-watergang. Binnen het plangebied ligt geen beschermingszone van een A-watergang. Binnen het plangebied ligt geen B-watergang of een beschermingszone van een B-watergang.

Waterkwaliteit (algemeen)
Hieronder volgen een aantal algemene aandachtpunten die gelden voor verschillende ruimtelijke ontwikkelingen:

- Bij de herstructurering van bestaande woonwijken of herbouw van woningen is er de kans om het rioolsysteem zodanig aan te passen dat hemelwater wordt afgekoppeld. Het uitgangspunt is dat er minimaal tot aan de erfgrens een gescheiden stelsel wordt aangelegd.
- Bij nieuwbouw is het uitgangspunt dat hemelwater van het verhard oppervlak voor 100% gescheiden wordt afgevoerd. Het waterschap gaat bij nieuwbouw van woningen uit van een (duurzaam) gescheiden rioleringsstelsel. Hemelwater van terreinverhardingen stroomt bij voorkeur niet direct af op het oppervlaktewater, maar wordt eerst voorgezuiverd door een berm wadi of bodempassage.
- Bij bedrijventerreinen wordt gestreefd om het hemelwater van het verhard oppervlak gescheiden van het vuilwaterriool af te voeren. Bij risico's voor waterverontreiniging wordt gestreefd naar een verbeterd gescheiden rioleringsstelsel.

Riolering en zuiveringswerken
Het rioolstelsel valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. U kunt met uw gemeente contact op te nemen voor het aansluiten van (nieuwe) woningen en bedrijven.

In het plangebied ligt geen rioolwaterpersleiding van het waterschap.

Natuur
Uw plangebied ligt (deels) in een gebied met specifieke natuurdoelen of binnen uw plan liggen specifieke wateren met ecologische doelstellingen. Als algemeen criterium geldt in deze gebieden/wateren het stand-stillbeginsel. Dit beginsel houdt in dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot achteruitgang van de huidige situatie, tenzij de negatieve effecten (op bijvoorbeeld ecologie of waterkwantiteit) volledig worden gecompenseerd. Aanvragen om watervergunning op dit punt zullen met name op een zeker behoud van ecologische waarde worden getoetst. Het stand-stillbeginsel geldt in de volgende gebieden:

- Natte landnatuur (EVZ, EHS, incl. TOP-lijstgebieden);
- HEN/SED-wateren (prov. Gld en Waterparels (prov.NB);

- KRW-oppervlaktewaterlichamen.

Verbeelding
In het bestemmingsplan dienen de ecologische waarden en potenties beschermd te worden door middel van een passende regeling.

Vervolgtraject
Voor het verdere proces is het van belang om de accountmananger van het waterschap te betrekken bij het plan en rekening te houden met de in dit document aangegeven uitgangspunten en adviezen. Wij verzoeken u ons te informeren over de wijze waarop het plan verder zal worden voorbereid.

Accountmanager Wijchen
Stephan Fontein
telefoon: 0344-649218
e-mailadres: s.fontein@wsrl.nl

© Digitale Watertoets - www.dewatertoets.nl Dit document is gegenereerd via de website http://www.dewatertoets.nl// op basis van door u ingevulde gegevens. U bent akkoord gegaan met de door u ingevulde gegevens. Dit digitale advies heeft een geldigheid van 2 jaar.

POUDEROYEN
compagnons
vormgeving van stad en land

Bestemmingsplan

Regels

CPO De Rivierduin

Gemeente Wijchen

POUDEROYEN compagnons
vormgeving van stad en land

BESTEMMINGSPLAN

CPO De Rivierduin

Gemeente Wijchen

IDN-nummer:	NL.IMRO.0296.BHRCPOdeRivierduin-OW01
Opdrachtgever:	gemeente Wijchen
Contactpersoon:	mr. E.M. Hendriksen
Status:	ontwerp
Datum:	10 juni 2020

POUDEROYEN compagnons
vormgeving van stad en land

Pouderoyen Compagnons vormgeving van stad en land is een handelsnaam van Pouderoyen BV

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ NIJMEGEN
tel: 024-3224579
fax: 024-3241240
e-mail: info@pouderoyen.nl
www.pouderoyen.nl

IBAN NL29 RABO 0154 8198 75
KVK 14 06 66 14
BTW NL 8104.81.996 B01

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**5**
Artikel 1	Begrippen	5
Artikel 2	Wijze van meten	8
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**9**
Artikel 3	Groen	9
Artikel 4	Verkeer	10
Artikel 5	Wonen	11
Artikel 6	Waarde - Archeologie 1	15
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**19**
Artikel 7	Anti-dubbeltelregel	19
Artikel 8	Algemene bouwregels	20
Artikel 9	Algemene gebruiksregels	21
Artikel 10	Algemene aanduidingsregels	22
Artikel 11	Algemene afwijkingsregels	24
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**25**
Artikel 12	Overgangsrecht	25
Artikel 13	Slotregel	26

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan

het bestemmingsplan 'CPO De Rivierduin' met identificatienummer NL.IMRO.0296.BHRCPOdeRivierduin-OW01 van de gemeente Wijchen;

1.2 bestemmingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels;

1.3 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.4 aan huis verbonden bedrijfsactiviteiten

het al dan niet bedrijfsmatig verlenen van diensten c.q. het uitoefenen van ambachtelijke/kunstzinnige - geheel of overwegend door middel van handwerk uit te oefenen - bedrijvigheid, waarvan de omvang en uitstraling zodanig zijn dat de activiteit in een woning en/of de daarbij behorende bijgebouwen, met behoud van de woonfunctie, kan worden uitgeoefend;

1.5 aan huis verbonden beroep

een beroep, waarvan de activiteiten niet publiekgericht zijn, en dat op kleine schaal in een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en de desbetreffende beroepsuitoefening een ruimtelijke uitstraling heeft die in overeenstemming is met de woonfunctie ter plaatse;

1.6 aan- of uitbouw

een aan een hoofdgebouw gebouwde ruimte, die deel uitmaakt van het hoofdgebouw, maar daaraan ruimtelijk (door zijn constructie of afmetingen) ondergeschikt is - maximaal bestaande uit één bouwlaag al dan niet met kap - met dien verstande dat een aanbouw een zelfstandige ruimte is, toegankelijk vanuit het hoofdgebouw en een uitbouw een uitbreiding van een reeds bestaande ruimte van het hoofdgebouw is;

1.7 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.8 bebouwingspercentage

het percentage van het bouwperceel dat met gebouwen mag worden bebouwd;

1.9 bestaand

a. bebouwing, zoals legaal aanwezig op het tijdstip van de ter inzagelegging van het ontwerpplan, dan wel zoals die mag worden gebouwd krachtens een vóór dat tijdstip

aangevraagde vergunning;
b. het gebruik van grond en opstallen, zoals legaal aanwezig op het tijdstip dat het plan rechtskracht heeft verkregen;

1.10 bevoegd gezag

bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning;

1.11 bijgebouw

een vrijstaand of aan het hoofdgebouw aangebouwd gebouw, zonder directe verbinding met dat hoofdgebouw, dat door zijn situering en/of afmetingen ondergeschikt is aan dat op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw (zoals een garage, bergruimte of hobbyruimte);

1.12 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;

1.13 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.14 bouwperceelgrens

een grens van een bouwperceel;

1.15 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.16 bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde verbonden is;

1.17 bouwwijze

de wijze van bouwen van een woning, waarbij:
a. onder twee-aaneen wordt verstaan een woning, waarvan het hoofdgebouw deel uitmaakt van een blok van maximaal twee direct aaneengebouwde hoofdgebouwen (twee-onder-één-kap);
b. onder vrijstaand wordt verstaan een woning, waarvan het hoofdgebouw niet aan een op een aangrenzend bouwperceel gelegen hoofdgebouw is aangebouwd.

1.18 detailhandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, verkopen en/of leveren van goederen aan degene die deze goederen kopen voor eigen gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.19 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.20 hoofdgebouw

een gebouw, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende en toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer gebouwen of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is;

1.21 ondergeschikte bouwdelen

ondergeschikte delen aan een gebouw zoals, trappen, bordessen, funderingen, kelderingangen, overstekende daken, goten, luifels, balkons, balkonhekken, schoorstenen, liftopbouwen en andere ondergeschikte (dak)opbouwen;

1.22 overkapping / carport

een overdekte ruimte van lichte constructie die;

a. geen eigen deuren heeft en waarvan de begrenzing wordt gevormd door maximaal één eigen wand, wanden van gebouwen en/of ondersteuningen van het dak of;
b. wordt uitgevoerd als een vrijstaande dakconstructie zonder wanden;

1.23 peil

a. voor gebouwen, waarvan de hoofdtoegang aan een weg grenst: de kruin van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. in andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte terrein;

1.24 voorgevel

de meest gezichtsbepalende gevel van een hoofdgebouw, doorgaans gekeerd naar de weg of het openbaar gebied;

1.25 voorgevelrooilijn

de lijn waarin de voorgevel van het hoofdgebouw is gesitueerd of het verlengde daarvan;

1.26 woning/wooneenheid

een complex van ruimten, krachtens zijn indeling geschikt en bestemd voor de huisvesting van één huishouden;

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de afstand van een gebouw tot de perceelsgrens

de afstand van een gebouw tot de perceelsgrens wordt bepaald door het buitenwerks meten van de kortste afstand van een gevel van het gebouw tot de perceelsgrens;

2.2 de dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.3 de goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

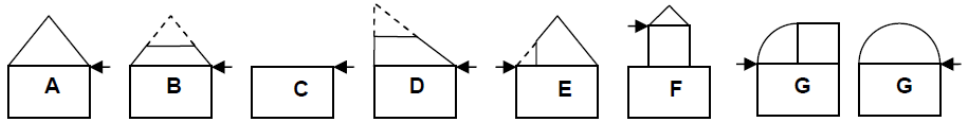

← = druiplijn
------ = denkbeeldige doorlopende daklijn
A. zadeldak / tentdak
B. gecombineerd dak
C. platdak
D. variabel gecombineerd dak / lessenaarsdak
E. dak met terras / loggia
F. platdak met dakopbouw
G. gebogen dak

2.4 de inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.5 de bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.6 de oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.7 de verticale diepte van een gebouw

de diepte van ondergrondse bebouwing, gemeten vanaf de onderzijde van de begane grondvloer van het bijbehorende hoofdgebouw.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Groen

3.1 Bestemmingsomschrijving

3.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor

a. plantsoenen, groenstroken en overige aanplanten;
b. tuinen;
c. water(lopen)
d. paden en in- en uitritten;
e. speelvoorzieningen;
f. nutsvoorzieningen;
g. beeldende kunstwerken;
h. waterhuishoudkundige voorzieningen;

een en ander met bijbehorende voorzieningen en bouwwerken.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Op de gronden binnen deze bestemming zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan, die ten dienste staan van deze bestemming.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor bouwwerken, geen gebouwen ziijnde geldt dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde niet meer mag bedragen dan 4 m.

Artikel 4 Verkeer

4.1 Bestemmingsomschrijving

4.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor

a. wegen, voet- en fietspaden;
b. plantsoenen, groenstroken en overige aanplanten;
c. parkeervoorzieningen
d. nutsvoorzieningen
e. speelvoorzieningen;
f. kunstwerken;
g. waterhuishoudkundige voorzieningen;

één en ander met bijbehorende voorzieningen zoals informatieborden en straatmeubilair.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemeen

Op de gronden binnen deze bestemming zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan, die ten dienste staan van deze bestemming.

4.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde geldt dat:

a. de bouwhoogte van bouwwerken ten behoeve van verlichting niet meer mag bedragen dan 8 m;
b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde niet meer mag bedragen dan 4 m.

Artikel 5 Wonen

5.1 Bestemmingsomschrijving

5.1.1 Algemeen

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen, al dan niet in combinatie met een aan huis verbonden beroep;

met de daarbij behorende:

b. tuinen en erven;
c. parkeervoorzieningen;
d. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
e. water en waterhuishoudkundige voorzieningen,

5.1.2 Zachte overgang

Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van groen - overgangszone' zijn de gronden tevens bestemd voor behoud en bescherming van het waardevolle karakter van het aangrenzende open landelijke gebied door middel van het waarborgen van een zachte groene overgang.

5.2 Bouwregels

Voor het bouwen op de in lid 5.1.1 bedoelde gronden gelden de volgende bouwregels:

5.2.1 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

a. als hoofdgebouw mogen uitsluitend woningen worden gebouwd;
b. ter plaatse van de bouwaanduidingen 'vrijstaand' dan wel 'twee-aaneen' zijn vrijstaande woningen en woningen in de bouwwijze 'twee-aaneen' toegestaan;
c. voor zover de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' is opgenomen, mag het aantal woningen niet meer bedragen dan ter plaatse van de voorgenoemde aanduiding is weergegeven;
d. de bouw- en goothoogte van een hoofdgebouw mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m.), maximum bouwhoogte (m.);
e. de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens bedraagt minimaal 2 m, met dien verstande dat bij de hoofdgebouwen in de bouwwijze 'twee-aaneen', deze afstand slechts voor één zijde geldt;
f. in afwijking van het bepaalde onder e. is ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - tussenwoning' het bouwen van het hoofdgebouw in de zijdelingse perceelsgrens aan beide zijden toegestaan;
g. hoofdgebouwen dienen met een kap te worden afgedekt.

5.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen vóór de voorgevel

Voor ondergeschikte aan- en/of uitbouwen vóór de voorgevelrooilijn geldt dat deze uitsluitend aan de voorgevel van het hoofdgebouw of een naar het openbaar gebied gekeerde zijgevel van het hoofdgebouw mogen worden gebouwd, met dien verstande dat:

a. de horizontale diepte maximaal 1,5 m bedraagt;

b. de breedte maximaal 60 % van de breedte van de voorgevel van de hoofdmassa bedraagt;
c. de bouwhoogte maximaal de hoogte van de eerste bouwlaag van de hoofdmassa vermeerderd met 0,5 m en met een maximum van 4 m bedraagt;
d. de gezamenlijke oppervlakte maximaal 8 m² bedraagt;
e. de afstand tot het openbaar gebied minimaal 2 m bedraagt.

5.2.3 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen achter de voorgevel

Voor het bouwen van aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen achter de voorgevelrooilijn gelden de volgende bepalingen:

a. aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak en ter plaatse van de bouwaanduiding 'bijgebouwen' worden gebouwd, waarbij aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen op minimaal 2,5 m achter de voorgevellijn van het hoofdgebouw dienen te worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van aan- en/of uitbouwen en aangebouwde bijgebouwen mag per bouwperceel maximaal 110 m² bedragen;
c. de gezamenlijke oppervlakte van vrijstaande bijgebouwen maximaal 50 m² bedraagt;
d. het bebouwingspercentage maximaal 50% bedraagt;
e. de bouwhoogte maximaal 4,5 m bedraagt;
f. de goothoogte maximaal bedraagt:
    1. de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw vermeerderd met 0,5 m en met een maximum van 4 m;
    2. uitsluitend voor vrijstaande bijgebouwen 3 m.
g. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van groen - overgangszone' geldt dat de maximale breedte van gebouwen gelegen op/en evenwijdig aan de erfgrens aan de achterzijde van het perceel, mag niet meer bedragen dan 4 m.

5.2.4 Specifieke bouwaanduiding - bijgebouwen aangrenzende percelen

Ter plaatse van de 'specifieke bouwaanduiding - bijgebouwen aangrenzende percelen' is de bouw van bijgebouwen toegestaan ten dienste van de aangrenzende percelen, zijnde Dorsvlegel 28, 24 en 22, waarbij per woning, op de bij de woning behorende gronden de volgende bepalingen gelden:

a. de gezamenlijke oppervlakte van aan- en/of uitbouwen en aangebouwde bijgebouwen mag per bouwperceel maximaal 110 m² bedragen;
b. de gezamenlijke oppervlakte van vrijstaande bijgebouwen maximaal 50 m² bedraagt;
c. het bebouwingspercentage maximaal 50% bedraagt;
d. de bouwhoogte maximaal 4,5 m bedraagt;
e. de goothoogte maximaal bedraagt:
    1. de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw vermeerderd met 0,5 m en met een maximum van 4 m;
    2. uitsluitend voor vrijstaande bijgebouwen 3 m.

5.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag ten hoogste 2 m bedragen, met dien verstande, dat
    1. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen vóór de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde daarvan ten hoogste 1 m mag bedragen; en
    2. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen ter plaatse van de aanduiding

'specifieke vorm van groen - overgangszone' ten hoogste 1.25 m mag bedragen;

b. de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt maximaal:
   1. 8 m voor vlaggenmasten;
   2. 3 m voor andere bouwwerken, geen gebouwen zijnde.
c. voor carports en overkappingen geldt dat:
   1. deze 1 m voor of ten minste 0,5 m achter de voorgevel worden gebouwd;
   2. de hoogte niet meer dan 3 m mag bedragen;
   3. de oppervlakte niet meer dan 30 m2 mag bedragen.

5.2.6 Zwembaden

Voor het bouwen van zwembaden gelden de volgende bepalingen:

a. zwembaden mogen uitsluitend worden gebouwd ter plaatse van de aanduiding 'bijgebouwen' of ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bijgebouwen aangrenzende percelen';
b. de hoogte mag niet meer bedragen dan 1 m;
c. de afstand tot de grens van het bouwperceel mag niet minder bedragen dan 2 m;
d. de oppervlakte mag niet meer bedragen dan 50 m²;
e. de gezamenlijke oppervlakte aan bouwwerken ter plaatse van de aanduiding 'bijgebouwen' of de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - bijgebouwen aangrenzende percelen'. mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van de bij de woning behorend zij- en achtererf.

5.3 Specifieke gebruiksregels

5.3.1 Aan huis verbonden beroep

Binnen de bestemming is het gebruik van een deel van de woning en/of de daarbij behorende bijgebouwen ten behoeve van een aan huis verbonden beroep toegestaan, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een aan huis verbonden beroep in gebruik te nemen vloeroppervlak maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijgebouwen mag bedragen met een maximum van 50 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijgebouwen uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte binnen het openbaar gebied;
d. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden; hieronder worden niet begrepen handelsactiviteiten via het internet;
e. vanaf de openbare weg zijn zichtbare excessieve reclame-uitingen niet toegestaan.

5.3.2 Strijdig gebruik

In aanvulling op het bepaalde van artikel 2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt onder gebruik strijdig met de bestemming in ieder geval begrepen, het gebruiken en/of het laten gebruiken van gronden en/of opstallen voor:

a. vrijstaande bijgebouwen als zelfstandige woning;
b. een aan huis verbonden bedrijfsactiviteit.

5.4 Afwijken van de gebruiksregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 5.3.1 voor de uitoefening van een aan huis gebonden (bedrijfs)activiteit, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden (bedrijfs)activiteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijgebouwen met een maximum van 50 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijgebouwen uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd;
d. het bedrijf dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
f. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

Artikel 6 Waarde - Archeologie 1

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 1' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor behoud en bescherming van waardevolle verwachte archeologische informatie in de bodem. Het gaat hierbij om AMK terreinen, archeologische vindplaatsen en oude woongronden, inclusief een zone van 50 m rondom deze gebieden.

6.2 Bouwregels

Ten aanzien van het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor bouwen voor het oprichten van een bouwwerk, dient de aanvrager een rapport te overleggen, waarin de archeologische waarden van de gronden, waarop de aanvraag betrekking heeft, naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. In afwijking van het gestelde onder a hoeft de aanvrager van een omgevingsvergunning voor bouwen geen rapport als bedoeld onder a te overleggen, indien:
    1. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het vervangen van bestaande bebouwing (waaronder bestaande ondergrondse kelders), waarbij de oppervlakte aan bebouwing niet wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut;
    2. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het uitbreiden van bestaande bebouwing tot maximaal 2,5 m uit de bestaande fundering;
    3. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het bouwen in de bodem tot een diepte van 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
    4. naar oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.
c. Indien uit het onder a genoemde rapport of uit de beschikbare informatie als bedoeld in b onder 4, blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorschriften verbinden aan de omgevingsvergunning voor bouwen:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij die voorschriften te stellen kwalificaties;
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden een verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.

6.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

6.3.1 Omgevingsvergunningsplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden op of in de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. grondwerkzaamheden, zoals afgraven, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, diepploegen, aanbrengen van oppervlakteverhardingen, aanleg van drainage, verwijderen van funderingen en aanleg of rooien van bos, boomgaard, boom- of fruitteelt of diepwortelende beplanting.
b. graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
c. aanleggen van leidingen.

6.3.2 Uitzonderingen

Het onder 6.3.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. In het kader van archeologisch onderzoek en archeologische opgravingen, mits deze worden verricht door een ter zake deskundige als bedoeld in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen, drainage, kabels, leidingen en beplantingen voor zover deze werkzaamheden zich beperken tot reeds geroerde gronden;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik, waaronder de aanleg van teeltondersteunende voorzieningen;
d. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
e. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft binnen een afstand van maximaal 2,5 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
f. voor werken en werkzaamheden die op het moment van het van kracht worden van het plan legaal in uitvoering zijn of legaal kunnen worden uitgevoerd krachtens een voor dat tijdstip geldende dan wel aangevraagde vergunning;
g. ingeval op grond van de Monumentenwet een vergunning is vereist.

6.3.3 Verlening

a. De onder 6.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, hetgeen moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning dient te overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare

informatie afdoende is vastgesteld;

b. Indien het rapport of andere beschikbare informatie daartoe aanleiding geeft, dient op advies van een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg, die voldoet aan door het bevoegd te stellen kwalificaties zonodig archeologisch vervolgonderzoek plaats te vinden.

6.3.4 Voorwaarden

Overeenkomstig het in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag de omgevingsvergunning onder beperkingen verlenen en kunnen zij voorschriften aan de omgevingsvergunning verbinden, waaronder de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 7 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene bouwregels

8.1 Ondergronds bouwen

Voor het bouwen van ondergrondse gebouwen gelden de volgende regels:

a. alleen ondergronds mag worden gebouwd waar bovengrondse bebouwing aanwezig is,
b. in afwijking van het voorgaande mag, waar geen bovengrondse bebouwing aanwezig is, maximaal 25 m² ondergronds worden gebouwd in aansluiting op de onder a. bedoelde ondergrondse bebouwing;
c. de verticale diepte maximaal 5 m mag bedragen.

Artikel 9 Algemene gebruiksregels

9.1 Parkeren

a. Het plangebied dient geheel in eigen parkeerbehoefte te voorzien.
b. Bij het bouwen en het wijzigen van het bestaande gebruik zoals toegestaan op grond van de bestemmingen genoemd in hoofdstuk 2, dient voorzien te worden in voldoende parkeergelegenheid overeenkomstig het 'Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen', dat op 16 juni 2016 in werking is getreden, of de rechtsopvolger(s) daarvan.
c. Ter plaatse van de bestemming Wonen dient per bouwperceel minimaal één opstelplaats voor een motorvoertuig te worden gerealiseerd en in stand te worden gehouden. De opstelplaats dient bij het hoofdgebouw te worden gesitueerd, direct bereikbaar vanaf de openbare weg.
d. De verplichting onder c geldt niet ter plaatse van het bouwperceel aangeduid met 'specifieke bouwaanduiding – tussenwoning'.
e. Van het bepaalde onder b en c kan worden afgeweken, indien kan worden aangetoond dat op andere wijze is voorzien in voldoende parkeergelegenheid.

Artikel 10 Algemene aanduidingsregels

10.1 Vrijwaringszone molenbiotoop

ter plaatse van de aanduiding "Vrijwaringszone - molenbiotoop 1" geldt ten behoeve van het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarden van de molen, het volgende:

10.1.1 Bouwen

a. algemeen

Onverminderd het bepaalde in deze regels met betrekking tot het bouwen bepaalde:

1. mogen binnen een afstand van 100 meter van de molen geen nieuwe bouwwerken, met een bouwhoogte die hoger is dan het onderste punt van de verticaal staande wiek worden opgericht;
2. geldt ten aanzien van de bouwhoogtevan nieuw op te richten bouwwerken binnen een afstand van 100 tot 400 meter van de molen, de volgende bepaling:

   maximale bouwhoogte = X / 50 + 2,5

   in welke formule voorstelt:

   X: de afstand in meters vanaf het obstakel tot de wieken van de molen;

3. de maximale bouwhoogte zoals bedoeld in dit artikel wordt gerelateerd aan de begane grond van de molen. Voor zover ter plaatse van een op te richten bouwwerk het maaiveld hoger respectievelijk lager is gelegen, dient de afstand van het maaiveld tot het onderste punt van de verticaal staande wiek in de maximale hoogte te worden verdisconteerd.
4. Indien en voorzover binnen een perceel gebouwen aanwezig zijn die hoger zijn dan de hierboven onder 10.1.1 onder a 2 voorgeschreven hoogte en de maatvoering binnen de onderliggende bestemming deze bestaande hoogte mogelijk maakt, mag in afwijking van het bepaalde in 10.1.1 onder a 2 de bestaande hoogte als maximum voor de overige gebowen op het perceel, worden aangemerkt.

b . Omgevingsvergunning

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in a teneinde het oprichten van bouwwerken ten behoeve van de op deze gronden liggende andere bestemmingen toe te staan, mits de hierdoor hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen, het huidige en het toekomstige functioneren van de molen als werktuig door windbelemmering, de waarde van de molen als landschapselement en de cultuurhistorische waarde, niet onevenredig in gevaar kan worden gebracht. Hiertoe wordt advies ingewonnen bij een terzake deskundige

10.1.2 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a. Omgevingsvergunningplichtige werken

Het is verboden op de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de navolgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten voeren:

1. het aanbrengen van bovengrondse constructies, installaties of apparatuur met een grotere hoogte dan de molenbelt;
2. het ophogen van gronden;
3. het beplanten met bomen, heesters en andere opgaande begroeiing met een grotere hoogte dan de molenbelt.

b. Uitzondering

Het onder a vervatte verbod geldt niet voor de werken of werkzaamheden:

1. werken of werkzaamheden, die het normale onderhoud betreffen overeenkomstig de overige bestemmingen van deze gronden, dan wel
2. van ondergeschikte betekenis zijn en/of
3. voortvloeien uit het normale gebruik overeenkomstig de bestemming;
4. welke ten tijde van het van kracht worden van het plan in uitvoering of aanwezig waren;
5. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een aanleg- of omgevingsvergunning is verleend;
6. binnen het kader van het op de bestemming van die gronden gerichte normale onderhoud en beheer, dan wel
7. die welke voortvloeien uit het normale gebruik.

c. Verlening

De onder a bedoelde werken of werkzaamheden zijn toelaatbaar, indien door die werken en werkzaamheden dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen, het huidige en/of toekomstig functioneren van de molen als werktuig door windbelemmering, de waarde van de molen als landschapselement en de cultuurhistorische waarde, niet onevenredig in gevaar kan worden gebracht. Hiertoe wordt advies ingewonnen bij een terzake deskundige.

Artikel 11 Algemene afwijkingsregels

11.1 Algemene afwijkingen

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van de regels:

a. voor het afwijken van de voorgeschreven goothoogte, bouwhoogte, oppervlakte, inhoud en afstand van bouwwerken, dan wel een voorgeschreven bebouwingspercentage, mits de afwijking niet meer bedraagt dan 10% van de in deze regels voorgeschreven afmetingen en afstanden.
b. In afwijking van het bepaalde onder a dit op de bouwhoogte van aan- uit- en bijgebouwen uitsluitend van toepassing is indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
    1. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
    2. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de in de omgeving aanwezige stedenbouwkundige en/of architectonische waarden;
c. om bij de uitvoering van het plan af te wijken van bestemmingsgrenzen, bouwgrenzen en overige aanduidingen in het horizontale vlak op de plankaart, indien en voor zover afwijking noodzakelijk is in verband met de uitmeting van het terrein en er geen dringende reden zijn die zich tegen de afwijking verzetten, mits de afwijking ten opzichte van hetgeen op de verbeelding is aangegeven niet meer dan 2,5 m bedraagt;
d. het plaatsen van een antenne-opstelpunt ten behoeve van de mobiele telecommunicatie, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. het antenne-opstelpunt wordt geplaatst op of aan een als zodanig op de plankaart aangeduide antennemast, dan wel op of aan een bouwwerk, niet zijnde een woning;
    2. het antenne-opstelpunt is aantoonbaar noodzakelijk voor een adequaat dekkend netwerk voor mobiele telecommunicatie;
    3. de hoogte van de antennespriet bedraagt niet meer dan 6 m.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 12 Overgangsrecht

12.1 Overgangsrecht bouwwerken

12.1.1 Algemeen

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

12.1.2 Omgevingsvergunning

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde in 12.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in 12.1.1 met maximaal 10%.

12.1.3 Uitzondering

Het bepaalde in 12.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

12.2 Overgangsrecht gebruik

12.2.1 Algemeen

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

12.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in 12.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

12.2.3 Onderbroken gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in 12.2.1, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

12.2.4 Strijd met voorheen geldend bestemmingsplan

Het bepaalde in 12.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 13 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:
Regels van het bestemmingsplan CPO De Rivierduin.

POUDEROYEN
compagnons
vormgeving van stad en land

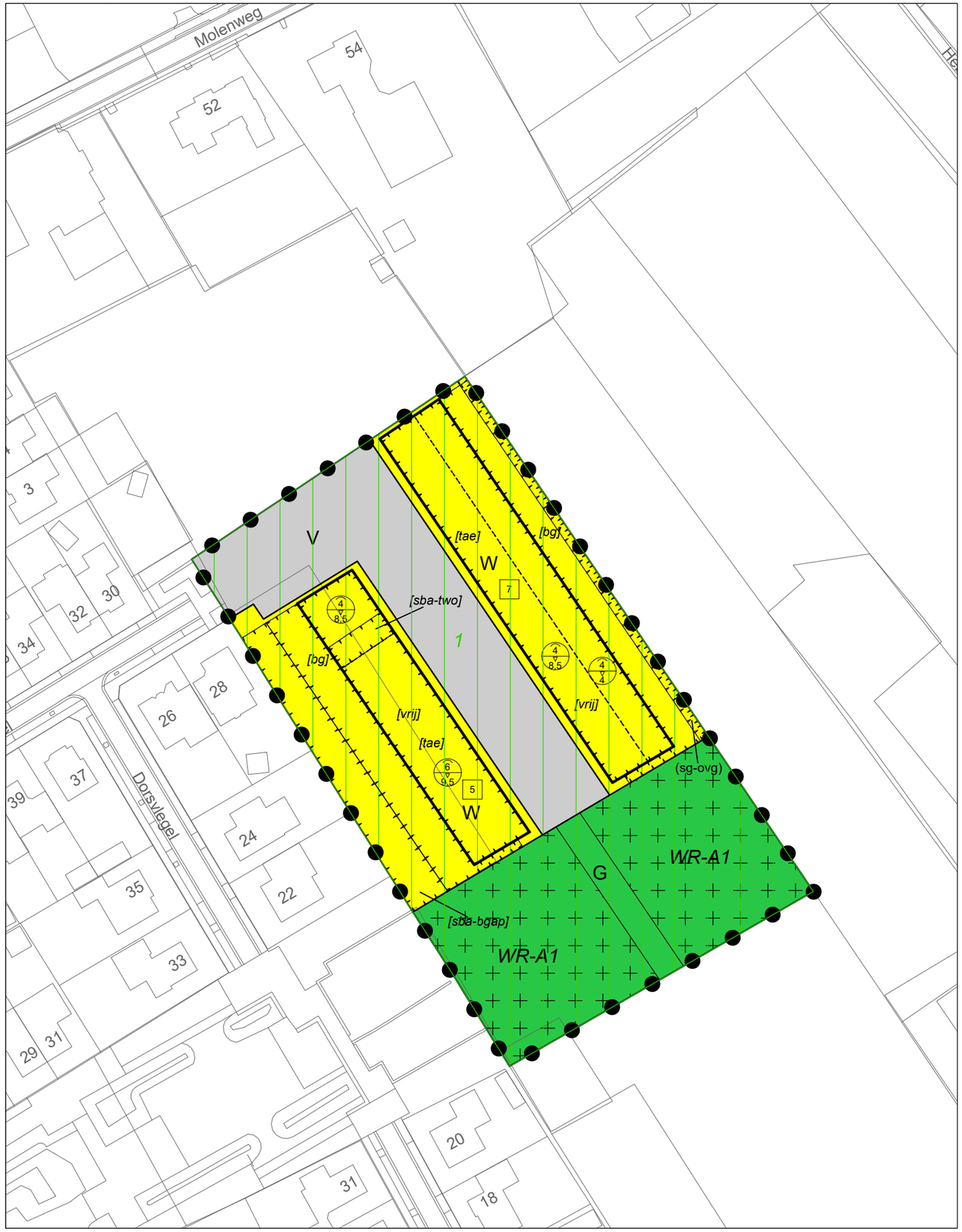

PLANGEBIED

PLANGEBIED

BESTEMMINGEN

bestemmingen

G — Groen

V — Verkeer

W — Wonen

AANDUIDINGEN

gebiedsaanduidingen

1 — vrijwaringszone - molenbiotoop 1

bouwaanduidingen

[bg] — bijgebouwen

[sba-bgap] — specifieke bouwaanduiding - bijgebouwen aangrenzende percelen

[sba-two] — specifieke bouwaanduiding - tussenwoning

[tae] — twee-aaneen

[vrij] — vrijstaand

maatvoering

E — maximum aantal wooneenheden

A / B — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

VERKLARINGEN

ondergrond: BGT en BRK (datum: 25-01-2020)

dubbelbestemmingen

WR-A1 — Waarde - Archeologie 1

bouwvlak

bouwvlak

functieaanduidingen

(sg-ovg) — specifieke vorm van groen - overgangszone

N

STARTDATUM IFEBRUARI 2020

STATUS

DATUM

BESLUITNR.

FORMAAT A3

PC CODE 007-614

REF. TEK. J-H

GEMEENTE WIJCHEN

Bestemmingsplan CPO De Rivierduin

PLANSTATUS

Ontwerp

verbeelding

PLANNUMMER	SCHAAL	DATUM
NL.IMRO. 0296.BHRCPOdeRivierduin-OW01	1:1000	02-04-2020

POUDEROYEN compagnons
vormgeving van stad en land

st. Stevenskerkhof 2 postbus 156 6500 AD Nijmegen telefoon: 024-3224579 telefax: 024-32241240 e-mail: info@pouderoyen.nl www.pouderoyen.nl

Beeldkwaliteitsplan - CPO De Rivierduin

Bergharen - gemeente Wijchen

CPO De Rivierduin in Bergharen

Beeldkwaliteitsplan 20-03-2020

Inhoud:

De locatie	4
De omgeving	6
Stedebouwkundig plan	8
Beeldkwaliteit bebouwing	12
Inrichting openbaar gebied	15

Colofon

Dit beeldkwaliteitsplan is in opdracht van Vereniging De Rivierduin gemaakt door Vermeer Architecten en in nauwe samenwerking met de opdrachtgever tot stand gekomen.

Vermeer Architecten

luchtfoto Bergharen

De Locatie

Het plan komt ten oosten van een bestaande uitbreidingswijk van Bergharen te liggen, de locatie heeft nu een agrarische bestemming. De weilanden, waar dit perceel onderdeel van is, liggen tussen twee ontsluitingswegen vanuit de kern ten noorden en zuiden van het plan.

De Omgeving

1 - Dorsvlegel - richting buitengebied

2 - Dorsvlegel - richting Ploegstraat

3 - Ploegstraat - groene as richting buitengebied

4 - Gerststraat - Dorsvlegel

5 - Dorsvlegel - richting buitengebied

6 - Dorsvlegel - groene as

De aangrenzende wijk kenmerkt zich door variatie in architectuur en bestaat uit allerlei verschillende typologiën; Vrijstaande woningen, tweekappers, rijwoningen en seniorenwoningen

Stedebouwkundig plan

Het plan de Rivierduin bestaat uit 12 woningen als uitbreiding op de bestaande woonwijk, welke ontstaan is in de jaren 80/90. De wijk breidt zicht hierdoor uit richting het buitengebied. De ontwikkeling ligt driezijdig aan het buitengebied.

De bestaande wijk kenmerkt zich door veel vrijstaande en twee-onder-een-kap- woningen met een allerlei uitstralingen. Toch is het tijdsbeeld van de jaren 80/90 hier duidelijk zichtbaar, gebruikte bakstenen en kleuren in combinatie met kenmerkende details voor die tijd wijzen hierop. Verderop in de wijk zijn er ook rijwoningen met een sobere architectuur.

Om het plan te ontsluiten wordt aangesloten op een uitloop van de Dorsvlegel, deze wordt doorgetrokken en buigt dan af, de nieuwe straat in. Aan beide zijde van de straat liggen de nieuwe woningen. De nieuwe straat loopt ten einde tegen het weiland. Het aangrenzende weiland zuid-oostelijk van het plan wordt hier ontsloten. De straat en bebouwing worden beëindigd in lijn met de bestaande woning aan de Dorsvlegel. Hierdoor is het mogelijk de bestaande groene as (oost-west) in de wijk hier door te laten lopen onder het plangebied langs.

De bebouwing van het plan is opgedeeld in twee delen. De ene helft van het plan liggen de woningen grenzend aan de bestaande wijk, de andere helft van de woningen ligt aan het buitengebied. Het binnengebied kenmerkt zich door wat hogere woningen, twee lagen met kap, het bebouwingsbeeld is hier dichter dan het deel aan de buitenzijde van het plan, waar de woningen opgebouwd zijn uit één laag met een kap. Deze woningen zijn levensloopbestendig en kenmerken zich door een groot programma op de begane grond en een klein programma op de verdieping. Hierdoor is er in bouwvolume een zachter verloop naar het buitengebied mogelijk.

de Werf
Dorsvlegel
Dorsvlegel
44
46
5
4
3
1
2
28
26
24
36
34
32
30
37
41
39
43
45
35
33
16
29
31
26
28
24
22

Stedebouwkundig plan

3D impressie van de bouwvolumes

Beeldkwaliteit

Bebouwingskarakteristiek

Situering	Rooilijn	rooilijn parralel aan voorzijde perceel. 2-4 meter tot voorzijde perceel, verspringing per kavel mogelijk	
	zijdelingse afstand	hoofdgebouw 2 meter afstand,	
Hoofdvorm	bouwmassa	één hoofdmassa	
	bouwhoogte	strook A maximaal 2 bouwlagen met kap strook B maximaal 1.5 bouwlaag met kap	
	kapvorm	hellend dak zadeldak (accenten mogelijk) samengestelde kap bij twee-onder-een-kap	
	kaprichting	vrij (voorkeur voor wisselend beeld)	
Gevelaanzicht	gevelopbouw	samenhangend en evenwichtig	
	gevelgeleding	traditioneel en uniform	
	plasticiteit	matig	
Detaillering	materiaalkeuze	Gevel:	baksteen eventueel voorzien van versieringen
		Dak:	keramische dakpan
		Plat dak:	dakbedekking (bij voorkeur voorzien van grind of sedum)
		Kozijnen:	hout/kunststof
		Hemelwaterafvoer:	zink
	materiaalkleur	Gevel:	handvorm baksteen geel, rood paars bruin spectrum, beperkt kleuraccent in plint mogelijk wit keimwerk incidenteel mogelijk
		Dak:	grijs/antraciet gesmoorde pan
		Kozijnen:	wit
	detaillering	getimmerde goten (houtwerk, onderhoudsvrije bekleding of kunststof gootdelen) en overstekken in topgevels of zinken bakgoten met doorstekende topgevels.	

Openbare ruimte

De openbare ruimte bestaat voornamelijk uit de woonstraat waaraan de woningen gelegen zijn. Opgebouwd uit verharding voor de straat, de stoepen en de parkeerhavens met daartussen en omheen groene elementen zoals bomen, hagen en perken. De openbare ruimte is in tweeën te delen. Het eerste deel is de verbindingsstraat in het verlengde van de bestaande structuur van de woonwijk. Het tweede deel is de nieuwe straat, waaraan de woningen liggen. De parkeerplaatsen aan de grotere groene perken worden uitgevoerd door middel van grastegels waardoor deze opgaan in het groen.

Straatprofiel

Het straatprofiel wordt traditioneel opgebouwd. Het bolliggende rijvlak wordt omsloten door een molgoot. Aan de westzijde sluit hier een parkeerstrook aan met tussenliggende perken en inritten. De stoep ligt aan de percelen. Aan de oostzijde ligt de stoep ook aan de percelen, maar wordt deze afgescheiden van de straat door de groenvakken. In deze perken staan bomen. Er zijn tevens parkeervakken van grastegels in de perken. De verwachting is dat deze slechts incidenteel gebruikt zullen worden.

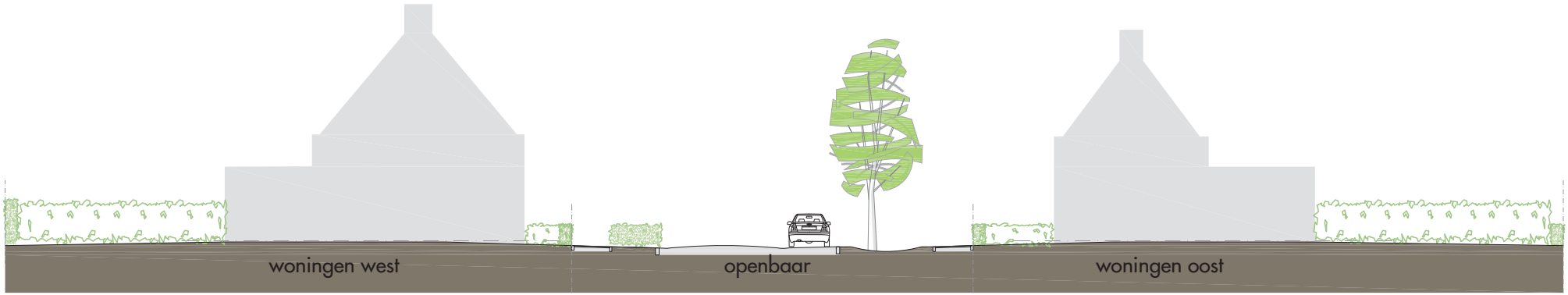

Straatprofiel

Verharding

Hoewel het profiel en de kleuren van de aangrenzende openbare ruimte worden overgenomen wordt er gekozen voor een meer hedendaags materiaal. De verharding van de straat bestaat uit strakke gebakken klinkers in een rode tint. Het trottoir en het achterpad en de inritten worden voorzien van een grijze gladde betontegel. De parkeerplaatsen aan de westzijde worden onderdeel van de straat maar de klinker heeft een bruine kleur.

Straatmeubilair

Er is beperkt meubilair aanwezig in het plan, dit behoud zich tot de verlichtingsarmaturen. Deze kunnen qua vorm aansluiten bij de bestaande armaturen in de wijk maar dan in de vorm van een hedendaagse variant. Een mast met een omgekeerde kegelvormige lamp.

groene perken tussen straat en stoep

parkeren op grastegels

verlichtingsarmatuur

verharding straat

Hagen

Voor een groene en eenduidige uitstraling worden de percelen omzoomd door groene hagen. Aan het openbaar gebied zijn deze hagen 1 meter hoog. Grenst de woning met de zijkant of achterkant aan het openbaar gebied dan is deze haag 2 meter hoog. Het voornemen is dat er één soort in het hele plan wordt toegepast. Mogelijke soorten zijn: groen beuk, haagbeuk, rode beuk.
De oostelijke grens van het plan wordt voorzien van een gaas hekwerk, 1 meter hoog, voor een zachtere overgang tussen plangebied en buitengebied.

Bomen

Er worden bomen gepland die van nature voorkomen in de omgeving van het plangebied. Er dient bij de soortkeuze rekening te worden gehouden met de beschikbare boven- en ondergrondse ruimte en de groeiomstandigheden.

Vermeer Architecten

Steenuilonderzoek
Achter Dorsvlegel te Bergharen

Datum : 7 mei 2020
Projectnummer : P20-0136
Opdrachtgever : Gemeente Wijchen
Opgesteld door : M.A. den Otter
Kwaliteitscontrole : N. Arts-Smits

Kader

De gemeente Wijchen is voornemens het bestemmingsplan achter de straat Dorsvlegel te Bergharen te wijzigen naar woningbouw. In verband met de voorgenomen plannen is in 2019 een quickscan flora en fauna uitgevoerd (Staro Natuur en Buitengebied, Quickscan flora en fauna Achter Dorsvlegel ong. te Bergharen, P19-0358). Hieruit is gebleken dat de akker mogelijk onderdeel vormt van het territorium van steenuilen en wordt gebruikt als foerageergebied.
Om eventuele overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen, is een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenuil in de omgeving van het plangebied. In onderhavige notitie worden de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

Het plangebied bestaat uit een bonenakker, en delen van de achtertuinen van Dorsvlegel 22, 24 en 28, zie figuur 1. In totaal is het plangebied ongeveer 4.400 m^2 groot. Figuur 2 op de volgende pagina geeft de voorgenomen plannen weer.

Figuur 1. Globale begrenzing plangebied (bron: Google Maps)

Figuur 2. Voorgenomen plannen

Onderzoeksmethode

Om de aanwezigheid van territoria van steenuil in het plangebied vast te stellen zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd. In tabel 1 op de volgende pagina zijn de data van de veldbezoeken en de weersomstandigheden weergegeven.
Tijdens de veldbezoeken is op zicht en geluid geïnventariseerd. Daarbij is geluisterd naar de territoriale roep van steenuilen in de omgeving. Met behulp van een draagbare bluetooth speaker is de baltsroep van steenuil afgespeeld. Hiermee worden eventueel in de omgeving aanwezige steenuilen uitgelokt om hun roep te laten horen. Tevens is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera. Met deze camera kan ’s nachts ook visueel gezocht worden naar uilen. Op deze manier is het plangebied en de directe omgeving op de aanwezigheid van steenuilen onderzocht.
Tevens is gezocht naar sporen van steenuilen in het plangebied. Bij dit onderzoek is actief gezocht naar mestsporen, braakballen, veren en nesten. Naast het veldonderzoek is een bronnenonderzoek uitgevoerd (NDFF) en is contact geweest met de vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen.
De gehanteerde onderzoeksmethode komt overeen met de onderzoeksinspanning die wordt voorgeschreven in het Kennisdocument Steenuil *Athene Noctua*, Versie 1.0, juli 2017.

Tabel 1. Overzicht veldbezoeken en weersomstandigheden. Onderzoeker: SL = Scipio van Lierop, IL = Ivo Lustenhouwer, Mark Benders, JH= Jordy Houkes van Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen en Vereniging Natuur en Milieu Wijchen

Datum	Periode	Onderzoeker	Methode	Bewolking	Temp
06-02-2020	Avond	JH	Afspelen en luisteren	-	-
09-03-2020	Avond	JH	Afspelen en luisteren	-	-
20-03-2020	Ochtend	SL	Afspelen en luisteren	Licht bewolkt	3 °C
02-04-2020	Avond	MB	Warmtecamera en afspelen en luisteren	Geheel bewolkt	9 °C
07-04-2020	Middag	IL	Sporen zoeken	Licht bewolkt	20 °C

Resultaten

Via Jordy Houkes van vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen is informatie verkregen over aanwezige territoria van steenuilen en andere uilensoorten in (de buurt van) het plangebied. Deze locaties zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2. Bekende waarnemingen uilen in de omgeving van Bergharen

Locaties	Soort
B&B De Hebkesberg	Steenuil (uilenkast) vastgesteld territorium
Wijksestraat 29 en 31a	Steenuil
Wijksestraat 25	Kerkuil (uilenkast)
Bosje ten NO van Dorsvlegel	Bosuil

Sporenonderzoek en literatuuronderzoek

Tijdens het sporenonderzoek zijn in de schuurtjes in de achtertuinen van de woningen aan Dorsvlegel 22 en 24 geen sporen van uilen aangetroffen. Ook hangt er geen nestkast in het plangebied. Het is uitgesloten dat de schuurtjes worden gebruikt als nestplaats of als roestplaats door uilen. Aangezien er wel waarnemingen van uilen op de schuurtjes zijn, worden de schuurtjes waarschijnlijk enkel gebruikt als zitplaats en uitkijkpost door steenuilen. Het is uit te sluiten dat er een nest van steenuil aanwezig is in het plangebied.

Veldbezoeken

Tijdens de vier veldbezoeken tijdens de schemering zijn verschillende steenuilen waargenomen. Eén steenuil is vastgelegd met de warmtebeeldcamera, zie figuur 3. De locaties van de uilen zijn weergegeven in figuur 4. Het is bekend dat bij de B&B De Hebkesberg Wijksestraat 41 een vastgesteld territorium aanwezig is. Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat ook in het kleinschalige landschap tussen de Sikkelstraat en de Wijksestraat, aan de zuidkant van Bergharen, een groot aantal waarnemingen van steenuilen is gedaan in de afgelopen jaren. Het lijkt erop dat daar eveneens een territorium aanwezig is. Aangezien de aanwezigheid van een nest in het plangebied is uitgesloten en er een groot aantal waarnemingen is gedaan van meerdere tegelijk roepende dieren, lijkt het erop dat in de schuren van Wijkstraat 29/31a een nest van steenuilen aanwezig is. Helaas is bij de veldonderzoeken geen nestlocatie vastgesteld.

Figuur 3. Beeld van steenuil met de warmtebeeldcamera

Figuur 4. Waarnemingen van roepende steenuilen tijdens de veldbezoeken in 2020, oranje is van 6 februari, paars is van 9 maart, geel is van 20 maart en blauw is van 2 april, het plangebied is geel omlijnd

Waarde van het gebied

Het plangebied bestaat uit achtertuinen en een bonenakker, ongeveer 4.400 m2. Uit de website boerenbunder.nl blijkt dat de akker in 2018 en 2019 als tijdelijk grasland in gebruik is geweest. De overige agrarische gronden ten oosten van het plangebied tussen Wijksestraat en Molenweg bestaan uit blijvend grasland.
Het kleinschalige landschap tussen de Wijksestraat en de Molenweg vormt optimaal leefgebied voor steenuilen. De bonenakker en korte graslanden vormen foerageergebied voor de steenuil. Dit foerageergebied is ongeveer 115.000 m2 groot.
De agrarische gronden ten zuiden van de Wijksestraat bestaan ook uit graslanden, maar het gebied is grootschaliger en daarom minder geschikt als leefgebied voor steenuilen.
Na de herinrichting zijn de nieuwe tuinen bij de woningen en de bermen in wijk mogelijk geschikt als foerageergebied voor steenuilen.

Vermoedelijk zijn in het gebied ten oosten van Dorsvlegel twee territoria aanwezig, deze zijn bij benadering aangegeven in figuur 5. Territoria van steenuilen kunnen bij een hoog voedselaanbod iets overlappen. Dit betekent dat het gebied voldoende voedsel biedt voor zeker twee overlappende territoria van steenuilen, en daarom waardevol is. Het plangebied, de akker, ligt op een afstand minder dan 300 meter van de vermoedelijke nesten en is daarom essentieel foerageergebied.

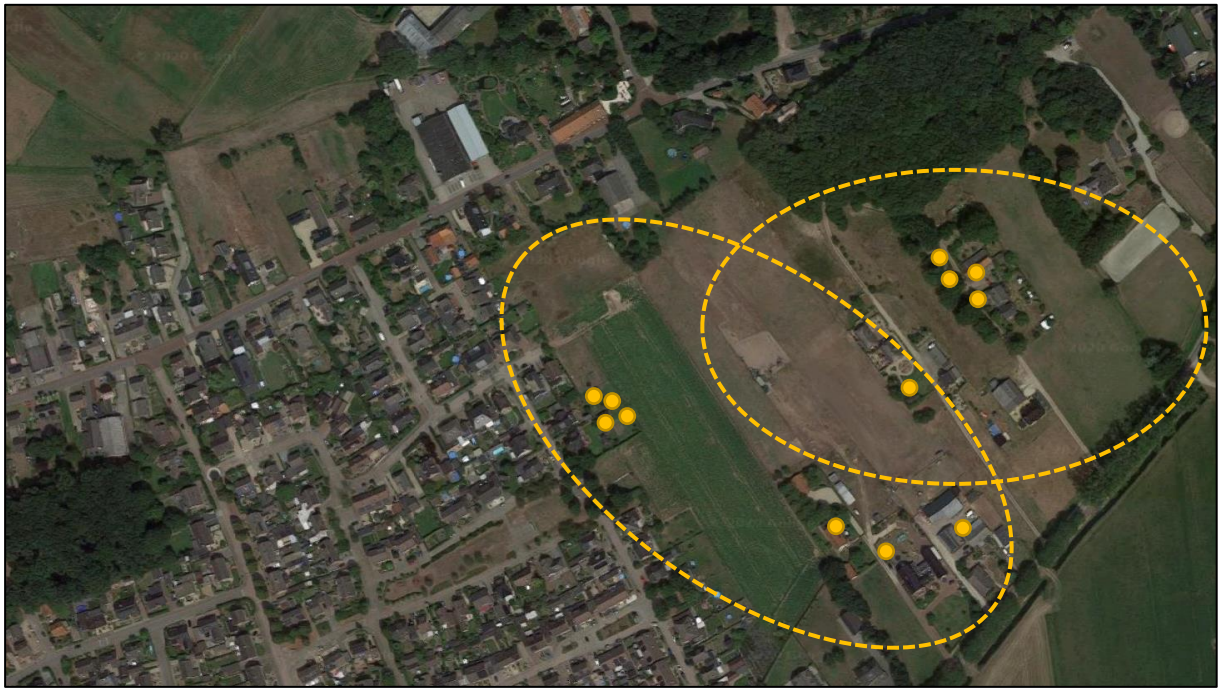

Figuur 5. Vermoedelijke territoria

Effectbeoordeling en toetsing Wet natuurbescherming

Van steenuil is geen nestlocatie vastgesteld binnen het plangebied. De aanwezigheid van een steenuilnest binnen het plangebied is uitgesloten. Het plangebied wordt wel gebruikt door steenuilen als zit- en uitkijkposten om te foerageren en om te rusten. Daarnaast is het plangebied essentieel als foerageergebied voor steenuilen. Het plangebied vormt derhalve van wel een onderdeel van het territorium van steenuilen.

De sloop van de schuurtjes heeft een negatief effect op de aanwezige zitplaatsen binnen het plangebied, het aantal zitplaatsen aan de rand van het foerageergebied wordt minder. Door het

bouwen van de woningen met tuinen en schuurtjes komen hier echter weer voldoende zitplaatsen voor terug.
Het plangebied is een belangrijk onderdeel van het functionele leefgebied van de steenuilen. Het verdwijnen van dit foerageergebied heeft een negatief effect minimaal één steenuilenterritorium. Als het voedselaanbod drastisch verminderd, kunnen de steenuilen zichzelf en hun kuikens niet meer voeden.

Het bouwen van de woningen zorgt voor een verkleining van het foerageergebied van steenuil. In totaal verdwijnt 4.400 m^2 foerageergebied, dat is ongeveer 3,8% van het totale foerageergebied van de steenuilen.
Het gebied dat verdwijnt is belangrijk foerageerbied voor de steenuilen en dient daarom te worden gemitigeerd, zodat de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op het functionele leefgebied van de steenuil. Het is van belang dat voldoende prooidieren aanwezig blijven in het gebied en het gebied tussen de Molenweg en Wijksestraat na uitvoering van de voorgenomen plannen eenzelfde aantal steenuilenparen kan behouden.

Om het negatieve effect te mitigeren wordt een gebied van circa 2.200 m^2 ten zuiden van het plangebied ingericht als duurzaam en optimaal verbeterd foerageergebied voor (steen)uilen, zie figuur 5.
Dit kan worden gedaan door:
+ paaltjes te plaatsen die kunnen dienen als uitkijkplek voor steenuilen,
+ kruidenrijke en ruige overhoeken en een groot deel kort gras te creëren,
+ aanplant van enkele bomen en struiken die noten of vruchten dragen,
+ en door takkenrillen of houtstapels te realiseren.

In hoog gras kunnen steenuilen niet jagen, dus een groot deel van het terrein dient uit kort gras te bestaan; echter niet te intensief maaien. Het is van belang dat dit gebied ook in de toekomst beheerd wordt en niet in kwaliteit achteruit gaat. Door een dubbel raster (met ruigtestrook ertussen) om het gebied te plaatsen kunnen honden er niet worden uitgelaten, dit zal resulteren in een voldoende rustige plek waar prooidieren op af komen. In het gebied dient een variatie aan korte en hoge kruidenrijke vegetatie in stand te worden gehouden. Dit kan worden gedaan door gefaseerd en extensief te maaien. Het gebied wordt beschermd als steenuilenleefgebied.

Figuur 5. Locatie waar het foerageergebied kwalitatief wordt verbeterd

Conclusie

Van steenuil is geen nestlocatie vastgesteld in het plangebied; de aanwezigheid van een steenuilnest in het plangebied is uitgesloten. Het plangebied maakt wel onderdeel uit van een steenuilterritorium. De schuurtjes in de achtertuinen binnen het plangebied worden gebruikt door steenuilen als zitplaats. Bij het slopen van de schuurtjes gaat deze zitplaats verloren. Echter, door het bouwen van de nieuwe woningen met schuurtjes en hekwerken in het plangebied komen er voldoende zitplaatsen voor terug.

Het plangebied vormt onderdeel van het functionele leefgebied van steenuilen die hun nest hebben in de omgeving van het plangebied. Het bouwen van de woningen zorgt voor een afname van de totale oppervlakte van het foerageergebied van de steenuil; ongeveer een afname van 3,8%. Door een mitigatiegebied aan te leggen voor de steenuil van ongeveer 2.200 m^2, hebben de voorgenomen plannen geen (significant) negatief effect op het functionele leefgebied. Namelijk, doordat het mitigatiegebied duurzaam voor de steenuil wordt aangelegd, van hogere kwaliteit is als foerageergebied voor de steenuil dan het bestaande terrein en optimaal wordt ingericht en beheerd voor de steenuil, blijft het gebied tussen de Molenweg en de Wijksestraat geschikt als leefgebied voor eenzelfde aantal steenuilen.

De voorgenomen plannen hebben derhalve geen significant negatief effect op het functionele leefgebied van de steenuil.

Literatuur

- Bij12. 2017. Steenuil. *Athene noctua*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- Netwerk Groene Bureaus. 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet Natuurbescherming. Versie juli 2017.
- Staro Natuur en Buitengebied, Quickscan flora en fauna Achter Dorsvlegel ong. te Bergharen, P19-0358

- Boerenbunder.nl
- Nationale Databank Flora en Fauna

Zienswijze nota bestemmingsplan CPO de Rivierduin.

Met ingang van donderdag 16 april 2020 tot en met woensdag 27 mei 2020 heeft het ontwerpbestemmingsplan "CPO De Rivierduin" samen met het ontwerp Beeld Kwaliteitsplan zes weken ter inzage gelegen. Binnen deze termijn zijn twee zienswijzen ingediend.

1. **Zienswijze van DAS rechtsbijstand namens [NAW] ingediend per aangetekende mail d.d.26 mei 2020. Deze zienswijze is binnen de daarvoor gestelde termijn ontvangen.**

a. Indieners stellen dat de gekozen woningbouwlocatie ongeschikt is vanwege de aanwezige dubbelbestemming Archeologie 1 en aanduidingen hydrologische beschermingszone en molenbiotoop.
b. Indieners merken op dat het woningbouwplan in strijd is met de structuurvisie van de gemeente Wijchen vanwege het gegeven dat er buiten stedelijk gebied gebouwd wordt. Ook staat in de visie van de gemeente dat de open ruimte rondom Bergharen behouden moet blijven.
c. Indieners merken op dat de Strategische visie 2025 van de gemeente Wijchen vraagt om het zo goed mogelijk benutten van de ruimte in bestaand stedelijk gebied.
d. Indieners merken op dat in het parapluplan cultuurhistorie de planlocatie is aangeduid met een hoge waarde. Het bouwen van woningen vormt een aantasting daarvan en het ontwerp bestemmingsplan is daarom in strijd met het parapluplan.
e. Indieners stellen dat de omgevingsvisie Gaaf Gelderland binnenstedelijk bouwen vooropstelt en dat daar eerst naar gekeken moet worden.
f. Indieners stellen dat door de gemeente onvoldoende is gemotiveerd waarom het bouwplan niet binnen het bestaande stedelijk gebied kan worden gerealiseerd. Er is onvoldoende onderzoek verricht naar beschikbare en geschikte locaties. Er wordt daarbij verwezen naar de volgende uitspraken:ECLI:NL:RVS:2019:1959 en ECLI:NL:RVS:2017:1724.
g. Indieners vragen om een situering van het bouwplan op het zuidelijk deel van de gemeentegrond. Daarbij wordt beargumenteerd dat dat meer voor de hand ligt vanwege de daar rustende dubbelbestemming Waarde Archeologie 2 en de ligging deels buiten de molenbiotoop.
h. Indieners stellen dat de beoogde woningen niet in de omgeving en/of niet in de wijk passen, omdat een aantal woningen in de buurt één laag met kap heeft.
i. Indieners stellen dat er een vermindering in hun privacy zal optreden met het nieuwe bouwplan, ook vinden zij de woningen aan hun kant te hoog worden. Zij stellen voor om de eerste hoekwoning te draaien zodat zij meer privacy ervaren en deze de toegangsweg begeleid. Ook de geplande brandgang vormt een inbreuk op hun privacy.
j. Indieners merken op dat er door de bouwhoogte een verminderde daglichttoetreding en schaduwwerking optreedt.
k. Indieners verwachten een toename in verkeershinder vanwege de nieuwe woningen. Zij stellen voor om de ontsluitingsweg door te trekken en aan te sluiten op de Ploegweg. Dit is verkeersveiliger en verlaagd de verkeersdrukte.
l. Indieners vragen zich af hoe de aanduiding twee-aaneen zich verhoudt met de drie geschakelde woningen uit het CPO-plan.

Reactie gemeente

a. Het vigerend bestemmingsplan beschermd inderdaad genoemde waarden. Reden om daar zorgvuldig mee om te gaan. Alle waarden zijn daarom ook in het kader van de uitvoerbaarheid van dit plan onderzocht. Via een reeds verricht proefsleufonderzoek zijn er ook werkelijk archeologisch waardevolle materialen aangetoond. Deze worden opgegraven. Dit gebeurt in augustus 2020. Op deze wijze wordt de aanwezige archeologische informatie veiliggesteld en gedeeld met het publiek.

Zienswijze nota bestemmingsplan CPO de Rivierduin.

De provincie Gelderland hanteert een beschermingszone rondom natte landnatuur, om te voorkomen dat fysieke ingrepen kunnen leiden tot een nadelig effect op de 'natte natuurparels'. Bij vaststelling van het bestemmingsplan 'Buitengebied Wijchen' is deze bescherming overgenomen in de gemeentelijke regels door middel van de aanduiding 'milieuzone - hydrologische beschermingszone'. Inmiddels is door de provincie heroverwogen dat deze bescherming alleen noodzakelijk is binnen 200 m van de natte landnatuur. Daarnaast is, wanneer hydrologische bescherming vanuit fysieke kenmerken van het landschap niet noodzakelijk is, de hydrologische beschermingszone op perceelsniveau verkleind. De planlocatie 'CPO De Rivierduin' is daarmee buiten de beschermingszone komen te liggen. Er zijn geen maatregelen noodzakelijk en de beschermingszone is niet overgenomen in het voorliggend bestemmingsplan.
De molenbiotoop ligt over dit plangebied heen. De nieuw te bouwen woningen blijven onder de volgens de formule in het vigerend bestemmingsplan toegestane bouwhoogte (zie ook par. 4.11 van de toelichting). De molenbiotoop van molen De Verrekijker wordt niet belemmerd. Naast het gebruik van de formule uit de planregels is ook overleg geweest met Stichting de Hollandse molen en de molendeskundige van de Provincie Gelderland. Ook uit deze gesprekken bleek geen belemmering voor de molenbiotoop van De Verrekijker.

b. De structuurvisie biedt ruimte aan woningbouw buiten het bestaand stedelijk gebied in aansluiting op de kleine kernen in het landschap. Zou dat niet zo zijn, dan is woningbouw voor de kleine kernen niet (meer) mogelijk. Dat is onwenselijk daar woningbouw niet alle open ruimten moet vullen, en voor de kleine kernen bijdraagt aan de vitaliteit (leefbaarheid) van iedere kern. Door compact en aansluitend aan de kern te bouwen blijft het gewaardeerde landschap rondom Bergharen open.
   De structuurvisie vraagt bij een uitbreiding als deze, dat er zorgvuldig moet worden omgegaan met aanwezige waarden en kwaliteiten (zie par. 3.4.1. in de toelichting). Onder a is op die gevraagde zorgvuldigheid ingegaan. Verder is in het kader van de uitvoerbaarheid ook onderzoek gedaan naar de natuurwaarden. De uitvoering van dit plan is ook vanuit die waarden haalbaar (zie par. 4.7. in combinatie met het daar genoemd en verricht vervolgonderzoek naar Steenuilen).
c. De Strategische Visie 2025 uit 2007 is vertaald in de structuurvisie van 2009. Daarom wordt kortheidshalve verwezen naar de reactie onder b.
d. In het parapluplan cultuurhistorie zijn de gronden bestemd als Waarde – Cultuurhistorisch waardevol gebied. Op grond daarvan kunnen burgemeester en wethouders nadere eisen stellen ten aanzien van de situering, de oppervlakte en de (goot)hoogte van bebouwing. De locatie wordt op de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Wijchen aangeduid met de waarde 'hoog' (zie ook paragraaf 4.10 van de toelichting). De zachte overgang naar de omgeving en de relatief open landschapskamer tussen de kern van Bergharen en de hoger gelegen rivierduin zijn ter plekke de belangrijkste cultuurhistorische waarden.
   De beoogde woningen zijn niet in strijd met deze bestemming, daar er geen bouwverbod is opgenomen. Wel heeft burgemeester en wethouders gebruik gemaakt van haar bevoegdheid tot het stellen van nadere eisen. Het woningbouwproject De Rivierduin wordt gesitueerd in aansluiting op de bestaande bebouwing met lage cultuurhistorische waarde tussen de historische linten. Door te ontwikkelen tussen de Molenweg en de Wijksestraat blijft de visuele (verstorende) invloed van de woningbouwontwikkeling in Bergharen op het omliggende gewaardeerde landschap beperkt door de inklemming tussen de oorspronkelijke, gesloten bebouwing.
   Met de voorgenomen woningbouwontwikkeling wordt rekening gehouden met een zachte overgang naar het omringende landschap. De zachte overgang tussen het dorp en het rivierduin in het noorden is in het bestemmingsplan geborgd, door de oostelijke woningen een lagere bouwhoogte te geven en de achterzijde van de tuinen specifiek te bestemmen voor het behoud van een zachte overgang (zie artikel 5.1.2.).
   In de nieuwe situatie blijft de relatief open landschapskamer tussen de kern van Bergharen en de hoger gelegen rivierduin grotendeels behouden. Vanwege de zachte

overgang naar deze zone, worden de landschappelijke kenmerken van deze landschapskamer niet onevenredig aangetast. Het aspect cultuurhistorie is zorgvuldig meegewogen in de totstandkoming van het plan, waardoor een goed afgewogen besluit is genomen.

e. Zie antwoord onder b.

f. Als de woningbouwontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied is gepland, moet volgens artikel 3.1.6 lid 2 Besluit ruimtelijke ordening gemotiveerd worden waarom niet binnen bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien. Daarbij spelen de beschikbaarheid en geschiktheid van locaties binnen bestaand stedelijk gebied een rol.
Alvorens een besluit te nemen voor de ontwikkeling van de locatie aan de Dorsvlegel, zijn een 10-tal locaties buiten of aan de rand van het stedelijk gebied tijdens meerdere bijeenkomsten in Bergharen overwogen (de intensieve zoektocht waar in de toelichting in par. 3.1.3. naar wordt verwezen en één van de momenten waar indiener ook naar verwijst):

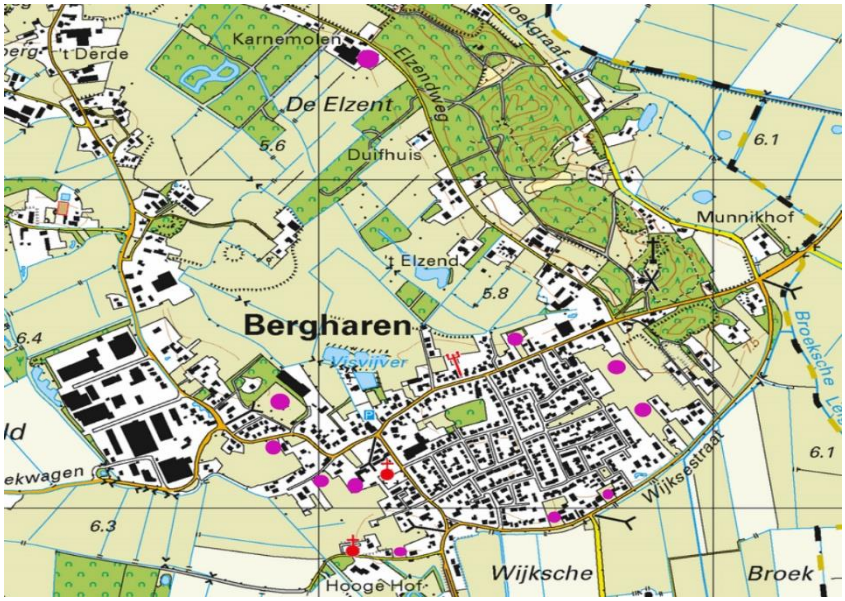

Paarse aanduidingen: mogelijke ontwikkellocaties

Deze locaties zijn allen getoetst op haalbaarheid en geschiktheid:

Nr.	Omvang	Eigendom	Haalbaar
1	Ca. 1 ha	Gelders Landschap	Nee
2	Ca. 2 ha (2x)	Gemeente	Ja
3	Ca. 0,23ha	Particulier	Nee, te klein
4	Ca. 0,7ha	Particulier	Niet de eerste voorkeur ivm landschappelijke inpassing
5	Ca. 1,4ha	Particulier	Ja
6	Ca. 1,4ha	Particulier	Ja
7	Ca. 0,9ha	Particulier	Ja, mits agrarisch bedrijf wordt gestaakt.
8	Ca. 1,4ha	Ontwikkelaar	Ja
9	Ca. 0,3ha	Particulier	Nee, te klein
10	Ca. 0,12ha	Particulier	Nee, te klein

In de overwegingen hebben terreingrootte en beschikbaarheid op korte termijn, naast vanzelfsprekend de ruimtelijke aspecten, een belangrijke rol gespeeld. De meeste percelen zijn particulier eigendom, waarvan niet duidelijk was of de gronden

binnen korte termijn beschikbaar konden zijn. Uiteindelijk zijn drie locaties onderworpen aan een nadere locatiestudie:

Locatie 2: Tussen Molenweg en Wijksestraat
Locatie 5: Tussen Dorpsstraat, Ambachtshof en rijhal
Locatie 6: Tussen Dorpsstraat en Uilegat
Naar aanleiding van de locatiestudie is door de destijds nog aanstaande CPO-ers en andere geïnteresseerden gekozen om locatie 2 te gaan ontwikkelen. Het woningbouwproject ligt niet binnen bestaand stedelijk gebied, maar grenst hier wel direct aan

Voor het slagen van dit Collectief Particulier Opdrachtgeverschap was het gebruik van een perceel van de gemeente de meest haalbare route. De behoefte aan de gewenste woonontwikkeling is aangetoond door de opgerichte CPO-vereniging De Rivierduin. Haar leden zijn immers degenen die de woningen straks gaan betrekken.

De in de zienswijze genoemde uitspraken van de Raad van State richten zich op de vestiging van een crematorium en een supermarkt. Voor deze gebruiksfuncties gelden functie-specifieke eisen voor de locatieonderbouwing en behoefteonderbouwing. Deze specifieke eisen zijn niet van toepassing op woningbouwlocaties. In paragraaf 3.1.3 van de toelichting is de behoefte voor woningbouw in Bergharen onderbouwd. In deze paragraaf is tevens verwezen naar de uitgevoerde locatiestudie.

g. Inderdaad is het zo dat de gemeente woningbouwontwikkeling voorziet op het gehele grondstuk in eigendom van de gemeente. Zoals is beschreven in bestemmingsplan Kern Bergharen. De architect van het CPO heeft diverse studies gemaakt naar de mogelijke verkaveling op het volledige perceel. Daarbij is, na overleg met de dorpsbouwmeester als uitgangspunt gehanteerd:
    a. De groene zones moeten visueel doorlopen naar het buitengebied,
    b. De nieuwe bebouwing moet een afronding van de wijk zijn,
    c. De bebouwing moet afgebouwd worden naar het buitengebied,
    d. Gewenste kavelgrootte van de verschillende huishoudens,

    De CPO-vereniging heeft zich ingezet om een stedenbouwkundig plan te ontwikkelen waarbij er ruimte blijft voor de direct omwonenden om een stuk grond aan te kopen van de gemeente en dit bij hun perceel te trekken.
    Het archeologisch proefsleufonderzoek toont aan dat beide delen van het perceel (noord en zuid) archeologische waarden hebben. In het noordelijk deel zitten de archeologische waarden minder diep en kan na het uitvoeren van archeologische opgravingen de archeologische beperkingen op het gebruik van de grond vervallen. Aan de zuidzijde zal ook na het uitvoeren van opgravingen een beperking op de grond blijven via een dubbelbestemming. Zowel noordelijk als zuidelijk is archeologisch vervolgonderzoek nodig in geval van woningbouw. Nu de keuze op het noordelijk deel is gevallen zal daar dan ook archeologisch vervolgonderzoek worden verricht.
    Voor beide delen is de grondexploitatie positief.
    Voor wat betreft de molenbiotoop zorgt woningbouw zowel aan de noord- als aan de zuidzijde geen belemmering. Dit is aangetoond in de toelichting (zie par. 4.11) en gebaseerd op de regels zoals in het vigerend bestemmingsplan opgenomen. De in de planregels opgenomen bouwhoogte blijft onder de toegestane bouwhoogte van de molenbiotoop. Ook is in de regels nog een aanlegvergunningstelsel opgenomen voor het bijvoorbeeld bomengroei de windvang zou gaan belemmeren (zie artikel 10.1.2)
h. Aansluiting op de aanwezige gevarieerde bebouwing van Bergharen was uitgangspunt bij deze ontwikkeling samen met een afronding van de wijk en zachte overgang naar het buitengebied toe. De omgeving bestaat uit woningen met één en twee lagen met kap. Kaprichtingen en hoogten variëren. Evenals de positionering van woningen ten opzichte van elkaar. Ook planologisch is deze variatie vastgelegd in bestemmingsplan

Kern Bergharen waar doormiddel van de aanduidingen HO, HV en LV één of twee lagen met kap zijn toegestaan. Dit beeld wordt met de nieuwe woningen voortgezet. Het voorlopige plan is met de dorpsbouwmeester besproken waardoor de woningen vervolgens opgeschoven zijn en de doorgang vanuit de Dorsvlegel naar het buitengebied geblokkeerd is met een woning. Dit zorgt ervoor dat de wijk afgerond wordt. In tegenstelling tot het huidige einde van de Dorsvlegel is er nu niet meer voorgesorteerd op een eventuele vervolg ontwikkeling aan de oostzijde van het gebied.

i. Elk nieuwbouwplan brengt inbreuk op privacy voor direct omwonenden met zich mee. Een recht op vrij uitzicht bestaat niet. Wij zijn van mening dat er bij dit plan geen sprake is van een onevenredige inbreuk op de privacy van indieners.
De vermindering in privacy is evenwel onderkend en is gedurende het ontwerpproces tussen CPO-vereniging De Rivierduin, omwonenden en de gemeente steeds onderwerp van gesprek geweest. Kort na de eerste planschetsen heeft de CPO-vereniging er al voor gekozen het plan op te schuiven en een strook grond vrij te houden tussen omwonenden en CPO-plan. Het verzoek van de omwonenden om nog meer ruimte te creëren is opgepakt. Voor de CPO-vereniging betekende dit concessies doen aan hun plan. Ook de zorg voor de hoogte van de woningen is meegenomen in het verdere ontwerp en de bouwhoogte van de woningen die grenzen aan de bestaande bebouwing is niet hoger dan 1,5 laag en een kap. Naast de ruimere afstand is er ook geschoven in het aantal woningen dat gelegen is tegen de bestaande woonwijk aan: van een verdeling 6-6 naar 5-7 woningen richting het buitengebied. Deze wijzigingen zijn doorgevoerd als direct gevolg van de overleggen met de direct omwonenden.
Deze opzet is met de dorpsbouwmeester besproken. Daarbij is ook de wens om de woning(en) op de hoek bij [adres] te draaien besproken. De dorpsbouwmeester heeft aangegeven dat dit niet wenselijk is, omdat er in het nieuwe buurtje geen zijkant situaties gecreëerd moesten worden, maar alleen rug aan rug situaties. Op 17 februari 2020 is het plan nogmaals besproken met de dorpsbouwmeester. De omwonenden zijn hiervoor uitgenodigd om kennis te nemen van de standpunten van de dorpsbouwmeester. Hier is geen gebruik van gemaakt door de omwonenden.
Na het afronden van het stedenbouwkundige verkaveling heeft de gemeente de omwonenden definitief aangeboden de gemeentegrond tussen het CPO-plan en hun percelen aan te kopen. Voor de CPO-vereniging was dit een onzekere periode, aangezien het afzien van de aankoop van de grond ertoe kon leiden tot aanpassing van het plan. Even was er ook sprake van een aangepast plan, in het huidige CPO-plan is de afstand tussen de woningen van de CPO-vereniging en de oorspronkelijke erfgrens van de omwonenden weer hersteld. Uiteindelijk is overeenstemming bereikt tussen de gemeente en de omwonenden over de aankoop van de grond. De CPO-vereniging heeft zich hierbij meewerkend opgesteld.
De brandgang aan de zijde van [adres] is noodzakelijk. Dit is in de eerdere gesprekken ook toegelicht. Zonder brandgang heeft het starterskavel geen ontsluiting van zijn achtertuin. Over de exacte uitvoering van de brandgang: Wie mag het pad gebruiken, hoe is het afgesloten, wat wordt de hoogte van de afscheiding en wat voor type afscheiding gaat de CPO-vereniging in overleg met de omwonenden.

j. De zienswijze wordt - behalve de opmerking zelf - verder niet onderbouwd en onduidelijk is wat volgens indieners de schaduwwerking en verminderde daglichttoetreding is. Het Bouwbesluit voor bestaande woningen levert geen belemmering qua daglichttoetreding. Een bezonningsstudie (zie bijlage) vanuit twee hoeken, drie seizoenen in het jaar en drie momenten op de dag laat zien dat er geen sprake is van onevenredige schaduwwerking.

k. Vanuit verkeerskundig oogpunt is een rondgang niet noodzakelijk bij een woningbouw ontwikkeling van deze omvang. Voor bijvoorbeeld de vuilniswagen is een keermogelijkheid voorzien. Een rondgang vraagt om een onnodig forse extra investering van de gemeente. Bovendien is aansluiting van de rondgang op de Ploegweg ongewenst vanwege de aanwezige verkeersinfrastructuur en het behoud

van het aanwezige groen. Wanneer er in de toekomst verdere woningbouw komt op het zuidelijk deel van het gemeentelijk grondgebied, wordt voorzien in een rondgang. In de bestemming Groen bestaat de mogelijkheid op aanleg van een wandel- en/of fietspad. Bij de inrichting van de openbare ruimte door de gemeente komt dit nader aan de orde.

l. De verwarring is voorstelbaar met de verschillende aanduidingen. De verbeelding laat zien dat de aanduiding twee-aaneen en vrijstaand voor het gehele bouwblok gelden. In de begrippenlijst (artikel 1) valt onder het begrip 'bouwwijze' te lezen dat 'twee-aaneen', twee hoofdgebouwen onder één kap toestaat en 'vrijstaand' toeziet op een vrijstaand hoofdgebouw. Deze dienen aan één respectievelijk twee zijden minimaal 2m uit de zijdelingse perceelsgrens gebouwd te worden. Of en hoe de woningen via bijvoorbeeld aanbouwen aaneengesloten zijn staat daar los van.
   Voor de tussenliggende woning is een eigen aanduiding weergegeven. Deze laat toe dat het hoofdgebouw aan beide zijden tot op de erfgrens gebouwd mag worden.

Conclusie
De zienswijze geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het ontwerpbestemmingsplan of het ontwerp Beeldkwalteitsplan.

2. Zienswijze van Waterschap Rivierenland, De Blomboogerd 1, 4003 BX Tiel, ontvangen op 11 mei 2020. Deze zienswijze is binnen de gestelde termijn ontvangen.

a. Indiener adviseert een hoger percentage verhard oppervlak voor de particuliere terreinen aan te houden in de toelichting bij het bestemmingsplan. Dit om rekening te kunnen houden met voldoende bergingscapaciteit.
b. Indiener merkt over de individuele compensatie van het verhard oppervlak op dat in het, in de toelichting aangehaalde Bouwbesluit, niets staat over een infiltratie- of opvangvoorziening. Ook vraagt hij zich af hoe de aanleg en instandhouding van de benodigde hemelwatervoorzieningen geborgd is voor de particuliere terreinen in het bestemmingsplan. Hierbij stelt hij voor om een gezamenlijke voorziening voor particuliere en openbare verharde oppervlakken te realiseren.
c. Indiener vraagt hoe de bergingsvoorzieningen in het openbaar gebied worden uitgevoerd.
d. Indiener vraagt hoe het plangebied wordt aangesloten op het bestaande rioleringsstelsel en of er in het bestaande stelsel rekening mee is gehouden.
e. Indiener vraagt vanwege voornoemde punten meer duidelijkheid over het wateraspect.

Reactie gemeente
a. Ook al zou er meer dan 50% van het particuliere terrein worden verhard, het verandert niets aan de verantwoordelijkheid van de particuliere terreineigenaar om het hemelwater op eigen terrein te verwerken. Als door een groter verhardingspercentage de infiltratie- en bergingscapaciteit van de particuliere hemelwatervoorziening te gering is, heeft de particuliere terreineigenaar zelf de gevolgen te dragen (meer/vaker hinder/overlast). Onverkort blijft dat het hemelwater van het particuliere terrein niet naar een buurperceel of naar de riolering afgevoerd mag worden. Een ander percentage aanhouden verandert dat principe niet.
b. In de toelichting in par. 4.13.4 bij het bestemmingsplan staat inderdaad 'Op de hemelwatervoorzieningen op particulier terrein zijn de voorschriften uit het Bouwbesluit van toepassing.' Dat is juist. Er staat niet dat het Bouwbesluit voorschriften bevat over particuliere infiltratievoorzieningen. Artikel 6.17 van het Bouwbesluit gaat over de capaciteit van de hemelwatervoorziening (NEN 3215) van het gebouw. Artikel 6.18 van het Bouwbesluit gaat onder andere over de capaciteit

van de hemelwatervoorziening (NEN 3215) van het terrein.
Een bestemmingsplan is er niet voor bedoeld om het beheer van het particuliere (en openbare) eigendom te regelen. Dus ook niet voor particuliere hemelwatervoorzieningen. Voor voorzieningen van particulieren geldt nu en in de toekomst de Waterwet artikel 3.5 en de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheid. Een gezamenlijke voorziening is strijdig met de Regionale Visie op de Waterketen. De regionale visie volgt de Waterwet artikel 3.5 bijna letterlijk: 'Perceeleigenaren moeten afstromend hemelwater op het eigen terrein verwerken. Alleen als dit redelijkerwijs niet mogelijk is, wordt het hemelwater op het oppervlaktewater geloosd of op de openbare hemelwatervoorziening.' De regionale visie is integraal overgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 en is daarmee vastgesteld gemeentelijk beleid. In het voorliggende bestemmingsplan CPO De Rivierduin wordt gevolg gegeven aan het vastgestelde beleid.

c. Een bestemmingsplan is geen Basisrioleringsplan of technisch ontwerp. In het bestemmingsplan is het toekomstige watersysteem van het plan CPO De Rivierduin op hoofdlijnen beschreven. Hoe onder andere de openbare hemelwatervoorziening eruit komt te zien, komt aan bod bij de technische uitwerking van het inrichtingsplan naar bestek en tekeningen. Hierbij wordt het Waterschap nader betrokken.
d. Ook hier geldt, een bestemmingsplan is geen Basisrioleringsplan of technisch ontwerp. In het bestemmingsplan is op bladzijde 39 het volgende opgenomen: 'Het afvalwater van de woningen in het plangebied wordt ingezameld in een afvalwaterriool, dat wordt aangesloten op het bestaande rioolstelsel van kern Bergharen.' Hoe onder andere het afvalwaterriool en de aansluiting op het bestaande rioolstelsel van Bergharen eruit komt te zien, komt aan bod bij de technische uitwerking van het inrichtingsplan naar bestek en tekeningen. Hierbij wordt het waterschap nader betrokken.
e. Uit de brief spreekt de zorg van het waterschap of de waterhuishouding in het plangebied adequaat in het bestemmingsplan is geregeld. Onder reacties a-d is daarop ingegaan, onder meer op het verschil tussen wat een bestemmingsplan regelt en wat in een technisch ontwerp staat. Om de zorg van het waterschap bij het vervolgtraject van dit plan weg te nemen, wordt het waterschap betrokken bij de nadere uitwerking van het plan naar bestek en tekeningen.

Conclusie
De zienswijze geeft geen aanleiding tot het aanpassen van het ontwerp bestemmingsplan of het ontwerp Beeldkwaliteitsplan.